Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

97353

DOM
duh. vaj
LJUBLJANA

JEDRO

katoliškega nauka

ali

ves keršanski nauk v 70 keršanskih naukih.

Spisal in založil

Andrej Einspieler,
knezoškofijski duhovni svetovavec in profesor na c. kr. realki v Celovcu.

DOM
duh. vaj
LJUBLJANA

Z dovoljenjem kerškega knezoškofijstva; 27. januarja 1873 št. 258/8.

V CELOVCU 1873.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora.

97358

97358

D 7175/1910
(7)

Naté Jedro!

Ranjki knezoškof Martin Slomšek — Bog jim daj nebesa! — so terdili, da je veliko bolje in modrejši, da se vsako leto ali vsaj v dveh letih celi katekizem kratko pa jedernato uči, kakor pa le nekaj koscev na dolgo in široko. Pa težavna reč je to, ves obširni keršanski nauk tako stisniti! Nisem še našel knjige — ne v našem ne v tujem jeziku, — ktera bi kazála, kako naj se to stori. —

Poskusil sem toraj to jaz in naté jo knjigo, ktera vam pot kaže, po kterem morete celi katekizem v enem ali vsaj v dveh letih razlagati.

Le 70 keršanskih naukov je, — pa vendar nobena resnica naše sv. katoliške cerkve ne manjka; vse so kratko sicer, pa jasno in jedernato dokazane. Tudi prigodbic — starih in novih — ne manjka v nobenem keršanskem nauku.

Pojdi toraj „Jedro“ v imeni božjem med ljube Slovence, — podpiraj duhovnike, starše in učenike, kterih sveta pa tudi težavna dolžnost je, podučevati slo-

venski zarod v toliko imenitnem keršanskem nauku! Razširjaj pravo keršansko omiko, oznanuj božjo čast in slavo in donašaj ljubim Slovencem blagor in srečo!

V Celovcu meseca oktobra 1873.

Z Bogom!

Andrej Einspieler.

Kazalo.

Keršanski nauki.		Stran
I.	Od vere sploh	1
II.	Od katoliške vere sploh	8
III.	Kakošna mora biti prava katoliska vera	14
IV.	Od Boga in presvete Trojice	22
V.	Božje lastnosti	29
VI.	Od stvarjenja	35
VII.	Od človeške duše	43
VIII.	Zakaj je Bog človeka vstvaril	50
IX.	Pervi ali izvirni greh	56
X.	Marija brez madeža spočeta	63
XI.	Bog je odrešenika poslal — Jezusa Kristusa	69
XII.	Jezusovo rojstvo, življenje in smert	78
XIII	Od Jezusove smerti do vnebohoda	88
XIV.	Od svetega Duha	97
XV.	Od sv. keršanske katoliške cerkve	105
XVI.	Od papeževe nezmotljivosti	113
XVII.	Občestvo ali gmajna svetnikov	119
XVIII.	Odpuščanje grehov in smert	127
XIX.	Od sodbe in od vic	135
XX.	Pekel in nebesa	142
XXI.	Od upanja sploh	150
XXII.	Od molitve sploh	159
XXIII.	Tri perve prošnje Očenaša	167
XXIV.	Štiri poslednje prošnje očenaša	176
XXV.	Češčena si Marija, — Angelj Gospodov in sv. roženkranc	187
XXVI.	Od ljubezni do Boga	195
XXVII.	Od ljubezni do bližnjega	203
XXVIII.	Deset zapoved božjih sploh in perva posebej	211
XXIX.	Ali je prav, častiti angelje in svetnike	221
XXX.	Druga božja zapoved	229
XXXI.	Tretja božja zapoved	236
XXXII.	Četerta božja zapoved in otroci	243
XXXIII.	Četerta zapoved in stariši pa predpostavljeni	250
XXXIV.	Peta božja zapoved	257
XXXV.	Šesta božja zapoved	265
XXXVI.	Sedma božja zapoved	273
XXXVII.	Osma božja zapoved	282

Keršanski nauki. Stran.

XXXVIII. Deveta in deseta božja zapoved 289
XXXIX. Od cerkvenih zapoved sploh in perve posebej . 296
XL. Druga cerkvena zapoved 305
XLI. Kako bodimo pri sv. maši 314
XLII. Od pridig in popoldanske službe božje . . . 323
XLIII. Od tretje cerkvene zapovedi 333
XLIV. Od četerte in pete cerkvene zapovedi . . . 342
XLV. Od milosti ali gnade božje 351
XLVI. Od ssv. zakramentov sploh 361
XLVII. Od sv. kersta 369
XLVIII. Od sv. birme 379
XLIX. Od zakramenta presv. rešnjega Telesa . . . 389
L. Od sv. obhajila 398
LI. Od nevrednega obhajila 407
LII. Od zakramenta sv. pokore 416
LIII. Od priprave k zakramentu sv. pokore I. . . 424
LIV. Od priprave k zakramentu sv. pokore II. . . 435
LV. Od odpustkov 445
LVI. Od zakramenta sv. poslednjega olja . . . 455
LVII. Od zakramenta cv. mašnikovega posvečevanja . 464
LVIII. Od zakramenta sv. zakona 471
LIX. Od keršanske pravice 480
LX. Od poglavitnih grehov 489
LXI. Od sedem poglavitnih grehov 497
LXII. Od šest grehov zoper sv. Duha 504
LXIII. Od štirih v nebo vpijočih grehov 511
LXIV. Od božjih in poglavitnih čednost 518
LXV. Od čednost poglavitnim grehom nasprotnih . . 527
LXVI. Od Jezusa posebno priporočenih dolžnost . . 533
LXVII. Osem zveličanskih čednost 539
LXVIII. Od dobrih del 546
LXIX. Sedmere telesne dobre dela 554
LXX. Sedmere duhovne dobre dela, in 3 evangeljski svéti 561

Jedro katoliškega nauka

ali

ves keršanski nauk v 70 keršanskih naukih.

Jedro katoliškega nauka

ali

ves Keršanski nauk v 20 Keršanskih naukih.

I. Keršanski nauk.

Od vere sploh.

P. Kaj se pravi katekizem?

O. Katekizem se pravi podučevanje v keršanskem katoliškem nauku; pa tudi bukvam, v kterih je to podučevanje popisano, se sploh pravi katekizem.

P. V koliko poglavjih se razlaga keršanski katoliški nauk?

O. Keršanski katoliški nauk se v tem katekizmu razlaga v pet poglavjih in v pristavku.

P. Ktera so ta poglavja?

O. Ta poglavja so: 1. Vera. 2. Upanje. 3. Ljubezen. 4. Sveti zakramenti. 5. Keršanska pravičnost.

P. Od česa govori pristavek?

O. Pristavek govorí od štirih poslednjih reči.

P. Kaj se pravi keršansko katoliško verovati?

O. Keršansko katoliško verovati se pravi, za resnico imeti vse, kar je Bog razodel, in kar cerkev zapoveduje verovati, bodi zapisano ali ne.

P. Zakaj se mora verovati, kar je Bog razodel?

O. Verovati se mora, kar je Bog razodel, ker je Bog večna resnica in neskončna modrost, ktera ne more goljufati, ne goljufana biti.

P. Ali je vera k zveličanju potrebna?

O. Vera je potrebna vsakemu človeku, kteri hoče zveličan biti, ker brez vere ni mogoče Bogu dopasti.

Vvod.

No! to me prav v serce veseli, ljubi moji farmani! da se je vas toliko snidlo, keršanski nauk poslušat. Le tudi zanaprej tako pridni bodite! Moja dolžnost je, vam keršanski nauk oznanovati, vaša pa, mene zvesto poslušati. In to bo tudi vaša časna in večna sreča. Vidili bote, da moji nauki ne bodo nikoli predolgi, — tudi jih bom narejal, kolikor le morem, kratkočasne. Prav po domače bom vse resnice naše vere razlagal, da me bo vsakdo lehko zastopil, tudi bom kako povestico vmes povedal, slednjič pa tudi malo popraševal, da

se prepričam, kako ste pazili. Kdor me je pazno poslušal, temu ne bo težava odgovarjati.

Preden pa začnem, moram povedati: kaj da je katekizem, — to so namreč bukve, v kterih to stoji, česar bom vas učil. Ni še 90 let, kar so v francoskem puntu zvesti kristjani grozno in veliko terpeli. Našli so puntarji pri nekem kmetu mali katekizem. Zagrabijo kmeta in ga obsodijo, da mora katekizem sam na ogenj vreči. „Moj katekizem je dober, serčno odgovori, spočnite z menoj, kar vam ljubo, nikoli ne privolim in ne poterdim, da se bukve sramotno na ogenj veržejo, ki nič ne obsegajo, kakor same resnice prave vere.“ Sedaj ga primejo, vlačijo in suvajo po ulicah mesta Martegné, in mu strašno nagajajo; pa nič ga ne omeči, on ostane stanoviten. Sedaj se izsred ljudi zasliši ženski glas: „Vojskuj se možko za Boga, on ti bode vse plačal.“ Ta glas je bil glas njegove žene. — Tako visoko čisljajo katoličani svoj katekizem in katekizma se bom tudi jaz pri svojem uku deržal. Te bukve imajo petere poglavja in en pristavek. Ravno tako bom tudi jaz svoje keršanske nauke vredoval. Najpred govorim od svete vere, potem od upanja, od ljubezni, od svetih zakramentov, od keršanske pravice; od štirih poslednjih reči bom pa govoril pri 11. in 12. členu apostoljske vere.

Katoliški kristjani smo; zatorej nam je najpred vedeti, kaj se pravi keršansko katoliško verovati. Keršansko katoliško verovati se pravi, vse za resnico imeti, kar je Bog razodel in kar nam sveta keršansko katoliška cerkev verovati zapoveduje, bodi si v sv. pismu zapisano ali ne. O sveti veri sploh bom nekaj povedal in odgovoril na ta-le vprašanja: 1. Kaj je vera? 2. Od koga je prava vera? 3. Ktera pa je prava vera božja? 4. Ali nam je Jezusova vera potrebna?

Razlaga.

1. Kaj je vera? Ni je skoraj besede, ktera bi se tako pogostoma slišala in brala, kakor beseda: „vera,“ „verovati“. Verovati se pravi, za resnico imeti, kar mi kdo drug pripoveduje, česar prej sam nisem vedel. Tako verujemo, da je Pariz veliko in lepo mesto na Francozkem, — da je pet delov sveta, da je nad nami groza veliko zvezd, ki so strašno velike in sila daleč od nas. To vse za resnico imamo, ker nam to učeni, zvedeni in pošteni ljudje pripovedujejo.

Kedar za resnico imamo ali verujemo, kar nam kak človek pripoveduje, pravimo, da imamo človeško vero. O tej človeškej veri pa v cerkvi pri keršanskih naukih ne bomo govorili. Kakor more nam kaj novega pripovedovati kak človek, tako more pripovedovati nam kaj novega tudi Bog sam ali pa njegovi poslanci v božjem imenu. Bog nas pa ni podučeval o posvetnih rečeh, — zato imamo um in pamet, oči in ušesa, — Bog nas je podučeval o viših, o nebeških in večnih rečeh. On nas je učil, kakošen da je, kaj ljubi in sovraži, kako naj ga častimo in ljubimo, kaj naj storimo in česa naj se varujemo, kaj nas čaka po smerti, kaj je Bog storil, da nas odreši in zveliča in kaj naj mi storimo, da tega odrešenja deležni in večnega zveličanja vredni postanemo. Vse te nauke in resnice obsega vera. Ako vse to verujemo, imamo božjo vero.

Vera je toraj prav za prav zapopadek tega, kako ljudje Boga spoznavajo, kako ga častijo in molijo, kako mu služijo, kaj mu darujejo. V tem smislu imamo ajdovsko, judovsko, turško, keršansko vero, in to po tem, ali spoznamo in molimo Boga po ajdovsko, judovsko, turško ali keršansko.

Vse te vere si pa nasprotujejo, ena uči in terdi to, drugo pa to; zatorej vse ne morejo biti prave vere; zatorej navstane prašanje:

2. Od koga je prava vera?

Saj veste, zakaj je sveta vera? Vera nas uči, Boga, našega gospoda in sodnika in tudi njegovo sv. voljo prav spoznavati, — ona nam pové, kaj nam je storiti, česa se varovati, da tukaj srečno in mirno živimo, in enkrat v nebesa pridemo. Kdo bode pa nam vsega tega mogel in vedel najbolje povedati; mar ne Bog sam, ki nas je stvaril in nam nebesa pripravil? Gotovo Bog sam najbolje pozna pot, ki pelje v sveta nebesa. Kam jo človek zabrede sam s svojo pametjo, to nam žalostno pričajo vsi ajdje starih in novih časov. Prav je kralj David govoril: „Vsi so zašli in nepridni postali.“ Bog se je po svoji neskončni milosti v resnici človeka usmilil, in ga dobrotljivo učil, kaj ima storiti, da se večno zveliča. Najpred je On sam govoril k človeku, kakor dober oče se je obhodil z Adamom in Evo, jima govoril in oznanoval svojo voljo; potem je govoril po svojih prijatlih, patrijarhih in prerokih in poslednjič po svojem Sinu Jezusu Kristusu: „Mnogoterokrat je nekdaj Bog govoril očakom po prerokih; zadnjič pa nam je govoril po Sinu“.

Še enkrat, — le dobro poslušajte: Vera nam kaže pot v vesela nebesa — ta pot pa gotovo Bog sam najbolj vé, zatorej je tista vera prava, ktero nam je Bog razodel in to najpred po očakih in prerokih in slednjič po Jezusu Kristusu.

3. Ktera vera je prava vera božja? Tista vera je prava vera božja, ktero nam je prinesel Jezus Kristus; kajti Jezus ni bil le samo poslanec božji, temveč Jezus je bil pravi Sin božji, pravi Bog, toraj božja, večna resnica. Da je Jezus pravi Sin božji, resnični Bog, spričuje nam:

a) Oče nebeški, ki je Jezusa pri kerstu v Jordanu in na gori Tabor imenoval svojega Sina rekoč: „Ta je moj preljubi Sin, nad kterim imam svoje dopadanje“.

b) Angelj Gabriel, ki je Mariji oznanoval, da bo spočela v svojem telesu in rodila Sina in naj ga imenuje Jezus. Ta bo velik in Sin Narvišega imenovan; in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida in njegovega kraljestva ne bode konec.

c) Jezus sam se je imenoval Sinu božjega; sam je rekel, kdor njega vidi, vidi tudi Očeta, — da sta On in Oče eno, — da je On gospod nebes in zemlje, — da ima oblast grehe odpuščati, da bode On vse enkrat k življenju obudil in sodil. In kar je govoril in terdil, to je tudi spričal, ker je delal sila veliko čudežev, vesel iz svoje moči od smerti vstal, v nebesa šel, sv. Duha poslal in cerkev postavil, ktere vrata peklenska ne morejo premagati. Zraven teh čudežev je Jezus prerokoval iz samo svoje moči prihodnje reči, ki so se vse natančno spolnile. Tako le Bog sam delati zamore.

d) Apostelјni so Jezusa tudi spoznali za Sina božjega. Peter je rekel v imeni vseh sv. apostelјnov: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ Tudi so le v Jezusovem imenu čudeže delali. „V imenu Jezusovem ti rečem: vstani,“ rekel je sv. Peter hromemu, ki je vstal ves zdrav in vesel. Za to svojo vero, da je Jezus pravi Bog, dali so vsi apostelјni tudi svojo kri in življenje. Pa tudi za njimi so to vero poterdovali mučenci in mučenke, kterih štejemo na milijone. Naj tukaj stoji le ena sama prigodba. Mladeneč Epipod je živel v drugem stoletju in očitno skazoval svojo keršansko vero. Sodnik ga je ukazal s pestmi na usta bíti, da je kri le scurkoma lila; sv. Epipod pa je glasno klical: „Jaz verujem in spoznavljam, da je Jezus Kristus z Očetom in sv. Duhom pravi edini Bog in spodobi se, da Tistemu svojo dušo darujem, ki me je stvaril in odrešil. Ne zgubim svojega življenja, timveč ga zamenjam

za boljše življenje.“ Razpeli so ga na tezavnico, stergali ž njega od vseh strani meso, in slednjič odsekali mu glavo. Zakličimo tudi mi s sv. Tomažem, ki je Jezusu rekel: „O moj Gospod in moj Bog!“ Jezusova vera je prava božja vera! —

4. Ali nam je Jezusova vera potrebna? Potrebna nam je:

a) Da svojega Boga prav poznamo. Res je, da moremo Boga spoznáti že iz naše pameti in iz stvarjenih reči, — pa lehko se motimo in zabredemo v strašne zmote, neumnosti in hudobije. To vam bom le kratko dopričal. S perva so verovali vsi ljudje v enega pravega Boga, so ga častili in molili pa mu darovali svoje darove. Sčasoma so pa jeli božje stvari za bogove častiti; naj pred solnce, potem ogenj, zvezde, ljudi, živali, raznoverstne podobe. O teh bogovih poje kralj David: „Oni so delo človeških rok; imajo usta, pa ne govorijo, oči, pa ne vidijo, ušesa, pa ne slišijo, nos, pa ne dihajo, roke, ki pa nič ne prijemljejo, in noge, s kterimi ne morejo dalje.“ In tem bogovom v čast so strašne hudobije in grozovitnosti vganjali. Stari Amoniti so imeli malika Moloha. Malik je bil votel, bronast in zadej je imel durice, da so ogenj vanj devali in ga razbelili. Zdaj so mu otroke v dar pripravljene v roke djali, da so se reve na njih spekli in sežgali. Da bi se pa cvilenje in kričanje ne slišalo, bili so ob pavke in ob bobne in delali velik šunder in polom. Posebno strašno se je godilo v Mešiki. Tam je bilo 8 velikih in 12 manjših tempelnov, v kterih so na leto eden k drugemu po 20.000 ljudi poklali. Španski vojskovodja Kortez je l. 1520 Mešikansko premagal in v njih poglavitno mesto prišel. In poslušajte, kaj je našel: Cele, strašno visoke gromade kosti in glav darovanih ljudi. Od plesov in burki, od pijančevanj in nesremnost, od goljufij in tatvin, ki so jih doprinašali svojim bogovom v čast, molčim na tem svetem mestu: „Vsi so zašli in neumni postali.“ In ti ajdovski narodi so bili v posvetnih rečeh in vednostih dokaj omikani in olikani. Gerke in Rimce še zdaj občudujemo. O pravem Bogu so pa manj znali in vedeli, kakor naši mali otročiči. Le vera Kristusova nas uči, Boga prav in zanesljivo poznati.

b) Da vemo, čmu da smo na svetu. Imamo pamet in um, prosto voljo in vest; že iz tega moremo spoznati, čmu da smo na svetu. Pa vendar se človek rad zmoti, da ne ve in ne pozna, čmu da je stvarjen. To nam spet pričajo ajdje. Nekteri izmed ajdovskih modrijanov so terdili,

da je človek le kakor živina, da je na svetu, naj jé in pije, naj se veseli in uživlja, — po smerti je ž njim vse pri kraju. Spet drugi so pa učili, da je človek le za to na svetu, da živi kakor da bi kak duh ali angelc bil, naj svoje meso tare in čisto nič ne mara in ne skerbi za svet in vse, kar je posvetnega. Jezus nas je pravo učil; on nam je povedal, da nas je Bog za to stvaril, da ga spoznamo, častimo, ljubimo in ubogamo, po tem pa v nebesa pridemo: „Iščite, je rekel, naj prej božjega kraljestva in njegove pravice; vse drugo bo vam priloženo.“

c) Da moremo na svetu pobožno živeti. Ajdje so molili bogove, ki so bili sami veliki grešniki in so ljubili pregrehe in hudobije. Zatoraj so tudi ljudje doprinašali vsesortne grehe in hudobije. Jezus nas pa je učil vse kaj druzega; pokazal nam je Boga, ki je naj svetejši in ljubi dobro, sovraži pa hudo, — Boga ki je najpravičnejši, ki plačuje vse dobro, kaznuje pa vse hudo, — Boga, ki je povsod pričujoč in vse vidi, tako da se ničesar — nobena misel in želja — pred njim ne more skriti. Ali nas to ne priganja, hudega se varovati, prav in dobro delati in pobožno živeti? Zato je potem, kje in kamur je posvetila luč Jezusove vere, vesoljni svet dobil vso novo podobo: pregrehe in hudobije, goljufije in krivice, sovraštva in morije so se poskrile, — resnica in pravica, mir in ljubezen, in vsesortne čednosti so se prikazale. Res je sicer, da tudi nekteri kristjani strašne pregrehe in hudobije doprinašajo. Vendar je velik razloček: nekdaj so bile te hudobije dovoljene, ja še pohvaljene in zapovedane, — keršanska vera jih pa prepoveduje in obsoduje. Gotovo bi vsi lepo in pobožno živeli, ako bi se zvesto ravnali po prelepem nauku Jezusove vere. Le poglejmo v perve čase keršanstva: Vsi so bili enega serca in ene misli, — sama ljubezen je gospodovala med kristjani!

d) Da moremo na svetu mirno in srečno živeti. Kaj nas na svetu nadleguje? Najprej križi in težave. Jezusova vera pa uči, da pride vse od Očeta v nebesih, ki nas serčno ljubi, ki nam le to pošilja, kar je k našemu zveličanju, ki nas bo za vse to večno poplačal; Jezusova vera kaže nam Jezusa, ki je nedolžno terpel grozovitne bolečine in najstrašnejšo smert, — kaže nam svetnike in svetnice božje, ki so le po ternjevem potu hodili v nebesa. Nadlegujejo nas grehi. Ajdje niso vedeli, kako se morejo grehov znebiti in bogove potolažiti — klali so zavoljo tega

svoje naj ljubše otročiče. Jezusova vera nam kaže v Jezusu tisto jagnje božje, ki grehe sveta odjemlje. — Nadleguje nas smert, ki pobira nas in naše. Jezusova vera pa uči, da je smert nam le ravna pot k Očetu v nebesih, da tam vsi živimo in se zopet vsi najdemo. Glejte tako srečno in mirno moremo zdaj živeti, ker imamo Jezusovo vero. Slednjič pa nam je Jezusova vera potrebna:

e) Da se večno zveličamo. Brez vere ni mogoče v nebesa priti. Kako bode Bog k sebi v večno veselje vzel človeka, ki ga lažnika dela in noče verovati, kar nam je On povedal? Zatoraj pravi Jezus: „Kdor veruje, bo zveličan; kdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ Sv. Pavel uči: „Kdor hoče k Bogu priti, mora verovati, da je,“ — „brez vere ni mogoče Bogu dopasti.“ Sv. Avguštin pa pravi: „Gotovo je, da nobeden drugi zveličanja ne doseže, kakor tisti, ki Bogu dopade; Bogu pa se ne dopade drugači, kakor po veri, to je: Če veruje.“ Glejte, ljubi moji! tako potrebna nam je Jezusova vera!

Sklep.

Znano je, kako je mogočni cesar Napoleon I. pred 100 leti preganjal in mučil sivega starčka papeža Pija VII. Nekega dne spet v papeža sili, naj nekaj podpiše, kar je zoper vero in vest. Sveti oče pa odgovorí: „Moreš mi roko odsekati in jezik izdreti, pa ne moreš mi vest iz serca iztergati in me siliti, da kaj podpišem, kar je zoper vero in vest“. Znano je, kakošen konec je vzela njuna pravda. Napoleon, pred kterim se je tresel celi svet, je prišel ob krono in slavo, ubogi starček Pij pa se je vsedel na stari stol sv. Petra in je dobil spet svoje mesto in dežele. Srečni smo, da smo katoličani. Hvalimo neskončno usmiljenega Boga, da nas je poklical v sv. katoliško cerkev: ona hrani in uči pravo vero, brez ktere ni mogoče Bogu dopasti in k njemu v nebesa priti. Pa tudi zvesto skerbimo, da bo naša katoliška vera splošna, da verujemo vse, kar sveta katoliška vera uči, — da bo stanovitna in živa, da se zvesto in vselej ravnamo po njenih naukih, naj bi nas še toliko stalo! Kdor tako veruje, on bo zveličan, on ima pravo vero Kristusovo, kakor se bomo prihodnjič učili. Amen.

II. Keršanski nauk.

Od katoliške vere sploh.

P. Od kod vemo, kar je Bog razodel?

O. Kar je Bog razodel, vemo nekaj po zapisani, nekaj pa po nezapisani besedi božji.

P. Kaj razumemo pod zapisano besedo božjo?

O. Pod zapisano besedo božjo, kteri se tudi sveto pismo pravi, razumemo zbirko tistih bukev, ki so jih po navdihu božjega Duha sveti možje spisali, in od kterih je katoliška cerkev spoznala in izrekla, da so bile tako spisane.

P. Kaj menimo pod nezapisano besedo božjo?

O. Pod nezapisano besedo božjo, ki se tudi besedno ali ustno izročilo imenuje, menimo tiste verske in djanske nauke, ktere so apostoljni ali iz ust Jezusa Kristusa samega slišali, ali po navdihu svetega Duha oznanovali, ki jih pa niso zapisali.

P. Kje se hrani ustno izročilo?

O. Ustno izročilo se samo v katoliški cerkvi stanovitno, zvesto in nepopačeno hrani.

P. Zakaj veruje katoliški kristjan cerkvi, kedar kaj verovati veleva?

O. Katolíški kristjan veruje cerkvi, kedar kaj verovati veleva, bodi zapisano ali ne, ker je Kristus zapovedal poslušati cerkev, ktera je steber in terdnost resnice.

Vvod.

Nek prijatelj cesarja Napoleona je v svojem življenji marsikaj poskusil, marsikaj zablodil in hudega storil, — vendar resnic sv. vere, kterih se je bil kot otrok naučil, tudi v posvetnem šundru ni čisto pozabil. Kakor vsakemu vdarila je tudi njemu poslednja ura, huda bolezen ga je podjala na smertno postelj. Padla mu je mrena izpred njegovih oči, spoznal je, kakor nekdaj kralj Salomon, da je na svetu vse ničemurno; serčno je obžaloval zmote in pregrehe svojega življenja, mirno in spokorno prenašal vse bolečine svoje hude bolezni, in večkrat prejemal ssv. zakramente. Tako se je pripravljal na smert. Ko je bil duhovnik k temu visokemu gospodu pervokrat poklican, nagovori ga s temi-le besedami: „Gospod grof,“ — pa hitro mu bolnik besedo preseka in reče: „Kaj grof, kaj grof, za vsa ta lepa imena jaz ne maram nič

več; le enega imena se zvesto deržim in se ga veselim, in to ime je „kristjan!“ Ljubi moji! Ime „kristjan“ je kaj lepo, kaj sladko, kaj slavno ime! Kristjan je učenec Jezusov in ima njegovo sveto vero in njegove ssv. zakramente; kristjan je brat Jezusov, otrok nebeškega Očeta in dedič nebeškega kraljestva. In kristjani smo tudi mi vsi, zatorej smo iz serca veseli. Mi imamo pravo vero božjo, ker nam jo je prinesel sam Jezus, Sin božji, iz svetih nebes, imamo tisto vero, ktera nas uči Boga prav spoznati in častiti, Boga ljubiti in ubogati; nas uči na tem svetu srečno in mirno živeti, po smerti pa v nebesa priti. To sem vam razkladal v pervem keršanskem nauku, da Jezusova vera je prava božja vera. Zdaj pa navstanejo ta-le prašanja:

1. Kje pa se nahaja prava Jezusova vera? 2. Kje zajema katoliška cerkev pravo vero in 3. Kako pride človek k tej pravi katoliški veri?

Razlaga.

Jezus Kristus je prišel, da uči, odreši in zveliča vse narode po vseh krajih cele naše zemlje, ki so živeli pred njim v stari zavezi, ki so živeli ž njim ob njegovem času, in bojo še živeli za njim do konca sveta. Zatoraj navstane zdaj prašanje:

1. Kje pa se nahaja ta prava Jezusova vera? Jezus je opravil svoje sveto in težavno opravilo, in se vernil v nebesa, kjer sedi ob desnici svojega nebeškega Očeta. Pa nas ni sirot zapustil: saj je bil prišel zveličat vse od Adama noter do poslednega človeka. Zato je bil postavil sveto katoliško cerkev, in jej oblast dal, v svojem imenu učiti vse narode, jim sv. zakramente deliti, nekervavo daritev sv. maše darovati in vse tako vravnovati in voditi, kakor se dobro ali potrebno kaže, da se vsi verni zveličajo.

Najprej je izvolil 72 učencev in izmed njih si je izbral 12 aposteljnov. Tem aposteljnom pa je rekel: „Kakor je Oče mene poslal, tako jaz pošiljam vas!“ In res so se aposteljni razšli po celem svetu, oznanovali sv. evangelje vsem ljudem, keršćevali so tiste, ki so njih nauk sprejeli, opravljali so jim daritev sv. maše, delili jim sv. zakramente in zaukazovali in uravnovali vse tako, kakor je bilo potreba. Pa aposteljni so bili umerljivi ljudje in so tudi vsi šli v večnost po tisto

plačilo, ki so si ga tukaj tako kervavo zaslužili: Vsi so terpeli in dali kri in življenje za Jezusa.

Da pa vernih svojih ne zapustijo ubogih sirot, izbrali so si tudi oni, kakor jim je Jezus ukazal, poštene in sposobne može, pokladali so jim roke in delili jim vse tiste pravice in oblasti, ktere so bili najpred oni sprejeli od božjega Sina Jezusa Kristusa. Tako je šlo od leta do leta vse čase do današnjega dne. Pa vendar so bili aposteljni in vsi njih nasledniki le slabi ljudje, ki se morejo motiti in tako kaziti pravo in čisto Jezusovo vero. Jezus je to dobro vedel in je tudi to reč prav lepo in modro oskerbel. — Da se njegova cerkev nikoli ne moti, obljubil je pri njej ostati do konca sveta, in je obljubil, da bo Očeta prosil, naj jej pošlje Duha resnice, kteri bo pri njej ostal do vekoma. In kar je Jezus obljubil, spolnil je binkoštno nedeljo. Prišel je sv. Duh nad aposteljne in jim razsvetil pamet, poterdil voljo, dal jim dar, govoriti vse jezike in moč, delati čudeže. Ravno to še pa tudi velja za naslednike ssv. aposteljnov; kajti Jezus je ja očitno rekel, da ostane on pri njih do konca sveta, in da jih bo sv. Duh vseh resnic učil in pri njih ostal do konca sveta; toraj sta Sin božji Jezus in sv. Duh pri katoliški cerkvi do konca sveta. Kjer pa sta ta dva — Sin božji in sv. Duh — tam je božja resnica. Prava božja vera se toraj nahaja v sv. katoliški cerkvi. Cesar Valens je hotel nekaj katoliške vere prenarediti. Pošlje toraj svojega poglavarja, naj škofa pregovori, cesarjevo voljo spolniti: „Časi so čudni, je rekel, naj se vendar hudi sili umakne, saj ni toliko in tudi ne imenitno, kar Valens tirja.“ Basilij pa serčno in krepko spregovori: „Kar cerkev uči, je sprejela od Boga; kri in blago zastavim za njen nauk. Ne besedice, clo pikice ne privolim, njenemu nauku odvzeti ali pristaviti.“

2. K j e p a k a t o l i š k a c e r k e v z a j e m a p r a v o v e r o? Katoliška cerkev zajema pravo vero iz dveh studencev: nekaj iz svetega pisma, nekaj pa iz ustnega izročila. Vse, kar nam je Bog razodel v starem zakonu, bere se zapisano v bukvah, ki so jih sveti možje od Boga nagnjeni in navdahnjeni spisali. Ti možje so bili: Mojzes, kralj David, modri Salomon in preroki. Vsi ti so spričali, da je njih beseda od Boga, zakaj čudeže so delali in prerokovali. To pa, kar nam je Bog razodel po svojem Sinu Jezusu Kristusu, učil je najprej sam le ustmeno, za njim so pa pridigovali njegovi aposteljni in učenci, in še le potem

so nekaj Jezusovega nauka napisali; večidel so pa le ustmeno učili in tako so šli Jezusovi nauki od ust do ust tako dolgo, da so jih sveti cerkveni učeniki v svojih knjigah spisali in shranili. Motil bi se toraj, kdor bi hotel le samo to za Jezusov nauk imeti, kar v sv. pismu stoji. Že sami apostelji so verne zavračali tudi na nauke, ki so jih od njih slišali: „Bratje! bodite stanovitni in deržite izročilo, kterega ste se naučili ali po govorjenji ali po našem listu“. Jezus tudi ni zapovedal svojim učencem pisati, temuč iti in učiti vse narode. Zatorej tudi niso vsi pisali, temuč le nekteri. Pisali so sv. Matevž, sv. Marka, sv. Lukež in sv. Janez štiri evangelja, — sv. Lukež tudi apostoljsko djanje in sv. Janez skrivno razodenje; liste so pisali: sv. Pavel jih je napisal 14, sv. Peter 2, sv. Janez 3, sv. Judež Tadej in sv. Jakop mlajši po 1. Kedar toraj slišite ali berete, da to ali uno stoji v sv. pismu, spominjajte se vselej, da to govori sam Bog, ne pa ta ali uni prerok ali apostelj, da je toraj vse to božja resnica, tako da bi bil velik, smerten greh, če bi kdo tega ne hotel verjeti. Zatoraj so kristjani bukve sv. pisma vselej visoko častili. Diakon, ki je sv. evangelje bral, moral si je roke umiti, preden je za bukve prijel. Tudi so vitezi in vojščaki pri velikih mašah svojo roko na meč podjali in tudi meč iz nožnic potegnili med tem, ko se je evangelje bralo. Tudi še naše dni pri sv. evangelju mašnik bukve poljubi in mi vselej vstanemo, se pokrižamo in ob koncu ministrant ali strežnik v imenu vseh pričujočih odgovori: „Hvala tebi, o Kristus!“ Poslušajte, kako Bog kaznuje tiste, ki sv. pismo zaničujejo. Sv. Nil je bil v 4. stoletju škof v Perziji. Nekega dne pride v mesto Ktesifon in svari nekega visokega gospoda po imenu Papas. Posvaril ga je zavoljo tega, ker je podložne terdo in hudo imel. Sv. škof ga je opominjal besed Jezusovih; „Kteri je največi med vami, bodi vaš služabnik.“ Papas zareži: „Kaj, ti norec! boš mene učil?“ Sv. škof potegne iz aržeta svoje evangeljske bukve in pravi: „Ako te je sram, da te jaz, ubogi umerljivi revež, na tvoje dolžnosti opominjam, tu poglej sv. evangelje in iz njega se uči, kaj si dolžen.“ Ves razserjen vdari Papas na bukve in se zadere: „No! govori evangelje, govori!“ Nil, ves žalosten zavoljo takega zasramovanja, vzame sv. evangeljske bukve, jih prav častljivo na svoja usta pritisne, in spregovori k Papasu: „Angel Gospodov te bode kaznoval, ker si besedo večnega življenja razžalil in zasramoval. Umerlo bo tvoje truplo na enej strani, ti pa

vendar ne boš tako hitro še umerl; leta in leta boš ti živel in terpel, da ljudje vidijo, kako ojstra da je božja pravica.“ In pri priči se zgodi, kar je sv. škof zapovedoval; Papas je po enej strani postal ves tog in mertev, se zgrudil na tla pa dolga leta še živel. Visoko spoštujmo božjo besedo, naj stoji v sv. pismu, ali naj se uči po ustnem izročilu. Sv. pismo in ustno izročilo obsegata celo Jezusovo vero, ktera se toraj nahaja v sv. katoliški cerkvi. Ta pa jo zajema iz dveh studencev, iz svetega pisma in iz ustnega izročila; zatoraj pravimo: katoliški kristjani morajo vse verovati, kar sv. kat. cerkev verovati zapoveduje, bodisi zapisano ali ne. Sedaj pa se eno prašanje:

3. Kako pa človek pride k tej pravi katoliški veri?

Prava vera je prava milost, pravi dar božji; da kdo pride k pravi veri, ima se zahvaliti le milosti božjej. To nas uči Jezus sam rekoč: „Nihče ne more priti k meni, če ga ne vleče Oče, kteri je mene poslal.“ Ravno to uči tudi sv. Pavel: „Iz milosti ste oteti, po veri, in to ne iz sebe; zakaj božji dar je to.“ Kar nas uči božja beseda, poterdujejo tudi dogodbe. Kako so prišli aposteljni k pravi veri? Bili so ubogi in neučeni ribiči in Jezus jih je izvolil in poklical. Pavl je bil serdit sovražnik kristjanov. Podal se je v mesto Damask, pravoverne preganjat in lovit. In ravno na tem potu ga Jezus čudovitno pokliče; „Savelj, Savelj, zakaj me preganjaš?“ Pri tej priči je bil Savelj preobernjen in je postal iskren apostelj Jezusov.

Leta 316 je bil Agrikola poglavar v Sebastije na Armenskem. Jel je kristjane preganjati. Ukazal je vsem, ki v Kristusa verujejo, k sebi priti. Najprej pride jih 40 vojakov, lepih in serčnih korenjakov. Vsi so rekli, da so kristjani in da so pripravljeni, rajši vse preterpeti, kakor vero zatajiti. Sperva se jim je poglavar prilizoval; ker pa ni šlo, ukazal jih je pretepati in potlej nage in razmesarjene na zamerzjen ribnjak postaviti. Da jih še bolj moti in vabi, napravil je blizo toplo kopel. Okoli in okoli so stali vojščaki in jih stražili, da noben ne uide. Stali so serčno, molili in peli. Naenkrat zagleda stražnik, ki je pri kopeli stal, angelce iz nebes priti in 39tim lepo krono na glavo devati. Štirideseti pa krone ni dobil. Stražnik se temu čudi in pravi sam pri sebi: „Kako je to? Saj jih je 40, kje pa je krona 40tega.“ Ko tako premišljuje, vidi, da eden mučencev v kopele teče. Sedaj je

spoznal, kaj to pomenja. Pa pri tej priči zasveti njemu luč milosti božje; on začne na ves glas upiti, da tudi on veruje v Kristusa, se sleče in ustopi nag k unim mučencem na led. Sprejel je tako čudovitniše dar sv. vere in je dal svoje življenje za njo. Poslušajte, kaj se je zgodilo v Rimu 20. januarja leta 1842! Nek jud, Alfons Ratisbonne po imenu, je hodil po cerkvah v Rimu in je ogledoval malarije. Bil je namreč malar. Pride v neko kapelico rožne D. Marije, ogleduje njeno podobo in tu mu zasveti luč prave vere. Sam pripoveduje, da ga je naenkrat taka svitloba obdala, da je oslepil in se zgrudil na tla. Tako ga najdejo. Ko spet k sebi pride in spet pregleda, pravil je, kaj se mu je čudnega prigodilo. Dal se je kerstiti, stopil v nek samostan in še danes tam v Jeruzalemu pri božjem grobu kot mašnik opravlja božjo službo. Glejte! čudno včasih Bog ljudi k pravej veri kliče. Kako pa je z nami? Mi smo od katoliških staršev rojeni, precej po rojstvu kerščeni, v katoliški veri podučeni, — ali to ni neizrečeno velika sreča!? Kako smo to milost pri Bogu zaslužili? Koliko milijonov jih je, ki so rojeni od ajdovskih, turških, judovskih ali lutranskih staršev! Glejte! vera je dar božji.

Sklep.

Ljubi moji! Ni imena, v kterem bi mogli v nebesa priti, kakor le v imenu Jezusa Kr. Jezus nam je prinesel pravo vero, on nas je odrešil, on nam ssv. zakramente postavil in vse to nam zapustil v svojej sv. katoliškej cerkvi. Ona toraj ima pravo Jezusovo vero. Pri nas je vse tako, kakor je Jezus postavil; mi imamo njegov nauk, njegove zakramente, njegovo daritev sv. maše, — mi imamo poglavarja, rimskega papeža, imamo v škofovih apostoljske naslednike, — kratko vse naše je od Jezusa Kr. Sinu božjega! V katoliški cerkvi je prava vera, srečen toraj, kdor je katolišk kristjan. Pobožni kralj Alfons — Modri imenovan — se je veselja jokal, kader je premišljeval srečo, da ga je Bog poklical k pravi veri: „Vedno Boga hvalim, je večkrat rekel, ne zato, da sem kralj, temuč zato, da sem katoličan.“

Hvalimo toraj neskončno usmiljenega Boga, da je tudi nas poklical v sv. katoliško cerkev, kjer se nahaja prava Jezusova vera. V tej sv. pravi veri hočemo živeti in umreti! Amen.

III. Keršanski nauk.

Kakošna mora biti prava katoliška vera?

P. Kaj mora vsak človek, kedar se pameti zavé, vedeti in verovati, če hoče zveličan biti?

O. Vsak človek mora, kedar se pameti zavé, če hoče zveličan biti, vedeti in verovati:

1. Da je en Bog.
2. Da je Bog pravičen sodnik, kteri dobro plačuje, hudo pa kaznuje.
3. Da so tri božje peršone (osebe) enega bitja in ene nature: Oče, Sin in sveti Duh.
4. Da se je druga božja peršona včlovečila, da nas je s svojo smertjo na križu odrešila in večno zveličala.
5. Da je duša človeška neumerjoča.
6. Da je gnada (milost) božja k zveličanju potrebna, in da človek brez gnade nič zaslužnega za večno življenje storiti ne more.

P. Kaj je vsakemu katoliškemu kristjanu znati zapovedano?

O. Vsakemu katoliškemu kristjanu je zapevedano znati:

1. Apostoljsko vero.
2. Gospodovo molitev.
3. Deset božjih in pet cerkvenih zapoved.
4. Sedem svetih zakramentov.
5. Keršansko pravičnost.

P. Ali je k zveličanju zadosti, da katoliški kristjan le v sercu veruje, kar je Bog razodel?

O. K zveličanju ni zadosti, da katoliški kristjan le v sercu veruje, kar je Bog razodel, on mora tudi: 1. Svojo vero v delih kazati. 2. Kar v sercu veruje, če je treba, tudi z besedo očitno pričati ali terditi.

Vvod.

Slišali smo v poslednjem keršanskem nauku, da katoliška vera je prava božja vera; da je prava vera velik dar božji, za kterega smo dolžni Boga hvaliti. Pa vendar zavoljo tega še niso vsi katoličani zveličani; ne smemo se samo na pravo vero zanašati. V starej zavezi so tudi judje imeli pravo vero, in veste, kaj jim je Jezus rekel? „Ne govorite med seboj: Abrahama imamo očeta,“ to je: ne zanašajte se na to, da ste Abrahamovi otroci! Pri drugi priložnosti jim je spet rekel: „Povem vam, da jih bo veliko od izhoda in zahoda prišlo, in bodo sedeli pri mizi z Abrahamom, Izakom in Jakobom v nebeškem kraljestvu; otroci kraljestva pa bojo

pahnjeni v zunanjo temo, tam bo jok in škripanje z zobmi". Tako nas Jezus sam uči, da samo zavoljo tega, da kdo ima pravo vero, še ne bo zveličan. Tudi mi katoličani se ne smemo zanašati, da pojdemo v nebesa samo zavoljo tega, da imamo pravo vero. Treba je še nekaj več; naša vera mora še nektere lastnosti imeti, da nas bo zveličala. Ktere lastnosti mora toraj naša vera imeti? Na to prašanje danes odgovarjam.

Razlaga.

Da nas naša katoliška vera zveliča, mora imeti te-le lastnosti; ona mora biti:

1. Splošna, to se pravi: Vse resnice, ktere nam je Bog razodel in jih nam po sv. katoliški cerkvi verovati zapoveduje, vse moramo verovati brez vsega razločka ali obotavljanja. Gotovo nam je Bog v svoji neskončni modrosti le to razodel, kar nam je k zveličanju potrebnega; zatoraj smo tudi mi dolžni, vse verovati, kar nam je razodel. Jezus je svojim učencem zaukazal: učiti vse narode, in učiti jih vsega, kar koli jim je povedal. Ravno tako je pa tudi naša dolžnost, vse verovati: „Kdor ne veruje, pravi Jezus, bo pogubljen." In sv. Avguštin piše: „Ako od sv. evangelja le to verujete, kar hočete, unega pa ne, česar nočete, verujete več sebi, kot evangelju." Nektere resnice naše sv. vere so tako imenitne, da jih mora vsak posebej dobro in natančno znati in verovati, da bo zveličan; to so tako imenovane poglavitne resnice, kterih je šest. Unih ni sicer vseh posebej treba znati in vedeti, verovati pa je treba vse od konca do kraja, kar sv. katoliška cerkev uči. Lep izgled o tem nam daje sv. Bazilij Véliki. Cesar Valens je bil vdan Arijevi krivoveri, in je iskal tudi sv. škofa Bazilija spraviti na svojo stran. Toraj pošlje svojega služabnika, deželnega poglavarja Modesta v Cezarejo. Modest v Cezarejo pridši svetega škofa pred-se pokliče, ga prav lepo sprejme in se prav prijazno ž njim razgovarja. Polagoma pa oberne besedo na vero in verske reči, ter prigovarja svetemu možu, naj se nikar ne derži tako terdovratno vsake pičice katoliške vere, in naj nekoliko odjenja; s svojo terdovratnostjo bi sveti veri več škodoval kot koristil. Če s cesarjem potegne, cesar mu bo mil in prijazen. Sv. Bazilij pa cesarjevemu poslancu serčno odgovori rekoč: „Sveta cerkev je od Boga sprejela nauke, za to vero postavim svoje premoženje in svoje življenje. Tudi ene same besede in clo ene same

čerke ne pustim izbrisati iz te vere; kakor zvest čuvaj božji bom stal in vedno branil sveto vero zoper vsako krivoversko zmoto, in če bi mi pri tem tudi za življenje šlo. Pojdi in povej to cesarju! Jaz spoštujem njegovo prijaznost, toda le takrat, kader je pobožna, brez pobožnosti mi tudi njegova prijaznost nič ne pomaga, mi nima cene!“ Poglavarja so te serčne besede Bazilijeve hudo razžalile, toraj sv. škofu pretí, da ga bojo ob službo djali in pregnali. Reče mu, da mu še odlog pusti do drugega dne, naj si bolj premisli vso to reč. Sv. Bazilij pa neprestrašeno odgovorí: „Nepotreben mi je vsak odlog; kakoršne sem danes, ravno take misli bom jutre!“ Modest se zavzame, da je škof tako neprestrašen, se verne k cesarju, mu vse dopove in sklene: „Premagani smo. Ta mož ne porajta, če se mu žuga, pa tudi ne, če se mu obeta.“

Tudi mi, ljubi moji! ne smemo ne spremeniti ne zavreči nobenega nauka naše sv. vere: zakaj vsi nauki sv. vere so v tesni zvezi; če enega zaveržeš, boš polagoma zametoval tudi druge, in na zadnje ob vso vero prišel. Naša sveta vera je kakor zvon: dokler je zvon cel, je lep in čist tudi njegov glas; če pa poči le na eni sami strani, zgubil bo ves svoj prijetni glas.

2. Naša vera mora biti stanovitna, to je: mi moramo v veri stati tako terdno in nepremakljivo, da nas v naši veri nobena reč motiti ne more. Kdor se ne vojskuje, tudi ne zmaga; brez zmage pa tudi noben ne bo venčan v nebesih. „Bij dobro vojsko,“ opominja sv. Pavel svojega učenca Timoteja. Ustajajo pa sovražniki naše vere znotrej in zunej. Znotrej posebno: Visoka in prevzetna glava, hudobno serce in popačena volja. Hudobnež pravi v svojem sercu: „Ni Boga;“ „prevzetnim se Bog zakriva, ponižnim pa odkriva;“ hudobno, popačeno serce dokaj rado človeka moti in slepari: „Glejte! da v nobenem izmed vas ne prebiva hudobno, neverno serce, pripravljeno odpasti od živega Boga.“ Stojmo stanovitno v veri; res jih je dandanašni veliko, ki nas hočejo ob sv. vero pripraviti, — pa bodimo stanovitni, če ravno zavoljo tega marsikaj preterpimo. Pa kaj je to vse proti temu, kar so prenašali pervi kristjani? Poslušajte le en sam izgled! Sv. Perpetua je bila visokega stanu, še le 22 let stara; vdova je bila, in je imela majhnega otroka, in je bila zavoljo vere zatožena pri neverskem oblastniku. Preden pa so jo zavoljo vere Jezusove peljali v ječo, jo je oče, ki je bil nejevernik, ljubeznjivo prosil, naj odstopi od Jezusove vere in moli ma-

like, da ne bo umorjena; in ker je z lepa ni mogel pregovoriti, jo je neusmiljeno pretepal. Perpetua se ni vdala in je voljno terpela bolečino, le samo to jo je bolelo, da je bil oče razžaljen. Vergli so jo zdaj v temno ječo in smradljivo, ktera jej je strašna bila, kakor sama pravi, in le misel: „zavolj Jezusa sem tukaj!“ jej jo je prijetno storila. — Bogastvo, imeniten rod in življenje zgubiti jej je bilo lahko, dasiravnô je bila še mlada; ali očeta svojega zapustiti in otroka, kterega je dojila, to so bile grozno velike britkosti in bolečine. Kadar oče zvé, da jo bodo na morišče peljali, teče v ječo, joka, jej roke poljubuje, in jo prosi klečé rekoč: „Ljuba moja hči! usmili se mojih sivih las, usmili se svojega očeta; spomni se, kako skerbno sem te redil, bolj kakor tvoje brate te ljubil! Glej svojo mater, glej svojega sina, ki ne bo mogel živeti brez tebe; odpovej se svoji terdovratnosti, da od žalosti vsi ne pomerjemo!“ — Kako težko je sv. Perpetua premagala vse to, ko je priserčno ljubila očeta, mater in sina! Pa s pomočjo gnade božje je vendar le zmagala, in Jezusu zvesta ostala. — Rekla je očetu: „Ljubi moj oče! na moršču bomo videli, kaj je volja božja; vsi smo v božji oblasti in ne v svoji lastni!“ — Ker je pa Perpetua pred sodnikom in pred ljudmi očitno povedala, da je kristjana, in da malikov ne moli, je oče prinesel otroka, ker je mislil: „Jaz se jej ne smilim, se jej bo smilil vsaj otrok, ko ga bo vidila in slišala jokati;“ in jej reče: „Zarotim te, usmili se vsaj svojega otroka!“ Žalostno je bilo videti: oče joka; otrok k materi sili; Perpetua žalostno pred sodnikom stoji, ker vidi, da mora zapustiti svoje ljube. Toraj jo sodnik, sam ves mehek in v živo ginjen, začne pregovarjati, naj zavoljo očeta in otroka zapusti vero Jezusovo in moli malike, da bo še živela. Ali stanovitna je ostala Jezusovi veri, in sodnik jo je obsodil, naj jo zverine raztergajo. Od silne žalosti omoteni oče potegne in vleče svojo ljubo hčer spred sodnika; sodnik mu zapové proč iti; ker se pa ni mogel od nje ločiti, zapové ga sodnik udariti s palico. Ko Perpetua to vidi, zavpije: „Oh, da ste vdarili očeta, je mene bolj speklo, kot očeta. Oh, kako me boli, da zavoljo mene z mojim starim očetom delate tako gerdo!“ Ker se pa nikakor ni dala premakniti od ljubezni do Jezusa, vergli so jo divji kravi, da bi jo raztergala; pa krava je ni še umorila do dobrega; zatoraj jo je rabelj z mečem prebodel, in šla je iz časne žalosti v večno veselje!

Kakor sv. Perpetua, so nam dali tudi apostelјni in drugi marterniki najlepši zglede, naj smo terdni v veri. Sovražniki sv. vere so jih martrali gerši in hujši, ko so mogli, ter jih na kole razpenjali, po živinsko bičali, s sekirami sekali, žgali z razbeljenim železjem, pekli na žerjavici, jih mazali z gorečimi rečmi in nato zažigali, v vrelem olju kuhali, s kamni pobijali, s kolmi bili do mertvega, jih metali divjim zverinam za jed: pa vendar so vse to voljno terpeli za Jezusa. Tako stanovitni, terdni in nepremakljivi v veri bodimo tudi mi.

Omahljivo in nestanovitno vero sovraži Bog. Le pomislite, kako močno sta se Mojzes in Aron takrat zamerila Bogu, ko sta dvomila, da bo voda pritekla iz skale, na ktero s palico udariti je Bog rekel Mojzesu. Rekel jima je: „Ker nista verovala, in me nista častitljivega storila pred Izraelovimi otroci, ne pojdeta v obljubljeno deželo.

3. Naša vera mora biti delavna, to je. mora sadu nositi in se kazati, in sicer:

a) v besedi. Star pregovor pravi: „Kar v sercu vre, rado iz ust gre;“ kjer je živa vera v sercu, bo tudi na jeziku, veren človek rad od vere in za vero govori. In Jezus pravi: „Kdor me spoznavlja pred ljudmi, tega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom.“ Katoliški kristjan sicer ni dolžen, vselej in vsakemu vpraševalcu z besedo razodeti svoje vere ali mu jo povedati; in sicer takemu ne, kteri nima pravice, vpraševati ga po veri. Na vprašanje takega se lahko molči, kakor da bi ne slišal, če tako molčanje ni škodljivo božji časti, in če ni bližnjemu v pohujšanje; ali pa se mu lahko reče: Kdo ti je dal oblast, me po tem vpraševati?

Včasih pa pride človek v take okolščine, da ne sme zamolčati svoje vere, in jo mora razodeti z besedo; zakaj sv. Pavel pravi: „Ako boš s svojimi ustmi skazal vero v Gospoda Jezusa, in veroval v svojem sercu, da je Bog njega obudil od mertvih, boš zveličan. Zakaj s sercem se veruje v pravičnost, z ustmi se pa vera kaže v zveličanje.“

Včasih je pa dolžen kristjan, svojo vero spričati z besedo in sicer:

a) Kadar to terja božja čast; *b)* lastno zveličanje; *c)* zveličanje bližnjega.

a) Božja čast terja, da poveš, da si katolišk kristjan, kader te gosposka vpraša, kakšne vere da si, in ko bi bil tudi potlej zavoljo vere preganjan; zakaj Jezus Kristus ne pravi:

„Bojte se teh, ki zamorejo telo umoriti!“ ampak on pravi: „Bojte se tega, ki zamore dušo in telo pahniti v pogubljenje.“ Jezus Kristus nam je lep zgled dal v vseh rečeh; pa tudi v tej reči nam ga je dal, in pokazal s svojim zgledom, da se mora vera razodevati oblastnikom, kadar vprašujejo po njej. Kajfež je rekel Jezusu: „Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si Kristus, božji Sin?“ Kristus mu je povedal rekoč: „Ti praviš, jaz sem!“ Na vse druge tožbe in krivo pričevanje je molčal, in ni odgovoril nobene besede; na to vprašanje je pa berž odgovoril, akoravno je vedel, da mu gre za življenje, ker molčanje bi bilo Bogu v nečast, bi bilo zatajevanje resnice. Sv. Peter in sv. Janez sta tudi pred velikim zborom očitno spoznala svojo vero. Zbor jima je rekel: „Nikakor nimata govoriti in učiti v imenu Jezusovem!“ Ona sta pa odgovorila in rekla: „Sodite sami, če bi bilo pred Bogom prav, ako bi vas rajši poslušala, kakor pa Boga. Ne moremo opustiti, moramo govoriti od tega, kar smo vidili in slišali.“ Iz tega ste zdaj prepričani, da moramo pred oblastnikom svojo vero razodeti z besedo, kadar smo vprašani po njej.

b) Svojo vero mora kristjan razodeti, kadar mu je tega treba zavoljo lastnega zveličanja; kadar bi bil siljen k takim rečem, ktere mu vera prepoveduje, postavim: ko bi bil siljen, o petkih, sobotah in drugih zapovedanih postnih dneh meso jesti, ali hlapčevska dela delati ob nedeljah in zapovedanih praznikih, ali hoditi k službi nevernikov ali krivovercev. V teh in drugih takih okoliščinah mora katoliški kristjan svojo vero razodeti in reči: „Tega ne smem; zakaj jaz sem katolišk kristjan; meni to ni pripuščeno!“ Da je tako storiti, razločno uči sv. apostelj Pavel rekoč: „Nikar ne vlecite jarma z neverci: zakaj kakšno družbo ima pravičnost s krivico? ali kakšno tovaršijo luč s temo? kakšno družbo Kristus z Belialom? kakšen delež veren z nevercem?

c) Svojo vero mora kristjan razodeti, kadar je to potrebno zavoljo zveličanja bližnjega. To je potrebno, kadar bi s tim, da pričuješ od vere, spreobernil kakega krivoverca ali nevernika, ali poterdil slabe in omahljive v veri, ali pohujšanje odvernil od njih, ali zavernil zaničevavce sv. vere in jih ustavil. Zakaj Jezus pravi: „Kdorkoli me bo spoznal pred ljudmi, spoznal ga bom tudi jaz pred svojim Očetom. Kdor pa me bo zatajil pred ljudmi, zatajil ga bom tudi jaz pred svojim Očetom.“

Na svetu je veliko hudobnih ljudi, akoravno se imenujejo katoljške kristjane; ki hočejo veljati za učene v vseh naukih sv. vere; zaničujejo, česar ne zastopijo in ne zapopadejo; pripovedujejo zapeljive govore, kteri vero slabé v drugih, postavim: „Ko drugi goljufujo, zakaj bi jaz ne!“ — „Ko me drugi sovražijo, zakaj bi pa jaz ž njimi dober bil!“ — „Ko drugi ob petkih in sabotah meso jedó brez pripuščenja, zakaj bi ga pa jaz ne smel!“ Take zaničevavce sv. vere je treba zaverniti; treba se je za sv. vero potegniti!

Delavna vera se mora tudi kazati

b) v djanju, to je: človek mora po veri tudi živeti; zakaj vera nam ne oznanuje samo takih resnic, ki jih je treba verovati, ampak tudi take, po kterih je treba živeti; nam naklada dolžnosti, ki jih je treba spolnovati; nam daje zapovedi, ki jih je treba deržati; nas uči čednosti, ki jih je treba doprinašati; nam prepoveduje grehe, ki se jih je treba varovati; tedaj ni zadosti, da človek samo um podverže resnicam sv. vere, temveč jim mora podvreči tudi svoje djanje, njegova vera mora biti delavna. Glej, kristjan! ti, postavim, veruješ, da je v cerkvi pravi Bog pričujoč; pa to še ni zadosti, temveč se moraš v cerkvi tudi tako obnašati, kakor se spodobi pred pričujočim Bogom; ga moraš častiti, hvaliti in moliti. Ti veruješ, da Bog napuh sovraži; pa to še ni zadosti, ti se moraš napuha tudi varovati in ponižen biti. Ti veruješ, da je nezmernost in pijančevanje greh; pa to še ni zadosti, ti se moraš pijančevanja tudi varovati, ga zapustiti in trezno živeti. Ti veruješ, da lenoba v božji službi pelje v pogubljenje; pa to še ni zadosti, ti moraš k božji službi tudi rad hoditi, rad moliti in prejemati sv. zakramente itd.

„Kaj pomaga,“ pravi nek cerkven očak, „ako imaš vero katoljško, živiš pa po pogansko (ajdovsko).“ Ali ni Jezus preklel figovega drevesa, ktero je le 'perje imelo, sadu pa ni bilo na njem? Ravno ta nesreča bo zadela lenega kristjana, kteri vero ima, dobrih del pa nima. Prišel je človek brez svatovskega oblačila na ženitnino, ktero je bil kralj pripravil svojemu sinu; pa zvezane so mu bile roke in noge in je bil veržen v unanje tame, kjer je bil jok in škripanje z zobmi? Vero, pravijo cerkveni očetje, je imel; lepote, ljubezni in dobrih del mu je pa manjkalo; zavoljo vere je bil prijatel imenovan; zavoljo tožljivosti, ktera ga je mudila, po veri živeti, je pa zašel v nesrečo in kazni. Iz tega zdaj

lahko spoznate, da vera nam ni dana samo zato, da vemo in verujemo razodete resnice, ali da prav mislimo; ampak tudi zato in še veliko bolj zato, da po veri pravično živimo, Bogu služimo, in se zveličamo.

4. Naša vera mora biti živa, to je: Kristjan mora bolj verjeti božji besedi, kot svojim počutkom, očem, ušesom in rokam. Zakaj počutki, oči, ušesa in roke večkrat človeka goljufajo; Bog ga pa ne more in ga nikoli ne goljufa; tadaj moramo Bogu veliko bolj verjeti, kakor sami sebi. Ako o tamni noči gledaš v nebo, kaj ne, da se ti mesec zdi veliko veči, kot zvezde? Pa ni tako, kakor se ti zdi. Mesec se ti tako velik zdi le zato, ker je blizo zemlje, akoravno je tisoč in še večkrat manjši kot stalne zvezde. Glejte! kako oči človeka goljufajo! — Izak je svojega sina Jakoba prijel za roko in je mislil, da je Ezavova roka. Glejte! kako tudi človeka roke goljfajo. — Marsikdo zmed nas je mislil, da je to ali uno reč prav zastopil, prav slišal; in vendar je ni. Glejte! kako tudi ušesa človeka goljufajo. — Kar pa nam vera kaže, je vselej gola, čista resnica. Ravno zato moramo živo vero vanjo imeti. Tako živo vero je imel Francozki kralj Ludovik. Krivoverni Albigenzarji niso hotli verjeti, da je Jezus Kristus zares pričujoč v najsvetejšem zakramentu. Pa kaj se zgodi! Ravno takrat, ko mašnik povzdignejo spremenjeno hostijo, pokaže se pričujočim Kristus v podobi prelepega fantiča. Nekteri tekó berž kralju povedat, naj bi šel gledat ta čudež. On pa ne gre, ter jim reče: „Tisti naj gredo gledat božjega otroka, kteri dvomijo, da je pričujoč Jezus v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Kar mene zadeva, verujem bolj živo, kakor da bi videl z očmí, da je moj Zveličar pričujoč s kervjo in z mesom.“ Tako živo, ljubi moji! verujte tudi vi! Taka vera ima veliko zasluženja pred Bogom. Jezus pravi; „Srečni so, kteri niso vidili in so verovali.“

Sklep.

Milijonov ljudi je zapisanih v kerstnih bukvah; ali so pa tudi zapisani v bukvah večnega življenja? To le sam večni Bog vé! Tudi naše imena stojé v kerstnih bukvah, ali bojo stala tudi v bukvah večnega življenja? Ja! stala bojo, če bode naša vera tiste lastnosti imela, ktere sem vam danes popisoval. Naša vera bodi splošna, da vse verujemo; ona bodi sta-

novitna, da nas ničesar motiti ne more; ona bodi delavna, da jo kažemo v besedi in djanji. Ja, ljubi moji! živimo po nauku naše prave, božje vere: Kaj pomaga keršansko ime imeti, ajdovsko pa živeti? Keršansko ime in keršansko življenje pelje nas v sv. nebesa. Amen.

IV. Keršanski nauk.

Od Boga in presvete Trojice.

P. Kje je sosebno zapopadeno, kar mora katoliški kristjan verovati?

O. Kar mora katoliški kristjan verovati, je sosebno zapopadeno v apostoljski veri, ki se tako glasi: Verujem v Boga Očeta vsegamogočnega itd.

P. Koliko delov ali členov ima apostoljska vera?

O. Apostoljska vera ima dvanajst delov ali členov.

P. Kako se glasi pervi člen vere?

O. Pervi člen apostoljske vere se tako glasi: Verujem v Boga, Očeta vsegamogočnega, stvarnika nebes in zemlje.

P. Koliko je bogov?

O. En sam Bog je, ki je sam iz sebe neskončno popolnoma bitje.

P. Koliko je božjih peršon?

O. Božje peršone (osebe) so tri.

P. Kako se imenujejo tri božje peršone?

O. Perva božja peršona se imenuje Oče, druga Sin, tretja sv. Duh.

P. Kako se imenujejo vse tri božje peršone skupej?

O. Vse tri božje peršone skupej se imenujejo presveta Trojica.

P. S čem spoznava katoliški kristjan presveto Trojico?

O. Katoliški kristjan spoznava ali terdi presveto Trojico z znamenjem svetega križa, ker takrat, kedar križ dela, vsako teh treh božjih peršon imenuje.

P. Kaj katoliški kristjan še spoznava z znamenjem svetega križa?

O. Katoliški kristjan spoznava ali terdi z znamenjem svetega kriza še tudi, da je Jezus Kristus na križu umerl, in nas s svojo smertjo odrešil.

P. Kako križ delamo?

O. Križ delamo tako: prekrižamo z desnico čelo, usta in persi, rekoč: V imenu Boga Očeta †, in Sina †, in svetega Duha †. Amen.

Vvod.

Že vemo, da je naša katoliška vera prava in resnična. Mirno in sladko moremo vsi reči: Verujemo vse, kar sveta katoliška cerkev uči, in vemo, da gotovo v nebesa pridemo, če tudi spolnujemo, kar ona uči! Prav je, če tako govorite; pa vendar je tudi še treba vedeti, kaj sveta katoliška cerkev posebej uči verovati in delati? To pa, kar sveta katoliška cerkev verovati zapoveduje, je kratko sosebno v apostoljski veri zapopadeno. Apostoljska vera ima svoje ime od tega, ker ž njo spoznavljamo svojo vero, povemo, kar verujemo; dalje se pravi „apostoljska," ker so jo sami apostelјni sestavili. Sv. Avguštin pravi: „Preden so se apostelјni po Gospodovem ukazu ločili, da bi šli božjo besedo oznanovat vsem narodom, dal jim je sv. Duh neki to misel, da so sklenili, keršansko vero v kratke besede sestaviti, da bi jo v takej podobi terdnejši kristjanom vterdili v spomin. Tako je povstala apostoljska vera". Ta vera ima 12 členov in tudi mi bomo kratko — člen za členom — sveto apostoljsko vero premišljevali. Začnimo pri pervem: „Verujem v Boga . . . ." Ta člen torej govori od Boga samega; od Njega bom danes tudi jaz govoril in kazal: 1. da je Bog; 2. da je le en sam Bog, in 3. da so tri božje osebe (peršone).

Razlaga.

1. Bog je. Dokazovati, da je Bog, je ravno toliko, kakor dokazovati, da solnce nam sije. Vsi smo ja kristjani, in verujemo, da nam je Bog govoril po svojem ljubem sinu Jezusu Kristusu. Kristjanu se toraj ne spodobi popraševati: Ali je res Bog? „Le neumnež pravi v svojem sercu, da ni Boga." — Vendar da sveto vero na Boga vterdimo in oživimo, poglejmo na priče, ki nam dokazujejo, da je Bog. To nam pričajo:

a) Stvarjene reči. Koliko jih je, kako čudne so, lepe in dobre! Le ena hiša se sama ne naredi, in toliko milijonov stvari bi se bilo samih naredilo? „Poprašuj neumno živino, ona te bode učila, in ptice pod nebom, one ti bodo kazale; govori z zemljo, ona ti bode odgovarjala, in z ribami v morji, one ti bodo oznanovale. Vse ti pravi: Kdo ne sprevidi, da je vse to roka Gospodova stvarila?" Sloveči zvezdoslovec Atanazij Kirchner je imel nekega dobrega prijatlja. Ta pa ni

hotel verovati, da je Bog. Žalosten je bil zavoljo tega pobožni Kirchner. Kaj si izmisli, da svojega nevernega prijatla osramoti in prepriča? Postavil je v kot pri peči neizrečeno lepo zemsko kroglo ali globus. Znanec ga pride obiskat in ga praša, „odkod je ta prelepa krogla ali je tvoja?“ Kirchner pravi, „da ne vé, odkod je ta krogla prišla in da ni njegova; morebiti da se je sama sebe naredila in je koj tako tje v kot prišla.“ „Ti se norčuješ,“ pravi znanec; Kirchner pa le svojo terdi, da je unega že prav nevolja prijela. Zdaj zvezdoslovec, ko to vidi, reče: „Ti nočeš verjeti in se ti neumno dozdeva, da bi se ta papirnata krogla kar sama od sebe storila, in le po nameri v ta kot prišla. Kako pač moreš verjeti, da se je nebo z vsemi solnci in zvezdami in zemlja s svojimi stvarmi sama od sebe po slepej nameri storila.“ Neverneż je debelo gledal in ni vedel kaj reči. Ja! vse stvari, ki jih dosežejo naše oči in naši počutki, nam pravijo na ves glas: „Sam Gospod nas je stvaril, in mi se nismo same vstvarile.“ Poglejmo zemljo, po kteri hodimo, in kako lepo se štiri letni časi in noč in dan spreminjajo na njej. — Poglejmo gore in doline, polja in gojzde, vode in nezmerno morje. — Poglejmo živali po vodah in po morju, kako prečudno je stvarjenje; vsaka sorta (pleme) je druge podobe, druge velikosti. Premislimo drevje, koliko in koliko plemen ga je na zemlji, kako se po sadju loči eno od drugega, in nam daje potreben živež. Ali vinsko terto, koliko mladik požene; kako se okoli kola ovija, raste in sad rodi. Premislimo, da tudi naj manjša žival je tudi čudno delo; ni je skoraj mogoče z očmi videti, tako majhna je, in vendar ima glavo, noge, želodec in druge ude. Vse te in druge stvari nam oznanujejo vsevednega, dobrotljivega in vsemogočnega Stvarnika, in ta je Bog. Pobožni Job, od kterega pripovedujejo ene bukve sv. pisma, svetuje človeku, da bo Boga spoznal, v šolo iti k neumni živini, ter pravi: „Vprašuj namreč živino, in te bo učila; ptice pod nebom, in ti bodo povedale; ogovori zemljo, in ti bo odgovorila; in ribe v morju ti bojo pripovedovale, da vse to je naredila Gospodova roka.“ Vse stvarjene reči nam oznanujejo, da je Bog.

b) To nam priča tudi v e s t n a š a. Kaj ne, da ni vse eno, če človek na svetu dela, ravna in živí tako ali tako? Kaj ne, da človek razločuje, kaj je prav in kaj ni prav, kaj je dobro in kaj hudo, kaj je čednost in kaj hudobija, kaj zapovedano in kaj prepovedano, kaj je dolžnost in kaj ni dolžnost. Ta razloček dela vest v človeku. Po vesti vé člo-

vek, da ima dolžnosti, ktere mu gre spolnovati, in da je vreden plačila, če jih spolnuje, pa tudi kazni, če jih prelomljuje. — Ali si pa človek sam radovoljno napravlja to čutilo? to postavo? te vestne dolžnosti! O nak! Marsikdo bi bil rad brez njih. In ko čednosti niso vselej poplačane na tem svetu, kakor vest hoče, in hudobije tudi ne vselej kaznovane, kakor vest terja, kaj pride iz tega! To, da mora eden biti, kteri vestne dolžnosti v serce poklada vsem ljudem; da mora eden biti čez ves svet, kteri na unem svetu vse dobro plačuje in vse hudo strahuje. Ta, ki nam vest budí in po vesti govorí, kaj je prav, in kaj ni prav; ta, ki zamore na unem svetu vse dobro poplačati in vse hudo postrahovati, je Bog. Po vesti tedaj lahko spoznamo, da je Bog. Ajdje, (neverniki), kteri niso Boga spoznali po božjem razodenju, so ga nekoliko spoznali po svojem natornem umu, in ker niso bili po veri učeni, da je en sam Bog, so si izmišljevali več bogov; teh so se bali, te so prosili in vtolažiti skerbeli, ako so po svoji vesti menili, da so jih žalili. Sv. Pavel pravi: „ „Neverniki, kteri postave nimajo, sami od sebe to delajo, kar je v postavi zapovedano; oni so, ker postave nimajo, sami sebi postava, in kažejo, da so dela postave v njih sercih zapisana“. Kdo pa je zapisal to postavo v naša serca, kdo nam je dal vest, ki nas hvali in toži? Toraj tudi naša vest priča, da je Bog, ki po vesti nam govori.

c) To nam pričajo v s e l j u d s t v a. Od tistega časa, kar so se začeli ljudje v barkah voziti po neizmernem morju, zašli so v vse dežele in vse kraje sveta; pa povsod, kamorkoli so prišli in našli človeške družbe, so našli, da imajo zapopadek od Boga. Katoliški kristjani, krivoverci, judje, turki, ajdje, divjaki, vsi terdijo in pričajo, da je Bog, akoravno nimajo vsi enakih in pravih misel, kdo in kaj je Bog. Že neki nevernik (ajd) je to opomnil in rekel: „Nobeno ljudstvo ni tako sirovo in divje, ter bi ne vedlo, da je treba Boga imeti, akoravno ne vé, kakšnega se spodobi imeti.“

d) To nam priča n a š a v e r a, Bog sam. Da je resnično Bog, nam pa še najbolj priča sv. vera, to je: božje razodenje. Že v Mozesovih bukvah se bere, da nekdaj ni bilo ne zemlje, ne solnca, ne lune, ne zvezd; z eno besedo: nič ni bilo; vse to je vsegamogočni Bog iz nič vstvaril. Bog je govoril z našimi pervimi starši, in je prepovedal jesti od enega sadu; govoril je s Kainom potem, ko je ubil svojega brata Abeljna; govoril je z Abrahamom, Mozesom itd. V

novi zavezi je poslal svojega edinorojenega Sina Jezusa Kristusa v naše odrešenje na ta svet. Sv. pismo stare in nove zaveze je le božji nauk. — Glejte, tako nas posebno sv. vera prepričuje, da je resnično Bog.

2. Le en sam Bog je. To nam priča zdrava pamet in tudi sv. pismo:

a) Kaj ne, da bi nič po redu ne šlo, ko bi v enem kraljestvu bila dva kralja in v eni hiši dva gospodarja, in bi obadva gospodovala, šlo bi si vse večkrat navskriž. Ravno tako bi po vsem svetu in v naši vesti ne bilo in ne šlo vse po tako lepem redu, ako bi več bogov bilo kakor eden. Mi od Boga mislimo, da je najbolj popolnoma bitje. Ko bi bil pa še en tak ali več takih, bi nobeden ne bil najbolj popolnoma; tadaj nam že zdrava pamet pravi, da je le en sam Bog.

b) Pa tudi sv. pismo nam priča, da je le en sam Bog. Mozes pravi: Poslušaj Izrael: „Gospod naš Bog je le en sam Gospod!“ Bog sam pravi po preroku Izaiju: „Jaz sem pervi in poslednji in razun mene ni Boga.“ Sv. Pavl pravi: „Vemo, da nobenega Boga ni, razun enega, akoravno so eni, kteri so bogovi imenovani ali na nebu ali na zemlji.“ Perva zapoved božja je: „Veruj v enega samega Boga.“ Iz tega vidite, da je le en sam Bog. To vero so vsi kristjani terdno vselej verovali.

Sv. škof Prokop je stal pred ajdovskim sodnikom. Ta je vanj silil, naj bogovom daruje in kadila prižge. Sv. Prokop pa svoj glas povzdignje in resnobno spregovori: „Proč z vašimi krivimi bogovi! Jaz vem le od enega samega Boga, in ta hoče, da le njemu samemu svoje darove donašamo. Ni se dal premotiti in odsekali so mu glavo. Poslušajte še to-le: Sv. Klemenz, škof Aleksandrijski, je tudi tako storil. Neverski cesar Dioklecijan ga je pred se poklical, in je na eno stran postavil zlata, srebra, lepih oblačil, obljube visokih služeb in druge take dragine, kar svet visoko čislja, in čemur se dajo posvetni ljudje le radi premotiti. Na drugo stran je postavil šibe, biče, klešče, roš, meč, kolo in drugo orodje, s kterim so kristjane mučili. Nagovori sv. Klemenza rekoč: „Glej, vse te dragine, zaklade in časti ti dam, če daruješ malikom.“ Kaj pa stori sv. Klemenz? Proč oberne svoje oči od teh dragin in zakladov, pokaže svojo nevoljo nad njimi, si rajši terpljenje zvoli in smert; z veselim glasom pravi: „Moj Bog mi je čez vse!“ Kakor je bil sv. Klemenzu Bog čez vse, in ni hotel malikovati; ravno tako naj bo tudi

vam Bog naj bolj pri sercu, in nikar ne malikujte, to je: nikar svojega serca na kako reč preveč ne navezujte, in nikar grehu ne služite; zakaj po besedah sv. Pavla ima človek tolikanj malikov, kolikor hudobij in hudih navad. Če si jezi vdan, je jeza tvoj malik; če imaš pregrešno zvezo s kako peršono, je tista peršona tvoj malik: če lepo obleko nespametno ljubiš, in se povišuješ zavoljo nje, je obleka tvoj malik; če se pijančevanju vdaš, je vino ali žganje tvoj malik; tega ljubiš bolj, kakor Boga. Sv. Pavl pravi; „Njih Bog je trebuh.“ Takega malikovanja, ljubi moji! se zlo varujte, če vas tudi veliko truda stane in zatajevanja!

3. Le en sam Bog je, pa t r i b o ž j e o s e b e (peršone). Poslušajte! — največo skrivnost naše vere: en sam Bog je, pa biva v treh božjih peršonah ali osebah. Perva peršona je pravi Bog, druga tudi in tretja tudi; pa vendar niso tri bogovi, temuč le en sam Bog je. Perva peršona se imenuje Bog Oče, druga Bog Sin, tretja Bog sveti Duh.

Zapopasti tega nikoli ne moremo, ali verujemo to, ker nas tega uči sveta vera. Sveta Trojica (tako se imenujejo tri božje peršone skupej) se je razodela ob Jezusovem kerstu. Bog Oče je iz nebes klical: „Ta je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadenje svoje.“ Bog Sin se je kerščeval v Jordanu, in Bog sveti Duh je prišel, in nad njim stal v golobji podobi. Jezus, naš božji učenik, je ravno to skrivno resnico učil; po svojem vstajenji je rekel svojim učencem: „Pojdite in učite vse narode in kerščujte jih v imenu Očeta, Sina in sv. Duha.“ Tudi sv. Janez apostelj to terdi rekoč: „Trije so, kteri v nebesih pričujejo, Oče, Beseda in sveti Duh: in ti trije so eno.“ Tako jasno nas vera uči, da so tri božje peršone ene natore in enega bitja: in vsakdo mora to verovati, ako hoče zveličan biti. Bog nam je to razodel, nam gre, se globoke prikloniti in terdno verovati. Kot katoliški kristjani toraj verujemo, da je Bog Oče vsegamogočen, Bog Sin vsegamogočen in Bog sveti Duh vsegamogočen, in tako dalej od vseh božjih lastnost: vsi trije so si po natori in bitji popolnoma enaki; zato je le en sam Bog v treh peršonah. V 16. stoletji je živel v Rimu nek mož brumno in pobožno, Frančišk Jolian mu je bilo ime. Posebno rad in goreče je častil in molil presveto Trojico. Enkrat opoldne, ko je solnce najgorkeje pripekalo, je hodil po mestu, — kar naenkrat postoji in kakor zamaknjen na solnce gleda. Spremil ga je nek dober prijatel. Temu je bilo na solncu stati pretežavno. Zatorej po-

gleduje po kaki senci in Frančiška praša, zakaj da kej na solncu postoji? O meni solnce ne dela nobene težave, je djal, solnce gledati mi je rajsko veselje. Tri reči vidim in razločujem na solncu: da je, da sveti in da greje. Solnce se nikoli ne spreminja, kakor je, je bilo že stoletja; to me opominja, da je Bog Oče večen, solnce sveti in to me opominja na Boga Sina, ki je prišel kot prava luč na ta svet in razsvetljuje vse temote; solnce greje, in to me opominja na Boga sv. Duha, kterega ogenj naša serca ogreva in čisti kakor ogenj čisti zlato. In kakor solnce dela, da vse raste in zori, da je vse tako lepo in krasno, tako tudi presveta Trojica dela, da ima naša duša takih čudnih darov in moči, in da je tako lepa in krasna.“ — Na to veliko skrivnost se najrajši spominjamo, kolikorkrat se pokrižujemo; zakaj, kadar križ delamo, vsako teh treh peršon imenujemo. Truplo sv. Edite, hčere angleškega kralja Edgarja, je bilo že trinajst let pokopano. Sv. Dunstan zaukaže, naj se izkoplje in na neko lepše in pripravniše mesto pokoplje. To se zgodi. Pa čuda velika; ko trugo odkrijejo, glej! vidijo, da so vsi persti in vsi udje že strohneli, le sam pavec desne roke je bil še lepo cel in zdrav. Ko to zagledajo, so se ljudje hitro spomnili, da se je sv. Edita rada in pobožno pokriževala. Se ve, da jih je to spodbodlo, sv. križ še bolj goreče častiti.

Sklep.

Slišali smo danes, da je Bog in da je le en sam Bog. Akoravno je en sam Bog, vendar so tri Božje peršone, kterih ima vsaka ravno tiste najpopolnoma lastnosti. Mi ne moremo zapopasti ne Boga, ne presvete Trojice; verovati pa hočemo oboje, pogostoma na Boga spominjati se, ga častiti. Recimo danes prav pobožno: „Čast in hvala bodi Bogu Očetu, Sinu in svetemu Duhu, kakor je bila od začetka, sedaj in vselej na vse večne čase.“ Amen.

V. Keršanski nauk.

Božje lastnosti.

P. Ktere so lastnosti božje, ki nam jih je sosebno treba vedeti?

O. Lastnosti božje, ki nam jih je sosebno treba vedeti, so te:

1. Bog je večen; bil je vselej, je in bo vselej.

2. Bog je zgolj duh; bitje, ktero ima najbolj popolnoma um in najboljšo voljo, telesa pa ne.

3. Bog je vsegaveden; vé vse, sedanje, pretečeno in prihodnje; vé tudi naše najskrivnejše misli in ne more torej goljufan biti.

4. Bog je neskončno moder; ravna vse tako, da svoj namen doseže, in voli za to najpripravniše pripomočke.

5. Bog je vsegamogočen; stvaril je nebo in zemljo, in vse, kar je; njemu ni nič nemogoče storiti.

6. Bog je vsegapričujoč; povsod je, v nebesih in na zemlji.

7. Bog je neskončno svet; hoče in ljubi, kar je dobro, in sovraži, kar je hudo.

8. Bog je neskončno resničen in zvest; ne more ne lagati, ne goljufati.

9. Bog je nespremenljiv; od vekomaj do vekomaj je ravno tisti.

10. Bog je neskončno dober; ne le sam v sebi in sam od sebe kakor najbolj popolnoma in najboljše bitje; ampak on je tudi neskončno dober ali dobrotljiv svojim stvarém; vse dobro imamo ali naravnost ali po kom drugem od njega.

11. Bog je neskončno usmiljen; odpušča nam naše grehe.

12. Bog je neskončno pravičen; plačuje, kar je dobro, in kaznuje kar je hudo.

Vvod.

Zadnjič smo se učili, da je Bog, da je le en Bog, in da so pa tri božje osebe: Oče, Sin in sv. Duh. Gotovo ste pa radovedni slišati, kakšen je Bog. Otrok vedeti hoče, kakšen je njegov oče; hlapec, kakšen je njegov gospodar; ubožček, kakšen je njegov dobrotnik. Groza gerda je za kristjana, ako nima gorečih želj in terdne volje, svojega Boga prav poznati. Zatorej vam na očeh poznam, da me vsi prosite: Povejte, kakšen da je Bog. Hieron kralj je vprašal Simonida, slavnega modrijana, kaj je Bog. Simonid je prosil en dan, da to premišljuje. Drugi dan je spet prašal, zdaj pa je Simonid prosil dva dni pomisleka, in ko sta ta dva pretekla, je prosil za štiri. Tako je modrijan delal; kolikorkrat je čas pretekel, vselej je spet še enkrat toliko časa premislika prosil. Hieron se je zlo zavzel in ga vprašal, zakaj da tako dela? Ah, zdihne Simonid, kolikor več in kolikor bolj to premišljujem, težej mi

je povedati, kaj je prav za prav Bog. Pač je res to; Boga nikoli ne bomo prav zapopadli, ravno tako kakor ne moreš morja v ponovčico zajeti. Naša pamet je omejena, Bog pa je neomejen, neskončno velik. Še tega ne moremo prav popolnoma povedati in zapopasti, kaj je človek; timveč še manj, kaj in kakšen je Bog. Pa tudi tega za večno zveličanje ni treba, da bi človek vse na tanjko vedel, kakšen da je Bog, in da bi vse lastnosti božje zaporedoma znal; temuč le to je treba, da človek veruje, da je Bog sam od sebe najbolj popolnoma bitje, da je zgolj in večen duh, in da je gospod nebes in zemlje. Pa vendar je človeku dobro in koristno, da nektere lastnosti božje posebej zna in se jih pogostoma spominja. Spreglejmo toraj kratko vse lastnosti božje, od kterih naš katekizem govori. In po katekizmu hočem tudi povedati: kakšen je Bog.

Razlaga.

Katekizem našteva 12 božjih lastnost, mi jih bomo po dvoje — dve in dve — premišljevali.

1. Bog je večen in nespremenljiv, to se pravi: On nima ne začetka ne konca, in je vselej ravno tisti: „Preden so gore bile, in preden je zemlja bila, in preden je svet bil, si ti, o Bog, od vekomaj in boš vekomaj," poje kralj David in sv. Jakob pravi: „Pri Bogu ni premenenja, tudi ne sence kakega preobračenja." Eden najzvestejših služabnikov cesarja Karola V. je bil na smert bolen. Kralj sam ga je enkrat obiskal in mu prav milo govoril: „Zvesto si mi služil vse svoje žive dni, povej, kaj želiš sedaj od mene, vse naj se ti zgodi." „Ah gospod! je služabnik globoko izdihnil, le za to se prederznem prositi: Naredite, da le nekaj minut še dalej živim." „O tega pa ne morem storiti; tvojega življenja le za en dan ne morem podaljšati." „Oh da bi bil mojemu Bogu zvestejši služil, — on je večen, in tudi meni bi sedaj podelil večno življenje!"

2. Bog je vseveden in vsegapričujoč: „Gospodove oči gledajo najskrivniše kote človekovih serc." „Božjim očem ni nevidna nobena stvar, ampak vse je golo in odgernjeno." On ve vse: sedajno, preteklo in prihodnje, ve tudi najskrivnejše misli in želje. Bog je povsod v nebesih in na zemlji: „Se bode mar kdo skril, da bi ga ne vidil? ne polnim jaz neba in zemlje?" „V Bogu živimo in se gibljemo in smo."

3. Bog je neskončno moder in vsemogočen. Vse, kar On dela, dela tako, da boljše biti ne more: „Kako velika so tvoja dela, o Gospod! vse si modro storil.“ „O visokost bogastva božje modrosti in znanja!“ Bog tudi more vse storiti, kar hoče: „Bogu ni nobena reč nemogoča,“ je rekel angel Gabriel, in On je stvaril nebo in zemljo, in še sedaj vse ohranuje, živi in vlada.

4. Bog je neskončno svet in pravičen. On hoče in ljubi vse dobro in sovraži vse hudo; On pa tudi poplačuje vse dobro in kaznuje vse hudo. Saj veste, kaj se je godilo o vesoljnem potopu . . . kako Sodomi in Gomori . . . kako Noetu, Lotu, Jožefu — kako bogatinu in Lacarju . . . „Serafini so eden drugemu vpili: Svet, svet, svet je Gospod vojsknih trum,“ in David pravi: „O Gospod! Ti bodeš vsakemu po njegovih delih povernil.“

5. Bog je neskončno dobrotljiv in usmiljen. Dobrotljiv je, ker nam daje vse: „Bog je ljubezen,“ pravi sv. Janez in „vsak dober dar pride od zgoraj od Očeta luči.“ Usmiljen je, ker nam odpušča naše grehe, ako se resnično poboljšamo in spokorimo. Zakaj nam je Jezus pravil lepih prilik od dobrega pastirja, zgubljenega sina, itd. . . . zakaj je On ravno to v djanji skazoval? „Zgrevanêga serca Bog ne bode zavergel,“ in „Bog noče smerti grešnika.“

6. Bog je neskončno resničen in zvest. „Nemogoče je, da bi se Bog lagal;“ in Jezus pravi: „Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bodo prešle“. Sv. Hadrijan je bil poprej ajdovsk vojak. Močno se je čudil viditi, kako serčno in radostno kristjani najgrozovitnejših muk in bolečin terpijo. Enkrat praša enega izmed teh stanovitnih mučencev: „Kaj pa si upate dobiti za vse to, kar tako serčno terpite?“ Mučenec mu odgovori: „Mi upamo in pričakujemo od Boga tisto večno življenje, kterega nam je tolikrat obljubil; on je zvest in mi pričakujemo od njega tisto veselje, kterega še nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ni slišalo in nobeno človeško serce še ni občutilo: Vse to je Bog obljubil tistim, ki ga ljubijo.“ Te besede slišati in viditi spet žive izglede je mladenča tako prešinilo, da je koj na mestu kristjan postal. Skoraj je prišla priložnost, da je tudi on skusil, kako sladko je od Boga upati večno življenje, in koliko moč in serčnost človeku vdihuje. Dal je tudi on za Kristusa svojo kri in življenje.

To so lastnosti božje, kterih nas sv. vera uči, kterih pa nobeden zapopasti ne more: „Bog prebiva v luči, pa ni mogoče do nje priti, ktere nobeden človek ni videl in je viditi ni mogel.“

Zapopasti božjih lastnost ne moremo, to je res; jih pa vendar pred očmi in v mislih imeti, to je naša sveta dolžnost in naša velika sreča. Zakaj:

a) to bode poterdilo našo vero in naše upanje. Komu verujemo? tistemu, ki nam vé in hoče resnico povedati. Od koga kaj upamo? od tistega, ki nam to, kar nam je obljubil, more in hoče dati. Bog je pa neskončno resničen in najsvetejši, zatorej nam vé in hoče resnico povedati. Zraven je pa tudi še neskončno moder, in nam gotovo pové in razodeva, česar nam je za večno zveličanje vedeti treba. Kdor to premisli, bode gotovo terdno vse veroval, kar je Bog verovati zapovedal. — Bog je dalej vsegamogočen, neskončno dobrotljiv in neskončno zvest, zatorej more in hoče nam dati vse, kar nam je obljubil. Oh! ko bi na božje lastnosti večkrat spominjali se, — naša vera in naše upanje bi bilo terdno!

b) to bode nas spodbadalo, pobožno živeti, greha se pa varovati. Zapovedi, ktere imamo, so od Boga. On je Najviši, Najpopolniši. Kako se moremo prederzniti njemu nasproti ravnati! On je vsegamogočen, ki bode pobožne poplačal in hude kaznoval, kakor jih plačati in kaznovati ne more nikdo: oboje na večne čase! On je vseveden in povsod pričujoč, ki ve vse, kar mislimo, želimo, govorimo, delamo ali opuščamo, in pred kterim nas noben kraj, nobena temota ne skriva! On je neskončno svet in pravičen, ki ne bode gledal, kdo si bil, temuč kako si spolnoval dolžnosti svojega stanú. Nek mladeneč na Angleškem je dolgo let živel prav hudobno in razuzdano. Nobeden ni bil v stanu, ga spreoberniti in na pravi pot pripraviti. Slednje leto svojega grešnega življenja je vidil neko noč v spanji svojega rajnega očeta pred svojo posteljo stati. Oče ga je ojstro opominjal in svaril, svoje gerdo življenje poboljšati in se na smert pripravljati: „Umerl bodeš, pristavi oče, skoraj.“ Ves prestrašen se mladeneč zbudí, premišljuje nektere minute, kar se mu je sanjalo, — pa kmalo se ga poloti stara grešna navada, in vse je pozabljeno. Ni dolgo in rajni oče se mu spet v sanjah prikaže, ga milo pogleduje in jame resno govoriti: „O sin! hiti in spreoberni se; na god sv. Martina bodeš umerl in stopil pred božjega sodnika.“ Nemarni sin pripoveduje to svojim pajdašem, in se

vé, da so vsi svoje burke uganjali. Da! hudobni sin je tako daleč znorel, da je ravno na god sv. Martina svoje gerde tovarše na bogato kosilo povabil in ž njimi celi dan in celo noč strašne reči počenjal.

Ko se drugi dan zbudi, bilo je pervo se svojemu rajnemu očetu posmehovati; zakaj ni se tako zgodilo, kakor mu je bil on v sanjah protil: „Pusti, pusti, je rekel, svoje prerokovanje, oče! saj se lažeš!“ — Pa naenkrat čuti, da mu slabo prihaja, obledi, in v nekih urah izdihne svojo grešno dušo vpričo svojih prestrašenih prijatlov. Božji žlak (mertvud) ga je zadel. Sedaj se njegovi prijatli spomnijo, kar jim je bil od svojega očeta poprej pravil, vzamejo koledarček v roke in najdejo, da je res zamerl na sv. Martina god; zakaj 10. novembra je god sv. Martina škofa, in 11. novembra god sv. Martina papeža in mučenca. — Bog je neskončno pravičen. Oh ljubi moji! ko bi imeli Boga vselej pred očmi, zares pobožno bi živeli in greha varovali se!

c) To bode nas tolažilo v križih in težavah. Vse, kar me zadeva, pride od Boga. Bog je naš neskončno dobrotljivi oče, ki nas ne pozabi, akoravno mati svojega deteta pozabi! Bog je neskončno moder, kar stori, vse prav naredi, — On torej bolje spregleda, kar je k naši pravi in večni sreči, — mi smo kakor nespametni otročiči, ki grabijo včasih tudi za nevarne in škodljive reči! On je tudi vsemogočen, ki vselej še pomagati zamore. Naj po celem svetu ni več pomoči najti, v nebesih pri Bogu vsegamogočnem je je še najti; pri Vsegamogočnem je je že tudi našlo nezmerno veliko ljudi! Preč. škof Tache piše od nekega Indijanca: „Pogledoval sem, pripoveduje škof, nekega dne roko sivega starčeka, ktera je bila brez pavca. Ko Indijanec čuti, da njegovo roko tako pazljivo ogledujem, jame milo, da mi je spreletelo vse kosti, to-le praviti: „Glej to mojo roko! Bil sem po zimi precej dalječ od svoje koče na lovu; bilo je merzlo, zlo merzlo. V se zamišljen sem koračil naprej, ko naenkrat pred seboj zagledam nektere sedlone ali kamele. Počasno se jim bližam, napnem petelina in poderem, kar se puška razdrobi in mi pavec odterga. Močno mi je začela kri teči, zastonj sem si prizadeval jo ustaviti — tekla je scurkoma. Sedaj sem čutil merzlico, poskušam ogenj narediti, pa nisem bil v stanu. Že sem jel čutiti smertne britkosti, kar se spomnim tistega, kterega ti svojega Boga imenuješ, in ki ga jaz še prav poznal nisem Začel sem k njemu moliti: „Moj veliki Oče! ti veliki duh!

pravijo nam, da ti vse premoreš; oh poglej na-me, in priteci mi na pomoč, saj si vsegamogočen!“ Tako sem molil in naenkrat jenja mi kri teči. Srečno sem prišel domú, pa tako slab, da se koj v veži že zgrudim na tla. — Spoznal sem, je pristavil Indijanec ves ginjen, spoznal sem, kje je tisti, ki je mogočen vselej pomagati. Odtistihmal sem vsegdar poželjeval, tistega, od kterega izvira vsa pomoč, bolj in bolj poznati. Ko sem slišal, da si ti v moji bližnjavi, sem od daleč prišel, da me ti, ljubi černosuknež! učiš, kako imam tistemu služiti, ki me je tedaj pri življenji ohranil in ki nas vse živi.“ — Bog je vseveden, ali mar to ni sladko slišati za te, ki si po nedolžnem ali po krivem zasramovan in obrekovan; On v nebesih vé, da si nedolžen in prej ali slej se bode tudi mogočno potegnil za tvojo čast in dobro imé! — Pa ljubi moji! celi dan je mi prekratek, dokazovati vam, kolika sreča je za nas, večkrat spominjati se božjih lastnost. Zatorej nas opominja sv. Terezija tako lepo: „Kakor se meni dozdeva, prave ponižnosti in prave čednosti ne bomo nikoli dosegli, če ne bomo k Gospodu povzdigovali svojih očí. Duša, ktera premišljuje, kako visok da je Bog, tem bolj spregleda, kako nizki, nevredni in revni smo mi. Če duša premišljuje, kako da je Bog svet, spoznala bo tem popolniši svoje madeže in pregrehe. Če premišljuje, kako da je bil Bog Jezus poterpežljiv, spoznala bo, kako daleč da je ona od vsake poterpežljivosti. Ob kratkem: kolikor pogostniši povzdiguje svoje oči proti nebesom in premišljuje, kako popolnoma da je Bog, toliko natančniši zagleda na sebi, kako nepopolnoma da je in koliko da jej še manjka od prave keršanske popolnamosti. Po tem takem jo je sram in je prisiljena, priserčno Gospoda prositi, naj jo reši vseh teh nepopolnamost!“

Sklep.

Slišali ste danes nauk od božjih lastnost, zdaj veste, kakšen je Bog. Božje lastnosti pa le vedeti, to je še premalo: tudi hudiči verujejo, Boga poznajo, pa se tresejo, pravi sv. pismo. Treba je tudi, pogostoma se teh božjih lastnost spominjati in po njih svoje življenje ravnati. Te lastnosti nam bojo moč in serčnost dajale, da terdno stojimo v sv. veri, v zaupanju in ljubezni. Če smo pravični in nas stiskajo križi in težave, — božje lastnosti nas bojo tolažile in razveseljevale. Če smo pa grešniki, božje lastnosti nam bojo navdajale

svetega strahú, nas dramile in budile iz grešnega spanja, nas odvračale od grešnega pota. Tega pa tudi nikoli ne pozabimo, da tukaj v tej solzni dolini Boga le malo in le nepopolnoma poznamo, tukaj le gledamo kakor senco, le kakor v gledalo, — tam v nebesih pa bomo Boga gledali kakoršen je od obličja do obličja in se pri njem in ž njim veselili na večne čase; — oh to neskončno srečo dodeli usmiljeni Bog nam vsem! Amen.

VI. Keršanski nauk.

Od stvarjenja.

P. Kdo je vse stvaril?

O. Bog je stvaril nebo in zemljo, in vse, kar je.

P. Kaj pomenja beseda stvariti?

O. Beseda stvariti pomenja, iz nič kaj narediti.

P. Ktere so najimenitniše stvari božje?

O. Najimenitniše stvari božje so angeli in ljudje.

P. Kaj so angeli?

O. Angeli so zgolj duhovi, ki imajo um in voljo, telesa pa ne.

P. Zakaj je Bog angelje stvaril?

O. Bog je angelje stvaril, da bi ga častili, ljubili in molili, da bi mu služili in ljudi varovali.

P. Kákošne je Bog angelje stvaril?

O. Bog je angelje stvaril v svoji gnadi in z veliko popolnostmi.

P. So li vsi angeli v gnadi božji ostali?

O. Veliko angeljev je zgubilo gnado božjo po grehu napuha.

P. Kako je Bog napuhnjene angelje kaznoval?

O. Bog je napuhnjene angelje, kterim se pravi hudiči ali vragi, vekomaj zavergel, in jih v pekel pahnil.

P. Ktera stvar božja je za angelji najimenitniša?

O. Za angelji je človek najimenitniša stvar božja.

P. Iz česa je človek?

O. Človek je iz telesa in neumerjoče duše, ki je stvarjena po božji podobi.

Vvod.

En sam Bog je — pa v treh peršonah. Teh treh božjih peršon se spominjamo, kedar sv. križ delamo. Navada se pokriževati, je starodavna navada. Že od pervih kristjanov nek učen mož, ki je koj za aposteljni živel, tako-le piše: „Ko se na pot podamo, ko domu pridemo, ali od doma gremo, ko se umivamo ali k mizi usedamo, luč prižigamo, se vležemo ali kam sedemo — ko delamo kar si koli bode: vselej zaznamnjamo svoje čelo z znamnjem sv. križa“. Ali pa še veste, kako pravimo trem božjim peršonam skupej? Sv. Trojica, to se pravi en Bog je, pa tri božje peršone enega bitja in ene natore: Oče, Sin in sv. Duh. Akoravno so vse tri božje peršone enega bitja in ene natore, vendar se sleherni božji peršoni kako delo posebej pripisuje. Mi pravimo: Bog Oče nas je stvaril, Bog Sin nas je odrešil, Bog sv. Duh nas je posvetil. Tudi apostoljska vera najpred govori od stvarjenja: „Verujem v Boga Očeta, vsegamogočnega stvarnika nebés in zemlje.“ Zatoraj tudi mi se najpred učimo od stvarjenja in hočem vam danes povedati: 1. Bog je stvaril nebo in zemljo, 2. angelje v nebesih in 3. človeka na zemlji.

Razlaga.

1. Bog je vse stvaril.

Radi poprašujemo: Kdo kej je naredil solnce, ki nam sveti? Kdo kej je naredil nebo, zemljo, morje, drevesa, živali, vse to kar se vidi? Poslušajte, kako nam od tega pripoveduje sv. pismo. V začetku je Bog stvaril nebo in zemljo. Enkrat toraj ni bilo ne nebes ne zemlje, ne solnca ne zvezd — Bog je stvaril vse to. Kdaj pa — tega ne vemo; sv. pismo samo pravi „v začetku;“ kdaj pa je bil ta začetek, tega ne pové; morebiti je bilo to pred miljoni let, — le od vekomaj ne; od vekomaj je sam Bog. Nebo in zemlja sta bila perva stvarjena, pa v začetku je bilo vse še pusto in prazno: gosta tema je pokrivala vse. Zemlja še ni bila svetla, tako lepa in prijetna, kakor sedaj, — temuč prah, zrak, voda in ogenj je bilo vse zmešano. Iz tega zmesa — iz te sirove grude je Bog v šestih dneh stvaril vidljivo nebo ali firmament, zemljo in človeka. On, ki je vsemogočen, bi bil mogel vse v enem migleji stvariti; toda Bog je hotel to čudno delo v šestih dneh dokončati. Čujte, kako? Bog

je rekel: „Bodi luč, in bila je luč.“ Ta svetloba pa ni bila solnčna svetloba, zakaj solnca tedaj še ni bilo. Bog je le hotel, da naj se svetloba prikaže in sveti mesto solnca do štertega dne. In to je bil pervi dan. — Drugi dan je Bog vode razdelil. Nekaj vode je storil spremeniti se v megle, je napravil oblake, iz kterih spet dež na zemljo pada; nekaj vode je pa na zemlji ostalo in jo na vseh straneh obdajalo. — Tretji dan je ukazal, naj da se vode na zemlji zberejo, in napravijo morje, jezera, reke in potoke. Se ve, da se je sedaj pokazala tudi suha zemlja in Bog je hotel, da naj pokriva suho zemljo zelenjad, to je: zela, drevesa, trave, kratko vse, kar iz zemlje raste. — Šterti dan je stvaril solnce, da razsvetljuje zemljo in jo greje, in mesec in zvezde, ktere tako milo na nebu migljajo in svetijo po noči. — Do tega časa še ni bilo nič živega na zemlji; hotel je Bog tudi živih stvari in ukazal je peti dan, da naj po morji plavajo ribe male in velike in pod milim nebom naj da letajo ptice. In tako je bilo. Le zemlja sama je še bila brez živih stvari. Šesti dan je Bog stvaril vse živali, ktere živijo na suhi zemlji, in na zadnje je stvaril človeka. Človek je bil poslednjič stvarjen, ker je najimenitnejša stvar na zemlji. Vendar je Bog še drugih stvari stvaril, ktere so še popolniše in imenitniše od človeka, in to so angeli. Zdaj veste, kako je Bog stvaril vesoljni svet; ali ste pa tudi že kdaj premišljevali besedico „svet“? Poglejte nebo, koliko zvezd na njem miglja? Jih je miljone in miljone; in te zvezde so tako velike, da je naša zemlja proti njim le prahek in solnce le kamenček. Zdaj pa poglejmo le malo po zemlji? Koliko je vode in v vodi toliko ribic in velikanskih morskih zverin! Koliko je suhe zemlje in po zemlji koliko živali, ki lazijo; koliko jih je, ki imajo stiri noge od male mišice noter do gorotanskega slona; koliko je tic, ki nam tako milo prepevljajo! Koliko je trave, cvetlic, dreves in žita! Gotovo tega nihče ne more prešteti; in vse to je stvaril vsegamogočni Bog, in vse to le On preživlja in ohranja. Zatoraj izdihnimo iz celega serca: Svet, svet, svet je Gospod Sabaoth, nebo in zemlja sta polna njegove časti!

2. Bog je tudi angelje stvaril.

Tudi od angeljev bom vam nekaj povedal. Angeli so zgolj duhovi, kteri imajo um in voljo, telesa pa ne. Zatoraj angeli zastopijo in so modri — zatoraj so angeli svobodni, si morejo izvoliti dobro ali hudo. Viditi jih pa ne moremo,

ker nimajo ne telesa ne telesnih udov; mi jih pa malamo mlade, ker se nikoli ne postarajo, jim dajemo perutnice, ker hitro spolnujejo božjo voljo. Kdaj je Bog angelje stvaril, se prav reči ne more; le samo to je resnica, da jih je stvaril prej ko človeka, zato ker je hudič, obsojen angelj, Evo skušal in zapeljal. Bog jih je stvaril, da bi njega častili, ljubili in molili, njemu služili in ljudi varovali. Glejte, kako ljubi Bog nas rad ima: angeljem je zapovedal, da nas varujejo in sv. pismo pričuje, da so angeli človeku neizrečeno velikokrat pomagali. Saj veste, kolike dobrote je storil angel Rafael staremu in mlademu Tobiju. Povedal bom vam pa še nekaj iz novejših časov. Leta 1853 se je v neki vasi blizo Inšbruka na Tirolskem tole zgodilo. Nek priden fantiček je prav rad in lepo stregel pri sv. maši. Pa še premajhen je bil; in vse cerkvene oblačila so mu bile predolge. Napravili so mu toraj novo posebno oblačilice. Po navadi priskaklja ves vesel pri svetem roženkranci streč, kteri se celih osem dni po prazniku vseh vernih duš po celem Tirolskem vsak večer opravlja za verne duše v vicah. Pa gleda, išče in premečlje — pa njegove srajčice le ni. Ura bije — in še je ni. „Za danes je pa že tako dobro, pravijo duhovnik, danes bom že z enim strežajem opravil, ti pa le tukaj-le ostani.“ Ves žalosten ostane pridni fantiček v žagradu, in prej ko ne da je mislil, da brez njega sv. roženkranca ne bojo v stanu spremoliti. Pa kaj se zgodi? Med roženkrancem jame cerkvena stena pokati, se razsuje in velika peč se zvali ravno na tisto mesto, kjer bi bil naš fantiček klečal. Ubila bi ga bila ali vsaj tako ranila, da bi bil sirotej vse svoje žive dni. Ali ni bdel angelj varh nad njim? Na vsako vižo; zakaj potem so fantičevo srajčico hitro našli. Še nekaj. Nek goreč duhovnik pripoveduje to-le: Podjal sem neko pobožno ženo v sv. poslednje olje. Ko se od nje poslovujem, me prime za roko in milo prosi, da bi jej tudi na strani stal, ko bode umirala. „Vem, je rekla, da imate sedaj veliko bolnikov in veliko opraviti. Ni vam toraj treba, mene tako daleč po tako stermem klancu obiskovati. Prejela sem svojega Gospoda in Odrešenika, in vesela pričakujem, kdaj me bode poklical. Ali kedar bode z menoj resnica, tedaj pridite in pomagajte mi; upam, da bote že o pravem času poklicani ali clo tudi po noči prebujeni, — pritecite tedaj hitro, lepo prosim.“ Tri dni in noči so minuli in opraviti je bilo dosti po dne, še clo po noči. Četerti večer se vležem ves truden in ugnan, —

na enkrat čutim, da me nekdo zbuja in clo po imeni kliče. Ustanem — vse pregledam — pa ni žive duše. Sedaj mi na misel pride bolnica na klancu, — nemudoma se oblečem in maham proti klancu. Černa noč je bila in komaj sem lazil po ozki stezi. Sedaj zabredem v neko goščavo in ne vem več kam. Kar se nekaj pred meno zasveti. Grem proti lučici, kar zagledam moža, ki jo urno prede po stezi. Ko mene zagleda, izdihne: „Hvala Bogu, častivredni gospod! da ste tukaj; moja sestra že zmiraj koj od smerti govori, in mi je ukazala vam z lučjo naproti iti, ker ste že na poti.“ Hitel sem, najbolje ko sem mogel. Ko v hišo stopim: „Alite da vas je nekaj prebudilo,“ me nagovori bolnica. Moj angelj varh je bil, ki vas je prebudil. Kar sem zbolela, vedno sem ga za to dobroto prosila. Zdelo se mi je, kakor da bi bil mi obljubil, spovednika mojega mi poklicati, kedar bi imelo po meni biti.“ Silno sem se čudil, jej podelil sv. papežev žegen, le pol ure pri njej molil in bilo je po njej. —

Tako nas angelji ljubijo in varujejo, posebno pa naši angelji varhi nas ljubijo in varujejo. Zatoraj smo jim dolžni:

a) Spoštovati jih. Angelji so najimenitniše božje stvari, so premogočni duhovi, oblečeni v oblačilo gnade božje, so najpervi služabniki vsegamogočnega Boga in kralja nebes in zemlje, pred čegar tronom stojé, in ga gledajo od obličja do obličja, kakoršen je. Ko imaš tolikanj mogočnega angelja za varha, o človek! spoštuj ga toraj; saj ti ga sam Bog spoštovati veleva rekoč: „Glej, jaz bom poslal svojega angelja, kteri pojde pred teboj, in te bo varoval na potu, in pripeljal v kraj, kterega sem pripravil. Spoštuj ga, in poslušej njegov glas, in glej, da ga ne zaničuješ, ker ne bo zanesel, kadar grešiš, in moje ime je v njem.“ In sv. Bernard pravi: „Bodi, kjerkoli hočeš, ali v kaki hiši, ali kjerkoli si bodi, spoštuj svojega angeljvarha. In nikoli vpričo angeljvarha ne stori nič takega, kar si vpričo mene ne upaš storiti!“ O kristjan! nikar tedaj nikoli ne pozabi, da imaš noč in dan na strani svojega angeljvarha, kteri čuje nad vsem tvojim djanjem in nehanjem. Spoštuj ga, ljubi ga, in mu spoštovanje in ljubezen skazuj s tim, da se varuješ vsega, kar njega žali, in storiš vse, kar je njemu všeč in dopadljivo.

b) Bodi pa tudi hvaležen svojemu angeljvarhu. Po vsi pravici gre angeljem zahvala za vse, kar nam dobrega storé. Noben dan naj toraj ne premine, da bi angeljvarhu v ju-

tranjih in večernih molitvah hvale in zahvale ne dajali, in mu tudi za naprej ne priporočevali svoje duše in svojega telesa. Kakor uidemo kaki dušni ali telesni nesreči, zahvaljujmo dobrotljivega Boga in svojega angelja, ki nas je na božje povelje rešil nesreče. Skazujmo svojemu angelju hvaležnost tudi s tim, da ga večkrat čez dan v mislih imamo, in poslušamo njegovo opominjevanje in svarjenje. Kdor pa od vsega tega nič ne stori, je sila nehvaležen svojemu angeljvarhu, in se nikakor ne sme zanašati, da ga bo angeljvarh ljubil, da ga bo varoval!

c) Imejmo zaupanje do angeljvarha, in iščimo pomoči pri njem v dušnih in telesnih potrebah. Angeljvarh namreč nam je najboljši prijatel, ki tako dobro z nami misli, da noben človek na svetu ne tako; angeljvarh nam je mogočen prijatel, ter nam zamore vse več pomagati, kakor pa ljudje; angeljvarh nam je moder prijatel, ki skerbí naj poprej za naše zveličanje, potem še le za druge potrebe; angeljvarh nam je zvest prijatel, ter nas nikoli ne zapusti, in nam tudi v nesrečah in nadlogah še na strani stojí. Zakaj bi tedaj za Bogom, za Jezusom in Marijo največega zaupanja ne zastavljali na angeljvarha, in se na njegovo varstvo in na njegovo prošnjo terdno ne zanašali? Saj spada to že v njegovo službo, da znaša naše molitve pred sedež Najvišega, in prosi za nas neskončno usmiljenega Boga. — In Bog bo tudi gotovo rad uslišal prošnje naših angeljvarhov, ki za nas grešnike prosijo, zakaj angelji so božji zvesti služabniki, ljubljenci in prijatli božji. Na njih prošnjo se bo Bog ozerl na naše potrebe, ter nam dal, kar potrebujemo za dušo in telo. —

Ako ravno je Bog angelje v svoji gnadi stvaril in jim velikih popolnost dal, vendar nam sv. pismo pripoveduje, da je veliko angeljev grešilo in gnado božjo zgubilo. Oni so od Boga prejeli velikih in posebnih gnad in darov. Namesti Boga hvaliti, so se poviševali, so bili nehvaležni, — namesti ubogati, so se puntali, so bili nepokorni. Pa gorje jim! Bog je hudobne angele vekomaj zavergel in v pekel pahnil. Mi jim pravimo hudiči ali hudobni, zaverženi angeli, vragi.

3. Za angeli najimenitnejša stvar božja je človek. David pravi: „Ti si človeka le malo niži storil od angeljev.“ Poslušajte, kako je Bog človeka stvaril! Sv. pismo to takole pripoveduje; „Gospod Bog je človeka iz persti storil, in dihnil v njegov obraz sapo življenja, in človek je oživel.“ Ta

del človeka, kterega vidimo, imenujemo truplo, in Bog ga je stvaril iz persti; — pa truplo je bilo še mertvo. Bog mu je vdihnil drugi del človeka, kteremu pravimo duša ali duh, — in truplo je oživelo, in človek je vidil, slišal, govoril, zastopil in Boga hvalil. Pervemu človeku se je reklo Adam. Bog pa ni hotel, da bi bil človek sam na svetu; toraj mu je dal še eno tovaršico, ženo. To je Bog stvaril iz enega Adamovih reber, med tem ko je Adam spal. Ta žena se je klicala Eva. — Perva dva človeka je Bog postavil v silno lep in prijeten kraj, kteremu se pravi paradiž ali raj. V tem sv. raji bi imela ona dva prebivati vsa vesela in srečna, popolno je bilo njuno truplo, popolna njuna duša. Truplo bi ne bilo pešalo, ne zbolelo, ne utrudilo se; tudi nikoli ne umerlo. Duša je bila Bogu ljuba in dopadljiva, za to ker je bila vsa sveta in pravična, — njuna pamet ali um je bil jasen in razsvetljen, poznala sta Boga, njegove lastnosti in njegovo sv. voljo, — njuna volja je bila lepo vredjena, bolj nagnjena na dobro kot na hudo, meso se ni puntalo zoper duha. Tako popolnoma in srečna na duši in telesu bi bila tukaj na zemlji živela in šla bi bila v sveta nebesa; ne bi bila umerla, Bog bi ju bil o svojem času k sebi vzel.

Kar sem vam o našem truplu in našej duši prav kratko povedal, je tako lepo in imenitno, da vam moram o tem še kaj več povedati.

Imenitno je že telo človekovo. Le samo človekovo telo je stvarjeno tako, da ravno po koncu hodi in ima proti nebu obernjeno obličje; le človek sam zamore z razločno besedo drugim na znanje dajati svoje misli in želje; le človek sam ima roke, s kterimi zamore zverševati najrazličniša dela, izdelovati čudopolne umetnije. Prečudna vez posameznih udov po brezštevilnih kitah in miškah, po kterih je zvezanih 260 kostí in koščic, in vsa druga sostava človeškega telesa, daje človeku prednost in imenitnost pred vsemi drugimi stvarmi božjimi na zemlji.

Še vse imenitniša memo telesa je duša človeška. Duša je duh. S telesom sklenjena oživlja telo, ter mu dá, da se giblje, da sliši, da vidi, da čuti. Toda to še ni najimenitniša reč nad človekom, da ima dušo in telo. Telo in neko dušo (paro) imajo tudi živali, in nektere živali imajo clo nektere posebne lastnosti, kakošnih še človek nima. Ptica se kviško dvigne s svojimi perutnicami, človek pa se kviško dvigniti ne more. Nektere živali imajo vse bolj tanjka ušesa, vse bolj

droben pogled, vse večo hitrost in moč memo človeka: toda živalska duša ali para umerje s telesom vred; človeška duša pa ne umerje, „zakaj Bog je človeka neumerjočega stvaril.“ Človeška duša je neumerjoča.

To pa je najimenitniše pri človeški duši, da ima um, s kterim zamore Boga spoznovati in njegovo sveto voljo; in da ima svobodno ali prosto voljo, s ktero zamore Boga ljubiti. Takega uma in take volje nima nobena žival. Govedu, ktero v škodo sili; mački, kedar ti kaj ukrade; ptici, ktera se v cerkev zgubi, in ondi kako nesnago naredí, vtegneš sto- in stokrat povedati, da to ni prav, da to je gerdo, da to se ne spodobi za cerkev, za hišo božjo; vendar te tica ne bo nič zastopila, da je to gerdo in nespodobno. S šibo in silo jo vtegneš odgnati, in morda je več tje ne bo, kadar bo tebe čutila in zapazila bič in šibo; od Boga, od pravice in greha pa nikdar nič zastopila ne bo. Le človek sam ima um in voljo.

Bog pa je pervima človekoma dal še druge posebne gnade in darove. a) Telo pervega človeka je bilo krepko, terdno in popolnoma zdravo; ni ga nadleževala ne vročina, ne zima, ne lakota, ne žeja, ne britkost, ne bolečina, in v takem srečnem stanu bi bil vedno lahko ostal; večna spomlad bi bila kraljevala v rajskem vertu, v kterem je prebival; drevo življenja bi ga bilo vedno živilo s sladkim sadjem; preprijetno ptičje žvergoljenje mu neprenehoma serce razveseljevalo; pisane cvetlice in različne zelišča bi bile v enomer preprijeten duh v njega pihljale; in vse živali in vsa natora bi mu bila zmerom radovoljno pokorna. — b) Zraven tega je bila njegova duša ozaljšana s posvečujočo gnado božjo. Bila je pravična in sveta, in toraj prijetna pred božjim obličjem in Bogu dopadljiva. Človek, pridši iz stvarnikovih rok, ni imel sam seboj tistega notranjega boja, kteri zdaj tudi najpravičnišega človeka nadleguje mnogo in mnogokrat, kader ga hudo poželjenje v hudo naganja; takrat se ni še v njegovem sercu postava mesa vojskovala zoper postavo duha; takrat človek ni še imel nobenih strast, s kterimi bi se bil moral vojskovati; ni še občutil nobenega nerednega poželjenja, kterega bi bil moral premagovati; njegova natora je bila pameti popolnoma podložna. Pa zadosti je danes; prihodnjič vam povem še kaj več o človeški duši.

Sklep.

Čudno veliko reči je na zemlji, je na nebesu, je v nebesih. Vse je Bog stvaril, vse tako modro obravnuje, za vse

tako lepo skerbi. Stvaril je vesoljni svet, stvaril je angelje in stvaril je človeka. Mertve stvari in živali spolnujejo voljo božjo in delajo vse, kakor se prilega njih cilju in koncu. Angelji božji niso vsi spolnovali volje božje in so se spuntali, — zdaj pa so v peklu, — uni, zvesti angelji so pri Bogu v sv. nebesih. Spolnujmo tudi mi voljo božjo, da tudi mi enkrat pridemo k stvarniku nebes in zemlje, k našemu Bogu v sv. nebesa! Amen.

VII. Keršanski nauk.

Od človeške duše.

P. Iz česa je človek?

O. Človek je iz telesa in neumerjoče duše, stvarjene po božji podobi.

Vvod.

Bog je stvaril angeljce v nebesih, ki so zgolj ali čisti duhovi, to je: so bitja, ki imajo dušo, telesa pa nimajo. Bog je stvaril celi svet, nebo in zemljo in kar je stvari na njih. Bog je pa tudi stvaril človeka, mu dal dušo in telo, in ga postavil za gospodarja in kralja vseh stvari na zemlji. Tega smo se unokrat učili. Obljubil sem pa pri poslednjem keršanskem nauku, od človeške duše vam še kaj več povedati.

Da ostanem mož-beseda, govorim danes od človeške duše in pravim: 1. Človek ima dušo; 2. človek ima drago dušo, in 3. človek ima neumerjočo dušo.

Razlaga.

1. Človek ima dušo.

V Rimu pride k nekemu duhovniku kmet in ga prosi, naj ga poduči. Duhovnik je hitro pripravljen in gresta v spovednico. Videlo se je kmetu, da ima nekaj posebnega na sercu; zatorej ga je duhovnik tolažil in mu serčnost narejal, naj le vse odkritoserčno pové. „Ah, zdihne zdaj kmet, nekaj posebnega je, kar me vedno moti in vznemirja; zmirom mi hodi

na misel, da jaz nimam duše.“ Duhovnik se prestraši in čudi, pa ne vé, kaj bi ubogemu kmetu v naglici povedal in ga prepričal, da ima dušo. Zdihnil je k Bogu in Bog je pomagal. Najprej zavpraša kmeta, zakaj da ne more verovati, da ima dušo. „Ker je viditi ne morem,“ odgovori kmet. Zdaj duhovnik kmetu zaukaže, naj si kaj misli, karkoli se mu zljubi; potem duhovnik nekaj časa molči in praša kmeta, ali si je kaj mislil? Ja! je rekel kmet, storil sem kakor ste mi zapovedali in sem si nekaj mislil. „Ne morem verjeti, da ste si kaj mislili,“ pravi spovednik. Kmet pa le terdi, da si je res kaj mislil in vpraša duhovnika, zakaj tega ne verjame. „Vaših misel videl nisem, zatorej jih tudi ni,“ se odreže duhovnik. Kmet je svojo zmoto sprevidel in težek kamen se mu je znad serca zvalil, — verjel je, da ima dušo.

Mislim, da ga ni med nami, kteri bi ne verjel, da ima dušo, to je, da v njegovem telesa prebiva vse drugo bitje, kakor je telo! To bitje ima delo, da človek živi, da vidi in sliši, da misli in voli, in to bitje nima telesa, nima delov, to bitje je duh, ki nikoli ne umerje, akoravno naše telo zgnije in se v prah spremení. Vem, da to vsi verujete, vendar vam bom nekaj dokazov naštel, ki nam pričajo, da ima človek dušo.

a) Tega nas uči Bog sam, večna resnica. Sv. pismo pravi: „Vdihnil je v njegovo obličje duha življenja in bil je človek živa stvar,“ to se pravi: Bog je človeško truplo oživil s tim, da mu je udihnil neumerljivo, Bogu podobno dušo. Dalej se bere v sv. pismu: „Telo se verne v perst nazaj, iz ktere je vzeto; duh pa se poverne k Bogu nazaj, kteri ga je dal.“ Toraj mora duša kaj druzega biti, kakor je telo. Tako Bog učí v stari zavezi; ravno tako tudi v novi zavezi. Jezus je rekel: „Umerl je ubogi Lazar, in angeli so nesli njegovo dušo v naročje Abrahamovo.“ Truplo so pokopali v zemljo, duša pa je šla v nebesa, toraj je duša vse kaj druzega, kakor život. Desnemu razbojniku je Jezus na križu rekel: „Resnično ti povem, da boš še danes z menoj v paradižu.“ Jezus je pa to rekel le od duše, ker se je truplo s križa snelo in pokopalo.

Kakor je Bog sam učil, tako uči sv. katoliška cerkev, da ima človek dva dela: truplo in dušo; — pri sv. katoliški cerkvi pa sta Jezus in sv. Duh do konca sveta.

b) Ravno to pa uči tudi naša pamet. Živali nimajo duše, kakor je človeški duh. Zatorej tudi nič ne napredujejo. Kakor je pred 1000 leti pajek predel, lastovica gnjezda narejala in penica pela: ravno tako se godi vse še naše dni in

se bo godilo do konca sveta. Tudi naše truplo je še zdaj, kakor je bilo pred 1000 leti in ali je človek ostal pri starem? Vsako leto, vsak den iznajduje duh človeški kaj novega, in človek se povzdiguje na viš od stopinje do stopinje. — Dalje: Živina, če je lačna in kaj ima, mora jesti, — zato, ker ima le truplo in to, ko je lačno, hoče jedi imeti. Vsa druga je pri človeku! Tudi človeško truplo, ko je lačno, zdihuje po jedi. Človek pa ni prisiljen jesti, — on se more postiti, on se more do smerti stradati, toraj mora v človeškem telesu vse kaj druzega biti, kakor je meso. — Spominjajmo se še kratko ssv. mučencev, ki so v najhujših bolečinah se veselili in prepevali: truplo je terpelo in žalovalo, duh njih pa se je radoval. Pa naj bo dosti: Kdor je kristjan, to veruje, da ima človek dušo. —

2. Človek ima drago dušo. Že sem vam unokrat pravil, da je človeška duša stvarjena po božji podobi. Bog pa je neskončna lepota; lepa mora toraj biti tudi naša duša. Pa naša duša ni samo lepa, tudi draga je.

Duša je draga, najdrajša med vsemi stvarmi na zemlji; kajti

a) ona je več vredna, kakor ves svet. Velik je svet, veliko dragega je in cene vrednega blaga v njem in na njem; in vendar nobeno blago, tudi vse blago skupej, še ves svet v vsej svoji vrednosti ni še senca memo ene same duše. — Ti imaš polja in travnike, vinograde in gozde, senožete in planine; ti premoreš čez kopno in mokro, čez kamenje in drevje, čez žito in rudo, čez srebro in zlato, čez bisere in diamante; ti gospoduješ čez hiše in vasi, čez terge in mesta, čez dežele in kraljestva, čez zemljo in morje; tvoja, postavim, je zemlja in vse, kar je na nji ali „kaj ti pomaga, če svet pridobiš, svojo dušo pa pogubiš!“ — Kaj ti pomaga, če imaš polne hleve živine, polne pode žita, polne kleti blaga, polne skrinje denarjev, če reči zamoreš, kakor evangeljski bogatin: Duša! za prav veliko let imaš veliko blaga spravljenega; počivaj, jej, pij, in bodi dobre volje, — če pa ti Bog poreče: Neumnež! to noč bodo tvojo dušo od tebe tirjali, kar si pa spravil, čegavo bo? Kaj ti pomaga, če si vselej dobre, židane volje, če se mehko, gizdasto, v tančice, škerlat oblačiš, če se po tvoji hiši veselje, petje, godbina odmeva, ako bo pa tvoja duša, kakor evangelskega samogoltnika, v pekel pahnjena, v strašnem plamenu gorela? — Kaj ti pomaga, če se pred teboj vsi ljudje tresejo, trepetajo, če so tebi vsi dolžni, vsa kraljestva podveržena, vsa zemlja podložna, ako pa tvoja

duša od storjenih hudobij, kakor od strupenih kač, vsa opikana, oklenjena, kakor hudobni kralj Antijoh, na smertni postelji ječi, stoka, obupuje, in se v peklenski brezen pogrezne? — Kaj ti pomaga, če se ves terdovraten Boga ne bojiš, če katoliško cerkev in nje služabnike preganjaš, božje kraljestvo zatiraš, ako bo pa tvoja duša, kakor Faraonova v valove rudečega morja, v temno jamo večnega pogubljenja pokopana? — Ali ne spoznaš iz teh strašnih prigodb in zgledov sv. pisma, koliko da človeška duša velja? — Ako pa nisi še te resnice prepričan, ako še nisi omečen, stopi z menoj v peklenske ječe, in poslušaj v premišljevanju, kako nesrečne duše pogubljenih vpijejo, tulijo, stokajo: „Zašli smo od poti resnice, luč pravice nam ni svetila, solnce razumnosti nam ni sijalo. Utrudili smo se na potu hudobije in pogubljenja; po nevarnih potih smo hodili, za Gospodovo pot pa nismo vedeli. Kaj nam je prevzetnost pomagala, in bahanje z blagom, kaj nam je prineslo? — Nehali smo za vselej živeti; nobenega znamenja čednosti nismo mogli pokazati; v svoji hudobiji smo strohneli. Tako vpijejo v peklu, kteri so grešili.“ — O strašno terpljenje pogubljenih duš! Naše duše v take grozovitne muke pahniti si peklenski satan vse prizadeva, hodi okoli, moti, rujove kakor lev, da bi koga požerl. Povsod zaderge nastavlja, vse zvijače poskuša, ves svet na ponudbo postavi, da bi le eno dušo v kremplje dobil. Kako draga, koliko vredna mora biti tvoja duša, ker si peklenski sovražnik, jo dobiti v svojo pest, toliko prizadeva!

b) Duša je najdrajša zato, kajti za njo ni nobene menje. Ako premoženje, zdravje zgubiš, zamoreš ga zopet zadobiti, kakor pravični Job; ako je tebi poštenje, čest, dobro ime ukradeno, še se da tebi poverniti, kakor nedolžni Susani; tudi, ako se tebi po nedolžnem življenje vzame, saj mirno vest in zaupanje imaš, da ga boš zopet enkrat našel. Kakošno menjo bo pa človek dal za svojo dušo? Nobene. Duša enkrat zgubljena, je na vselej zgubljena. Vse tedaj, kristjan moj! prestoj, prenašaj, poterpi, da le dušo zveličaš. Poslušaj, kaj pravi Jezus svojim učencem: „Ne bojte se teh, kteri telo umoré, in potem nimajo kaj storiti. Hočem vam pa povedati, koga se bojte. Bojte se tistega, kteri, ko je umoril, ima oblast, vreči v pekel. Res vam povem, tega se bojte.“ Vse tedaj, kar je tebi v zveličanje na poti, od sebe odpravi, odženi. Zapri oči, zatisni ušesa, zamaši usta, zveži roke, skleni noge, tari telo, križaj meso, da le duša zaveržena ne bo. Ne slušaj ne

očeta, ne matere, kader tebi kaj zoper božje zapovedi ukažejo; ne poslušaj ne brata, ne sestre, če tebi v zveličanje branijo, ne porajtaj žene, če te k grehu vabi; pozabi na otroke, če imaš zavoljo njih grešiti; odpovej se svetu, če je tebi nevaren; sovraži tudi telesno življenje, da le dušo zveličaš. — Gorje tebi, ako si enkrat dušo zgubil, z vsem svetom je več kupiti ne moreš; blagor tebi, ako si enkrat dušo zveličal, na vselej se bo veselila. Duša v pekel pahnjena, ostane v peklu; duša v nebesa vzeta, bo vekomaj pri Bogu. „Med nami in med vami, odgovori Abraham nesrečnemu bogatinu, je velik prepad postavljen, da, kteri hočejo od tod k vam iti, ne morejo, in tudi od ondod sem priti ne.“

c) Duša je najdrajša, kajti: Sam Bog jo je s svojo presveto rešnjo, na križu prelito kervjo odrešil in odkupil. — Mogočni, silno mogočni so angeli božji. Velik angelj Mihael je Luciferja premagal, iz nebes pahnil; en sam angelj je eno noč vse pervorojence v Egiptu pomoril; en sam angelj je v eni noči 185.000 Asircev pobil. In vendar vsi angelji skupej, ki jih je toliko miljonov in miljonov, vsi ljudje, ves svet niso mogli ene same duše odkupiti. Sam Bog, Sin Božji, se je svojemu Očetu za poroka, plačalca dal. Pa kako je Jezus naše duše odkupil? Kakošno ceno je dal za nje? „Z veliko ceno nas je duše odkupil.“ Morebiti z denarjem, srebrom, zlatom? O ne, piše sv. Peter: „Niste odkupljeni z minljivim zlatom ali srebrom, ampak s predrago kervjo neomadeževanega jagnjeta Jezusa Kristusa.“ Odrešil nas je s svojo grenko smertjo na križu. Oberni sem, grešnik! na ta telesni steber svoje oči, glej svojega križanega Boga, in spoznal boš, koliko tvoja duša velja. Glej Jezusa, vsega nagega, stepenega, kervavega, ranjenega! Glej ternjevo krono na sveti glavi, glej z žreblji prevertane roke in noge! glej s sulico prebodeno stran! glej bledo, s sveto rešnjo kervjo polito obličje! glej svojega mertvega Jezusa! Saj si vendar zdaj prepričan, kako draga je tvoja duša, za ktero je Bog Sin svoje življenje dal, vso svojo rešnjo kri prelil. —

3. Človek ima neumerjočo dušo. Človeška duša je neumerjoča se pravi: Človeška duša ne bo nikoli umerla, temveč bo tudi po smerti telesa še vekomaj mislila in hotela, vekomaj živela bo.

Da je ona resnično neumerjoča, najdemo že v sv. pismu

a) stare zaveze dokazano. V bukvah pridigarja se bere: „Prah (t. j. telo) se verne v perst nazaj, iz ktere je vzet; duh (t. j. duša) se poverne k Bogu nazaj, kteri ga je dal.“

Duša ni končana, kader telo konec vzame; ona je neumerjoča. V Mozesovih bukvah se bere, kader je Bog človeka stvaril, da je rekel: „Naredimo človeka po svoji podobi.“ Človek je tedaj podoba božja. Ko pa Bog od vekomaj živi in bo vekomaj živel, tedaj bo tudi naša duša, ki je podoba božja, večno živela, in ne bo nikoli umerla; je neumerjoča.

Ko se je Bog na Horebski gori v gorečem germu prikazal Mozesu, rekel mu je: „Jaz sem Bog Abrahama, Bog Izaka, Bog Jakoba, (kteri so že poprej umerli); Bog pa ni (Bog) mertvih, ampak je (Bog) živih,“ veli Jezus Kristus. Toraj morajo ti očaki tudi po smerti njih teles še zmeraj živeti, to je: morajo imeti neumerjoče duše.

Iz tega in druzega razodenja božjega so judje že v stari zavezi vedeli in verovali, da je človeška duša neumerjoča. — Juda Makabej je 12.000 drahem srebra poslal v Jeruzalem, da bi bila za mertve opravljena daritev. Tega bi on gotovo ne bil storil, ako bi terdno veroval ne bil, da po smerti teles duše še zmiraj naprej živé, da so neumerjoče. Kakor pa je Juda Makabej veroval neumerjočnost duše, so verovali tudi drugi judje.

Tudi neverniki (ajdje), ki pravega Boga niso spoznali in prave vere niso imeli, so terdili, da po smerti telesa človeka čaka boljše življenje; zatoraj so svoje mertve k grobu spremljevali, in voščevali jim za uni svet vse lepo in dobro. Kader Arbanezarji pokopljejo svojega duhovnika, pravijo pri njegovem grobu: „Ti, ki greš zdaj v nebeško veselje, ne zapusti nas v tej revščini!“ — Pa tudi še dandanašni verujejo neverniki, judje, turki, ajdje, da je duša neumerjoča, in si tisti, ki živé po svoji veri, boljše življenje obetajo po smerti telesa.

b) Poglejmo zdaj tudi v sv. pismo nove zaveze, v kterem so verske resnice razložene še bolj umevno, kakor v sv. pismu stare zaveze. Jezus Kristus, ki je z Bogom Očetom in sv. Duhom vred stvarnik vseh reči in tudi človeške duše, uči, da je človeška duša neumerjoča.

Ko so bili Jezusovi učenci in apostelj ni žalostni, da bodo zavoljo njegovega nauka morali preterpeti grozno veliko terpljenja in preganjanja, rekel jim je Jezus: „Ne bojte se teh, ki telô umoré, duše pa ne morejo umoriti; temveč bojte se veliko bolj tistega, kteri zamore dušo in telô pogubiti v pekel.“ S temi besedami je Jezus prav lepo povedal, da se duša ne dá umoriti, da je neumerjoča.

Tudi v priliki od ubogega Lacarja in neusmiljenega bogatina nas je Jezus lepo podučil, da je človeška duša neumer-

gatina nas je Jezus lepo podučil, da je človeška duša neumerjoča. „Umerl je, pravi on, ubogi Lacar, in je bil od angeljev nesen v naročje Abrahamovo. Umerl je tudi bogatin, in je bil pokopan v pekel.“ To pa ni rečeno od nju teles, ktere na svetu, v zemlji ostanejo po smerti, temveč od njunih duš, ktere so neumerjoče. Da so eno nesli v kraj veselja, drugo pa pokopali v kraj terpljenja, spričuje, da ste bile duši neumerjoče.

Ko je Jezus na križu umerl, ločila se je njegova duša od telesa in ni umerla, temveč je šla v predpekel tolažit stare očake. To nam spričuje, da je človeška duša neumerjoča; zakaj ko bi duša ne bila neumerjoča, in ko bi po smerti telesa ne živela, ne mogla bi duša Jezusova iti v predpekel, in duše očakov bi ne bile odrešenja čakale pred peklom.

c) Pa tudi prikazni, v kterih so se duše rajnih zopet pokazale, so nam priče, da so duše neumerjoče.

Ko se je Jezus na Taborski gori spremenil, prikažeta se Mozes in Elija. Pa kako, uprašam, bi se bil zamogel Mozes prikazati, ki je umerl že tisoč in še več let poprej, ako bi ne bila neumerjoča njegova duša?! — Ob Kristusovi smerti so se grobi odpirali, mertvi ustajali in se prikazali svetim v Jeruzalemu. — Prikazala se je tudi že večkrat Marija, prečista Devica, in tudi drugi svetniki; vse to priča, da je človeška duša neumerjoča.

d) Pa tudi zdrava pamet nam to spričuje. Rečí ali stvari, ktere so okoli nas, postavim: ruda, kamenje, les, zelišča itd. imajo telesa, so tedaj iz delov ali udov sestavljene. Ti udje ali deli se dajo od njih trupla proč vzeti, razdeliti, in tako se njih truplo konča. Postavim od človeškega telesa se lahko proč vzame roka, noga, glava, kri itd. Od drevesa se lahko odseka korenina, veja, koža se lehko prekolje; in ker imajo take reči telesa, lahko se jih gnjiloba prime in jih konča. — Ali duša je čist duh, nima telesa, in ni iz nobenih udov ali delov sestavljena; nič se ne more od nje odvzeti, ni rasti podveržena in tudi starosti ne, je zmeraj enako popolnoma v mladih kakor v starih ljudeh, je nespremenljiva, tedaj tudi neumerjoča.

Po pameti spoznamo, da je Bog, in pamet nas tudi uči, da je Bog pravičen. Ker je pa Bog pravičen, mora duša neumerjoča biti. Zakaj ker je Bog pravičen, mora on vse, kar se zavoljo njega dobrega stori, poplačati, hudo pa po zasluženju kaznovati. Ali je pa tako v sedanjem življenju? Nak, ne vselej! Včasih se res pobožni človek obrajta zavoljo nje-

govih dobrih del in lepih čednost, in se mu dobro godi. To pa ni vselej. Velikokrat se pravični ravno zavoljo njegovih dobrih del in lepih čednost zaničuje, preganja, in se mu prav huda godi. Ko tedaj pravični Bog pobožnih na tem svetu ne plačuje po zasluženju, gotovo jih bo na unem svetu poplačal, scer bi pravičen ne bil. Da bo pa zamogel pravične na unem svetu plačati po zasluženju, morajo neumerjoče biti njih duše.

Hudobni človek zasluži kazni zavoljo svojega grešnega življenja, in Bog, ki je neskončno pravičen, ga mora tudi kaznovati po zasluženji. Ko pa vidimo, da se hudobnim večkrat dobro godi na tem svetu, in da niso kaznovani po zasluženju, mora jih pa Bog na unem svetu, ker jih tukaj ne, kaznovati po zasluženju, scer bi pravičen ne bil. Da bo pa jih na unem svetu kaznovati zamogel, morajo neumerjoče biti njih duše.

Glejte, tudi pamet nam spričuje, da človeška duša mora biti neumerjoča.

Sklep.

Slišali smo danes, da ima človek dušo, da ima drago, da ima neumerjočo dušo. Kaj se iz tega učimo? To, da mora naša najperva in največa skerb biti, da rešimo svojo dušo. Fridrik Kristjan, kralj Bareški, je s kamnom svojega perstana na okno zapisal besede: „Hiti in reši svojo dušo!“ Zapišimo si danes, ljubi moji! te besede ne na okno, timveč v svoje serce: „Hitimo in rešimo svojo dušo.“ Amen.

VIII. Keršanski nauk.

Zakaj je Bog človeka stvaril?

P. Zakaj je Bog človeka stvaril?

O. Bog je človeka stvaril, da bi on Boga spoznal, častil, ljubil, molil, da bi mu služil, pokoren bil in zveličal se.

Vvod.

Bog je stvaril človeka po svojej podobi, dal mu je dokaj lepo in čudovitno sestavljeno telo, dal mu je pa še več, dal mu je

neumerjočo dušo, ki ima um in prosto voljo. Tako ga je stvaril, povišal nad vse stvari po zemlji, postavil ga gospodarja in kralja vseh stvari po zemlji. Zakaj pa je Bog človeka stvaril? To imenitno prašanje pride danes na versto. Sv. Bernard se je pogostoma takole popraševal: Ad quid venisti Bernarde? Zakaj si prišel Bernard? Zakaj si sem prišel? Le da bi jedel in spal? Tako je delal bogatin v evangelji in njegova duša je bila v pekel pokopana; ravno tako so počenjali ljudje za očaka Noeta, — pa grevalo je Boga, da jih je stvaril in pokončal jih je v vesoljnem potopu. — Le da bi se košatil, veselil in svetil na svetu? Tako je počenjal Salomon in na slednje je vendar le spoznal, da je vse ničemurno. — Le gospodovati in zapovedovati na svetu? Aleksander Veliki je pod svojo oblast spravil skoraj ves tedaj znani svet; ko so ga prašali, kaj misli potem začeti, če vso zemljo ima, je neki odgovoril: „Potem pojdem pa med mesec.“ — Le grabiti in spravljati posvetno blago in zlato? Judež je komaj nekaj desetic imel, in že jih je bil sit, jih od sebe vergel in obesil se. In Jezus sam pripoveduje od nekega človeka, kteri je spravljal, da ni vedel več kam, zidal je, kakor da bo živel večne čase; Bog mu pa je rekel: „Norec! še to noč bo tvoja duša od tebe vzeta, in čigavo bo, kar si nagrabil? Za svet toraj in posvetne reči nas Bog ni stvaril. Da torej veste, zakaj nas je Bog stvaril, čemu smo na svetu, hočem vam danes razkladati prašanje: „Zakaj je Bog človeka stvaril?“

Razlaga.

Poglejmo najprej človeka in premišljujmo, ktere moči in sposobnosti mu je Bog dal; po tem bomo že nekaj spoznali, zakaj je Bog človeka stvaril. Najbolj jasno nas pa uči sam Bog, zakaj je človeka stvaril. Poglejmo torej, kaj pravi naša pamet in sv. vera, zakaj je Bog človeka stvaril?

1. Glej, ljubi moj! Bog ti je dal um ali pamet, da s svojim umom, s svojo pametjo zamoreš Boga spoznavati. Ako se hočeš zveličati, moraš si tudi res prizadevati, da boš Boga spoznaval vedno bolj in bolj; prizadevati si moraš, da se naučiš, kakšen da je Bog, in kaj je Bog že storil in kaj hoče še posihmal storiti, da bi te zveličal, in kaj moraš ti storiti, da se zveličaš. „Oče! — poveličaj svojega Sina“, je molil Jezus ravno pred svojim terpljenjem, „da večno življenje dodeli vsem, ktere si mu dal. To pa je večno življenje,

da spoznajo tebe samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, kterega si poslal.“ „Tebe, (o Gospod!) spoznati je popolna pravičnost, tvoja pravičnost in moč spoznati je korenina neumerljivost,“ govori modri mož v svetem pismu. — Če tedaj svojo pamet obračaš v to, da bi pretuhtal mnogo in mnogih reči, Boga in njegovo sveto voljo spoznavati si pa nič ne prizadevaš; ali pa če svoj talent zakoplješ, in se svoje pameti ne poslužiš, da bi se kaj naučil, ali pa če svojo pamet morda še clo v hudo obračaš: povem ti, da se ti ne bo boljša godila, kakor hudobnemu in nemarnemu hlapcu, kteri je svoj talent skril. In, bodi Bogu milo! da se bo mnogim in mnogim enaka! — Le nekoliko se krog sebe oglej po svetu, in porečeš: Ali bi se Bog ne mogel tudi še dandanašnji ravno tako pritožiti, kakor se je pritožil že davno v stari zavezi: „Vol pozna svojega gospodarja, in osel jasli svojega gospoda; Izrael pa mene ne pozna, in moje ljudstvo ne umé, kdo da je njegov dobrotnik.“

2. Bog ti je dal spomin, s kterim zamoreš v Boga misliti in se nanj spominjati. Če na Boga prav misliš, zamoreš si le samo dobro misliti od njega. Od koga dobro misliti pa je toliko, kolikor je častiti ga znotraj v sercu. S svojim spominom tedaj moraš Boga častiti. „Čast bodi Bogu na višavah,“ so prepevali angelji o Jezusovem rojstvu, in nas s tim opominjajo, da Bogu čast in hvalo skazujemo; in Bog sam pove v svetem pismu, „da je slehernega, kterega je izrazil in stvaril, stvaril v svojo čast.“ — Če bi pa celi dan in celi teden in celo leto in ves čas življenja mislil sicer na mnogotere in različne reči, pa le redkoma in skor nikoli ne s poštovanjem na Boga, imel bi enako osodo z hlapcom, kteri je zakopal svoj talent.

3. Bog ti je dal prosto voljo, s ktero moraš po njem hrepeneti, s ktero ga zamoreš ljubiti. In da bi vedel, po čem ti je dal Bog svobodno voljo, zapovedal ti je razločno rekoč: „Ljubi Gospoda svojega Boga.“ — Če pa sicer poželjenje imaš po posvetnem premoženju, po denarju in blagu in lepi obleki, po časti in veljavi, ali pa še clo po nespodobnih, nesramnih rečeh; po Bogu pa clo malo ali še clo nobenega poželjenja nimaš; spomni se na hlapca, ki je zakopal svoj talent, in na njegovo osodo!

4. Bog ti je dal tudi telo, s kterim zamoreš očitno pokazati in na znanje dajati to, kar znotraj misliš in ljubiš. Ako se hočeš zveličati, moraš se tudi svojega telesa prav po-

služevati. Bogu, kterega v sercu častiš, moraš tudi vunanje češčenje skazovati, moliti ga moraš; svojemu Bogu, kterega v sercu ljubiš, moraš svojo ljubezen tudi v delih, v djanju skazovati, ter njegovo sveto voljo, kolikor jo spoznaš, tudi vselej spolnovati, moraš mu služiti; njegovo sveto voljo moraš spolnovati sosebno takrat, kader ti on sam to veleva z razločno besedo, moraš mu pokoren biti. „Pisano je: Gospoda, svojega Boga, moli, in le njemu samemu služi.“ In: „Kdor moje zapovedi ima, in jih spolnuje, ta je, ki me ljubi.“ Tako govorita in učita pamet naša in vera naša o tem, zakaj je Bog človeka stvaril.

5. Kteri je tedaj namen, kteri je cilj in konec človekov? ali: zakaj je Bog človeka stvaril?

Bog je človeka stvaril, da bi ga človek spoznal, častil, ljubil, ga molil, mu služil, mu pokoren in večno zveličan bil. Živalim je dal Bog različne zmožnosti, različne lastnosti, različne namene. Psu postavim je Bog dal, da varuje hišo; konju in volu je dal Bog, da tovori in vozi; ptici je dal Bog, da prepeva. Tebi pa, o človek! je dal Bog vse lepše zmožnosti, ti odkazal vse viši namen. Dal ti je zmožnost, da zamoreš Boga spoznati, ga častiti, ga ljubiti, ga moliti, mu služiti, mu pokoren in zveličan biti. Če pa nočeš Boga spoznavati, častiti, ljubiti, moliti, mu služiti in pokoren biti: povej, ali ni kuže, ki varuje hišo, konj in vol, ki tovorita in vozita, ptica, ktera prepeva, vse bolj vredna nebeškega plačila, kakor pa ti? Žival pa ne more zveličana biti; pa tudi ne more zaveržena biti. Tebi pa, če prav obračaš svoj talent, Bog nekdaj poreče: „Pojdi v veselje svojega gospoda!“ Če ga pa prav ne obračaš, bo vse druga tvoja obsodba. Sodnik ti poreče: „Nepridnega hlapca verzite v vunanje teme; ondi bo jok in škripanje z zobmi.“

Nikar pa narobe ne obračaj mojih besed, ljubi kristjan! in ne misli, da si pamet, spomin in voljo in telesne zmožnosti prejel le zgolj in samo za to, da bi Boga spoznal, častil, ljubil, molil, mu služil, mu pokoren in večno zveličan bil; prejel si svoje dušne in telesne moči tudi zato, da si oskerbiš in vterdiš svojo časno srečo. Skerben za svojo časno srečo pa vendar le nikoli ne smeš pozabiti tega, kar je imenitniša, in to je, da si stvarjen za večno zveličanje, in da moraš toraj Boga spoznavati, častiti, ljubiti, moliti, mu služiti in mu pokoren biti.

Pri tem pa, da skerbiš najpoprej in pred vsem drugim za svojo večno srečo, nič ni ležeče, ali se znajdeš v gospo-

skem ali le v kmetijskem stanu; tudi na tem ne, ali si samskega ali zakonskega stanu, ali si star ali mlad, ali si učen ali neučen: „Le eno je potrebno“, (Luk. 10, 42.) in sicer to, da talente, ktere ti je Bog dal, obračaš po božji volji in Bogu k časti. Ravno to so storili svetniki, in so se s tim posvetili in zveličali. Le prebiraj življenje svetnikov; in vidil boš, da niso vsi po enem potu v nebesa prišli. Eden je v nebesa prišel po potu, da je vedno molil in premišljeval nebeških reči, drugi po potu, da je trudopolno delal; eden se je zveličal v samotni puščavi, drugi v sredi posvetnega šundra; ta si je nebeško krono zaslužil s tim, da je bil neumorno goreč, uni vedno krotek in pohleven; eden si je nebeško kraljestvo pridobil s tem, da se je pridno učil, drugi si je nebesa pridobil v obilnosti in bogastvu, drugi v revščini in ob beraški palici; eden je bil s kraljevega sedeža poklican na nebeško plačilo, drugi iz revne kmetijske koče; nekteri so si z velikimi slavnimi deli prislužili nevsahljivi nebeški venec, drugi niso opravljali nobenih posebno imenitnih del, in so za nebesa morda le samo terpeli: Vsi pa so se zveličali s tim, da so v tistem stanu, v kterega jih je Bog postavil, in po svojem poklicu Bogu služili, ter v službo božjo obračali svoje dušne in telesne moči. O da bi to tudi mi vsi storili prav zvesto! Cesar Sigismund popraša enkrat Kolonskega višega škofa Teodorika, kteri bi bil najboljši pot do nebes. Odverne mu ta: „Ne išči ga v posvetnih rečéh!“ — Pa po kterem poti zamorem nebeškega zveličanja zadobiti? popraša ga dalej. „Po ravnem poti“, odgovori Teodorik. „In kedaj hodim po ravnem poti?“ popraša zopet cesar. I viši škof mu odgovori: „Ako Boga spoznaš, ga ljubiš in mu služiš.“

Sklep.

V životopisu francoskega misijonarja Bridena se bere sledeča dogodba. Ta sloveči mož je leta 1750 v mestu Aíx (E) misijonaril; kar nekega dne, ko so vsi spovedniki pri kosilu sedeli, poterka vojščak na vrata in stopi nagloma ves oprašen in poten v ovežje, ter praša po očetu Bridenu. Gospod misijonar hitro izza mize vstane, ter ga prijazno praša, s čem bi mu bilo služiti? Vojščak mu naznani, da mu je volja, ž njim samim nekaj govoriti. Misijonar ga pelje v svojo spavnico. V spavnico stopivši verže vojščak plajšč in orožje od sebe, poklekne pred misijonarja in reče: „Gospod! 27 milj sem dalječ prišel. Pred mnogimi mesci sem vas pridigati slišal od člo-

vekovega poklica, in od tistega časa nimam več mirnega serca. Vest mi strašno očita in me grize, ker nisem živel po Božji volji. Jaz sem največi grešnik od vseh kar jih je na svetu. Nikdar nisem na Boga in svoje zveličanje mislil, in Bogu služiti mi ni v glavo padlo, marveč služil sem svetu. Vem, Gospod! da sem vas pri obedu nadlegoval, pa imejte z meno poterpljenje, meni ni več obstati. Ne grem od tukaj, dokler me ne spoveste, in na pravo pot denete. Jaz se želim k Bogu oberniti, in vse ostale dni le Njemu služiti. Pomagajte mi.“ Misijonar se od veselja zjoče, objame grešnika, kakor je bil nekdaj v svetem evangeliju oče svojega zgubljenega, pa spet najdenega sina objel, in tam na mestu posluša spoved zgrevanega vojščaka. Spokorjeni grešnik ostane nektere dni pri misijonu, in gre potem ves vesel in poboljšan spet na svoj dom.

Ljubi kristijani! kolikanj jih je med nami enacih nesrečnežev, kakoršen je bil ta vojšak? Položite roko na serce in odgovorite mi: Kako ste dosihmal na Boga mislili? Kakšno ljubezen ste imeli? Kako ste božje ime spoštovali in svete nauke cenili? Kako ste za božjo čast skerbeli? Ali ste vse svoje vsakdanje opravila vedno k večí časti božji doprinašali? Ali ste se bali Boga žaliti? Ali ste se vselej greha varovali? Kako ste Boga molili? Ali ste se mu vselej posvečevali? Odgovorite mi na te vprašanja, in spoznali boste, kako z vašim poklicem stoji. Jojmene! vi ste le na svet mislili, in za posvetnim veseljem dirjali. Vi ste se le po grehu valjali, ste vse svoje žive dni dolgo rajdo hudobij in malopridnost seboj vlekli. Vaši učeniki so vas sicer svarili, so vam v serce govorili, ali njih opominovanja so bile glas vpijočega v puščavi; sveta omamljeni jih niste poslušali, še manj pa vbogali. — Vi ste tudi k spovedi hodili, pa greh zapustiti ni bila vam volja. Resnično, vi ste bili pozabili, zakaj da vas je Bog na zemljo stvaril, in kar stvarice mu niste služili. Oh vi nesrečneži! Kam bi bili po tej poti prišli? Gotovo v večno pogubljenje. Ne za pogubljenje, ne za pekel — za sv. nebesa, za večno zveličanje smo vsi stvarjeni. To je naš cilj in konec, to je naš poklic. Zatorej, ljubi moji! učimo se Boga prav poznati, ga častiti in ljubiti, mu služiti in pokornim biti — po tem dosežemo svoj cilj in konec na tem svetu, bomo pa tudi dosegli večno plačilo v nebesih. Amen.

IX. Keršanski nauk.

Pervi ali izvirni greh.

P. Je li bil človek Bogu zmirej pokoren?

O. Že pervi človek Adam z ženo svojo Evo je bil Bogu nepokoren.

P. Kako je bil pervi človek Bogu nepokoren?

O. Pervi človek je jedel v raji sad nekega drevesa, kterega mu je bil Bog jesti prepovedal, in je s tem grešil.

P. Ali je ta greh samo pervemu človeku škodoval?

O. Ta greh ni samo pervemu človeku škodoval, ampak tudi nam, ki smo njegovega rodú; ta greh nam je prinesel časno in večno smert, pa tudi še veliko drugega hudega na telesu in na duši.

Vvod.

Velike dobrote in milosti je Bog skazal pervim staršem, ko jih je stvaril. Dal jima je brihtno in zdravo telo, ki ni poznalo ne bolezni ne bolečine. Delo ju ni vtrudilo, temveč bilo jima je veselje in kratek čas. Tudi smerti ni še bilo, koj žive bi bil Bog enkrat k sebi v nebesa vzel. Dal jima je tudi neumerjočo, po božjej podobi stvarjeno dušo. Da sta ga zamogla spoznati in v tem spoznavanju božjem neizrečeno veselje uživati, dal jima je um ali pamet. Da sta ga mogla ljubiti in ubogati, dal jima je prosto voljo. Da sta mogla Bogu svoje češčenje in ljubezen očitno kazati in ga moliti, dal jima je telo. In slednjič ju je djal v prelep vert, v sv. raj ali paradiž. Tako neskončno dober je bil Bog do človeka, vse te lepe reči mu je namenil in pripravil!

Pa Bog je tudi neskončno pravičen; zatorej je bilo treba, naj človek prostovoljno pokaže, ali je takih dobrot in take sreče tudi vreden ali ne. Dalje, kako je človek zvedel in skusil, da je tudi prost, da ima prosto voljo, da sme in more voliti to ali uno? Vse to se je moglo le tako skazati, da Bog človeku kako postavo da in kako reč prepove.

Sv. pismo nam tudi pripoveduje, da je Bog pervim staršem neko postavo dal, da pa perva človeka Adam in Eva te postave nista deržala, da sta jo prelomila in grešila. To je bil pervi greh. In od tega pervega greha hočem vas danes podučevati. Odgovoril bom na te-le prašanja: 1. Kako

sta Adam in Eva grešila. 2. Kaj jima je greh škodoval? 3. Ali je greh le jima škodoval?

Razlaga.

1. Kako sta Adam in Eva grešila?

Žalostno prigodbo, kako da je pervi človek Bogu nepokoren postal, ste sicer že dostikrat slišali, vendar pa vam jo bom še enkrat povedal tako, kakor nam jo popisuje sveto pismo. Zaverženih angeljev eden, satan, je zavidal človeku srečo, ktero je užival v paradižu. Sam zaveržen bi bil tudi človeka rad pripravil v pogubljenje; zato je iskal zapeljati ga v nepokorščino do Boga. Oblekel se je v podobo kače, in je rekel ženi: „Zakaj vama je Bog zapovedal, da bi ne jedla od vsega drevja v raju?“ Žena reče: „Od sadu vsega drevja v raju jeva; od sadu drevesa pa, ktero je v sredi raja, nama je Bog zapovedal, ne jesti, in ne dotakniti se ga, da ne umerjeva.“ Kača pa je rekla ženi: „Kratko nikar, ne bota umerla ne. Zakaj, Bog ve, da kteri dan koli bota jedla od njega, se vam bodo oči odperle, bota kakor bogova, in spoznala dobro in hudo.“ Žena vidi, da je sad lep in prijeten na videz, ga vzame z drevesa, in jé. Da pa tudi možu, in tudi on ga jé. In s tim je bil pervi greh storjen.

In ta greh pervih staršev je velik velik greh. Sv. Avguštin pravi: „Ne smemo misliti, da je bil greh majhen in nepomenljiv zato, ko se je le z jedjo zgodil. Zapoved, le samo ene jedi ne jesti, je bila prav lahko spolnovati, ker je bilo toliko obilno jedi na izbero; bila je tudi lahko v spominu ohraniti, ker je bila (ta zapoved) edina (zapoved); memo tega pri pervem človeku poželjenje ni še nasprotovalo volji. Pri vsem tem sta Adam in Eva vendar le grešila, kar je bila tem veča krivica zoper zapoved Gospodovo, kolikor lagleje bi bila to zapoved spolnovala. — V tistem edinem grehu je zapopadenih veliko grehov. V njem tiči napuh, ker je hotel človek rajši sam svoj biti, kakor pa pod božjo oblastjo (Bogu pod pokorščino); v njem tiči poboj, ker je človek samemu sebi smert zavdal; v njem tiči duhovno prešestovanje, ker je bila nedolžnost človeškega duha oskrunjena po kačjem zapeljevanju; v njem tiči tatvina, ker se je brez pravice segalo po prepovedani jedi; v njem tiči lakomnost, ker je človek poželel več, kakor mu je treba bilo. — In kar je najhujše, je to, da je bil s tim grehom zaničevan Bog, kteri je zapoved dal, kteri

je človeka stvaril, kteri ga je povzdignil nad vse druge stvari, kteri ga je v paradiž postavil, kteri mu je dajal v obilni meri svoje dari in zveličanje, kteri mu ni nakladal več in težkih zapoved," ta Bog je bil z grehom zaničevan in satanu zad postavljen. Če se pa kdo hudemu duhu v greh zapeljati dá, je to pred Bogom, ki je vseveden in povsod pričujoč toliko, kakor ko bi se hudi duh pred Boga vstopil in se vanj zarežal rekoč: „Glej! temu človeku si dal življenje, česar ni zaslužil; oblagodaril si ga z dobrotami; zanj si umerl; nebesa si mu obljubil, če ti pokoren ostane; s peklom si mu žugal, če ti pokorščine ne skazuje; jaz mu ne morem nobenih dobrot deliti, jaz nisem zanj življenja postavil, jaz mu ne morem dati večnega zveličanja, mu ne morem žugati s peklom: in vendar le mene vboga in ne tebe!" — Iz tega se lahko prepričamo, da je bil greh pervih staršev res velik greh.

Velik je bil toraj greh pervih staršev, veliko škodo je pa jima tudi napravil.

2. Kaj je greh Adamu in Evi škodoval?

Kedar sta Adam in Eva bila grešila, bilo jima je na enkrat vse drugači. Oči se jima odpirajo; sama sebe se sramujeta, in si iz smokvinega listja ogrinjala delata. Ko sta glas Gospod Boga zaslišala, spreletel ju je strah, in sta se pred njim skrivala med drevjem raja. Bog Adama pokliče, in mu očita, zakaj da je jedel od prepovedanega sadu. Adam se izgovarja: „Žena, ktero si mi dal, mi je dala sadu: jaz sem ga pa jedel." Bog tedaj reče ženi; „Zakaj si to storila?" Je odgovorila: „Kača me je zapeljala, ter sem jedla." Nobeden ni hotel kriv biti; bila sta pa oba. Gospod Bog pa sodbo sklene, in reče zapeljivi kači: „Ker si to storila, bodi prekleta med vsemi živalmi zemlje! Po trebuhu se boš plazila in prah jedla vse svoje žive dni. Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo, med tvojim in njenim zarodom. On bo tebi glavo sterl, in ti mu boš v peto zalezovala." Na to Bog reče ženi, da bo veliko terpela s svojimi otroci, in možu bo pod oblastjo; on bo čez njo gospodoval. Adamu pa je rekel: „Ker si poslušal glas svoje žene, in si jedel od drevesa; bodi prekleta zemlja zavoljo tebe, v trudu se boš živil od nje vse svoje žive dni. Ternje in osat ti bo rodila; s potom po obrazu boš jedel kruh dokler se ne poverneš v zemljo, iz ktere si vzet; zakaj prah si, in v prah se boš povernil," (to je: umreti boš moral). Gospod Bog jima je dal še obleko iz živalskih kož, in potlej ju je pahnil iz verta veselja. Pred raj pa je postavil angelja

z ognjenim in švigajočim mečem, da bi jima zabranil pot do drevesa življenja.

Ti so pervega greha žalostni nasledki za perve starše: a) Adam in Eva sta spoznala, da sta bila naga in gola, ne le na telesu, ampak tudi na duši. Prejden sta bila grešila, je bila njuna duša ozaljšana s svetostjo in pravičnostjo, bila sta lepa pred božjim obličjem, bila Bogu všeč in dopadljiva, zdaj pa jima je šla na zgubo perva svetost in pravičnost; gerda in ostudna sta bila zdaj pred božjim očesom, padla sta v večno smert: „Kteri dan koli boš jedel sad od tega drevesa, boš umerl (časne in večne smerti)“, je Bog žugal Adamu, — in zdaj se je spolnilo to žuganje.

b) Pred storjenim grehom njihovemu telesu ni bilo terpeti in umreti, in zemlja jima je bila radovoljno pokorna: zdaj pa je bilo njuno telo podverženo boleznim, bolečinam, mnogim težavam in na posled smerti; natora jima nič več ni bila pokorna; terdo sta morala delati, da sta si pridelala vsakdanji kruh. „Veliko boš terpela s svojimi otroci“, je Bog rekel Evi. „Bodi prekleta zemlja zavoljo tebe; v trudu se boš živil od nje vse svoje žive dni. Ternje in osat ti bo rodila, s potom na obrazu boš jedel svoj kruh, dokler se ne poverneš v zemljo, iz ktere si vzet,“ je Bog zažugal Adamu.

c) Božje prekletstvo pa ni zadelo le samo duše in telesa človekovega, ampak je doletelo tudi vso natoro, in jo potisnilo v nesrečo, kakoršna je človeka zadela. „Zemlja bodi prekleta zavoljo tebe“, je Bog rekel Adamu. In zgodilo se je, kar je Bog rekel. „Vemo namreč, da zdaj vsa stvar zdihuje in stoka kakor na porodu“ (to je: željno hrepeni, si prizadeva, se poganja po tistem pervem, srečnem stanu, v kakoršnem se je znašla od začetka), uči sv. Pavl. Od kar je greh na svet prišel, človeku priložnost v greh daje clo to, kar nam je Bog stvaril v pametno porabo in v nedolžno razveseljevanje, postavim: zlato, srebro, ogenj, zelišča in drevesa in sad zemlje, živali itd. Te in drugi reči obrača človek marsikterikrat vse narobe, napaja ž njim svoje grešno poželjenje, svojo lakomnost, svoj napuh in svojo nečimurnost.

Toda to še ni vsa nesreča, ktero je greh na svet pripravil. Greh je še več škodoval:

a) Človekova pamet je zatemnela. Adam in Eva, ki sta hotla v spoznanju Bogu enaka postati, sta na enkrat postala tolikanj zmotene pameti in zmedenega uma, da sta popolnoma

pozabila na božjo vsegapričujočnost, in da sta se skrivala pred Bogom.

b) Njuna volja je oslabela, je spridena postala, in se bolj k hudemu, kakor k dobremu nagnila, kakor se je kmalu pokazalo. Adam je svoj greh in svoje zadolženje na Evo zavračeval, Eva pa na kačo.

c) Zaslužila sta, kakor je bilo že zgorej rečeno, večno smert, to je: večno pogubljenje. Alite, da je greh veliko škodo in nesrečo pripravil nad Adama in Evo.

3. Ta greh ni škodoval le samo pervim staršem, temveč škoduje tudi nam, ki smo Adamovega rodu; časno in večno smert, pa tudi še veliko drugega hudega nam je prinesel. „Adam je rodil sina, ne po božji podobi, ampak po svoji lastni podobi“, to je: spridenega, popačenega, kakoršen je on sam bil, tako nam pripoveduje sv. pismo. „Misli in želje človeškega serca so k hudemu nagnjene že od njegovih mladih dni“, govori Gospod Bog sam. „Glej, v grehih sem spočet, in v hudobijah me je spočela (znosila moja mati)“, zdihuje kraljev prerok David. „Težek jarm leži na Adamovih otrocih od dne njihovega rojstva do dne, o kterem bodo pokopani v zemljo, ktera je nas vseh mati. Njih misli in skerbi njih, serca se vtapljajo v to, da premišljujejo prihodnost in dan svoje smerti. Taka je pri njem, ki na prelepem tronu sedi, kakor tudi pri njem, ki v prah in pepel ponižan živi: pri njem, ki s krono na glavi se v višnjevo obleko oblači, kakor tudi pri njem, ki se s hodnikom ogrinja. Togota, zavidljivost (ljubosumnost), nepokoj, omahljivost, smertni strah, vedna jeza in prepir ga stresajo. K temu pritiskajo še smert, prelivanje kervi, razpori, meč, zatiranje, lakota, pogubljenje in muke“, govori Jezus, Sirahov sin. In sv. apostelj Pavl piše: „Bili smo vsi že od natore otroci jeze.“ „Po enem človeku je prišel greh na svet, in po grehu smert, in je tako v vse ljudi smert prišla po njem, v kterem so vsi grešili.“ In sv. Pavl je žalostne nastopke greha skušal tudi sam nad seboj, kar nam s to le besedo na znanje daje: „Jaz sem mesen, prodan pod greh. — Vem namreč, da v meni, to je v mojem mesu, dobrega nič ne prebiva: zakaj voljo sicer nahajam v sebi; da bi pa dobro tudi storil, tega ne najdem.“ Glejte, ljubi kristjani! da moramo umreti, da smo z ogerdeno, zamazano dušo kot otroci jeze božje na svet prišli, da si moramo s trudom in težavo svoj vsakdanji kruhek služiti, da se nam tudi k vživanju pozemeljskega razveseljevanja vedno kaj grenkega primeša, da imamo

slabotno, sprahljivo telo, da nas tako dostikrat obiskujejo bolečine in bolezni; na dalje, da smo marsikterikrat tako pozabljivi, da nam pamet tolikokrat zastaja, da je naša volja tako slabotna, za dobro tolikanj pripravna, da nam je marskterikrat tako težavno, premagati hudo poželjenje. ktero nas naganja zdaj v ta, zdaj v uni greh: vse to so prežalostni nasledi pervega greha. Ko bi Adam ne bil grešil, bi se mi tudi še zdaj v paradižu znašli, v raju veselili, dokler bi Bogu ne dopadlo, nas k sebi vzeti v nebesa.

Ljubi kristjani! morebiti ste se že tudi vi večkrat čudili ter prevdarjali sami med seboj, kako da so zamogli naši pervi starši pri tolikanj lepih zmožnostih in lastnostih vendar le hudega rajši poslušati, kakor pa Boga, in kako da jim je bilo mogoče, Boga zad postavljati hudemu duhu? Pa poslušajte! Živel je v starodavnih časih moder in mogočen vitez Henrik Vida po imenu, ki se je nekega dne s svojo gospo pogovarjal od žalostne prigodbe pervega greha. Gospa pa se je britko pritožila nad našo pervo mater Evo, ktera je ves človeški rod v nezmerno nesrečo potisnila s tim, da je jedla sad, kterega bi se bila vendar tako lahko zderžala. „Nikar ne sodi tako hudo," jej seže vitez v besedo, berž ko ne, bi tudi ti ne bila obstala v enaki skušnjavi; bila bi ravno to storila, kar je storila Eva!" Gospej se prav za malo zdi, da jo gospod tako v nič deva, in da tako malo zaupa njeni čednosti in stanovitnosti; zatoraj ne jenja terditi in zagotovljati, da bi ona v enakih okoljščinah gotovo nikdar padla ne bila. Vitez pa pravi: „Prav močno me mika, postaviti te na poskušnjo. In jaz bi ti nekaj naložil, kar je vse lagleje, in kar bi mogla ti spolnovati iz ljubezni do mene; pa se bojim, da bi ti tega ne spolnila." „In ktera reč bi ta bila?" uprašuje kar hitro gospa. Gospod odgovori: „Na dvorišču, kakor veš, imamo lužo, v kteri se race kopljejo. V to lužo smeš vsak dan stopiti, kaderkoli in kolikorkratkoli hočeš, v tistih dnevih pa, o kterih hodiš v kopel, ne smeš stopiti v račjo lužo." Gospa se smeja temu sporočilu, in pravi, da je vse lagleje, spolniti to zapoved, kakor pa jo prelomiti. In vitez zaverne gospo in pravi: „Če je tudi tolikanj lahka ta zapoved, vendar le hočem, da je plačilo in kazen postavljena nanjo. Ako boš zvesta ostala, prejela boš v plačilo 40 mark srebra; ako pa ne, morala boš ti meni plačati ravno toliko." Vsa vesela se gospa v to stavo poda. Henrik pa je skrivaj nastavil opazovavce, kteri so skerbno opazovali vsako stopinjo, ktero je bila storila gospa. In opazovavci so vitezu

sporočili, da gospa gerdo lužo vselej nekoliko časa ogleduje, kolikorkratkoli gre čez dvorišče, sosebno pa v tistih dneh, o kterih je v kopeli bila. Kmalu na to so slišali, da je rekla svoji dekli: „Ne vem, od kod to pride? umerla bom, če ne bom enkrat stopila v to mlako!“ In ko je drugi pot iz kopeli gredé spet memo račje luže šla, ogledala se je na vse strani, in ko nikogar ni zapazila, je s svojo spremljevavko prav previdno vanjo stopila. Dasiravno pa je pri tem več strahu vžila kakor veselja, vendar je le nekoliko časa po luži brodila, po tem pa se jaderno domu podala. Njen mož pa je že bil vse zvedel, kar se je bilo zgodilo; toraj jo že na stopnicah pričakuje, in jej reče: „O ti bogaboječa žena ti! kje si pustila svojo stanovitnost, v ktero si tolikanj zaupala? V vse manjše reči si bila na poskušnjo djana, kakor Eva, in si vendar le slabejše obstala kakor ona. Plačaj zdaj zgubljeno stavo!“ In ker ni imela toliko, da bi bila stavo plačala, jej je vzel vitez njene najdražeje oblačila, in jej jih nekoliko časa ni hotel nazaj dati. Mi bi bili prej ko ne ravno tako grešili.

Sklep.

Adam in Eva sta grešila in v njima smo grešili vsi njih otroci. Le ena sama je, ktero je Bog čudovitno obvaroval izvirnega greha in ta je Marija, mati Jezusova, milosti polna in spočeta brez vsega madeža. Mi smo pa vsi že po natori koj pri spočetju in rojstvu ubogi grešniki in otroci jeze božje. Kaj pa bode z nami? Stvarjeni smo za nebesa; kakor otroci jeze božje pa ne pridemo v nebesa. Veselimo se! Angeljcev, ki so grešili, se Bog ni usmilil, — grešil pa je človek, in Bog ga ni zavergel, se ga je usmilil in mu poslal odrešenika. In od tega odrešenika bomo še veliko govorili v kerščanskih naukih, le pridno pridite! Amen.

X. Keršanski nauk.

Marija brez madeža spočeta.

Vvod.

Slišali smo unokrat, da sta Adam in Eva v paradižu grešila; da sta si na duši in telesu s tim grozno škodovala; — da je pa ta greh tudi prišel nad nas in veliko hudega nam prinesel na duši in telesu. Omenil sem pa tudi, da je med vsemi Adamovimi otroci le ena sama in edina, ktero je vsegamogočni Bog čudovitno obvaroval izvirnega greha, — in ta je Marija, prečista devica in mati našega odrešenika Jezusa Kristusa. Ta verska resnica je bila 8. decembra 1854 oklicana in nasprotniki so zagnali strašen hrup, kakor da bi bila ta čisto nova in kriva vera. Zatoraj hočem danes o tej resnici kaj več spregovoriti in vam razložiti: 1. Kaj to pomenja: Marija brez madeža spočeta. 2. Kako se je to godilo. 3. Ali je to res nova in kriva vera?

Razlaga.

1. Kaj to pomenja: Marija brez madeža spočeta? Ni še dolgo, kar se je nek neverec s to resnico norčeval in jo hotel na smeh postaviti. V nekem malopridnem časniku je namreč visoko učeni mojsterskaza kvantal, da je Marija Jezusa brez izvirnega greha spočela in rodila. To pomenja verska resnica: Marija brez madeža spočeta. Alite, takemu modrijanu se še naši otročiči smejijo. To pri nas vsak šolar ve, da je Jezus Sin božji, ne pa sin kakega človeka, Oče nebeški je njegov oče, toraj Jezus ni se rodil iz Adamovih otrok, in tudi Adamovega greha na sebi nima. „Marija brez madeža spočeta“ pomenja to-le: „Marija je bila hči Joahima in Ane, torej se je spočela in rodila, kakor vsi drugi otroci, in Marija je bila po pravici in resnici človešk otrok, toraj otrok iz Adamove kervi in bi imela tudi na sebi nositi izvirni Adamov greh. Ali l. 1854 oklicana vera nas uči, da je Marija bila skoz in skoz čista izvirnega greha.

2. Kako pa se je to godilo? Mi vsi prinesemo izvirni greh seboj na svet; skoraj po porodu nesó nas k sv. kerstu in tam se omijemo izvirnega greha, postanemo nedolžni

in čisti ko angelci, ljubi božji otročiči in dediči nebeškega kraljestva. Kako se pa godi? Po velikem čudežu! Sv. kerst stori nas deležne neskončnih zaslug Jezusa K. in Jezusova kri omije nas izvirnega greha in vseh drugih grehov:" Dajte se kerstiti na ime Jezusa K. v odpuščanje grehov," klical je sv. Peter binkoštno nedeljo. Toraj po velikem čudežu se nam odvzame po rojstvu zavoljo Jezusovih zaslug madež izvirnega greha. Le malo drugače se je ta čudež tudi pri Mariji godil. Ne še le po rojstvu kakor pri nas pri kerstu, temuč že prej pri spočetju je vsegamogočni Bog Marijo, mater božjega Sina in mater odrešenika deležno storil Jezusovih neskončnih zaslug in jo že popred obvaroval in ohranil pred madežem izvirnega greha. Kar toraj vsegamogočni in usmiljeni Bog nad nami po rojstvu pri kerstu dela, to je storil nad Marijo že popred pred spočetjem in rojstvom.

3. Ali je to res nova in kriva vera? To ni nova, temveč stara vera, le oklicana ni bila od sv. cerkve za versko resnico. Da je Marija brez madeža spočeta bila, uči nas:

a) Sv. pismo stare zaveze. Že v paradižu je Bog kači rekel: „Sovraštvo postavim med te in ženo, med tvoje seme, in nje seme, ona ti bo glavo sterla," To hoče reči: Ti satan! si Evo premotil, zapeljal; ti si seme greha zasejal; ali prišla bo druga žena, ktero sem si izvolil, nje ne boš premotil, ako ravno jo boš zalezoval, in jej zaderge stavljal; ona bo stanovitna v božji gnadi ostala; želo tvojega semena, to je zasajenega poerbanega greha, je ne bo piknilo; zvesta bo meni služila, tebi pa glavo zdrobila, zakaj nje seme, moj edinorojeni Sin, bo tebe na lesu premagal. — O Marija, presveta devica! ti si tista, ktera je vsa čista in sveta, vsa nedolžna in pravična iz božjih rok prišla! Ti sama si med Adamovimi otroci brez madeža izvirnega greha spočeta! Tebi sami je Bog toliko gnado dodelil, da si čez vse stvari v nebesih in na zemlji povišana! — Za res, Marija brez madeža izvirnega greha spočeta, je tista Noetova barka, ktera je visoko po verhu morja plavala takrat, ko se je ves svet v vesoljni potop poerbanega greha potonil; — Marija je tisti goreči germ, kterega je vidil Mozes goreti in ne zgoreti; — Marija je tista skrinja miru in sprave, ktero so po suhem čez reko Jordan nesli, in vsi valovi poerbanega greha je niso še s kaplico vode onesnažili; — Marija je tista skrinja zaveze, ktero sta dva zlata kerubima varovala v spomin, da je ni ne izvirni ne storjeni greh omadeževal.

b) Sv. pismo nove zaveze. O kristjani moji! te le Gabrielove besede: „Češčena si Marija! gnade si polna, Gospod je s teboj, žegnana si med ženami“, so zadosti spričale, da Marija je bila brez izvirnega greha spočeta. Kako more grešnica polna gnade biti pred Bogom? In kako je mogoče drugači misliti? Kako je mogoče, rečem jaz, da bi bil Bog Sin v nečedni posodi, v posodi od izvirnega greha umazani, človeško meso na se vzel, v posodi, ktera bi bila poprej posoda jeze božje? — In če je bil Janez kerstnik, Jezusov napovedovavec, nar veči od žene rojenih imenovan, že v maternem telesu posvečen; zakaj bi ne bila Marija, Jezusova mati, že v pervem trenutku brez madeža spočeta, ona nar srečnejša med vsemi ženami?

c) Uči nas tudi častitljiva smert preblažene device Marije. — Kakor je Jezus tretji dan neumerljiv, častitljiv od smerti vstal, tako je bila tudi Marija tretji dan z dušo in s telesom z narvečjo slovesnostjo v nebesa vzeta. Ravno so bili apostelji in drugi sveti možje v Jeruzalemu zbrani, kar zaslišijo prijetno in soglasno petje. Marija je dušo Bogu zdihnila. Njeno presveto truplo položijo v trugo, in v Getzemani postavijo. Angeljsko petje se le sliši, tretji dan neha, trugo odprejo, in glej: Tanjčice in rute najdejo, telesa Marijinega pa ne. Vzel je Bog Marijo devico z dušo in s telesom k sebi v nebesa. — Če pa Bog ni pripustil, da bi telo Marije, prečiste device, v temnem grobu preklete zemlje strohnelo, če Marije ni zadelo božje obsojenje: „Prah si bil, in v prah se boš povernil;“ če, rečem jaz, je Bog Marijo k sebi vzel, kakor je bil Adamu v nedolžnosti obljubil, ako ne bo od prepovedanega sadu jedel; ali se iz tega prav za prav ne sklepa, da Marija je brez madeža poerbanega greha spočeta?

d) Uči sv. cerkev. Vselej je bila pobožna misel katoliške cerkve, da preblažena devica je brez madeža izvirnega greha spočeta; vselej je bilo prepovedano, rečeni resnici nasproti učiti. Vsi cerkveni učeniki pišejo od nebeške Marijine slave, in ali terdé, da Marija je bila brez greha spočeta, ali vsaj varno v tem oziru govoré; kaderkoli in kjerkoli je bilo v cerkvenih zborih govorenje od izvirnega greha, povsod se je očitno, in vselej še bolj in bolj veče nagnjenje kazalo, vsaj enkrat določno skleniti: „Marija je bila brez madeža izvirnega greha spočeta.“ Vesoljni Tridentinski zbor, kteri je bil sedaj 300 let, je jasno sklenil, da Marije ne zapopada pod postavo poerbanega greha. — Že zdavno so se začele k časti brezma-

deževanega spočetja Marije device razne slovesnosti po katoliškem svetu. Molile in pele so se lavretanske litanije, v kterih se posebno očitno oznanuje neomadeževano spočetje: „Mati prečista, mati brez madeža, mati nedolžna, mati presveta, mati prečudna, podoba pravice, podoba vse svetosti, skrivnostna roža, turn slonokosteni, hiša zlata, skrinja miru in sprave itd.“ — Vpeljan je bil praznik spočetja Marije device, kteri se vsako leto 8. decembra obhaja. Cerkev le dva praznika spočetja obhaja: praznik včlovečenja Sina božjega in praznik spočetja Marije; tri praznike rojstev: Sina božjega, Marije device in sv. Janeza kerstnika; godovi svetnikov in svetnic se pa le takrat obhajajo, ko so solzno dolino zapustili, in se v nebesa preselili. — Pripuščeno je bilo v našem cesarstvu že 15. decembra 1725 vsako saboto, ako ni zaderžana, oficium moliti in sv. mašo brati od neomadeževanega spočetja Marije device. — Počasu, počasu se je popek skrivno zastopne rože brezmadeževanega spočetja preblažene device Marije razpihoval, dokler se je 8. decembra 1854 popolnoma razpihnil, kader so sv. Oče, papež Pij IX. v pričo 195 kardinalov, nadškofov, in škofov, v pričo mnogo učenikov sv. pisma, in drugih duhovnov, v pričo brezštevilne množice pričujočega ljudstva raznih stanov, in obojnega spola, v nar veči cerkvi katoliškega sveta, v cerkvi sv. aposteljnov Petra in Pavla v Rimu med sveto mašo naznanili, izrekli in sklenili: „Marija, presveta devica, je bila v pervem trenutku brez madeža poerbanega greha spočeta; ta nauk je od Boga razodet, in vsak katoljški kristjan ga mora terdno in stanovitno verovati, ako hoče v zveličanje priti.“

Sklep.

Poslušajte, ljubi moji! kaj se na Francoskem godi. V mesticu Lourdes (Lurd) je leta 1858 živela neka revna družina. Oče je z žulji svojih rok pridelaval terd kruhek sebi, ženi in svojim trem otrokom. Pičla jim je vselej hodila, četertek pred pustno nedeljo pa še derv ni bilo pri hiši, da bi si kaj skuhali. Mati torej pošlje otroke, derv nabirat. Tri otroci grejo črez most v bližnjo gosto in pridejo k nekej veliki votlini. Otroci pobirajo veje in hovje, kar Bernhardina — tako je bilo 14 let stari deklici ime — kar B. naenkrat zagleda nad skalnato votlino neko prelepo gospó, obdajala jo je čudna svetloba. Imela je obleko belo ko sneg, okoli srede višnjev pas in črez rame jej je visel bel pajčolan. Bernhardina se zgrudi na ko-

lena, poišče svoj roženkranc in hoče se pokrižati; pa tako se je sirotle tresla, da roke ni mogla do čela povzdigniti. S časoma strah povleže in deklica žebra „vero, očenaš, češčena si in čast bodi . . .“, kar čudna podoba zibne. Una dva otroka sta med tem suhovine pobirala in ko ju Bernhardina popraša: „Ali nista ničesar vidila“, odgovorita: „Ničesar“ in pristavita: „Ali je mar ona kaj vidila?“ B. pripoveduje jima, kaj je videla in vsi pripovedujejo doma to čudno prikazen. Mati je bila nad tem skoraj huda in je prepovedala otrokom, da ne hodijo več k tistej votlini. To je B. grozno bolelo; močno jo je vleklo k tistej votlini, da morebiti spet vidi tisto prelepo gospo. V nedeljo je bilo vreme lepo in otroci prosijo mater, naj jim dovoli iti k tistej votlini. Dolgo se je mati branila, slednjič pa vendar le dovoli. Otroci se podajo na pot, grejo med potjo v cerkev, in vzamejo nekaj blagoslovljene vode seboj; una dva otroka sta rekla: „Morebiti da je prikazen kaka hudoba.“ Pridejo k skalnatej votlini, pa ne vidijo ničesar. Otroci pokleknejo in začno roženkranc žebrati. Naenkrat zaupije B.: „Lejte jo, tukaj je.“ Una dva otroka nista ničesar videla, zatoraj sta tudi rekla, da ne gresta več k votlini. Novica o tej prikazni se je raznesla po celej okolici; nekteri so se smejali, drugi spet jezili, tretji pa priterdovali, da mora vendar kaj biti. Na pepelnico pridete dve poštene ženski k revnej družini in nagovarjate B., naj popraša prelepo gospo, kaj da hoče. Stariši dovolijo, da je drugi dan B. šla ž njima k votlini. B. poklekne, jame roženkranc moliti, zagleda prelepo gospo in sliši, kako jo ta po imenu kliče. B. gleda in posluša, kar gospa spregovori: „Pridi dva tedna vsak dan semle.“ O tem vsem se je glas raznesel in jeli so ljudje od vseh krajev k votlini hoditi. Pervo postno nedeljo, 21. februarja, je bilo že več kot tavžent ljudi okoli votline. Zdaj je šla tudi mati z B. Deklica spet poklekne, začne moliti, kar se prikaže prelepa gospa, pa derži se tako žalostno, da jo B. popraša: „Kaj pa ti je; kaj naj storim.“ Prikazen odgovori: „Moli za grešnike!“ B. je hodila vsak dan k votlini in vselej se je prikazala prelepa gospa. Enkrat je rekla prikazen k Bernhardini: „Pij in umij se pri tem vrelcu.“ Okoli in okoli ni bilo nobene vodice. Gospa mahne z roko na desno stran in deklica leze po kolenih tje, pa ne vidi ničesar, ko le suho zemljo. Z rokami začne praskati in kopati, in glej! komaj skoplje za pol pedi, kar pricerlja merzla, bistra vodica in sčasoma teče po skali tako debelo, kakor otroška roka. In

ta voda je delala veliko čudežev, postv. 20 let slep delavec se je umil in videl; 10 let bolna roka je hipoma ozdravela. Ljudje so bili kaj veseli in vsi ginjeni so prepevljali v čast D. Mariji. 4. marca se je zgodil spet velik čudež. Neka mati prinese 2 leti starega, na smert bolnega otroka; nihče ni vedel, ali je še živ ali pa že mertev. Žena poklekne k vodi, postavi otroka do glave v vodo, derži ga kako četertinko ure v vodi. Ko ga iz vode potegne, vse zaupije, da je otrok mertev. Drugi dan pa je bil živ in zdrav in je stati mogel, česar prej še ni mogel. Veliko, sila veliko jih je bilo v tej vodi hipoma ozdravljenih. 25. marca se je B. spet podala k votlini in sila ljudi je šla za njo. Komaj je začela svoj roženkranc, kar se prikaže prelepa gospa. B. se vzame serca in pravi: „O preljuba gospa, bodi tako dobra in povej mi, kdo da si in kako ti je ime.“ Prikazen ne odgovori besedice pa začne se smehljati. To daje B. serčnosti, da svojo prošnjo ponavlja, — kar prelepa gospa milo in prijazno spregovori: „J a z s e m n e m a d e ž e v a n o s p o č e t j e!“ B. teh besed še nikoli ni slišala in tudi ni razumela. Zatoraj jih domu gredé ponavlja in ponavlja, da jih zna g. fajmoštru prav povedati.

Čudeži so se zdaj zaporedoma godili in ljudje so le rojili k temu sv. mestu.

Neverniki so vse strune napenjali, da bi ves ta hrup zadušili. Najprej so se smejali in se norca delali. Potem so prepovedali od te vode zajemati, — na zemljo okoli votline stopiti, clo tablo so pribili, na kteri je bilo zapisano, da nihče blizo ne sme, so ljudi preganjali in lovili, zaperali in kaznovali, — pa vse je bilo zastonj. Leta 1872 je že stala nad tisto votlino prekrasna cerkev iz čistega marmeljna, v votlini je 12 oltarjev, pri cerkvi je velik samostan, in duhovniki vsak dan božjo službo opravljajo, in zdaj je ta kraj eden največih in najslavnejših romarskih krajev. L. 1864 je prišla iz mesta Tarbes v Lurd tako velika procesija, da je štela 50—60.000 ljudi in 400 duhovnikov. 6. oktobra l. 1872 je bilo iz Pariza in drugih krajev na sto tavžente romarjev in 12 škofov. Vse to na čast „brez madeža spočeti D. Mariji.“ Ja, ljubi moji! verujmo prav živo, terdno, stanovitno nauk, kterega sv. mati katoljška cerkev sedaj verovati zapoveduje, da presveta Marija devica je bila v pervem hipu spočetja vsega madeža izvirnega greha čista, prosta obvarovana; verujmo, da je ta nauk od Boga razodet, verujmo, da ta prečudna skrivnost brezmadeževanega spočetja Marije se je iz posebne gnade božje v po-

gledu na neskončno zasluženje Jezusovo zgodila; verujmo, da drugači verujoči zveličani biti ne moremo. — „O Jezus! oživi, užgi, pomnoži, poterdi s svojo gnado to našo sv. vero.“ — O Marija, presveta devica! ti si tista bela lilija, madeža izvirnega greha v tebi ni bilo. — O Marija preblažena mati! Ti si tista krivnostna roža; nar lepše in žlahtnejše pero tvojih popolnost se je danes razpihnilo; o Marija, zgodnja danica, vsa čista in svetla na jasnem nebu celega katoljškega sveta sedaj siješ; — o Marija, kraljica nebes in zemlje: Ti si tista zlata hiša, nar drobnejši prahič greha tebe ni omadeževal. — O Marija, naša gospa! bodi ti naša srednica, naša besednica, naša pomočnica, prosi za nas, nesrečne Adamove otroke, uboge grešnike, da bomo greh objokali, greh zapustili, se grehov spokorili, in se brez greha v gnadi božji iz tega sveta ločili. Amen.

XI. Keršanski nauk.

Bog je odrešenika poslal — Jezusa Kr.

P. Ali je Bog človeka zavoljo greha vekomaj zavergel?

O. Bog človeka ni vekomaj zavergel, kakor napuhnjene angelje.

P. Kaj je Bog obljubil v odrešenje človeka, ki je zaslužil zavoljo greha zaverzen biti?

O. V odrešenje človeka, ki je zaslužil zavoljo greha zaveržen biti, je Bog obljubil odrešenika, ki se mu tudi Mesija pravi.

P. Kako se glasi drugi člen apostoljske vere?

O. Drugi člen apostoljske vere se tako glasi:
In v Jezusa Kristusa, Sinu njegovega edinega, Gospoda našega.

P. Kdo je Jezus Kristus?

O. Jezus Kristus je:
1. Edinorojeni Sin Boga Očeta.
2. Bog in človek skupej.
3. Naš Gospod, zapovednik in učenik.

P. Kaj pomenja ime Jezus?

O. Ime Jezus pomenja to, kar zveličar.

P. Zakaj se Jezusu zveličar pravi?

O. Jezusu se pravi zveličar, ker nam je po njem zveličanje došlo, ker nas je rešil večne smerti, greha in zasložene kazni.

P. Kako se Jezusu še pravi?

O. Jezus se tudi pravi Kristus, to je, pomaziljenec.

P. Zakaj se imenuje Jezus Kristus edinorojeni Sin božji?

O. Jezus Kristus se imenuje edinorojeni Sin božji, ker je edini, kteri je od svojega nebeškega Očeta rojen od vekomaj.

P. Kako je Jezus Kristus Bog in človek skupaj?

O. Jezus Kristus je Bog in človek skupej, ker je on Bog od vekomaj in se je v času včlovečil; ima v resnici božjo in v resnici človeško natoro; obe natori ste pa v edinosti božje peršone neločljivo zedinjene.

P. Zakaj se Jezus Kristus naš Gospod imenuje?

O. Jezus Kristus se imenuje naš Gospod, ker je Bog in naš odrešenik.

Vvod.

Sv. škof Hildebert se je sprehajal po cesti. Sedaj jo primaha nek mlad popotnik po cesti. Vidilo se je na njem, da ni veliko vreden. „Čigav si?“ ga popraša sv. škof. „Nisem nikogarja,“ odgovori popotnik. Pri cesti je pa ravno stal kamnat križ. Sveti mož povzdigne roko in kaže na sv. križ rekoč: „Ne govori mi tako! Vedi, da Kristusova je tvoja duša; zakaj on je dal svojo dušo za večno zveličanje tvoje duše! Kristusovo je tudi tvoje telo; zakaj tudi svoje telo je daroval za te. Pazi toraj, da se tudi obnašaš kot Kristusov; on te je kupil za svojo predrago kri, kupil na sv. križu; za te so njegove roke razpete, njegove noge prebodene; zavoljo tebe se cedi njegova kri iz vseh žil. Glej, zakaj da je Kristus terpel! Glej, da si mu tudi ti hvaležen, in ne rekaj več: „Nisem nikogarja.“ Zakaj Kristusov si, ki je tvoj Bog in Gospod.“ Popotnik prime sv. moža za roko, jo hvaležno poljubi in zahvali se za lepe, mične besede, — je pa tudi ves vesel pristavil: „Da! Kristusov sem, in hočem njegov ostati na veke!“

Da! Kristusovi smo mi vsi; drago nas je odkupil in odrešil; Jezus je naš odrešenik. Grešniki so bili vsi ljudje pred nami, so vsi ljudje zdaj z nami, in bojo vsi ljudje za nami. Kot grešniki pa ne pojdemo v nebeško kraljestvo, vsi smo torej zgubljeni?! Pač bili zgubljeni, ko bi se ne bil ponudil sam Sin božji, da plača naš dolg pri Bogu in nas odreši naših grehov. Oh to je imeniten in vesel nauk od našega odrešenika! Le zvesto poslušajte! danes bom pokazal: 1. da imamo odrešenika; in 2. da je ta odrešenik Jezus Kr.

Razlaga.

1. Bog je odrešenika obljubil. Že pervim staršem je Bog obljubil odrešenika poslati. Po storjenem grehu je Bog oznanil Adamu in Evi, kaj bota terpela zavoljo greha. Pa tudi kači je ravno tako oznanil in slednjič pristavil: „Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo in med tvojim zarodom in njenim zarodom; ona ti bo glavo sterla in ti boš nje peto zalezovala.“ Tako je toraj Bog obljubil nekega poslati, ki bo kači glavo sterl, pa ni tanjko povedal koga, kdaj in odkod. — Drugič je Bog obljubil odrešenika očaku Abrahamu in ta obljuba je bila že bolj jasna. Rekel je Bog k njemu, da bo iz njegovega rodu tako neštevilno ljudstvo naraslo, kolikor je zvezd na nebu, da jim bo v posestvo izročil Kanaansko deželo in zadnjič mu je obljubil, da se bo iz njegovega rodu tisti rodil, kteri bo odrešil vesoljni svet. Ravno to obljubo je Bog ponovil Abrahamovemu sinu Izaku. Sedaj se je že zvedelo, da ima odrešenik priti izmed izraelskega ljudstva. Očak Jakob je od Boga ravno to obljubo prejel in na smertni postelji še tudi oznanil, da se bo prihodnji mesija rodil iz rodu Judovega, in to tedaj, ko ne bojo imeli več judje svojega kralja. Mojzesu je Bog pa že naznanil, da bo mesija tak prerok, kakor je on, in Davidu je pa clo to razodel, da bo prihodnji zveličar božji Sin. Tako je usmiljeni Bog po očakih bolje in bolje razjasnoval obljubo poslati odrešenika. Pa je dalje

2. odrešenika tudi oznanoval in popisoval. Najpred je pošiljal predpodobe, ktere so bile v marsikterih rečeh prihodnjemu odrešeniku podobne. Nar imenitniše predpodobe so: Izak, ki ga je imel njegov oče darovati; Jožef, ki je bil od svojih bratov prodan in po nedolžnem v ječo veržen; — Melhisedek, ki je daroval kruha in vina, — velikonočno jagnje, ktero je vse pervorojence izraelskega ljudstva rešilo nagle smerti, — bronasta kača, kdor je piknjen na njo se ozerl, je živel, — Jonas, ki je bil tri dni v trebuhu velike ribe. —

Za temi predpodobami so prišli pošteni in sveti možju, kterim je bil Bog razodel mnogoterih reči zastran prihodnjega odrešenika. Prerokovali so ti preroki:

a) da bo odrešenik rojen iz device v mestu Betlehemu: „Lej! Devica bo spočela, in sina rodila, in njemu bo ime Emanuel (Bog z nami).“ „Ti Betlehem nisi nar manjše Ju-

dovskih mest; zakaj iz tebe bo ta prišel, kteri bo v Izraelu gospodoval,“

b) da bo oznanovavec hodil pred njim; „Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot gospodu, ravne storite steze našega Boga. Vsaka dolina bo povišana, in vsak hrib ponižan, kar je krivega bo ravno, in kar je ostrega bo gladko.“

c) da bo odrešenik učil in čudeže delal: „Gospodov duh je nad menoj, ker me je Gospod pomazilil; poslal me je krotkim oznanovat, ozdravljat v sercu razterte, oklicat vjetim prostost in jetnikom rešenje.“ „Lejte, sam Bog bo prišel, in vas rešil. Takrat se bojo slepih oči odperle, in ušesa gluhih bojo odmašene. Takrat bo kruljev skakal kot jelen in mutasti jezik bo razvezan.“

d) da ga bodo sovražili in morili: „Dal sem svoje telo tim, kteri so me bili; svojega obličja nisem odvernil od teh, ki so me zasramovali in opljuvali.“ „Gospod je pregrehe vseh na njega vergel. Darovan je bil, ker je sam hotel, kakor ovca bo v mesnico peljan in svojih ust ne bo odperl.“ „Truma hudobnežev me je oblegla. Oni so moje roke in moje noge prebodli.“ „Oni so meni dali žolča jesti in so me v moji žeji jesihom napajali.“

e) da bo od smerti vstal, v nebesa šel in sv. Duha poslal. „Moje telo bo v zaupanji počivalo: zakaj Ti me ne boš v grobu pustil.“ „Vsi narodi, ukajte Bogu na ves glas! Bog se je peljal na viš slavno in častno.“ „Izlil bom svojega duha nad vse meso, da prerokujejo vaši sinovi in vaše hčere; ja tudi nad svoje hlapce in dekle bom izlil svojega duha.“ Tako so preroki opisovali prihodnjega odrešenika in Daniel je clo čas povedal, kdaj ima priti obljubljeni mesija.

3. Bog je tega odrešenika že poslal. Judje še pričakujejo odrešenika; mi kristjani pa verujemo, da je odrešenik sveta že prišel. Temu odrešeniku je pa ime Jezus Kristus. Zakaj pa sv. kat. cerkev uči, da je Jezus obljubljeni odrešenik?

a) Vse, kar so preroki veliko let popred od odrešenika prerokovali, se je nad Jezusom na tanjko spolnilo. Če to, kar sem iz prerokov ravno povedal, primerite Jezusovemu življenju in smerti, bote mislili, da so preroki vse to sami videli in slišali.

b) Sv. Janez kerstnik je s perstom na Jezusa kazal, da je tisti, kteremu pot pripravlja, kteri ima za njim priti, in kteremu ni vreden od čevljev jermenov odvezati.

c) Jezus sam je to spričal, ker je tako nebeško lepo učil, čudeže delal in prerokoval: „Moj nauk ni moj, temuč tega, ki me je poslal; če kdo njegovo voljo spolnuje, bo spoznal, ali je ta nauk od Boga ali sem sam iz sebe govoril;“ „Dela, ktere delam v imenu mojega Očeta, pričujejo od mene. Verujte delom, ako meni nočete verovati.“

d. Jezus je tudi sam to učil in terdil. Viši duhoven Kajfež je rekel: „Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si ti Kristus (to je: maziljenec, mesija), Sin božji?“ In Jezus je poterdil, da je.

e) Jezus je tudi vse to storil, kar se je od odrešenika pričakovalo, — vse je popravil, kar je bil izvirni greh popačil. Učil je in tako razsvetil našo pamet, — obljubil nam je večno veselje in večno pogubljenje, obljubil tudi božjo pomoč in podporo, pokazal sam, kako živeti in je tako spodbudil našo voljo, — terpel in umerl je za nas in tako rešil nas greha in večnega pogubljenja in nas storil spet Bogu ljube in dopadljive.

Tako je torej naš odrešenik Jezus Kristus. Kdo pa je ta Jezus Kristus?

Vsakdo izmed nas ve, da je Jezus Kristus:

1. edinorojeni Sin Boga Očeta.

Bog Oče nas je vse stvaril, nas redi, nas prevzame pri sv. kerstu za svoje otroke, zatoraj se rekamo tudi mi otroci nebeškega Očeta. Pri Jezusu pa ni taka; on je pravi Sin Boga Očeta, od vekomaj ga je rodil. „Mi smo otroci po milosti, pa ne po natori; Edinorojeni je pa sin po natori, pa ne po milosti.“ Avgust. Že v starem zakonu je Bog Oče govoril od odrešenika: „Moj sin si ti, danes sem te rodil.“ Angelj Gabriel je odrešenika tudi Sina Božjega imenoval. In Bog Oče ga je sam pri spremenji na gori Tabor in pri kerstu v Jordanu imenoval svojega ljubega Sina. Takega sina nima Bog Oče nobenega več, zatoraj se tudi pravi „edinorojeni Sin Boga Očeta.“ Napoleon je nekega večera na otoku Helenskem vojšaka poprašal, ali mu ve povedati, kdo je Jezus Kristus. Vojšak se je izgovarjal, da je imel preveč po svetu opraviti in da mu nič ni časa ostalo, kej takega premišljevati. „Kaj! ves zavzet Napoleon odgovori, ti si kerščen v katoljškej cerkvi, in mi ne veš povedati, kdo je Jezus Kristus? Počakaj, ti pa jaz povem. In jel je od Jezusa govoriti tako serčno in slavno, kakor pravi

cerkven učenik in je slednjič pristavil: „Vem in poznam, kaj je človek, pa povem ti, da Jezus ni bil človek ampak Bog.“

2. Pravi Bog in človek skupaj. Da je Jezus pravi Bog:

a) pričajo sv. preroki; zakaj od Boga razsvitljeni so prerokovali, da bo zveličar pravi Bog. Izaija pravi: „Bog sam bo prišel in vas odrešil.“

b) Priča Jezus sam, ki je večna resnica. Sam je rekel: „Jaz in Oče sva eno.“ „Kdor vidi mene, vidi tudi Očeta.“ To je Jezus tudi spričal, ker je iz samosvoje moči in oblasti čudeže delal in prerokoval. Saj veste, da je vodo spremenil v vino, velike trume ljudi nasitil z malo kruhi, zapovedal morji in vetrovom, ozdravljal vse bolezni s samo besedo, oživljal mertve; da! še sam je od mertvih vstal! Prerokoval je prihodnjih reči: da ga bo Judež izdal, Peter zatajil, da bo umerl, vstal, v nebesa šel in cerkev ustanovil, ktere ne bodo premagale vse peklenske moči, da bode mesto Jeruzalem strašno razdjano. In živel je tako sveto, prav po božje, da nihče ni mogel obdolžiti ga tudi nar manjšega greha.

c) pričajo sv. apostelji in ucenci. Neverni Tomaž je izdihnil: „Moj Gospod in moj Bog.“ Sv. Peter je rekel: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ Sv. Janez koj od začetka svojega evangelja piše: „V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda.“ In sv. Pavl uči: „V imenu Jezusovem naj se priklanjajo vse kolena teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.“ Klanjati kolena gre pa le pred Bogom.

Tudi so apostelji le v Jezusovem imenu čudeže delali. Binkoštni praznik je sv. Peter hromemu rekel: „V imenu Jezusa Kristusa Nazarenskega vstani in hodi“ — in bolnik je poskočil, stal in hodil. Tako so delali vsi drugi apostelji. Pa tudi v novejših časih so svetniki v Jezusovem imenu čudeže delali. Nekega dne je močno poterkalo na izbo sv. Franca Pavljančana. Skoraj brez sape skoči skoz duri nek posel, in naznanuje svetemu možu, da je blizo njegovega rojstnega mesta (Pavla) velika barka v nevarnosti potopiti se. Tudi upanja ni, ladji pomagati, ker jo huda burja strašno goni in premečljuje. Mestjani toraj ga lepo prosijo, naj bi prišel in molil. Ko to sliši sv. Franc hitro poskoči in leti s poslom proti barkostaji. Bilo je viditi vse živo ljudi, ki so vpili, mornarje omilovali, na ves glas molili, pa pomoči le ni bilo. Sv. Franc stopi med nje, — vsi se razveselijo in čakajo, kaj da bo?

Že večkrat so namreč se prepričali, da je temu svetemu možu vsemogočni Bog moči podelil, čudeže delati. Zatoraj so mu naproti klicali: „Oh! pomagaj oče, pomagaj!“ in so kazali na ladjo tam na morji. Svetnik pomigne in vsi pokleknejo. Nekaj trenutkov je on tiho molil, potem proti morju sv. križ naredil in na vso moč zaklical presveto ime: Jezus! In tisti Jezus, kteri je hudej burji na Galilejskem morju zapovedal, da se je ulegla, je ušlišal tudi prošnjo sv. Franca in tudi to burjo pomiril in vstavil. Morje je potihnilo in ladja je srečno prijadrala v luko.

d) Tudi sv. kat. cerkev je vselej učila in terdila, da je Jezus pravi živi Bog in ene natore in enega bitja z Bogom Očetom. Kdor tega ne veruje, pahnjen je iz sv. cerkve, ni več katoličan.

Jezus je pa bil tudi pravi človek; saj se je rodil, je rastel, jedel, spal, hodil, terpel in umerl. Imel je toraj Jezus človeško truplo, kakor ga imamo mi. Imel je pa tudi človeške dušo.“ Moja duša je žalostna do smerti“ je zdihoval Jezus. „Oče! v tvoje roke izročujem svojo dušo,“ je klical Jezus na križu. Zatoraj vidimo na Jezusu človeško pamet in um: „Otrok je rastel kakor na starosti, tako tudi na modrosti;“ vidimo tudi dvojno voljo:“ Oče! ne moja, temuč tvoja volja naj se zgodi!“ Tako je Jezus bil pravi Bog in pravi človek v enej osebi, in je imel dve natori: božjo in človeško. Po vsej pravici pravimo toraj: Jezus je Bogčlovek. In ravno le Bogčlovek nas je mogel odrešiti: kot pravi Bog je bil v stanu, neskončni dolg grehov plačati in za druge kaj zaslužiti, — kot človek je bil v stanu terpeti in tako za nas zadosti storiti.

Jezus je še pa dalej tudi:

3. naš Gospod, postavodajavec in učitelj.

Vzemite sv. evangelje v roke in berite sv. evangelje za praznik presv. Trojice; tam bote brali, kar Jezus pravi: „Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji.“ Kakor je Bog Oče naš Gospod, ravno tako je Jezus Kristus, ki je ene natore in enega bitja z Očetom, kteremu je dana enaka moč in enako veličastvo. — Tudi postave je Jezus dajal, rekoč: „Dajem vam novo postavo: Ljubite se med seboj, kakor sem ljubil vas.“ Veste, kako je razjasnil peto zapoved božjo: „Slišali ste, da je rečeno starim: Ne ubijaj . . . . Jaz pa vam pravim, da vsak, kteri se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe.“ — Učil nas je Jezus vso resnico, ktero sedaj imamo;

tri leta je hodil po deželi in oznanoval svoj nebeški nauk. Sam se je imenoval pot, resnico in življenje, in sv. Janez ga imenuje „pravo luč, ktera razsvetljuje vsakega človeka, kteri pride na ta svet.“ Jezus je toraj res naš Gospod, postavodajavec in učitelj.

Sklep.

Ta je toraj Jezus Kristus; on je pravi božji Sin, Bog in človek vkup, naš gospod, naš odrešenik, naš zveličar, pa tudi naš prihodnji sodnik. Ni čuda, da so katoliški kristjani po celem svetu prelepo pozdravljanje vpeljali: „Hvaljen bodi Jezus Kristus.“ Kristjani sv. kat. cerkve, posebno pa Slovenci, imajo lepo navado, se pozdravljati takole: „Hvaljen bodi Jezus Kristus.“ Odgovarja se pa: „Do vekomaj, Amen!“ Pervemu, ki je začel svoje znance s temi besedami pozdravljati, je bilo ime Frančišk iz jezuitarskega reda. Tako je po navadi pozdravljal svoje učence, kader jih je zjutraj zbujal ali pa pridno učiti se opominjal. Se ve, da so te prelepe besede koj hitro dopadale. Papež Sikst V. je leta 1590 vsem vernim, ki druge tako pozdravljajo ali pa pozdravljeni tako odgovarjajo, dodelil odpustek petdeset dni. Kdor se pa privadi, pozdravljati tako, mu je ravno ta papež dodelil popolnoma odpustek o smertnej uri, ako sladko ime Jezusa zaupljivo in pobožno ali izgovarja ali vsaj, če bi ga izgovarjati ne mogel, v sercu na tihem kliče. Tudi so dodeljeni odpustki pridgarjem, ki ljudem priporočujejo tako po keršansko pozdravljati se. Da se sedajni tako imenovani „razsvitljeni“ kristjani res sramujejo teh lepih, za kristjane preimenitnih besed, dokazuje jasno, da tem razsvitljenim manjka keršanskega nauka, in da se jim je ves keršanski duh razkadil. Vseh drugih misel je bil protestant, kteri kot pesnik še sedaj slovi, namreč slavno znani Klopstok. Ta je bil od svojega prijatlja Denis-a, ki je bil pesnik in katoljški duhovnik, sprejel prijateljsko pismo. Na koncu tega pisma so bile zapisane besede: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Klopstock mu je takole odpisal: „Konec vašega pisma mi je bil prav prav všeč; ganil me je. Betlehemski božji fantiček bodi z vami! — Pri teh besedah mi je na misel prišlo, kar se mi je nekdaj na Švajcarskem primerilo in me tudi ravno tako ganilo. Prav lep dan je bil; zlezli smo z voza in šli. Nekaj dobrih Nemcev nas sreča in vsakteri mi je rekel: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Tedaj še nisem

vedel, da se ljudje po navadi tako pozdravljajo, in tudi nisem vedel, kako gre na te besede odgovarjati. Poznej sem zvedel, da gre odgovoriti: „Do vekomaj!“ To se tako lepo prilega, da se mi res čudno dozdeva, da mi to koj hitro na mestu ni v glavo padlo.“ Poslušajte, kaj pravi od teh besed nek drug protestant Karl Steiger: „Kteri je bil pak najlepši dan mojega Zveličarja? Gotovo tisti dan, ko je v Jeruzalem šel, in silno veliko ljudi ž njim. Ljudje so razgrinjali svoje oblačila po potu, drugi so pa veje sekali z dreves in stlali na pot, zraven pa stari in mladi klicali: Hozana Sinu Davidovemu! Hvaljen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem!“ Treba je toraj, da ta dan tudi vsi, ki svojega Gospoda spoštujejo, praznično obhajajo; pa ne le vsako leto, ali vsak teden, temuč vselej, ko se srečamo, hočemo palmovih cvetlic stiljati našemu Gospodu po tem, da se po starej, prelepej navadi pozdravljamo: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Bil sem tako utrujen, okoli mene tako žalostno, pot tako težaven, in tudi znotraj v sercu je mi bila teža. Kakor se keršanski popotnik razveseli, ko mu v puščavi truma keršanskih bratov naproti pride, ki tudi v Jeruzalem k božjemu grobu romajo: ravno tako se mi je serce ohladilo in pomirilo, ko zagledam lepo trumo romarjev v Maria Cel. Deržali so v rokah bele palice, na ramah so nosili svoje mavhe, in notre nekaj kruha in moke, pobožnih knjig, nobene strehe kakor milo nebo nad seboj, ako ravne je solnce pripekalo. Ko me jamejo srečati, vsi zaporedoma me pozdravljajo! „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Niso slišali, kako sem jim odgovoril; zakaj nisem vedel, kaj odgovarjati, premišljeval sem in tuhtal, in ko mu je na misel prišlo, sem res stokrat iz celega serca zdihoval: „Do vekomaj!“ In serce se mi je čudno okrepčalo in razveselilo.“ Tako sta pisala nekatoličana, in visoko učena nekatoličana! Katoljški kristjani: pustite sedajno navado, poprimite se stare keršanske navade in pozdravljajte se vselej takole: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Amen.

XII. Keršanski nauk.

Jezusovo rojstvo, življenje in smert.

P. Kako se glasi tretji člen apostoljske vere?

O. Tretji člen apostoljske vere se tako glasi:
Kteri je bil spočet od svetega Duha, rojen iz Marije Device.

P. Ali ima Jezus očeta?

O. Jezus ima kakor Bog nebeškega Očeta; kakor človek pa nima očeta. Jožef je bil samo rednik Jezusa Kristusa.

P. Je li imel Jezus mater?

O. Jezus kakor Bog ni imel matere; kakor človek je imel Marijo, presveto Devico, za mater.

P. Zakaj se Marija mati božja imenuje?

O. Marija se imenuje mati božja, ker je rodila Jezusa Kristusa, kteri je Bog in človek skupej.

P. Od koga je Marija Jezusa spočela?

O. Marija je spočela Jezusa od svetega Duha.

P. Kje je Marija Jezusa rodila?

O. Marija je Jezusa v Betlehemu v hlevu rodila.

P. Kaj se je posebnega zgodilo po rojstvu Jezusa Kristusa?

O. Rojstvo Jezusa Kristusa je bilo oznanjeno.

P. Kako je bilo rojstvo Jezusa Kristusa oznanjeno?

O. Rojstvo Jezusa Kristusa je bilo oznanjeno:
1. Po angelju pastirjem.
2. Po zvezdi modrim v jutrovi deželi.
3. Po modrih Herodu in pismarjem.
4. Po Simeonu in Ani v tempeljnu ljudem.

P. Kaj se je zgodilo po oznanilu rojstva Jezusa Kristusa?

O. Po oznanilu rojstva Jezusa Kristusa se je zgodilo to:
1. Pastirji so prihiteli gledat, kar jim je bil angelj oznanil.
2. Kristus je bil osmi dan po postavi obrezan in Jezus imenovan.
3. Modri iz jutrove dežele so ga molili in mu zlata, kadila in mire v dar prinesli.
4. On je grozovitemu Herodu, kteri ga je hotel umoriti, v Egipt ubežal.
5. Od ondot je bil po Heredovi smerti v Nazaret nazaj pripeljan in v tem mestu zrejen.

P. Kaj je najimenitniše, kar vemo od Jezusove mladosti?

O. Najimenitniše, kar vemo od Jezusove mladosti, je:
1. Da je prišel Jezus, ko je bil dvanajst let star, s svojimi starši v Jeruzalem na praznik.

2. Da je v Jeruzalemu ostal, da so ga pa starši čez tri dni našli v tempeljnu, kjer je med pismarji sedel, jih poslušal in popraševal tako, da so se vsi čudili njegovemu umu in njegovim odgovorom.
3. Da se je zopet vernil v Nazaret in je ondi ostal.
4. Da je bil svojim staršem pokoren.
5. Da je rastel v starosti, modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.

P. Kaj je najimenitniše, kar vemo od Jezusa, preden je učiti začel?

O. Najimenitše, kar vemo od Jezusa, preden je učiti začel, je:
1. Janez je pričal, da je Jezus jagnje božje, ktero grehe sveta odjemlje.
2. Jezus se je dal Janezu kerstiti v reki Jordanu.
3. Sv. Duh se je prikazal nad njim v podobi goloba.
4. Bog Oče se je oglasil rekoč: Ta je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadanje.
5. Jezus je bil od Duha peljan v puščavo, in ko se je štirdeset dni in noči postil, ga je hudič skušal, in po tem so mu angelji stregli.

P. Kedaj je začel Jezus učiti?

O. Jezus je začel učiti v tridesetem letu svoje starosti.

P. Kaj je najimenitniše, kar vemo od Jezusa, kedar je učiti začel?

O. Nar imenitniše, kar vemo od Jezusa, kedar je učiti začel, je:
1. Jezus je hodil po svoji domači deželi od kraja do kraja.
2. Privzel si je učencev, izmed kterih je izvolil dvanajst aposteljnov.
3. Oznanoval je postavo milosti, razodeval resnice, ki nam jih je verovati, in učil čednosti, ki nam jih je v djanji spolnovati.
4. Svaril je nevero in pregrehe, razdeval zmote Judov, pismarjev in farizejev.
5. Poterdoval je svoj nauk z besedami svetega pisma, s čudeži in s svojimi zgledi.
6. Prerokoval je prihodnje reči.
7. Skazoval se je povsod dobrotljivega.

P. So li vsi verovali v Jezusa?

O. Veliko jih je verovalo v Jezusa. Veliki duhovni, pismarji in farizeji pa so ga sovražili zavoljo njegovega uka in so mu stregli po življenji.

P. Kako se glasi četerti člen apostoljske vere?

O. Četerti člen apostoljske vere se tako glasi:
Terpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umerl in v grob položen.

P. Ali je mogel Jezus terpeti?

O. Jezus je mogel kakor človek, ne pa kakor Bog terpeti.

P. Ali je Jezus tudi res terpel?

O. Jezus je res terpel, in sicer na duši in na telesu.

P. Kaj je Jezus na duši terpel?

O. Na duši je terpel Jezus veliko britkost in žalost.

P. Kaj je Jezus na telesu terpel?

O. Na telesu je terpel Jezus veliko rev in težav, veliko tepenja in ran; bičali so ga in kronali s ternjem.

P. Kaj je Jezus še terpel?

O. Jezus je terpel tudi veliko zaničevanja, zasramovanja, preklinjanja, obrekovanja in drugih krivic.

P. Pod kom je Jezus terpel?

O. Jezus je terpel pod Poncijem Pilatom, deželnim oblastnikom rimskega cesarja Tiberija v Judeji.

P. Kdo je Jezusa Pilatu tožil?

O. Veliki duhovni, pismarji in starejši ljudstva so tožili Jezusa Pilatu.

P. Zakaj so Jezusa Pilatu tožili?

O. Jezusa so tožili Pilatu zgolj iz sovraštva in zavisti (nevoščljivosti), lagaje, da ljudi zapeljuje in šunta.

P. Kaj se je zgodilo na tožbo velikih duhovnov, pismarjev in starejših ljudstva?

O. Na tožbo velikih duhovnov, pismarjev in starejših ljudstva je bil Jezus Kristus križan; judje so silili na to, in Pilat je privolil.

P. Kje je bil Jezus Kristus križan?

O. Na gori Kalvariji blizo mesta Jeruzalema je bil Jezus Kristus križan in je na križu umerl.

P. Kdo je pokopal telo Jezusa Kristusa?

O. Jožef iz Arimateje in Nikodem sta telo Jezusa Kristusa pokopala v nov, v skalo vsekan grob, kamor še nikdo ni bil položen.

Vvod.

Bog je zvest v svojih obljubah. Štiri tavžent let je bilo minulo, preden je poslal obljubljenega odrešenika, ali — poslal ga je vendar res in spolnil svojo obljubo. Že so imeli judje, kakor je bilo prerokovano, rimskega kralja ptujega rodu, — že je minil tisti čas, kterega je oznanoval prerok Daniel, da ima obljubljeni odrešenik priti. Bog je zdaj začel svoje obljube tudi v djanju spolnovati. Pošlje toraj najprej angelja Gabriela k Cahariju, naj mu oznanja, da bo njegova žena Elizabeta sina povila. Ta njegov sin Janez pojde pred odrešenikom, ta bo ljudi učil, k pokori vabil, neverne k modrosti pravičnih pripeljal in tako pripravil Gospodu popolnoma ljudstvo.

Pol leta po tem pošlje Bog ravno tega angelja Gabriela k Mariji v Nazaretu, naj jej naznanja, da je Bog njo izvolil za mater obljubljenega odrešenika. In o tem Odrešeniku hočem vam danes govoriti. Povedal vam bom nekaj: 1. o njegovem spočetju; 2. o njegovem rojstvu; 3. o njegovem življenji in 4. o njegovej smerti.

Razlaga.

1. Marija je Jezusa spočela od sv. Duha. Živela je Marija lepo tiho v mestu Nacaretu, bila je hči Joahima in Ane, Davidovega rodu, in zaročena s svetim Jožefom, ki je bil pošten pa boren tesar. K tej brumni devici je bil poslan angelj Gabriel, in jej je oznanil, da bo spočela v svojem telesu in sina rodila, kterega ima Jezus imenovati. Ta bo velik in sin Narvišega imenovan. Sv. Duh, je angelj dalej pristavil, bo v tebe prišel, in moč Narvišega te bo obsenčila; za tega voljo bo to sveto, ktero bo iz tebe rojeno, Sin božji imenovano. Marija, ko to sliši, prestraši se; potem pa, ko sliši, da je volja božja tako, reče: „Dekla sem Gospodova, naj se mi godi po tvojej besedi.“ Ko je devica Marija to izrekla, tedaj se je Sin božji v njenem čistem telesu učlovečil in angelj Gabriel je zginil. Naj se kristjani pogostoma spominjajo, da je angelj Gabriel Mariji oznanil, da bode spočela od svetega Duha, vstavila je sv. kat. cerkev poseben praznik, kteremu pravimo: God včlovečenja Sina božjega, ali oznanenje devici materi Mariji ali pa tudi po Koroškem: Ibehtnica. Da nas te resnice, ktera je za nas najperva in imenitnejša, večkrat opominja, napravila je sv. kat. cerkev tudi neko molitvo, kterej pravimo „angeljsko češčenje.“ Kako se pa ta molitev opravlja, je znano; čujte pa tudi, kako je v navado prišla. To molitvo je vpeljal, kakor se ve iz verjetnih sporočil, papež Janez XXII. Kakih sto let popred že se je blizo po vseh krajih vsak večer delapust zvonil. Leta 1327 je pa sv. oče Janez zaukazal, naj da se, kader delopust zvoni, trikrat moli: Češčena si Marija, in vsem, ki to molitvo pobožno opravljajo, se je obljubil odpustek desetih dni. 41 let je pri tem ostalo, da se je angeljsko češčenje molilo le zvečer. L. 1368 pa je cerkveni zbor v Lavaur-u zapovedal vsem cerkvenim oskerbnikom, naj da se tudi zjutraj kakor tudi zvečer zvoni, in jim protil cerkveno prekletje, če tega ne storijo. Moliti pa je bilo priporočeno pet očenašev v čast peterih Jezusovih ran, in sedem češčena si Marija v čast sedem veselij Marijinih. Že koj prihodnje leto je bilo pa v zboru Besierskem zapovedano, naj da se, kader jame svitati, trikrat pozvoni, in kdor sliši, naj da tri očenaše in češčene-Marije moli, in kteri to delajo, se jim dvajset dni odpustek podeli. Da se tudi opoldne zvoni, in angeljsko češčenje žebra, to izvira od le-te imenitne dogodbe. Leta 1456 so mesto Beligrad Turki že čez 4 mesce oblegali. Turški sultan mesto

že večkrat zastonj napadši sklene se mesta s splošnim naskokom polastiti. Dvajset ur neprenehoma so se na vso moč bili, in branivci mesta so bili že tako utrujeni in tako jim je serce vpadlo, da so se že menili podati. — Kar se Janez Kapistran, pobožen pa tudi serčen Frančiškan, s podobo Križanega v roci pred kerščanske vojake in prebivavce mesta vstopi, in moli k Bogu in rožnej devici Mariji za varstvo in pomoč. „O mogočna nebes kraljica!“ — je molil — „bodeš-li otroke svoje nevernikom prepustila, ki tvojega božjega Sina zaničujejo, in ki bodo posmehovaje se rekli: „„Kje zdaj je Bog kristjanov?““ — Tako molé se joka in gorke solze toči. Ali kristjane so njegove besede in pogled njegovih solz tako nadušile, da so s pravo serčnostjo napadli Turke, ki so že v mesto derli, jih mnogo tisuč pobili, in druge v beg zapodili. — Ta nepričakovana in slavna zmaga se je sploh le pomoči božjej in zlasti priprošnji Marijinej pripisovala. Zato je zapovedal papež Kalikst III., kader se mu je bila ta zmaga naznanila, da naj se kristjani po cerkvah vsega kerščanstva za to zmago Bogu in devici Mariji, materi božjej, posebno zahvalijo v večen spomin tolike dobrote; in da bi se kristjani vsakdan opominjali, na nebes kraljico prav veliko zaupanje imeti, ukazal je ravno ta papež tudi po celem kerščanstvu med dvema in tremi popoldne angeljsko češčenje zvoniti, ker so se o tej uri Turci pri Belegradu zmagali. Pozneje se je jelo opoldne zvoniti. Da bi kristjane spodbodel, natanko in z veseljem moliti „angeljsko češčenje“, je papež Benedikt XIII. leta 1724 vsem popolnoma odpustek obljubil, ki enkrat v mescu zakramente svete pokore in svetega rešnega telesa vredno prejmejo, angeljsko češčenje pobožno molijo, in zraven tudi za edinost kerščanskih vladarjev in za razširjenje katoliške cerkve Boga prosijo. Tudi je podelil ravno ta papež tem, ki kak dan v letu angeljsko česčenje s pobitim sercem molijo, 100 dni odpustek. Sv. Karol Boromej, Milanski škof, se ni sramoval, z voza stopiti in sred ceste angeljsko češčenje požebrati, kakor hitro ga je tega zvon spominjal. Koliko jih je, ki se sramujejo, le za klobuček poprijeti!

2. Marija je Jezusa rodila v Betlehemu, v nekem hlevu. Kako se je mar to godilo? Preroki so oznanovali, da ima Zveličar se roditi v Betlehemu. Poslušajte, kako je Bog ravnal, da se je to dopolnilo. Cesar Avgust je zapovedal popisovanje. Marija in Jožef sta se rada podvergla cesarjevej zapovedi in šla v Betlehem se popisovat, ker sta bila

Davidove rodovine, David pa je bil rojen v Betlehemu. Vsa ugnana in trudna prideta Jožef in Marija v Betlehem, hodita in gledata po mestu, da bi prostora dobila za prenočevanje. Ali bilo je vse polno ljudi, ki so bili prišli k popisovanju. Primorana sta toraj iz mesta iti, morebiti da ondi kak kotiček najdeta. In res najdeta reven hlev, tu hočeta prenočevati. Ravno sedaj so se bili dnevi Marijni dopolnili in ondi — v revnem hlevu — je rodila Jezusa, kralja nebeškega in odrešenika našega. O človek! glej svojega Gospoda in Odrešenika v razdertem hlevu, v jaslicah ležečega in v plenicah povitega! — Ali kaj se godi zunej tega hleva? Brumni in ubogi pastirji pasejo svoje črede in jih po noči čujejo. Glejte! angelj Gospodov stopi k njim, svitloba božja jih obsveti in bojé se silno. Angelj božji pa prijazno reče: „Ne bojte se; zakaj, glejte! oznanujem vam veliko veselje! danes vam je rojen zveličar, kteri je Kristus Gospod v mestu Davidovem. Našli ga bote v plenice povitega in v jasli položenega.“ Komej je angelj to izgovoril, kar se prikaže neštevilna truma nebeških duhov, ki so peli in hvalili Boga. Pastirji so v Betlehem se podali in našli preljubo dete božje v jasli položeno in Marijo in Jožefa. Na kolena so padli pred božjim detetom, ga molili, in potem spet nazaj šli. Hvalili so Boga za vse to in tudi drugim ljudem oznanovali, kar so videli. — Pa ne samo ubogim pastirjem je bilo rojstvo Jezusovo naznanjeno, temuč tudi v dalnej jutrovej deželi trem Modrim, kterim pravimo sveti trije kralji. Vidili so Modri novo in čudno zvezdo nad Judejo stati in so po božjem razsvitljenji spoznali, da ona pomenja rojenega odrešenika. Hitro so se podali na daljni in težavni pot, in zvezda jim je kazala v Judejo. Pridši v Jeruzalem so popraševali: „Kje je rojen novi kralj Judovski? Vidili smo njegovo zvezdo in smo prišli ga molit.“ Herod, ko to zve, se je ustrašil in tudi Jeruzalemčani ž njim. Naglo je sklical pismarje, da mu povedó, kje ima novi kralj rojen biti; in so mu rekli, da v Betlehemu po besedah Miheja preroka. Herod je potem Modrim hinavsko rekel: „Pojdite in skerbno poprašujte po detetu, in ko ga najdete, mi pridite povedat, kje da je, da tudi jaz grem molit ga.“ Modri so beržiz Jeruzalema šli in zvezda je obstala, kjer je bil Jezus rojen. Šli so v hišo, in našli božje dete pri Mariji in Jožefu, so ga ponižno klečé molili in mu darovali zlata, kadila in mire. Ko so bili vse to opravili, potem so se po drugem potu vernili v svojo deželo. Zakaj Bog jim je bil razodel, da Herod božjemu detetu po življenju streže. Preden vam povem,

kaj je grozovitni in razkačeni Herod počel, moram vam še nekaj od Jezusa povedati, da je namreč bil obrezan in v tempeljnu darovan. — V znamnje zaveze, ktero je Bog z Abrahamom in njegovim zarodom storil, je Bog zapovedal obrezo. Jezus je bil osem dni po rojstvu obrezan in Jezus imenovan, kakor je Bog po svojem angelju zapovedal, preden je spočet bil v čistem telesu device Marije. — Da svojega novorojenega otroka Bogu v dar prinese, ga z darom reši in se očisti, nesla ga je Marija 40 dni po porodu v tempelj, kakor je Gospod po Mojzesu zapovedal. Tu v tempeljnu pa je bil stari Simeon. Ta je po božjem razsvitljenji spoznal, da je Marijin otrok obljubljeni Mesija. Zatorej je Boga hvalil in rekel, da zdaj rad umerje, ker je videl odrešenika sveta. — Kaj pa je Herod počel? Čakal in čakal je treh Modrih — pa jih le ni, zatoraj se je grozno razserdil in sklenil, vse fantiče po dve leti in manj stare pomoriti v Betlehemu in okoli Betlehema. Zakaj bal se je Jezusa, da bi mu kraljestva ne odvzel, in ga je želel umoriti; ker pa ni vedel, kje da je, v mestu ali blizo mesta, ukazal je vse fantiče pomoriti v mestu in okoli mesta. Bog pa je vedel, kaj snuje neusmiljeni Herod in je po svojem angelju svetemu Jožefu zapovedal, naj po noči ustane in z Jezusom in z njegovo materjo Marijo v Egipt zbeži. Sv. Jožef je še po noči ustal in storil, kakor mu je Bog ukazal. V Egiptu je Jožef ostal okoli dveh let, dokler so Herod in njegovi prijatli pomerli. Jožef in Marija sta se v Nacaret nazaj podala in ondi stanovala, in Jezus pri njima.

Naj vam zdaj nekaj povem o Betlehemu in o jaslicah. Betlehem (to je krušišče, krušnica, hiša kruha) stoji skoro na sredi Judeje, dve uri proti jugu od Jeruzalema na skalnatej gori, ki gleda po lepih gričih in dolinah. To mesto so tudi Davidovo mesto imenovali, ker je bil David tam doma. Zdaj je pa Betlehem vas in šteje okoli 1800 duš. Kakih 200 stopinj proti jutru od tod je klošter z lepo cerkvijo, v kterej je rojstno mesto božjega deteta. Pervi kristjani so ondi kapelico napravili, v kterej je bil hlev, kjer se je Zveličar sveta rodil. Cesar Adrijan pa je na tem mestu poganskemu bogu Adonidu spominek postavil s posebno vredjenim češčenjem, kar je do cesarja Konštantina terpelo. Njegova pobožna mati sv. Helena je spominek prekucnila in lepo cerkev v čast Mariji sozidala. Pod velikim oltarjem je skalnata jama, v kterej je Zveličar na svet prišel. V njo se gre po dvojih vibastih ali zvitih štapnjah. Jama je 38 črevljev dolga, 11 široka in 9

visoka. Skala in dno ali tlak sta z dragim mramorjem obložena, ki ga je sv. Helena podarila. V sredi, kamor nikoli dan ne posveti, gori 32 srebernih svetilnic ali lamp. Zadej proti jutru je kraj, kjer je prečista devica Zveličarja sveta rodila. V mramor vdelan serpentinkamen in sreberna zvezda z napisom: „Hic de Virgine Maria Jezus Kristus natus est“ (Tu je bil od Marije device Jezus Kristus rojen) kaže rojstno mesto. Ene stopinje še zad je spominek jaslic, črevelj visok mramorkamen v podobi zibeli. Cerkev je vsak teden z drugimi dragimi pregrinjali prepрežena. Na sv. večer gredó kristjani s procesijo semkaj. Spredej gre pater kvardian frančiškanov, in nese v naročju dete Jezusa. Za njim gredó drugi duhovni in kristjani in romarji vsak z baklo. Na rojstnem mestu se evangelje svetega večera poje, in pri besedah: „Povili so dete v plenice“ — povije kvardian Jezusa tudi v plenice, pred-nj poklekne in s pričujočimi moli. Kraj na polju, kjer je bilo pastirjem rojstvo po angeljcih oznanjeno, je z zidom obdan, kjer raste okoli 60 oljkinih dreves. Stražnik kraja je gerški (staroverski) duhoven. V sredi je jama, kjer je sv. Helena kapelico materi božjej zidala. — Zdaj pa nekaj še o jaslicah.

Prave jasli, ki so bile lesene, so v 7. stoletju z nekaj kamni od jame v Rim prenesli, kjer se v srebernej shrambi v cerkvi matere božje — Maria maggiore — hranijo in o božiču na ogled in češčenje postavljajo. Od teh pravih jasel je še nekaj zvezanih koščekov lesa, ki so skozi steklo v srebernem zavitku viditi. — Sedajne čase so se tudi napravile pobožne družbe, „jaslice“ imenovane, kterih namen je podpirati zapuščene sirote. Pervo tako društvo je bilo v Parizu; papež Gregor 16. ga je poterdil in mu popolnoma odpustek podelil leta 1846. Vse to je sedajni papež Pij IX. leta 1853 — 30. septembra poterdil, in na vse jaslice, ki so in še bojo, razširil. Tudi naša vlada je po ukazu 23. decembra l. 1852 vsem deželnim poglavarjem zaukazala, da take društva podpirajo, kolikor je moč. Dan današnji se je seveda precej spreobernilo, pa vse eno, papeževe besede so nam katoličanom v verskih zadevah na pervem mestu. Čujte nekaj

3. od Jezusovega življenja. Od Jezusove mladosti se zlo malo ve, ker nam sv. evangelisti nič niso zapisali. Le to pripovedujejo, da je Jezus, ko je bil 12 let star, z Jožefom in Marijo šel v Jeruzalem, da je ondi ostal, onadva ga pa nista pogrešala; da sta ga, ker ga ni bilo med družino skerbno iskala in tretji dan šele našla v tempeljnu med učeniki in pismarji, in da jima

je bil pokoren, in da je rastel v modrosti in starosti, in v gnadi pri Bogu in pri ljudeh. Kaj je Jezus delal od 12. do 30. leta, ne ve se na tanjko; le to je gotovo, da je tiho živel v Nacaretu pri svojej ljubej materi Mariji in pri svojem svetem redniku Jožefu. Ko je pa Jezus bil blizo tridesetega leta, hotel je očitno stopiti pred ljudi, in je začel svoje imenitno delo opravljati. Preden je učiti začel, šel je k reki Jordanu, in se dal kerstiti. Čudne reči so se godile pri njegovem kerstu: Nebesa so se odperle in sv. Duh je v golobjej podobi nad njim plaval; Oče nebeški je pa klical: „Ta je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadanje.“ Po prejetem kerstu je šel Jezus v puščavo, da je ondi molil, se postil in hudiča premagal. In res trikrat je hudič Jezusa skušal, ali Jezus ga je vselej premagal in angelji so mu pristopili in mu stregli. In sedaj je Jezus začel učiti. Hodil je po celej deželi, in učil tri leta v tempeljnu, v shodnicah, po vaseh, po gorah in puščavah, in kjerkoli je priložno bilo Imel je 72 učencev, izmed njih jih je dvanajst izvolil, ktere je aposteljne imenoval, jih posebno učil in jim zapovedal po vsem svetu oznanovati, kar so slišali iz njegovih ust, kar so s svojimi očmi videli in kar jim bo sv. Duh razodel. In učil je Jezus kakor pred njim in za njim nobeden. Učil je pa, kaj nam gre verovati, kaj delati in opuščati, da dojdemo v večno zveličanje. Priporočeval je posebno, ljubiti Boga črez vse in bližnjega kakor samega sebe; učil je tudi, biti ponižnega in krotkega serca, premagovati hudo poželenje, voljno terpeti v nadlogah in veliko drugih in prelepih čednost: učil je: sveto evangelje ali po slovensko: učil je veselo oznanilo, da smo greha rešeni in večne smerti, da so nam nebesa spet odperte, in kteri pot derži ravno v nebesa. Do vseh ljudi tudi do največih grešnikov je bil Jezus zgolj ljubezen, ali farizeje in pismarje je pa terdo poprijemal o vsakej priložnosti, jih imenoval hinavce in pobeljene grobe, in jim žugal večno pogubljenje. Pa ni le samo učil po nebeško lepo in tako dokazoval, da je res božji poslanec, temuč tudi živel je tako čisto in sveto, da je tudi terdovratnim judom reči zamogel: „Kdo iz med vas me more greha obdolžiti?“ Tudi prerokoval je prihodnjih reči: On je vse vedel, kaj se bo godilo in je svojim učencem pravil, da bode umerl pa spet od smerti ustal, da bo po Judežu izdan, da ga bo Peter zatajil, da ga bodo vsi učenci zapustili; — da pa bodo tudi terdovratni judje ostro pokorjeni in mesto njihovo Jeruzalem razdjano; — slednjič je Jezus delal neštevilno veliko čudežev: On je bolnike

ozdravljal, lačne nasitoval, mertve oživljal in še veliko drugih čudežev, tretji dan je pa še sam živ od smerti ustal. To je učil in delal Jezus tri leta, in tako razjasnil našo otemnelo pamet. Pa tudi je prišel Jezus za nas terpet in za naše grehe neskončni dolg plačevat, zatorej še poslušajte:

4. njegovo terpljenje in smert. Vse je Jezus vedel, da bode terpel in umerl; on pa je želel terpeti, ker je zavoljo tega na svet prišel, da bi vse ljudi odrešil po svojej smerti. Jezus pa je terpel neizrečene in mnoge britkosti, bolečine in zasramovanja. Prerok Izaija jih popisuje rekoč: „On ni nikomur podoben; vidili smo ga zaničevanega, moža v bolečinah in skušanega v terpljenji; obličje je bilo kakor skrito in bil je zaničevan.“ Poglejte, ljubi moji! sveti križev pot, ki ga tukaj v cerkvi vidite, in povejte, ali je kdo toliko terpel, kakor je terpel usmiljeni Jezus. Glejte! nehvaležni judje so ga zvezali, tepli, suvali, vlačili, in zadnjič nevercem v roke dali. Slepi neverci od hudobnih judov podkupljeni in nadraženi so krotkega in nedolžnega Jezusa tepli, bičali, kronali in slednjič mu težki križ na rame vergli. Ves oslabljen vzame Jezus svoj križ, pa večkrat pod težko butaro oslabi in pade. Slednjič so prišli na mesto, ktero se imenuje Golgota, to je mesto mertvaških glav. Ondi so ga slekli, na križ razpeli in njegove roke in noge na križ pribili.

Pa ne samo na truplu, temuč tudi na duši je Jezus terpel neskončnih bolečin: zakaj vidil je On, da ga bode nesrečni Judež prodal, boječi Peter zatajil, in nestanovitni učenci zapustili. Zasramovali so ga, preklinjali in zmerjali, ga obesili vsred dveh razbojnikov, in še na križu zasramovali. Kako ga je moralo to peči in boleti, ker je bil ves nedolžen, svet in sramožljiv! Bolelo ga je tudi to, ker je On popred vidil, da bo veliko pogubljenih, akoravno bo dal za vse ljudi svoje drago življenje. Premišljeval je vse to na vertu Getsemani in čutil takih znotrajnih bolečin, da je kervav pot potil: „Moja duša je žalostna, da mi je umreti,“ je zdihoval. Tako je Jezus neizrečeno terpel na duši in telesu! Visel je Jezus tri ure na križu, ob treh popoldne je zaupil močno in glasno: „Oče! v tvoje roke izročim svojo dušo,“ In ko je to izrekel, je dušo izdihnil. Pa čujte! kaj se je sedaj godilo! Zagrinjalo v tempeljnu se je pretergalo na dvoje od verha do tal, in zemlja se je tresla, skale so pokale, grobi so se odperali in veliko svetnikov je ustalo iz grobov, šli so v mesto in se mnogim prikazali; stotnik pa in vojščaki, ki so bili Jezusa varovali, so

klicali: Resnično, ta je bil Sin božji! Kaj pa mi porečemo? Mi ne moremo nič druzega storiti, kakor izdihniti: Oh! usmiljeni Jezus! bodi hvaljen in češčen vekomaj, zakaj po svojem križu si celi svet odrešil!

Sklep.

Sv. Janez sam pravi, da bi bukve prostora ne imele, ako bi kdo hotel vse popisati, kar je Jezus učil in delal. Zatoraj sem tudi jaz le kratko pravil življenje, terpljenje in smert našega gospoda in odrešenika Jezusa Kristusa. To, kar sem danes pravil, imel bi vsakdo znati, kakor Očenaš, saj smo kristjani, in svojega mojstra in učenika bi imeli vsi dobro poznati. Veste kaj imate storiti, da tega nikoli pozabili ne bote? Sv. cerkev, premodra in preskerbna mati svojih vernih otrok, vam podaja na roko neko kratko molitvico, v kterem vse kratko stoji od našega zveličarja Jezusa Kristusa. Ne glejte me stermo, saj vsi znate tisto molitev, saj jo tudi radi žebrate, veste, ktero mislim: ta molitvica je roženkranc. Skrivnosti, kterih nas opominja sv. roženkranc, obsegajo vse od Jezusovega spočetja do Jezusove smerti. Le radi toraj opravljajte sv. roženkranc, pa pobožno in serčno, spominjajte se Jezusa Kristusa, kteri nas je ljubil do smerti, do smerti na križu. Amen.

XIII. Keršanski nauk.

Od Jezusove smerti do vnebohoda.

P. Kako se glasi peti člen apostoljske vere?

O. Peti člen apostoljske vere se tako glasi:
Šel je pred pekel, tretji dan od mertvih ustal.

P. Ali je šel Jezus s telesom in z dušo pred pekel?

O. Samo duša Jezusa Kristusa je šla pred pekel.

P. Kaj pomenja beseda pekel?

O. Beseda pekel pomenja tiste skrite kraje, v kterih se deržé duše mertvih, ki nebeškega zveličanja niso dosegle.

P. Ali je več takih skritih krajev, ki se jim pekel pravi?

O. Več je takih skritih krajev, ki se jim pravi pekel; imenuje se namreč tako:

1. Zlasti kraj, kjer pogubljeni večne muke terpé.
2. Kraj, kjer duše časne kazni terpé za grehe, za ktere se niso v življenji spokorile; temu kraju se pravi vice.
3. Poslednjič kraj, v kterem so bile duše bogaboječih, kteri so umerli, in so ondi v zveličanskem upanji svojega odrešenja mirno in brez bolečin čakali, dokler ni bilo Jezusa k njim; temu kraju se pravi predpekel.

P. Zakaj je šel Jezus Kristus pred pekel?

O. Jezus Kristus je šel pred pekel, rešit iz njega duše starih očakov.

P. Kdo so bili stari očaki?

O. Stari očaki so bili patrijarhi, preroki in drugi pobožni, ki so umerli, preden je Jezus Kristus pred pekel šel.

P. Kedaj je Jezus Kristus od mertvih ustal?

O. Jezus Kristus je tretji dan, iz lastne moči, neumerjoč in častitljiv, kakor premagavec smerti in hudiča, od mertvih ustal.

P. Zakaj je Jezus Kristus od mertvih ustal?

O. Jezus Kristus je od mertvih ustal:
1. Da je spolnil pismo in svoje lastno prerokovanje.
2. Da je svetu neoveržno dokazal, da je resnico učil in da ga je Bog poslal.
3. Da je zaterdil naše upanje in nam zagotovil prihodnje ustajenje.

P. Kako se glasi šesti člen apostoljske vere?

O. Šesti člen apostoljske vere se tako glasi:
Šel v nebesa, sedi ob desnici Boga, Očeta vsegamogočnega.

P. Kedaj je šel Jezus v nebesa?

O. Jezus je štirdeseti dan po svojem ustajenji vpričo svojih učencev na oljski gori iz lastne moči v nebesa šel.

P. Kje sedi Jezus v nebesih?

O. Jezus sedi v nebesih ob desnici Boga, Očeta vsegamogočnega.

P. Kaj se pravi: Jezus sedi ob desnici Boga, Očeta vsegamogočnega?

O. Jezus sedi ob desnici Boga, Očeta vsegamogočnega, se pravi: Jezus ima neprenehoma najvišo oblast in najviše veličastvo čez vse v nebesih in na zemlji.

P. Kako se glasi sedmi člen apostoljske vere?

O. Sedmi člen apostoljske vere se tako glasi:
Od ondod bo prišel sodit žive in mertve.

P. Kedaj bo Jezus zopet prišel?

O. Jezus bo na sodnji dan, viden v oblakih neba, z veliko močjo in z veličastvom, zopet z nebes prišel.

P. Zakaj bo Jezus sodnji dan zopet prišel?

O. Sodnji dan bo Jezus zopet prišel, sodit vse ljudi, žive in mertve.

P. Kteri se štejejo za žive, in kteri za mertve?

O. Za žive se štejejo pravični, za mertve pa grešniki.

P. Kako bo Jezus sodnji dan ljudi sodil?

O. Jezus bo sodil ljudi po tem, kar so dobrega ali hudega storili; pravične bo plačal z večnim življenjem v nebesih, grešnike pa bo večno v peklu kaznoval.

Vvod.

Danas osem dni smo stali pod križem, na kterem je Jezus Kristus terpel neskončnih bolečin, in ob treh popoldne zamerl. Vidili smo, kako neizrečeno da nas je Jezus ljubil, kako strašen da je greh, in koliko da je vredna naša neumerjoča duša in njeno večno zveličanje. Danes stopimo spet pod Jezusov križ in ogledujmo, kaj se godi. Petek ravno pred veliko nočjo je Jezus na križu umerl; zatoraj so judje hiteli, ga pokopat, ker bi se ne spodobilo, da bi trupla obsojenih visoki velikonočni praznik blizo mesta visile na križu. Jožef, bogat mož iz mesta Arimateje, in Nikodem, — oba Jezusova učenca pa le na skrivnem, ker sta se judov bala — sta Jezusa pokopala. Serčno je šel Jožef iz Arimeteje pred poglavarja Pilata ga prosit, da bi mu dal Jezusovo truplo, da ga častito pokoplje. Pilat mu je dovolil. Sedaj se mu je pridružil tudi Nikodem in sta Jezusovo truplo s križa snela, ga v tančice zavila in z žlahtnimi dišavami mazilila, kakor je bila pri bogatih judih šega pokopovati. Položila sta Jezusovo truplo ondi blizo na vert, kjer je bil pokopan. Marija, Jezusova mati, sv. Janez, drugi prijatlji in prijatljice so bili priča, ko se je Jezusovo truplo v grob položilo. Se ve, da so solze curkoma tekle! Jožef pa je velik kamen pred grob zavalil in vsi so odšli. Zdaj stoji na ravno tem kraju lepa cerkev sv. groba. — Drugi dan pa so se zbrali veliki duhovni in farizeji k Pilatu rekoč: „Gospod! spomnili smo se, da je ta zapeljivec, ko je še živ bil, rekel: Črez tri dni bom ustal. Ukaži toraj grob obvarovati do tretjega dne, da kje ne pridejo njegovi učenci, in ga ne ukradejo in ne rekó ljudem: Od mertvih je ustal; in posledja zmota bo hujša od perve.“ Pilat pa jim je rekel: „Imate stražo; pojdite, obvarite kakor veste.“ Oni pa so šli, in so grob obdali z varhi, in kamen zapečatili. Taka se je godila z Jezusovim truplom; kaj pa se je med tem godilo z njegovo dušo? Njegova duša

1. je šla pred pekel; tretji dan se spet združila ž njegovim truplom in Jezus je 2. od smerti ustal, 3. 40ti dan šel v nebesa, kjer sedi ob desnici Boga Očeta vse-

mogočnega, in 4. od ondod bo prišel sodit žive in mertve. Vse to vam danes kratko povem!

Razlaga.

1. Doli je šel Jezus v predpekel. To pa ni tisti strašni kraj, kjer zaverženi duhovi in terdovratni grešniki terpijo vekomaj, temuč to je bil poseben kraj, kjer so duše pravičnih stare zaveze pred Jezusovo smertjo prihodnjega odrešenika terdno in brez terpljenja pričakovale. Pravični starega zakona so živeli in umerli v sladkem upanji, da odrešenik pride, so lepo in pošteno po svojej vesti in postavi živeli, — pa vendar v nebesa niso mogli, ker so bile vrata nebeške zaperte. K tem pravičnim v predpeklu se je Jezus že v petek koj hitro po smerti na križu podal, pa ne samo njegova človeška duša, temoč ž njo vred tudi njegova božja natora. Veliko sto in sto let so ti pravični pričakovali svojega odrešenika. Kako so bili vsi nezapopadljivo veseli, ko je Jezus k njim prišel in jim oznanil, da so odrešeni in da skoraj ž njim pojdejo v svete nebesa! Tukaj v predpeklu je Jezusova duša le v petek in v saboto ostala, velikonočno nedeljo zjutraj je spet šla v grob, kjer je ležalo njegovo truplo, je spet s truplom se združila, ga oživela, in

2. Jezus je tretji dan od smerti ustal. Velikokrat je Jezus pravil, da bo tretji dan ustal; v petek so ga pokopali: pervi dan, saboto je počival v grobu: drugi dan in nedeljo zgodaj o svitu je od smerti ustal. Tudi Lacar, mladeneč v Najmu in Jairova hči so od smerti ustali, pa ne iz samosvoje moči, temuč Jezus jih je obudil; Jezus pa je iz lastne moči, neumerjoč in častitljiv, kakor premagavec smerti in hudiča, od smerti ustal. Ko je on iz zapertega groba šel bil, začela se je zemlja tresti, angelj v nebeškej svitlobi je kamen od groba odvalil, in varhi so ostermeli in zbežali. Pravili so vsi zbežni judom, kaj se je bilo zgodilo, in da je Jezus resnično od smerti ustal. Ali tudi te priče terdovratnih judov niso spreobernile. Učili so varhe legati in so jih za to krivo pričevanje drago plačali: „ Recite, so jim rekli, njegovi učenci so po noči prišli in ga ukradli, ko smo spali.“ Oh neumni in hudobni slepci! Če so spali, kako so vedeli, kdo da je Jezusovo truplo vzel? Pa hoteli so sami sebe in druge slepiti. Zakaj da nemarnih vojščakov niso pred sodbo sklicali in ostro kaznovali, da svoje dolžnosti niso spolnovali? Zakaj tudi Je-

zusovih učencev niso prijeli in hudo kaznovali, ker so se prederznili, Jezusovo truplo ukrasti in tako vse ljudstvo slepiti in goljufovati? Tega niso storili in tako nehoté spričali, da je Jezus resnično od mertvih ustal, kakor nam sveto evangelje pripoveduje. Marija Magdalena ga je narprej videla, in je letela to povedat njegovim učencem. Potem druge pobožne žene, ktere so v nedeljo zgodaj k grobu šle, so po angelju zvedele, da je ustal. Dva učenca, ki sta v nedeljo popoldne iz Jeruzalema v Emavs šla, sta ž njim dolgo na potu se pogovarjala, in ga pri mizi spoznala, ko je kruh razlomil. Dvakrat je prišel k svojim učencem pri zapertih durih, in se tudi drugod vsem večkrat prikazal, enkrat clo 500 učencem in poslednjič so ga vidili vsi v nebo iti. Jezus je toraj res od smerti ustal in tako se je dopolnilo, kar so preroki govorili in tudi on sam večkrat pravil, — tako je Jezus dokazal, da je res Sin živega Boga in njegova vera res božja, — tako nam je dal sladkega upanja, da bodemo tudi mi enkrat od mertvih ustali: „Po človeku (Adamu) je smert in po človeku (Jezusu) vstajenje mertvih.“ Zdaj pa more še kdo vprašati: „Čmu pa je Jezus od smerti vstal?“ Jezus je od smerti vstal:

a) Da se je dopolnilo sveto pismo in njegovo lastno prerokovanje. Kralj David je Jezusu te le besede položil na jezik: „Ne boš me pustil v grobu, in ne boš pripustil, da bi strohljivosti zapadel tvoj Svetnik.“ Jezus sam je večkrat pravil, da bo od mertvih ustal. Za to prerokovanje so clo sovražniki Jezusovi dobro vedeli, in so toraj rekli Pilatu: „Spomnili smo se, da je ta zapeljivec, ko je še živ bil, rekel: Čez tri dni bom ustal.“

b) Jezus je ustal, da je v veri poterdil svoje učence in druge ljudi. Učenci Jezusovi, že poprej boječi in maloverni, so po Jezusovi smerti še bolj maloserčni in omahljivi postali. Ko bi Jezus ne bil od mertvih ustal, bili bi kmalu pozabljeni njegovi nauki in čudeži. Učenci bi Jezusovih naukov po njegovi smerti ne bili drugim oznanovali, in ljudje bi bili mislili, da je Jezus res zapeljivec, kakor so ga veliki duhovni pred Pilatom imenovali.

c) Jezus je ustal, da mu je bila povernjena čast, ktero mu je smert odvzela. Dokler je Jezus hodil po Judovski zemlji, pričal je s čudeži, da je od Boga poslan, in ljudje so tropoma za njim hodili, in ga ko kralja častili. Kader je bil Lacara obudil in cvetno nedeljo v Jeruzalem šel, tedaj mu je ljudstvo na-

sproti prišlo, in je veje sekalo in jih stlalo na pot, drugi pa so clo svoje oblačila razgrinjali po cesti, po kteri je imel Jezus iti, in so vesel glas gnali rekoč: „Hvaljen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem!“ Ko je bil pa Jezus na Getzemanskem vertu vjet, na sodbo gnan, kervavo razbičan, s ternjem kronan, v smert obsojen; bila je pozabljena vsa ta čast, zatemnela je vsa njegova visokost, in nobeden bi ne bil Sina božjega spoznal v njem, ki je bil razbojnikom prištet, in je v sredi hudodelnikov umerl. S tim pa, da je od mertvih ustal, je skazal, da je res božji Sin; čast, ktera mu je bila s smertjo vzeta, bila mu je z vstajenjem povernjena, in poveličano je bilo po vsem svetu njegovo presveto ime.

d) Jezus je ustal, da lagleje verujemo ustajenje mertvih in tem zvestejši pričakujemo lastnega častitega ustajenja. Da bomo vsi od mertvih ustali, verovali so vsi pravoverni ljudje; s svojim ustajenjem nas je pa Jezus v tej veri še tem bolj poterdil. Sv. Pavl pravi: „Po človeku (Adamu) je smert, in po človeku (Jezusu) ustajenje mertvih. In kakor v Adamu vsi umerjejo, tako bodo tudi v Kristusu vsi oživeli.“ Ustajenje Kristusovo nas tedaj razveseljuje in nas s sladkim upanjem napaja, da bomo tudi mi nekdaj častitljivo ustali.

Te vesele resnice nas opominja vesel praznik, kteremu pravimo „velikanoč.“ Velika noč je tudi tisti praznik, po kterem se ravnajo vsi premakljivi prazniki cerkvenega leta. Kdaj se ima velika noč obhajati, bila je dolga pravda v sv. kat. cerkvi. Kristjani v Aziji so jo z judi vred obhajali vselej 14. dan po mlaju meseca marca, vse eno, ali je ta dan bila nedelja ali ne. V Rimu in po vseh večernih deželah so veliko noč obhajali vselej pervo nedeljo, ktera je koj za 14. dnevom po mlaju marca prišla. Ne kristjani na jutrovem, ne kristjani po večernih deželah niso hotli svoje navade popustiti; vsak je hotel prav imeti. Da se ta reč poravna, je Nicejski zbor l. 325 sklenil in zaukazal „da se ima velika noč zanaprej vselej in povsod nedeljo po pervem šipu (polnej luni) vigredi obhajati; če pa ta šip pade na nedeljo, je velika noč še le prihodnjo nedeljo.“

O Veliki noči bi tudi mi vsi imeli ustati iz grešnega groba. Zgodovinar Janez Mošus pripoveduje tole: V Tarsu na Cilicijanskem je živel Babil, gledišen igravec, prav gerdo in nesramno: dve ženski je pri sebi imel in z obema po zakonsko živel. Nekdaj je šel v cerkev in slišal besede sv. evangelja: „Delajte pokoro; zakaj božje kraljestvo je blizo.“ Te

besede so prebodle njegovo serce. Gre domu in govori svojim nesramnim prijatlicam; „Veste, da sem vaju dosedaj ljubil, sedaj je pa z menoj druga. Dam vama, kar imam, razdelite med seboj; kajti za naprej ne bom več potreboval ničesar; pojdem v samostan in bom samotarec.“ Nekaj časa ste stermo gledale in jokale; pa kaj se zgodi. Ne dolgo potem k njemu govorite: „Bile sve v pregrehi tvoje tovaršice, tvoje tovaršice hočeve biti v pokori, in delati s teboj vred ostro pokoro.“ Razprodali so vse, kar so imeli, dnar med uboge razdelili, in živeli spokorno in sveto. To se pravi: Zbuditi se iz grešnega spanja in ustati k novemu življenju.

3. štirideseti dan po svojem vstajenju je J. v nebesa šel, in sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega. Ko je prišel namenjeni dan, da bi Jezus k Očetu se vernil, peljal je svoje učence do Betanije na oljsko goro. V Betanijo je Jezus večkrat dohajal. Ta je bila blizo Jeruzalema. Tukaj jim je obljubil svetega Duha poslati in jim je ukazal v Jeruzalemu ostati in obljubljenega svetega Duha pričakovati. Preden je pa šel v nebesa, je Jezus sosebno prijaznost skazal svojej preljubej materi Mariji, svojim apostelj-nom in vsem svojim učencem, je raztegnil nad njimi svoje svete roke in jim delil svoj vsemogočni blagoslov.

Po tem se je vpričo vseh vzdignil od zemlje, pa ni naglo zibnil izpred njih oči, ampak počasi je šel v nebesa, da so lahko in dolgo za njim gledali, dokler ga je oblak vzel izpred njih oči. Kraj, kjer je Jezus v nebesa šel, je oljska gora, ki je viša kot vsi griči krog Jeruzalema. Od severja do juga ima v enej versti tri kupe ali višave. — Jezus je na srednjej, najvišej svoj častiti vnebohod doveršil. — Sveta Helena je tu prelepo cerkev z osmimi voglji zidati dala. — Sveti Pavlin, častitljivi Beda in drugi pisatelji povedó, da zidarji ondi, kjer se je Gospod proti nebu vzdignil, niso mogli ne stropa prezidati, ne tam s kamnjem vložiti. — Na mestu cerkve stoji zdaj turška mošeja, ki je pa zlo že poderta in s slabimi, turškimi hišami obdana. V sredi se v nekakej kapeli še sled vidi, ki so jo po starodavnem sporočilu in po spričbi svetega Hieronima, ki jo je sam vidil, noge Gospoda, ko se je v nebo vzdignil, v kamen vtisnile. Zdaj se še vtisk leve noge vidi, sled desne noge so pa nek Turki sred 17. stoletja proč vzeli in jo v svojej mošeji, ki je na mestu nekdajne cerkve, zlo časté. Sveta stopinja je čisto razločna, čeravno so jo brezštevilni poljubki romarjev že nekoliko zagladili. Peta je na jug

obernjena, persti so pa proti severju, le nekoliko na levo stran nagnjeni. Zveličar je toraj kot na križu tudi pri vnebohodu svoj obraz proti Evropi obernjen imel, tedaj proti najlepšemu kraju zemlje, ki mu je, posebno pa v njem mesto Rim, nar bolj zvest ostal. V varstvo je zdaj sveta stopinja z zidom obdana, da se ne hodi čez in pa neki turški menihi tudi tu stražo imajo. Tudi imajo oni majhne štirvoglaste kamne pri sebi, s kterimi se svete stopinje dotaknejo in jih potem romarjem ponujajo; za nje dobé majhno darilo. Vnebohodni dan obhajajo katoličani, staroverci in Armenci v mošeji sveto mašo, potem ko mošejo očistijo. Tako je Jezus ravno na tistej gori, kjer je nekdaj terpeti začel in kervavi pot potil, veselo in častitljivo v nebesa šel in po tem ne samo svojih učencev temoč tudi nas vse poterdil v svetej veri, da je on vsegamogočni gospod, in da je nas vse vnel zvesto spolnovati vse, kar nam je zapovedal, da za njim pridemo v nebeško kraljetvo; zakaj sam pravi: „Grem vam prostora pripravljat, da tam, kjer sem jaz, tudi vi bote.“ Šel je Jezus v nebesa in sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega; to pomenja, da ima Jezus enako oblast, ko Bog Oče in sv. Duh, in da mu gre enaka čast in slava. In to oblast, čast in slavo uživlja Jezus kot Bogčlovek, zakaj vzel je seboj svoje častitljivo spremenjeno telo, ga posadil ob desnici Boga Očeta in kraljuje ondi v nebesih in na zemlji.

Žalostni so aposteljni in učenci za Jezusom gledali, akoravno ga niso več vidili. Sedaj sta prišla dva angelja in njim rekla: „Kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, kteri je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga vidili iti v nebo.“ Kedaj in zakaj bode pa spet prišel, povejo nam besede apost. vere:

4. Od ondod bo prišel sodit žive in mertve. Jezus je vseh ljudi gospod in odrešenik, ravno tako je pa tudi vseh ljudi sodnik. On sam je judom rekel: „Oče nikogar ne sodi, ampak je vso sodbo Sinu dal; njemu je oblast dal soditi, ker je on sin človekov.“ Zatoraj so tudi aposteljni oznanovali in vsem ljudem pričevali, da je Jezus sodnik živih in mertvih.“ In večkrat je Jezus učil, da bode zopet prišel: „Vidili bodo Sina človekovega priti v oblakih nebeških z veliko močjo in veličastvom. In bo poslal svoje angele s trobento in z velikim glasom, in bodo zbrali njegove izvoljene od čveterih vetrov od konca neba do konca njegovega. In pravične bo postavil na svojo desnico in hudobne na svojo levico.“ Ko bodo

zbrani vsi ljudje — živi in mertvi, to je: pravični in grešniki — in kakor sv. Janez pravi: mali in veliki, se bodo odperle bukve, in mertvi se bodo sodili po tem, kakor je bilo v bukvah zapisano, „po njihovih delih.“ Tukaj bode se razkrilo ne samo vse, kar je človek govoril in storil, temuč tudi kar je mislil in poželjeval. Zakaj da pa? Poslušajte, kaj pravi sv. Pavel: „Vsi se moramo pred Kristusov sodni stol pokazati, da vsak prejme, kakor je delal dobro ali hudo.“ Oh! to bo veselo za pravične, ki so se trudili, premagovali in lepo dopolnovali voljo božjo; oh! to bo pa tudi strašno za grešnike, ki so živeli po grešnem poželjenji in se malo marali za božje zapovedi! Ko bo sodba že dokončana, poreče pravičnim na desnici: „Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta;“ po tem se bo pa tudi obernil na levico in poreče: „Poberite se, vi prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim služabnikom.“ In ne samo duše, temuč tudi trupla pravičnih pojdejo v svete nebesa užívljat neizrečeno veselje in hvalit Boga vekomaj. Grešnikov duše in trupla pa pojdejo v pekel, kjer bodo strašno in grozno terpele vekomaj.

To bode poslednja sodba, ktere imamo pričakovati sodni dan. Človek se toraj dvakrat sodi: pervokrat koj hitro po smerti le sam posebej; drugokrat pa sodni dan pred vsemi ljudmi celega svetá. Bote prašali; Zakaj da kej bo očitna poslednja sodba? Da celi svet in vsi ljudje spoznajo, da je Bog neskončno pravičen, da nikomur dolžen ne ostane, in da dolgo odlaša pa nikoli ne odloži. Da vsi ljudje spoznajo, da je Jezus Kristus res pravi in živi Sin božji, kteremu gre vsa čast in slava vekomaj. In slednjič da se poplača vse dobro in kaznuje vse hudo, ne samo to, kar se je očitno delalo pred ljudmi, temuč tudi to, kar se je godilo na samem in na skrivnem. Kolika čast za pravične, kterim se sedaj marsikdo posmehuje, „Hudobni bodo od dušne bridkosti zdihovali: Ti so tisti, kterim smo se mi nekdaj posmehovali in jim gerde priimke dajali. Mi neumneži smo imeli njih življenje za nespametno in njih konec za nečasten. Poglej, kako so prišteti med božje otroke in njih dedščina je med svetniki.“ Spominjajmo se pogostoma poslednje sodbe, in oklenimo se terdno Jezusa Kristusa, kteri bo prišel sodit žive in mertve, sodit nas vse!

Sklep.

Slišali ste danes, da je Jezus častitljivo od smerti vstal, vesel v nebesa šel in da spet pride sodit žive in mertve. Kaj bi vam h koncu povedal in posebno priporočil? Tole: „Ako ste s Kristusom vstali, iščite, kar je zgoraj!“ Dalje: „Ne utrudimo se in ne opešajmo, temuč ozrimo se na Jezusa, ki je križ preterpel in sedaj sedi ob desnici Boga Očeta.“ In slednjič: „Vse, kar se godi, naj bo dobro ali hudo, bo nekdaj presodil Jezus,“ delajmo toraj le dobro! Amen.

XIV. Keršanski nauk.

Od sv. Duha.

P. Kako se glasí osmi člen apostoljske vere?

O. Osmi člen apostoljske vere se tako glasi:
Verujem v sv. Duha.

P. Ktera božja peršona je sveti Duh?

O. Sveti Duh je tretja božja peršona, je pravi Bog.

P. Od koga se izhaja sveti Duh?

O. Sveti Duh se izhaja od Očeta in Sina od vekomaj.

P. Kje nas sveti Duh posvečuje?

O. Sveti Duh nas posvečuje:
1. V svetem kerstu.
2. V zakramentu svete pokore.
3. Kolikorkrat druge svete zakramente vredno prejmemo.

P. Kako nas sveti Duh posvečuje?

O. Sveti Duh nas posvečuje, ker v nas vliva posvečujočo gnado in tako nareja, da smo otroci božji, ali pa ker posvečujočo gnado v nas množi.

P. Kaj še več sveti Duh z gnado svojo v nas dela?

O. Sv. Duh tudi razsvetljuje naš um; nas uči in nagiba, da bi po volji božji ravnali; in nam deli svoje darove.

P. Kteri so darovi svetega Duha?

O. Darovi svetega Duha so:
1. Dar modrosti. 2. Dar umnosti. 3. Dar svetovanja. 4. Dar moči. 5. Dar učenosti. 6. Dar pobožnosti. 7. Dar strahú božjega.

Vvod.

Veliki četertek pri poslednji večerji je Jezus svojim učencem oznanil, da jih bode skoraj zapustil. Ko so to slišali, bili so serčno žalostni. Jezus jih tolaži in med drugimi besedami jim tudi pove, da bode jim in svojej cerkvi sv. Duha poslal. „Za vas je dobro, je rekel, da jaz grem. Zakaj, ako ne grem, Tolažnik (Troštar) k vam ne pride; ako pa grem, vam ga pošljem.“ Da jim pa tudi pove, kdo da je ta Tolažnik, je še pristavil: „Kedar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico, in bo pri vas ostal vekomaj.“ Ravno od tega sv. Duha govori osmi člen sv. apostoljske vere: „Verujem v sv. Duha.“ Povedal sem vam od Očeta nebeškega, tudi že od Boga Sina, danes vam pa govorim od Boga sv. Duha in vam tole razkladam:

1. Kdo je sv. Duh? 2. Kaj dela sv. Duh? in 3. Kaj smo njemu dolžni.

Razlaga.

Vidili ste že gotovo kako podobo presv. Trojice. Nad Bog Očetom in Bog Sinom se vidi bel golobček, — pa ni prav misliti, da je sv. Duh golobu podoben; temuč sv. Duh je zgolj duh, kakor Bog Oče in Bog Sin; pa se nam ljudem predpostavlja v golobji podobi, ker je pri Jezusovem kerstu plaval nad njim kot golob. Tudi ognjeni jezički včasih pomenjajo sv. Duha zavoljo tega, ker je binkoštni praznik sv. Duh se prikazal v razdeljenih ognjenih jezikih. Sv. Duh ni toraj ne golob, ne ogenj, ne angelj, ne kaka druga stvar, temuč

1. sv. Duh je pravi Bog in sicer tretja oseba.

Sv. Duh, ko je nad apostelne in učence Jezusove prišel, podelil jim je mnogoverstnih darov: Razsvetil jim je um in pamet, da so se vsega spomnili in vse jasno zastopili, česar jih je bil Jezus učil; poterdil jim je voljo in vlil toliko serčnost, da so stopili med trumo Judov in oznanovali Jezusa križanega; — dal jim je tudi, da so govorili raznih in novih jezikov, kterih se prej nikoli učili niso. Kdor to dela in takih darov deli, mora biti vsegamogočen, mora biti Bog. — Znano vam je, da so pervi kristjani bili le eno serce in ena duša, bogati so obilno milodarov pokladali pred noge apostelnom, da bi jih oni delili med uboge. Pa kaj se enkrat zgodi! Nek

mož, Ananija po imeni, je s svojo ženo Safiro prodal njivo. Ananija je le nekaj dnarja, kar je za njivo dobil, položil apostelnom k nogam, in rekel, da je to ves dnar. Ta goljufija je bila tudi znana ženi Safiri. Sv. Peter pa je rekel: „Ananija, zakaj je satan tvoje serce zmotil, da si legal sv. Duhu; nisi legal človekom, temuč Bogu.“ Pa naglo je padel in umerl Ananija, in za njim tudi Safira. Sv. Peter imenuje tu sv. Duha očitno Boga. Ravno to tudi uči sv. Janez. „Trije so, kteri pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sv. Duh, in ti trije so eno.“ — Po tem toraj je sv. Duh pravi Bog, ima ravno tiste lastnosti, ki jih imata Bog Oče in Sin, pa le ta razloček je, da je sv. Duh tretja božja oseba, ktera se iz Očeta in Sina ob enem izhaja.

2. Kaj pa dela sv. Duh nam v zveličanje?

Jezus Kristus nam je pridobil večno zveličanje. On nam je odvzel tmoto — nas je učil; on nam je odvzel greh — nas je odrešil; on je vstavil svojo cerkev, da se celi Jezusov nauk in celo Jezusovo odrešenje hrani za vse ljudi, za vse kraje in za vse čase. Pa kaj bi pomagala večerja še tako velika in še toliko bogata, če bi ljudje zajemati ne mogli, ali ne smeli ali ne hotli? Kaj bi pomagalo, da je Kristus prišel nas učit in nas odrešit, če bi si ljudje vsak posebej za se Jezusovega nauka in njegovega zasluženja privlastovati ne mogli, ne smeli, ali ne hotli. Jezusov nauk in njegovo zasluženje sv. Duh vsakemu človeku posebej privlastuje in deli. Kako pa kej?

a) Sv. Duh dela, da se Jezusov nauk čist in nepokažen hrani in med ljudi razširja. To je Jezus sam rekel od sv. Duha; on sam ga imenuje Duha resnice, ki bo učil vso resnico, in ostal pri nas do konca sveta. Sv. Duh toraj razsvetljuje tiste, ki imajo pravico, v cerkvi učiti, da učijo le samo Jezusovo resnico, — razsvetljuje pa tudi verne, da radi poslušajo in sprejemajo Jezusov nauk. To opravilo sv. Duha bi mogli imenovati: razsvetljujoče opravilo.

b) Sv. Duh dela, da se vsak človek posebej vsega tega, kar nam je Jezus na sv. križu pridobil, to je: odpuščanja vseh grehov in pravice do večnega zveličanja, udeležiti zamore. Kako pa to mar dela? Jezus je hotel in zaukazal, da se njegov nauk vsem ljudem po pridigi oznanuje, hrani in ponuja; kako pa je hotel in zaukazal, da se njegovo zasluženje na križu, to je odpuščanje grehov in pravica do večnega zveličanja vsem ljudem hrani, ponuja in privlastuje? Kakor je Jezus za svoj nauk odločil besedo, ktera se sliši, tako je odločil za svoje

zasluženje znamenja, ktere se vidijo. Sv. Duh ima tukaj tole opravljati: on posvečuje mašnike, ki imajo oblast tiste znamenja opravljati, — on daje očitnim znamenjem čudovitno moč, ljudi Jezusovega zasluženja vredne delati, — on pa tudi ljudi pripravlja in zbuja, da Jezusovo zasluženje v svoje serca sprejemajo in hranijo, ž njim delajo in modro hišujejo. To opravilo sv. Duha bi se reči moglo: opravičujoče opravilo.

c) Teh neskončnih gnad in nebeških darov pa ni Jezus brez varha in oskerbnika zapustil, tudi jih ni komur si bodi izročil, temuč osnoval je neko napravo, ktera nad njegovim naukom čuje, ga hrani in tudi može ljudem pošilja, ki imajo od nje oblast in pravico, pristni in celi Jezusov nauk jim oznanovati, ktera dalej vidljive znamenja hrani in može posvečuje, da imajo oblast in pravico, tiste znamenja opravljati in po njih Jezusovo zasluženje ljudem deliti in privlastovati. To napravo, to kraljestvo imenujemo sv. cerkev, in sv. Duh je, ki sv. cerkev varuje in vlada, da Jezusov nauk in njegovo odrešenje hrani in ljudem deli. To opravilo bi se moglo imenovati: vladajoče opravilo sv. Duha.

Iz tega se lahko vidi, da se imamo zastran večnega zveličanja svetemu Duhu za neskončno veliko zahvaljevati; ja! clo nič bi nam ne bilo pomagalo, da bi bil Jezus ravno človeški rod odrešil in ga učil, ako bi nam sv. Duha ne bil poslal, ki vsakemu človeku posebej Jezusov nauk in njegovo zasluženje hrani, ponuja in privlastuje.

Sedaj pa prašam:

3. Kaj smo mi sv. Duhu za to dolžni.

a) Sv. Duh nam Jezusovo odrešenje, to je: odpuščanje grehov in pravico do večnega zveličanja — koj pri našem kerstu deli, nas prerodi v otroke ljube nebeškemu Očetu, in pri nas in v nas prebiva tako dolgo, da smertno ne grešimo. Lejte! to je tista posvečujoča gnada, ktera je več vredna, ko zlato in srebro celega sveta. Varujte se toraj, ljubi otroci! vsakega smertnega greha, da sv. Duha iz sebe ne odženete in posvečujoče gnade ne zgubite! Ti pa ljubi kristjan! ki si toliko nesrečen bil smertno grešiti, oh ne odlašaj, zakrament sv. pokore vredno prejeti, da si posvečujočo gnado božjo spet pridobiš.

b) Sv. Duh nas pa tudi opominja, sv. Jezusov nauk zvesto poslušati in lepo po njem se obnašati; nam potrebne pomoči deli, da to ložej delamo, to se pravi: sv. Duh nam deli pomagajoče gnade. Razni so pa darovi, kterih nam sv. Duh v

ta namen deli. Dar modrosti razsvetluje, očisti in povišuje človekove misli, da ve in ljubi, kar mu služi v zveličanje. To je prava in potrebna modrost, ktero Bog daje tim, kteri njega ljubijo. Blagor kristjanu, kteri to nebeško modrost ima, boljša je od srebra, zlata in vsega posvetnega. Posvetni modrijani veliko reči vedó, prave modrosti pa ne vedó, ker zaničujejo, kar jim služi v zveličanje. Modrost ne gre v hudovoljno dušo, in ne prebiva v telesu grehom podverženem: zakaj sveti Duh se odtegne od nespametnih misli.

Dar modrosti in umnosti razsvetljuje dušo, da ve, kako visoke, skrivne in lepe da so razodete resnice, kolikor je človeku mogoče. Kdor nima daru umnosti ali zastopnosti, mu je vse temno in merzlo; razodete resnice so neizrečeno lepe, pa ne vsem, temuč njim, ktere sveti Duh razsvetli. Nekteri kristjani so viditi priprosti, umé pa in ljubijo, kar je božjega; drugi so visoko učeni viditi, in jim je prava učenost neznana. Ravno to je Jezus govoril: „Gospod je to skril modrim in zastopnim in je majhnim razodel.“ Sveta Olimpija je bila lepa in bogata, da malo ktera. Njen mož jej je skoraj umerl, le 20 mescev je bila udana. Cesar Teodozij je mlado in bogato udovo dolgo in sitno nadlegoval, da bi vzela njegovega strica, žlahtnega in bogatega Španjolca. Pa stanovitno se je branila in ni se hotla udati več; kajti sklenila je, svetu in vsemu, kar je njegovega, dati slovo, in le svojemu Jezusu, nebeškemu ženinu, živeti. To je cesarja hudo razkačilo; zapovedal je, da ima vse njeno preveliko bogastvo nek predstojnik pod svojo oblast vzeti in oskerbovati tako dolgo, da bode Olimpija 30 let stara. Poslušajte, kaj je potem še le 18 let stara udova Teodoziju pisala: „Skazal si mi, o gospod! dobroto, ktera se spodobi ne samo za cesarja, temuč tudi za škofa; vzel si mi premoženje; ni mi toraj treba skerbeti, kako ga imam hraniti in na dobro obračati. Da bode moje veselje popolnoma, le nekaj še zaukaži, to namreč, da se moje premoženje cerkvam in ubogim razdeli. Že davno sem se bala, da postanem prevzetna za voljo tega, da sama toliko ubogaime delim. Tudi bi pri posvetnem bogastvu lahko zabila večnih, dušnih in nebeških reči, in jih zanemarjala. Pravo modrost hočem iskati in ne iskati več sveta in posvetnih reči, temuč le samo Boga in nebeške reči.“ Tako je govorila ta Jezusova nevesta. Zakaj da pa? Sv. Duh je v njem sercu prebival in jej dajal dar prave modrosti. Še nekaj: Henrik Dilson je stopil v jezuitarski samostan; pa je bil tako terde in slabe

glave, da se skoraj ničesar ni mogel naučiti. To ga je strašno bolelo. Ljubil in častil je prečisto mater božjo tako serčno in goreče, da jej je darovati obljubil dušo in telo in vse svoje moči. Nekega dneva je ves žalosten klečal pred podobo prečiste device Marije, in jej bridko tožil to svojo nadlogo. Pa glejte! na enkrat je bil tako razsvetljen v božjih rečeh, da so ga najbolj učeni gospodi njegovega samostana občudovali, in tako dobro je reči v glavi in pameti obderžal, da je cele slišane pridige od besede do besede znal in jih dolge leta iz glave povedal. Prečista devica Marija mu je izprosila dar umnosti.

Dar svétovanja stori, da kristjan razločuje dobro od hudega, in si izvoli kar dopade Bogu, da po pravem potu hodi v večno zveličanje. Ta dar je zlo potreben; zakaj v človekovih mislih in v zunajnih rečeh so čudne zvijače; kdor toraj pravega znanja nima, izvoli si hudo v podobi dobrega, in streže svojemu prikritemu poželjenju, da sam ne ve. Dobroželjnim dušam je odkrito, kar dopade Bogu, in hudovoljnim dušam se hudo nedolžno zdi, in one se same vjamejo v skrite nastave. „Razumnost mesa je smert.“ Zakaj da toliko kristjanov Boga serčno ljubi in pobožno in sveto živi? Lahko je odgovoriti: „Sv. Duh jim deli dar svèta.“ Sv. Ciril Jeruzalemski prav lepo od tega piše: „Alite, da večkrat kaka deklica zapusti svojega ženina, kteremu je že bila obljubljena. To se godi, ker jo je sveti Duh razsvetil spoznati, da je deviški stan lepši in Bogu bolj dopadljiv. Alite, da kak imeniten bogatin vsemu bogastvu slovo da. To se godi, ker ga je sv. Duh podučil, kako prazno in minljivo da je vse posvetno. Alite, da kak mladeneč svoje oči zatisne, ja da clo beži, da bi ne videl kake lepe ženske in čisto ohranil svojo dušo. To se godi, ker mu je sv. Duh spoznati dal, kako nevarno da je to. Alite, da človeka mika, na svetu veliko nagrabiti in imeti vsega dovolj; pa koliko jih je, ki vse zapustijo in nočejo nič imeti. To se godi, ker jim je sv. Duh pokazal, kako nevarno da je posvetno bogastvo.“

Dar móči daje kristjanu serčnost, da se zaničevanja, ali preganjanja, ali terpljenja ne boji, ampak premaguje skušnjave in zaderžke, da služi Bogu. Silno potreben je ta dar, zakaj človek je slab, grešnikov in pohujšanja veliko, in ves svet poln zapeljivosti. Srečni oni, ki so stanovitne in nepremagljive volje; teh je silno malo. Aposteljni in sveti marterniki so šli pred neusmiljene oblastnike, v dobiček si šteli zavoljo imena Jezusa terpeti; zdaj pa skoraj vsaka skušnjava

odvrača kristjana od Boga. Sv. Gregor pravi: „Oni, ki se vsake besede bojé, kako bi življenje dali za vero?“ Duhovni oče Janez Vahado je Japancem keršansko vero oznanoval. Naenkrat so ga zgrabili in v ječo vergli. Tu je pisal svojemu prijatlju: „Zaprisežem, visoko vredni gospod! in pišem le samo čisto resnico, da bi ne dal svoje ječe za vse kraljestva celega sveta. Nikoli nisem bil tako zadovoljen, nikoli tako vesel, in nikoli tako brez skerbi, kakor ravno sedaj.“ Ko je slišal, da je k smerti obsojen, djal je: „Tri dni mojega življenja so mi bili najljubši in najveseliši; to je: dan, ko sem stopil v samostan, ko sem bil vjet, in ko sem slišal, da moram umreti.“ Zastran svoje smerti je svojemu duhovnemu predniku takole pisal: „Ravno kar so mi oznanili, da sem k smerti obsojen. Umerjem prav veselega serca, ker umerjem za milega Jezusa.“ Od kod to veselje v ječi in ob smertnej uri? Sv. Duh mu je dal dar moči.

Dar učenosti razsvetljuje kristjana, da spozna Boga, njegove popolnomasti, in druge visoke skrivnosti. Ta dar so prejeli preroki, aposteljni in nekteri drugi sosebni prijatlji božji, kterim so bile sosebne skrivnosti oznanjene, da so Boga visoko hvalili, in drugim ljudem oznanovali njegovo čast. Slavno znani Arzenij je izrejeval in učil cesarska sina Arkadija in Honorija. Ko je med puščavniki živel, soznanil se je z nekim možem nizkega stanú. Ta mož ni bil učen, vendar ga je Arzenij rad popraševal in se učil od njega. To je nekega puščavnika merzelo. Zatoraj Arzeniju očita: „Ti znaš vse vednosti starih Gerkov in Rimljanov, kaj si kaj misliš od tega bedaka naučiti se.“ Arzenij pa je djal: „Res je, da mi vednosti slavnih Gerkov in Rimljanov niso neznane in ptuje; pa od tega, kar ta mož zna, še abcda nisem se naučil.“ Stari puščavnik, kterega je Arzenij rad opraševal, ni sicer bil visoko učen v posvetnih rečeh in vednostih, pa je znal, kar je več vredno, znal je skerbeti za svoje zveličanje; sv. Duh mu je delil dar učenosti. Te nar potrebnejše učenosti se je hotel Arzenij od tega sivega starčka učiti. Oh kako nevedni so v tej reči velikokrat visoko učeni modrijani! Nimajo darú prave učenosti, ktero so svetniki imeli. Zatoraj ima sv. Tomaž Kempčan prav, ko piše: „Boljši je reven kmet, ki Bogu služi, kakor prevzeten modrijan, ki kuka in gleda, kako se zvezde sučejo, zraven pa sam sebe zanemarja.“

Dar pobožnosti poravna človeka po volji božji, da Boga vredno moli, mu je iz ljubezni pokoren, in njegovo voljo zvesto dopolnuje. Pobožni so Bogu zvesti v dobrem in hudem, v

skušnjavah, v preganjanji, v vsem, ker so zmiraj in popolnoma pokorni Bogu, kterega iz vse duše ljubijo in nad njim svoje veselje imajo. Sveti Avguštin prav govori: „Prava pobožnost je popolnoma pokorščina iz čiste ljubezni.“ O tem pravi sv. Makarij: „O mogočni žark božje gnade, ktero deli sv. Duh! Terdi led se taja, kedar rumeno solnce svoje žarke pošilja; taja se tudi merzli led grešnega serca, kedar ti noter v serce posiješ in ga ogrevaš; cvetlica se odpira rahlo in veselo, kedar jo zadenejo solnčni žarki, tako se odpre tudi serce terdovratnega grešnika, ako se ga ti, božja luč, dotakneš; človek dela potem prav in dobro, živi pobožno in sveto in daleč okoli se razprostira žlahtni duh njegovih dobrih del.“

Dar strahu božjega da kristjanu, da se Boga iz ljubezni boji. Kdo izmed kristjanov se nič ne boji Boga? Kdor se pa boji Boga zato le, ker on hude dela pokorja, še nima pravega strahu božjega. Kdor se boji žaliti Boga, in greh odvrača, ker Boga ljubi, on ima pravi strah božji, in bo, če v njem ostane, zveličan. Srečna duša, ktera se Gospoda boji, ker bo Bog nje močen varh. Sv. Duh dela, da svetniki božji boje in trepetaje skerbijo za svoje zveličanje. Veliko gnad je bil sv. Izidor prejel, vendar je bil žalosten in pobit. Prašali so ga, zakaj da je žalosten; on pa je odgovoril: „Kdor pričakuje bogato dedščino, in boji se zgubiti jo, ne more miren in pokojen biti; kdor se pravda in ve, da bode po pravdi bogat ali pa berač, nima nikoli pokoja, preden da ni pravda dognana.“ Sv. Izidor je bil poln strahu božjega; zatoraj se je bal in tresel pri vsakej stopinji, da bi le Boga ne razžalil in njegove gnade in ljubezni ne zgubil. Lejte, ljubi moji! to nam deli sveti Duh; zatoraj goreče in pogostoma zdihujmo in prosimo, naj sv. Duh s svojimi darmi v nas prebiva!

Sklep.

Mi katoljški kristjani imamo od sv. Duha tole verovati: 1. da je sv. Duh pravi Bog ene natore in enega bitja, kakor Bog Oče in Bog Sin; — 2. da se sv. Duh od Očeta in Sina ob enem izhaja, 3. da nas sv. Duh v svetih zakramentih posvečuje in nam svoje darove deli 4. da sv. Duh sv. katoljško cerkev vlada in varuje vsake tudi nar manjše zmote. Verujmo to in zdihujmo ponižno in goreče po gnadi svetega Duha! Amen.

XV. Keršanski nauk.

Od sv. kerš. kat. cerkve.

P. Kako se glasi deveti člen apostoljske vere?

O. Deveti člen apostoljske vere se tako glasi:
Sveto, katoljško cerkev, občestvo svetnikov.

P. Kaj je sveta, katoljška cerkev?

O. Sveta katoljška cerkev je vidna družba vseh pravovernih kristjanov, pod vidnim poglarjem, rimskim papežem, kteri ene nauke verujejo in ene zakramente prejemajo.

P. Ima li sveta cerkev tudi nevidnega poglavarja?

O. Cerkev ima tudi nevidnega poglavarja, in ta je Jezus Kristus.

P. Kdo je postavil cerkvi vidnega poglavarja?

O. Jezus Kristus je postavil cerkvi vidnega poglavarja.

P. Koga je postavil Jezus Kristus cerkvi vidnega poglavarja?

O. Jezus Kristus je postavil cerkvi Petra vidnega poglavarja.

P. Kdo je za Petrom vidni poglavar svete cerkve?

O. Vsi rimski papeži, izvoljeni po postavi, drugi za drugim, so vidni poglavarji svete cerkve in namestniki Jezusa Kristusa.

P. Ali je več pravih cerkev, kakor ena?

O. Prava cerkev je samo ena, in zunaj te ni upati zveličanja.

P. Po čem se pozna prava cerkev?

O. Prava cerkev se pozna po štirih znamenjih.

P. Ktera so čvetere znamenja prave cerkve?

O. Čvetere znamenja prave cerkve so:
1. Da je edina, 2. sveta, 3. vesoljna ali katoliška, 4. apostoljska.

P. Kako je prava cerkev edina?

O. Pra cerkev je edina:
1. Ker ima enega poglavarja, 2. ene nauke, 3. ene zakramente.

P. Kako je prava cerkev sveta?

O. Prava cerkev je sveta: 1. Ker je njen začetnik Jezus Kristus svet; 2. ker je njen nauk svet; 3. ker so sveti nje zakramenti; 4. ker svoje ude k svetosti napeljuje; 5. ker ima in je vselej imela svetnikov.

P. Kako je prava cerkev katoliška?

O. Prava cerkev je katoliška ali vesoljna: 1. Ker jo je Jezus Kristus postavil za vse ljudi, 2. za vse čase in 3. za vse kraje.

P. Kako je prava cerkev apostoljska?

O. Prava cerkev je apostoljska: 1. Ker veruje in uči, kar so apostelnji verovali in učili; 2. ker so apostelnji po povelji Jezusa njen nauk po vsem svetu razširjali; 3. ker so njeni škofi nasledniki apostelnjov.

Vvod.

Slišali ste danes osem dni, da Jezus Kristus svojega nauka ni brez varha zapustil, in da svojih gnad, ktere nam je na križu zaslužil, ni komur si bodi izročil; vstanovil je neko napravo, ktera hrani njegov nauk in njegovovo zasluženje. Sv. Duh je pa pri tej napravi, da jo varuje vsake zmote in da v ssv. zakramentih deli in privlastuje Jezusovo zasluženje vsem vernim. Veste, kako se imenuje ta čudovitna in sveta naprava? Ona se imenuje sveta cerkev; neomadežana nevesta Jezusova, ktero sv. Duh oživlja in vlada. Po vsej pravici pride za naukom od sv. Duha nauk od sv. cerkve na versto, kakor nas uči sv. apostoljska vera: „Verujem v sv. katoliško cerkev.“ Da pa današnji nauk ložej in bolj razumite, razdelim ga takole:

1. Jezus je res vstavil cerkev, pa le eno samo;
2. Na čem se pozna ta edinoprava Jezusova cerkev?
3. Kakšna je ta edinoprava Jezusova cerkev?

Razlaga.

Kedar pravimo: Jezus sam je vstavil sv. cerkev, ne menimo kakega pohištva, temuč to pomenja vse nekaj drugega, namreč to pomenja veliko in neštevilno družbo vseh pravovernih kristjanov, ki verujejo ene nauke, prejemajo ene zakramente in imajo enega poglavarja, rimskega papeža.

1. To veliko družbo je Jezus sam vstanovil.

Tri leta je Jezus sam učil in nabiral si učencev; sperva jih je bilo le mala peščica, pa njih število je naraščalo od dne do dne in še preden je Jezus v nebesa šel, bilo jih je že več kot pet sto; kajti sv. Pavl pravi: „da se je Jezus po svojem ustajenji prikazal več kot pet sto učencem.“ Izmed njih je pa zbral svoje aposteljne, in zapovedal jim, učiti, sv. zakramente deliti, nekervavo daritev sv. maše darovati, in verne v njegovo družbo sprejemati. Binkoštni praznik so aposteljni prejeli sv. Duha, se razšli po celem svetu, ljudi učili in kerščevali, jim druge zakramente delili, in tako napravljali tisto veliko duhovno družbo, kterej pravimo sveta cerkev. Iz tega pa že lahko

vsakdo vidi, da niso vsi verni imeli enakih pravic: nekteri so učili, sv. zakramente delili in vernim zapovedovali, — uni so poslušali, sv. zakramente prejemali in ubogali. Kakor bi ne bilo modro in dobro, ko bi bilo v kakej hiši več gospodarjev, v kakem kraljestvu več kraljev: ravno taka bi bila tudi v sv. cerkvi. Zatoraj je Jezus izmed svojih 12 aposteljnov sv. Petra izbral, in ga postavil vsem poglavarja. Rekel mu je: „Povem ti: Ti si Peter (skala) in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske vrata je ne bodo zmagale. In tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva; in kar boš zvezal na zemlji, zvezano bo tudi v nebesih, in kar koli boš razvezal na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih.“ Zatoraj Peter tudi binkoštni praznik pervi govori, pervi čudeže dela, v pričo viših duhovnov in pisarjev vse aposteljne zagovarja, pervi Jezusov nauk tudi ajdom oznanuje in se v vseh imenikih med aposteljni vselej pervi imenuje. Tako je Jezus svojo sv. cerkev sam osnoval in uravnal: Poglavar vseh je bil sv. Peter, pervi za njim aposteljni, potem učenci in slednjič vsi verni; vsi pa so verovali ene nauke in prejemali ene zakramente.

Sedaj sami lehko sprevidite, da more le ena sama prava Jezusova cerkev biti, ta je pa tista, ktera hrani Jezusov nauk in njegove sv. zakramente in ktera je tako osnovana in uravnana, kakor jo je Jezus osnoval in uravnal. Ta cerkev je še sedaj na svetu; sv. Peter, sv. aposteljni in učenci so si oskerbeli naslednikov in jim izročili vse oblasti in pravice, kterih so bili sami popred od Jezusa prejeli; pa tudi verni so dobili obilno svojih naslednikov in število vernih kristjanov je sila hitro in močno rastlo. Ta cerkev Jezusova pa bode tudi stala do konca svetá, kakor Jezus pravi. Sedaj bote pa gotovo radi vedeli:

2. Na čem pa se pozna ta edinoprava Jezusova cerkev?

Štiri znamnja so, na kterih se prava Jezusova cerkev spoznavlja; Jezus sam jih je za svojo cerkev odločil. Prava cerkev je:

a) edina. Pri poslednji večerji je Jezus molil za vse svoje verne, „da bi bili vsi eno, kakor si ti Oče! v meni in jaz v tebi.“ Sv. Pavl tudi piše „Prosim vas bratje moji v imenu Jezusa Kristusa, da ste vsi popolnoma ene misli in enega mnenja.“ — Edina je pa le samo sv. katoliška: edina je zastran poglavarja — vseh katoličanov poglavar po celem svetu je rimski papež; — edina je zastran nauka: pojdi kamorkoli hočeš, povsod se oznanuje tista vera; — edina zastran sv. zakra-

mentov: vselej in povsod je imela in ima katoliška cerkev sedem zakramentov.

b. sveta. Prava cerkev mora sveta biti, zakaj Jezus je na svet prišel in tudi svojo cerkev vstavil, da nas posvečuje. Pri poslednji večerji je molil: „Jaz se za nje posvečujem (za nje se darujem), da bodo tudi oni posvečeni.“ Sv. Pavl pričuje: „Kristus je svojo cerkev ljubil, in sebe dal za njo, da bi jo posvetil, in sebi napravil častitljivo cerkev, ktera nima madeža ali gerbe, ali kaj drugega takega, ampak da je sveta in neomadežana.“ — Tudi to znamenje ima naša kat. cerkev: sveta je zastran začetnika in utemeljitelja, Jezus Kristus je božji Sin in nar svetejši; — sveta je zastran nauka: še ene tudi nar poslednje resnice najti ni, ktera bi človeka ne posvečevala in zveličala; — sveta zastran sv. zakramentov, ki ljudi posvečujejo in vsem dušnim potrebam strežejo, da verni zamorejo sveto živeti; — zastran svojih vernih, izmed kterih so vselej bili, so in vselej bojo nekteri zvesti služabniki božji, ki jih je sv. cerkev po vsej pravici med svetnike vverstila.

c) katoliška. Jezus je prišel odrešit in zveličat vse ljudi; zatoraj je tudi poslal svoje učence vsem ljudem oznanovat, kar je on učil, rekoč: „Pojdite po vsem svetu, in oznanujte evangelje vsem ljudem.“ Tudi je obljubil, da svete cerkve peklenske vrata ne bodo premagale, da bo ostala do konca svetá. — Sv. kat. cerkev je pa katoliška ali vesoljna; katoliška je zastran časa: binkoštni praznik se je bila začela in potem ni nikoli več zibnila. Nekdo praša katoljčana, ki je med protestanti stanoval: „Ali ne boji se med krivoverniki pokopan biti.“ On mu odgovori: „Še malo kar ne. Naj se le malo globokejše koplje, tu so sami katoličani pokopani.“ Naša cerkev je vselej bila, že 19 sto let živi in je toliko mogočnih in grozovitnih nasprotnikov slavno zmagala; to nam je veljaven porok, da bode še živela, dokler bode rumenega solnca; — katoljška je zastran prostora, po kterem je razširjena; po vseh krajinah našega svetá šteje svojih spoznovavcev in prijatljev. Sedaj je že blizo 200 miljonov katoličanov; pa naša sveta cerkev pošilja svoje misijonarje po celem svetu in vabi zgubljene ovčice v pravi Jezusov hlev. Da bi se kat. cerkev zmiram bolj razširjevala, moramo žebrati in delati, to nam prav lepo France Ksav. kaže. Kedar je on sv. Očenaš žebral, vselej je pri besedah obstal: „Pridi k nam tvoje kraljestvo“; in je Boga serčno prosil, da bi se sv. kat. cerkev zmiram bolj razširjevala in poviševala. Pa on ni bil s tem zadovoljen. Tudi

delati je pomagal za nebeško kraljestvo. Čudno se mu je zdelo, da so francoski in španjski tergovavci na morju svojo srečo iskali. „Kako je to mogoče, da se ti možje bolj trudijo, minljivih zakladov si nabirati, kakor Bogu duše zadobiti in tako njegovo kraljestvo razprostirati?“ Vsak dan molim: „Pridi k nam tvoje kraljestvo,“ in sem vendar tako leniv, da ne pomagam nebeškega kraljestva razširjevati!“

c) apostoljska. Aposteljne je poslal Jezus po celem svetu, — jim je obljubil, da bode ostal pri njih do konca sveta — le nje je postavil za svoje služabnike in delilce božjih skrivnost. — Tudi to znamnje nosi na sebi naša sv. cerkev. Apostoljška je zastran nauka: lehko se dokaže, da je vsaka resnica naše svete vere tako stara, kakor aposteljni, ki so jo oznanovali; — apostoljška je zastran sv. zakramentov: kakor jasno priča sveto pismo in ustmeno sporočilo, so vseh sedem sv. zakramentov že aposteljni svojim vernim delili; — apoštoljska je zastran cerkvenih predpostavljenih: papež in škofi so pravi nastopniki svetih aposteljnov, mi katoljčani zamoremo vse papeže od Pija IX. do sv. Petra lepo zaporedoma našteti in imenovati, in pri škofovih zamoremo dokazati, da so vsi od pravovernih škofov posvečeni in od papeža poterjeni bili.

Naša cerkev ima toraj vse znamnja, po kterih se prava Jezusova cerkev spoznavlja in ima jih le ona sama in edina. Lehko se dokaže, da vsakej drugej veri, naj da bi bila ktera si koli hoče in naj da bi še tako bliščečih imen si natvezovala, manjkajo vse te znamnja. — Slednjič vam pa še pokažem:

3. Kakšna je ta edina prava Jezusova cerkev.

Krivoverci so učili in še učijo, da je Jezusova cerkev nevidljiva, da vse verne veže le serčna ljubezen in ena tista vera, da toraj prava cerkev le znotraj po sercih človeških prebiva in nikjer drugod po svetu je ni viditi.

a) Prava Jezusova cerkev je pa vidljiva. Jezus Kristus je človek postal, je učil in na križu umerl in vse to opravil vidljivo: — zapovedal je tudi svojim učencem, hoditi po celem svetu, ljudi učiti, jih kerščevati in druge zakramente deliti; kar se vse vidi in sliši, zatoraj mora prava cerkev vidljiva biti. — Tudi je Jezus sv. Petra postavil poglavarja cele svoje cerkve, je mu pridružil druge škofove, in jim dal oblast, verne vladati, verne v svojo cerkev sprejemati, ali pa tudi iz cerkve spahovati, kar vse priča, da je cerkev vidljiva, da je, kakor

sv. pismo pravi, tisto mesto, ktero na gori stoji, in se vidi daleč okoli, — tista njiva, na kterej raste pšenica in ljulika, — tista mreža, v kterej se nahajajo dobre in ničvredne ribe.

Potem toraj vsakdo lehko previdi, kteri se smejo imenoimenovati udje sv. Jezusove cerkve: tisti namreč, ki so pri kerstu v to sv. cerkev sprejeti bili in v cerkvi ostali, naj da so pravični ali grešni. Zunaj vidljive Jezusove cerkve so nekerščeni, krivoverci, razkolniki, izobčeni in odpadniki.

b) Prava Jezusova cerkev je dalje nezmotljiva, to je: kar kerščansko vero in kerščansko zaderžanje tiče, se papež in škofje vkup nikoli motiti ne morejo. Tudi papež sam, kedar kot naslednik sv. Petra in poglavarja sv. cerkve kaj o nauku sv. vere slovesno oznanuje, je nezmotljiv. Jezus je svoj nauk na svet prinesel za ljudi vseh časov in krajev; kaj bi pa to pomagalo, ko bi se sčasoma njegov nauk prenaredil ali zmotil? Zatoraj je Jezus obljubil, „da ostane pri aposteljnih“ — in se ve tudi pri njihovih naslednikih — „vse dni do konca sveta;“ in je molil za sv. Petra, da njegova vera ne omahuje in da Peter svoje brate v veri poterduje. Dalje pravi Jezus: „Da bode Očeta prosil, in on bode jim poslal drugega Tolažnika, da pri njih ostane vekomaj, Duha resnice, ki jih bode vsega učil in vsega spominjal, karkoli jim je govoril.“ Zatoraj sv. apostelj Pavl sveto cerkev imenuje „steber in podstavo resnice.“ — Kdor toraj veruje, kar sv. cerkev uči, in to spolnuje, kar sv. cerkev zapoveduje, nosi v svojem sercu sladko prepričanje, da Jezusa samega posluša; saj je Jezus sam rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ Slednjič je prava Jezusova cerkev:

c. neminljiva, to se pravi: cerkve ne bode konec, dokler da ne pride Sin božji sodit žive in mertve. Jezus sam to priča; rekel je: „Peklenske vrata ne bodo cerkve premagale.“ „Glejte! pri vas sem vse dni do konca sveta.“ In taka mora tudi biti; kajti Jezus je prišel iskat in zveličat vse, kar je bilo zgubljenega. Ko bi njegova sv. cerkev konec vzela, predenj da je konec sveta, po kom in po čem bi se mogli zveličati tisti, ki bi po tem živeli? Devetnajst sto let je že minulo, kar cerkev stoji; in strašne burje in nevihte so privihrale nad sv. cerkev, pa cerkev je vse srečno zmagala in Jezusove besede so se vselej spolnovale: „Peklenske vrata je ne bojo premagale!“ Nekega dne se poda Napoleon na visoko pečino. Tam se vsede in ogleduje nebo, zemljo in morje in premišljuje sam pri sebi, koliko kraljestev je na svetu, kako lepo so vredjene,

koliko modrih mož se tudi nahaja itd. Med tem zagleda od daleč neko malo cerkvico. Kmalo se zave in zavpije: „Narodi minejo, kraljestva padajo. Samo cerkev terdno stoji.“ Da! res je to; to nam priča zgodovina 1800 let. Le pomislite, koliko so si Judje prizadevali, zatreti in vgonobiti sveto cerkev Jezusovo že kar o njenem pervem začetku. Mislili so, da bo že zaterta in v nič djana, ako le umoré Jezusa, njeno glavo. Umorili so ga, pa cerkev se je še zmerom ohranila. Ko vidijo, da so se zmotili, dvignejo se nad aposteljne in učence Jezusove, ter jim terdo prepovedujejo, oznanovati križanega Jezusa. Ko pa Judje vidijo, da jih aposteljni ne ubogajo, in še zmerom oznanujejo nauke Jezusove, začeli so neusmiljeno preganjati aposteljne in učence Kristusove; pa bolj ko jih preganjajo, glasneje se je glasila beseda Gospodova, in bolj se je naraščala in množilo število pravovernih v Jeruzalemu. Judje začnó zdaj Jezusovim učencem po življenju streči in jih moriti. Učenci so morali Jeruzalem zapustiti, in se vmakniti v sosednje dežele, pa tudi to nič ni zmanjšalo Jezusove cerkve, ampak jo je še clo množilo; zakaj učenci Jezusovi so oznanovali Jezusove nauke povsod, kamorkoli so se bili raztekli, brez števila ljudi so spreobernili in pridobili Kristusovi cerkvi.

Zraven Judov so tudi neverniki neusmiljeno preganjali in stiskali Jezusovo cerkev. Zatiral jo je ves neverski svet; zatirale so jo gosposke s svojo oblastjo, modrijani s svojimi nauki, in priprosto ljudstvo jo je sovražilo. Imeli so pravoverne kristjane za krivoverce, kteri mir razdirajo med ljudmi, za rovarje in puntarje, ki prekucije delajo zoper poglavarje in oblastnike. Režali so nad vernimi, zasramovali so jih, tepli so jih, kamnjali so jih, metali jih v ječe, križali jih, z mečem in ognjem neusmiljeno mučili in umorili. Zadosti jim je bilo, da je kdo rekel: „Kristjan sem!“ in že so ga obsodili v muke in smert. Pa bujše ko so verne morili, več jih je bilo. „Kerv mučencev je bila seme novih kristjanov,“ spričuje nek imeniten učenik. Cerkev se je ohranila vsem stiskam in vsemu zatiranju vkljub, vedno je rastla, vedno se množila in vedno veča prihajala. — To nam je očitna priča in živo spričevanje, da cerkev terdno stoji, da ne bo zginila, da je neminjoča, obstoječa do konca časov.

In ni se nam čuditi, da se je cerkev v sredi tolikih stisk vendar le ohranila! Ona ni človeško delo, temveč je delo premodrega in vsegamogočnega Boga; zatorej je niso mogli zatreti ne Judje, ne neverniki. — In Bog, ki jo je ohranil do

zdaj, ohranil jo bo tudi za naprej do konca sveta. In kakor gotovo božje obljube ne bodo ostale nedopolnjene, ravno tako gotovo tudi cerkev Jezusova ne bo prešla. Zakaj Jezus pravi: „Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bodo prešle.“ — Že v stari zavezi je kraljevi prerok prerokoval od cerkve božje, ter rekel: „Tvoje kraljestvo je kraljestvo za večne čase in tvoje gospostvo za vse rodove.“ Prerok Daniel je rekel kralju Nabuhodonozorju: „Tiste dni bo Gospod iz nebes obudil kraljestvo, ktero na vekomej ne bo razdjano; in (to njegovo kraljestvo) ne bo dano nobenemu drugemu ljudstvu, in bo podrobilo in pokončalo vse druge kraljestva: ono pa bo stalo na vse vekomej.“ In ko je angelj Gabriel Mariji češčenje prinesel, ter jej oznanil, da bo spočela Sina božjega, jej je rekel: „Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila Sina, in imenuj njegovo ime Jezus. Ta bo velik in Sin Najvišega imenovan; in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega Očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomej, in njegovemu kraljestvu ne bo konca.“ — V novi zavezi je pa Kristus sam obljubil, da bo njegova cerkev obstala do konca časov. Rekel je Petru: „Ti si Peter (skala), in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske vrata je ne bodo zmagale.“ In svojim učencem je obljubil: Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ — Ko tedaj nobena in clo peklenska moč ne more zmagati cerkve Kristusove, gotovo je, da je neminljiva. — Akoravno tedaj satan nevernike podkuruje, da neusmiljeno ravnajo s kristjani; akoravno zaterduje serca krivovercev, da razpertije delajo v cerkvi, akoravno podpihuje hudobne katoliške kristjane, da svoji lastni materi sekajo kervave rane: vendar le satan z vsem tim nič ne bo opravil! Cerkev bo zmagala in vžugala vse, ki jo hočejo končati in zatreti, zakaj Jezus Kristus se zanjo bojuje in poteguje, varuje in brani jo in jo bo varoval in ohranil do konca sveta. Ona je neminljiva.

Sklep.

Preden danes kerščanski nauk dokončam, vas le za nekaj prosim in goreče opominjam: Hvalimo usmiljenega Boga, da nas je vzel v edinopravo Jezusovo cerkev; koliko je še nevernikov in krivovernikov, ki tavajo po tmini in ne vejo, kam da njih pot derži: „kdor ne veruje, je pogubljen!“ Mi smo pa prepričani, da pridemo gotovo v svete nebesa, ako se zvesto deržimo sv. cerkve. Zatoraj deržimo in oklenimo se terdno

svoje mile matere, sv. kat. cerkve, in lepo spolnujmo, kar ona veleva. Otroci smo ene tiste matere, ljubimo se tudi med seboj kot pravi bratje in sestre: „Verni so imeli eno serce in eno dušo.“ Otroci smo svete matere: bodimo tudi mi pobožni, pravični in sveti! „Oh kaj pomaga, pravi sv. Peter Damijan, po katoljško verovati, — živeti pa po ajdovsko?“ Otroci smo prave matere, ktera se ne more motiti in ktera ne bode imela nikoli konca; verujmo terdno in stanovitno, kar ona verovati uči; zraven pa tudi ne pozabimo svojih bratov in sester, kterim se ni prisvetila prava luč sv. kat. cerkve. Žebrajmo vselej iz celega serca: „Posvečeno bodi tvoje ime po celem svetu, in pridi tvoje kraljestvo vsem ljudem!“ Amen.

XVI. Keršanski nauk.

Od papeževe nezmotljivosti.

P. Kako se prava cerkev še drugači imenuje?

O. Prava cerkev se tudi rimska imenuje, ker je rimska cerkev glava vseh drugih cerkev in središče cerkvene edinosti

Vvod.

Sv. katoliška cerkev je vidna družba vseh pravovernih kristjanov, ki ene nauke verujejo, ene zakramente prejemljejo, eno daritev in enega vidnega poglavarja, rimskega papeža, imajo. To je groza velika družba, ki šteje miljone in miljone duš in se razprostira po celem svetu. Vsaka hiša ima svojega gospodarja, vsaka soseščina svojega predstojnika, vsaka dežela svojega poglavarja, vsaka deržava svojega kralja ali cesarja. Tako mora tudi cerkev svojega poglavarja imeti. Zatorej je Jezus sv. Petra izvolil in postavil za poglavarja svoje cerkve. Sv. Peter pa je bil škof v Rimu, tam je učil veliko let, tam je terpel in na križu umerl. Zatoraj so tudi rimski škofje, kot nasledniki sv. Petra, tudi poglavarji vesoljne katoliške cerkve. To je vselej tako bilo od Jezusovih časov sem in bo ostalo do konca sveta: Pravi naslednik sv. Petra bo tudi pravi poglavar sv. cerkve, in ž njim mora vsak pravoveren škof v zvezi in

edinosti živeti, kakor mora roka in noga v zvezi z glavo ostati, ako hoče živeti. To je starodavno verska resnica, ktero mora vsak katoličan terdno verovati. Nad tem se pa menda tudi nihče ne spodtika; ali nekaj druzega je, kar je ravno naše dni velik hrup napravilo po svetu, — in to je nauk, da je papež — rimski škof — nezmotljiv. Zatorej hočem vam danes o papeževej nezmotljivosti najimenitnejše resnice razkladati in na ta-le vprašanja odgovarjati:

1. Kaj se to pravi: papež je nezmotljiv?
2. Ali je papež res nezmotljiv?

Razlaga.

Leta 1870 je veliki vatikanski zbor kot versko resnico določil, da je papež nezmotljiv.

1. Kaj se toraj pravi: papež je nezmotljiv? Nekteri so ali iz nevednosti ali hudobije terdili in še terdijo, da to pomenja toliko, kakor da papež grešiti ne more. Ali se hoče s tem reči, da papež grešiti ne more? Tako neumen ni noben katoličan, da bi to mislil ali terdil. Papež se mora spovedati in toraj za grešnika spoznati ravno tako, kakor vsak zmed nas. Tudi noben papež pred svojo smertjo ni gotov, da v pekel ne pride, ravno tako kakor nihče zmed nas te gotovosti nima. To tudi vsak papež spozná, ker ravno tako kot nar revniši kaplan vsak dan pri začetku svete maše pred altarjem priklonjen moli: „Spovem se, da sem veliko grešil z mislijo, z besedo in djanjem.“ In pri darovanji, drugem delu svete maše, pravi papež ravno tako kot narmanjši kaplan vsak dan: „Sprejmi, sveti Oče, vsegamogočni večni Bog, ta brezmadežni dar, ki ga tvoj nevredni služabnik tebi, živemu in pravemu Bogu, darujem za svoje brezštevilne grehe, zamere in zanikernosti.

In res je da vsi papeži niso bili svetniki, in da so nekteri še hudo grešili, akoravno ne tako strašno, kakor jih nasprotniki černijo.

Drugi spet pravijo, da papeževa nezmotljivost pomenja toliko, kakor da se papež v nobeni reči zmotiti ne more. Papež je človek kakor drug, in se v navadnih rečeh more motiti ravno tako, kakor drug človek. Če bi na priliko kdo papeža vprašal, kakošno vreme bo v 14 dneh ali v enem tednu, odgovoril bi: Ne vem: — če bi pa uganiti hotel, bi se na to ravno tako malo moglo zanesti, kakor na vreme v pratiki pre-

rokovano. — In če bi papež rekel: V treh mescih bo konec sveta — bi vsak, ne da bi s tem nehal biti dober katoličan, lahko odgovoril: Bomo videli; za zdaj tega še ne verjamem. Papeži so tudi knjige na svitlo dali, postavim Benedikt XIV. in Gregor XVI.; pa nihče ne terdi, da so njune knjige nezmotljive.

Še nekteri so kvantali, da je po tem takem tudi papež bog, ker je le samo Bog nezmotljiv. Bog je sam iz sebe nezmotljiv, večna resnica; od papeža pa kaj tacega nihče ne terdi, da je nezmotljiv sam iz sebe, temveč po razsvitljenji sv. Duha, toraj po nekem čudežu. Kedar mašnik daritev sv. maše opravlja ali v spovednici grehe odpušča, dela take reči, ki jih le sam Bog storiti zamore; ali je mar duhovnik zavoljo tega Bog? Ja! ali je Bog tudi tisti človek, ki v sili sv. kerst deli in grehe odpušča?

Toraj papeževa nezmotljivost kaj tacega ne pomenja. „Papež je nezmotljiv“ pomenja to: Če papež v svoji službi kot poglavar sv. cerkve, potem ko je kako reč resno prevdaril, preiskal in zarad nje se posvetoval, slovesno določilo za vse keršantvo oznani v zadevi kake verske resnice, ga Bog, zavolj kristjanov, obvaruje vse zmote; ravno tako, kakor ako bi bil vesoljen cerkven zbor tako versko določilo storil. Kakor pa cerkveni zbor ne more nobene verske resnice določiti, od ktere bi ne bilo najti sledi v svetopisemskem in ustnem izročilu iz časa aposteljnov, in kakor je cerkveni zbor le od svetega Duha vse zmote obvarovan, kader v kaki zadevi izreče, kaj staro izvirno razodenje Božje v sebi ima: ravno tako je tudi določilo papeževo le v tem vse zmote obvarovano, kedar to določilo zadeva ktero od Kristusa in aposteljnov razodeto resnico. To je pomen te nove verske določbe. Da je toraj papež nezmotljiv, je treba:

a) da papež ne govori tako po domače, kakor vsakdanji človek; ampak mora oznaniti, da govori kot od Boga postavljeni čuvaj Božjega razodenja in kot vesoljni učenik in pastir sv. cerkve;

b) da govori o kaki od Boga razodeti resnici, ne pa od kake posvetne reči ali vednosti;

c) da slovesno govori v pričo zbranih pervakov sv. cerkve, da govori, kakor se pravi „ex cathedra;“

d) da očitno pove svoj namen, da je volje, slovesno določilo za vse keršanstvo oznaniti.

2. Ali je papež res nezmotljiv? To nam priča:

a) sv. pismo. Jezus je sv. Petru rekel: „Jaz sem za te prosil, da ne jenja tvoja vera. In kedar se boš nekdaj spreobernil, poterdi svoje brate.“ S temi besedami je Jezus Petru obljubil, da njegova vera nikoli ne bo jenjala in omagovala, timveč da bode vselej tako terdna, da bode on (Peter) poterdoval svoje brate. Kar tu pravi Jezus o Petru, to velja tudi o njegovih naslednikih; tudi oni so cerkveni poglavarji in morajo poterdovati brate svoje. Toraj je tudi njim treba, da njih vera nikoli ne jenja. In božja roka čudno bdi nad papeževim sedežem. Že štejemo 257 papežev, med njimi nekteri niso živeli kakor bi se bilo papežu spodobilo, v veri se pa vendar nobeden papež ni še motil, nobeden papež krive vere še ni učil. Drugih škofov je pa v toliko letih že dosti odpadlo. V četertem stoletji je nek mašnik Arij krivo vero raztrosil, po kteri bi Kristus ne bil Bog, ampak le narimenitniša stvar Božja. Ker je rimski cesar Konštancij sam tej krivi veri vdan bil, se je v keršanskih deželah tolikanj razširila, da sv. Hieronim piše: „Vesoljni svet je zdihoval in se čudil, da je arijansk postal.“ Zdelo se je skorej, da je s katoliško cerkvijo pri kraji. S čim pa je bila rešena pri tem divjem hudem navalu krivoverstva, ko se je še nar silniše preganjaje zoper katoliško vero po krivoverskih cesarjih godilo, ko je mnogo škofov odpadlo, stanovitni katoliški škofje pa so bili odstavljeni? Rešena je bila po Skali v Rimu, ker so papeži terdno se deržali katoliške vere.

Dalje je rekel Jezus: „Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske moči je ne bodo premagale.“ Moč in orožje pekla je pa pred vsem laž. Ako bi papež s kako neresnico nauk katoliški ostrupiti ali skaziti zamogel, potem bi bila moč peklenska že zmagala cerkev, in potem bi bila sama obljuba Kristusova neresnična. Ravno v tem, da je Kristus v Petru in njegovih naslednikih, papežih, skalo postavil kot temelj resnice, ravno v tem ima cerkev terden vklad in obstanek. Tako se je spolnovala Jezusova obljuba.

b) Nauk nezmotljive sv. cerkve.

To mora vsak katoličan verovati, kar občni cerkveni zbori odločijo, saj sta Jezus in sv. Duh pri sv. cerkvi do konca sveta. Leta 1439 je pa občni cerkveni zbor v Florenciji papeža imenoval „pravega namestnika Jezusa Kr. in očeta pa učenika vseh kristjanov“. In leta 1870 dne 18. julija je okoli 800 škofov v občnem zboru slovesno določilo, da je papež v verskih rečeh nezmotljiv. Ako po takem kteri katoličan reče:

„Vse svoje žive dni sem veroval, da je sv. cerkev nezmotljiva; da je pa papež tudi sam za svojo osebo nezmotljiv, tega nikakor in nikdar ne verujem," na to odgovorim: Ako na to svojo glavo postaviš in pri tem ostaneš, si poprej katoličan bil, zdaj pa nisi več, ampak si protestant, akoravno v nedeljo še v cerkev greš in v petek še postno ješ. Ti protestuješ (nasprotuješ) zoper določilo cerkvenega zbora, ki je bil narveči vseh časov, od 800 škofov iz vseh delov sveta obiskan. Ti protestuješ (nasprotuješ) zoper cerkveni zbor, za kterega je toliko miljonov mašnikov in katoličanov več mescev klicalo pomoči svetega Duha, kakor dozdaj še za noben cerkveni zbor na svetu ne. Ali bi bilo po tem sploh vredno še moliti, ako bi toliko neprenehljive molitve za pomoč svetega Duha nič ne pomagalo, in bi bil cerkveni zbor zmoto sklenil in vse kritjane v zmoto zapeljal? — Ti protestuješ (nasprotuješ) zoper vse obljube, ktere je Kristus svoji cerkvi dal; s tem praviš: ni res, da On pri svoji cerkvi ostane do konca sveta, — ni res, da jo vodi in vlada sveti Duh, — ni res, da je vrata peklenske ne bodo premagale!

Ako pri tem nasprotovanji ostaneš, terdiš zoper Kristusovo obljubo, da so vrata peklenske cerkev premagale. Jaz ti pa rečem: Ni ne cerkev premagana, ampak ti ubogi grešnik si od peklenske moči premagan. Zdrami se, ker pride čas, da se bodo vrata peklenske za teboj zalusknile, in bo vse upanje ugasnilo za celo večnost!

c) Obnašanje škofov že od starodavnih časov. Večkrat in po več krajih so se po škofijah pravde vnele zastran razodetih resnic. Vselej so se škofje v Rim na papeža obernili, in kakor je papež razsodil, tako je veljalo. Po tem takem so škofje sami vselej in povsod take papeževe določbe imeli za vseveljavne in nezmotljive. In že veliki cerkveni učenik v 4. stoletji sv. Avguštin je imel navado reči: „Rim je govoril, reč je dognana." Tudi je starodavna beseda: „Kjer je papež, tam je cerkev", to je: kdor s papežem derži, ta je v pravej cerkvi.

d) Zdrava pamet. Jezus je svojo cerkev postavil, da se njegova sv. vera čista in cela ohranja do konca sveta. Kaj pa tedaj, ako kjer si bodi kaka nova vera ali pravda navstane, občen cerkven zbor se pa sniti ne more? Kdo potem pravdo razsodi in pravo vero brani? Jezus vsevedoči je to popred vedel in je zavoljo tega tudi poglavarju svoje cerkve dar nezmotljivosti dodelil. Posebno so naši časi tako čudni, da se

občni cerkveni zbori ne bojo več tako lehko zbirali. Cerkev se mnogokrat čolnu na morju primerja. Morebiti se je to določilo zdaj zgodilo, ker je najviši kermar ali vodnik tega čolna in poglavar cerkve po Božji previdnosti velik vihar previdil, ki se bo nad cerkev vzdignil, ko je potem za katoličane treba, da se po papežu dajo varno in nezanesljivo voditi, kedar škofje k občnemu cerkvenemu zboru skupaj priti ne morejo. Trinoštvo ruske vlade, ki škofov iz Polonije k cerkvenemu zboru ni pustila, se tudi v drugih deželah nameri. Saj se je še poslednji cerkveni zbor nanagloma razšel, ko so cerkvenoroparske derhali kakor divje zverine priderle, kakor hitro je francosko vojaštvo zapustilo papeževo deržavo. Ker je torej po vnanjih okoljščinah mnogokrat nemogoče, da bi se vesoljni cerkveni zbor obhajal, vender pa verski razpori lahko vstanejo in se odpraviti in poravnati morajo; zatorej je potrebno, da tudi brez cerkvenega zbora katoliški kristjani v vseh verskih zadevah zvejo terdno in od Boga zagotovljeno resnico. To pa se zgodi po papežu kot nezmotljivem učeniku vesoljne cerkve.

Tako nas sv. pismo, — nauk sv. nezmotljive cerkve, — obnašanje škofov in zdrava pamet, — vse to nas prepriča, da je papež v verskih rečeh, kedar jih kot Jesusov namestnik in Petrov naslednik vesoljnemu svetu slovesno oznanuje, gotovo nezmotljiv. Poslednji cerkveni zbor torej ni nič novega vpeljal, ko je po dolgem posvetovanji izrekel, da je papež kot učenik vesoljne cerkve, kedar iz izvirnega Božjega razodenja zastran ktere resnice po svoji službi za vse keršanstvo svoje določilo izreče, ravno tako vse zmote obvarovan, kakor se je doslej določilo vesoljnega cerkvenega zbora zastran ktere verske resnice vselej od katoličanov za nezmotljivo in nespremenljivo imelo. S tem sklepom je bil prav reči le žrebelj pribit na misel, ki je že dozdaj veljala zarad nezmotljivega učeništva papeževega, tako da je ta misel zdaj gotova verska resnica. K temu še pristavim: Ne papež, ampak velika večina škofov je na to gnala, da se je nezmotljivost papeža, kot poglavarja in učenika vesoljne cerkve, za versko resnico določila.

Sklep.

Prazna je toraj burja, ktera je zavoljo tega po nekterih krajih navstala, — akoravno so se ljudje ločili na dve strani. Na eni strani stojé tisti dosedanji katoličani, ki temu nasprotujejo; na drugi strani pa tisti, ki se verno podveržejo.

Koga na strani vernikov najdemo? Vse škofe celega svetá, vse menihe, ki po svojem ravnilu živé, vse misijonarje, ki z nevarnostjo svojega življenja kot pravi apostelji med neverniki keršanstvo razširjajo, vse pobožne katoličane, ki večkrat v letu svete zakramente prejemajo, katoličane, ki zapovedane poste spolnujejo, iz keršanske ljubezni bolnike obiskujejo, in po premožnosti miloščino dajejo. — Kteri pa stojé na drugi strani, ki papeževo nezmotljivost tajé? Nektere nasprotnike sem vam že omenil; to so zlasti taki gospodje, ki svet ljubijo in le za ta svet živé; k tem gredó še vsi suhi (le po imenu) katoličani, vsi tisti, ki v zmešanem zakonu živé in svoje otroke za protestante izrejajo, vsi prevzetneži, vsi posvetne učenosti in modrosti pijani, in vsi ljubivci in podpiravci brezverskih časnikov. Zdaj vprašam vsakega zmed vas, komur je kaj mar za njegovo srečo v večnosti: Na ktero stran se vstopiš? Misli na tisto uro, ko bo vse časno nehalo in se bo večnost začela.

Pride ura, ko bomo stali na vratih neskončne večnosti, na vratih pekla ali nebes. Oh ne ločimo se od sv. Petra; njemu je Gospod rekel:“ Tebi dam ključe nebeškega kraljestva. Kar boš na zemlji zavezal, bo zavezano tudi v nebesih; in kar boš na zemlji razvezal, bo razvezano tudi v nebesih.“ Cerkev je v občnem zboru izrekla, da je papež tudi brez cerkvenega zbora po moči Božji zmote obvarovan, kedar v zadevi vere in dolžnost kaj slovesno določi. Zatorej vsi zvesti katoličani rečemo cerkvi in nje poglavarju, kar je Peter Jezusu rekel: „Kam hočemo iti? Ti imaš besede večnega življenja!“ Amen.

XVII. Keršanski nauk.

Občestvo ali gmajna svetnikov.

P. Kako imajo pravoverni kristjani občestvo ali zvezo med seboj?

O. Pravoverni kristjani imajo med seboj občestvo ali zvezo, kakor udje enega telesa.

P. Kako se imenuje občestvo ali zveza med pravovernimi kristjani?

O. Občestvo ali zveza med pravovernimi kristjani se imenuje občestvo svetnikov.

P. Zakaj se občestvo med pravovernimi kristjani imenuje občestvo svetnikov.

O. Občestvo med pravovernimi kristjani se imenuje občestvo svetnikov, ker so vsi poklicani k svetosti, in ker so vsi kristjani v zakramentu svetega kersta posvečeni.

P. V čem je občestvo svetnikov?

O. Občestvo svetnikov je v tem, da se vsi udje svete cerkve duhovnih dobrot vdeležujejo.

P. Ktere so duhovne dobrote, ki se jih vsi udje svete cerkve udeležujejo?

O. Dobrote, kterih se vdeležujejo vsi udje svete cerkve so:

1. Sveti zakramenti.
2. Daritev svete maše.
3. Molitev.
4. Dobre dela.
5. Zasluženje vernih.

P. Kteri so cerkveni udje, ki so med seboj v občestvu?

O. Cerkveni udje, ki so med seboj v občestvu, so:

1. Verni na zemlji.
2. Svetniki v nebesih, in
3. Mertvih duše, ki so v vicah.

P. Kakošno zvezo imajo med seboj verni na zemlji?

O. Verni na zemlji imajo med seboj zvezo, ker njih molitev in zasluženje njih dobrih del vsem skupej v prid prihaja.

P. Kakošno zvezo imajo verni na zemlji s svetniki v nebesih?

O. Verni na zemlji imajo zvezo s svetniki v nebesih ker verni na zemlji svetnike časté in se njih prošnji priporočajo, svetniki v nebesih pa za verne na zemlji Boga prosijo.

P. Kakošno zvezo imajo verni na zemlji z dušami v vicah?

O. Verni na zemlji imajo zvezo z dušami v vicah, ker verni na zemlji za duše v vicah Boga prosijo in jim z molitvijo, z dobrimi deli, posebno pa z daritvijo svete maše pomagajo, duše v vicah pa iz hvaležnosti bojo enkrat za verne na zemlji Boga prosile.

Vvod.

Bili so na svetu imenitni cesarji in kralji; njih dežele so segale daleč okoli, in so stale dolgo in dolgo. Pa tudi ti cesarji in kralji so pomerli in njih kraljestva so razpadle. Poznam pa kraljestvo, ktero obsega cel svet in bo stalo do konca sveta. To je božje kraljestvo na zemlji. Danes osem dni sem vam govoril od tega božjega kraljestva na zemlji; govoril sem vam od svete katoliške cerkve. Ta sv. kat. cerkev obsega vse ljudi celega sveta in bo stala do konca sveta. Alite, da je to kraljestvo božje mogočno in obširno? Pa čujte! to kraljestvo božje sega še dalje, sega še

tje na uni svet, tje v neskončno večnost! Tudi tam šteje svojih udov. Oh to je neizrečeno velika bratovšina, ktera šteje svojih bratov in sester tukaj na zemlji in tam v večnosti. Ravno od te bratovšine govori deveti člen sv. apost. vere! „Verujem občestvo (gmajno) svetnikov.“ Danes vam toraj govorim od občestva svetnikov in svoj kerščanski nauk tako le razdelim:

1. Kaj je občestvo svetnikov? 2. V čem obstoji to občestvo? in 3. kaj se iz tega učimo?

Razlaga.

Sv. Tomaž Akvinski pravi: „Katoliška cerkev ima tri dele: en del ima na zemlji, drugi je v nebesih in tretji je v vicah.“ Med temi deli pa obstoji bratovska zveza, ki vse med seboj veže. Sedaj že lahko zapopadete:

1. kaj da je občestvo svetnikov?

Je tista zveza, ktera obstoji med pravovernimi na zemlji, svetniki v nebesih in vernimi dušami v vicah. Vsi trije so poklicani k enemu tistemu cilju in koncu, uživljajo ene tiste pripomočke, svoj cilj in konec doseči, in stojijo med seboj v ozkej, živej zvezi: „Kakor imamo na enem telesu veliko udov, tako je tudi nas veliko v Kristusu eno telo, posamem smo pa med seboj udje.“

Nas vseh — na zemlji, v nebesih, in v vicah — cilj in konec je: da smo sveti; sv. Duh nas je v sv. kerstu posvetil, nas posvečuje pri vseh zakramentih in nam vsem je pripravljen prostor v svetih nebesih pri najsvetejšem Očetu. Zato se ta zveza ali družba imenuje občestvo svetnikov. Pa nekteri iz med nas so svoj cilj in konec dosegli, so čisti in sveti in že uživajo večno plačilo; to so vsi svetniki in svetnice božje! Tem tudi rekamo veličastna cerkev, ki je v časti in veselji.

Nekteri izmed nas so res v gnadi božjej zamerli, pa vendar niso bili brez vsega madeža; zavoljo malih grehov terpijo sedaj v vicah, pa pridejo enkrat gotovo v svete nebesa; tem vernim dušam v vicah tudi rekamo terpeča cerkev, ki je v terpljenji. Mi pa, ki še živimo na zemlji, se bojujemo za nebeško, nevenljivo krono; zatoraj se tudi mi pravoverni na zemlji pravimo bojevavna cerkev, ki je še v boju. Te tri cerkve: veličastno, terpečo in bojevavno je sv. Pavl tudi omenil rekoč: „V imenu Jezusovem naj se priklanjajo vse kolena teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.“ Sedaj že veste, kaj da je občestvo svetnikov; ravno kar vam pa dalje povem:

2. V čem obstoji občestvo svetnikov?

To nam najbolje razjasnujejo besede sv. Pavla, „Kakor imamo na enem telesu itd. . . .“ Dalje tudi: „Vi vsi ste Kristusovo telo, in udje med seboj. Ako en ud kaj terpi, vsi udje zraven terpijo; kedar je pa en ud časten, se vsi udje zraven veselijo,“ Le poglejmo samosvoje telo! Da naše telo živi, je treba hrane ali jedi, pa tudi, da vsak ud svojo dolžnost spolnuje in dela za se in za druge ude. Postavim: roka kruha prideluje, pri mizi zajema, in redi in živi sebe in druge. Taka je tudi v sv. cerkvi, ktera je skrivno telo Jezusovo. Hrana tega skrivnega telesa je zaklad vseh gnad, ktere nam je Jezus pridobil, — da se pa ta hrana po vsem skrivnem telesu (cerkvi) razširja, razlija, razdeluje, to je: vse pravoverne oživlja in redi, je treba, da vsak ud tega telesa svoje dolžnosti spolnuje in dela za se in za druge ude.

Zdaj pa bolj na tanjko poglejmo, kakšno zvezo imajo udje veličastne, terpeče in bojevavne cerkve med seboj.

a) Verni na zemlji imajo to zvezo med seboj, da eden za drugega molijo. „Molite eden za drugega,“ pravi sv. Jakob, in ta molitev pri Bogu veliko premore: „da bote ohranjeni; veliko namreč premore stanovitna molitev pravičnega.“ In na dalje imajo verni med seboj tudi še to zvezo, da si tudi z drugimi dobrimi deli pomagajo. Kar eden živ ud dobrega stori, tudi drugim živim udom zalega v blagor in zveličanje. Živi udje svete cerkve pa so pravični kristjani, ki v gnadi božji živé. Grešniki so mertvi udje tega duhovnega telesa, in dokler po pravi pokori duhovnega življenja nazaj ne dobé, nimajo deleža pri teh duhovnih dobrotah razun tistega, da jim na goreče prošnje in molitve živih udov Bog tem poprej dodeli gnado pravega spokorjenja, da sv. zakramente sprejmejo in se poboljšajo.

b) Verni na zemlji imamo zvezo s svetniki v nebesih s tim, da hvalimo Boga, ki je svetnikom dal srečno zmagati, da se veselimo njih sreče, da jih častimo, priporočamo se jim in jih na pomoč kličemo. — Svetniki v nebesih pa imajo zvezo (družbo) z nami s tim, da nas ljubijo, za nas Boga prosijo in skerbé, da bi tudi mi v nebesa prišli, in ž njimi Boga hvalili vekomej. — Ta družba obsega vse svetnike in svetnice božje, vse angelje in vse zveličane duhove. Zvezo tedaj imamo z očaki, kterim je Bog storil tolikanj imenitnih obljub; zvezo imamo s preroki, kterim je dal Bog gledati skrivno prihodnost; zvezo imamo z aposteljni, kteri so nauke svetega evan-

gelja oznanovali do pokrajin zemlje; zvezo imamo z mučenci, kteri so s terpljenjem in smertjo pričali pravo vero Jezusovo; zvezo imamo s spoznovavci, kteri so dobrote sveta zaničevali zavoljo Boga, in so srečno premagali skušnjave mesa in sveta; zvezo imamo z vsemi nebeškimi prebivavci, kteri se že pri Bogu veselé in uživajo nebeške sladkosti: vsi skupaj smo ena družinja, eno občestvo, ena sveta cerkev. — O kolika sreča, da imamo toliko in toliko prijatljev pri Bogu, ki vedno za nas skerbé, neprenehoma za nas prosijo! Od tega imamo zgled že v svetem pismu, stare zaveze. Ondi se bere od Onija, bivšega velikega duhovna, pobožnega in dobrotljivega moža, da je tudi po svoji smerti molil in prosil za Judovsko ljudstvo. Tudi od preroka Jeremija je brati, da je po svoji smerti molil za ljudstvo in celo sveto mesto. Resnico tedaj, da svetniki za nas Boga prosijo, verovali so že v stari zavezi, in mati katoliška cerkev, ktera je nezmotljiva v svojem uku, je vselej učila, uči in bo učila to resnico. Ravno zato imamo tolikanj lepih molitev in molitvic, s kterimi se angeljem in svetnikom izročujemo v njih priprošnjo, in jim čast in hvalo skazujemo. Ravno zato obhajamo godove, praznike in sopraznike angeljev in svetnikov, in ker je svetnikov toliko nezmerno število, da ne moremo vsakemu posebej odločiti in posvečevati posebnega dneva, obhajamo vsako leto za vse skupej poseben praznik, to je god vseh svetnikov. — Vendar vas moram o tej priložnosti opomniti, da bi se silno motil, kdor bi menil, da mu je v zveličanje že zadosti, ako se le v občestvu svetnikov znajde. Nikar naj ne misli, da ga bodo zveličale molitev, post, milošna in druge dobre dela, ktere so nekdaj svetniki opravljali, dokler so na tem svetu živeli, in jih še zdaj opravljajo bogoljubni ljudje in božji prijatlji na zemlji. Zasluženje svetnikov res veliko pomaga k pobožnosti in v zveličanje tim, ki se znajdejo v družbi, v občestvu svetnikov, in so *živi* udje cerkve; terdovratni grešniki pa, ki so *mertvi* udje tega duhovnega telesa, ne smejo se nikakor zanašati, da jim bode v zveličanje pomagale dobre dela in zasluženja svetnikov! Kako bi smel kdo tirjati, da bi se vdeležil milošne, ktero so svetniki delili, ako s krivicami, ter tatvino in goljufijami tuje blago na-sé vleče? Kako bi se vdeležil postov in zatajevanja svetnikov, kdor je nezmeren v jedi in pijači, in ves vdan samopašnosti in pijanosti? Kako bi zamogel zasluženja izvoljenih duhovnih pastirjev, ki so oznanovali sveto evangelje in darovali svete maše in tako božje ime častili in poveličevali, deležen postati

tisti, ki dan na dan preklinja in nečast dela božjemu imenu? Kako bi zamogel svoj del imeti pri zasluženju čistih devic in nedolžnih mladenčev, ki so po angeljsko čisto živeli, kdor bi stregel svojemu spačenemu poželjenju, poželjivemu mesu? — Vse to dobro premisli, o grešnik! ter skleni, resnično poboljšati se, ter po potu prave pokore iz mertvega uda postati živ ud svete cerkve; po tem še le ti bodo v zveličanje zalegale dobre dela in zasluženja svetnikov.

c) Pravoverni kristjani imamo tudi zvezo z dušami v vicah. Tiste duše, ktere se v sedanjem življenju še niso zadosti spokorile, ali ktere so se v kakem majhnem grehu iz tega sveta ločile, ne morejo iti kar naravnost v nebesa. Te duše pridejo v vice, kjer imajo vsaka po svojem zasluženju veliko terpljenje. Sosebno to terpljenje v tem obstoji, da se ne izpolnijo njih priserčne želje, Boga gledati in uživati. Verh tega imajo še drugo terpljenje in pokorjenje, kterega jim je naložila božja pravica. S temi dušami, glejte! imamo tudi zvezo, ter se nam smilijo, in za njih Boga prosimo, da bi jih vzel v svoje kraljestvo, in za njih dobre dela doprinašamo in opravljamo daritev svete maše. Z vsem tim jim pomagamo in krajšamo njih terpljenje. — Verne duše v vicah so pa z nami združene s tim, da nas ljubijo, in so nam, svojim dobrotnikom, hvaležne, in bojo enkrat v nebesih za nas prosile. — Da se dušam v vicah z molitvijo pomagati zamore, verovali so že pobožni ljudje stare zaveze. Bere se v drugih Makabejskih bukvah: „Sveta in dobra je misel, za mertve moliti, da bi bili grehov rešeni.“ In da se z daritvami pomaga dušam v vicah, so tudi verovali že v stari zavezi, kakor spričuje sv. pismo, ki pravi: „Tiste dni je Juda, najserčniši mož, ko so bili biro storili, dvanajst tisuč drahem srebra poslal v Jeruzalem, da bi opravil daritev za grehe mertvih, ker je dobro in verno mislil od vstajenja.“ In v novi zavezi je sveta cerkev vsak čas za duše v vicah molila in daritev svete maše zanje opravljala.

3. Kaj nas pa vse to uči?

Oh prelepi so nauki, ki jih nam daje občestvo svetnikov! Koliko sv. maš, koliko pobožnih molitev, koliko dobrih del se opravlja po širokem svetu! Vse to se opravlja tudi za nas, našo srečo in zveličanje. Ne zabimo nikoli dobrega namena obujati in se v duhu sklepati s dobrim, kar se vsak dan po svetu dela; pa tudi mi delajmo dobrega, kolikor premoremo. Kako bogati bodemo enkrat stali pred božjim sodnikom! Sloveči puščavnik, sv. Makarij je svojim sobratom večkrat pri-

govarjal, naj pridno delajo in žebrajo. Nagovarjal jih je pa takole: „Bratje! nekteri med nami naj delajo, drugi naj pa žebrajo. Tisti, ki delajo, delajo tudi za one, ki žebrajo, uni pa, ki žebrajo, žebrajo tudi za one, ki delajo; kajti vseh teh zakladov, ki jih nabira moj brat, postanem deležen tudi jaz.“ Tako ljubezen in zvezo so imeli med seboj pervi kristjani: Za eden druzega so žebrali, eden druzega k dobremu nagovarjali in vnemali, v revah in nadlogah eden druzega tolažili in podpirali, vse, kar so imeli, so med seboj delili, — bili so eno serce in ena duša! — Dalej glejte! naši bratje in sestre so v nebesih; oh le radi na nje ozirajmo se, izročujmo se njih mogočnej priprošnji in prizadevajmo si, njih čednosti in dobre dela posnemati; le malo časa in tudi mi smo pri njih v svetem raji. Sv. Krizostom uči: „Mi bomo po tem kratkem življenji ravno to, kar so sedaj svetniki v nebesih, ako smo sedaj v življenji tudi to, kar so bili oni nekdaj na zemlji.“ Svetniki v nebesih nas ljubijo, za nas Boga prosijo in nam v dušnih in telesnih potrebah pomagajo. L. 1089 je po Francoskem morila kužna bolezen. V mestu Arles so pa nekteri bolniki pred svetinjami sv. Antonija klečé nanagloma in nenadama ozdraveli. Ta čudež se je razglasil po celej deželi in ljudje so sv. Antonija jeli po vseh cerkvah na pomoč klicati, in ne — zastonj. Po priprošnji sv. Antonija je Bog to hudo šibo odvzel; strašna bolezen je nehala. — Pa tudi ne zabimo naših bratov in sester, ki so se v gnadi božjej iz tega sveta ločili, pa vendar se čistijo svojih madežev v grozovitnem kraju strašnih vic. Tamkej terpijo neizrečeno terpljenje; zakaj sv. Avguštin pravi: „Ogenj, ki duše v vicah pokori, ni ravno večen, pa vendar je hujši od vseh bolečin, kterih človek v tem življenji terpeti zamore.“ Verne duše kličejo z brumnim Jobom: „Usmilite se mene, usmilite se mene vsaj vi prijatlji moji;“ verne duše nekdaj rešene bojo tudi za nas prosile: „S kako mero merimo, se nam bo tudi nazaj merilo.“ Sv. Monika, mati slavnega Avguština, je na smertnej postelji djala svojemu sinu: „Ljubi moj sin! skoraj ne boš več imel matere. Zavoljo mojega trupla bodi brez skerbi, to pa želim od tebe in za to te tudi lepo prosim, spominjaj se mene pred Gospodovim altarjem bodisi kjerkoli hočeš.“ Tudi pervi keršanski cesar Konštantin je zaukazal, naj se njegovo truplo po smerti postavi v cerkev sv. aposteljnov; „tako, je pristavil, upam deležen postati molitev, ki jih bojo verni tu opravljali.“

Veliko bratovščin je po svetu, štejejo svoje družtvenike na tavžente, — nar veča bratovšina je pa vendar občestvo svetnikov, šteje svoje družtvenike na miljone, ima jih ne samo na zemlji, temuč tudi v nebesih in pod zemljo. Koliko se pa v tej bratovščini dobrega dela! Vse to se pa godi k pridu in sreči vsakega živečega uda. Zatoraj varimo se najprej, da ne pademo sami po smertnem grehu iz tega občestva, iz te bratovščine; kaj pomaga bolnej veji, da se zdravega drevesa derži, ščasom vsahne, odpade in se v ogenj verže! Pa tudi poslušajmo sv. kat. cerkev in spolnujmo njene zapovedi, da bi naša skerbna mati prisiljena ne bila, nepokorne in terdovratne otroke iz svoje bratovščine pahniti, nas djati iz občestva svetnikov. Izobčenje je največa nesreča, ktera katoličana na tem svetu zadeti zamore. Nesrečna kraljica Marija Stuart je bila od svoje sestre Elizabete k smerti obsojena. Na poslednjem potu k morišču jej še katoliškega duhovnika niso dovolili, nekega lutranskega dekana so jej hotli vsiliti. Marija pa je rekla: „V katoliškej veri sem rojena, živela, v kat. veri hočem tudi umreti; nikoli, na vse večne čase nikoli ne stopim iz te svete in lepe bratovščine, v kterej še po smerti v ljubezni združeni ostanemo in v kterej se za ubogo dušo še po smerti molitve in sv. maše darujejo.“ Tako je kraljica govorila in svojo glavo dala rekoč: „Gospod! v tvoje roke izročim svojo dušo!“

Sklep.

H koncu še semle stavljam, kar sv. Gregor piše od občestva svetnikov; gotovo bode to moj nauk razjasnilo. „Kar vsegamogočni Bog dela po raznih deželah, ravno to dela po sercih raznih ljudi. On bi bil mogel dati, da bi vsaka dežela vse sadje rodila; ako bi pa vsaka dežela ne potrebovala sadja drugih dežel, bi se za drugo malo marala, se ž njo ne pečala. Zatoraj daje tej deželi roditi obilno vina, unej pa obilno olja, tej obilno živine, unej pa obilno žita. Potem toraj, da ta dežela donaša, česar unej pomanjkuje, se razne dežele med seboj vežejo, se ena za drugo mara, in ena drugej božjih darov deli. Kar tukaj pomenjajo dežele na zemlji, ravno to velja tudi od serc raznih svetnikov. Ti si med seboj delijo, česar so prejeli. S tim, česar svetnik obilno ima, dopolnuje to, česar unemu manjka. Tako postane družbina, ktera je vsa in cela Bogu dopadljiva in med seboj ljubeznjivo po bratovsko zve-

zana.“ Mi vsi smo društveniki slavnega občestva svetnikov; pomagajmo vernim dušam v vicah, bojujmo se stanovitno, da postanemo sveti, in pridemo enkrat med brate in sestre tam gorej v veličastnej cerkvi. Ja! to je za nas vse najimenitnejše. Opravljali so v nekej cerkvi najviši praznik bratovščine za verne duše v vicah. Sloveč pridigar je svojo pridigo tako-le začel: „Kaj je za nas vse pri današnjej slovesnosti najbolj imenitno? Morebiti to, da goreče molimo za verne duše v vicah? Ali to, da sv. mašo, sv. obhajilo in sv. odpustik darujemo za verne duše v vicah? Naka, odgovori sam sebi; to vse je lepo in prav, ali najimenitnejša reč danes to ni. Kaj pa je danes perva in poglavitna reč?“ je začel pridigar spet popraševati. Vsi poslušavci so že sapo nategovali in ušesa nastavljali, da bi skoraj slišali, kaj bo pridigar na to prašanje odgovoril. Zdaj povzdigne pridigar svoj glas in kliče počasno in resno: „To, ljubi moji, je danes perva in poglavitna reč, da mi vsi pobožno in sveto živimo, da ne med tim, ko za verne duše molimo in darujemo in jih iz vic rešiti hočemo, da ne, pravim, sami v ta strašni kraj ne pridemo.“ To si tudi mi vsi danes najbolj zapomnimo in v serce vtisnimo, da pobožno in sveto živimo in vsi enkrat v sv. nebesa med svetnike pridemo! Amen.

XVIII. Keršanski nauk.

Odpuščanje grehov in smert.

P. Kako se glasi deseti člen apostoljske vere?

O. Deseti člen apostoljske vere se tako glasi:
Odpuščanje grehov.

P. Kaj nas uči ta člen apostoljske vere?

O. Ta člen apostoljske vere nas uči, da je Kristus svoji cerkvi dal oblast, grehe odpuščati.

P. Kdo ima v pravi cérkvi oblast grehe odpuščati?

O. V pravi cerkvi imajo škofje in mašniki oblast, grehe odpuščati.

P. Kje se grehi odpuščajo?

O. Grehi se odpuščajo v zakramentu svetega kersta in v zakramentu svete pokore.

P. Kteri grehi se odpuščajo pri svetem kerstu, in kteri v zakramentu svete pokore?

O. Izvirni greh in vsi djanski, pred kerstom storjeni grehi se odpuščajo pri svetem kerstu; v zakramentu svete pokore pa se odpuščajo grehi po svetem kerstu storjeni.

P. Kako se glasi enajsti člen apostoljske vere?

O. Enajsti člen apostoljske vere se tako glasi:
Vstajenje mesa.

P. Kaj se hoče reči z besedama: vstajenje mesa?

O. Z besedama: vstajenje mesa se hoče reči, da bo Bog sodnji dan mertve k življenju obudil, in da bodo ljudje vstali s svojim mesom, to je, z ravno tistimi telesi, ki so jih v življenji imeli.

P. Zakaj bodo ljudje s svojimi telesi od mertvih vstali?

O. Ljudje bodo s svojimi telesi od mertvih vstali, da bodo telesa z dušo vred ali večno plačilo ali pa večno kazen prejele.

P. Kaj je smert?

O. Smert je ločitev duše od telesa.

P. Ali morajo vsi ljudje umreti?

O. Vsi ljudje morajo umreti.

P. Zakaj morajo vsi ljudje umreti?

O. Da morajo vsi ljudje umreti, pride od greha, kterega je Adam v raji storil. Ako bi Adam ne bil grešil, bili bi mi tudi po telesu neumerljivi ostali. Smert je kazen za greh.

P. Kedaj in kako bomo umerli?

O. Kedaj in kako bomo umerli, ne vemo.

P. Kaj je treba storiti, ker ne vemo, kedaj in kako bomo umerli?

O. Ker ne vemo, kedaj in kako bomo umerli, bodimo vselej pripravljeni za smert.

P. Kakošna je smert pobožnih?

O. Smert pobožnih je srečna.

P. Kakošna je smert hudobnih?

O. Silno nesrečna je smert hudobnih.

Vvod.

Svetniki v nebesih, verne duše v vicah in pravoverni kristjani imajo med sebo nevidljivo pa ljubeznjivo zvezo, kterej pravimo občestvo ali gmajna svetnikov. Prijatlji božji v nebesih so že sveti, verne duše so tudi že svete pa še ne dosti čiste za sv. nebesa, pravoverni na zemlji so tudi vsi poklicani, da postanejo sveti in do konca svojega življenja tudi morejo sveti postati. Po pravici torej nosi ta velika božja družina pre-

lepo ime: občestvo svetnikov. Da torej tega častnega in lepega imena zastonj ne nosimo, prizadevajmo si resnično, da tudi sveto živimo. Res je, da so tudi grešniki še do smerti udje občestva svetnikov, pa vendar so le mertvi udje, le suhe veje! Ali jim mar ni več pomagati, ali se grešniki ne morejo več oživiti, ne več ozeleniti? Oh niso še zgubljeni grešniki, dokler jim še sije solnce milosti božje! 10. člen sv. apost. vere nas uči, da je „odpuščanje grehov:“ Verujem, da nam Bog grehe odpušča. Tako se more grešnik z Bogom spet spraviti, se spet grehov očistiti, spet oživeti in postati živ ud in zelena, zdrava veja občestva svetnikov. V sv. kerstu nam Bog odpušča izvirni greh in pred sv. kerstom storjene grehe; v zakramentu sv. pokore pa nam Bog odpušča vse grehe, ki smo jih koj po sv. kerstu in poznej storili, — vse grehe nam usmiljeni Bog odpušča, naj bi jih bilo ko listja in trave. Ako bi pa ne bilo mogoče, zakramenta sv. pokore sprejeti, odpušča nam usmiljeni Bog po izvanrednem potu tudi v sv. zakramentu poslednjega olja in po pravej popolnoma grevanji naše grehe, se ve, da mora človek resnično voljo imeti, zakramant sv. pokore prejeti, da pa ni več mogoče. Pa o vsem tem se bode bolj obširno govorilo pri sv. zakramentih; zatorej tudi danes od odpuščanja dalej ne govorim, temuč le rečem: Ljubi kristjani! hvalimo usmiljenega Boga, ki nam milostljivo grehe odpušča, — hvalimo Jezusa, ki nam je na sv. križu odpuščanje grehov zaslužil in je duhovnikom oblast dal, grehe odpuščati; prizadevajmo si, ssv. zakramente vredno prejemati in si tako odpuščanje grehov pridobivljati; učimo in vadimo se pa tudi, poplnoma grevengo obujati, da jo bomo tedaj, ako bi nam nemogoče bilo, ssv. zakramente zavoljo nagle smerti prejeti, da jo bomo tedaj obuditi znali. Odpuščanje grehov si zadobiti, oh to je za nas dokaj imenitna reč! Kajti čaka nas srečna ali nesrečna večnost, kakor nas uči ta 11. in 12. člen apostoljske vere: „Verujem ustajenje života in večno življenje.“ Ta dva člena toraj nas spominjata večnosti; pred večnostjo pa je smert, po smerti sodba, in potem pekel in nebesa. Smert, sodbo, pekel in nebesa pa imenujemo štiri poslednje reči, kakor jih nahajate na koncu našega katekizma. Namesti na koncu bomo se tukaj o teh resnicah kaj učili. Danes torej od smerti in odgovarjal bom na ta-le prašanja: 1. Odkod pride smert? 2. Kaj vemo od svoje smerti? 3. Česa ne vemo od svoje smerti?

Razlaga.

1. Od kod pride smert? Človek je bil po božjej podobi stvarjen; pred storjenim grehom je bila njegova duša vsa lepa in čista, sveta in Bogu dopadljiva. Tudi njegovo telo je bilo močno, zdravo in terdno. Vsegamogočni Bog ga je po svojej neskončnej milosti tako stvaril, da bi tudi njegovo truplo nikoli ne bilo umerlo: „Bog je človeka neumerljivega stvaril.“ Kako toraj, da so pomerli vsi ljudje pred nami, da bomo umerli mi in vsi drugi, ki bojo prišli na svet? Da morajo umreti vsi ljudje,

pride od izvirnega ali poerbanega greha. Ko bi Adam ne bil grešil, bili bi mi tudi po telesu neumerjoči ostali. Bog je Adamu po grehu rekel: „Prah si in spet boš prah,“ in Modri uči: „Po hudičevej nevošljivosti je smert prišla na svet.“ Sv. Pavl pravi: „Po enem človeku je greh na svet prišel, in po grehu smert, in tako je smert na vse človeke prišla po njem, v kterem smo vsi grešili.“ Bog toraj smerti ni stvaril, temuč smert je prišla po grehu: „Plačilo za greh je smert.“ Veliko kristjanov pa ne ve prav, kaj je smert: nekteri mislijo, da je kak duh, drugi da je človek — kosten mož, tretji, da je kaka posebna stvar božja. Pa teh nobeden nima prav, smert ni nobena stvar, temuč je le ločitev duša od telesa; človek umerje, kedar se duša od telesa loči. Duša je vse nekaj drugega od telesa, ona še brez telesa živi, ker je zgolj duh.

2. Kaj vemo od svoje smerti? Od svoje smerti vemo le to:

a) da gotovo pride. Smert pride od greha, grešniki smo pa vsi, — toraj moramo vsi umreti. Nek bogatin si je zidal veliko prelepo hišo in postavil po hiši in po izbah napravo. Vsak, kdor je le vse to vidil, je stermel nad tem, kako je vse to krasno in drago. Neki dan pa povabi bogatin tudi nekega puščavnika, naj vse to pregleda in pohvali. Radoveden je bil, kaj kej puščavnik poreče. „Vse je prav lepo, spregovori zdaj puščavnik, le nekaj ni prav.“ Kaj pa kaj? se odreže bogatin.“ Vaša hiša ima ene duri preveč, morete zaukazati, naj se zadelajo.“ Bogatin popraša po tistih durih. Puščavnik pa zdaj glas povzdigne in resnobno reče: „Duri, ktere morate zadelati, so tiste, skoz ktere vas ponesó k pogrebu; ako teh dur ne zadelate, bode vaša sreča in vaše veselje v tej hiši skoraj pri kraju.“ Tako je puščavnik bogatina opominjal resnice, da moramo umreti vsi, vsi od konca do kraja. — Vzemimo perve

bukve sv. pisma v roke; tam najdemo tako-le zapisano: „Setovih dni je bilo 912 let in je umerl; Enosovih dni je bilo 905 let in je umerl; Kajnanovih dni je bilo 840 let in je umerl; Henohovih dni je bilo 365 let in je umerl. Matusalovih dni je bilo 969 let in je umerl!“ Glejte! ti očaki so živeli sto in sto let, pa pri vseh stoji tista beseda: „In je umerl“ — umerli so vsi in umerli bomo tudi mi vsi; to je gotovo od smerti. — Od svoje smerti še vemo:

b) da bode naša smert enkrat ali smert pravičnega ali smert grešnika in da je smert pravičnega največa sreča, smert grešnika pa največa nesreča. Sv. pismo pravi: „Draga je pred očmi Gospodovimi smert njegovih svetnikov.“ „Blagor mertvim, ki v Gospodu umerjejo. Odslej, reče Duh, naj počivajo od svojega truda, zakaj njih dela gredó za njimi.“ Pravični so Boga iz vse duše ljubili, v svet in posvetne reči niso zaupali, zatoraj gredó radi k Bogu, radi iz te doline solz, ker so svoje misli v nebesih imeli. Ob smertnej uri reče kristjan z lahkim sercem: Zdaj zapustim svet, dolino solz, in grem k svojemu Očetu, kteri me je že ljubil, prej ko sem bil; k svojemu Očetu, kteri je iz ljubezni do mene svojega Sina poslal, da je za me terpel in umerl, da jaz večno živim. Jaz grem k Jezusu, svojemu Odrešeniku, bratu in nar boljšemu besedniku v nebesih. Zapustim zemljo in vse, kar je na zemlji, in grem v kraljestvo večnega veselja, kjer me bo veliko veliko zveličanih bratov sprejelo; zamenjal bom družnjo grešnikov z družnjo svetnikov in svetnic. Nek brumen misijonar je ležal na smertnej postelji. Akoravno je hudih bolečin terpel, vendar je zmiram dobre volje bil. In ko so ga prašali, zakaj je zmiram tako vesel, njim odgovori: „Enkrat sem bral, da se je Sokrat na svojej smertnej postelji veselil, Homera, Hesioda in druge slavne može viditi. Zato se jaz tako veselim, ker gotovo vem, da bodem tam Jezusa, mojega zveličarja, patriarhe, preroke, apostelne in druge svetnike vidil!“ Kako nas veseli, pomisliti, da bodemo enkrat Jezusa vidili!

Smert je za pravičnega konec terpljenja in začetek večnega veselja, konec skušnjav in grešnih nevarnost in začetek večnega miru in prave čiste ljubezni. Pravični tudi precej, ko se duša od telesa loči, sliši vesele besede svojega Boga: „Glej dobri in zvesti hlapec, ki si bil v malem zvest, čez veliko te bom postavil, pojdi v veselje svojega Gospoda.“ Bil je sv. Ignaci Antiohenski škof. Ko čuje, da ga je cesar Hadrijan k smerti obsodil, bil je serčno vesel. Strašno in grozovitno bi imel

umreti; divje zverine so nanj spuščali, da bi ga raztergale in požerle. Sv. Ignaci je le za to Boga prosil, da bi mu levi ne prizanesli in ga na kose stergali. Poznej je zvedel, da so kristjani v Rimu sklenili za njega prositi, da bi mu življenje ohranjeno bilo. Zavoljo tega je bil silno žalosten, se usede in piše rimskim kristjanom, da bi vendar tega ne storili, kajti komaj že čaka, Boga v nebesih gledati, ljubiti in vživati. On pravi v tem pismu: „Saj mi nič boljšega ne morete sprositi kakor to, da kerv za Jezusa prelijem. Zahvalite toraj Jezusa, da hoče Sirskega škofa jutre pri sebi v nebesih imeti. Moji priserčni bratje! jaz nič drugega ne iščem, kakor Jezusa, kteri je za me umerl, kteri je za me pokopan bil in tretji dan od smerti ustal. Moji ljubeznjivi bratje! lepo vas prosim, nikar mi v nebesa ne branite; živ vam pišem s svojo lastno roko, zato, ker za Jezusa iz serca rad umreti želim. Že sedaj slišim Jezusa, da moji duši pravi: „Ignaci! pridi k svojemu Očetu v nebesa!“

Pa smert grešnikov je strašna in nesrečna. David pravi: „Krivični bojo poginili in hudobni bojo na zadnje pogubljeni.“ Trepetali bojo, ko se bo smert bližala, ker nikoli na njo niso pomislili; od sveta se morajo ločiti, kterega so tolikanj ljubili, svoje blago in bogastvo morajo zapustiti; težko in skerbno, morebiti tudi po krivičnem so ga nagrabili, sedaj ga bojo veseli dediči smejé zapravljali; slovo jemati morajo od svojih znancev in prijatljev, izmed kterih nobeden pred sodni stol božji ž njimi ne gre: — ne morejo reči: Grem k Očetu in usmiljenemu Jezusu. Strašna je taka smert, ker hudobna dela grejo za njimi, ker jim izbujena vest veliko število grehov očita, in ker jih po smerti nič drugega ne čaka kakor večno pogubljenje — večna nesreča: Bogatin je bil v pekel pokopan in nezvesti hlapec je bil v zunajno temo veržen, kjer je jok in škripanje z zobmi.

Leta 1871 so puntarji strašno in grozovitno uganjali v Parizu. Požigali, ropali in morili so. Vjeli so tudi nadškofa in več duhovnov in so vse postreljali. Med temi je bil tudi jezuitar O. Aleksis Clerc. Preden je jezuitar postal, bil je 13 let oficir na morju. Čujte, kako se je godilo, da je mornarsk oficir med mnihe prišel in jezuitar postal. Vse to sam tako le pripoveduje. Poveljnik ali kapitan tiste ladije, na kterej je Clerc za oficirja služil, je bil bistra glava in prav pripraven za svojo službo. Pa vere ni imel nobene. Že to je za človeka velika nesreča; pa še hujši je bilo, ker je kapitan vero in božje reči

očitno zasramoval in si prizadeval, tudi podložne ob sv. vero djati. Strašne besede in govore je izbruhoval iz svojega brezvernega serca, zmirjal in klel je Boga, sv. cerkev, duhovne ljudi in reči, da je bilo le groza. Posebno pa je namerjal na mladega oficirja Aleksisa Clerca; njega je hotel premotiti in ob vero pripraviti. Pa čujte, kaj se zgodi. Huda bolezen verže nevernega poveljnika na smertno postelj. Od cerkve in ssv. zakramentov ni bil volje kaj slišati, nobena molitev, nobena lepa, sveta beseda ni prišla iz njegovih ust. Še na smertnej postelji — tu na pragu strašne večnosti — si je prizadeval, mladega oficirja premotiti in ob vero pripraviti. Pa smert se približuje, in že pol mertev — začne bolnik na postelji se zvijati, noreti in kleti, da so se vsi pričujoči na celem životu tresli in glasno se jokali. In tako izdihne nejeverec svojo revno dušo. Njegovo truplo je postalo hitro groza gerdo in njegov obraz se je tako premenil, da ga ni bilo poznati. Taka strašna smert je vse prestrašila in vsi so zdihovali: O usmiljeni Bog! obvaruj nas vse take žalostne, strašne smerti! „Tega nejeverca umirati sem tudi jaz videl, pripoveduje O. Aleksis dalje, in to me je tako prešinilo, da sem svetu slovo dal in šel med jezuitarje.“ Ja preljubi! grešnikova smert je žalostna, in strašno je pasti v roke pravičnemu Bogu!

3. Česa pa ne vemo od svoje smerti? Marsikaj od svoje smerti ne vemo.

a) Ne vemo, kdaj, kje in kako bodemo umerli. Nekteri umerje, ko še komaj živeti začenja, drugi pa doživijo dolgih let; eni so terdni in zdravi, pa polomi jih zgodnja smert, drugi so slabotni in radi bi se ulegli v černo zemljo, pa smert le noče poterkati. Ne vemo, kje in kako bomo umerli; ali nas bo smert zgrabila domá ali na potu, pri plesu ali spanji, na kakej dobrej volji ali pri igri, — ali bo prišla nenadama in naglo, ali bo morebiti terkala po dolgej, hudej bolezni, kdo tega ve? V gostivnici nekega mesta so sedeli neki možjaki. Pred seboj so imeli poliče vola, so bili dobre volje in se od marsikterih reči pogovarjali. Med tem so tudi začeli od smerti govoriti, da nikdo ne ve, kedaj bode umerl. Res je, pravi nek že precej prileten, ali vendar še terden mož, da nikdo ne ve ure svoje smerti; ali vendar to pa morem reči, da danes ne bodem umerl. Nekteri mu odgovorijo, da tudi tega ne more reči, ker ga more povsod božja roka zadeti. On pa je hotel staviti, da danes ne bode umerl. Sčasom so druge reči v mislih imeli. Zdaj se vzdigne ta, ki je tako prederzno govovil, in se

domu poda. Vošči vsem lahko noč in obljubi, da se bojo jutre spet zdravi vidili. Nekaj časa potem slišijo zunaj ropot. Prestrašeni letijo vsi gledat, kaj da je; in glej! on je ležal mertev na tleh. On je v temi čez stopnjice padel in si je glavo razbil.

b) Ne vemo, ktere smerti bomo umerli — smerti pravičnega ali grešnika. Res je, da pravimo: kakoršno življenje, takošna smert, — in veči del je temu tudi tako. Pa vendar najdemo v sv. pismu izgledov, ki nam kažejo, da so nekteri dobro začeli pa slabo končali; drugi pa spet slabo začeli in dobro končali. Salomon je dobro začel, slabo pa končal; Dizma je slabo začel, pa dobro končal. Judež je dobro začel, pa slabo končal; Pavel je slabo začel, pa dobro končal. Zatoraj moramo vsi bojé in trepetaje delati in oskerbljevati svoje zveličanje. Vsi pametni in skerbni kristjani se pogostoma smerti spominjajo in goreče Boga prosijo, naj jim milostljivo podeli svoje pomoči, da do konca stanovitni ostanejo. Vsi pametni in skerbni kristjani radi žebrajo za srečno smertno uro. Poslušajte to-le: Cesar Karl V. je pred 300 leti krono svojemu sinu Filipu izročil in se v samostan Šent-Jošt na Španskem podal. To je storil, da bi se tam lehko in lepo na smert pripravljal. Vsak dan je smert premišljeval in zadnjič je tirjal, da so mu rako naredili, ga vanjo položili in živega v cerkev kakor merliča nesli. Tam so ž njim delali kakor z merličem in vse za njim opravili. Opravilo se je dokončalo, cesar pa v mertvaški pert zavit še dalj časa v cerkvi ostane in smert in to, kar po smerti pride, premišljuje. Zadnjič rako zapusti in se v svojo sobo poda; toda to ga tako vsega pretrese, da je kmalo po tem umerl; 2 leti je v samoti živel in prav na tanjko smert premišljeval.

Sklep.

Ljubi bratje in sestre! umerli bodemo vsi, saj smo vsi Evini otroci; pa kdo ve, kdaj, kje in kako bodemo umerli, — kdo ve, ali bodemo umerli srečno smert pravičnega ali pa nesrečno smert grešnika; in naj da nam naša vest nič hudega ne očita, ali smo tudi opravičeni in čisti pred Bogom? In naj da smo danes opravičeni in čisti, kaj bode pa jutre, kako lahko človek spoderkne in pade? In ako pademo, ali bomo tudi prav spokorili se in spet oprali? Glejte! kako nevarno! Zatoraj vas moram opominjati s sv. Pavlom: „Preljubeznjivi! delajte bojé in trepetaje delo svojega zveličanja;“ pomislijte radi na

smert in varujte se greha, ki nam smert grenko in strašno dela; prosite radi Očeta nebeškega, da vas ovaruje nesrečne, neprevidene, in večne smerti; ja koj sedaj pokleknimo in žebrajmo en Očenaš in Češčenasimarijo, da bi nam Bog vsem dal enkrat srečno umreti! Amen.

XIX. Keršanski nauk.

Od sodbe in od vic.

P. Kaj je treba pomniti od sodbe?

O. Od sodbe je treba pomniti, da bo Jezus dušo vsakega človeka precej po smerti posebej, konec sveta pa vse ljudi skupej z dušo in telesom sodil.

P. Kako bo Jezus sodil?

O. Jezus bo sodil vsakega človeka po njegovih mislih, besedah in delih; kar je dobrega, bode plačal, kar je hudega, kaznil.

P. Kaj se bo zgodilo po sodbi?

O. Po sodbi bo dano, kar je komu prisojeno; duši berž po posebni sodbi, telesu pa po vesoljni ali poslednji sodbi.

P. Kam bo duša pri posebni sodbi obsojena?

O. Duša bo pri posebni sodbi ali obsojena v vice ali v pekel, ali pa sprejeta v nebesa.

P. Kaj so vice?

O. Vice so kraj, kjer duše terpé časne kazni za grehe, kterih se v življenji niso bile spokorile.

P. Ktere duše se obsojujejo v vice?

O. V vice se obsojujejo duše tistih, kteri, čeravno so v gnadi božji umerli, vendar za grehe, v življenji storjene, božji pravici niso zadostili.

P. Kaj terpé duše v vicah?

O. Duše v vicah zlasti za to veliko terpé, ker silno hrepené Boga gledati in večno uživati, pa ga še ne morejo; verh tega imajo tudi drugo terpljenje, ktero jim je božja pravica naložila.

P. Ali je mogoče dušam v vicah pomagati?

O. Dušam v vicah je mogoče pomagati, namreč: 1. posebno z daritvijo svete maše; 2. z molitvijo; 3. z drugimi dobrimi deli, in 4. z odpustki.

P. Ali smo dolžni pomagati dušam v vicah?

O. Ljubezen sploh nam naklada dolžnost, vsem dušam v vicah pomagati; zastran staršev in dobrotnikov pa nas tudi hvaležnost k temu veže.

P. Doklej ostanejo duše v vicah?

O. Doklej duše mertvih v vicah ostanejo, to se prav za prav ne more vedeti; samo toliko je gotovo, da bo njih terpljenje v vicah daljše ali krajše po tem, kakor so več ali manj Boga razžalili, v tem življenji več ali manj se pokorili, in kakor jim verni več ali manj z molitvijo in drugimi dobrimi deli pomagajo.

Vvod.

Pri poslednjem kerš. nauku vam sem govoril od smerti; in res! te osem dni je neusmiljena smert pobrala terdnega moža, skerbnega očeta. Rad je dohajal h kerš. nauku, — danes ga ni več med nami, že je na božjej pravici; Bog mu daj dobro! Da je tako mlad, terden in zdrav mož naglo zamerl, nam je spet nova priča, da človek ne ve ne ure ne dneva. Ko v osmih dneh spet pridemo v cerkev h kerščanskemu nauku, morebiti da spet kdo manjka. Morebiti ta, morebiti uni, morebiti vaš dušni pastir; naj se zgodi božja volja, da le umerjemo smert pravičnega! Srečna in draga je smert pravičnega, zakaj dobre dela spremljajo pravičnega pred sodni stol božje pravice. Ravno od sodbe hočemo danes govoriti. Človek se pa po smerti dvakrat sodi: enkrat po samem koj hitro po smerti in drugokrat sodni dan vpričo vseh ljudi. Zatoraj delim današnji kerš. nauk takole:

1. Kaka se godi človeku pri pervej sodbi? 2. Kaka med pervo in drugo sodbo? 3. Kaka pri drugej sodbi?

Razlaga.

Kaj se z dušo godi, kedar se je ob smerti od telesa ločila, ne more nam znano biti, kajti v večnost ne vidimo. Znano nam je letó, kar nam je Bog povedal. Kaj nas pa uči sv. vera zastran tega:

1. Kaka se godi našej duši pri pervej sodbi? Jezus nas uči, da Bog vsako dušo precej po smerti sodi, in jej pove plačilo ali kazen, kar si je zaslužila. To resnico nas Jezus uči v priliki od bogatega moža in revéža Lacarja. Oba sta bila precej po smerti sojena. Lacarjevo dušo so nesli angelji

v Abrahamovo naročje, duša bogatega pa je bila v pekel pokopana. Sv. Pavel pravi: „Ljudem je odločeno enkrat umreti, potem pa je sodba.“ Skesanemu razbojniku na križu je Jezus rekel: „Še danes boš z menoj v raji.“ Tako je bila duša njegova precej po smerti sojena. Sv. Pavel pravi: „Kar bo človek sejal, bo tudi žel. Kdor v svojem mesu seje, bo od mesa tudi pogubljenja žel; kdor pa v duhu seje, bo od duha žel večno življenje.“ „Vsi se moramo pred Kristusov sodni stol prikazati, da vsak prejme, kakor je delal, dobro ali hudo.“

Ker je Bog Oče Jezusu vso oblast dal, ves svet soditi, ker ga je on tudi odrešil, tako nas bo on sodil. Sodil bo pa Jezus po svojej svetej pravici vse naše dobre in hude misli, želje, besede in dela. Kdor misli in želi hudo storiti, je pred Bogom ravno tako grešil, kakor, kteri stori; kdor je v sercu dovolil božje zapovedi prelomiti, je v sercu Bogu nepokoren, Bog pa na voljo človekovo gleda. Sodil bo naše pregrešne besede in dela, pohujšanje, ki smo ga dali komu, in ptuje grehe, ki smo jih deležni postali; sodil bo pa tudi, kar smo zamudili dobrega storiti. Kakor je nemarnega hlapca zavergel, ki zaupanega talenta ni k dobremu obernil, ampak ga zakopal, tako bo ljudi sodil, ki bi bili lahko dobro storili, pa so opustili. Sodil bo Jezus ljudi po meri dobrot, kakor so jih od Boga prejeli, in po okoljščinah, v kterih so živeli na zemlji. Kdor je več prejel, bo več njegov odgovor. Od hlapca, kteremu je Gospod pet talentov dal, jih je tirjal deset, kteremu je dva dal, pa le štiri.

Sodil bo, ker je vsegaveden, vse dobro in hudo; kar smo skrivaje storili, Bogu ni nič skritega. Sv. Pavl uči, da pride vse na dan, kedar bo Bog človeške skrivnosti po Jezusu Kristusu sodil. In Jezus pravi: „Kdor koli da piti komu zmed teh nar manjših le kozarec merzle vode v imenu učenca, resnično vam povem, ne bo zgubil plačila.“ Ker je vsegaveden, gledal bo pri vseh naših dobrih in hudih delih na serce, kakošne so bile naše misli in nameni pri delih, ki smo jih storili, ali je človek storil iz slabe volje, ali le iz slabosti kak greh.

Ker bo Bog po pravici sodil, bo vsak po svojih delih primerjeno plačilo prejel; več dobrega ko je kdo storil, veče bo plačilo; več hudega ko je človek storil, večja bo kazen; vsak bo prejel kolikor je vreden. To nas sv. Pavl uči rekoč: „Kdor skopo seje, bo tudi skopo žel, in kdor obilno seje, bo tudi v obilnosti žel.“ Posebno bo Jezus gledal pri sodbi na dela usmiljenja, kar smo svojemu bližnjemu dobrega storili,

da kar bližnjemu dobrega storimo, Jezus tako vzame, ko bi njemu storili; zato pravi: „Lačen sem bil, in ste mi dali jesti; žejen sem bil, in ste mi dali piti; ptujec sem bil, in ste me pod streho vzeli; nag sem bil, in ste me oblekli, bolen sem bil, in ste me obiskali; v ječi sem bil, in ste k meni prišli. — Karkoli ste storili kteremu mojih nar manjših bratov, ste meni storili.“ Tako se človek sodi pri pervej sodbi po samem ali posebej, zategadelj se ta sodba tudi imenuje posebna sodba.

Te posebne sodbe bi se imeli mi večkrat spominjati. K sv. Filipu Nereju je prišel mladeneč po imeni France Spakara. Prav širokoustno je svetniku pravil, kako se uči in kako napreduje in da se misli pravdništva učiti, dohtar hočem enkrat postati. „In potlej“ vpraša Filip. „Potlej, odgovori mladeneč, bom pravde doganjal in jih vse srečno speljal.“ „In potlej,“ svetnik dalej vpraša. „Potem bom imeniten in bogat postal.“ „In potlej,“ dalje bara. „Potlej, potlej — odgovori mladeneč že ves rudeč, nu potlej bom pa umerl.“ „In potlej?“ dušni pastir s resnobnim in visokim glasom, in potlej? kaj bote storili, kedar vam zadnja pravda pride, kjer bote vi toženi in satan tožnik, in Vsegavedoči vaš sodnik?“ Mladeneč utihne in obledi. Strašne besedi: „In potlej“ ste mu globoko v serce segle in mu nikdar več iz glave niste hotle. Kmalo potem se je za pravdnika učiti jenjal, tiho in pobožno živel in se tako na sodbo božjo pripravljal. Besede: „In potlej“ ste ga k temu nagnale.

Oh da bi tudi mi se večkrat tega spominjali, da nas čaka koj po smerti ostra sodba!

2. Kaka se pa godi našej duši med pervo in drugo sodbo? Duša koj pojde, kamur jo Jezus pošlje: ali v vice, ali v pekel, ali pa v nebesa. Danes govorimo le samo od vic. Vice so tisti kraj, kjer se tiste duše, ki še zadosti čiste niso, pokorijo in čistijo, da nebeškega kraljestva vredne postanejo. Bog je svet, zatoraj sovraži tudi majhne grehe, Bog je pravičen, zatoraj jih tudi kaznuje. Zatoraj je sv. kat. cerkev vselej verovala, da morajo biti vice, to je kraj, kjer duše terpé zavoljo nespokorjenih grehov in se jih čistijo.

Judje so že v starej zavezi verovali tak kraj, kjer se duše čistijo. V nekem boji na vojski je bilo veliko Judov pobitih. Ko so oblačila pobitih Judov pregledovali, so pri njih našli reči, ktere so malikovavci svojim malikom darovali, kar vzeti in imeti je bilo Judom v postavi prepovedano. Judje so mislili, da te njih mertve brate je Bog zato s smertjo kazno-

val. Molili so za-nje in Boga prosili, da bi jim ta greh odpustil. Juda, njih vojvoda, je nabral denarja dvanajst tavžent drahem, in jih je poslal v Jeruzalem, da naj se kupijo darovi in naj jih Bogu darujejo v tempeljnu v odpuščanje grehov pobitih Judov, ker je mislil da sveto in zveličavno je, za mertve moliti, da bi bili grehov rešeni. Juda je veroval z drugimi Judí vred, da so ti v takih grehih umerli, po kterih scer večnega zveličanja niso za vselej zgubili, pa ga tudi še niso vredni, in da jim Bog na unem svetu ta greh še odpustiti zamore, ker so druge postave zvesto dopolnovali, in se za svojo vero vojskovali. Tako se prepričamo, da so Judje na vice verovali.

Pa tudi Jezus uči, da so nekteri grehi, kteri ne bodo na tem, ne na unem svetu odpuščeni. Tedaj so taki grehi, ki bodo še v večnosti odpuščeni. Tudi pravi Jezus: „Resnično ti povem, ne pojdeš iz ječe, dokler ne plačaš zadnjega vinarja.“ Cerkev je ob vseh časih od svojega začetka in povsod verovala, da se odpuščanje nekterih grehov še na unem svetu dobi, to je v vicah, zato je vselej molila za mertve. Molila ni za mučence in svetnike, ti ne potrebujejo molitve vernih na zemlji, in verni se jim sami v njih prošnje priporočajo. Za pogubljene ni molila, ker jim več pomagati ni. Tako je molila in sveto mašo darovala za duše, ktere so bile v kraji očiščevanja. Tertulijan piše od svojih časov, da kristjani vsako leto na dan letnega spominja po mertvih za mertve molijo, in sveto mašo za-nje Bogu darujejo. Sv. Avguštin piše od svoje matere, da ga je prosila spomin storiti pri svetej maši za-njo, in da je ni poprej pokopal, dokler ni bila sveta maša za-njo opravljena. Mati katoliška cerkev je vsak dan za verne mertve molila, in tudi za nje sv. mašo daruje, da bi jim bili grehi in kazni odpuščeni, da bi vzeti bili v nebeški raj, in uživali večni mir in pokoj. Pa le radi zabimo na verne duše v vicah, le redko se jih spominjamo, le redko za nje darujemo sv. maše, molitve in druge dobre dela opravljamo! Ne pa samo s tim moremo pomagati vernim dušam v vicah, da za nje darujemo, sv. maše in opravljamo molitve, temuč da posebno rožno devico Marijo, angelje, svetnike in svetnice božje na pomoč kličemo, naj za nje Boga prosijo, — dalje, da njih grobove z blagoslovljeno vodo kropimo, da jim sv. odpustke darujemo in za nje ubogajme delimo in druga dobra dela doprinašamo.

V nekem mestu je bila med mladenči gerda navada, da so se po noči v orožju po mestnih uličah vlačili in vsakemu, ki jim

je naproti prišel, zaklicali: „Kdo je?“ Kdor jim je kaj napčnega odgovoril, tega so prav dobro zmirjali ali pa še pretepali. — Neko noč se zgodi, da je nek mladeneč, ki je v visoke šole hodil, pri tej priložnosti prišel ob življenje. Nek mladeneč ga je bil umoril in jo je potem pobrisal. Skril se je pri nekej udovi, in ta, kar pa umorivec se ve da ni vedel, je bila mati tistega mladenča, ki je umorjen bil. Sčasoma mati zve, da je njen sin ob življenje prišel in je britko žalovala in jokala. Vse, kar se je od te nesrečne prigodbe pripovedovalo, vse je kazalo, da je ravno ta mladeneč, ki se je pri njej v hiši skril in zavetje iskal, ravno tisti mladeneč, ki je njenega sina umoril. Dobra ženka vendar sklene, njemu vse odpustiti. Razodene mu, da ga pozna, da mu pa vendar vse iz serca odpusti, le to ga prosi, da se poboljša in za svoj veliki greh ostro pokoro dela. In kaj se zgodi? Prihodnjo noč se materi sladko sanja. Njen umorjeni sin je stal — lep kakor angelje, — pred njo in je rekel: „Glej, zavoljo usmiljenja, kterega ste vi skazali mojemu morivcu, se je tudi Gospod mene usmilil in me vzel v nebesa.“ Zatoraj bodimo usmiljeni vernim dušam v vicah, in tudi mi bomo enkrat usmiljenja našli. —

3. Kaka se bode nam godila pri drugej sodbi? Sodni dan se bo prikazal Jezus v oblakih neba, in bo prišel z veliko močjo in veličastvom. In bo poslal svoje angelje s trobentami in z velikim glasom, in bodo zbrali vse rodove od čveterih vetrov od konca neba do konca njegovega. Naša trupla pojdojo iz grobov in se bojo zjedinila s tistimi dušami, s kterimi so bile nekdaj v življenji sklenjena. Zakaj Jezus sam pravi: „Pride ura, ob kterej bojo vsi, ki so v grobih, slišali glas Sinú božjega in pojdejo iz grobov.“ Pa ta naša trupla spremenjena, trupla brumnih bojo po nebeško lepa, trupla hudobnih po peklensko ostudna, kakor sv. Pavl uči: „Seje se slabo, vstalo bo terdno, seje se živalsko, ustalo bo duhovno. Zakaj strohljivost mora nestrohljivost obleči.“ Potem ko bojo vsi mertvi že ustali in se skupaj zbrali, ukazal bo Jezus vse ljudi na dva kraja razločiti: izvoljene bo ukazal postaviti na desno stran, zaverženе na levo. Oh strašno ločenje na večne čase! Sedaj bo Jezus hitro sodil vse ljudi, in vse njih misli in želje, besede in djanja razodel vesoljnemu svetu. In potem poreče pravičnim na desnej strani: „Pridite vi, ljubljeni mojega Očeta! posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta.“ Hudobnim na levici bo pa rekel: „Poberite se spred mene, vi prekleti! v večni ogenj, ki je pripravljen

hudiču in njegovim služabnikom.“ Po tem pojdejo pravični v nebesa, pogubljeni pa v pekel. Ure in dneva pa, kdaj bo Jezus prišel, nihče ne ve, tudi ne angelji nebeški, ampak le sam Oče ve, pravi Jezus. — Nek mladeneč žlahtnega in bogatega rodú je sklenil, svetu slovo dati in se v samostan podati. Posebno mater je to bolelo in ni hotla k temu privoliti. Večkrat je sina nagovarjala in prosila, naj si to misel iz glave spravi. Sin pa na vse prigovarjanje in vsako prošnjo ni imel drugih besed, kakor to: „Zveličati se hočem, zveličati se hočem!“ Vse je bilo pri sinu zastonj in slednjič tudi mati dovoli. Sin torej svetu in vsemu posvetnemu da slovo in se poda v nek samostan. Sperva mladeneč ves goreč dokaj pobožno in ojstro živi, tako da je vsem svojim sobratom kaj lepo naprej svetil. Med tem pa njegova mati zboli in umerje. Kaj se nekaj let potem zgodi? Hudoba nikoli ne počiva. Sin v samostanu se je spridil in začel gerdo in hudobno živeti. Neko noč pa v sanjah njegova rajna mati stoji pred njim. Terdo in ojstro gleda ga, perst vzdigne in mu proti. Dozdeva se mu zdaj, da sliši njen glas, ki je rekel: „Kje so tvoje obljube, kje so tvoje prisege, ktere si delal tedaj, ko na vse moje svaritve in prošnje nisi imel nobenih besed, kakor te: Zveličati se hočem. Ali si zavoljo tega se podal v samostan in si mnih postal, da moreš bolj in težej grešiti in svojo dušo bolj gotovo pogubljati?“ Po teh sanjah se zbudi, se po vseh udih trese, in na celem životu poti. In od tiste ure se je jel spet spokorjati in tako ojstro in pobožno živeti, da so ga vsi občudovali in za svetnika imeli. In veste, kaj je vsakemu odgovoril, ki ga je vprašal, kaj ga neki je tako resnično in popolnoma spreobernilo? Vsakemu je rekel: „Ker nisem mogel očitanja moje matere, ki se mi je v sanjah prikazala, prenašati: kako bi še le mogel prenašati očitanje Jezusa Kristusa, ko pride sodnji dan sodit žive in mertve. Mati moja, — Bog jej daj dobro! — je moja velika dobrotnica, — še več za me pa je storil Jezus Kristus, ki je za me svojo kri prelil in sramotno smert prestal, da jaz ubogi grešnik, zadobim večno življenje!“ — Ja, ljubi moji! sodnji dan bo Jezus Kr. sodil, nam očital vse, kar je za nas prestal; zatorej tega ne zabimo nikoli!

Sklep.

Sv. Avguštin sam pravi: „Nič me ni nazaj deržalo, da nisem zmiraj globej in globej se pogreznoval v meseno poželjenje,

kot strah pred smertjo in sodnim dnevom.“ Priserčni kristjani! Tudi jaz sem vam kazal danes, kaka se bo godila našej duši tam v večnosti. Oh da bi bil moj današnji nauk brumne v dobrem uterdil, grešnike pa predramil iz grešnega spanja. Amen.

XX. Keršanski nauk.

Pekel in nebesa.

P. Kako se glasi dvanajsti člen apostoljske vere?

O. Dvanajsti člen apostoljske vere se tako glasi: Večno življenje.

P. Kaj verujemo in terdimo z besedama dvanajstega člena apostoljske vere?

O. Z besedama dvanajstega člena apostoljske vere verujemo in terdimo večno, brezkončno zveličanje, ktero bo želje svetnikov in izvoljonih popolnama spolnilo.

P. Kaj je pekel?

O. Pekel je kraj, kjer pogubljeni vekomaj terpé.

P. Kdo pride v pekel?

O. V pekel pride kdor v smertnem grehu umerje.

P. Kakošno je peklensko terpljenje?

O. Peklensko terpljenje je tako, namreč: 1. Pogubljenim ne bo nikoli na vse veke dano, Boga gledati in uživati. 2 Terpeli bodo v večnem ognji, v večni temi, kjer bo jok in škripanje z zobmi; červ vesti jih bo grizel, groza in obupnost vila; vse, karkoli telesu in duši bolečine napravlja, bodo terpeli večno, to je, terpeli bodo brez konca, brez upanja kacega polajška ali odrešenja.

P. K čemu naj nas nagiblje premišljevanje peklenskega terpljenja?

O. Premišljevanje peklenskega terpljenja naj nas nagiblje, da se greha varujemo, da se storjenih grehov spokorimo in za-nje zadostimo; velikost in brezkončnost peklenskega terpljenja nam izpričuje, kako strašno je, živemu Bogu v roke pasti.

P. Kaj so nebesa?

O. Nebesa so srečno prebivališče svetnikov, kjer se Bog svojim zvestim služabnikom obličje v obličje razodeva, in je on sam njih neizrečeno veliko plačilo.

P. Kdo pride v nebesa?

O. V nebesa pride, kdor v gnadi božji umre, in za storjene grehe bodi v tem bodi v unem življenji s pokoro zadosti.

P. V čem je nebeško veselje?

O. Nebeško veselje je v tem: 1. Da bodo izvoljeni Boga obličje v obličje in tako, kakor je sam na sebi, večno gledali, ljubili in uživali. 2. Da bodo vse, kar si je koli mogoče dobrega misliti ali želeti, na telesu in na duši, vekomaj imeli. 3. Da bodo prosti vsake, tudi najmanjše težave in zopernosti.

P. Koliko je nebeško veselje?

O. Nebeško veselje je neizrečeno veliko.

P. Ali je nebeško veselje za vse enako?

O. Nebeško veselje ni za vse enako, ampak je razdeljeno po neki posebni meri; kdor je več dobrega storil, ta bo tudi veče plačilo v nebesih prejel.

P. Kaj nas uči premišljevanje nebeškega veselja?

O. Premišljevanje nebeškega veselja nas uči: 1. Da moramo vse križe in težave tega življenja voljno terpeti, ker vse časne nadloge skupej niso nič proti veličanstvu, ktero se bo nad nami razodelo; 2. da se vse časno veselje nikakor ne more primérjati z veseljem v nebesih.

P. S ktero besedo se sklepa apostoljska vera?

O. Apostoljska vera se sklepa z besedo Amen, s ktero se sploh kaj poterjuje.

P. Kaj poterjujemo z besedo Amen konec apostoljske vere?

O. Z besedo Amen poterjujemo, da nad tem, kar apostoljska vera obsega, ne dvomimo, marveč da za res imamo vse, kar je v nji zapopadenega.

Vvod.

Ustali bodemo, kakor smo se poslednjokrat učili, enkrat iz grobov in stopili vsi z dušo in s telesom pred božjega sodnika. Bog bode konec sveta vse ljudi še enkrat sodil. Veselite se, ki po krivici terpite, veselite se; zakaj sodni dan se bode vsa krivica razodela. Tresite se pa vi hinavci in skrivni grešniki; zakaj vse hudobije bojo prišle na dan! In ko bode vse že očitno in sojeno, začela se bode večnost, kakor žebramo v apostoljskej veri: „Verujem večno življenje.“ Večno življenje je pa dvojno, kakor Jezus pravi: „Pravični bojo posedli kraljestvo nebeškega Očeta, ktero jim je pripravljeno od začetka sveta, — hudobni pa pojdejo v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim služabnikom.“ Od večnega življenja tudi jaz danes govorim in rečem: Večno življenje je dvojno:

I. Življenje večno nesrečno, in

II. življenje večno srečno. Poslušajte!

Razlaga.

Že veste, čmu nas je Bog stvaril: da se enkrat vsi zveličamo; za nebesa smo vsi stvarjeni; za to je usmiljeni Bog tudi poslal svojega edinorojenega Sina, da se nobeden ne pogubi, ampak vsi zveličajo; za vse so tudi prostori pripravljeni v nebesih. Pa Bog je neskončno pravičen, in mora, kakor pravične in svete večno plačuje, tudi hudobne večno kaznovati. To nam že sama naša pamet pravi; tega nas pa tudi sv. vera uči. Sv. pismo stare in nove zaveze o tem govori, in Jezus sam je večkrat govoril o večnem ognju in večnem terpljenji.

I. Kraj, kjer pogubljeni večno terpijo, pravi se pekel.

Blizo mesta Tulona na Francoskem je otok, na kterem je ječa več ko 4000 hudobnežev; nekteri so za vse svoje žive dni, drugi za nekaj časa obsojeni. Po dne morajo terdo delati, po noči slabo počivati. Ob šestih zjutraj zagermi top ali kanona, ječa se odpre, in jetniki morajo k delu. O poldne samo pol ure počivajo. Zjutraj dobijo le malo černega kruha, zvečer malo boba in podžgane juhe. Zvečer spet top zagermi in vsi jetniki morajo k pokoju. Pa kakšen pokoj!? Na golih dilah leži cela versta možakov eden pri drugem, brez vsega zglavja. Ko so se vsi na terd les vlegli, prevleče čuvaj železen drog, tako dolg, kakor je ječa in ga vtakne skoz oklepe (rinke) cele verste, tako da je kterikrat po 250 mož v eni sami versti eden k drugemu priklenjenih. Vse je tiho ko miš, le včasih se zasliši, kako ta ali uni globoko zdihne. Hujši je na terdih dilah noč, kakor delo po dne. Ako je kdo nepokoren, tepó ga tako terdo, da se pri vsakem udarcu kri prikaže, v časih ga tudi k smerti obsodijo. Če se kaj tacega prigodi, morajo vsi jetniki klečé in brezoglavi gledati, kako rabelj njih tovarša ob glavo devlje. Stražniki vpričo stojé z napetimi puškami in zdajci bi strelili, ko bi se le ganil kdo jetnikov. Mislimo si še težki kamen, ki ga te sirote nosijo na sercu: so ubijavci, tatje, roparji, puntarji, gotovo jih tudi vest hudo grize in mori. Alite, da je to strašen kraj, in ta kraj je le slaba podoba pekla, kjer pogubljeni večno terpijo.

K a j p a t e r p i j o t a m p o g u b l j e n i?

Pogubljeni terpijo to-le:

1. Pogubljeni bodo od Boga odločeni vekomaj. Bog daje pogubljenim dušam spoznati svoje popolnamosti, svoje lastnosti, in svoje časti; to jih bo silno peklo, ker so njega, izvir vsega dobrega, radovoljno zgubile. Malo je spoznanja božjega na

zemlji; tudi pravični, čeravno bolj razsvitljeni, malo spoznajo Boga. Grešniki, od nespametne ljubezni omamljeni, malo čisljajo Boga in njegovo gnado; kedar se bo pa njih duša ločila od telesa in sveta, bo po svojej natori hrepenela k Bogu, in jej pa bo rečeno: Poberi se, ti prekleta od mene. Vsi pobožni služabniki božji so k Bogu želeli. David je djal: Gorje meni, ker je moje popotovanje dolgo odlašano. Veliko bolj bodo obsojene duše žalostne, ker k Bogu ne bodo mogle. Čudno vojskovanje imajo; vedó, da je Bog izvir prave sreče, in k njemu ne morejo; vedó, da je on vse ljubezni vreden, in ga sovražijo, ker so v hudem uterjene.

2. Pogubljeni bodo v ognju vekomaj. Kakšen ogenj je v peklu, ne vemo; sveto pismo pa pogosto pričuje, da je ogenj v peklu. Sveti Janez kerstnik je Judom v priliki govoril, rekoč: Vsaktero drevo, ktero dobrega sadu ne rodi, bo posekano, in v ogenj verženo. Ravno tako bo pokorjen človek, ki ne služi Bogu: veržen bo v večni ogenj. Jezus bo sodni dan grešnikom rekel: Poberite se spred mene, vi prekleti! v večni ogenj. Vsak naj premisli to veliko peklensko kazen, in ker iskrice ognja ne terpi na roci, kako bo zamogel v večni žerjavici stanovati?

3. Pogubljeni bodo strašno terpeli, ker jih bo huda vest strašno, neusmiljeno pekla. To je tisti červ, ki zmiram grize, in nikdar ne umerje; to je tisti ogenj, ki vedno peče in nikdar ne ugasne. Pogubljeni premišljujejo svoje pregrešno življenje na zemlji, kako hitro je minulo; gledajo dolgo večnost, pa konca in kraja ne vidijo, pregledujejo pregrešne dobrote, kako malovredne neumne igrače so bile, in vidijo, v koliko neskončno nesrečo so jih zapeljale. Oni gledajo vesele nebesa, in jih doséči ne morejo; vidijo srečne prebivalce kraljestva nebeškega: toliko nedolžnih duš, ki se jim niso zapeljati dale; toliko bogaboječih kristjanov, katere so zaničevali; toliko spokorjenih tovaršev in tovaršic, ki so svoje grehe objokali, in svoje življenje poboljšali, dokler so se jim oni zaničljivo smejali. — „Ko bojo to videli, prepadeni bojo od groznega strahú, govori sv. Duh, in se bojo začudili zavoljo naglosti neupanega zveličanja; se bojo kesali in od bridkosti duha zdihovali: Ti so, ktere smo nekdaj zasmehovali, in v zasramljiv pogovor imeli. Mi neumni smo njih življenje za nespamet imeli, in njih konec za nečast; glejte, kako so zdaj prišteti med božje otroke, in njih del je med svetniki. — Mi smo se na poti krivice in pogubljenja utrudili, za Gospodovo pot pa nismo

vedeli. Kaj nam je prevzetnost pomagala? in bahanje z blagom, kaj nam je prineslo? Vse to je kakor senca minulo; mi ne moremo nobenega znamenja čednosti pokazati, ampak v svoji hudobiji smo konec vzeli.“ Tako govorijo v peklu tisti, ki so grešili, (pa se ne spokorili).

4. Strašna je družina, med ktero večno živeti morajo. Kako hudo je pri hiši biti, ktera hudobnega gospodarja ima; tako hudo je v peklu, v katerem hudič gospodari in vsa hudoba gospodinja! Kdo bi nesrečne hiše ne zapustil, v kteri je veliko kačjih ljudi, ki se med seboj grizejo, brez prenehanja vjedajo; tamkej pa med samimi hudodelci živeti, ki nobene ljubezni več ne poznajo, nobenega prijatlja imeti, kteremu bi svoje bolečine potožil; kolika martra mora to biti! In nar grozovitnejši je, da se v peklu ravno vsi tisti nar hujši sovražijo, ki so se na tem svetu pregrešno ljubili. Tukaj so si slabi tovarši in tovaršice kakor persti na roci; večno ljubezen si prisegajo; tamkaj pa se preklinjajo, eden pred drugim bežijo, pa se krušiti v strašnem terpljenju ne morejo. Kolikor grešnih tovaršev in nespokorjenih zapeljivcev na svetu, toliko martrovcev v peklu. „Veliko je takih, pravi sv. Pavl, kteri živijo kakor sovražniki križa Kristusovega, katerih konec je pogubljenje.“ Eden preklinja svoje storjene pregrehe, drugi ječi pod neznano težo svoje krivice, tretji tuli nad strašno večnostjo. Nesrečni otroci preklinjajo svoje zanikerne starše, družina svoje gospodarje, predpostavljeni svoje podložne. Tamkaj se vsaki hudobni duši povračuje, kakor Bog v skrivnem razodenju govori: „Povernite jej, kakor je tudi ona vam delala, in dajte jej dvakrat toliko po njenih delih.“

5. Vse to strašno terpljenje bode pa večno. Naj človek na tem svetu še toliko terpljenja ima, sama misel, da vse le majhen časek terpi, mu težave polajša in posladi. Tudi neznane martre strašnih vic, čez vse martre sveta velike, imajo vsaj eno veselje, da bojo enkrat nehale, in če ne poprej, vsaj na sodni dan; ali martra vseh peklenskih marter je grozovitna resnica, da peklenskih marter nikdar konca ne bo. — Reci peklenskim prebivalcem, ki tamkaj pod strašno težo nezmerne večnosti ječijo, da, kedar bo toliko miljonov let minulo, kolikor je zvezd na nebu, listja in trave na zemlji, se jim bo pekel odperl, in njih terpljenje nehalo: od veselja ukali bojo, in pekla več ne bo. — Naj bi vsake tavžent let ena ptičica priletela, iz globočine nezmernega morja kaplico vode popila, zernice peska za morjem pozobala: enkrat morja ne bo,

tudi ne peska na zemlji; pekel bo še zmirom strašen kakor je bil. — Oj večnost, ti čudna in neznana! kdo bo tebe popisal, kdo bo tebe zapopadel? Pogubljeni tvojo težo občutijo, ali dopovedovati nam tvoje groze ne zamorejo. „Tam bojo smert iskali, in je ne bojo našli; bojo umreti želeli, in smert bo od njih bežala.“

Sv. Janez Krizostom je imel v svojej spalnici na steni obešeno podobo, na kterej so bile prav živo namalane peklenske kazni in muke. Vsakokrat, ko ga je skušnjava napadla, ali kedar je spat šel ali iz postelje vstal, zagledal se je vselej dolgo v to strašno podobo. Stopil je v duhu v pekel, da ne greši in se po smerti ne pogrezne v ta večni ogenj. Še nekaj! Nek Falko je bil bogat mož, pa je pri svojem bogastvu pozabil na svojo dušo, na nebesa in pekel. Ta mož v nekej poletni noči ni mogel spati, zato ker mu je prevroče bilo. Tu je sam pri sebi začel premišljevati in je djal: Lejte! na tej mehki postelji ne morem zaspati samo zavoljo vročine, akoravno nobene tudi narmanjše bolečine ne občutim. Kako bi se mi še le godilo, ko bi moral v vročini peklenskega plamena na vekomaj pokopan biti, kakor je Jezus pravil od tistega bogatina, ki za nebesa ni skerbel in je bil v pekel pokopan? Ta misel mu je tako globoko segla do serca, ga tako gnala in prestrašila, da je svet zapustil, v puščavo šel in tam delal ojstro pokoro vse svoje žive dni.

II. Pa pustimo ta žalostni kraj, pustimo strašni pekel in, obernimo svoje oči naviš in premišljujmo sv. nebesa, kjer je življenje večno srečno. Nebesa so tisti srečni kraj, kjer se Bog svojim služabnikom od obličja do obličja razodeva in je on sam njih nad vse veliko plačilo.

Nebeškega veselja na tem svetu še nobeden ni občutil, tudi ga nihče zapopasti in občutiti ne more: „Nobeno oko še ni vidilo, nobeno uho še ni slišalo, in nobeno serce še ni občutilo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo.“ Pa to, kar nam sv. vera pripoveduje od nebeškega veselja, nam priča, da nebeško veselje je neizrečeno veliko. Jezus, ki od njega govori, reče svojim učencem: Veselite se, in od veselja poskakujte, ker vaše plačilo je obilno v nebesih.

1. Izvoljeni bodo pri svojem nebeškem Očetu prebivali, bodo Boga od obličja do obličja gledali, ga ljubili in uživali. Jezus, ki je vedel, kako dobro je pri nebeškem Očetu biti, je tolikokrat z velikim veseljem svojim učencem rekel: Grem k Očetu. Aposteljni, od Jezusa podučeni, so se grozno veselili, v

hišo nebeškega Očeta priti, in marterniki so, v terdnem zaupanji, nebeško veselje dobiti, vse martre veseli preterpeli.

2. Izvoljeni bodo z Jezusom vekomaj živeli in gledali čast, ktero mu je Oče v nebesih dal. „Mi bomo ž njim vred kviško vzeti v oblakih Kristusu na proti, in tako bomo za vselej z Gospodom.“ „Preljubi, zdaj smo otroci božji, in še ni na dan prišlo, kaj bomo. Vemo, da, kedar se bo prikazal, bomo njemu podobni, ker ga bomo videli kakor je.“

3. Bodo v družini svetnikov in angeljev, in bodo angeljem enaki in ločeni od vseh hudobnih ljudi. Velik prepad bo med izvoljenimi in pogubljenimi, da zveličani, če bi tudi hotli k pogubljenim iti, ne bodo mogli, in pogubljeni ne do zveličanih.

4. V nebesih ne bodo počutili nobenega tudi nar manjšega zlega ne na duši, ne na telesu, ne strahu, ne skušnjav ali kaj drugega hudega, pozabili bodo vse terpljenje na svetu, ker bodo le veseli večno življenje, čast in vse dobro vekomaj uživali. „Bog bo zbrisal vse solze od njih oči, smerti ne bo več, tudi ne žalovanja, ne vpitja in bolečine ne bo več, ker je pervo minulo.“ „Svetniki bodo nasiteni po obilnosti Gospodove hiše, in Bog jih bo s potokom svojega veselja napajal.“

Veseli se kristjan nebes, in prizadevaj si jih dobiti, Bog ti bo pomagal, tebi so pripravljene. Tam boš Boga prav poznal, in to bo tvoje veliko veliko veselje, in Bog sam ti bo tvoje plačilo, tvoja vest ti neskončno veselje delala, ker se boš spominjal, da si prav delal.

Pa vsi izvoljeni ne bodo imeli enakega veselja in enake časti. Sveto pismo pravi, da izvoljeni se bodo svetili ko zvezde, pa kakor je svitloba zvezd razločena, da se zvezda od zvezde na svitlobi razločuje, tako bo tudi veselje izvoljenih razločeno. Bog bo človeku po delih povernil, več ko je kdo dobrega storil, veče bo tudi veselje. Hlapec, pravi Jezus, ki je deset talentov pridobil, je bil čez deset mest, kteri jih je pet, čez pet, in kterih je dva, je bil čez dve mesti postavljen. Kdor skopo seje, bo tudi skopo žel, kdor obilno seje, bo tudi obilno žel.

Tako veselje, taka sreča, taka slava in krona nas vse čaka. Česa nas vse to uči? Namesto vsega podučevanja vam povem to-le prigodbo! Ob času sv. Avguština je živela v Rimu neka gospa žlahtnega in slovečega rodu in stanu; ime jej je bilo Melanija. Bila je keršanske vere, pa le bolj po imeni. Bogata je bila, tudi mlada in zala; zatorej jo je svet zmotil in vjel v svoje mreže. Nosila se je prevzetno,

lišpala se in iskala svetu dopadati. V svoji družini je imela nekega Valuzijana, ki je bil pa še ajdovske vere. Ta mladeneč je v Milanu nekaj opraviti imel in se poda iz Rima v Milan. Tu se soznani s sv. Avguštinom. Avguštin si prizadeva in ga poskuša pokristjaniti, — pa mu ni šlo srečno izpod rok, Valuzijan je ajd ostal. Med tem, ko se Valuzijan v Milanu mudi, premišljuje Milanija nekega dne doma v Rimu sv. nebesa. To premišljevanje jo pa tako prime, da je živo spoznala in sprevidela, kako abotno in neumno je, za posvetno veselje dati nebeško, za minljivo zemljo dati večne nebesa. Melanija toraj terdno sklene, da morajo nebesa njene biti, naj velja kar rado. Jela je vse drugači se oblačiti in obnašati; odpravila je vse lepotičje iz svoje hiše in je rada in obilno ubogaime dajala. Se ve, da se je sprememba tudi na njenem obrazu in životu poznala. Valuzijan pride iz Milana domu in najde hišo in tudi Melanijo vso drugače spreobernjeno. Stermi in čudi se, pa reče: „Oh Melanija! kaj je to? Kje je šum in bliščoba tvoje hiše? Kje je tvoja lepota? Kdo te je tako prenaredil in ogerdil?“ Melanija pa mu odgovori: „Nebesa! nebesa so to storile!“ Zdaj jame Melanija pripovedovati, kako je nekega dne premišljevala večno življenje in večno veselje v nebesih; kako se jej je neumno dozdevalo, za nekaj prahu in za nekaj let dati in zgubiti nebeško bogastvo in večno veselje. In iz globočine svojega serca je izdihovala: „Naj velja, kar rado, nebesa morajo moje biti!“ Te goreče besede so prešinile in pretresle tudi Valuzijana, in tudi on je sklenil, prevzeti sv. keršansko vero. Bil je skoraj res tudi kerščen; in česar visokoučeni mož Avguštin ni premogel, storila je Melanija samo s tim, da je Valuzijanu odperla sv. nebesa in mu pred oči postavila nebeško srečo, veselje in slavo.

Spominjajmo se tudi mi večkrat svetih nebes! Gotovo se bomo po tem ložej greha varovali, več dobrega storili, zvestej svoje dolžnosti spolnovali, ložej svoje križe in težave prenašali: Nebesa so vsega vredne, — mika te jedro, pregrizni lupino, — mika te zmaga in krona, ne odtegni se boju in vojski.

Sklep.

Sv. Krizostom upraša: „Povej mi, o človek! koliko duš imaš? Ti odgovoriš: Le eno samo. Oj da se Bogu usmili! eno samo in neumerjočo! Ako to zgubiš, koliko jih tebi še

ostane! Nobena. Tvoja edina duša, enkrat pogubljena, bo večno gorela; enkrat zveličana, bo vselej vesela.“ Tega se vselej spominjajte, ljubi moji! kolikorkrat izgovarjate besede: „Verujem večno življenje,“ verujem življenje večno srečno, verujem življenje večno nesrečno. Oh usmiljeni Jezus, obvaruj nas življenja večno nesrečnega, in pomagaj nam, da doidemo v življenje večno srečno! Nekdaj je pristopil mladenč k Jezusu in ga poprašal: „Kaj mi je storiti, da pridem v večno življenje?“ Jezus mu je rekel: „Derži zapovedi.“ Tako pravi Jezus tudi še nam: „Deržite zapovedi“ — varujte se greha, in delajte dobro — in živeli bote večno — večno srečno! Amen.

XXI. Keršanski nauk.

Od upanja sploh.

P. Kaj se pravi keršansko upati?

O. Keršansko upati se pravi: terdno pričakovati od Boga, kar nam je obljubil.

P. Kaj upamo od Boga?

O. Zavoljo zasluženja Kristusa upamo od Boga večno življenje, to je večno zveličanje, in pomočke, da ga dobimo.

P. Zakaj upamo?

O. Upamo, ker je Bog vsegamogočen, v spolnovanji svojih obljub zvest, neskončno dobrotljiv in usmiljen, ker toraj more in hoče spolniti, kar je obljubil.

Vvod.

„Zdaj ostanejo vera upanje in ljubezen, to troje: nar veča pa med temi je ljubezen,“ pravi sv. Pavl. Te tri božje čednosti mora vsak kristjan dobro znati in pa večkrat tudi obujati. Zatoraj jih pridni gospodarji doma s svojo družino radi žebrajo, zatoraj jih slišite tudi v cerkvi po vsakej pridigi moliti. Le pobožno jih vselej obujajte, da se vera, upanje in ljubezen v vaših sercih prav vnemajo in svetlo gorijo! Od svete katoliške vere sem vas že podučeval; pokazal sem vam, kar je Jezus Kristus nam razodel, kar mesto njega sv. ka-

toliška cerkev uči in kar mora vsak kristjan terdno verovati, da se večno zveliča. Glejte ljubi kristjani! koliko tisti že znajo, ki so pridno h kerščanskemu nauku hodili in dobro pazili! Gremo toraj spet dalej, in se učimo od kerščanskega upanja. Prav veselilo vas bode slišati kaj od tega, kar nam je Bog obljubil in kar od njega pričakovati smemo. Razložil vam bodem danes trojno prašanje:

1. Kaj imamo upati od Boga? 2. Zakaj imamo upati od Boga? 3. Kako imamo upati od Boga?

Razlaga.

1. Kaj imamo upati od Boga? Katekizem pravi: Upamo od Boga večno življenje, to je večno zveličanje, in pripomočke, tisto doseči. Hočem pa vse bolj natanjko našteti, kar imamo upati. Človek ima upati:

a) Odpuščanje grehov po zasluženji Jezusa Kristusa. Da človek sme to upati, je angelj Jožefu v spanji od Jezusa povedal, da bo odrešil svoje ljudstvo grehov; in tudi Jezus sam je to poterdil, ko je rekel, da ni prišel iskat pravičnih, ampak grešnike. In on je dal svojej cerkvi oblast, grešnikom grehe odpuščati. Tudi, kar noben človek storiti ni mogel, storil je Jezus: on je terpel in umerl in tako zadostil božjej pravici za grehe celega sveta. Zato pravi sv. Janez: „Če je kdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa pravičnega. In on je sprava za naše grehe, ne pa samo za naše, ampak tudi za celega sveta grehe.“ Sv. Angela je bila v 13. stoletji v mestu Foligni na Laškem doma. Pobožni starši so jo tudi skerbno in kerščansko izrejali. Zgodej pa stopi v sv. zakon in v zakonu pozabi na Boga in jame prevzetno in pregrešno živeti. Nekaj let ostane Angela v tem grešnem stanu. Neko noč pa ne more spati in vsakosortne misli jej rojijo po glavi. „Angela! tako jej govori nek znotrajni glas, Angela! hudo je, da nekaj ur po noči spati ne moreš, pa kaj je ena taka noč proti večni noči tam v peklu? Tukaj je le nekaj ur, tam pa je večna tmina, večna černa noč!“ Ta misel jej je serce prederla, njeni grehi so jej stopili pred oči in začela se je bati in tresti. Že jej je hudi duh navdajal strašno misel, da njeni grehi so premnogi in preveliki in da za njo ni več nobenega upanja, nobenega odpuščanja. Pa spet začne jej notranji glas govoriti in upanja dajati. „Angela! zdrami se in zaupaj!“ te besede jo potolažijo. Angela povzdigne svoje oči, in zagleda

v jutranjem svitu sveto martro, ki je na steni visela. Debele solze jo polijó in dozdeva se jej, kakor da jej Jezus s križa govori: „Angela! kako vendar bi mogla obupati? Ali ne vidiš, kako te tvoj Odrešenik ljubi? Za grešnike je tekla moja kri, za grešnike so moje roke razpete, da vse objamem in na persi pritisnem. Pridi k meni grešno serce! jaz te bom potolažil in razveselil. Ne obupaj, ako bi bilo tvojih grehov več, kakor so najviše gore, — le upaj! Glej: Jaz nočem smerti grešnika, ampak da se poboljša in živi.“ Oh! te besede so Angeli kaj dobro djale, — jela je upati, da jej Bog odpusti vse grehe. Začne novo življenje, Angela grešnica je postala spokornica. Po smerti svojega moža se je podala v nek samostan in je ojstro pokoro delala vse svoje žive dni. Odpuščanje grehov sme upati vsak grešnik. Upati dalje sme:

b) Razsvitljenje uma, da bo prav spoznal, kaj je sveta volja božja, — posvečujoče gnade in pomoči božje, da bo zamogel božje zapovedi zvesto spolnovati. Posvečujoča gnada ga opravičí, ga stori otroka in dediča božjega, pomoč božja ga pa močnega dela, da živi po božjih zapovedih, ker tega mu je treba, da nebeško kraljestvo zadobi. To upati, nam vsem Jezus serčnost daje, ker nas vabi, rekoč: „Pridite k meni vsi, kteri se trudite in ste obteženi, in vas bom poživil.“ In sv. Pavel: „Stopimo tedaj zaupljivo k sedežu gnade, da usmiljenje dosežemo in milost najdemo ob času potrebne pomoči.“

c) Večno zveličanje v nebesih, ker ga vera uči, da mu bo Bog v nebesih vse obilno plačal, kar je iz ljubezni do njega storil ali preterpel, in če je le kozarec merzle vode revežu dal iz ljubezni do Boga, obilno bo plačilo v nebesih našel. Vesel je sv. Pavel smert pričakoval, ker je rekel: „Čas moje razveze nastaja, dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice, ktero mi bo dal Gospod pravični sodnik tisti dan, ne pa samo meni, ampak tistim, kteri ljubijo njegov prihod.“ Upanje, da pridejo v sv. nebesa, je dajalo mučencem in mučenicam božjim toliko moči in serčnosti. Nek Hadrijan je bil vojščak ajdovske vere. Večkrat je vidil, kako stanovitno, so clo v terpljenje in smert šli kristjani. Občudoval je to čudno stanovitnost in je nekdaj prašal: „Povejte mi, kaj pa kaj pričakujete za toliko terpljenje in za tako grozovitno smert?“ Sv. mučenci mu odgovorijo: „Mi upamo od Boga tisto zveličanje, ktero je tolikrat obljubil, tisto veselje, kterega še nobeno oko ni vidilo, nobeno uho še ni slišalo in nobeno človeško serce še ni občutilo.“ Te besede so

Hadrijana tako presegle in ganile, da je tudi kristjan postal in tudi za Jezusa storil grozovitno smert. Upati sme:

d) Tudi zemeljske dobrote; človek ima dušo in telo, obe morate ohranjene biti. Telo je iz zemlje, potrebuje tudi zemeljskih stvari, če ga hoče ohraniti, in več reči mu je treba k ohranjenju na zemlji, da v nedolžnem veselji živi, in tudi veliko dobrega stori. Vse zemeljske dobrote so tudi le dar božji; le Bog nas je stvaril, vse ohranja, in on je storil Joba, Abrahama, Izaka, Jakoba, bogate, itd. Tudi Jezus uči telesnih dobrot Boga prositi, ker pravi: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh.“ „Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.“ „Iščite tedaj narpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo priverženo.“ Jezus pravi, prizadevajte si, dobri kristjani biti, se od grehov očistiti in posvetiti, kakor vas učim, in zraven nebeškega plačila vam bo Bog tudi še to dal, kar je za ta svet, za sedanje življenje potrebno. Zato smemo upati tudi zemeljske dobrote; pa ne smemo neumno hrepeneti po bogastvu, ali nadležno prositi posvetnih dobrot ali pa v nadlogah obupati. Sv. Fančišk Saleski je tako živo v Boga zaupal, da v največih nesrečah ni nič miru njegove duše kaliti zamoglo. „Jaz si ne morem misliti, je djal, da tisti, kdor v božjo previdnost veruje, ki za vse, clo za nar manjšega červa skerbi, od vsega, kar po božjej volji nadnj pride, kaj dobrega ne pričakuje.“ Ta svetnik je v mladosti skusil, kak dobro da je, vso svojo skerb Bogu izročiti. Bil je takrat v Rimu in je stanoval v gostilnici zraven reke Tibere. Nekega dne mu reče skopi gostilničar hišo popustiti, ker je gospoda prišla, od ktere je pohlepni kerčmar več dobička pričakoval. Pobožni, poterpežljivi mladeneč reče le: „Kerčmar je gospodar svoje hiše; če nas več noče, moramo naprej iti.“ Potem gre s svojimi služabniki in svojo robo v drugo, od Tibere v stran stoječo gostivnico. — Komaj pride sem, se je strašna ploha vlila in vode so tako narasle, da je hišo, ki jo je svetnik ravno zapustil, voda podkopala in vse nje prebivalce zagreznila, da le eden ni poginu odšel.

Glejte ljubi moji! koliko lepih reči imamo upati od Boga; kdo nam pa pravi, zakaj da imamo upati?

2. Zakaj imamo upati od Boga? Upamo od Boga zato:

a) Ker je on obljubil nam pomagati; resničen in zvest je pa v dopolnovanji svojih obljub. „Vedi, da Gospod Bog je sam močni in zvesti Bog, kteri ohrani zavezo in milost tem,

kteri njega ljubijo.“ Kedar sta bila sveta Tiburcij in Valerijan peljana v muko in smert, bila sta vsa serčna in vesela. Maksim, služabnik cesarjevega namestnika, vidi ju, in se razjoka nad njima. Tiburcij pa ga prijazno pogleda, in mu pravi: „Nikar ne jokaj! zakaj v svojem sercu hraniva terdno upanje v večno življenje, in zato se veseliva, ko sedajno časno življenje zgubiva.“ — „O da bi bilo vse to res, kar govoriš?“ zaverne ga Maksim, „tudi jaz bi rad zgubil časno življenje, ko bi vedel, da bi ga zamenjal za večno življenje.“ — „Kako bi nek mogel o tem še dvomiti“, seže mu Valerijan v besedo, „najviši Gospod nebes in zemlje, naš Bog, ki je neskončno resničen in zvest, obljubil je večno, neizrekljivo zveličanje vsem, ki ga ljubijo. In da se prepričaš, kako resnična je njegova obljuba, ti bo, ako resnično skesaš svojih grehov, in sprejmeš njegovo zveličavno vero, dal znamnje, po kterem boš spoznal, da bo imel pobožni človek po tem življenju drugo, ter večno življenje.“ — In res, komaj sta sveta mučenca svoje življenje sklenila v nedopovedljivih mukah, zagledal je Maksim nektere angelje božje, svitle kot solnce, kteri so duše svetih mučencev v veličastnem sprevodu peljali v nebesa. Ta čudna prikazen je Maksima resnice prepričala, da je Bog svojim zvestim služabnikom pripravil večno življenje. Pri tej priči je sprejel sveto Jezusovo vero, in je kmalo na to tudi on kot mučenec sklenil svoje življenje, ter šel po častito krono tje gor v nebesa, kjer bo na vekomaj poveličeval resnico in zvestobo Tistega, ki nam je obljubil večno življenje.

b) Ker je Bog vsegamogočen, in nam toraj lehko daje, kar naša duša in naše telo potrebujeta. „Gospod je moja moč, ker on je moj odrešenik, njegovo ime je vsegamogočno.“

c) Ker je Bog neskončno dobrotljiv in usmiljen, in toraj rad pomaga. „Zamore mati svojega deteta pozabiti, da bi se nad njim ne usmilila? Ako bi ravno ona pozabila, jaz tebe ne bom pozabil, pravi Gospod.“ Od svetega Miklavža beremo, da je strahoma in trepetaje prevzel težavno škofovo službo. Ponižen, ki je bil, mislil je, da je preslab prenašati tolikanj težavno butaro. Pri vsem tem pa se je vendar moral v božjo voljo vdati, ter prevzeti škofovo čast. Kedar je pa to ravno tako sveto kakor težavno butaro imel že na svojih ramah, vperl je v nebesa svoj pogled, ter molil goreče in priserčno: „Zaupam v tebe, moj Bog in Oče! ti me ne boš zapustil, ampak mi boš pomagal nositi butaro, ktero si mi naložil. Kakor Bog mi zamoreš pomagati, in kakor Oče mi hočeš na strani

stati. Po svoji povsod znani očetovski dobroti ti ne boš v nemar puščal svojega otroka.“ — Tako je govoril, in njegovo upanje ga ni zapeljalo. Bog mu ni dal le samo toliko pomoči, kolikor je je potreboval, ampak še več, kakor je potreboval.

d) Ker je Bog vsegaveden, in toraj ve kdaj, koliko in kaj potrebujemo. „Gospodove oči so svitlejše od solnca, da ogledujejo vse človekove pota, in brezdna globočine, in v nar skrivniše kote človekovih serc gledajo.“ Učeni pater Hunolt pripoveduje v svojih pridigah naslednjo prigodbo: Nek imeniten plemenitaž je na vojski služil svojemu gospodu in cesarju, in cesar ga je v stotnika povzdignil. Akoravno pa se je ta stotnik znašel v sredi bojnega hruma, vendar le nikdar ni zanemarjal svojih keršanskih dolžnost; marveč se je Boga oklepal tem terdnejši, kolikor nevarniši je bil njegov stan in kolikor protivniše so bile okoljščine, v kterih se je znašel. Izbral si je vestnega spovednika, kteremu je natanjko odkrival vse svoje serce. Enkrat je kar naravnost povedal, da še vse svoje žive dni ni storil nobenega smertnega greha. In ko ga poprašujejo, s kakšnimi pripomočki je tolikanj čisto ohranil svojo dušo pri tolikih nevarnostih, v kakoršnih se znajde vojak v vojaškem stanu, odgovoril je, da si je že svoje mlade dni prav globoko v dušo vtisnil nauk, kterega so mu dajali njegovi skerbni učeniki, ter rekli: „Bog te vidi!“ Teh besed ni nikdar več pozabil. Kedar so ga skušnjave naganjale v jezo, v sovraštvo, maščevanje, v rop, v nečistost itd. vselej jih je premagal mislé: „Bog te vidi!“ Pri sleherni skušnjavi je rekel sam pri sebi: „Ko bi bil cesar tukaj pričujoč, in bi me gledal, gotovo bi se ne podstopil storiti tega ali unega hudega djanja: kako pa bi si upal kaj hudega storiti zdaj, ko me gleda vsegavedni, neskončno veličastni Bog? O, tega ne morem, ne smem, in nočem storiti;“ S takimi in enakimi mislimi je verli stotnik premagal ne le samega sebe, ampak mnogokrat tudi svoje sovražnike. Povedal je namreč odkritoserčno, da ga je ravno misel na božjo vsegavednost v bitvah navdihovala z neznano serčnostjo. Sred bojnega hruma namreč si je večkrat mislil: „Vsegamogočni Bog je tukaj pričujoč; on vidi nevarnost, v ktero me je pripravil moj stan in moj poklic; on vidi stisko, v kteri se znajdem; on mi zamore in tudi hoče pomagati!“ — Z enakim zaupanjem povzdigujmo tudi mi k Vsegavednemu svoj pogled v vsakem terpljenju in v vsaki skušnjavi, ter nikdar ne pozabimo, da on vidi naše

terpljenje, vidi naše solze, in da nam zamore in tudi hoče polajšati terpljenje, obrisati solze.

e) Ker zapove vanj upati. David pravi: „Zaupajte v Boga, on je naš pomočnik do vekomaj.“ Modri tudi pravi: „Izroči Gospodu svoje dela, in on bo tvoje misli dobro izpeljal.“

Sedaj že veste, kaj in zakaj imamo upati od Boga; pa še poslušajte:

3. Kako imamo upati od Boga? Upati imamo:

a) stanovitno; človek ne sme v nobenih še tako hudih dušnih in telesnih nadlogah in v nobenem terpljenju serca zgubiti, temuč mora vedno božje pomoči pričakovati. David je tako stanovitno v Boga upal, da je rekel: „Ako bom tudi po senci smerti hodil, ne bom se nič hudega bal, ker si ti z meno.“ Manj ko je mogoče misliti, da bi si človek sam ali pa drugi mu zamogli pomagati, bolj terdno naj upa v Boga, kteri po svojej vsegamogočnosti in modrosti ve vse k zveličanju duše oberniti. In s takim stanovitnim upanjem Boga prav počasti.

Sveto pismo hvali Abrahama zavoljo terdnega upanja v Boga, ko že ni bilo več upati, da bo oče veliko narodov postal, da bo od njegovega rodu toliko otrok, da jih ne bo sošteti, kakor zvezd na nebu ne. On star, Sara nerodovitna in čez devetdeset let stara, ni bilo več misliti, da bi bilo mogoče, še otrok imeti. In Bog ga zavoljo upanja pohvali, ker je zoper upanje upal. Ravno tako je hvalil Jezus zaupanje Kananejske žene, ktera je terdno va-nj upala, dasiravno je ni hotel poslušati in še od sebe jo je odpravljal, vendar ni nehala prositi, dokler je ni uslišal.

b) Združeno z božjim strahom. Grešniki in pravični se morajo Boga bati. Da se veliki grešniki Boga bojé, je lahko verjeti, ker jim njih hude dela napovedujejo pogubljenje, ako se ne poboljšajo. Pravični pa tudi se morajo Boga bati, in se ga bojé, in kdor se ga ne boji, ni pravičen. Zapisano je: „Bojte se Gospoda vsi njegovi svetniki.“ Nedolžni Job je bil v skerbi, sveti Pavel se je bal zaveržen biti, in drugi svetniki so se bali, in v strahu služili Bogu, ker niso gotovo vedeli, če mu dopadajo.

Oboje je potrebno v zveličanje. Strah in upanje sta slehernemu kristjanu potrebna, in oba mu služita v zveličanje, ako misli po veri. Strah, ako je sam, je škodljiv; upanje ravno tako, ako je brez strahu. Vera obuduje strah in upanje, ker prepriča, da je Bog vsegamogočen, pravičen in milostljiv.

Kdor se toliko boji, da upanja nima, obupa; in kdor toliko upa, da se nič ne boji, prederzno upa. Strah in upanje sta ob enem potrebna, in ravno zato David pravi: „Služite Gospodu s strahom, in veselite se v njem s trepetanjem.“ Tudi: „Kteri se Gospoda bojé, upajo va-nj; on je njih pomočnik in varh.“ Modri tudi pravi: „Kteri se Gospoda boji, je močen v upanji.“ Strah in upanje je kristjanu v zveličanje, če se iz strahu ponižuje, in iz upanja dobro dela.

Kdor prav premisli veliko slabost človekovo, veliko nevarnih skušnjav in svoje grehe, se ponižuje, trepeče in se varuje. Upanje mu daje serčnost, in ga priganja moliti, da si gnado sprosi, in da ž nje pomočjo Bogu služi. Strah brani, da ni njegovo upanje prederzno, in upanje brani, da ga strah ne podere; ker se boji, je ponižen in varen; ker upa, rad moli in serčno služi Bogu; če premaga skušnjavo, bolj upa, da bo še premagoval; boji se vendar, ker svojo slabost ve; če ga skušnjava premaga, ponižuje se, obilniše moli in skerbneje živi, ker upa, da bo z božjo pomočjo premagovalec. Strah in upanje tako vodita kristjana na pot pravičnosti, in ga na nji varujeta, da ne odstopi. Prerok David prav lepo govori: „Kako velika je tvoja dobrota (o Gospod!) ktero jim prihraniš, kteri se te bojé in v tebe upajo!“ Kdor ponižno in upljivo služi Bogu, lahko pride v nebesa.

c) Pametno, to je: človek ne sme vse samo od Boga upati in pričakovati, temuč on mora sam si prizadevati in storiti, kar je v njegovej moči. Bog je zveličanje le tistim obljubil, kteri bodo njegove zapovedi spolnovali, pravično živeli; ako bi pa kdo hudobno živel, in zraven svojega pregrešnega življenja vendar le upal zveličan biti, goljufal bi se; ali ko bi ne delal in varčen ne bil, pa bi se na božjo dobroto in milost zanašal, bilo bi njegovo upanje prazno. Bog ni le milostljiv in dober, on je tudi svet in pravičen. „Preljubi! ako nam naše serce nič ne očita, imamo zaupanje v Boga, in karkoli bomo prosili, bomo od njega prejeli, ker njegove zapovedi spolnujemo in storimo, kar je pred njim dopadljivo.“

Pobožnemu služabniku božjemu Matevžu Bažki se je svoje dni nek nezarobljen človek priporočil, naj za njega moli, da bi gnado zadobil, prav sveto živeti; „vaša pridiga, je djal, me je močno ogrela in ganila.“ Razujzdanec pa na to hodi v slabe tovaršije, se vsemu temu posmehuje in norca dela. Nekaj dni mine, kar poišče spet pobožnega Matevža in mu

pravi: „Ne vem, kako bo to; kar sem se vašej molitvi priporočil, še iskrice prave vere ali pobožnosti več ne občutim.“ „Pač res, odgovori Matevž, lehko bi tebi povedal, kako je to; pa imam nekaj potrebnega opraviti, — prosim te prav lepo, da mi pomagaš.“ Pelje razujzdanca k morju. Ob morju je bil čolnič privezan, blizo na suhem pa je ležal žakelj zernja. „To zernje moram v čolnič zanesti, — pomagaj mi,“ reče Matevž. Voljno posvetnež za en konec prime, duhovnik za druzega; pa kedar ga mislita vzdigniti, izpusti ga Matevž na tla; in to se večkrat zgodi, da žakelj na tla pade. Posvetnež se naveliča in ves hud duhovniku pravi: „Vi stari, morate bolj terdno prijeti in pa bolj zvesto deržati; zakaj akoravno sem močnejši kot vi, zanesti sam vendar le nisem vstanu“. Zdaj se mu duhovnik posmeji rekoč: „Le naj žakelj leži in poslušaj, kaj to pomenja. Ti si me prosil, naj za te molim. Jaz sem svoje storil, ti pa ne svojega. Združi z mojo molitevjo tudi ti svojo, prizadevaj si z gnado božjo in občutil boš usmiljenje božje.“ Taka je: naše upanje mora biti pametno, — storimo mi svoje in tudi Bog bo storil svoje!

Sklep.

Ferdinand II., rimsko-nemški cesar, kedar je bil v narhujših stiskah in nadlogah, je poln zaupanja rekel: „Bog je v nebesih“! Zares, ljubi moji! Bog je v nebesih, naš vsegamogočni Oče je v nebesih, pa je tudi na zemlji, in prav po očetovsko skerbi za vse stvari, posebno pa za človeka. Dober otrok zaupa na svojega očeta, ki vselej pomagati ne zna in ne more, ako ravno bi iz serca rad pomagal. Oče v nebesih pa vselej ve, more in hoče pomagati; zatoraj zaupajmo na Boga, upajmo od njega večno zveličanje in vse pripomočke, večno zveličanje doseči. Zaupajmo vselej, ako ravno se božja pomoč hitro ne prikaže, zaupajmo stanovitno: kjer je huda sila, je blizo roka mila! Pa vendar sami rok križema ne deržimo, ne zaupajmo prederzno; delajmo in skerbimo bojé in trepetaje za svoje večno zveličanje! Amen.

XXII. Keršanski nauk.

Od molitve sploh.

P. S čim se vadimo keršanskega upanja.

O. Keršanskega upanja se najbolj z molitvijo vadimo.

P. Kaj je molitev?

O. Molitev je povzdigovanje svojega duha k Bogu.

P. Zakaj molimo?

O. Molimo zato, da Boga, najvišega Gospoda, po dolžnosti častimo, in da se mu za prejete dobrote zahvalimo, kakor tudi da ga prosimo za to, česar nam je v prihodnje potreba.

P. Zakaj še molimo?

O. Molimo še tudi za odpuščanje grehov, in da v splošnih in posebnih, v lastnih in bližnjih potrebah od Boga pomoči izprosimo.

P. Kolikera utegne biti molitev?

O. Molitev utegne biti dvojna: ali samo notranja ali pa ob enem tudi vnanja; obojne molitve smo se naučili od Jezusa Kristusa in aposteljnov.

P. Kedaj je molitev notranja?

O. Notranja nam je molitev, kedar same misli svojega duha in želje svojega serca k Bogu povzdigujemo.

P. Kedaj je molitev vnanja?

O. Vnanja pa je molitev, kedar misli svojega duha in želje svojega serca tudi z besedami izrekujemo, in taki molitvi se pravi ustna ali ustmena molitev.

P. Na kaj je treba gledati, kedar molitev ustmeno opravljamo?

O. Kedar molitev ustmeno opravljamo, mora naša duša ravno to misliti, hoteti in želeti, kar besede v ustni molitvi pomenjajo.

P. Ali je ustna molitev koristna in potrebna?

O. Ustna molitev je koristna in potrebna, ker s tako molitvijo sami sebe k pobožnosti vnemamo, drugim pa, ki molitev slišijo, lep zgled dajemo in jih k molitvi spodbujamo.

P. Čemu rabimo molitevne bukve?

O. Rabimo tudi molitevne bukve, da bi ž njih pomočjo zbujali v sebi pobožne misli in svete želje, kakoršne je treba ob molitvi imeti. Take bukve so dobra pomoč tistim, kteri za svoje potrebe priličnih besed sami najti ne morejo.

P. Ali smo dolžni moliti?

O. Moliti smo dolžni; zakaj molitev je ena izmed najimenitniših dolnost naše vere.

P. Kdo nam veleva moliti?

O. Moliti nam veleva: Božja zapoved, Kristusov zgled in njegovo povelje.

P. V čigavem imenu moramo moliti?

O. Moliti moramo v Jezusovem imenu.

P. Kako je treba moliti?

O. Moliti je treba ponižno in s kesanim sercem, v duhu in v resnici, s terdno vero in zaupanjem.

Vvod.

Beremo v sv. pismu, da so se Izraelci z Amalekitarji vojskovali. Jozue jih je v boj peljal. Mozes je pa na verh gore šel, roke povzdignil in molil. Dokler Mozes svoje roke na viš derži in moli, Izraelci premagujejo; ko mu pa roke upadajo, so Amalekitarji močnejši. Zato sta Aron in Hur Mozesu v molitvi roko tako dolgo podpirala, da je Izraelsko ljudstvo svoje nasprotnike srečno premagalo. Tudi mi se moramo vojskovati za nebeško kraljestvo. Zakaj zavoljo tega nas je Bog Oče stvaril, Bog Sin odrešil, in Bog sv. Duh nas posvečuje. Nebeško kraljestvo imamo upati in vse, česar nam je treba, da v nebesa pridemo. To sem vam kazal danes osem dni. Pa tudi to ste slišali, da se moramo vojskovati in prizadevati tudi mi sami, ne smemo le vse od Boga upati. Pa slabi smo, močno na hudo nagnjeni; zatoraj je nam palice treba, na ktero se uperati moramo; in ta palica nam je pobožna molitev. Govoril bom sedaj od molitve, in svoj pervi nauk od molitve takole razdelim:

1. Kaj se pravi moliti? 2. Ali smo dolžni moliti? 3. Kako je treba moliti?

Razlaga.

1. Kaj se pravi moliti:

Naš katekizem uči: Molitev je povzdigovanje duha k Bogu; kedar toraj molimo, svojega duha k Bogu povzdigujemo, na Boga mislimo, se z Bogom pogovarjamo. To pa, kar mislimo, kedar molimo, more biti več sort: častitev, kedar Boga hvalimo in mu nar višjo slavo dajemo zavoljo neskončnih lastnost in dobrot; — zahvalitev, kedar se Bogu zahvaljujemo za prejete dari in dobrote; — prositev, kedar Boga kaj prosimo. Vso in vsako molitev pa opravljamo ali samo notranje ali tudi

zunajno. Notrajna molitev se v sercu moli, so misli v Boga obernjene, se želje k njemu pošiljajo, se povišuje njegovo veličastvo, hvali njegova milost, ali kako drugači. Tako je v svojem sercu Ana Samuelova mati pred skrinjo zaveze molila in prosila, kar je želela. Zunajna molitev je, če se z besedo razodeva, kar se v sercu misli.

Zunajna ali ustna molitev ni zadosti, ampak treba je, da tudi tako mislimo, želimo in prosimo z besedo, kakor v sercu resnično mislimo. Sama ustna molitev brez notrajne je prazen glas, ne hvali ampak zaničuje Boga, ker je na videz in lažnjiva. Kteri z besedo molijo, in serce ne ve zato, so vredni slišati, kar je Jezus judom rekel: „Letó ljudstvo me z žnabli časti, njih serce pa je deleč od mene.“

Sama notrajna molitev, ako ima potrebne lastnosti, je dobra; sama ustna molitev pa nikoli ni dobra, in je prazen glas, če to, kar se pravi, iz serca ne pride.

Da z besedo razodevamo, kar mislimo, da ustno molimo in očitno molimo k Bogu, je potrebno, ker s tim sebe opominjamo, in drugim dober izgled dajemo, da molimo. Ako bi le v sercu molili, da bi drugi tega ne vidili, in toraj, kedar je dolžnost in priložno moliti, molimo očitno, da drugi tudi molijo. Jezus, sv. aposteljni in svetniki so tudi očitno molili. Slednjič nam je tudi telesne ude le Bog dal, naj ga torej tudi ti častijo.

2. Mi smo dolžni moliti. Jezus nam z besedo in svojim izgledom zapove moliti. Rekel je svojim učencom: „Prosite, in se vam bo dalo; iščite in bote našli; terkajte, in se vam bo odperlo.“ „Vselej molite, in ne jenjajte.“ „Čujte in molite, da ne pridete v skušnjavo.“ Kakor je Jezus učil, da smo dolžni moliti, so tudi njegovi aposteljni od njega podučeni molitev za pervo dolžnost kristjana zapovedovali, da Bog hoče, da naj molimo. „Molite brez prenehanja. V vseh rečeh se zahvalite, zakaj to je volja božja v Kristusu Jezusu proti vam vsem.“ Govorite med seboj s psalmami in hvaležnimi pesmi, in pojte in prepevajte Gospodu v svojih sercih, dajte hvalo vselej Bogu in Očetu za vse v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa.“

Jezus je pa tudi sam veliko in pogostoma molil; kar je namreč zapovedal, je pred sam storil; ko je nehal ljudi učiti, je molil; je dobro delal, bolnike zdravil, ko je nehal zdraviti, je molil, in po molitvi spet učil, in večkrat, ko ni imel časa moliti po dnevi je po noči molil, ker molitev mu je bila nar ljubše delo na zemlji; tako je bilo njegovo življenje na zemlji. Dolžni smo pa tudi moliti zavoljo posebnega dobička; z

molitvijo zadobimo vse, kar nam je za dušo in telo treba, in po molitvi bomo tudi od dne do dne boljši, Bogu prijetniši in njegove ljubezni vredniši. Kdor bi molitev opuščal, ta bi pokazal, da nima vere, ne upanja, ne ljubezni do Boga, in bi se pregrešil zoper Boga. Bog nas je učil moliti in obljubil nas uslišati, kedar ga bomo prosili; če bi pa ne molili, bi pa pokazali, da božji besedi ne verjemo, v Boga ne upamo in ga ne ljubimo, ker nočemo ž njim govoriti, ž njim se ne veseliti, ga ne hvaliti, ne moliti, kakor ga angelji in vsi pravični molijo.

Aposteljni in pervi kristjani so bili stanovitni v molitvi, kakor sveto pismo pove; mučenci v ječah so svete pesmi prepevali in molili, in po molitvi serčni postali, nar hujše martre terpeti. Aposteljni, da bi bili več časa imeli, ljudi učiti in moliti, so izročili skerb za uboge drugim pravičnim možem. Vsi dobri in pobožni kristjani so vselej radi in veliko molili, in pravičniši ali svetejši ko so prihajali, več in raji so molili. Zato so bili pa tudi otroci svojim staršem pokorni, posli pošteni in zvesti, možjé in žene so zakonsko zvestobo deržali, mladenči in deklice so bili sramožljivi, zapeljivost, goljufija, tatvine in vsako krivico so za veliko pregreho deržali. Tudi mi bi imeli moliti; molitev nam je potrebna; to nam sledeča povest kaže. Nek mladeneč, po imenu Pacco, se poda v puščavo, da bi tam ojstro živel in tako pokoro delal. Nektere leta je res ojstro živel, ali naenkrat ga napadajo hude misli, gerdobe in nesramne podobe mu zmiram naganjajo tako, da je skoraj obupal. Namesto da bi Boga pomoči in gnade prosil, sklene se umoriti. Zatoraj se poda v neko goščo in se postavi pred berlog divjih zverin, ter je mislil, da ga bojo raztergale. Ali zverine mu nič ne storijo, ampak se k njegovim nogam vležejo in prav so prijazne. Začudjen čez to se spet domu poda. Ali vendar še noče moliti. Pa spet ga začnejo hude misli nadlegovati in še hujše kakor prej. In spet se poda v puščavo, da bi kje smert našel. Vidi velikega modrasa in ga začne dražiti, ali modras mu nič ne stori. Čez to povzdigne svoje oči proti nebesom in zavpije: „Gospod! koliko tavžent in tavžent najde smert in jaz ne morem umreti.“ Ali glas se sliši iz nebes: „Kaj misliš, da bodeš hude misli iz samo svoje moči premagal, moli Boga, in bodeš premagal.“ Mladeneč gre domu in je tako storil, kakor mu je bilo rečeno. In pomagalo mu je. To nam jasno kaže, da moramo moliti in Boga prositi, ako hočemo kaj doseči.

3. Pa vsaka molitev ni Bogu ušeč; kako je toraj treba moliti?

a) Molitev mora biti v Jezusovem imenu storjena, zakaj on je naš srednik in besednik pri Bogu. To nas Jezus uči, da mora naša molitev v njegovem imenu opravljena biti: „Resnično vam povem, da, karkoli bote v mojem imenu prosili, vas bo uslišal; zakaj jaz in Oče sva eno, in jaz bom vaš besednik pri Očetu, in ostanem do končanja sveta pri vas.“ Toda vaše prošnje morajo biti meni všeč. Prosite Očeta po mojem zasluženji; kar sim storil, sem za vas storil, in vam dal, ker vsega tega ne potrebujem, ko sem v časti Očetovej od vekomaj. Med Iberci, ki so v sedajnem Gurgistanu živeli, je bila v 4. stoletju neka keršanska sužnja. Ker je med temi divjaki navada bila, če je kak otrok zbolel, od hiše do hiše ga nositi in prašati, ako kdo za kako zdravilo ve — barali so, ko je enkrat nek otrok zbolel, tudi sužnjo za svet. Ona reče: „Posvetnega pomočka ne vem, to dete oteti; pa Bog, ki ga jaz molim, tudi tistim, ki so že vse upanje življenja zgubili, ako mu je dopadljivo, zopet zdravje podeli.“ Bolnega otroka položi zdaj na postelj in moli nad njim v imenu Jezusa. In glej — čez nekaj trenutkov da dete popolnoma zdravo materi nazaj. To čudno ozdravljenje je zvedela tudi kraljica, ki je tudi bolna ležala. Ko se dá k sužnji prinesti in ko ta tudi nad njo v imenu Jezusa moli, je tudi ona zdajci ozdravljena. Ker je poznej kralja samega keršanska molitev iz velike smertne nevarnosti rešila, je iz hvaležnosti s celim svojim ljudstvom vred kristjan postal. To sužnjo so imenovali poznej, ker je toliko k poveličanju imena Jezusovega in k razširjenju keršanske vere pripomagala, Kristijano. Nje spomin se obhaja 15. decembra.

b) Moramo pobožno moliti, to je, le na Boga misliti in v sercu občutiti, kar Bogu govorimo. Molitev mora spremišljena biti, da kristjan svoje želje od zemeljskih reči odverne, jih v Bogu ima, se z Jezusom sklene in serčno želi in prosi pomoči od Boga; če se le žnabli gibljejo, v sercu pa pravih želj ni, so le prazne besede, pa ne molitev. Zakaj molitev je skriven in ponižen pogovor z Bogom, duša pove Bogu, kaj ona občuti proti njemu, in tudi, kar jej je že storil. „Kedar molite, ne bodite kakor hinavci, kteri radi v shodnicah in na voglih potov stojé in molijo, da bi jih ljudje vidili. Resnično vam povem, prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kedar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri, in moli svojega Očeta

na skrivnem, in tvoj Oče, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernil.“ Sv. Frančišk Asiski je tudi gotovo pomoč znašel, si med molitvijo duha prostega obderžati. Kedar je namreč v cerkev stopil, rekel je: „Ostanite pri vratih misli na posvetne opravila, dokler da ven pridem, potem vas hočem zopet seboj vzeti.“ Potem je molil k Bogu, kakor da bi sam na svetu bil; le na nadzemeljsko je mislil in je tako popolnoma pobožen bil, da ta čas ni vedel, kaj je raztrešenost. Potem je pa vzel pri vratih misli na svoje opravke zopet seboj.

Da moramo iz čistega serca moliti in čiste roke k Bogu povzdigovati, daje nam Karl Boromejec tudi lep izgled. Po navadi je ravno nek večer s svojimi hišnimi večerno molitev opravljal in pel: „Čas je blizo, da se vernem k temu nazaj, kteri me je poslal, vaše serce se pa ne zmoti in ne prestraši,“ kar pokne več pušk. Vsi se prestrašijo. Karl od ene krogle zadet, pade na tla, ali kmalo se spet vzdigne, povzdigne svoje roke, in se Bogu zahvali za to, kar se je zgodilo. Akoravno je sam mislil, da je ranjen, in akoravno so se vsi prestrašili, vendar je neprenehoma molil in veselo pel: „Vaše serce se ne zmoti in se ne prestraši.“ Po molitvi je še le pogledal, ali je zlo ranjen; pa čudo, krogla iz obleke na tla pade. Tako moramo tudi mi moliti in terdno na Boga zaupati in on nas bode tudi uslišal.

c) Moramo terdno vero in serčnim zaupanjem moliti. Jezus pravi: „Vse, karkoli bote svojega Očeta v molitvi prosili, bote prejeli, ako bote verovali.“ In sv. Jakob pravi: „Ako kdo izmed vas modrosti potrebuje, naj prosi Boga, kteri vsem obiluo da, in ne oponaša, in mu bo dana. Prosi naj pa z zaupanjem brez vsega pomišljevanja; zakaj kdor premišljuje, je enak morščemu valju, kterega veter goni in semtertje meče.“ Kdor prosi, naj se zanese na božjo vsegamogočnost in dobroto, ne, da ti kmalo misliš, Bog me bo uslišal, kmalo pa spet rekel, Bog me ne bo uslišal; pri molitvi je vere in upanja treba.“ Vse, kar koli v molitvi prosite, verujte, da bote prejeli, in vam bo zgodilo.“ Revna udova je imela petero otrok; vsi so bili lepo keršansko izrejeni. Nekega jutra reče uboga mati: „Ljubi otročiči! Danes vam ne morem kaj jesti dati; nimam moke, nimam kruha, nimam jajca pri hiši. Prosite ljubega Bogica, naj nam pomaga; kajti on je bogat in mogočen in sam pravi. „Vsili kliči me na pomoč, in jaz te bom rešil!“

Še le šest let stari Kristjan se napravi še tešč in žalosten v šolo. Pot ga pelje memo cerkve. Duri so bile odperte in fant smukne v cerkev. Tu nikogar ne vidi in začne glasno moliti: „Ljubi Oče nebeški! mi otroci nimamo nič več jesti. Naša mamica nimajo kruha, nimajo moke, še jajca nimajo pri hiši. Daj nam vsaj vendar kaj jesti, da mi otroci z materjo vred gladu ne poginemo. Oh ja, pomagaj nam! Ti si ja bogat in mogočen; ti nam moreš lehko pomagati in to si nam ja tudi sam obljubil.“ Tako milo po otročje je žebral Kristjan in potem podal se v šolo.

Ko po šoli domu pride, zagleda na mizi velik hleb kruha, skledo moke in korpič jajc.“ No, Bog si ga bodi zahvaljen, je vesel zaklical; Bog je mojo prošnjo uslišal. Povejte vendar, ljuba mamica! ali je kak angeljček te darove prinesel?“ „Ne, odgovori mati, tako ne; pa vendar je Bog tvojo prošnjo vslišal. Ko si ti pred altarjem klečal in glasno molil, nisi videl in vedel, da te gospa J. vidi in sliši. Ona je dobra in bogata, in nam je ravno te reči prinesla, za ktero si ti Boga prosil; ona je bila tisti angelj, kterega je Bog poslal in nam pomagal. Zatoraj le terdno zaupajmo na Boga, — on nam vselej pomaga!

d) Moramo v ponižnosti in skesanim sercem moliti. To lastnost molitve nas Jezus v priliki od farizeja in colnarja uči, ki sta šla v tempelj molit. Farizej je tako molil: Bog, zahvalim te, da nisem kakor drugi ljudje, razbojnik, krivičen, prešestnik, ali kakor ta colnar. Colnar je pa od dalječ stal, in še oči si ni upal proti nebu povzdigniti, temuč se je terkal na svoje persi rekoč: Bog! bodi milostljiv ubogemu grešniku! Jezus je rekel, molitev colnarja je Bogu dopadla, farizejevo je pa zavergel. Očitno je grešnik spoznal svoj greh in svoje slabosti, spoznal je, da mu Bog ni nič dolžen, in da si pred njim nič zaslužiti ne zamore, je ponižno molil, in zato je Bogu dopadla njegova molitev. Ako hočemo, da bo naša molitev Bogu dopadla, spoznajmo svoje slabosti, molitev ponižnega oblake predira. Prevzetnemu se Bog ustavlja, ponižnemu pa svojo gnado deli. Ko je spokornica Tais sv. Pafnucija za vodilo pri molitvi prosila, odgovoril je on spokornici: „S tvojimi, z nečistim govorjenjem oskrunjenimi ustmi nisi vredna, imena božjega izgovorjati. Zatoraj moli vselej le s temi besedami: „„Ti, ki si me stvaril, usmili se me!““ — Tri cele leta je vedno le to molila in se ni upala božjega imena

izreči; temuč si je zmiraj veliko število svojih težkih grehov pred oči stavila in za milost in usmiljenje prosila.

Sklep.

Naši predstarši so radi Boga častili in molili: molitev je bila njih veselje; zatorej so bili tudi srečni na zemlji, in jih je veliko — terdno zaupamo! — zveličanih v nebesih. Poslušajte le nekaj izgledov: Sv. Ludvik, Francoski kralj, je molil, ako je popotoval, s svojim spovednikom vred na konju sedé. Vsak dan je za mertve molil. Večidel je bil na dan pri dveh, dostikrat tudi pri treh in štirih mašah. Ko so ga posvetni dvorjani zavračevali, rekoč, da s tim preveč časa za svoje vladarske opravila zgubi, jim je prav dobro odgovoril: „O če bi jaz, kot drugi vladarji, še toliko časa, kar ga v molitev obernem, z igrami in lovom potratil, gotovo bi bili besedice zoper to ne rekli.“ O polnoči je hodil v svojo kapelo tudi juternice (duhovsko molitev) molit.

Od sv. Alfreda Velikega, angleškega kralja, zgodbe povedó, da je vsak dan 8 ur za molitev, 8 ur za vladarske opravila in 8 ur za spanje in druge telesne potrebe porabil. Vsak dan je zgodaj ustal, v cerkev ali kapelo šel in tu k zemlji sklonjen molil. Večkrat je zapustil tudi skrivaj postelj in se je v božjo vežo splazil. Na svojem sercu je nosil zmiraj bukve, v kterih so psalmi in molitve bili. Kako zlo osramoti ta izgled s toliko opravki obloženega kralja Alfreda toliko mlačnih kristjanov! —

„Ali vse imaš, kar na pot potrebuješ?“ prašal je oče svojega sina, kteri se je v ptujo deželo podal. „Vse, samo potnega lista nimam.“ „Leta potni list, odgovori Oče, pomaga skoz celo deželo.“ On vzame molitvene bukvice in mu jih poda in reče: „Ako pridno moliš, moj sin! te Bog nikoli ne bode zapustil, on bode s teboj in te bode vodil po vseh potih.“ Molitev bodi naša perva skerb in nar veče veselje; in bomo srečni na zemlji in zveličani v nebesih! Amen.

XXIII. Keršanski nauk.

Tri perve prošnje Očenaša.

P. Ktera molitev obsega vse, za kar nam je treba moliti?

O. Vse, za kar nam je treba moliti, obsega Očenaš, to je, Gospodova molitev.

P. Kdo nas je učil moliti?

O. Kristus, naš Gospod, nas je učil moliti in sicer Oče naš, ki se tudi Gospodova molitev imenuje.

P. Kako se glasi Oče naš?

O. Oče naš se tako glasi:
Oče naš, kteri si itd.

P. Koliko delov ima Gospodova molitev?

O. Gospodova molitev ima ogovor in sedem prošenj.

P. Kako se glasi ogovor?

O. Ogovor se tako glasi:
Oče naš, kteri si v nebesih!

P. Koga ogovarjamo s temi besedami?

O. S temi besedami ogovarjamo Boga, ki je naš Oče.

P. Zakaj pravimo Bogu Oče?

O. Bogu pravimo Oče, ker nas je po svoji podobi stvaril in po očetovsko za nas skerbi.

P. Zakaj pravimo Bogu naš Oče?

O. Pravimo Bogu naš Oče, ker nas je vse po svetem Duhu pri svetem kerstu posinovil, svoje dediče (erbe), sodediče Jezusa Kristusa storil in med seboj pobratil.

P. Zakaj pravimo: Kteri si v nebesih?

O. Pravimo: Kteri si v nebesih, ker Bog, čeravno je povsod pričujoč, vender sosebno v nebesih prebiva, kjer se svojim izvoljenim obličje v obličje kaže in uživati daje.

P. Ktera je perva prošnja?

O. Perva prošnja je: Posvečeno bodi tvoje ime.

P. Zakaj prosimo najpred, da bi ime božje posvečeno bilo?

O. Prosimo najpred, da bi ime božje posvečeno bilo, ker smo dolžni vselej in pred vsemi rečmi prositi za to, kar se tiče časti božje, in po tem še le za to, kar je nam ali bližnjemu potrebno.

P. Kaj prosimo v pervi prošnji očenaša?

O. V pervi prošnji očenaša prosimo:
1. Da bi vsi ljudje na zemlji Boga spoznali, in da bi njegovo presveto ime pričevano in povsod hvaljeno bilo.
2. Da bi se grešniki k Bogu spreobernili in spokorili.

3. Da bi se njegovo presveto ime nikoli ne oskrunilo, ne s krivoverstvom in nevero, ne z bogokletjem in nekeršanskim življenjem.

P. Ktera je druga prošnja?

O. Druga prošnja je: Pridi k nam tvoje kraljestvo.

P. Kaj prosimo v drugi prošnji?

O. V drugi prošnji prosimo;

1. Da bi Bog svojo cerkev in kraljestvo svoje gnade razširil in uterdil, kraljestvo hudiča pa in greha razdjal.

2. Da bi vero, upanje in ljubezen v nas vlil in te čednosti v nas množil.

3. Zadnjič, da bi nam po tem življenji nebesa dodelil.

P. Ktera je tretja prošnja?

O. Tretja prošnja je: Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.

P. Kaj prosimo v tretji prošnji?

O. V tretji prošnji prosimo:

1. Da nam Bog podeli gnado, da bi njegovo božjo voljo vselej na zemlji tako na tanko in radi spolnovali, kakor jo angelji in svetniki v nebesih spolnujejo.

2. Da bi Bog odvernil vse, kar bi njegovo božjo voljo spolnovati branilo.

Vvod.

Danes osem dni smo slišali, da smo dolžni moliti, in kako da imamo moliti, da bode naša molitev prav in Bogu dopadljiva. Rad verjamem, da je moj slednji keršanski nauk padel na rodovitne serca; marsikteri izmed vas si je gotovo predvzel, moliti pogostoma in moliti prav po božjej volji. Pa marsikteri bode si morebiti mislil: Kaj pa je najbolje moliti, ktera molitev Bogu najbolje dopada. Hvala Bogu! Jezus Kristus, naš nebeški učenik, nas je tudi to učil. Eden izmed njegovih učencev je k Jezusu pristopil in ga prašal: „Gospod uči nas moliti, kakor je tudi Janez (Kerstnik) svoje učence učil.“ Jezusu je ta prošnja dopadla in je svojim učencem rekel: „Kedar molite, recite: Oče naš itd. To je toraj sveti Oče naš ali gospodova molitev, ker jo je Jezus naš Gospod nas učil. Od te molitve pravi sv. Ciprijan: „Ni bolje molitve od Očenaša, ker smo jo po Jezusu prejeli. Ni molitve nebeškemu Očetu prijetne, ako ni po tej: ta mu je prijetna, ker prosimo z besedami njegovega ljubega Sina.“ In sv. Avguštin piše: „Očenaš je zapopadek vsega evangelja; kajti zapopada vse, karkoli zamore pobožna duša želeti in prositi, da zveličanje zadobi.“ Zatoraj tudi mi vsi to molitev najrajši in naj večkrat žebramo.

Kdor pa hoče to molitev prav žebrati, mora vedeti, kaj besede pomenjajo in zapopadajo, sicer človek ne moli, temuč le žlobudra. Nek duhovnik so morali terdovratnega razbojnika k smerti spremiti. Med potom ga prašajo: „Ali znaš moliti?“ Nič. Ali kaj iz sv. pisma veš? Jaz se nič nisem učil. „Ali ktero molitev znaš?“ Ja, oče naš, odgovori. Duhovnik mu začne oče naš razlagati. Ali že pri besedah: „Oče naš“ se je serce razbojnika omečilo. In ko je peto prošnjo razložil, je razbojniku tako bilo pri sercu, kakor da bi bil pervokrat v svojem življenju očenaš slišal. Zgrevanega serca in poln zaupanja na božjo usmiljenost se je podal na sodišče. Toliko moč ima sv. očenaš! Veseli bote toraj, da vam danes začnem sveti Očenaš razkladati. Oče naš obsega ogovor in sedem prošinj. Danes vam toraj razložim:

1. ogovor; 2. pervo prošnjo; 3. drugo prošnjo. in 4. tretjo prošnjo. Danes osem dni, ako Bog zdravje da, bomo pa slišali štiri poslednje prošnje. Le zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Ogovor se glasi: „Oče naš, kteri si v nebesih.“ Pravi Sin božji je le Jezus Kristus sam; le on je od Boga Očeta od vekomaj rojen in je ž njim ene nature in enega bitja, je pravi živi Bog. Mi smo pa le po gnadi in milosti postali njegovi otroci: On nas je stvaril po svojej podobi in po očetovo za naš skerbi; še več: nas je vse po svetem Duhu pri svetem kerstu storil svoje otroke, svoje dediče, in sodediče Jezusa Kristusa, in brate med seboj. Žebrajmo toraj vselej polni veselega in terdnega upanja, kajti Bog je naš Oče, in scer vsegamogočen, vsevedoč in ljubeznjiv oče, ki more, zna in hoče vselej pomagati. Stal je nek deček pri novem grobu in se britko jokal. Ljubi oče mu je počival pod to gomilo; pred malo dnevi so ga bili pokopali. Fant je bil zdaj popolnoma sirota; zakaj že pred več leti je zgubil svojo mater in zdaj še svojega očeta. Sirotle je milo zdihoval na grobu: „Oh! zdaj tudi nobenega očeta več nimam. Roka, ki je delala za me in mi jesti dajala, je merzla in v grobu počiva. Usta, ki so me tako lepo učile, so za vselej zaperte. Serce, ki me je tako goreče ljubilo, ne bije več. Oh, kako grenko, groza grenko je, ne imeti nobenega očeta.“ Tako je sirota zdihoval in solza za solzo je kapala na očetov grob. Zdaj pogleda z objokanimi očmi na križ verh groba in tu vidi namalanega angelja. An-

gelj je z eno roko kazal proti nebesom, v drugej roci pa je deržal pisanje z besedami: „Oče naš, kteri si v nebesih.“ Te besede mu spreletijo serce in ga sladko tolažijo. Solze si obriše, roke sklene in tako le moli: „Oh vendar na te, dobri Bog v nebesih, bi bil skorej pozabil; ti si mi vendar še o č e ostal, tebe nisem še zgubil. Mojega očeta si vzel k sebi in namesti njega hočeš zdaj ti biti moj oče. Saj ti ljudi še veliko bolj ljubiš, kot telesni oče svoje otroke ljubiti zamore. Saj si nam lastnega Sina dal za brata in po njem nas vzel za svoje otroke. Zatoraj, nebeški Oče! ne zapusti mene, uboge sirote; bodi in ostani ti odzdaj moj oče.“ Tako je molil deček in serce se mu je ohladilo in potolažilo. Oče nebeški je res za-nj skerbel, da ni sicer bogat, pa pobožen, zadovoljen in potem takem srečen človek postal. Še v sivej starosti se je rad spominjal, kako ga je na očinem grobu sv. križ potolažil, ki je imel perve besede očenaša napisane: „Oče naš, kteri si v nebesih.“ Tudi drugim je to prigodbo rad pripovedoval.

Mi prosimo: „Oče naš,“ ljubimo se toraj tudi med seboj kot bratje in sestre, živimo med seboj v miru. Nikar se ne povišujmo pred bližnjim; pa tudi zametovati se ne dajmo. Pervi kristjani nam dajejo lep izgled, kakšni biti moramo: vsi so bili enega duha, vsi združeni so se po ljubezni radi imeli, živeli so v lepem miru, in ni jih ne napuh, ne lakomnost, ne nevošljivost motila, da bi se ne bili ljubili; sveti Duh je prebival v vseh, toraj so vsi le eno mislili, Boga častili in za zveličanje eden drugega skerbeli. Ako hočemo toraj Očenaš prav moliti, strebimo iz svojih serc napuh, nevošljivost in vse sovraštvo, da bo ljubezen do vseh ljudi v naših sercih prebivala; kajti pred Bogom ni razločka, pred njim so revež in bogat, hlapec in gospodar, podložen in gospod, vsi so le njegovi otroci, in on je nas vseh Oče; in le kdor bo bolj popolnoma ljubezen do njega in do bližnjega imel, ta bo višej v božjem kraljestvu.

Beseda „naš Oče“ nas tudi uči, naj vselej za vse ljudi molimo; kajti vsi skupej smo le eno keršansko ljudstvo, le eno telo, od kterega je Jezus glava, kteri je tudi za vse terpel. In kdor bi le za se molil, ne molil bi po Jezusovem namenu, ko bi na druge pozabil, dasiravno tudi vsak za se v lastnih potrebah moliti sme in je dolžen. Cerkev od Jezusa podučena v svojih molitvah tudi za vse moli. Litanije so ena nar starejših molitev v cerkvi, in ko jih molimo, ne rečemo: Prosi za me, ampak za nas Boga prosi; nas se usmili; nas

odreši; nas usliši. To nas prepriča, da ta nauk, za vse moliti, je bil vselej v cerkvi verna resnica. Knezinja Galičin pripoveduje: „Jaz najdem, ko sem se sprehajala, kruljevega vojščaka. On me prosi ubogajme in jaz mu dam pol goldinarja. Vidila sem, da je vesel k drugemu bornemu, kteri je slep bil in na nekej klopi sedel, šel in je ž njim denar delil. Jaz ga nazaj pokličem in ga prašam: „Ali je tvoj brat, ali tvoje žlahte?“ „On ni moj pravi brat, reče, ali brat v Kristusu. On je bil moj prijatelj v vojski in je tudi zdaj slep. On ne more ubogajme prositi, ker ne vidi, jaz pa vidim, zavoljo tega je moja dolžnost, da mu pomagam.“ Kako rada sem mu dala še en goldinar. To nam kaže, da mora eden drugega ljubiti, skerbeti in moliti za-nj.

Mi pravimo: „Kteri si v nebesih,“ da spoznamo, da verujemo, da Bog, ki je sicer povsod, je posebno v nebesih, kjer ga vsi angelji in svetniki bolj popolnoma spoznajo, ljubijo in časté. On gleda iz svojih lepih nebes kot dober Oče vse naše misli, želje in dela, ktere bo enkrat, ko svet in pravičen sodnik, sodil, ali smo jih po njogovih zapovedih in zavoljo njega storili ali pa ne; on bo naš plačnik in plačilo za vso večnost, če bomo po njegovih zapovedih ravnali.

Toraj kristjani, kedar molimo, povzdignimo svoje duše proti svojemu Očetu v nebesih, kjer je od vekomaj bil, ko še ni bilo nič stvarjenega; tam je naše pravo stanovanje. Ne vežimo svojega serca na zemeljsko blago, ki bo prešlo, ampak na svojega dobrega Očeta in na nebesa, ktere doseči vsi dobri kristjani upajo; one ne bodo nikoli minule.

2. Perva prošnja je: „Posvečeno bodi tvoje ime.“ Bog je stvarnik vsega, vsegamogočni gospod nevidnih in vidnih reči, in mu gre vsa hvala. David pravi: „Hvalite Gospoda vse ljudstva.“ Vse stvari častijo in hvalijo Boga, tudi mi ga imamo častiti ali njegovo ime posvečevati. Kaj pa prosimo, ko pravimo: „Posvečeno bodi tvoje ime?“ Prosimo: da bi mi Boga zmiraj bolj čisto spoznali, častili in ljubili, kakor ga angelji in svetniki v nebesih, — da bi vsi ljudje na zemlji božje lastnosti prav spoznali, Boga častili in vedno svetejši prihajali; — kteri še niso v pravi veri, da bi Boga spoznali in se k Bogu obernili, da bi krivoverstvo zaterto bilo, po kterem se Bogu velika nečast godi, ker krivoverci njegovim besedam ne verujejo, — da bi grešniki k pravi pokori pripeljani bili, se poboljšali, dobre dela doprinašali, in ga častili, — da bi tudi mi sami nikoli kaj takega ne govorili ali ne storili,

kar se za otroke božje ne spodobi; da bi Bog v naših sercih vse spoštovanje do sebe obudil, in posvetil naše misli, besede in dela, da bi tudi drugim v lep izgled živeli, in da bi vsi po našem izgledu Boga prav častili; — da bi vsi kristjani vsak dan svetejši prihajali in do konca življenja Boga stanovitno častili.

Učimo se tedaj po tej prošnji svetega Očenaša, da poglavitna dolžnost kristjana je želeti, da bi bil Bog prav češčen; in kdor tega ne želi, je slab kristjan, in ni prav pripravljen, Očenaša moliti; sovražimo greh, kteri Bogu veliko nečast dela, in je v naše pogubljenje. Sv. Ignaci Lojolanski je vpeljal slavni red oo. Jezuitov. On, njegovi bratje in vsi nasledniki so vsi goreli ljubezni do Boga in njegove sv. cerkve. Po vseh delih sveta so hodili in oznanovali pravo sv. vero, da bi se presveto ime pravega Boga posvečevalo po vesoljnem svetu. Zatorej je tudi lep pregovor izvolil za svoje redovnike: „Vse v večo čast božjo!“ In tako oznanujejo jezuiti še naše dni božje ime in slavo, in spolnujejo besede sv. očenaša: „Posvečeno bodi tvoje ime!“ Se ve, da so zavoljo tega marsikomu hud tern v peti.

3. Druga prošnja je: „Pridi k nam tvoje kraljestvo.“ Božje kraljestvo tukaj na zemlji je kraljestvo resnice in pravice, tam pa na unem svetu kraljestvo večnega veselja: „Pridite ljubljenci mojega Očeta, in prejmite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta.“ Ako pa hočemo nekdaj priti v božje kraljestvo večnega veselja, moramo že tukaj na zemlji biti Jezusovi podložniki, ki je kralj resnice in pravice. Zatoraj, ko molimo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo,“ prosimo: da bi se kraljestvo temè in hudobije zaterlo, neverniki in terdovratni krivoverci po milosti božji se v otroke božje spreobernili, da bi se prava vera in cerkev Jezusova vedno bolj in bolj po zemlji razširjala in uterdila, in bi le en hlev in en pastir bil, nevera in krivovera se pa zaterle. 1000 miljonov ljudi se zdaj šteje na zemlji; okoli polovice teh je še ajdov. Nekdaj so sv. aposteljni šli po celem svetu in oznanovali božje kraljestvo; zdaj pa to težavno delo opravljajo misijonarji. Ti popustijo svojo domovino, očeta in mater, brate in sestre, prijatlje in znance, pa se podajo v tuje, daljne kraje in tu veseli prenašajo vse težave in nevarnosti. Vsi se ne moremo podati v tuje dežele, oznanovat sv. evangelje, pa dolžni smo pomagati, da se božje kraljestvo razširja po svetu. Pomagamo pa s tem, da za temi misijonarji pošiljamo svoje molitve, svoje milodara in darila. Sv. katoliška cerkev ima v ta namen prelepe naprave. Ima v

Rimu tako imenovano „Propagando.“ V to ustanovo, ki jo je papež Gregorij XV. leta 1622 napravil, se jemljejo mladenči vseh narodov in jezikov vesoljnega sveta. Ko so šole dokončali, podajo se križem sveta, oznanovat ajdom sv. evangelje. — Tudi je v ta namen več bratovščin, ki podpirajo misijonarje po tujih deželah; tako je: „Delo za razširjenje vere“ na Francoskem, „Ludovikovo“ na Parskem, „Leopoldovo“ v Avstriji; dalje je bratovščina „Marijina“ za Afriko, „Marije neomadeževanega spočetja“ za Turško; je tudi društvo „sv. otročosti,“ kterega namen je, od otrok dnarja nabirati in ž njim Kitajske otroke kupovati, ki se potem kerstijo. — Majhni so darovi, ki jih pobožni kristjani za misijonarje darujejo, — le par krajcarjev na teden je; — pa iz malega raste veliko in obiln in vesel je sad, ki ga ti darovi donašajo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ — Dalje prosimo: — da bi Jezus vero, upanje in ljubezen v nas ohranil in poterdil, v nas kraljeval, da bi po njegovih naukih in izgledih vselej storili, zmirej svetejše živeli, greh pa popolnoma zapustili; — da bi nas Jezus po smerti v nebeško kraljestvo vzel.

Ljubi kristjani! hvalimo Boga za veliki nebeški dar svete vere, da nas je Bog poklical v Jezusovo kraljestvo na zemlji, in živimo z gnado božjo tako, kakor Jezus, kralj naš, kaže in uči. Kdor serčno ne želi, da bi Bog gospodoval v njegovi duši, si po moči ne prizadeva, svoje hudo poželenje in greh v sebi premagovati, se ne podverže božji volji, in ne želi zveličanja, še svet ljubi, čast in blago, tak je lažnik. Govori: Pridi k nam tvoje kraljestvo, njegovo serce pa želi le še tukaj na zemlji ostati, on se boji umreti, ker ljubi svet in njegove dobrote, in ne ljubi Boga. Da bo naša prošnja vselej resnična brez vse hinavščine, premišljujmo večkrat nebeške dobrote in dobrotnika, našega usmiljenega Boga, zraven pa naše nadloge na zemlji in nevarnosti, v kterih se znajdemo. Moramo se vedno zoper hudo poželjenje, zoper lastno ljubezen vojskovati, da bi Boga ne žalili in ne zgubili večnega zveličanja, ktero je Bog tistim obljubil, kteri bodo njegove zapovedi deržali.

4. Tretja prošnja je: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji.“ Sv. Pavl pravi: „To je volja božja, vaše posvečenje.“ Da bi toraj božjo voljo spolnovali, sveto živeli in večno zveličali se, to je volja božja; zato nas je Bog Oče ustvaril, Bog Sin odrešil, in sveti Duh nas posvečuje. Nad angelji in izvoljenimi v nebesih se je že ta volja zgodila, ker so zveličani in Bogu v vsem pokorni, nad nami se pa še

ni. Da se bo tudi nad nami zgodila, moramo Bogu iz ljubezni v vsem pokorni biti; kajti Jezus nam pove, da ne vsak, kteri bo rekel: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak kteri bo voljo nebeškega Očeta spolnoval. Mi pa vsi skup spoznamo in občutimo svojo slabost, da iz svoje moči božje volje ne moremo spolnovati; zatoraj ga s to prošnjo tudi prosimo, da bi nam svojo gnado dal, jo spolnovati tako, kakor jo vsi izvoljeni duhovi v nebesih spolnujejo.

Božjo voljo spolnovati, nam pa brani naša spačena natora. Sv. Ciprijan pravi: „Dokler smo še popotniki na zemlji, je med našim telesom in dušo vedna vojska; telo želi, kar je zemeljskega, kar mu dopade, da precej uživa; duša pa le nebeških, božjih dobrot želi in jih išče, in zato se zgodi, da ne storimo, kar hočemo. Radi bi bili z Bogom zedinjeni, kakor so izvoljeni v nebesih; pa ne more se zgoditi, dokler ni naša mesena natora popolnoma duhu pokorna. Zato prosimo s to prošnjo, da bi nam Bog svojo vsegamogočno pomoč dal, da bi mir storjen bil med dušo in telesom, da bi voljo božjo dopolnili in dušo ohranili.“ Zraven lastne spačene natore bomo tudi večkrat od hudobnih ljudi zmoteni, zaderžani, zapeljani in pohujšani; zato pa tudi prosimo, da bi Bog s svojo gnado odvernil, kar bi nas po zunajnem v greh napeljalo, da bi v kakšni priložnosti v greh ne padli in nesrečni ne postali. Zatoraj v tretji prošnji prosimo: da bi se volja božja nad nami spolnovala, da bi zveličani bili; — da bi nam Bog gnado dal, njegovo sveto voljo spoznati in tako hitro in zvesto dopolnovati, kakor jo angelji in svetniki v nebesih spolnujejo; — da bi Bog vse od nas odvernil, kar nas zaderžuje njegovo sveto voljo spolnovati; — da bi tudi v naših nadlogah, ktere nam bo poslal, vselej mirni in voljni se v voljo božjo udali in spolnovali, kar hoče. Svetniki in svetnice božje so radi klicali: „Kar Bog hoče, ker Bog hoče in dokler Bog hoče;“ molimo tudi mi vselej tako in prepričali se bodemo, da, kar Bog stori, vse prav naredi!

Poslušajte to-le: Na Nemcih je živel Pavel Schnitzer; bil je v šolo hodil, naučil se je lepo brati in pisati. Rad je prebiral koristne bukve, in kar je lepega in novega bral, poskusil je tudi sam. Zatoraj je njegovo pohištvo bilo v lepem redu in imel je Pavel vsega dosti. Slovel je tudi pri sosedih in vsi so njegove nauke radi poslušali. Bilo je okoli kresa, kar pride nek večer ves vesel domu. „Bodi si ga Bog zahvaljen, reče pri večerji, pa že lepo vse stoji na polji, žito je že zrelo in

2—3 dneh začnemo žeti; žetev bode bogata!“ Vse je bilo veselo, hvalilo Boga in šlo v božjem imeni spat. Po noči pa začne burja vleči, začne bliskati in slednjič se vsuje toča, da je vse pokalo po strehah in oknih. Vse je vstalo, sklepalo roke in gospodinja je zdihovala: „Oh moj Bog! zdaj je vse pri kraju!“ „Le koj tiho bodite, spregovori mirno oče Pavel, božja roka je še vedno nad nami.“

Drugi dan je vse vrelo toven na polje, — pa to je bilo zdihovanja in jokanja, da bi se bil kamen usmilil. Zbralo se je bilo veliko sosedov na nekem travniku, kjer je vihar tudi lesen križ poderl. Vsi so bili solzeni in vsi pobiti. Kar Pavel vsred med nje stopi. „Oče Pavel kaj pa vi k temu pravite? To je nesreča, to je križ, alite, alite?“ Modri oče Pavel malo premišljuje, kar jame tako-le govoriti.“ Ljubi moji sosedje! Res velika je nesreča in strašna je škoda, ki nas je nicojšno noč zadela. Pa božji poti so vselej ravni in k našej sreči; on nikoli ne pošlje človeku kakega križa; križ si človek vselej le sam nareja.“

Vse debelo gleda in se čudi temu, kar je Pavel ravno rekel. „Tvojih besed, ljubi Pavel, ne zastopimo; razloži nam to bolj jasno, da Bog človeku nikoli križa ne pošlje, in da si križ le človek sam nareja,“ tako se je slišalo od vseh strani.

Zdaj Pavel spet besedo sprejme in pravi: „Poglejte tukaj le križ; vihar ga je poderl in raztergal. Križ ima dvojno bruno; ako pa eno bruno na druzega tako denem, da obojno na eno stran gleda, ali bo po tem križ; alite? nikoli ne. Ako pa eno bruno na druzega prek po črez denem, da vsako bruno kam drugam gleda, potem imate pa križ. Ravno tako je z božjo voljo in z človeško voljo. Ako se naša volja z božjo voljo lepo zravna, da ravno na tisto stran gleda in meri, — bodisi v žalosti ali veselju, v nesreči ali sreči — potem nikoli ne bomo imeli kakega križa. Ako pa je naša volja božjej volji nasproti, da kam drugam gleda in meri, po tem imamo križ, in morebiti velik, težek križ, ki naše rame tlači in žuli. Zatorej ljubi bratje in sosedi! podajmo se tudi v sedanji veliki nesreči mirno in udano v voljo božjo in recimo, kar je rekel poterpežljivi Job: „Gospod je dal, Gospod je vzel; Gospod nam more vse spet po desetkratno dati in poverniti; Njegovo ime bodi češčeno.“

Tako je govoril Pavel in vse je bilo lepo potolaženo. Predenj so se razšli, zavpili so še vsi: „Ja! češčeno bodi ime Gospodovo! Stari Bog še živi, — njegova volja naj se godi!“

Sklep.

Tri perve prošnje svetega Očenaša smo danes premišljevali. Te prošnje govorijo posebno od tega, kar se Boga tika. Mi vsi moramo ja spoznati, da smo vselej in pred vsem dolžni za to prositi, kar božjo čast dotika, in potlej še le, kar je nam ali bližnjemu potreba. Zatoraj ne zabimo pri svojih molitvah spominjati se narprej božjih reči in božje časti; molimo naj popred: „Posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji!“ Kralj Salomon je le prosil prave modrosti; in Bog mu je dal obilno modrosti, po verhu pa še tudi obilno blaga in bogastva. Zatoraj iščimo tudi mi narpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse uno bode nam priverženo! Amen.

XXIV. Keršanski nauk.

Štiri poslednje prošnje očenaša.

P. Ktera je četerta prošnja?

O. Četerta prošnja je: Daj nam danes naš vsakdanji kruh.

P. Kaj prosimo v četerti prošnji?

O. V četerti prošnji prosimo:

1. Da bi nam Bog dal vse, česar nam je potreba, da si telesno in dušno življenje ohranimo.

2. Da bi Bog dragino in lakoto, pa tudi greh, po kterem večkrat take kazni nastopajo, dobrotljivo od nas odvernil.

P. Ktera je peta prošnja?

O. Peta prošnja je: In odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.

P. Kaj prosimo v peti prošnji?

O. V peti prošnji prosimo, da bi nam Bog naše grehe odpustil ravno tako, kakor mi iz serca odpuščamo tistim, ki so nas razžalili.

P. Ktera je šesta prošnja?

O. Šesta prošnja je: In nas ne vpelji v skušnjavo.

P. Kaj prosimo v šesti prošnji?

O. V šesti prošnji prosimo, da bi Bog ob skušnjavi nam svoje pomoči ne ukratil, in tudi ne dopustil, da bi nas skušnjava premagala.

P. Kdo nas sosebno skuša?

O. Skuša nas sosebno svet, naše meso, to je, naše hudo nagnjenje in položenje, in hudič.

P. Ali Bog tudi pobožne ín pravične s skušnjavo obiskuje?

O. Tudi pobožne in pravične obiskuje Bog s skušnjavo, kedar njih čednost skuša in to:

1. Z boleznijo.
2. S siromaštvom in drugimi nadlogami.

P. Ktera je sedma prošnja?

O. Sedma prošnja je: Temuč reši nas od hudega.

P. Kaj prosimo v sedmi prošnji?

O. V sedmi prošnji prosimo:

1. Da bi nas Bog zlasti hudega na duši, namreč greha, rešil in nas obvaroval večnih in časnih kazen greha.
2. Da bi nas Bog tudi telesnih nadlog in težav rešil, ako nam niso k zveličanju.
3. Da bi nam Bog dodelil milost, da bi vse nadloge in težave, s kterimi nas obiskuje, poterpežljivo in stanovitno prestali.

P. Kaj pomeni beseda „Amen“?

O. Amen, hebrejska beseda, pomeni po naše: Zgodi se! ali pa: Zgodilo se bo.

Vvod.

Jezus Kristus, nebeški učenik, je pač modro in lepo učil. Kratka je njegova molitev, ktero nas je naučil, pa prelepa in polna zlatih naukov. Leto in dan bi jo človek premišljeval, pa vendar ne bo še pri kraju, vedno bo še kaj novega našel. Zatoraj le zvesto poslušajte, da veste vsaj imenitnejše resnice, kterih nas učijo štiri poslednje prošnje.

Razlaga.

1. Šterta prošnja se glasi: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh.“ Jezus nas uči, Boga prositi za kruh. Oče nebeški živi ptice pod nebom, ribe v vodi in vse živali na zemlji; pa te stvari božje nimajo pameti, in ne morejo Boga za svoj živež prositi. Pri človeku, pri kristjanu, je pa druga; on ima um in pamet, da sprevidi, kdo ga redi in živi, toraj je dolžen, svojega dobrotnika prositi. Nesramno in grešno je toraj, pred jedjo in po jedi ne moliti: „Ne daj mi uboštva, tudi ne bogastva; podeli mi le k mojemu živežu potrebno.“

„Danes“ pa pravimo v očenašu, da pokažemo, kako terdno upamo v božjo previdnost, da le za danes prosimo: „Ne sker-

bite za svoje življenje, rekoč: kaj bomo jedli ali s čim se oblačili," pravi Jezus; tudi bi ne imeli pozabiti, da imamo vsak dan Boga za potrebno prositi.

Pravimo: „Naš vsakdanji kruh" zato, ker je dar božji, kterega nam Bog v last daje, da ga za potrebo uživamo. Pravimo pa tudi „naš," zato ker živež, ki ga Bog da, ni enega samega, ampak je naš toraj tudi drugih. Jezus nas z besedo, „naš kruh," spominja na ljubezen in milost, da bi ga tudi drugim delili; kdor pa le sam vse za se ohranja in vživlja, ne jé le svojega kruha, ampak tudi ptujega, ko mu ga je Bog tudi za druge dal; kdor ne dela, goljufuje ali krade, ne jé svojega kruha, ampak ptujega in greši. „Vsakdanji" pa pravimo, da bi nam Bog dal, kar je res treba za vsak dan, ne pa kar bi naša spačena natora poželela; zakaj če imamo za vsak dan potrebno, vedno smo preskerbljeni.

Ali so pa tudi bogati dolžni Boga prositi vsakdanjega kruha, ki imajo vsega zadosti, več ko jim je treba; ali ki imajo gotove prihodke za celo življenje? Dolžni so prositi, da vedno v sercu in z ustmi spoznajo, da je vse v božjih rokah, da Bog lahko da in vzame, ker vsakdar pride le od Boga, in kjer goslova božjega ni, tam tudi teka ni. Bog je Jobu dal in vzel, in ko je vanj zaupal, mu je spet še obilniši dal. Dolžni so tudi moliti in prositi po nauku svetega Pavla, da se ne zanašajo na nestanovitno bogastvo, ampak na živega Boga. Leta 1810 je na Švajcarskem bogat kmet svojo tretjo ženitbo obhajal. Vsega je bilo dovolj. Prav razuzdano so se obnašali. Gerde in nesramne pesmi so peli, in prazne kozarce so pobijali. Nek popotnik je tudi bil od ženina povabljen. Ali ptujec se zahvali ženinu za povabilo. Ženin pa pravi popotniku: Žal ti bo, da ne greš na ženitbo. Ali popotnik mu rahlo odgovori, da bo pač njega grevalo zavoljo tega, kar danes uganjajo. „Kaj, zavpije ženin, kaj mene bo to grevalo? Nikdar, moj gospod, tudi kmeti morejo dobro živeti, kar koj gospodi v mestu. Jaz imam denarja zadosti, meni ni treba, za vsakdanji kruh prositi." Sedem let potem navstane huda lakota l. 1817. Prej omenjeni popotnik pride v mesto Z., kjer je nekaj opraviti imel. Ravno je bil semenj, beračev je bilo zlo veliko. Naenkrat ljudi vkup letajo. Star mož je omedlel in je blizo smerti. Dva moža v sterganih oblačilih mu pomagata. Popotnik praša, kaj da je temu možu. Vsi mu odgovorijo: „Lakote mora umreti." Dobrotljivi in usmiljeni popotnik ukaže hitro iz bližne gostivnice tople mesene juhe prinesti in mu jo dati. In kmalo se stari

mož okrepča. Tri dni ni nič jedel in je v mesto prišel, da bi si kaj kruha sprosil. Ko je stari mož že sam juho jesti mogel, odkril je svojo svojo glavo in začel očenaš moliti. Besede: „Daj nam danes vsakdanji kruh," je večkrat ponavljal. Popotnik ga da v gostilnilnico peljati in mu jesti prinesti. Tu ga poprašajo in zvejo, da so njegova žena in njegovi otroci že umerli, in da je nekdaj bogat mož bil. Ko je to povedal, začne jokati in pravi: „Ja, jaz sem bil prej bogat. Ali jaz se ne jokam zavoljo premoženja, kterega sem zapravil. Jaz sem to vse zaslužil. Boga sem bil zapustil in nisem žebral. Sem mislil, ker sem bogat, Boga nikakor ne potrebujem. Jaz sem se smejal, ko mi je enkrat mlad mož iz mesta rekel, da bodem še grevengo čez svoje življenje občutil, in da bodem za vsakdanji kruh prosil. Oh, kako resnično je govoril!" Popotnik, kteri nam je to pravil, je tudi konec tega moža zvedel. On se je spokoril, in še na smertni postelji je okoli stoječe opominjal, da ne smejo molitve pozabiti: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh."

Pa ne le telo, ampak tudi duša potrebuje živeža, da se ohranja in živi za večno življenje. Njen živež je božja beseda, Jezus Kristus v zakramentu svetega rešnjega Telesa, in gnada božja. Jezus uči, da človek ne živi le od kruha, ampak tudi od vsake besede, ki iz ust božjih pride. Duša ima lakoto in žejo, pa le po resnici in pravičnem življenji, da bi Boga in njegovo sveto voljo prav spoznala in jo dopolnovala. Jezus tudi take duše zveličane imenuje, ki so lačne in žejne pravice, in obljubi jim, da bodo nasitene. Božja beseda, ki jo je Jezus iz nebes prinesel, oživlja človeka, da zve in stori, kar je prav, ozdravi dušo, ki je v grehih, kaže mu nevarnost, v kteri se znajde, dokler je v grehih; pove mu, kako bi se grehov znebil, se jih v prihodnje varoval, da bi večni smerti odšel, in napeljuje ga v nebesa, ker je iz nebes prišla. Tako je beseda božja za dušo res potreben živež.

Kruh naše duše je tudi Jezus Kristus v zakramentu svetega rešnjega Telesa. Od tega svetega nebeškega kruha Jezus veliko govori pri sv. Janezu. On pravi: „Ta je kruh, kteri iz nebes pride, in kdor od njega jé, ne umerje. In jaz sem živi kruh, ki sem iz nebes prišel, in kdor bo od tega kruha jedel, živel bo vekomaj." V tem svetem zakramentu nam Jezus deli svojo gnado in moč, ktere nam je k zveličanju treba, da ž njo zamoremo božje zapovedi deržati sveto živeti in se zveličati. Sv. Lju-

devit, kralj francoski, je dvakrat šel nad Turke, da bi jim odvzel sv. deželo, kjer je Jezus živel, učil, čudeže delal in za nas na križu umerl. Pa te dve križanske vojski niste mu šle srečno spod rok. Sultan Sorijanski ga je vjel in zapertega imel. V svojej nesreči pa je sv. Ljudevit pogostoma prejemal presv. rešnje Telo. Pri sv. obhajilu pa je večkrat zdihoval: „To je moj vsakdanji kruh, to je moja pomoč, to je moje veselje. Jezus v presv. rešnjem Telesu oživlja in poterduje mojo dušo in me tolaži v mojej nesreči, v mojem zapertju.“

Ljubi kristjani! ne prizadevajte si le za telesni kruh, kteri splesnuje, ampak le za večni in nebeški kruh, kterega vam bo Sin božji dal; njega uživajte, da boste, z gnado napolnjeni, zamogli sveto živeti, in se, z Jezusom, sklenjeni tudi njegove časti in zveličanja v nebesih vdeležiti. Varujte se greha, kteri bi vas zaderževal ga uživati, in da bi ne dobili sadu, kterega prejmejo, ki ga vredno iz čiste ljubezni uživajo.

2. Peta prošnja se glasi: „O d p u s t i n a m n a š e d o l g e, k a k o r m i o d p u š č a m o s v o j i m d o l ž n i k o m.“

Vsi smo revni grešniki, ki pogosto grešimo in se tako pri Bogu zadolžimo. Da bi pa odpuščanje grehov zadobili, ni zadosti le prositi. Jezus je svoji sveti cerkvi svojo božjo oblast dal, nam jih odpuščati; tedaj se jih mora grešnik tudi spovedati, in sveto odvezo prejeti, ker to je prava pot, ktero nam je Jezus pokazal, po kteri pridemo k odpuščanju grehov. Kolikorkrat prosimo: „odpusti nam naše dolge,“ moramo se tudi spominjati, da Bog hoče, da moramo greh zapustiti, se k Bogu oberniti in pred Kristusovim namestnikom, pred spovednikom obstati in povedati, kakor smo ga pred Bogom storili. Da bi odpuščanje grehov zadobili, nas Jezus dalje uči, moramo svojim sovražnikom odpustiti, in če jim bomo odpustili, tudi Bog bo pripravljen nam odpustiti.

Kdor svojim sovražnikom odpušča, prav moli, je prištet med tiste, ki jim Jezus pravi: „Blagor mirnim, otroci božji bodo imenovani.“ Taki so v resnici Bogu podobni: odpusté svojim sovražnikom, kot Bog; taki storé po volji božji in ne po svoji spačeni natori, takim bo tudi Bog odpustil, ker greh sovražijo, ko se bojé ga storiti, raji natori silo storé, da sovražnika ljubijo. Kdor ne odpusti, je poln napuha, ne spozna se grešnika, kteri je milosti božje potreben, zato ostane vedno v grehu sovraštva in je kaznovanja vreden. Gorje mu bo, ker prosi, da bi mu Bog ravno tako odpustil, kakor on odpusti; tedaj prosi, da bi mu tudi Bog ne odpustil. Jezus pravi: „Kedar se molit

vstopite, odpustite, ako kaj čez koga imate, da tudi vaš Oče, kteri je v nebesih, vam odpusti vaše grehe.“ Zatoraj Bog nas obvaruj jeze in sovraštva!

3. Šesta prošnja je: „In nas ne vpelji v skušnjavo.“ V peti prošnji prosimo, da bi se nas Bog usmilil in nam greh odpustil. V tej pa prosimo, da bi nam dal svojo gnado, kedar bomo v skušnjavah, v greh ne dovoliti, da bi ampak po njegovi sveti volji storili; in da bi tudi nikoli v take priložnosti ne prišli, kjer bi bile skušnjave za nas prehude, in Bog previdi, da bi se tam greha ne obvarovali. Ker smo pa vsak dan v nevarnosti, moramo tudi vsak dan Boga prositi, da bi nam s svojo gnado na pomoč prišel, ker brez nje se ne bomo ohranili.

Bog nas pa ne skuša in ne more skušati, da bi nas v greh napeljal, ker je svet. Sv. Jakob pravi „Nihče, ko je skušan, ne reci, da ga Bog skuša; Bog ni skušavec v hudo in on nikogar ne skuša.“ Bog včasi pripušča, da je človek skušan in da greši; to je včasi iz milosti, da se človek spozna in ponižuje, včasi iz pravice, ker so tega njegovi grehi krivi, kakor sv. Pavl pravi: „So bili puščeni željam njih serca in nečistosti.“ Bog nas toraj ne skuša; skušnjave so od mesa, od sveta ali od hudiča. Skuša ali v greh nas napeljuje:

a) Satan ali hudič, ki nam pamet slepi, vero slabi, in prelomljevalcem božjih zapoved obeta veselje in srečo. Hudi duh je božji sovražnik, in zato, ko ga je Bog iz nebes pahnil v pekel, zdaj Bogu ne privošči nobene časti, temveč želi, da bi vsi ljudje Boga žalili, in ravno zato neutrudeno skuša ljudi in jih v greh zapeljuje. Hudi duh je pa tudi naš sovražnik, ki nam ne privošči nebes in večne časti, za ktero smo namenjeni, in ktero je on sam zapravil, ker je bil napuhnjen; torej bi nas rad storil tovarše večnega terpljenja, v kakoršnem se on sam znajde, in zavoljo tega ne neha zapeljevati nas v greh. Da hudi duh res človeka skuša, ter v greh napeljuje, nam sveto pismo spričuje v mnogih izrekih. Med drugim piše sv. Pavl: „Vam se ni vojskovati zoper meso in kerv, ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovalce tega tamnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebju. Zavoljo tega primite za božje orožje, da se zamorete braniti ob hudem dnevu.“ In sv. Peter pravi: „Trezni bodite in čujte, ker hudič, vaš nasprotnik, hodi okrog, kakor rujoveč lev, iskaje, koga bi požerl.“

b) Zapeljivi svet, to je hudobni ljudje, kteri nas zapeljujejo deloma s pregrešnim govorjenjem, kakoršnega je dan-

današnji sila veliko slišati med ljudmi vsake starosti, obojega spola, na vsakem kraju; deloma pa nas zapeljujejo s hudobnim življenjem, ter slabimi zgledi, kakoršnih je po vsem svetu dosti. Tudi s tim, da nam svet ponuja svoje blago, svoje veselice, svoje premoženje. Vsega tega se moramo skerbno varovati, ter se brez potrebe z zapeljivim svetom ne pečati, zakaj: „Vse, kar je na svetu, je poželjenje mesa, poželjenje oči, in napuh življenja, kar ni iz Očeta, ampak iz sveta.“ — „Svet (pa) v hudem tiči,“ pravi sv. Janez. Poslušajte, kako svet ljudi v skušnjavo napeljuje. Nek bogatin žl. B. je imel navado, zjutraj svoje zlato in srebro preštevati. Pri tem delu ga je skoraj vselej našel njegov brivec. Bogatin je svojo drago robo na mizi pustil, le stol malo od mize porinil in se vsedel, naj se brijanje začne. To se je večkrat godilo. Neko jutro pa gosp. žl. B. čuti, da se mladi brivec strašno trese in da ga je vrezal. „Menda ste prehitro leteli, da se vam roka tako trese. Odahnite in počite se nekaj minut, da bode vam roka bolj mirna,“ reče brivcu. Brivec se res malo počije in pravi, da mu slabo prihaja; vendar se kmalo omotica vleže in brivec svojo dolžnost opravi. Ko brivec spet pride, godi se vse ravno tako, kakor poslednjokrat, — brivec se še bolj trese in gospoda dobro vreže. Ta ves jezen poskoči in hudo zareži, — mladeneč se nasloni na mizo, na kterej so ležali veliki kupci zlata in srebra. Naenkrat pade mladi brivec pred gospoda, objame mu kolena in začne prositi, naj mu odpusti in se ga usmili. Bogatin misli, da je mladi človek v kakej sili in potrebi, da ga morebiti kak dolg tišči in mori; zatoraj ga milo popraša: „Ali je veliko, česar potrebujete?“ Brivec pa ne more besedice spregovoriti, le ihti, glavo trese in na kupce zlata in srebra kaže. Dolgo bogatin ni vedel, kaj in pri čem da je. Slednjič spravi brivec te-le besede iz svojih ust: „Za skozjibog in za pet kervavih Jezusovih ran vas prosim, ne pustite me več v to izbo in k tej mizi. To zlato in srebro na mizi me strašno moti in slepari; strašne misli mi rojijo po glavi in dozdeva se mi, kakor da neka nepoznana moč mojo roko vodi, da bi doprinesel nad vami strašno hudodelstvo.“ Ves bled stoji bogatin žl. B. in stopi nekaj korakov od človeka, ki mu je hotel ravno kar gerlo prerezati. Že je hotel pozvoniti in svoje ljudi poklicati, kar zagleda, da se mladeneč lepo po koncu zravna, se smehlja in vesel pričakuje, da ga primejo. To mu je dokaz, da ni hudobne volje, da še nikoli od njega ni kaj slabega slišal in da je prav za prav le on

sam tega kriv, ker je zlato in srebro na mizi puščal in s tim mladenču take skušnjave napravljal. Prepovedal mu je, da ga ne sme več brit hoditi, in podaril mu je po verhu lepo darilo. Zraven si je pa tudi za ušesa zapisal, da ni pametno, zlato in srebro pred ubogimi ljudmi kazati. Svet s svojim zlatom človeka pogostoma skuša.

c) Naše meso, to je naša spačena natora, naše hudo nagnjenje, naše grešno poželjenje. Kdo tega ne vé iz lastne skušnje, da se početkom najbolj dopada ravno to, kar Bog prepoveduje, in da človeka najbolj mika do tega, kar je pregrešnega? Naj svetejši ljudje so se pritoževali, da so nadleževani bili od napuha, od lakomnosti, nečistosti, nevošljivosti, jeze in mnogega druzega hudega. Ravno to poterduje tudi sveto pismo. Sv. Pavl piše: „Čutim drugo postavo v svojih udih, ktera se bojuje zoper postavo mojega duha, ktera me deva v sužnost pod postavo greha, ktera je v mojih udih.“ In sv. Jakob pravi: „Vsak človek je skušan, kedar je od svojega poželjenja vlečen in vabljen.“

To, glejte, so tisti trije studenci, iz kterih izvirajo skušnjave, ktere nas v greh napeljujejo.

Kaj je storiti, da bi manj skušan bil? Da človek pomanjša število zapeljivih skušnjav, naj stori, kar bo zdaj rečeno:

a) Priden naj bo v opravkih svojega stanu, in bo manj skušan. Lenoba je izvir veliko skušnjav, in mehki človek je veliko hudega poln.

b) Naj skerbno premišljuje razodete resnice, in goreče Boga prosi, da mu pomaga. To sprosi moč veliko, ktera odganja skušnjave.

c) Varuje naj se zapeljivih skušnjav ali nevarnih priložnost. Če hoče viditi, slišati ali storiti, kar skušnjave obroduje, ni nedolžen; in če v svojo moč prederzno upa, padel bo hitro, ker je božje pomoči nevreden.

Kaj je človeku storiti, ko je skušan? Ko je človek skušan, naj stori, kar bo zdaj rečenega:

a) Berž, ko nevarnost svoje duše vidi, naj kliče v Boga, in naj misli to, s čem nar ložej premaga skušnjavo. Ako se pa v skušnjavi pomudi, ali nje zapeljivost premišljuje, bo skušnjava nevarniša, ker bo on slabeji, in lehko da bo hudo grešil.

b) Ako je po kakem drugem človeku skušan, naj ga svari, ali od njega zbeži, kakor zvé, da je bolje; njegova

beseda pa in zaderžanje bodi po okoliščinah modro, serčno in ognjeno.

Kaj je človeku po skušnjavi storiti? Ko je skušnjava prešla:

a) Če je nespametno dovolil v njo, naj se ponižuje, naj obžaluje svoj greh, naj prosi Boga gnade prave pokore, in naj terdno obljubi, da bo posihmal zvesteje Bogu služil.

b) Če ni v skušnjavo dovolil, naj hvali Boga, ki mu je zmago dal, in naj ponižen ostane, da bo tudi posihmal premagovavec.

c) Če je ali ni skušnjave premagal, naj skerbno premisli, iz česa ali od koga je skušnjava prišla, da se za prihodno skerbno varuje tega, kar ga je skušalo.

„Nas ne vpelji v skušnjavo“ le tisti prav žebra, kteri čuje in moli, da v skušnjavo ne pade, kteri je zmiraj ponižen, in trepeče zavoljo svoje velike slabosti, in ima zmiraj pred svojimi vernimi očmi Boga, da vanj ne greši. Kdor pa skušnjav išče, ali ima nepotrebno zavezo z hudobnimi, ali drugače nakopava si skušnjave, lažnjivo prosi: „Nas ne vpelji v skušnjavo.“

4. Sedma in poslednja prošnja je: „Temuč reši nas hudega.“

Vse hudo na svetu je le iz greha; odkar je pervi človek Adam greh storil, je um človeški zmoten, poželjenje ga v greh vleče, volja je bolj hudemu nagnjena, zmotena pamet pa hudemu poželjenju, da grehe izgovarja, manjša, ali clo hudo dobro, in dobro hudo imenuje. Oblaki, vetrovi, zveri so zoper njega; dobrote božje, ki jih uživa, ga odpeljujejo od ljubezni do Boga, da jih ljubi več kot Boga, in kar ga na telesu težkega, bolečega zadene, ga stori nevoljnega, da mermra zoper božjo previdnost, in je ves čmeren in nepoterpežljiv. Prizadeva si hudobni duh, kteri je od začetka lažnik in nar veči sovražnik človeškega rodú, človeka od združenja z Bogom na vso moč odvračati, in tako je človek zares v hudem; pa vsega tega je le sam kriv zavoljo svojega greha. Kako resnično potrebno je za človeka, da vedno Boga prosi, naj bi ga rešil hudega, greha, kteri je samo edino hudo, in pogubljenja, ktero je plačilo greha: „Greha plačilo je pogubljenje!“ Zatoraj se je greha najbolj bati in varovati. V Carjemgradu je neka udova, po imenu Olimpija, prav sveto in čisto živela. Ves čas in vse premoženje je le na to obračala, da bi doprinašala dobre dela. Bila je tudi silo bogata. Mogočni možje so jo pa preganjali in se radi ž njo pred sodnijo pravdali. Prišla je po tem takem

ob svoje lepo premoženje in je še clo stradati morala. V tej svoji revi piše škofu Janezu Krizostomu in mu potoži svojo nesrečo. Sv. učenik pa jej razloži in dokaže, da nima prav, ako vse, kar se jej je zgodilo, ima za nesrečo. „Zakaj, pravi jej, kakšna nesreča se ti more storiti? Morebiti da te sodnija obsodi, da prideš ob vse svoje premoženje; potem pa tudi skerbi ne boš imela, ga hraniti in po tvojej lepi navadi med uboge deliti. Morebiti da te spodijo iz tega mesta in da moraš iti na ptuje; ti boš pa to v božjo čast storila, kar jih veliko dela iz same radovednosti, da malo po svetu pogledajo. Morebiti te bojo tudi umorili, to je, primorali te morebiti bojo, malo pred časom tisti dolg plačati, ki nam je vsem plačati, vsi moramo umreti, — smert te pa pelje v deželo večnega življenja in veselja. Spomni se edine besede, ktero sem ti že enkrat rekel in ti jo še vedno ponavljam, namreč: „Le ene reči se je bati, to je: greha.“ —

Pa tudi za telo je veliko hudega na svetu, kar nas boli, dasiravno ni v resnici hudo; le hudo za nas postane, če po keršansko ne preterpimo, ker takrat greh storimo in potlej še le zares hudo za nas postane. Bolezen, zgubo časti ali dobrega imena, zgubo staršev, otrok, prijatljev, dobrotnikov, premoženja, blaga, pridelkov zemlje; draginо, lakoto, uboštvo, smert, itd. vse to hudo imenujemo, kar za telo je scer hudo, duši pa ne škoduje, še v nebesa jej pomaga, če po Jezusovem nauku in izgledu vse voljno v voljo božjo vdani preterpimo. Bog take nadloge pošilja v dobro naših duš; nas kaznuje zavoljo naših grehov že na tem svetu, ponižuje naš napuh, nam daje priložnost naše grehe spokoriti, nas k veči keršanski popolnamosti napeljuje, da bi s poterpežljivostjo še večo krono zaslužili, svoje duše izveličali. Kdor zemeljsko hudo po nauku vere in cerkve premišljuje, spoznal bo, da za dušo je še le dobro. Svetega Pavla so vedno nadloge stiskale in je rekel: „Hvalimo se tudi z nadlogami, ker vemo, da nadloga poterpljenje prinese, poterpljenje pa skušnjo, skušnja pa upanje, upanje pa ne osramoti.“

Noben človek na svetu ni brez terpljenja; pa nikoli nas Bog ne da skušati čez našo moč, in vé vselej o pravem času nam terpljenje pomanjšati ali odvzeti, ali nas potolažiti, da ložej terpimo, ali jih nam z drugimi dobrotami nadomesti; po terpljenji je tudi Jezus šel v čast svojega Očeta. Ako pa nam hudobni ljudje nagajajo, nas lažnjivo opravljajo in mnogo nezasluženega terpljenja nam napravljajo, prepustimo to Bogu,

on bo ob svojem času njih hudobijo po pravici pokazal, zakaj sv. Pavl pravi: „Pri Bogu je, pravično nadlogo poverniti tistim, kteri vam nadloge nakladajo in vam, ki nadloge terpite.“ Zatoraj prosimo, da bi nam Bog dal svojo gnado, terpljenje voljno terpeti, da bi ne padli v greh nevolje, mermranja, ali clo ne obupali, temuč se volji božji podvergli; naj z nami stori po svoji vsegavedni modrosti, kar ve, da nam k zveličanju nar bolj pomaga. Na grobu sv. Tomaža, škofa Kanterburgškega na Angleškem, so se godili veliki čudeži. To sliši nek slepec in prosi, naj tudi njega peljejo na grob, da si on izprosi milost, da bi spet spregledal. Res se njegova prošnja usliši in on dobi spet zdrave oči. Poznej mu pa pride na misel, da je k prošnji pozabil pristaviti, naj mu Bog spet viditi da, če je to njegovej duši k sreči in zveličanju. Gre torej vnovič na svetnikov grob in moli, da bi sv. Tomaž Boga prosil, naj spet oslepi, če je za njegovo dušo boljši, da je slep, kakor to, da vidi. In glej! — spet je oslepel, ali pobožno je živel in srečno umerl.

Sklep.

Perve besede Gospodove molitve so: Oče naš; veseli in polni zaupanja toraj pričakujemo, da nam bo naš usmiljeni Oče nebeški dal, česar potrebujemo in česar ga prosimo. Slednja besedica svetega Očenaša pa je: Amen; tudi ona naše serce k Bogu povzdiguje in nam upanja daje. Zakaj „Amen“ pomenja: Naj se zgodi! Ja zgodi naj se nam vse, kar smo prosili. Bog nam bo dal, da ga bomo prav častili in mu zvesto služili; nam bo dal, česar potrebujemo na duši in na telesu; nas bo obvaroval vsega hudega. Zatoraj le radi imejte sveti Očenaš, in pogostoma ga žebrajte; sam Jezus, naš Gospod, nas ga je naučil, nam pa tudi zaukazal, da ga žebramo počasno, zbrano in pobožno: Vse, kar Očeta prosimo v njegovem imenu, nam bo dal. Amen.

XXV. Keršanski nauk.

Češčena si Marija, — Angelj Gospodov in sv. roženkranc.

P. Ktero molitev katoliški kristjani veči del Očenašu pridevajo?

O. Katoliški kristjani pridevajo večidel Očenašu angeljevo češčenje.

P. Kaj je angelovo češčenje?

O. Angeljevo češčenje je molitev, s ktero zlasti presveto Devico Marijo, Mater božjo, pred vsemi angelji in svetniki častimo in na pomoč kličemo.

P. Kako se glasi angeljevo češčenje?

O. Angeljovo češčenje se tako glasi:

Češčena si Marija, gnade si polna, Gospod je s teboj. Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa, Jezus. Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smertni uri. Amen.

P. Iz koliko delov je angeljevo češčenje sestavljeno?

O. Angeljevo češčenje je sestavljeno iz treh delov:

Iz pozdravljenja velikega angelja Gabriela, iz pozdravljenja Elizabete in iz besed, ki jih je cerkev pristavila.

P. Kako je pozdravil angelj Gabriel Marijo?

O. Angelj Gabriel je Marijo pozdravil s temi besedami:

„Češčena si (Marija), gnade polna, Gospod je s teboj, žegnana si med ženami.“

P. Kako je Elizabeta Marijo pozdravila?

O. Elizabeta je povzela angeljeve besede:

„Žegnana si med ženami“ in je še dostavila te besede: „in žegnan je sad tvojega telesa.“

P. Ktere besede je cerkev pristavila?

O. Cerkev je pristavila te besede:

Jezus. Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smertni uri. Amen.

P. Zakaj pravimo: Sveta Marija, Mati božja?

O. Pravimo: Sveta Marija, Mati božja, ker je:

1. Sveta Devica Marija rodila Jezusa Kristusa, kteri je pravi Bog.
2. Ker nam to ime zbuja zaupanje, da bo Bog njeno prošnjo za nas uslišal.

P. Zakaj pravimo: Prosi za nas grešnike?

O. Pravimo: Prosi za nas grešnike, da bi spoznanje naše reve ganilo Marijo, da nam od Boga izprosi spokornega duha in odpuščanja naših grehov.

P. Zakaj pravimo: Prosi za nas zdaj in ob naši smertni uri?

O. Pravimo: Prosi za nas zdaj in ob naši smertni uri, ker božje pomoči vselej potrebujemo, tako zdaj kakor tudi ob smertni uri, ob kteri so skušnjave hudičeve večkrat najhujše.

P. Kedaj katoliška cerkev zlasti časti Mater Božjo z angelovim češčenjem?

O. Katoliška cerkev časti Mater božjo z angelovim češčenjem zlasti, kedar zjutraj, opoldne in zvečer k molitvi zvoni.

P. Česa se je treba pri tem zvonjenji sosebno spominjati?

O. Ob tem zvonenji se je treba sosebno hvaležno in pobožno spominjati, da se je Sin božji včlovečil.

Vvod.

„Gospodovo molitev“ ali „Oče naš“ sem vam že razkladal. Veseli me, da ste tako zvesto pazili; lepo so mi nekteri odgovarjali, ko sem jih po cerkvi popraševal. Le vsi pobožno in serčno molite sveti Oče naš; obilno gnad in milosti bote prejemali. Pa spodobi se, da tudi Marijo častimo, ktero je Bog sam toliko povišal; spodobi se, da se pogostoma spominjamo Jezusa, ki je za nas človek postal, in nas na križu odrešil; spodobi se, da Marijo posebno na pomoč kličemo, ktera pri Bogu toliko premore, mi ubogi grešniki pa pomoči in usmiljenja toliko potrebujemo. Posebno imamo tri molitve, ki jih v čast Device Marije opravljamo; vsi jih znate in jih molite. In od teh treh molitvic hočem jaz danes govoriti. Te tri molitvice so: 1. Češčena si Marija. 2. Angelj Gospodov. 3. Sv. roženkranc.

Razlaga.

1. „Češčena si Marija“ ima tri dele: besede, ki jih je govoril nadangelj Gabriel, besede, ki jih je izrekla sv. Elizabeta in besede, ki jih je pristavila sv. cerkev.

a) Besede nadangelja Gabriela so: „Češčena si Marija, gnade si polna, Gospod je s teboj, žegnana si med ženami.“

Prišel je čas, da se je Bog usmiliti hotel človeškega rodu v grehu in nevednosti zakopanega, in svojega Sina na svet poslati, da bi vse popravil, kar je greh pokazil. Poslal je tedaj angela Gabriela k Mariji, čisti in nedolžni devici v Nacaretu, oznanit jej, da božji Sin, Odrešenik svetá, bo v nji človeško natoro na se vzel. Angelj, ko k Mariji pride, jej reče: „Če-

ščena si Marija, gnade polna, Gospod je s teboj, žegnana si med ženami!“ Marija se prečudnega pozdravljenja angeljevega prestraši. Prestraši se pa zavoljo svoje nedolžnosti in svete ponižnosti, kajti vedela je, kako nevarno je za človeka, ki je povišan, da bi nad seboj dopadenja ne imel, in napuhnjen ne postal; premišljuje nebeško pozdravljenje, kaj pomenja. In angelj jej je rekel: „Ne boj se Marija! ker milost si našla pri Bogu. Glej spočela boš in rodila sina, imenuj ga Jezus. Ta bo velik, in Sin Narvišega se mu poreče.“

Bog je izvolil Marijo med vsemi drugimi ženami, jo obdaroval s svojimi gnadami, ker je hotel v nji narveči čudež svoje vsegamogočnosti storiti. Ona je bila polna gnade, nikoli ni imela madeža greha na sebi, in svojo svetost je stanovitno ohranila. Ni pa le prejela gnade sv. Duha v svojo dušo, ampak tudi samega Boga Jezusa Kristusa v njeno nedolžno telo, kteri tudi nam vsem gnade deli. Marija je bila z vsemi gnadami napolnjena, kterih je bilo treba materi božji; večje časti ne more nobena stvar imeti, kakor jo je Marija imela; ona je povišena čez vse stvari, čez angelje in svetnike. Zato jej angelj dalje pravi: „Gospod je s teboj.“ Bog je scer z vsemi stvarmi s svojo vsegamogočnostjo, pa drugači je s svetniki, ž njimi je s svojo gnado in ljubeznijo; z Marijo pa ni bil le s svojo gnado in ljubeznijo, ampak Bog se je sklenil ž njo, ker jo je po svoji vsegamogočnosti storil mater božjo, in jo ohranil v čistem in svetem devištvu. Bog Sin je bil ž njo, kakor je otrok s svojo materjo, ker je od njenega nedolžnega telesa vzel svoje meso, in od njene nedolžne kervi svojo kerv. Sv. Duh je bil ž njo, ker je po njegovi moči spočela božjega Sina. Kdo zamore bolj sklenjen biti z Bogom, kot Marija? ona je mati Jezusova, mati našega drugega očeta, ki nas je odrešil pogubljenja, in nam prinesel blagoslov božji, da v njem in po njem bodo vse ljudstva srečne in zveličane, ktere bodo vanj verovale in po njegovih zapovedih živele. Zato jej pa tudi angelj pravi: „Žegnana si med ženami,“ ker je ni bilo in je ne bo ženske na svetu Mariji enake. Vse ženske so v grehu, le Marija je bila brez madeža greha; kakor je bila na duši s posebnimi gnadami obdarovana, tako tudi na telesu.

b) Besede sv. Elizabete so: „Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa.“

Ko je Marija Jezusa od sv. Duha spočela, šla je kmalo potem k svoji teti Elizabeti; ko je k nji prišla, je sv. Elizabeta od sv. Duha razsvitljena vsa v Boga zamaknjena rekla:

„Žegnana si med ženami in žegnan je sad tvojega telesa. Od kod pride, da me mati mojega Gospoda obišče?“ Sv. Elizabeta se spomni, kakošna sreča bo zdaj vsemu svetu došla, ker bo Jezus rojen, kteri bo ves svet s svojo božjo besedo razsvetil, dal bo življenje vsem, ki bodo va-nj verovali, pripeljal jih bo spet k Bogu, ko jih bo sv. Duh razsvetil, v nove božje otroke spremenil, jih prerodil, jih deležne storil svojega zasluženja, jih iz kraljestva hudičevega v kraljestvo božje prestavil, bo odvzel hudiču moč in premagal bo smert, zato jo je tako visoko počastila.

c) Sv. kat. cerkev je pa pristavila te-le besede: „Jezus. Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike sedaj ob naši smertni uri. Amen.“

Imenujemo jo mater božjo, saj je Jezusa rodila, ki je resnično Bog in človek, in večno bo ostala mati božja, kakor tudi Jezus večno Bog in človek; ravno tako bo pa tudi večno devica ostala, ker je brez greha od svetega Duha spočela. Kakor je pa Marija mati Jezusova, je tudi naša mati, ker je rodila Njega, ki nam je dal življenje v božji gnadi, in se je ponižal, da nas svoje brate in sestre imenuje.

Polni zaupanja na njeno prošnjo, jo prosimo, da bi za nas grešnike prosila kakor naša usmiljena mati; dobro vemo, da nič bolj ne želi, kot da bi bili vsi deležni neskončnega zasluženja njenega božjega Sina. Prosimo jo skesani svojih grehov, da bi prosila zdaj, ko smo vsak dan v velikih skušnjavah in v nevarnosti grešiti, polni slabosti in nadlog na duši in na telesu, vsak čas božje pomoči potrebni, zraven pa nevredni uslišani biti. Prosimo jo pa tudi, da bi posebno ob naši smertni uri za nas prosila, ko bomo morebiti nevarno skušani, da bi bili stanovitni v veri in zaupanji v božjo milost in neskončno zasluženje Jezusa Kristusa, in v goreči ljubezni božji. Oh tisti čas bo za grešnike nar strašnejši, ko pojdemo pred sodbo božjo, kjer bo sklenjeno za celo večnost. Prosimo, da bi nas Jezus vzel v svoje kraljestvo, kjer ga bomo z Marijo vred večno častili, ž njim se veselili. O. Auriema (Anmut. 2. zv. 3. pogl.) pripoveduje, da je uboga pastirica tako gorečo ljubezen do Marije imela, da ji je bilo nar veče veselje, na paši pri Marijinem znamenji na nekem hribcu z ljubo Materjo Božjo pomenkovati se. Ko pa vidi, da je Marijina podoba brez vse lepotije, sklene jo olepšati, pa ne z zlatom in srebrom, ampak z lepotijo ljubezni svoje, ktero tudi ubožnost lahko napravi. Nekega dne tedaj na polji cvetic naterga, jih v venec

splete in Marijni podobi na glavo dene, rekoč: „O ljuba Mati moja! zlato, z dragimi kamni ozaljšano krono bi ti rada na glavo djala; ker sem pa revna, sprejemni ta venec moje ljubezni do tebe.“ Tako si je ta uboga devica prizadevala nebeško kraljico počastiti. Kako je pa Marija ljubezen temu dobremu otroku povernila? Pastirica hudo zboli. Ležala je v revni bajti pri veliki cesti. Domači so imeli veliko dela na polji, torej so ubogega otroka samega doma pustili. Tako zapuščena deklica živo čuti, da se jej smert približuje; neizrečeno rada bi še svete zakramente prejela, pa nima nobene pomoči. Da bi tedaj to milost zadobila, prav goreče prosi Marijo, njo, ki jo je ves čas svojega življenja tolikanj serčno ljubila in častila. In glej, njena prošnja je uslišena. Dva misijonarja ravno po cesti gresta; vsa trudna se v revno bajtico podasta, da bi se v nji opočila, kar zagledata umirajočo deklico. O kako se je njeno serce razveselilo! „Pozdravljena bodita poslanca Božja,“ jima reče, moja dobra Mati vaji je k meni poslala. Nikar me ne zapustita v mojih smertnih težavah, dajta mi še tolažbo naše svete vere, dajta mi Jezusa za popotovanje v večnost!“ Z veseljem sta pobožna služabnika Božjo sveto željo dobre deklice spolnila. Eden jo spove, eden pa v bližno cerkev leti in ji sveto popotnico prinese. Po svetem obhajilu se umirajoča prijazno posmehlja in mirno v Gospodu zaspi s temi besedami: „O milostiva, o dobrotljiva, o sladka Device Marija!

Pa tudi v telesnih potrebah Marija pomaga. Poslušajte! V Georgswalde na Nemškej meji živi neka udova K. H., 31 let stara. Po smerti svojega moža je hodila v vas Gersdorf v neko fabriko, svoj terdi kruhek si služit. Pa sirota zboli in leži 18 nedelj na bolni postelji. Dr. R. jo je ozdravljal, pa nič ni opravil; rekel je, da se jej znotraj velik tur nareja, zatoraj vedno hejter in kri pljuje. Sirota je strašno terpela, ni imela ničesar več; zatoraj so jo prepeljali v bolnišnico za uboge device. Dr. R. pa je očitno obstal, da je ni v stanu ozdraviti; zatorej se je poklical drug zdravnik. Poslednjo nedeljo pred adventom leta 1872 jej je bilo tako slabo, da je zdravnik sam zaukazal, naj jo 30. novembra s sv. zakramenti obhajajo. Vse je reklo, to noč jo bode konec, in več ljudi je bdelo na njenej postelji. Bolnica to noč pa malo zadremlje in jame se jej prav živo sanjati. Videla je v sanjah prav živo, D. Marijo v snežnobelem oblačilu pri postelji stati in jo je slišala reči: „Tvoja bolezen je pri kraju.“ To Marija spre-

govori, nek listič na postelj dene in zibne. Namesti pečata je bila na enej strani tega lističa podobica „Marija pomočnica," na unej strani pa so stale besede: „Marija, tvoja mati, pomaga." Bolnica se zbudi in začne po lističu iskati; tako živo se jej je sanjalo. Kako pa vsi okoli stoječi stermijo, ko vidijo, kako se bolnica, ravno kar na smert bolna, v postelji po koncu zravna, čisto zdrava iz postelje vstane in pripoveduje, kaj se jej je sanjalo. Pričujoči so vsi na kolena padli, in sv. roženkranc molili do belega dnu. Časnik (Salcb. Blatt.), ki to pripoveduje, pristavlja, da se vsak sam lehko prepriča, da se je to res prigodilo, naj le gre v Georgswalde, poprašuje in se prepriča.

Glejte, kako kratka pa tudi kako lepa je molitev: „Češčena si Marija!" Le vselej se spominjajte, kar besede zapopadajo, molite jo vselej počasno, pobožno in serčno; občutili bote gotovo, da je Marija res naša usmiljena mati in da njena priprošnja pri Jezusu, njenem Sinu" vsega premore!

2. Angelj Gospodov. Trikrat na dan se zvoni in katoliški kristjani se odkrijejo in lepo požebrajo „angelj Gospodov." Kaj je to? Koga s to molitvico častimo? Častimo s to molitvijo Marijo, našo mater, pomočnico kristjanov, častimo Jezusa edinorojenega Sina božjega in odrešenika, častimo Boga očeta, ker nam je toliko usmiljenja skazal — vsega sveta se usmilil in odrešenika poslal. Moli se pa takole:

a) „Angelj Gabriel je Mariji češčenje prinesel, ona je spočela od sv. Duha." Slišite, preljubi! nar veseljše oznanilo iz nebes na zemljo, da se je Bog usmilil pregrešnega sveta, da bo kraljestvo hudičevo razdjano in božje kraljestvo postavljeno.

b) „Marija je rekla, jaz sem dekla gospodova — meni se zgodi po tvoji besedi!" Slišite besede in čudite se ponižnosti. Angeljsko oznanilo zasliši Marija, se hitro poda v voljo božjo in reče: dekla gospodova sem. Ljubi kristjani! kedar bo Bog k nam govoril, naj že bode kakor hoče, v besedi sv. evangelja ali po vesti, ne vterdujmo serca, recimo tudi mi: O Gospod, glej, pripravljen je tvoj hlapec, po tvoji volji naj se zgodi!

c) „Beseda je meso postala in je med nami prebivala." Vidite nar večo skrivnost ljubezni! Edinorojeni sin zapusti nebesa, postane človek, nam v vsem podoben razun greha, postane človek in med nami živi, nas uči, nas svari, nas reši in zveliča, da bi nas za nebesa pripravil; o sveta skrivnost

ljubezni, vse časti in hvalevredna. — To je angelj Gospodov — zares lepa molitev k časti device Marije, neizrečeno lepa, če se tudi pobožno moli. 3 krat na dan nas cerkev k tej molitvi kliče, o najte, da bi se glasovi zvona, ki jih z ušesmi slišite, vselej tudi v sercih odmevali; bodimo pokorni otroci ljubeznjive matere!

3. Sv. roženkranc. To je molitev, pri kteri se moli „oče naš," „češčena si Marija" in „apostoljska vera;" pridevajo se še nektere skrivnosti, ki so vzete iz Jezusovega življenja. To so gotovo naše najlepše molitve: „Očenaša" nas je učil Jezus sam, „češčena si Marija" je angelj Gabriel iz nebes prinesel, „apostoljsko vero" pa so sestavili sv. apostelnji. Te molitve so lepo vezane v venec ali kranc, zatoraj tudi imenujemo to molitev roženkranc.

a) Kdaj se je pa začel sv. rožnikranc? Molitve in skrivnosti sv. roženkranca so tako stare, kakor naša kerščanska vera; da se pa molitve in skrivnosti tako ponavljajo in čredijo, to je vpeljal sv. Dominik pred 600 leti. Sama D. Marija ga je v sanjah naučila. S to molitvijo je sv. Dominik veliko krivovercev spreobernil in tudi kritjani veliko slavnih zmag si privojakovali. Tega nas spominja roženkranska nedelja in bratovščina sv. roženkranca.

Zdaj pa poslušajte:

b) Kako se sv. roženkranc moli? Kakor veste, ima celi roženkranc, kteremu tudi pravimo „psalter" ali „krona," tri dele: veseli, žalostni in častitljivi del.

V veselem delu jemljemo v misel najpoprej

a) tisto veselo prigodbo, ko je angelj Gabriel prišel k Mariji, ter jej oznanil, da je izvoljena v mater Jezusovo, in je na to Marija spočela Sina božjega od sv. Duha.

b) Potlej spremljamo prečisto devico iz Nacareta tje čez gore v Hebron do tete Elizabete, in se z Marijo vred veselimo njene sreče.

c) Iz Hebrona se vernemo nazaj v Nacaret in iz Nacareta se podamo na pot v Betlehem, kjer se z angelji in pastirci vred veselimo rojstva Kristusovega.

d) Iz Betlehema potujemo v Jeruzalemski tempelj, in se ondi s starim Simeonom in pobožno Ano srečne štejemo, da je na svet prišel naš Zveličar in Odrešenik.

e) Na dalje gremo z dvanajstletnim Jezusom na velikonočne praznike v tempelj, zgubljenega Jezusa z Marijo skerbno

iščemo, in se ž njo vred iz serca obveselimo, kedar ga sred učenikov zopet najdemo.

V žalostnem delu sv. rožnikranca se najpoprej

a) postavimo v duhu na oljsko goro, milujemo Jezusa, ki je za nas kervavi pot potil, in objokujemo svoje grehe, zavoljo kterih je terpljenje na-se vzel.

b) Potlej stopimo z Jezusom v Pilatov dvor, kjer neusmiljeni rabeljni do kervavega raztepó nedolžno Jagnje božje. In z vsem tem še nezadovoljni mu tudi še

c) iz bodečega ternja krono spletó, ter mu jo s silo pritiskajo na sveto glavo.

d) Zdaj gremo za Jezusom s težkem križem obloženim po težavnem križevem potu, in ko pridemo na Kalvarijo,

e) vidimo v svojo serčno žalost, kako nam našega največega dobrotnika na križ povzdignejo, da zdaj v nepopisljivih bolečinah med nebom in zemljo visi in umerje.

V častitljevem delu sv. rožnikranca občudujemo

a) Jezusovo častitljivo vstajenje od mertvih na sv. velikonočno nedeljo.

b) Potlej ga spremljamo ž njegovimi aposteljni na oljsko goro, in ž njim vred gledamo, kako se vedno viši in viši vzdiguje od tal, in gre tje gori v nebo, od koder je bil prišel na zemljo.

c) Z oljske gore se nazaj podamo v Jeruzalem, in pričakujemo z aposteljni sv. Duha, kteri pride na sv. binkoštno nedeljo v podobi gorečih jezikov, in jih napolni s svojimi darovi.

d) Na dalje premišljujemo matere Jezusove presrečno smert in nje častitljivo vnebovzetje, in jo

e) z angeljci vred spremljamo (v duhu) tudi mi tje gori pred sedež božje milosti, kjer jej trojedini Bog postavi na glavo častitljivo krono, ter jo krona za kraljico nebes in zemlje.

Slehernemu teh treh delov sv. roženkranca, ter veselemu ravno tako kakor žalostnemu in častitemu, dostavljamo prošnjo za verne duše v vicah, kar je res prav lepo in primerno. Saj menda skor nikogar ni med nami, kteri bi ne imel ali enega ali drugega svojih ljubih že na unem svetu, in ne vé, kako se mu godi. In če bi tudi še nikogar tam ne imel, s kterim je bil kaj tesneje zvezan v sedajnem življenju, to nič ne dé; saj so vsi, ki se koli znajdejo v vicah, naši bratje v Jezusu, s kterimi nas veže keršanska ljubezen, in občestvo ali gmajna svetnikov.

Pa besede le izgovarjati, zraven pa misli drugod imeti ali dremati, to ni prava molitev: V duhu in resnici moramo moliti! — Ko roženkranc žebramo, poslužujemo se patnoštra. Čujte, kaj se enkrat s patnoštrom zgodilo. Leta 1808 se povzdignejo Španci zoper Francoze. Vsi Francozi, ki so bili v mestu Madrid, so bili pomorjeni. Nek zdravnik, zvest služabnik Marije, je ravno ta dan sv. rešnje Telo sprejel in potem je šel po svojih opravilih. Ali na potu ga napade truma Špancev, in ga hoče umoriti in ga preklinja kakor nevernika. „Nikdar, jaz nisem nevernik, zavpije, in potegne iz aržeta roženkranc, kterega je zmirom seboj nosil.“ Potolaženi so bili Španci. Oni so ga tudi skoz mesto spremili in v hišo peljali, kjer je brez nevarnosti bil. Ko se je spet na Francozko vernil, povedal je, kako mu je Marija pomagala in iz hvaležnosti je celih devet dni sv. devico Marijo častil, da ga je tolike nevarnosti rešila.

Sklep.

Katoliški kristjani žebramo k časti D. Mariji: Češčena si Marija, angelj Gospodov in roženkranc. Le radi in serčno molimo te tri lepe molitve; ž njimi molimo tudi Jezusa Kr. Ne sramujmo se nikoli, Jezusa in Marijo očitno spoznavljati pred celim svetom. Smo Jezusa in Marijo častili v življenju, gotovo bota nam Jezus in Marija tudi na strani stala ob našej smertnej uri! Amen.

XXVI. Keršanski nauk.

O ljubezni do Boga.

P. Kaj se pravi, keršansko ljubiti?

O. Keršansko ljubiti, se pravi: Boga, največe dobroto, zavoljo njega samega, bližnjega pa zavoljo Boga ljubiti, zavoljo Boga voljno storiti vse, kar je zapovedal.

P. Zakaj moramo Boga še ljubiti?

O. Boga moramo ljubiti tudi zato, ker nam je neskončno dobrotljiv.

P. Kako moramo Boga ljubiti?

O. Boga moramo ljubiti čez vse, iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje misli in iz vse svoje moči.

P. Kaj se pravi, Boga čez vse ljubiti?

O. Boga čez vse ljubiti, se pravi: Boga raji imeti, kakor vse stvari, in bolj čislati ga, kakor vse, kar nam bi moglo prijetno in dopadljivo biti.

P. Kaj se pravi, Boga ljubiti iz vsega serca, iz vse duše, iz vse moči in iz vse misli?

O. Boga ljubiti iz vsega serca, iz vse duše, iz vse moči in iz vse misli, se pravi: Vse svoje misli, vse svoje želje in vse svoje besede in dela k Bogu obračati, raji vse, celó tudi življenje zgubiti, in raji vse terpeti, kakor zoper zapovedi božje vedama delati.

Vvod.

Govoril sem vam v kerš. naukih od keršanske vere in od keršanskega upanja. Iz vere pride upanje; kajti kdor Boga pozna in veruje, da je vsemogočen, in moder, dobrotljiv in usmiljen, resničen in zvest, ta bode tudi terdno vse dobro od njega pričakoval, bode na Boga upal. Kdor pa na Boga veruje, in na Boga upa, ta bode tudi Boga gotovo ljubil; iz upanja in vere pride ljubezen: „Zdaj ostanejo vera, upanje in ljubezen, to troje, nar veča med temi pa je ljubezen.“ Zatoraj govorim vam sedaj o kerš. ljubezni. Kakor vam sem govoril o veri, ktero nam je Jezus iz nebes prinesel, in o upanju, kterega nas je Jezus učil in zagotovil, ravno tako vam govorim o ljubezni, ktero nam je Jezus zapovedal. Ktere ljubezni nas je pa Jezus učil? „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli, in iz vse svoje moči. To je perva zapoved. Druga pa je nji enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.“ Keršanska ljubezen ima toraj dve vejici: Ljubi Boga črez vse, in: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Zatoraj govorim tudi jaz najprej od ljubezni do Boga, in potem od ljubezni do bližnjega.

Danes toraj o ljubezni do Boga, in vam pokažem:

1. Kaj se pravi Boga ljubiti? 2. Zakaj smo dolžni Boga ljubiti? in 3. Kako smo dolžni Boga ljubiti?

Razlaga.

1. Boga ljubiti se pravi: V svojem sercu veselja in dopadanja do Boga imeti, ga častiti, poštovati in hvaliti. Kakor je vera in upanje, ravno tako je tudi ljubezen dar božji: „Ljubezen božja, pravi sv. Pavl, je izlita v naše serca po svetem Duhu, kteri nam je dan.“ Človek ima že od natore nagnjenje k ljubezni. Bog nas je tako stvaril, da ljubezen v svojem sercu občutimo in ljubimo, kar nam dopada. Kdo je učil nedolžno dete svojo mater ljubiti, in kako serčno jo objemlje, se na njene persi naslanja in se za njo boji; ali kdo uči pošteno mater svojega otroka ljubiti? Tako smo že stvarjeni za ljubezen. Sveto, božjo ljubezen pa vlije sv. Duh pri svetem kerstu v naše serca. Sv. Duh je naši duši to, kar je duša telesu. Duša oživlja naše telo; ona ni od telesa, ampak od Boga dana; ravno tako oživi sv. Duh božjo ljubezen v naših dušah, da imajo veselja do Boga, da njim dopada Bog in njegove visoke lastnosti in popolnamosti, da Boga, nar popolniše bitje, častijo, poštujejo in hvalijo. Ta ljubezen pa ni od duše, ampak od sv. Duha, ki jo v naše serca vliva, je toraj božji dar in čednost. — Boga ljubiti se pravi dalje: Zavoljo Boga vse voljno storiti, kar nam je zapovedal. Kerš. otroci! kdaj smete reči, da svojega očeta ljubite? Alite le tedaj, ako ste mu lepo pokorni in zvesto njegovo voljo spolnujete. Ravno tako smemo le tedaj tudi reči, da Boga ljubimo, ako voljno delamo, kar nam je zapovedal. Zatoraj pravi Jezus: „Kdor ima moje zapovedi in jih spolnuje, ta je, ki me ljubi.“ Glejte to je, Boga prav ljubiti: do Boga in božjih reči veselja in dopadanja imeti, Bogu in božjim rečem spodobne časti in hvale skazovati in božje zapovedi zvesto spolnovati.

2. Zakaj pa smo dolžni Boga ljubiti?

Vse nas napeljuje k ljubezni božji in nam govori: Ljubite Boga! Zakaj smo tedaj dolžni Boga ljubiti? Dolžni smo ga ljubiti: a) Zato, ker je Bog ljubezen. Bog je zares ljubezen, ker iz ljubezni je stvaril nebo in zemljo, čiste duhove v nebesih in človeka na zemlji. On skerbi iz ljubezni do nas tudi za naše večno zveličanje, ker želi in hoče, da bi vsi ljudje zveličani bili; njegova vsegamogočnost in modrost služite njegovi ljubezni, da vse, kar stori, ali dopušča, da se zgodi, da vse ljudem k zveličanju pomaga in služi. In vse, kar je stvaril, je le zato stvaril, da bi ga ljudje spoznali, njegovo ljubezen vidili, ga častili in se v njih sercih ljubezen do njega tako

ljubeznjivega Očeta vnela, in ga čez vse ljubili. Tedaj vse, kar vidimo, nam pravi: Bog je ljubezen, ljubite ga!

b) Dolžni smo Boga ljubiti, ker nam je zapovedal ga ljubiti. Velika bi bila gnada božja, ko bi nam Bog le dopustil, da bi mi revne stvari ga smeli ljubiti. Da bi nam pa serčnost dal, ga ljubiti, je iz ljubezni do nas ljubezen zapovedal. Že po Mozesu jo je Bog zapovedal, in Jezus jo je za pervo zapoved v svoji postavi oznanil. Nekdo pisarjev vpraša: „Ktera je perva vseh zapoved? Jezus pa mu je odgovoril: Perva vseh zapoved je: Poslušaj Izrael! Gospod tvoj Bog je edini Bog. In ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli, in iz vse svoje moči. To je perva zapoved. Druga pa je nji enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.“ O priložnosti, ko je Jezus svoje poslušalce srečne imenoval, zato ker ga vidijo in slišijo nebeške resnice učiti, ga nek judovski učenik skuša, rekoč: „Učenik! kaj naj storim, da večno življenje zadobim? On pa mu reče: Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči, in iz vse svoje misli, in svojega bližnjega, kakor samega sebe. In mu je rekel: Prav si odgovoril, to stori, in boš živel.“

c) Zato, ker je ljubezen k zveličanju potrebna. Le tiste dela so dobre in večnega življenja v nebesih vredne, ki so po božjih zapovedih in iz ljubezni do Boga opravljene, ktere pa niso iz ljubezni storjene, so brez vsega zasluženja pred Bogom. To sv. Pavl uči, rekoč: „Ako bi vse svoje premoženje za živež ubogim razdelil, in ako bi svoje telo tje dal, tako da bi gorelo, ljubezni pa bi ne imel, mi nič ne pomaga.“ Dela brez ljubezni storjene so po zunanjem ravno take, ko tiste, ki so iz svete ljubezni storjene; pa ravno zato pred Bogom brez zasluženja, ker niso iz ljubezni do njega storjene. Glejmo, kdo je več del storil, molil, se postil, kot farizeji; in Jezus jih je vendar zavergel, pa ne zato, kakor da bi bile njih daritve, molitve, posti, ubogajmedajanje zoper božjo zapoved, pregrešne; ampak le zato, ker jih niso iz svete, čiste ljubezni do Boga storili, ampak so jih le storili iz napuha, da bi jih ljudje obrajtali. Iz hude korenine so zrastle, dela toraj so zaverženе.

Nek Poljak je svojo domovino neizrečeno ljubil in veliko v njen prid daroval. Zraven je tudi pošteno živel, da ga je celi svet pravičnega imel in častil. Ko je že bil precej pri letih, sanja se mu, da se je v posebno lepem kraju znašel. Tú je vidil veliko trumo angeljskih duhov, ki so vsi hitro pi-

sarili. Bliža se enemu in ga vpraša, kaj da kaj se tukej zapisuje. Angelj mu odgovori: „Mi smo angelji božji in zapisujemo dobre dela ljudi, ki na zemlji živijo.“ Poljak ves radoveden dalje praša: „Ali smem pogledati v moj listek, kaj je na njem zapisano?“ „Zakaj ne,“ reče mu angelj, poišče hitro izmed drugih listkov njegov listek in ga mu poda. Pa kako se Poljak začudi, ko skoraj ves svoj listek prazen najde. „Ali je mogoče, da dosihmal tako malo zasluženja imam za nebesa; saj sem že toliko storil za domovino in še pošteno živim.“ „Oh prijatelj moj,“ zaverne ga angelj, na te listke, ki so bukve življenja, zapisujejo se samo tiste dobre dela, ki jih ljudje doprinašajo iz ljubezni do Boga.“ Poljak se prebudi, premišljuje svoje življenje in spozna, da je res temu tako, da ni dobrih del storjal iz ljubezni do Boga. Poboljšal se je; storimo tudi mi vse iz ljubezni božje!

d) Dolžni smo Boga ljubiti iz hvaležnosti, ker nam vse daje, kar nam je za dušo in telo treba. Kteri po dobrotah božjih, ki nam jih je Bog za dušo dal od pervega greha naših staršev do Jezusovega vnebohoda in do današnje ure, in tudi za telo od našega rojstva do današnjega dneva, ni k ljubezni božji obujen, ta je zares mertev za večno življenje. Ne bom našteval na široko tega, kar nam je Bog dobrega storil na duši in telesu, le samo to na kratko omenjam, da vse, kar smo in imamo, vse je le od Boga: „Kaj imaš, o človek! česar bi ne bil prejel?“ Kratko vam tudi kažem na božjega Sina, kterega nam je Oče nebeški dal, dal ga je v smert, v grozovitno smert na križu. Tigran, armenski kralj, je imel dobro, čedno ženo, ktero je priserčno ljubil. Vojskoval se je s Cirom, perzijskim kraljem, pa je bil vjet s svojo ženo vred. Cir ga vpraša, kaj bi hotel dati, da njegovo ženo spet spusti? Tigran odgovori: „Ko bi imel še svoje kraljestvo, rad bi ga dal za njo; zdaj pa nimam druzega, kakor kri in življenje, tudi to ves vesel v dar prinesem za njo.“ Te besede Cira ganejo, — spusti Tigrana in njegovo ženo in mu da še kraljestvo nazaj. Doma vpraša enkrat Tigran svojo ženo, kako se jej je dopadlo na Cirovem dvoru, kjer je vse tako prekrasno in nezmerno bogato. Žena mu pa reče: „Odkar sva bila vjeta, nimam za druzega misli in serca, kakor za njega, ki je pripravljen bil, za me dati kraljestvo, kri in življenje.“ Alite, da je to prelepa ljubezen in hvaležnost, ki pozabi vse bogastvo, vso imenitnost, vse veselice! Ljubimo toraj Očeta neb., ki nam je dal svoje najljubše, svojega edino rojenega Sina, da nas

odreši in večno zveliča. Ne zabimo nikoli te neskončne dobrote! Še živina kaže po svoji natori ljubezen in hvaležnost do tistega, ki jej jedi poklada; le človek zamore tako hudoben biti, da svojemu Bogu ni hvaležen in ga ne ljubi; in človek, kteri ni v stanu božjih dobrot sešteti, ktere vsak dan iz božjih milostljivih rok prejemlje. Pa še vse veče dobrote je Bog obljubil v nebesih dati tistim, kteri ga bodo prav ljubili. Ljubimo tedaj Boga, ker nas je pred ljubil.

3. Kako pa smo dolžni Boga ljubiti?

Tudi tega nas je Jezus učil. Ljubiti smo ga dolžni:

a) iz vsega serca; ljubimo ga iz vsega serca, kedar občutimo nar veče veselje v sercu do njega, edinega Boga in Gospoda, se njegovi volji v vsem podveržemo, da nagibe svojega serca le njegove zapovedi vodijo, in vse iz serca trebimo in odvračujemo, kar bi nas v ljubezni motiti in slabiti zamoglo, da bi ga ne želeli zmiraj bolj popolnoma ljubiti.

Ni pa zoper voljo božjo, tudi druge stvari ljubiti zraven Boga; saj je Bog vse stvaril, in kar je on storil, je dobro; vse reči nas Boga spominjajo, ker vemo, da je vse njegovo, in stvarjene reči tudi veselje do Boga v naših sercih obudé. Le močno razločna je ljubezen do Boga od ljubezni do ljudi ali drugih stvari. Starši ljubijo svoje otroke, otroci svoje starše, možje svoje žene, žene svoje može, prijatlji svoje prijatlje; in ta ljubezen božji ljubezni ne škoduje, dasiravno se iz vsega serca radi imajo, ker Boga vendar še bolj in čez vse ljubijo, ker nobeden ni tako dober in popolnoma kot on. Bog tudi ni razžaljen, če bogaboječi kristjani druge stvari ljubijo, da le Boga čez vse časté, in so njegovim zapovedim pokorni in takih reči ne ljubijo, ktere bi njih serca od Boga odvračale in sveto ljubezen v sercih zaduševale.

b) Boga moramo iz vse duše ljubiti. Iz vse duše ljubi Boga, kteri vso moč svoje duše obrača na to, da božjo voljo spolnuje. S svojim umom si prizadeva Boga spoznati, njegove svete zapovedi zvedeti, da bi vse dopolnoval, svojo voljo obrača le v to, da bi se z božjo voljo zjedinila, le to želela, kar je volja božja, svoji volji pa, ktera je volja skaženega človeka, se popolnoma odpovedal in ji odmerl, ker le božja volja je sveta. Spomin mu služi, da ohranja vse, kar zve od Boga, da se ob pravem času vsega spominja, kar je storiti, da Boga prav počasti.

Po veri spozna kristjan božje lepe lastnosti, duša jih premišljuje, in bolj ko na Boga misli, lepši se ji zdi, in bolj

ko ji dopada, močnejše so želje po njem, in želi ž njim pri njem biti; zato si prizadeva vse storiti, karkoli zve, da Bog hoče, in mu želi dopasti. K temu jej pa ni nobene zapovedi treba; do Boga ima čedalje veče veselje, sveto nagnjenje se budi v nji do Boga; njegove zapovedi jej zmiraj bolj dopadajo, in želi se božji volji v vsem podvreči. Zato pa tudi prosi, da bi jo Bog sam vodil s svojo gnado, da bi mu bila vselej pokorna, ker ve, da le tisti pridejo v nebesa, ki njegovo sveto voljo dopolnujejo. Močneje želje pa nima, kakor z Bogom in pri Bogu večno biti.

c) Iz vseh svojih misel. Ljubezen vodi v kristjanu vse misli, želje, nagnjenja, veselje, žalost, upanje, strah, jezo, vojskovanje in premagovanje, in daje mu moč in serčnost k dobremu. Ona stori, da s pomočjo gnade svetega Duha grehu odmerjemo, in se svoji volji odpovemo; in bolj ko grehu odmerjemo, bolj nam Bog dopada in mi Bogu, zato ker ga ljubimo. In boljšo voljo ko imamo, vse svoje misli, želje, besede in dela po njegovi sveti volji vselej obračati, svetejši smo tudi pred Bogom. Vzemimo si izgled nad nečistim človekom, kteri drugi spol pregrešno ljubi, ali je blaga ali časti lakomen, ali nad sovražnim. Koliko taki terpé, da bi svojemu nagnjenju in željam zadosti storili; njih misli so le v drugem spolu, v blagu, v časti in v maščevanji. Kteri pa Boga ljubi, njemu so vse take misli in želje zoperne, zato ker od njegovega hudega poželjenja pridejo; njegova volja jih božji zapovedi podverže, da nič več kaj takega ne misli in ne želi, ampak kar je božjega. Tako vojskovanje ima vsak kristjan v sebi, ker človeška natora ljubi, kar se željam telesa dopada, in se vojskuje zoper sveto ljubezen, ktera pa le to ljubi, kar Bogu dopada, in ker se boji, da bi se Bogu zameril. Pravičen kristjan zdihuje v tej vojski s svetim Pavlom, rekoč: „Kdo me bo rešil iz te vojske, da se telo ne bo vzdigovalo zoper duha, temuč da bo vselej duhu pokorno, da bo sveta ljubezen gospodovala v človeku? Gnada Jezusa Kristusa, Gospoda našega.“

d) Iz vse moči. Ko kristjan Boga iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše in iz vseh svojih misel ljubi, ima tudi močno in stanovitno voljo po unajnih delih kazati, da svojega Boga zares čez vse ljubi. Ko bi kristjan sladkost do Boga v svojem sercu občutil, zato bi ga še prav ne ljubil; on mora tudi vse storiti, kar Bog zapove, in po takih delih še le ljubezen do Boga prav kaže. Tega nas Jezus uči, ker pravi: „Ako me ljubite, spolnujte moje zapovedi. Kdor moje

zapovedi ima, in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi. Kdor me ne ljubi, ne spolnuje mojih besed.“ „Zakaj to je ljubezen božja, da njegove zapovedi deržimo, in njegove zapovedi niso težke, — pravi sv. Janez.“

Ljubezen božja je stanovitna volja, vselej božje zapovedi zvesto spolnovati. Da kristjan voljo božjo dopolnuje, vse svoje dušne in telesne moči v to obrača, in vse raji terpi, kakor da bi smerten greh storil. Božja ljubezen vodi njegov jezik, da ž njim Boga hvali in časti, ali drugim božjo hvalo in njegove dobrote pripoveduje, jih od hudega k dobremu keršanskemu življenju napeljuje. Če mu Bog tudi nadloge ali nesreče pošlje, vendar ga nespremenljivo ljubi, se mu zahvaljuje, in svoje terdno upanje va-nj razodeva, da ga ne bo čez moč skušal. Svoje oči in roke proti nebu povzdiguje in Boga moli, njegove noge mu morajo služiti Boga častiti, da hodi v cerkev, kjer Bog gnade deli, in da ga nikoli v take kraje ne nesó, kjer bi ljubezen do Boga slabela.

Ljubezen božja je v kristjanu, kot ogenj; več ko se naloži, več tudi zgori; več dobrega ko stori, raji dela; več ko terpi, raji terpi, ker poglavitna želja v njem je, Bogu dopasti, in zato ga nič težko ne stane, trud in vojskovanje je za-nj veselje, ker v tem pokaže, kako Boga ljubi. Od take ljubezni sv. Pavl govori, rekoč: „Ljubezen Kristusova nas žene, ker menimo, da, če je eden za nas umerl, so tedaj vsi umerli, in za vse je Kristus umerl, da tudi, kteri živé, ne živé več sebi, ampak Njemu, ki je za nje umerl, in spet ustal.“ Sv. Tomaž Akvinčan je enkrat stal na samotnem kraju in deržal gorečo svečo v roci. Sveča je nižej in nižej dogorevala in poslednjič je plamen roko dosegel. Svetnik pa tega ni nič občutil, tako globoko je bil zamaknjen v premišljevanje božjih reči.

Sklep.

Ljubi kristjani! vemo sedaj, kaj se pravi Boga ljubiti, zakaj smo dolžni Boga ljubiti, in kako smo dolžni Boga ljubiti. Oh le ljubimo Boga, ker je vse ljubezni vreden, oh le ljubimo Boga in to svojo ljubezen s tem dokazujmo, da se greha zvesto varujemo in božjo voljo zvesto spolnujemo. Keršanska ljubezen nas vredne stori nebeškega veselja, kjer bodemo Boga še le prav in vredno ljubili. Vera bo minula, kajti gledali in spoznali bomo, kar tukaj verujemo, — upanje bo

minulo, kajti uživali bomo, kar smo upali, — ljubezen pa nikoli ne mine, tudi tam v večnosti ne, ljubezen ostane vekomaj! Brumni mož Jakob Eskobar, učitelj pravoslovja, je imel hčerko po imenu Marija. Ona je bila tiha, umna in prav prijazna deklica. Po kristjansko so jo oče izredili. Komej tri leta staro, so jo že teta deset božjih zapoved učili in jih jej razlagali. „Kaj se pravi to, teta! Boga čez vse ljubiti," praša enkrat deklica. Ta jej odgovori: „To se pravi, Boga rajši imeti, kakor očeta, mater, teto in vse druge." Deklica je te besede tako dolgo izrekovala, da jih je z glave znala. Rada je klicala: „Ljubi moj Bog! jaz te bolj ljubim, kakor očeta, mater, teto in vse druge, ja, ja, nikogar ne ljubim tako kakor tebe in te hočem iskati, dokler te ne bom našla." To je vsak dan žebrala. Moji dragi! bodimo tudi kakor ta otrok, ljubimo in iščimo Boga resnično, dokler ga najdemo. Tedaj bomo večno zveličani! Amen.

XXVII. Keršanski nauk.

Od ljubezni do bližnjega.

P. Kaj pomenja beseda bližnji?

O. Beseda bližnji pomenja vsakega človeka, prijatlja in neprijatlja ali sovražnika.

P. Kaj se pravi, bližnjega ljubiti?

O. Bližnjega ljubiti, se pravi: Bližnjemu dobro hoteti, storiti mu, kar mu je prijetno in koristno, in opustiti vse, kar mu je neprijetno in škodljivo.

P. Kaj se pravi, bližnjega zavoljo Boga ljubiti?

O. Bližnjega zavoljo Boga ljubiti, se pravi: Bližnjega ljubiti, ker je podoba božja, in ker je Bog zapovedal, bližnjega ljubiti.

P. Kaj se pravi, bližnjega ljubiti kakor sam sebe?

O. Bližnjega ljubiti kakor sam sebe, se pravi: Bližnjemu ne storiti ničesar, kar bi mi s pametjo radi ne imeli; pravi se: skazati mu to, kar bi po pravici mi sami za se od njega hotli.

P. Ali je keršanska ljubezen potrebna?

O. Keršanska ljubezen je tako potrebna, da človek, kteri se svoje pameti zavé, brez ljubezni ne more doseči večnega življenja.

P. S čim se izkazuje ljubezen do Boga in do bližnjega?

O. Ljubezen do Boga in do bližnjega se skazuje s tim, da se spolnuje deset zapoved božjih.

Vvod.

Pervo steblo keršanske ljubezni sem vam kazal danes osem dni. Učil sem vas naše perve, nar večje zapovedi: „Ljubi Boga čez vse.“ Slišali ste: kaj se pravi Boga ljubiti, zakaj smo dolžni, in kako smo dolžni Boga ljubiti. Oh ljubi moji! le pridno obujajte te tri božje čednosti, da vam Bog daje žive vere, terdnega zaupanja in goreče ljubezni. Da pa Boga prav in resnično ljubite, to s tim kažete, da njegovo sveto voljo zvesto spolnujete: „Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, ta je, ki mene ljubi;“ oh da bi nam vsem te Jezusove besede vedno pred očmi stale!

Danes govorimo od drugega stebla keršanske ljubezni Ko je Jezus od zapovedi: „Ljubite Boga čez vse,“ govoril, je rekel: „Druga zapoved je tej enaka: ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe.“ Zatoraj vam danes govorim od ljubezni do bližnjega in vam povem:

1. Kdo je naš bližnji; 2. zakaj smo dolžni bližnjega ljubiti; in 3. kako smo dolžni bližnjega ljubiti?

Razlaga.

1. Kdo je naš bližni, nas je Jezus lepo učil. Nek judovsk učenik je prašal Jezusa: „Kdo je moj bližnji?“ Jezus je pa odgovoril: Nek človek je šel od Jeruzalema doli v Jeriho, in je padel med razbojnike, kteri so ga tudi obropali, in z ranami obdali, ter so šli in ga pustili na pol mertvega. Primerilo se je pa, da je nek duhoven šel po tistem potu; in ga je vidil, in je memo šel. Ravno tako je tudi levit, ko je prišel na to mesto, in ga vidil, memo šel. Nek popoten Samarijan pa je prišel do njega, in ko ga je vidil, se mu je v serce smilil. In je pristopil in mu obvezal rane, in je vlil v nje olja in vina, in ga je posadil na svoje živinče, ter ga peljal v gostivnico, in ga oskerbel. In drugi dan je vzel dva denarja, in jih je dal gostivniku, in je rekel: Skerbi za-nja, in kolikor več izdaš, ti bom jaz nazaj gredé povernil. Kteri teh treh se ti zdi, da je bil bližeji tistemu, ki je padel med

razbojnike? On pa je rekel: Tisti, kteri mu je usmiljenje storil. In Jezus mu reče: Pojdi, in tudi ti tako stori.“

Judje in Samaritani si niso bili dobri, temuč sovražni, vendar se je Samaritan ptujega in nesrečnega juda usmilil. Jezus nam pa zapoveduje, storiti tudi tako! In Jezus sam je ljubil vse, tudi svoje morivce, in nam izgled dal, da bi tudi mi tako delali. „Slišali ste, je rekel farizejem, da je rečeno: Ljubi svojega bližnjega, in sovraži svojega sovražnika. Jaz pa vam povem: Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kteri vas sovražijo, in molite za nje, ki vas preganjajo in obrekujejo, da bote otroci svojega Očeta, ki je v nebesih, kteri da svojemu solncu sijati na dobre in hudobne, in da dežiti na pravične. Zakaj ako le tiste ljubite, kteri vas ljubijo, kakšno plačilo bote imeli? Ali ne delajo tega tudi colnarji? In ako pozdravljate le svoje brate, kaj storite več? Ali ne delajo tega tudi malikovalci? Bodite tedaj popolnoma, kakor je vaš Oče nebeški popolnoma.“ Prijatlje ljubiti, pravi Jezus, ni nič posebnega, tudi neverniki jih po svoji natori iz človeškega nagnjenja ljubijo, ki Boga ne poznajo; Oče nebeški hoče, da tudi tiste ljubite, ki vas ne ljubijo, ki vas clo sovražijo. Zakaj ljubezen v človeku je dvojna, človeška ali natorna, in sveta, keršanska ali nadnatorna.

Res je, da so nam naši dobrotniki in prijatlji, naši znanci in krajani, in ljudje naše vere bolj pri sercu, in da jih bolj in več ljubimo. Pa vendar pravi kristjani nismo, če tudi grešnikov, ptujcev, nevernikov in sovražnikov ne ljubimo, to je: Če jim pravice ne skazujemo, jim sreče ne želimo, jim dobrega ne storimo, za nje Boga ne prosimo, in v potrebi in sili jim ne pomagamo; sovražiti smemo in imamo greh, in ne- ali krivovero, človeka pa moramo vselej ljubiti. — Boren zamorec je bil nekemu gospodu v Indiji prodan. V tej službi se je s keršansko vero seznanil in je tudi kristjan postal. Pri tem gospodu se je dobro obnašal, zavoljo tega ga je tudi gospod ljubil in mu marsikaj zaupal. Nekega dne je gospod dvajset sužnjev kupiti hotel. On se poda s svojim zvestim Tomom — tako je bilo zamorcu ime — na terg in mu vkaže, si te izvoliti, kteri bojo nar boljši delavci. Tom pred svojega gospoda med drugimi tudi nekega starega moža postavi. Gospod začudjen praša, kaj da je to in da tega ne kupi. Ali tergovec ga obljubi zastonj dati, ako drugih dvajset kupi, kar se je tudi zgodilo. Ko so domu prišli, je Tom za sivčeka prav skerbel. On ga je v svojo izbo vzel, in ga k svojej mizi po-

sadil. Mu je bilo mraz, ga je na solnce peljal; mu je bilo vroče, ga je v senco posadil. Vse je on storil, je skerbel kakor priden sin za svojega očeta. Čez to se je gospod začudil in praša Toma: „Ali so tvoj oče.“ Niso. So tvoj stric ali pa kdo tvoje žlahte; zakaj ni mogoče, da bi ptujemu toliko dobrega mogel storiti.“ Nikdar gospod! on ni moje žlahte, še moj prijatelj ni. „Pa povej mi, zakaj tako za njega skerbiš?“ „On je — moj sovražnik,“ odgovori mu Tom, on me je prodal. Ali vendar ga ne smem sovražiti; zakaj misijonar so rekli: „Ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti, ako je žejen, daj mu piti!“

2. Zakaj pa smo dolžni bližnjega ljubiti.

Dolžni smo svojega bližnjega ljubiti:

a) ker je stvarjen po božji podobi. Vsak človek je Bogu podoben, v njem gledamo Boga, in po ljubezni bližnjega kažemo od zunaj, da Boga ljubimo, kterega ne vidimo. Sv. Janez pravi: „Kdor svojega brata ne ljubi, kterega vidi, kako zamore Boga ljubiti, kterega ne vidi?“

Ko je mladi Tobija od angelja spremljen v hišo Ragvela stopil, pa se nista poznala, ker se nikoli videla nista, precej je Ragvel svoji ženi rekel: Glej, kako močno je ta mladeneč mojemu stricu podoben. Potlej ju vpraša: Od kod prideta mladenča? Odgovorita mu: Mi dva sva iz rodu Neftali, in sva med vjetimi v Ninivi. Vpraša ju: Ali poznate Tobija? Poznava ga, mu odgovorita. Ragvel je začel hvaliti Tobija, kako dober, pravičen in bogaboječ mož da je. Angelj mu pravi: Glej, ta je njegov sin. Od velikega veselja, dasiravno ga ni nikoli vidil, mu reče: Srečen bodi, ga objame, poljubuje in veselja joka. Ravno tako jokate tudi njegova žena Ana in hči Sara. Od kod se je ljubezen do mladega Tobija tako naglo vnela v sercu vseh treh, ko ga niso nikoli videli, in niso vedeli, ali je dober mladeneč ali ne? Od ljubezni do njegovega očeta, starega Tobija, kterega je Ragvel preserčno ljubil, in mu sin podoben bil. Tako pravični kristjan svojega bližnjega ljubi, kteri svojega Boga čez vse ljubi; ljubi ga, ker je otrok božji, Jezusov brat in za nebesa stvarjen; stori mu dobro, kolikor zamore, in želi mu vse dobro.

b) ker bližnjega Bog ljubi; in prizadevati si moramo, ga tako ljubiti, kakor ga ljubi On, ker je njegov otrok. Zato je kristjan, kteri v resnici ljubi, usmiljenega in dobrotljivega serca, vselej pripravljen, dobro storiti. Sv. Duh pravi: „Pravični so usmiljeni in usmiljenja skažejo.“ Usmiljen človek je

prava podoba božja na zemlji, ker nesrečnemu je namesti Boga na zemlji. Kteri Boga prav ljubi, je nemiren v svojem sercu; vedno misli, da bližnjega premalo ljubi, ker vidi, kako Bog nas svoje otroke ljubi, on pa želi v vsem svojega Boga posnemati; to pa ve, da le tisti ga posnemlje, ki je usmiljen in dobrotljiv proti svojemu bližnjemu.

c) ker je tudi Jezus vse ljubil, za vse je na svet prišel, in za vse umerl, da bi bil vse odrešil. Pravičen kristjan si prizadeva, Jezusa v vsem, tedaj tudi v ljubezni do bližnjega posnemati, ker Jezus nam vsem pravi: „Izgled sem vam dal, da tudi vi drugim storite, kakor sem jaz vam storil.“ In Jezus je na zemlji le dobro delal, svojo božjo milost v delih skazoval. Pravični, ki Jezusa ljubi, tudi svojega bližnjega, prijatlja in neprijatlja, ljubi, ker ve, da so vsi udje njegovega telesa, in da je Jezus vse ljudi ljubil, svoje prijatlje in sovražnike.

d) ker smo vsi otroci nebeškega Očeta, bratje in sestre med seboj, in vsi eno upanje imamo, enkrat v božjem kraljestvu v nebesih skupej biti pri svojem nebeškem Očetu.

e) ker je Bog zapovedal, bližnjega ljubiti. Jezus govori, da daje novo zapoved, ne kakor farizeji učé, to je, ni nova, kakor da bi Bog že v stari zavezi ne bil zapovedal bližnjega ljubiti; nova je, ker farizeji drugači učé, kakor je Bog zapovedal, in ljudi motijo, in Jezus jo je v svoji čistosti povedal. Nova je pa le v tem, da se tako serčno ljubite, kakor sem jaz vas ljubil, pravi Jezus, in le po taki ljubezni vas bodo spoznali, da ste moji učenci, moji prijatlji in bratje. Po ljubezni se tedaj spoznajo božji izvoljeni, otroci božji in otroci hudičevi; zakaj, kteri ne ljubi brata svojega, ni iz Boga. Ravno to tudi sv. Avguštin govori: „Ljubezen loči otroke božje od otrok hudičevih. Poslednji imajo enako natoro, življenje, pamet, enak jezik govoré, imajo svete zakramente, vero; ker pa ljubezni nimajo, so nič. Če se tudi s svetim križem križajo, so kerščeni, z drugimi v cerkev hodijo, tako se vendar pravi božji otroci le po ljubezni od hudičevih ločijo; zato, kar Bog ljubi, hudič sovraži, kjer je ljubezen, tam je božji Duh, toda kjer je sovraštvo, tam je hudič.“ To poterduje tudi sv. Janez, ker nas serčno k ljubezni božji opominja rekoč: „Preljubi! ljubimo eden drugega, zakaj ljubezen je iz Boga. In slednjič, kteri ljubi, je iz Boga rojen, in Boga pozna. Kdor ne ljubi, Boga ne pozna: zakaj Bog je ljubezen. Ako se med seboj ljubimo, Bog v nas ostane, in njegova ljubezen je v nas

popolnoma. Iz tega spoznamo, da v njem ostanemo, in on v nas; ker nam je od svojega duha dal."

3. Kako smo dolžni bližnjega ljubiti?

Tudi tega nas usmiljeni Jezus uči: „Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe," pravi on. Ljubezen toraj, ktero do sam sebe v sercu imamo, ona nam kaže, kako smo dolžni bližnjega ljubiti. Vsakdo sam sebe ljubi; kaj si pa želi, da bi mu drugi delali? Vsakteri si pa želi:

a) da bi mu nihče kaj kudega ne storil in želel. Že stari Tobija je svojemu sinu rekel: „Kar nočeš, da bi tebi kdo drugi ne storil, glej, da ti komu drugemu nikdar ne storiš;" in sv. apostel Pavl uči: „Ljubezen do bližnjega ne dela hudega." Ako se pa po keršanskem svetu okoli oziramo, najdemo med kristjani zastarane sovraštva, iz kterih, kakor iz peklenskega brezdna, černi kad vednega preganjanja in strašnih krivic hlapi; najdemo satansko nevošljivost, s ktero sosed soseda lovi, kot Kajn Abelna, in po hudičevo se mu pri slednej nesreči posmehuje, če se je sosedu pa lepa sreča primerila, mu nevoljnost in žalost na obrazu beremo. Pa ne le to. Vidimo med kristjani očitne tepeže in razboje, kakor da bi ti divjaki bili; zapazimo med njimi nespodobne tožbe, grešne goljufije, in malopridne tatvine; slišimo eden čez drugega hudičevo legati, krivo soditi in prederzno govoriti. — Joj mene! kje je ljubezen do bližnjega, ktera nič hudega ne dela? Prijatelj! vprašaj sam sebe, ali kaj takega želiš? Mislim, da ne, torej tudi drugim storiti in želeti ne smeš.

b) Da bi mu vsakteri dobrega želel. Nar veča dobrota in sreča vsakemu človeku je, da se večno zveliča. Zatoraj moramo želeti in tudi moliti, da se naš bližnji večno zveliča: „Molite eden za drugega, da bote zveličani," opominja sv. Jakob. Ne morem, da bi tukaj ne opomnil družbe ssv. Cirila in Metuda, ktero so naš slovenski Oče, gospod Anton Slomšek, milostljivi lavantinski škof, med Slovence vpeljali. Ta cerkveni knez so žalostnega serca pretehtovali, da velika dušna in telesna nesreča od tod izvira, ker se ruski narod v veri močno loči; zatoraj so imenovano družbo pod obrambo Marije matere božje in slovanskih aposteljnov ssv. Cirila in Metuda osnovali, in vse slovenske katoličane povabili v to družbo, naj bi slehern družnik vsak dan en Očenaš in 1 Češčenomarijo zmolil s pristavkom: „Ss. Ciril in Metud, za nas Boga prosita." Namen te molitve je: „naj bi Bog vse Slovane v edino sveto rimsko katoliško cerkvo združil," ktera

je pravi Jezusov hlev. Kdor k tej družbi pristopi, se tudi odpustkov vdeleži, ktere so sveti Oče Pij IX. blagovoljno jej podelili. — Glejte kristjani lepo priložnost, pokazati, da bližnjega ljubite in mu vse dobro želite. Poslušajte besede sv. Pavla, kteri pravi: „Pred vsem drugim vas opominjam, da naj se moli, prosi in zahvaljuje za vse ljudi," in usmilite se svojih ločenih narodnih bratov, ter molite za-nje; usmilite se pa tudi sami sebe, ker tako pokrijete veliko število svojih grehov in se odpustkov vdeležite. Ako dalje bližnjemu dobro želimo, bodemo tudi veseli, ako se bližnjemu dobro godi, pa tudi žalostni bodemo, ako ga kaka nesreča zadene: „Veselite se z veselimi, in žalujte z žalostnimi," opominja sv. Pavl.

c) Da bi mu vsakteri dobrega storil. Sv. Avguštin pravi: „Kdor svojega bližnjega ljubi, vse stori, kar le zamore, naj bi k telesnemu in dušnemu zdravju pripomogel. In skerb, ktero za telo svojega bližnjega prevzame, mora zdravje in srečo duše v namenu imeti." Glejte, te zlate besede cerkvenega učenika vse naše dolžnosti do bližnjega popolnoma obsegajo. Blagor nam, ako jih prav v sercu ohranimo in v djanju spolnujemo! Kar telesne dobrote zadene, ktere smo mi bližnjemu skazovati dolžni, mislim, da jih ni treba naštevati; samo vas spomnim sedem telesnih dobrih del, ktere nam je mili Jezus tako živo priporočal, in vsakemu svetujem, da, kedar bo kdo zmed vas za dobroto zaprošen, naj se revežu primeri ter presodi, kaj bi na njegovem mestu sam želel; zraven tega še Jezusove besede dobro pretehtajte, ktere je rekel: „Resnično vam povem, karkoli ste storili najmanjšemu mojih bratov, to ste meni storili." Naš sedajni papež sveti oče Pij IX. so besede dobro v sercu ohranili. Ko so se neki dan po mestu Rimu peljali, vidijo na cesti oslabljenega človeka. Hitro kočijažu vstaviti velijo in se, obnemoglemu možu pomagati, iz kočije dvignejo. Kočijaž jim reče: „Oslabljeni mož je jud." Papež pa mu zavernejo: „On je človek kakor ti in jaz." Sveti Oče vzamejo bolnika v svojo kočijo in ga oskerbijo kot usmiljeni Samarijan. Poslušajte še to-le: Huda zima je bila! Nek kotličkar gre po poti in najde zmerznjenega žida ali juda. Zraven sebe je imel nekaj sukna in druge reči, s kterimi je tergoval. Kotličkar misli: „Morebiti še živi. Ako ravno je žid, vendar je pa človek, je moj bližni in jaz mu moram pomagati." On zakoplje židove reči v sneg, vzame žida na herbet in ga nese v bližnjo vas. Tam so ga z žganjem dergali in sčasom se je spet oživil. Ko je kotličkar vidil, da

žid spet živi, djal je: „Hvala Bogu, vendar nisem zastonj pomagal.“ Potem je dal kerčmarju nekaj denarja, da bi za žida prav skerbel in je šel po židove reči. Ko nazaj pride, je žid že čisto zdrav bil. Kotličkarja poljubi in se zahvali, da ga je smerti rešil in hoče mu vse dati, kar je imel. Ali kotličkar nič ne vzame. Žid ga še enkrat prosi, vsaj kaj malega vzeti. Ali kotličkar ga za roko prime in pravi: „Kar sem storil, je bila moja dolžnost; to je vsak svojemu bližnjemu dolžen. Bog nama dalej pomagaj!“ Tako je šel naprej. Lep izgled nam daje kotličkar, kaj moramo svojemu bližnjemu storiti in nobenega plačila jemati! S kakšno mero bomo mi svojim sobratom merili, s takšno nam bo Bog odmeril. Oh kakšno veselje nas bo presunilo, kedar bo usmiljeni sodnik nas zavoljo našega usmiljenja v nebeško kraljestvo povabil!

Kar pa dušne potrebe vtiče, ktere bližnjemu skazati keršanska ljubezen nas veže, nadjam se, da slehern zmed vas dobro razumi, da obstojijo v tem, prav podučevati nevedneže in serčno svariti grešnike. V izgled vam sv. Frančiška Ksaverjana postavim. Dušne dobrote ljudem skazovati je on celo Indijo prehodil, povsod serčno učil in grešnike svaril. Tako ljubezen do bližnjega je v sercu čutil, da je rekel: „Rad umerjem, če zamorem le eno dušo Bogu pridobiti.“ Pravijo, da je več sto tavžent Indijanov s svojo roko kerstil. Glejte živo ljubezen do bližnjega. To se pravi sobratu na duši pomagati, to se pravi revežem nebeški kruh lomiti.

Moji kristjani! Prerok David je v zadostenje za svojo pregreho obljubil, rekoč: „Hudobne bom tvoje pote učil; in grešniki se bodo k tebi spreobernili.“ Jelite, ne bomo tudi mi z ljubeznijo do bližnjega svojih grehov krili? Kar smo pred Bogom zagrešili, ali ne bomo tako popravljali, da bomo druge na pravi pot zavračevali in Bogu služiti jih učili? Pač, mi hočemo svojim bližnjim dobro storiti, jim hočemo na telesu in na duši pomagati, da jih bomo imeli besednike tisti dan svojega računa; mi hočemo usmiljenja skazovati, da bomo usmiljenja dosegli!

Tako smo dolžni bližnjega ljubiti: da mu nič hudega ne storimo in želimo, timveč vsega dobrega želimo in storimo. Keršanska ljubezen je taka le, kakor jo popisuje sv. apostel Pavl: „Ljubezen je poterpežljiva, je dobrotljiva, ljubezen ni nevošljiva, ne ravna napčno, se ne napihuje; ni časti lakomna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega; se ne

veseli krivic, veseli se pa resnice; vse preterpi, vse veruje, vse upa, vse prenaša.“ Bog nam daj take sprelepe ljubezni!

Sklep.

Taka prava keršanska ljubezen nam je neobhodno potrebna; brez take ljubezni se človek, kteri se svoje pameti zave, ne more doseči večnega življenja: „Kdor ne ljubi, ostane v smerti.“ Sv. Janez evangelist je bil škof v Efezu na jutrovem. Že je bil blizo 90 let star in ni več mogel v cerkev hoditi. Verni kristjani so ga na rokah v cerkev nosili. Ves slab ni jim drugega pridigovati mogel, kakor te le besede je neprenehoma ponavljal: „Otročiči! ljubite se med seboj, otročiči ljubite se!“ Verni so se naveličali vedno eno poslušati in ga vprašajo: „Učenik! zakaj zmirom eno praviš?“ Lepo jim sv. Janez odgovori: „Zato, ker je ta zapoved Gospodova, ki je rekel: Novo zapoved vam dam, da se med seboj ljubite. Ako to storite, je zadosti.“ Res, ljubi poslušavci! ako se po tem ravnate, kar ste danes in danes osem dni slišali, ako ljubite Boga čez vse in bližnjega kakor sami sebe, gotovo ste pravi kristjani; kajti vse une zapovedi božje bote spolnovali iz ljubezni do Boga. Zatoraj pravi sv. apostel Pavl: „Spolnenje postave je ljubezen!“ Da imamo pravo keršansko ljubezen, da ljubimo Boga in bližnjega, skazujemo s tim, da spolnujemo deset zapoved božjih. O teh se pa začnemo učiti prihodnjič; Bog daj srečo in svoj blagoslov! Amen.

XXVIII. Keršanski nauk.

Deset zapoved božjih sploh in perva posebej.

P. Ktere so desetere zapovedi božje?

O. Po poglavitnem zapopadku so desetere zapovedi božje te:

1. Veruj v enega samega Boga.
2. Ne imenuj po nemarnem božjega imena.
3. Posvečuj praznik.
4. Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel, in da ti bo dobro na zemlji.

5. Ne ubijaj.
6. Ne prešestuj.
7. Ne kradi.
8. Ne pričuj po krivem zoper svojega bližnjega.
9. Ne želi svojega bližnjega žene.
10. Ne želi svojega bližnjega blagá.

P. Komu je Bog dal deset zapoved?

O. Bog je dal deset zapoved Mojzesu na gori Sinaji za izraelsko ljudstvo, ko je po izhodu iz Egipta v puščavi bilo.

P. Kako je Bog dal deset zapoved?

O. Bog je dal deset zapoved, ki so bile ž njegovim perstom zapisane na dve kamneni tabli, ob gromu in blisku, in sicer za to: 1. da bi jih ljudstvo toliko raji spolnovalo, 2. da bi njegovo voljo bolj spoštovalo, in 3. da bi se prestopniki bali njegove mogočnosti in zažuganih kazen.

P. Ali smo tudi mi dolžni deset božjih zapoved spolnovati?

O. Tudi mi smo dolžni deset božjih zapoved spolnovati:
1. Ker razlagajo natorno postavo, ktera je v naše serca zapisana.
2. Ker jih je Jezus Kristus sam poterdil in spolnovati zapovedal.

P. Je li mogoče, deset zapoved božjih spolnovati?

O. Deset zapoved božjih spolnovati je mogoče, ker Bog vsakemu gnado k temu daje.

P. Kaj obsegajo desetere zapovedi božje?

O. Perve tri zapovedi obsegajo dolžnosti do Boga, drugih sedem pa ima v sebi dolžnosti do bližnjega.

P. Kje se ob kratkem nahaja zapopadek deset zapoved?

O. Zapopadek deset zapoved se nahaja ob kratkem skupej v dveh zepovedih ljubezni.

P. Ktera je perva zapoved ljubezni?

O. Perva zapoved ljubezni je: Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje misli in iz vse svoje moči.

P. Ktera je druga zapoved ljubezni?

O. Druga zapoved ljubezni je: Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe.

P. Kako je razlagal Kristus zapoved ljubezni do bližnjega?

O. Kristus je razlagal zapoved ljubezni do bližnjega s temi besedami: Vse, karkoli hočete, da vam ljudje storé, tudi vi njim storite; zakaj to je postava in preroki.

P. Kaj je treba pomniti pri vsaki zapovedi?

O. Pomniti je treba, da se v vsaki zapovedi nekaj zapoveduje, nekaj pa tudi prepoveduje.

P. Kaj je v pervi zapovedi zapovedanega?

O. V pervi zapovedi nam je zapovedano, v enega Boga verovati, njega moliti, vanj upati, njega ljubiti.

P. Kaj se v pervi zapovedi prepoveduje?

O. V pervi zapovedi se prepoveduje: Nevera, malikovanje, krivoverstvo, vedeževanje, prazna vera, vraže (copernija); obupati, ne zaupati ali pa prederzno zaupati v božjo milost, sovražiti Boga,.

Vvod.

„Kdor moje zapovedi derži, ta je, kteri mene ljubi," pravi Jezus. Slišali ste, da smo Boga ljubiti dolžni iz vsega serca, iz vse duše, iz vse moči in čez vse. Pa le tako kažemo, da ljubimo Boga, ako njegove zapovedi deržimo. Da jih pa vemo, jih je Bog sam že Izraelcem po Mojzesu na gori Sinaj oznanil. 40 dni se je Mojzes postil in je molil; tako se je pripravljal božje zapovedi sprejeti. Ljudstvu pa je zapovedal, naj se tri dni prej očisti in pripravi. Kedar je napovedani dan prišel, vidilo se je prav zgodaj strašno bliskati, in se slišalo strašno grometi; temen oblak je bil goro zakril, trobenta je bučala in vsa gora je bila ognjena. Mojzes je šel na goro, Bog je Izraelcem iz oblaka govoril, in Mojzes zapovedi božje na dveh kamnitih tablah zapisane prinesel. Bog je svoje zapovedi tako oblastno in strašno dajal, da bi se ljudje prepričali, kako mogočen da je kaznovati vse, ki njegove zapovedi prelomijo: „Bog to stori, je rekel Mojzes, da bo njegov strah v vas, in da ne grešite." Ravno te zapovedi veljajo tudi nam, kajti Jezus jih je poterdil in še bolj popolnoma razložil. Zato je rekel, da ni prišel ovreč, kar so Mojzes in preroki učili in zapovedovali, ampak dopolnit in je s svojim zaderžanjem pokazal, da se mora tako živeti, kakor Bog zapové. Zato je tudi skušnjavcu rekel: „Pisano je, moli Gospoda svojega Boga, in njemu samemu služi." Ravno tako je tudi mladenču rekel, ki ga je uprašal, kaj da naj stori, da bo večno življenje dosegel: „Derži zapovedi božje." — Pri drugi priložnosti je nek učenik postave Jezusa uprašal, rekoč: „Učenik! ktera je velika zapoved v postavi?" In Jezus mu je rekel: „Ljubi Gosgoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše in iz vse svoje moči. Ta je nar veča in perva zapoved. Druga je pa tej enaka: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. V teh dveh zapovedih je zapopadena vsa postava in preroki." Po svojih zapovedih Bog zapoveduje njega čez vse ljubiti, bližnjega pa kakor samega sebe, in ravno to so tudi preroki zapovedovali. In kdor v resnici svojega bližnjega ljubi, po delih, ki mu jih stori, pokaže svojo ljubezen do Boga, ko take dela bližnjemu

stori, ktere storiti mu Bog zapoveduja, kar Jezus tudi z drugimi besedami poterdi, ker pravi: „Nad tem vas bodo spoznali, da ste moji učenci, ako se bote med seboj ljubili.“ Tako so v teh zapovedih vse božje zapovedi in tedaj vse dolžnosti zapopadene, ktere imamo do Boga, do sebe in do bližnjega dopolnovati.

Deset božjih zapoved vsi veste; to je lepo in potreba, pa vendar to ni še zadosti, tudi spolnovati jih je treba. Zatoraj jih bom kratko razlagal, danes začnem pri pervi zapovedi božji in vam pokažem:

1. Kaj nam perva zapoved zapoveduje, in 2. kaj nam perva zapoved prepoveduje?

Razlaga.

1. Perva zapoved nam zapoveduje:

a) verovati v pravega Boga. Kajti vera je za zveličanje potrebna: „Kdor ne veruje, je že obsojen,“ pravi Jezus, in sv. Pavl uči: „Brez vere ni mogoče Bogu dopasti.“ Kristjan mora pa le v enega samega Boga, in ne drugega zraven njega verovati, in vse, kar nam je Bog razodel, ker on je večna modrost in resnisa, ki ne more goljufati in ne legati. To Bog zapove v svoji pervi zapovedi. Verovati pa mora kristjan vse resnice svete vere, kakor jih mati katoliška cerkev uči, in ne po domišljevanji ljudi, kteri se lahko zmotijo; njo vodi sv. Duh, da se ne more zmotiti. In tudi Boga takrat častimo, kedar mu vse verujemo, kar je razodel. Jezus je tudi svojim aposteljnom zapovedal ljudi vse učiti, kar jim je povedal, in je rekel, da, kdor bo veroval in bo kerščen, bo zveličan, kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen; zato moramo vse verovati, kar je Jezus učil, in če so tudi take resnice, kterih naša kratka pamet razumeti ne more, kakor tudi Boga ne zamoremo popolnoma spoznati; pa jih vendar moramo terdno verovati, ker ravno take verne skrivnosti storé našo vero zaslužljivo. Jezus v svojih naukih tudi ni nikjer razločka storil, naj bi nekaj verovali, nekaj pa ne; vse, kar je potrebnega k zveličanju, je učil, toraj nam je potrebno vse verovati, in tudi njegovi aposteljni niso v nobenem nauku razločka delali, da bi bilo njih učencem treba, nektere resnice bolj natanko verovati, nekterih pa ne; vse, kar sv. cerkev uči, je treba verovati. Toda kristjan si mora prizadevati tudi po veri živeti. Judež Iškarjot je tudi Jezusa poslušal, pa vendar hudoben ostal; kralj He-

rodež je tudi sv. Janeza rad poslušal, ali vendar je le nečist ostal. Ravno tako tudi veliko kristjanov božjo besedo posluša, pa vendar jim nič ne zaleže, ker vedno v grehih ostanejo, so le poslušalci, pa ne delalci božje besede; ker ne živé po božjih zapovedih. Jezus le tiste zveličane imenuje, kteri božjo besedo poslušajo in po nji živé. Poslušajmo tedaj božjo besedo z vernim sercom, po nji bomo vero zadobili in bomo poterjeni v nji, in ona nas bo zveličala. „Živa je namreč božja beseda, in močna in ostrejša, kot vsak na obé strani nabrušen meč, in seže do ločitve duše in duha, sklepov in mozga, in razsodja misli in namen serca.“

b) Moliti in hvaliti Boga. Že kralj David nas opominja: „Hvalite Gospoda, dajajte njemu dolžno čast,“ in Jezus uči: „Moli Boga svojega Gospoda, in njemu samemu služi.“ Dolžni smo tedaj Boga moliti in njemu v vsem pokorni, v njegovo voljo vdani biti. Zakaj Bog je naš stvarnik, Gospod in Oče. To storé angelji v nebesih, in spolnujejo njegovo sveto voljo; to storiti smo tudi mi dolžni. Pa ni zadosti, ko bi le v sercu, v svojih mislih to dolžnost dopolnovali, vse naše dela morajo pričati od našega znotranjega češčenja božjega ves čas našega življenja. Bog nam je stvaril dušo in telo, oboje je stvarjeno, da Boga časti. Duši je za ta svet telesa treba, da po njem razodeva sveto čast, ki jo do Boga v sebi občuti in ima. Če svoje oči proti nebu povzdigujemo, pokažemo dušne želje po nebesih, da tam želi biti, kjer je njen Oče, Odrešenik in Zveličar. Roke povzdigujemo proti nebesom, naj spoznamo, da od tod vse dobro pričakujemo, ker je tudi naše serce tam; ali da ga hvalimo zato, kar nam je dal, ali ga prosimo, česar nam je treba. Z ustmi mu duša svojo hvalo oznanuje ali svoje potrebe pripoveduje in jih k češčenju božjemu vabi. Ko duša svojo revščino, svoj nič spozna in božjo visokost in veličastvo premišljuje, pade telo polno ponižnosti na kolena pred Bogom, spozna svojo nevrednost, in se na persi terka.

Bog tudi hoče, da ga z besedami in po zunanjih delih častimo, zato da bližnjemu lep izgled dajemo, ga k češčenju božjemu vabimo, sebe in druge v dobrem poterdujemo; kar pa Bog hoče, to hoče tudi dober kristjan, ker Boga ljubi. Po zunanjih delih bo tudi serce omečeno in k Bogu še bolj nagnjeno. Kristjan pa to tudi iz ljubezni do bližnjega stori, ker želi, da bi tudi drugi Boga prav molili in zveličanje dosegli, kterega drugači ne morejo zadobiti, kakor če Boga prav molijo; zato ga napeljujejo z nauki in izgledi; in da kristjan Jezusa posnemlje,

kteri ni drugega želel, kot čast božjo oznanovati, ljudi k pravemu češčenju božjemu in k zveličanju napeljevati; in to njegovo sveto delo je imenoval svojo jed in pijačo.

c) Upati v Boga. Kaj bi ne upali v Boga, ki je vsegamogočen, in nam zamore vselej pomagati, ki je neskončno dobrotljiv, in nam hoče vselej pomagati, ki je resničen in zvest v svojih obljubah, in nam gotovo da, kar je obljubil: „Ako bi tudi mati svojega dojenčka pozabila, jaz vas zabil ne bom.“ Upanje pride toraj iz vere; kdor v pravega Boga veruje, v njega tudi upa. Upamo pa od Boga odpuščanje grehov zadobiti; — upamo razsvitljenje uma in pameti, da prav spoznamo, kaj je sv. volja božja, — upamo posvečujoče gnade in pomoči božje, da zamoremo božje zapovedi zvesto spolnovati, — upamo od Boga na tem svetu vsega, česar potrebujemo in po smerti pa večno zveličanje v nebesih; vse to pa upamo po neskončnem zasluženji Jezusa Kristusa. Pravi kristjan si toraj prizadeva, kolikor le premore, rok nikoli križema ne derži, zraven pa stanovitno in terdno zaupa v Boga, da v nobenih še tako hudih dušnih in telesnih nadlogah in v nobenem terpljenji serca ne zgubi. Vedno mu je pred očmi: Vse, kar Bog stori, prav naredi!

d) Ljubiti Boga. Bog je vreden vse naše ljubezni, on ima vse dobre lastnosti in popolnamosti: „O večna in nova lepota, zakaj sem te tako pozno spoznal,“ je zdihoval sv. Avguštin. On je neskončno dober: vse, kar imamo, vemo in uživamo, je iz milosti božje: „Ljubimo mi tedaj Boga, ker nas je on poprej ljubil.“ Dal je tudi svojega edinorojenega Sina v grenko smert na križu, in tam nad zvezdami nam je pripravil večno veselje. Zatoraj ljubi pravi kristjan Boga čez vse, in to svojo ljubezen s tem skazuje, da njegove zapovedi spolnuje.

To vse nam perva zapoved božja zapoveduje, sedaj:

2. kaj nam perva zapoved božja prepoveduje?

a) Nevero in malikovanje. Nevera je greh, kterega je tisti kriv, kdor ne veruje v nobenega Boga, ali ne v pravega Boga in tudi tistih resnic ne, ktere nam je Bog razodel. Sem slišijo Turki, judje in tudi tisti kristjani, ki terdijo, da ni ne Boga, ne nebes, ne pekla. Bog nas vari te strašne pregrehe in zmot: „Kdor ne veruje, je že obsojen,“ pravi Jezus. Malikovanje je greh, kterega je kriv, kdor stvarjene reči, postavim solnce, zvezde, živali, ali ljudi za Boga ima in časti. Sem spadajo ajdje v Ameriki, Aziji in

Afriki, ki ne poznajo svojega nebeškega Očeta, in kterega je poslal Jezusa Kristusa. Te sirote sedijo v smertni temoti in ne sije jim prijazna luč sv. kerš. vere. Večni Bog bodi zahvaljen za nebeški dar sv. vere, pa le tega se varujmo, da ne častimo in ljubimo kake reči, kakega človeka ali kakega greha več kot pravega Boga: „Karkoli neumno ljubiš, ti je v sercu namesti Boga, in tisti stvari namesti stvarnika služiš, pravi sv. Avguštin.

b) Krivoverstvo, to je tisti greh, kterega je kristjan kriv, ki eno ali več resnic, ki jih je Jezus učil, ali jih katoliška cerkev verovati zapoveduje, terdovratno zametuje ali jih po krivem pomenu razklada in noče verovati, kakor cerkev uči. Če pa kdo želi, in si prizadeva vselej to pravo verovati, ni v svoji volji krivoverstva kriv. Kakor smo prepričani, da je le en sam Bog, tako smo tudi te resnice, da je le ena sama vera prava, ktero je Bog razodel. Bog je resničen, svet in nespremenljiv, kar je govoril, je večno res; laž in zmote pa sovraži. Pregreha pa je človeški um oslepila, da si ljudje po svojih spačenih željah mnoge vere izmišljujejo, da jim ložej strežejo. In kdor veruje, da človek v vsaki veri zamore zveličan biti, ne pozna vere, še manj pa Boga; in tak ne veruje Bogu, ampak sebi, ker, kar mu v glavo ne gre, overže. Prave modrosti kristjan le po veri zadobi, in ne po domišljevanji človeške pameti; kar je v resnicah svete vere človeškega zraven, je vse novo, prazno in goljufno; le kar Jezus govori, in njegova sveta cerkev uči, je čista resnica.

Kristjani! ne dajte se motiti, ako bo nekteri krivovernik govoril, da so le nektere resnice poglavitne, in te se morajo verovati, nektere pa niso, ali naj kristjan tako ali drugači veruje, je vse eno. To so nastave, ki vas hočejo vjeti; kar je Jezus govoril, je vse res, in vse moramo verovati, ne pičice od njegove postave ne smemo ovreči, in ne smemo ne manj ne več verovati. Skerbite v sveti veri dobro podučeni biti, da bote stanovitni; neveden se lahko premoti in zapelje; nikoli ne berite krivoverskih bukev, da se vaša duša njih strupa ne navzame k vaši večni nesreči, in bodite ponižni, ker po napuhu tudi krivoverstvo pride.

Varujte se jih, kteri zoper vero ali katoliško cerkev in njene ceremonije govoré. Sv. Janez prepoveduje prijaznost s krivovernimi učeniki imeti, ker slabi v veri se naglo da zmotiti in zapeljati; zato bi grešil, ako bi v nevarnost šel. Jezus pa uči, da še svoje sovražnike ljubiti moramo; zato smo sicer dolžni tudi

v veri zmotenim ljudem po keršansko dobri biti, in jim dobro storiti, posebne tovaršije pa vendar ž njimi ne imeti.

c) Vedeževanje, to je greh, kterega je kriv, kdor veruje, da po izmišljenih znamenjih zamore kdo zvedeti, kaj se bo v prihodnje godilo, kar noben človek, le Bog sam ve, ali pa komur Bog razodene.

Goljufi neumne goljufujejo, da jim po kvartah, ali ko dlan gledajo, prerokujejo to, kar vejo, da slepi človek, ki jim verjame, dobiti želi: srečno možitev, dolgo življenje, srečo, kako erbščino, po sanjah prihodnje reči uganjujejo, in več drugega takega, kar Boga žali. Grešita pa oba, ta, ki uganjuje, kakor uni, ki mu verjame. Le Bog sam ve, kako se nam bo prihodnjič godilo, tega on nam ni hotel razodeti; tedaj tega hudobni duh, in kteri so v njegovi službi, nikoli ne bodo vedeli. V 16. stoletju je živel sicer prav učen mož, zraven pa je uganjal vedeževanje s tim, da je po dlani ljudem prerokoval, kaj jih čaka. Nekega dne pride v hišo, kjer je bilo veliko otrok. Otroci so gospoda poznali in mu roke molili, naj jim prerokuje. Pregledoval je tudi rokice najmanjšega otroka, ki je še jankico nosil. Slednjič se oberne k očetu in mu reče: „Ti, oče! ta fant bode enkrat visoko učen mož.“ Oče se mu pa nasmehlja in pravi: „Naka, moj gospod! ta otrok ni deček, je le deklica.“ Taka je z vsem vedeževanjem.

Že po Mojzesu je Bog vse to ojstro prepovedal, rekoč: „Ne sme se znajti nihče med teboj, kteri bi uganjevalca popraševal, ali na sanje in na tičje petje deržal, tudi ne copernik ali zagovarjalec, tudi ne, da bi vedeže za svet prašal, ali prerokovalec, ali da bi od mertvih resnice iskal, zakaj vse to je gnjusoba Gospodu, in zavoljo takih hudobij jih bo pri svojem prihodu končal. Popolnoma bodi in brez madežev z Gospodom, svojim Bogom.“

d) Prazna vera; to je greh, kterega stori, kdor veruje, da imajo nektere reči kakošno posebno moč v sebi, ktere pa nimajo ne po svoji natori, ne po božjem razodenju in ne po nauku svete cerkve. Vraže pridejo iz samoglavnosti, ali pa iz nevednosti, in se razodevajo po veliko grešnih delih.

Z zdravili se zdraviti, ktere je Bog zato stvaril, ni vraža. Če pa kdo od stvari kakošno pomoč zadobiti hoče, ktero le Bog dati zamore, je vraža. Nekteri hočejo s pomočjo hudičevo obogateti, ali kak zaklad denarjev vzdigniti. Če pri živini kakošne take reči rabijo, ki jim jih goljufni ljudje prodajajo, ko pravijo, da so močno žegnane, zato da jih ložej drago

prodajajo, od kterih cerkev nič ne ve, — če s takošnimi žegni bolezni odpravljajo, kteri niso ne od Boga, ne od cerkve postavljeni; — če take listike (cedeljce) na duri pribijejo in verujejo, da bodo po teh vse nesreče obvarovani; ko toča gre, kako orodje narobe vun metati; ali karkoli kaj svetuje, da bo pomagalo, pa da mora zraven kake besede govoriti, znamenja narejati, to so vraže. Goljufi lazijo okoli in prodajajo neko čudno pismo, ktero je Bog sam pisal in v cerkvi sv. Mihela v Londonu na zlati niti visi; učijo poseben post 12 petkov pri suhem kruhu in merzli vodi z močnimi molitvami in pravijo: da, kdor enkrat v življenji vse to dopolni, 7 darov sv. Duha zadobi, da ne bo obožal, ne nagloma umerl, da bo vedel 12 dni poprej svojo smert, da ga bo Marija vzela v nebesa . . . Dalje je med ljudmi tudi „pismo od šest rimskih ali general-maš," — bukvice: „Pravi Kolomonov žegen ali bukve polne božje moči;" — molitvice: „Žebranje sv. treh kraljev," „molitev sv. Korone," s ktero se dobi 31.000 gold., „duhovna bramba," „zlati oče naš," „sanje D. Marije," „3 molitve nekega papeža," ki vsacega rešijo pekla itd. itd. . . To so same grešne in strašno nevarne vraže. Drugi spet kvantajo, da, kdor presv. Rešnje telo pod kožo zašije, je varen pred strelo. Eni basajo, da, kdor v sv. martro streli, njegovi puški vse obleži. Tretji spet pravijo, da, kdor pusti otrokom koze ali vsipence staviti, jim sv. kerst odvzeme in jih hudemu zapiše. To so strašne hudobije in veliki grehi. Sv. apostelj Pavel naroča škofu sv. Titu: „Ojstro svari, da bojo v veri zdravi in ne bojo poslušali kvant." In sv. škof Cesari pravi: „Velika neumnost vaša je, da v bolezni in nadlogah rajši verujete v vražje pripomočke, ko v vsegamogočnega Boga. Velika pregreha je to."

Kristjani verjemite, vse vraže niso nič drugega, kakor zvijače in goljufije peklenskega sovražnika, po kterih ljudi moti, in jih od prave vere v previdnost božjo in od spodobnega češčenja božjega odvrača.

Kristjani! bodite pametni, varujte se z vražami Boga žaliti; ako je kdo bolen ali njegova živina, ali je v kakošnih drugih potrebah in nesrečah, naj se posluži takih pripomočkov, od kterih gotovo ve, da imajo moč pomagati; v sebi od Boga če pa ne ve, naj upraša razsvitljene kristjane, pred ko to pravo zvé, naj se zderži kaj takega rabiti, kar ne ve, ali ni vraža. Spomnite se Boga, da on vse na svetu tako obrača, da bi človeka zveličal. Če pošlje bolezni, nadloge ali karkoli si bodi zopernega, vse to le iz svetega namena stori, ker človeka

ljubi, ker mu vse to služi k večemu zasluženju v nebesih. Terdno upajte va-nj, prosite ga v nadlogah pomoči, on vam bo ob času pomagal, kakor bo za vašo dušo nar bolj prav. Stara vdova je na smertnej postelji ležala. Hči jo opominja, da bi sv. zakramente sprejela. Ona pa pravi, da še ni potreba. Zato prosi hči soseda, da bi jej pomagal, mater pregovarjati, da bi ssv. zakramente sprejeli. Vdova tudi temu odgovori smehljaje: „Ne skerbite se, jaz še ne bom umerla. Kukavica mi je oznanila, da bodem še dvanajst let živela.“ Nekteri imajo prazno vero, in mislijo, da bojo tako dolgo živeli, kolikorkrat je kukovica zakukala. Ali vdova zmiram slabejši prihaja. Zato hči vendar duhovnika pokliče. Ko pa duhovnik pridejo, vdova že ni več pri pameti, le samo še besede izrekuje: „kukuk, kukuk!“ Duhovnik niso jej mogli več ssv. zakramentov deliti. In tako je tudi umerla. — Kdor na take prazne reči veruje, namesto da bi na Boga veroval in zaupal, se sam tepe in muči že tukaj na zemlji.

e) Copernija, to je greh, ktere se udeleži, kdor verjame, da nekteri človek s pomočjo hudiča po svoji volji bližnjemu hudo stori, kolikor hoče na njegovem telesu, zdravji, pri živini, da se mu redi, mu boleha ali cerka, ali na blagu ali clo tudi pri vremenu, da točo napravi, in kar koli si bodi; česar nespameten človek ne more prav spoznati, kako se mu je mogla kakošna nadloga zgoditi, pa misli in govori, da mu je to hudoben človek naredil.

To verovati je tudi greh zoper Boga. Bog je Gospod celega sveta, in on vse vlada, po njegovi volji se mora vse goditi, in hudič brez dopuščenja božjega ali clo zoper njegovo voljo nič ne zamore. To verovati je tudi zoper ljubezen bližnjega velik greh, ker ga hudo sodi, akoravno toliko ve, kot on. Vse, kar ljudje od takih reči govoré, je izmišljeno, in neumni se dajo zmotiti in v velik greh zapeljati.

Ljubi kristjani! storite vselej po volji božji, Bog vas bo ljubil, in če bo Bog z vami, kdo bo zoper vas? Ako pa vam Bog kaj zopernega pošlje ali dopusti, da se vam zgodi, udajte se v njegovo voljo, on že ve, zakaj to dela.

Vsi ti grehi so zoper sv. vero; zoper upanje pa je:

f) obupati, slabo zaupati ali prederzno upati v milost božjo. Obupa človek, ki si misli, da mu Bog noče ali ne more pomagati; — slabo upa, kdor misli, da ni gotovo, ali me bo Bog uslišal in mi pomagal; — prederzno pa upa, kdor se sam vedoma v nevarnosti poda in pravi: Bog mi

bo že čudovitno pomagal. Pravi kristjan dobro ve, da je Bog vsegamogočen in nam more vselej in povsod pomagati, — da je neskončno dobrotljiv in nam hoče vselej dati, kar je k našemu zveličanju, — da je neskončno usmiljen in nam odpušča vse še tolike in velike grehe; — pravi kristjan pa tudi to ve, da si mora tudi sam prizadevati, in scer kolikor le premore: „Zapisano je: Ne skušaj Boga, svojega Gospoda.“

Zoper ljubezen je slednjič:

g) Boga sovražiti. Vsak greh je zoper ljubezen božjo, ker žali svetega Boga; posebno pa kaže, da nima ljubezni do Boga, kdor se malo ali nič ne mara za Boga in božje reči, — kdor malokdaj ali nikoli ne smisli se svojega Boga, — kdor nekako nevoljo ali še clo jezo čuti, kedar mu Bog na misel pride, posebno pa tisti, kdor Boga zasmehuje, preklinja in sovraži, česar nas večni Bog obvaruj! To je nar veča in nar strašnejša hudobija.

Sklep.

Po vsakej pridigi obujamo tri božje čednosti: vero, upanje in ljubezen. Le lepo in serčno jih vselej žebrajmo, kajti v Boga verovati, v Boga upati in Boga ljubiti, nam je Bog zapovedal v pervi zapovedi. Zatoraj, usmiljeni Oče nebeški, poterdi našo vero, pomnoži naše upanje in vžgi našo ljubezen! Amen!

XXIX. Keršanski nauk.

Ali je prav, častiti angelje in svetnike?

P. Ali ni zoper pervo zapoved, angelje in svetnike častiti in na pomoč klicati?

O. Angelje in svetnike častiti in na pomoč klicati ni zoper pervo zapoved, marveč je dobro in koristno.

P. Zakaj kličejo katoliški kristjani angelje na pomoč?

O. Katoliški kristjani kličejo angelje na pomoč, ker so ljudem za varhe odločeni; ker ljudi ljubijo, za njih zveličanje skerbé, za nje prosijo, in ker Boga vedno gledajo, in mu tudi molitev ljudi izročajo.

P. Zakaj kličejo katoliški kristjani tudi svetnike na pomoč?

O. Katoliški kristjani kličejo tudi svetnike na pomoč, ne kakor da bi iz lastne moči pomagati mogli, ampak zato, ker so prijatlji božji in tudi za ljudi pri Bogu prosijo.

P. Ali je zoper pervo zapoved, svete podobe imeti in častiti?

O. Podobe imeti in častiti ni zoper pervo zapoved božjo; zakaj ta zapoved samo prepoveduje izrezovati podobe in moliti jih.

P. Zakaj katoliški kristjani podobe časté?

O. Katoliški kristjani časté podobe, ker nam podobe pred oči stavijo kaj častitljivega, namreč: ktero božjo peršono ali mater božjo, ali kakega svetnika. To češčenje ni namenjeno podobi, ampak temu, kogar podoba pomenja.

P. Ali ravnajo katoliški kristjani zoper pervo zapoved, kedar svete ostanke časté?

O. Katoliški kristjani ne ravnajo zoper pervo zapoved, kedar svete ostanke (svetinje) časté, zakaj ne molijo jih.

P. Zakaj katoliški kristjani svete ostanke časté?

O. Katoliški kristjani časté svete ostanke:

1. Ker so kosci tistih teles, v kterih so se svetniki kakor mučenci (marterniki) Bogu darovali, ali v kterih so s pokoro in drugimi čednostmi Bogu tako služili, da so posebno stopinjo popolnosti dosegli.

2. Ker bo Bog ravno te ostanke po vstajenji mertvih večno v nebesih poveličal.

3. Ker je Bog po svetih ostankih večkrat čudeže delal in ljudem veliko dobrega skazoval.

Vvod.

Vsak otrok dobro ve, da je le en sam Bog, stvarnik in gospod nebes in zemlje; zatoraj zapoveduje tudi perva zapoved: „Veruj v enega samega Boga.“ Pa je v nebesih veliko angeljev in svetnikov, ki se pri Bogu veselijo in ž njim kraljujejo. Zatoraj naš katekizem tudi poprašuje, ali je prav angelje in svetnike častiti, ali mar to ni greh zoper pervo zapoved božjo? Mi katoličani angelje in svetnike, tudi njih podobe in svetinje častimo, jih na pomoč kličemo, da bi Boga za nas prosili. Ljudje pa, ki niso katoliške vere, nam očitajo, da to ni prav; pravijo, da je to greh, in velik greh že koj zoper pervo zapoved božjo, nas zasramujejo in zmirjajo malikovavce in ajde. Pa vendar le je prav in keršansko, kar nas sv. katoliška cerkev uči, in dolžni smo, verovati in se ravnati po tem, kar ona uči in zaukazuje, naj počenjajo naši nasprotniki, kar jim ljubo. Sv. kat. cerkev uči: „Da je dobro in ko-

ristno svetnike častiti in se njim priporočevati.“ Zatoraj pravim danes: angelje in svetnike božje častiti in se jim priporočevati je:

1. prav in spodobno; 2. dobro in koristno; in 3. kako se naj to opravlja.

Razlaga.

1. Prav in spodobno je, angelje in svetnike častiti in se jim priporočevati. Zakaj angelji so imenitni služabniki, veliki prijatlji božji in naši pomočniki. Bog je Mojzesu rekel: „Lej! svojega angelja pošljem, kteri pred tebo pojde .... spoštuj ga, ker je moje ime v njem.“

Tudi svetniki so prijatlji božji. Svetniki so na zemlji Boga čez vse ljubili, med hudobnim svetom, ki jih je zavoljo pobožnosti zasramoval, se jim posmehoval, so vestno po svetem evangelju živeli, so se za Jezusovo zveličavno vero na vso moč potegovali zoper sovražnike sv. vere, ter za-njo kri prelivali; preganjani, sovraženi in morjeni so bili zavoljo Kristusa in raji so ž njim terpeli, kakor da bi bili nezvesti sv. evangelju postali. In Bog sam jih časti v nebesih, kakor je Jezus rekel: „Kdor meni služi, častil ga bo Oče, ki je v nebesih;“ toraj se spodobi, da jih tudi mi častimo.

Bog pa tudi s čudeži kaže, da svetnike ljubi in časti, ker jim je dal moč čudeže delati. Koliko čudežev se je na grobih svetnikov zgodilo! Ko so v grob preroka Elizeja, čez več let po pokopu drugega merliča položili, precej je, kakor hitro se je mertvo telo Elizejevih kosti dotaknilo, oživelo. Take velike reči, ki so se po svetnikih godile, nas tudi opominjajo svetnike častiti. Tudi katoliška cerkev je vselej svetnike častila. Precej v začetku so se kristjani zbirali na grobih mučencev, duhovno službo božjo opravljat, in potem so jeli na nje cerkev zidati. Ljubili so svetnike ko svoje brate in prijatlje božje, kteri so že v nebesih pri Bogu, ktere Bog ljubi ko svoje zveste in pokorne otroke, ki jih je že k sebi vzel v nebesa. Premišljevali so življenje svetnikov, njih serca so se vnemale tako živeti, kakor so svetniki živeli, in so k temu eden drugega nagibali, in terdne sklepe delali, tako živeti. Hvalili so Boga zato, ki je svetnikom pomoč dal, da so ž njo sveto živeli. Svetniki so bili po sv. Duhu posvečeni, ker vsa svetost le od Boga pride, ker le on sam je svet. Sv. Duh jih je močne sto-

ril, in svetniki so si prizadevali, z gnado božjo dobro delati in se zveličati.

Kristjani so tudi praznike svetnikom v čast imeli, in ko so vkup prišli svetnika častit, veselili so se in Boga hvalili, ki je tega njih brata v nebesih srečnega storil, pa tudi Boga prosili, da bi jim pomoč dal, sveto živeti kakor je svetnik živel, da bi enkrat vsi v nebesa prišli, kjer bodo Boga vekomaj hvalili in ljubili; prosili so pa tudi svetnike, naj za-nje prosijo.

2. Dobro in koristno je angelje in svetnike častiti in se jim priporočevati. Kristjani smo zvezani med seboj na zemlji, s svetniki v nebesih in z dušami v vicah, vsi skup pa kakor udje telesa z Jezusom, glavo kristjanov. Svetniki nas ljubijo, želé nam dobro, pomagati nam iz svoje moči pa ne morejo; zato pa Boga za nas prosijo, kteri je dobrotljiv in usmiljen, nam hoče pomagati, in ker je vsegamogočen, zamore tudi pomagati. Bog hoče, da se med seboj ljubimo, ker on je ljubezen, in kdor v ljubezni ostane, ostane v Bogu in Bog v njem. Všeč mu je, če eden drugemu dobro želimo in eden za drugega Boga prosimo.

Jezus je nar bolj vedel, kaj se Očetu dopada, in on je molil za učence. Po izgledu in nauku Jezusovem so tudi aposteljni za kristjane molili, ker so vedeli, da molitev jim je k dobremu, in sami so se priporočevali kristjanom v molitev. Jezus je rekel: „Prosite in bote prejeli, iščite in bote našli, terkajte in se vam bo odperlo.“ In sv. Jakob pravi: „Stanovitna molitev pri Bogu veliko zamore. Elija je molil, in ni ga bilo dežja tri leta in šest mescev na zemljo, in spet je molil, in kmalo je dež šel.“ Sv. Peter je bil v ječi zapert, verni so za-nj Boga prosili; uslišal jih je, in ga je po angelju iz ječe speljal.

Po veri podučeni vemo, da drugi za nas prositi smejo, zato se jim pa tudi priporočamo v njih prošnje. Prosimo jih pa, da bi Boga za nas prosili, ker vemo, da le Bog sam pomagati zamore, molitev pravičnega pa Bog usliši, in nam daje svoje dobre dari po Jezusu Kristusu. In Jezus nas uči v njegovem imenu Očeta prositi. Ako se bratom na zemlji v molitev priporočamo, in eden za dugega Boga prosimo, svetniki gotovo še bolj serčno za nas molijo, ker nas še bolj ljubijo kakor so nas ljubili, dokler so še na zemlji živeli, želé nam dobro, in da bi od grehov rešeni, ohranjeni v gnadi božji in večno zveličani bili. V zaupanji, da prošnja svetnikov pri Bogu veliko zamore, je katoliška cerkev vselej svetnike prosila, da

naj za-njo Boga prosijo po Jezusu Kristusu. Posebno pa Marijo prosimo, da bi za nas Boga prosila, ona je mati Kristusova in nas vseh. Kdo bo bolj serčno za nas Boga prosil ko Marija, ker je njen Sin za nas svojo kri prelil, zato da bi bili odrešeni in zveličani. Pa nikoli ne mislimo, da bi Marija kaj prosila za nas, kar bi po volji Jezusovi ne bilo.

Da angelji res za nas Boga prosijo, priča sv. pismo. Angelj Rafael je staremu Tobiju rekel: „Jaz sem tvojo molitev pred Gospoda nosil," to je: ti si molil, in jaz sem svojo prošnjo tvoji pridružil, da te je Bog uslišal in ozdravil. Svetniki tudi prosijo za nas. Pri judih je bila navadna molitev k Bogu: „Spomni se, o Gospod! Abrahama, Izaka in Jakoba, svojih služabnikov, da bi nam zavoljo njih prizanesel." Sv. Janez apostelj je vidil angelje pred božjim tronom ali sedežem, „kteri so v rokah imeli posode polne dišečih kadil, ktere so molitve svetnikov." Prav je in dobro, angelje in svetnike častiti in se jim priporočevati, pa

3. kako se ima to opravljati, da je prav in dobro?

Mi imamo angelje in svetnike častiti:

a) v mislih. Pogostoma se imamo sv. angeljev in svetnikov božjih spominjati, posebno pa angelja varha, ki nas ljubeznjivo in skerbno spremlja po vseh potih našega življenja, ki je toraj vselej pri nas in vé, kaj delamo, bodisi dobro ali hudo, bode nas pa tudi tožil pred božjim sodnikom. Posebno se imamo tudi spominjati tistih svetnikov in svetnic, kterih ime smo pri kerstu in pri birmi dobili, — našega deželnega in cerkvenega patrona, kterih varstvu in priprošnji je naša dežela ali fara posebno priporočena; tudi tistih svetnikov in svetnic, ki so naše starosti, našega stanu in nam lepo svetijo, kako imamo svoje dolžnosti spolnovati tudi mi. Sram nas mora biti, da tako daleč za njimi zaostajamo. da mi ne moremo tega storiti, kar so oni zamogli! Misliti imamo, da prošnje svetnikov pri Bogu veliko premorejo, da pa svetniki in angelji božji nam iz svoje moči pomagati ali kaj dobrega deliti ne morejo: Kar dobivljamo dobrega, je le od Boga, le on sam nam deli vsak popolnoma dar. Dalej ne smemo misliti in verovati, da bojo svetniki nam v takih rečeh pomagali, ktere so zoper voljo božjo; ali pa tudi, da kake molitvice, ktere bi vsak dan zvesto opravljali materi božji ali svetnikom na čast, božjih zapoved pa bi ne dopolnovali in pokore ne delali, da te molitvice nam bojo pri vsem tem hudobnem življenju v

nebesa pomagale. Kdor tako misli in svetnike krivo časti, sam sebe goljfuje v svojo večno škodo. — Častiti jih imamo:

b) v besedah. Zatoraj jih hvalimo s tem, da njih lepo življenje radi prebiramo in drugim pripovedujemo, da jim na čast svete pesmi doma in v cerkvi prepevljamo in jih glasno na pomoč kličemo. Sv. cerkev je v ta namen prelepe molitve napravila, kterim pravimo litanije; imamo lavretansko litanijo, ktero molimo v sabotovečerih in praznikih prečiste device Marije, imamo litanije vseh svetnikov, in tudi od posameznih svetnikov. Da bi te litanije in druge svetnikom na čast sostavljene molitve vselej pobožno in goreče opravljali! Gotovo bi nas to ganulo, dolžnosti svojega stanu zvesto spolnovati, težave in britkosti tega življenja voljno in poterpežljivo nositi, greha se varovati, dobrih del pa obilno doprinašati; svetniki in svetnice božje, ktere hvalimo in na pomoč kličemo, bi naše prošnje podpirali in nam od Boga potrebne gnade in pomoči sprosili. — Častiti jih moramo:

c) v djanju. Sv. Krizostom pravi: „Kaka pravičnost je ta, ako svetnike častite, svetost pa zasmehujete? Najprej je treba ljubiti svetost in potem še le svetnike.“ Kdor toraj hoče svetnike prav častiti, mora njih lepe čednosti posnemati, mora ljubiti pošteno keršansko življenje. V djanju tudi častimo svetnike, ako podobe svetnikov in svetinje v časti imamo. Katoliška cerkev je vselej svetinje v časti imela, ker so ostanki tistih trupel, v kterih so svetniki muke terpeli, ali ker so ž njimi pokoro in druge dobre dela Bogu k časti delali; častila jih je ko tempeljne svetega Duha, kteri bodo enkrat spet ustali in k nebeški časti povišani. Koščice mučencev je devala in jih deva na altarje, na kterih se sveta maša opravlja. Sveti ostanki trupel svetnikov tudi vero v nas obudé, da tudi naše trupla ne bodo večno v grobu ostale, in nas vnemajo Bogu zvesto služiti, naj vzame našo dušo v nebeško kraljestvo, in ob poslednji sodbi tudi naše telo častitljivo stori.

Svetinje častiti je tudi Bogu dopadljivo. V svetih ostankih trupel svetnikov svetnike častimo; ker je pa Bog dal svetnikom svojo gnado, da so sveto živeli, tako v svetinjah kakor v svetnikih le Boga častimo in hvalimo, kar cerkvene molitve pričajo. Bog je po svetinjah večkrat čudeže storil. Verni so bolnike na ceste nosili, da bi po senci sv. Petra ozdravljeni bili. Potne rute in opasila sv. Pavla so na bolnike devali in ozdravljeni so bili, tudi nečisti duhovi so iz njih šli. Ko so mertvega v

grob Elizejev položili, oživel je, kakor se je Elizejevih kosti dotaknil. Bog pa tudi še današnje dni po svetinjah velike čudeže dela. Mesca februarja l. 1873 so časniki iz Rima prinesli to-le novico: Nek Ghirelli je bil l. 1867 v vojski znanega Garibaldija za povelnika ali obrista. Hudo je razsajal zoper sv. cerkev in papeža. Ravno ta visoki gospod pa je imel 4 leta staro hčerko. Ta je zbolela tako hudo, da so trije zdravniki že obupali in rekli, da je djano po njej. Nek zdravnik je clo terdil, da more bolni otrok le nekaj ur več živeti. Da oče ne vidi, kako njegova ljuba hčerka umira, poda se k svojim tovaršem. Kakor on sam so bili tudi ti vsi brez vse vere in zagrizeni sovražniki sv. cerkve. Pri teh svojih tovarših najde neke maloprida novice „La Capitale“ po imenu. V teh novicah je nekaj stalo o čudežih, kteri so se bili godili po prošnji Jožefa Benedikta Labre: Ravno zdaj v Rimu pravda teče, da se bo ta Jožef za svetnika oklical. Novice so vse te čudeže za laž in goljufijo razglasili in Ghirelli pa njegovi tovarši so svoje burke vganjali. Naenkrat pa Ghirelli-ju v glavo pade, kaj bi kaj bilo, ako bi tudi on tega novega svetnika na pomoč klical, naj boljni hčerki pomaga, ako je res in pravi svetnik. Rekel-storil. Gre prosit gosp. duhovnika Virili-ja in od njega res dobi neko svetinjo tega Jožefa Benedikta. Virili mu je prigovarjal, naj le terdno zaupa. Ghirelli leti domu, položi svetinjo svojej bolni hčeri na čelo. Hčerka zaspi pa se kmalo spet zbudi in pove, da jo ničesar nič ne boli in da je popolnoma zdrava. Zdaj pride zdravnik misleč, da najde hčerko že na parah. Kako se začudi, ko jo čisto zdravo najde! Ves ginjen zavpije: To je čudež, velik čudež! Povelnik Ghirelli je toraj zaukazal, naj se v cerkvi sv. Marije na gori, kjer se svetinje Jožefa Benedikta hranijo, tri dni opravljajo sv. maše v zahvalo, da je Bog po svojem svetniku tako velik čudež storil. Ljudi pa je toliko privrelo, da v velikej cerkvi niso imeli dosti prostora.

Ne daleč od imenovane cerkve so se v nekej drugi cerkvi tudi tri dni obhajale sv. maše in druge molitve. Nek mizar je po priprošnji sv. Frančiška Pavlanskega čudovitno spet svoje zdravje dobil. Njegova roka že nekaj let ni bila za ničesar, kar je bilo za mizarja, ki se je od dela živil, velika nesreča in škoda; zdaj je roka spet zdrava in močna in mizar zdrav in močen spet dela. Tako je Bog res velik in mogočen v svojih svetnikih!

Torej skazujmo svetinjam spodobno čast, prosimo pred njimi usmiljenega Boga, da bi nas uslišal po prošnji tega svetnika, kterega sveti ostanki so tukaj, in dal nam bo, česar nam je za dušo in telo treba. Verovati pa ne smemo, da svetinje imajo kako moč v sebi, po kteri bi se nam zgodilo, kar prosimo; vsak dober dar le od Boga pride, kteri svoje zveste služabnike časti, in jih po svoji sveti volji usliši, kedar je k povišanju njegove časti, k poterjenju naše vere va-nj, in našim dušam k zveličanju treba.

Podobe Jezusove in svetnikov nas opominjajo na Jezusa in svetnike, na moč gnade božje in na dolžnost jih posnemati, torej so vredne, da jih častimo, posebno, ker čast, ktero jim skazujemo, le Bogu in svetnikom skažemo, ne pa lesu, barvam ali platnu; vso čast le Bogu skazujemo. Zatoraj Bog ojstro kaznuje tiste, ki svete podobe gerdijo. Izmed veliko prigodb čujte le samo to-le: Ne dolgo po strašnem puntu, ki je pred skoraj 100 leti v Parizu bil, je nek duhovnik v bolnišnici veliko bolnikov oskerboval in jim sv. zakramente delil. Bolniki so mu enkrat pravili od vojaka, ki je neki ves obsekan, da nima ne rok ne nog, le čudo, da more živeti. Duhoven ga poišče in najde res tega vojaka. Zdel se mu je prav miren in dobre volje. „Prijatelj!“ ga nagovori, „pravili so mi, da ste hudo ranjeni.“ Bolnik se mu nasmehlja in reče: „Častitljiv gospod! Vzdignite malo mojo odejo.“ Duhovnik mu vzdigne pri glavi odejo, in ves prestrašen zagleda, da revež rok nima. Ko duhoven nad tem stermi, reče mu bolnik: „Kaj, vi se čudite nad tem, to je le malo, odkrite mi malo noge.“ Duhoven odkrije in vidi, da vojak tudi nog nima. „Oh, ubogi človek, kako se mi smilite!“ duhoven ves žalosten zakliče. „Nikar me ne milujte ne!“ odgovori mu bolnik, „gospod oče, jaz le to terpim, kar sem zaslužil. Ravno tako sem jaz nekdaj delal z nekim križem. Šel sem enkrat k armadi s svojimi tovarši in prišli smo na cesti h križu, kterega puntarji niso poderli. Tu sem bil jaz pervi pripravljen, splezal sem gori ter sem križanemu odsekal roke in noge, da je na tla padel. — Komaj pa pridem v tabor, že smo udarili in pri pervem boju sem bil tako zdelan, kakor me zdaj vidite. Pa hvaljen bodi gospod Bog, kteri mojo hudobijo na tem svetu kaznuje, da mi bo na unem svetu milostljiv, kakor upam od njegovega usmiljenja.“ Zatoraj svete reči in svete podobe lepo v časti imejmo!

Sklep.

Sv. Tridentinski zbor zastran današnjega kerš. nauka tako-le pravi: „Leta sveti zbor vsem škofom in drugim pastirjem zapoveduje keršansko ljudstvo učiti, da je dobro in in koristno svetnike častiti in se jim priporočati; kajti oni pri Bogu po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, za nas prosijo.“ Prav je toraj in spodobno, da mi katoličani angelje in svetnike častimo in se jim priporočamo. Da pa nam bode tudi dobro in koristno, imamo jih častiti v mislih, v besedah in v djanju. Živimo kakor so oni živeli, terpimo, kakor so oni terpeli, in ljubimo Jezusa, kakor so ga oni ljubili. Potem se bomo tudi ž njimi tam v nebesih veselili in kraljevali. Amen.

XXX. Keršanski nauk.

Druga božja zapoved.

P. Kaj je v drugi zapovedi zapovedanega?

O. V drugi zapovedi je zapovedano, božje ime posvečevati in častitljivo izrekovati.

P. Kako se božje ime časti in posvečuje?

O. Božje ime se časti in posvečuje:

1. Kedar Boga na ravnost pred vsem svetam spoznavamo.
2. Kedar Boga v dušnih in telesnih potrebah na pomoč kličemo.
3. Kedar s pravično prisego Boga na pričo kličemo, da bi se verjelo, kar govorimo.
4. Kedar Bogu storjene obljube zvesto spolnujemo.
5. Kedar besedo božjo pridno in pobožno poslušamo.
6. Kedar vse, kar počenjamo, na hvalo in čast imena božjega delamo ali Bogu darujemo.

P. Kaj je v drugi zapovedi prepovedanega?

O. V drugi zapovedi je prepovedano, imenu božjemu nečast delati.

P. Kako se božjemu imenu nečast dela?

O. Imenu božjemu se nečast dela:

1. Z vsakim grehom.
2. Zlasti z bogokletstvom, kedar kdo zaničljivo govori od Boga, od prave vere in svetnikov.

3. Kedar kdo brez potrebe ali celo po krivem priseže.
4. Kedar kdo Bogu storjeno obljubo prelomi.
5. Kedar se božje ime brez potrebe in brez časti imenuje.
6. Kedar kdo božjo besedo kazi ali napak obrača.

Vvod.

Bog je nar popolnoma bitje, on je naš vsegamogočni, sveti in usmiljeni gospod. Zatoraj mu gre vsa čast in hvala. Že kralj David pravi: „Hvalite in častite Gospoda. Dajajte njegovemu imenu dolžno hvalo.“ To je vseh ljudi sveta dolžnost, „ker Bogu hvala gre od vekomaj do vekomaj.“ Že to ni prav in je greh, da človeku dolžne časti in hvale ne skazujemo, ali da mu na časti in dobrem imenu škodujemo. Radi bote toraj verjeli, da je še veliko veči greh, ako Bogu spodobne časti in hvale ne dajemo, ako njegovemu visokemu in presvetemu imenu nečast delamo. Kar nas že naša oslabljena pamet uči, ravno to nam zapoveduje tudi Bog sam v drugej zapovedi, ktera se glasi: „Ne imenuj po nepridnem božjega imena.“ Da bote pa to sveto zapoved božjo lepo in jasno zastopili in jo ložej na vse strani spolnovali, hočem vam danes pokazati:

1. Kaj ta božja zapoved zapoveduje?
2. Kaj ta božja zapoved prepoveduje? Poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj druga božja zapoved zapoveduje?

Zapovedano je: Božje ime posvečevati in z častjo imenovati. Kako se pa božje ime časti in posvečuje? Božje ime se časti in posvečuje: a) kedar se Bog serčno pred celim svetom spozna; b) kedar se Bog v dušnih in telesnih potrebah na pomoč kliče; c) kedar se pravično priseže in se Bog za pričo pokliče, kako reč verjetno storiti; d) kedar se Bogu storjene obljube zvesto spolnujejo; e) kedar se božja beseda pridno in zvesto posluša, f) kedar se vse k hvali in časti božjega imena začne in Bogu daruje. — Tudi to vam bom od verste do verste razložil. Božje ime častimo:

a) Če Boga pred celim svetom srečno spoznamo, kedar povsod in pred vsemi ljudmi z besedo in djanjem na znanje dajemo, da imamo živo vero na Boga, da smo pravi katoliški kristjani, da se ne sramujemo naše vere, da smo pripravljeni rajši umreti, kakor pa Boga zatajiti in njega razžaliti; kakor

sam Jezus pravi: „Kdor me bo pred tim svetom spoznal, tega bom tudi jaz pred svojim Očetom v nebesih spoznal.“

b) Če Boga v vseh potrebah, v dušnih in telesnih na pomoč pokličemo, in tako pokažemo, da na Boga, kakor našega najboljšega Očeta največe in terdno zaupanje imamo. K temu nas opominja tudi sveto pismo, kjer govori božji Duh po kralju Davidu: „Kliči na mene ob času nadloge; jaz te hočem odrešiti, in ti boš mene častil.“

c) Če kdo po pravici priseže, kedar ga gosposka k temu pokliče, da se kaka resnica poterdi. Pravična prisega Bogu čast skaže, ker ga za pričo pokličemo, in tako živo vero in sveto spoštovanje pred njegovim imenom naznanujemo. „Gospoda svojega Boga se boj, pravi sv. pismo, in pri njegovem imenu prisegaj.“

d) Če Bogu storjene obljube zvesto in na tanjko spolnujemo, če to, kar smo Bogu obljubili, radi in tudi takrat izpolnimo, če nam ravno to s težavo gre, in si veliko prizadevati moramo. „Kar si obljubil, govori sv. pismo, spolni in stori, kakor si Gospodu svojemu Bogu obljubil in samovoljno iz svojih ust izrekel.“

e) Če božjo besedo pridno in zvesto poslušamo. Če kterega človeka spoštujemo, tudi njegove besede radi in pazno poslusamo. Tako tudi Boga posebno častimo, kedar njegove besede, njegove nauke radovoljno, z veseljem in zamerkljivo poslušamo. „Srečni so, pravi Jezus, ki besedo božjo poslušajo in jo v sercu ohranijo.“

f) Če vse, karkoli mislimo, želimo, govorimo, delamo, opustimo, terpimo, — v božjem sv. imenu začnemo, v božjem sv. imenu končamo in časti in hvali božjega svetega imena darujemo; kakor nas opominja sv. apostelj Pavl, ki pravi: „Karkoli storite, ali že jeste, ali pijete, ali kaj drugega delate, vse k časti božji delajte.“ Vsako delo, ki se iz ljubezni do Boga opravi, božje sveto ime časti in posvečuje, kedar ga k njegovi časti in hvali darujemo.

2. Kaj pa druga božja zapoved prepoveduje?

Druga božja zapoved prepoveduje: božjemu imenu nečast delati. Sedaj pa poslušajte, kako se božjemu imenu nečast dela? Božjemu imenu se nečast dela: a) z vsakim grehom; b) posebno s preklinjevanjem, kedar se od Boga, od svete vere, svetnikov, od Bogu posvečenih ljudi ali reči zaničljivo govori; c) kedar se brez potrebe ali clo po krivem priseže; d) kedar se Bogu storjena obljuba prelomi; e) kedar se božje ime brez potrebe in brez časti izreče, in f) kedar se

božja beseda ali pači ali pa napčno obrača. Vse to vam bom sedaj od verste do verste razkladal. Božjemu imenu se nečast dela:

a) z vsakim grehom: zakaj vsak greh je prelomljenje božje postave. Kdor tedaj to postavo prelomi, zaničuje tudi tistega, kteri je postavo dal, in njemu na tako vižo veliko nečast stori. Tako tudi vsak grešnik Bogu ali božjemu sv. imenu nečast dela.

b) Posebno se božjemu imenu nečast zgodi s preklinjevanjem. Kdo pa greši s tem, da Boga preklinja? Boga preklinja tisti, kteri od Boga, od njegovih lastnost, od vere, od svetnikov, od Bogu posvečenih oseb ali reči zaničljivo in brez spoštovanja govori, ko bi kdo rekel: Bog ni pravičen, ker je toliko krivice na svetu, ker človek toliko hudega terpeti mora; ali kdor bi se jezil nad Bogom, postavim: zavolj hudega vremena, ali zavolj kake druge reči, ktera mu ni po voli. To je strašen greh, če se slaba stvar, červič, povzdigne zoper svojega vsegamogočnega stvarnika, ki je Gospod nebes in zemlje; s tem se božjemu sv. imenu velika nečast zgodi. V stari zavezi je Bog zapovedal, da se mora tisti s kamnjem posuti, ki se prederzne, zoper Boga, zoper njegovo sveto ime govoriti in ga preklinjati. In sv. pismo pravi: „Prekleti bodo tisti, ki tebe, o Bog, zaničujejo, in pogubljeni vsi, ki tebe preklinjajo.“ Ni nič strašnejšega, kakor Boga preklinjati, pravi sv. Hironim; zakaj s tem se človek, tako rekoč, spunta zoper tistega, ki ga zna vsako minuto k sebi na rajtingo poklicati. Angelji in svetniki božje sveto ime s svetim spoštovanjem imenujejo; v nebesih se božjemu sv. imenu večna čast in hvala prepeva; angelji, kerubimi in serafimi si obličje zakrivajo in Bogu prepevajo: Svet, svet, svet si Gospod Bog Sabaot, zemlja in nebo sta polno tvoje veličasti. In človek na zemlji, ta revni človek, ki je le červ, ena pest zemlje, se pa prederzne Boga preklinjati, njegovemu svetemu imenu toliko nečast storiti! Ali zapomni si, moj kristjan, kar govori sv. Efrem: „Ne moti se, o človek, ki Boga preklinjaš, nemogoče ti je, božji pravici ubežati; zakaj Bog se ne pusti zaničevati.“ Če te božja pravica tukaj ne zadene, gorje tebi! te bo na unem svetu toliko hujši zadela! — Ali že na tem svetu je Bog takega grešnika večkrat očitno pokaznil. Svoje dni je posveten kmet v pivnici klel hudo vreme, ker ni mogel sena sušiti. Djal je, da ni več starega Boga. Pride k domu, oslepi, ne more govoriti in v nekaj dneh umerje. — Še strašnejši

pa je, iz prevzetnosti se Bogu ustavljati in bogaboječe ljudi zasramovati. Hudo vreme je bilo, bliskalo in gromelo je, da je bilo groza. Ob tem hudem vremenu je pastirček na paši klečal in molil. Ošaben vojščak memo pride in pridnega mladenčka zasramuje in krega, da se pred bliskom križa in žebra. Le ene stopinje dalej stori zasramovavec, — kar zabliskne, zagromi in strela vojščaka ubije. — Nar hujši pa dela, kdor v nesreči kolne, kedar se mu kaj po volji ne godi. Brez božje volje nam tudi las raz naše glave ne pade. Nekaj let bo od tega, kar so maloprida kmetje na Nemškem v kerčmi kvartali pozno v noč. Eden njih je močno zgubljal. „Ako pa še zdaj zgubim," je zaklel, „naj iz jasnega strela vreže." Zabliskne, strela preklinjavca izza mize verže in po enej strani mertvoudega stori. Kletev je huda reč, — nad njo nebesa žalujejo, pekel se pa veseli, — nebesa se zapirajo, pekel pa odpira!

Ravno tako se božjemu imenu nečast godi, če kdo zoper sv. vero, zoper nauke Jezusove, zoper sv. zakramente nespodobno, prederzno govovi, ali pa se iz tistih clo norca dela. Samemu Bogu se nečast godi, če kdo zoper namestnika Kristusovega na zemlji, zoper rimskega papeža, zoper škofa ali zoper duhovne nespodobno govori, in tiste zaničuje, ki so služabniki nar višega Gospoda. — Jezus sam pravi: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje." Vsa čast in nečast, ktero duhovnikom skazujete, gre in meri le na Jezusa Kristusa, ki jih je ustavil in poslal. Na kratko vam povem: Le nikdar ne preklinjajte, nikdar ne govorite zoper najsvetejšega Gospoda, zoper Boga, zoper njegovo previdnost, nikdar se ne podstopite zoper njegovo sv. vero, zoper cerkvene šege, zoper božje reči, zoper svete navade, zoper božje namestnike zaničljivo govoriti. Bog ne daj tega! To bi bil strašen greh. Če pa slišite kdaj druge zoper svete reči govoriti in božjemu imenu nečast delati, posvarite jih, ne poslušajte jih, molite za nje; zakaj taki ljudje so milovanja potrebni, ne vejo, kaj delajo. Neka mati se poda s svojo štiriletno hčerico na pot. Hčerka je bila lepo keršansko izrejena, se je prav čedno obnašala in je že marsikaj vedla o ljubem Bogu povedati. Nekega dne južinate mati in hčerka v nekej gostilnici. Pri dolgej mizi je sedelo precej gostov. Dva med njimi začneta kaj nespodobno o Bogu in svetih reči govoriti. Dobra deklica jame se premikovati in okoli sebe ogledovati, ali se ne bode nihče za Boga potegnil. Pa vse je molčalo. Dalje pa deklica ne more mirno sterpeti,

vstane, vstopi se pred tista dva gospodiča in spregovori resnobno: „To ni prav; tako se ne govori o ljubem, dobrem Bogu.“ Gerduna postaneta rudeča kot rak in vse obmolkne. Zdaj poprime nek star gospod za besedo in pravi: „Ja! ljuba deklica! prav imaš; tako se ne govori o ljubem dobrem Bogu!“

c) Če kdo brez potrebe, ali, kar je nar bolj strašno, po krivem prisеže. Kedar ni mogoče, resnice zvedeti, kakor s tem, da kdo prisеže v tej narveči sili in potrebi, sme se Bog na pričo poklicati; kdor brez potrebe prisega, močno se pregreši. Velika, velika nečast se zgodi božjemu imenu s tem, da kdo krivo prisеže. Priseči se pravi, Boga za pričo poklicati, da je to resnica, kar kdo govori. Kdor pa po krivem prisеže, Boga, ki je neskončno resničen in svet, na pričo pokliče, da bi njegovo laž poterdil. To je tolika hudobija in prederznost, da je človeka strah, kaj takega misliti. — Bog pravi, da bo tisti preklet, ki po krivem prisеže. „Prekletstvo bo prišlo v hišo tistega, kteri lažnjivo v mojem imenu prisega, in bo ostalo v sredi njegove hiše, in bo končalo njo, in nje les in nje kamnje.“ Poslušajte, kako Bog že tukaj kaznuje človeka, ki krivo prisеže: Čudna prigodba se je prigodila 12. julija 1745. leta v Schwarzenstein-u pri Rastenburgu. Nekega človeka so nekaj dni pred imenovanim obdolžili tatvine in ga gnali k sodbi v Rastenburg. Rekel je, da prisеže, da ni kriv tatvine; ali priseči mu niso dovolili, ker so ga poznali, da je malovrednež in tatinsk človek. Sam od sebe je jel prisegati rekoč: „Perva huda ura, ki navstane, naj me ubije, če sem kradel!“ — 12. julija se privlečejo černi oblaki čez Schwarzenstein. Imenovani je z več drugimi, s svojo družino in enim psom v svojej hiši. Kar se zabliska in trešči v njegovo hišo in ubije njega v sredi med drugimi, ki so bili vsi nekoliko omamljeni, sicer pa ne poškodovani. Ker je hiša goreti jela, moral se je ubiti vun spraviti, ali nihče se ga ni upal dotakniti, ker ga je Bog sam sodil, čeravno jih je fajmošter opominjal, ki je moral pa nazadnje sam ponj iti. Hiša je pogorela, pa ogenj ni dalje segel. — Gotovo — čuden prigodek, vendar resničen.

d) Če kdo kako obljubo stori, potem je pa ne dopolni. Že človeka razžalimo, če mu kaj obljubimo, in obljube ne dopolnimo. Boljše je nobene obljube ne storiti, kakor obljube delati, tistih pa ne dopolnovati.

e) Če kdo ime Bog, ime Jezus, ime Marija brez potrebe in brez časti izreče. Zakaj sam Bog je

tako govoril: „Ti ne smeš imena Gospoda svojega Boga po nemarnem imenovati; zakaj Gospod ne bo tega za nedolžnega imel, kteri bo ime Gospoda svojega Boga po nepridnem, brez potrebe, imenoval.“ Le kedar je človek v kaki veliki sili in potrebi, zna božje ime imenovati; ali to se mora zgoditi s svetim spoštovanjem. Kdor pa le iz navade, pri vsaki mali reči, brez vse potrebe, brez vsega spoštovanja božje sveto ime izrekuje, pregreši se zoper drugo božjo zapoved. Glejte, da se tega greha, ki se tolikokrat stori, navadili ne bote!

f) Če kdo nauk Jezusov, ali božjo besedo pači, drugači razlaga, kakor je Jezus učil; ali kdor besede sv. pisma na krivo obrača, kakor je hudič storil, ko je Jezusa skušal. Rekel je k Jezusu, kedar ga je na verh tempeljna bil pripeljal: „Spusti se dol,“ zakaj stoji zapisano v sv. pismu: „Svojim angeljem je zapovedal, da te bodo nosili, da se z roko ali z nogo na kamenu ne udariš.“ Ja zares, te besede so zapisane v svetem pismu, da namreč angelci človeka varujejo, pa ne zategadelj, da bi se brez potrebe v nevarnost podajal; takrat bi angelji človeka ne varovali. Tako je tedaj hudič besede sv. pisma na krivo obračal; greh bil bi velik, ako bi besede sv. pisma krivo obračali; zakaj tako bi bili hudiču podobni in bi božjemu sv. imenu veliko nečast storili. Vse to je tedaj v drugi božji zapovedi prepovedano.

Sklep.

Sedaj veste, kaj Bog v drugi zapovedi prepoveduje in zapoveduje. Vse je zoper drugo zapoved in gerd greh, kar božjemu imenu nečast dela. Bog vse te grehe tudi strašno kaznuje. Poslušajte, kaj se je l. 1873 na Holandskem zgodilo. Pustni norci so poslednji cerkveni zbor zasramovali tako-le: Šeme so se vozile po mestu; eden je predstavljal papeža, drugi kardinale, nekteri spet škofe in mnihe, ena ženska clo rožno D. Marijo. Komedija se je srečno započela in končala, — neotesana derhal se je smejala na vse gerlo. Pa skoraj je bilo vse drugače. „Papež“ umerje še tisti dan; „D. Marija“ znori; en „kardinal“ stori drugi dan strašno smert, in vsi, ki so igrali, so težko oboleli. Mertvega „papeža“ se je vse tako balo, da se ga nihče ni upal dotakniti. Pokopali so ga prav na tihem. O vsem tem so neverski časniki lepo molčali ko miš, katoliški časniki so pa vse po resnici in pravici raz-

glašali. — Oh Bog nas vse tega obvari, in nam pomagaj, da delamo in opravljamo vse k božji časti, kakor nas opominja sv. Pavl: „Ali jeste ali pijete, ali kaj drugega delate, vse k časti božji delajte.“ Amen.

XXXI. Keršanski nauk.

Tretja božja zapoved.

P. Kaj je v tretji zapovedi zapovedanega?

O. V tretji zapovedi je zapovedano: v nedeljo, ktera je bila že od apostoljskih časov na spomin Kristusovega vstajenja nam za praznik odločena, od dela počivati in bogoljubne dela opravljati.

P. Kaj je v tretji zapovedi prepovedanega?

O. V tretji zapovedi so prepovedane:

1. Vse hlapčevske dela brez potrebe in brez pravega dovoljenja.
2. Vse druge opravila, ki temu dnevu nečast delajo, ali pa njegovo posvečevanje zaderžujejo.

Vvod.

V šestih dneh je Bog stvaril nebo in zemljo in vse, kar je; sedmi dan pa je počival. In Mojzes nam še pove, da je Gospod sedmi dan blagoslovil in posvetil, na gori Sinaji pa Izraelcem postavo dal: „Posvečuj praznik!“ To božjo zapoved so Izraelci tanjko spolnovali in sveto saboto zvesto praznovali. Pa že ssv. aposteljni so praznik na nedeljo prenesli v spomin imenitnih reči, ki so se nedeljo, to je dan po saboti, godile. Nedeljo je Jezus od mertvih vstal, nedeljo je sv. Duh nad aposteljne prišel. Zatoraj tudi vsi kristjani namesti judovske sabote že od časov apostoljskih sem nedeljo kot praznik ali Gospodov dan posvečujejo. Za nas kristjane se toraj tretja zapoved božja takole glasi: „Posvečuj nedeljo!“ Od te božje zapovedi vam danes govorim in pokažem:

1. Kaj nam tretja zapoved božja zapoveduje;
2. Kaj nam tretja zapoved božja prepoveduje? Poslušajte!

Razlaga.

Tretja zapoved božja nam zapoveduje:

1. sveto nedeljo praznovati.

Bog je zapovedal Izraelcem: „Šest dni delaj in vse svoje dela opravi. Sedmi dan pa je sabota Gospoda, tvojega Boga; tisti dan nimaš nobenega dela delati, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne ptujec, ki se znotraj tvojih vrat znajde.“ Zatoraj so judje saboto praznovali, kakor jim je Gospod zapovedal, in so si že v petek zvečer vse pripravljali, karkoli jim je bilo treba v saboto. Tudi mi kristjani smo dolžni nedeljo posvečevati, to je: od dela prenehati in počivati, pa ne samo mi, temuč tudi naša družina in živina. Le trojno delo je pripuščeno: delo, ktero se stori iz ljubezni, post. za bolnike, v sili, post. ogenj gasiti ali vodi odtemati, in po dovoljenji, post. dovoljeno je družini, da si oblačila okerpa, ali v nevarnem vremenu blaga ali žita pospravi.

Sedaj bote lahko sami spoznali, kaj tretja zapoved prepoveduje in kdor zoper njo greši? — Grešijo:

a) rokodelci, šivarji, šivile in čevljarji, ki ob nedeljah in praznikih celo dopoldne nar pridneji delajo, in pogosto k božji službi ne utegnejo, kar je zoper božjo in cerkveno postavo;

b) kupčevalci ali kerčmarji, ki ob Gospodovih dneh po božjih potih prodajajo, sömnje imajo in kupci, ki kupujejo, božjo postavo zatirajo. Samo, kar je za živež popotnim potreba, se brez greha prodaja, ali pa kar je bolnikom potrebnega; to pa tako, da lehko vsi v cerkev dojdejo. Posebno so očitni somnji ojstro prepovedani. Leta 1849 na god presladkega Jezusovega imena se poda nek barantač precej po pervi sv. maši na kupčijo. Na levi strani Save blizo Ljubljane hodi po vaseh domače in sosednje fare in celi božji dan prešiče kupuje. Kakor je žalibog gerda navada si med potjo tudi dobro naliva. Že je „Marijo“ odzvonilo, kar pride nazaj v farno vas, pa ves pijan. Vendar noče še na svoj dom, temveč se poda še v kerčmo, baranta in pije naprej. Ob sedmih gre po nekem opravku iz hiše pa se prekucne s stopnic črez glavo scer komaj en seženj globoko na cesto, zdrobi si črepino na verhu glave, ulomi si vrat, nič več ne more govoriti, le neko gergranje kaže, da še živi; črez eno uro že umerje.

Rajni je bil še le 37 let star in zapustil je ženo s tremi otroci;

c) Vozarji ali furmani grešijo, ki ob nedeljah in zapovedanih praznikih za plačilo vozijo, nalagajo in izlagajo. Le trojna vožnja je dovoljena: Voziti za vojsko, peljati potrebnega živeža in pa mertve k pogrebu, če odložiti ni. Kdor ne porajta, akoravno se mu s kanceljna prepove, bo iz cerkvene družine ločen;

d) popotovalci, ki brez sile in pripuščenja na pota hodijo, čez tretjo božjo zapoved grešijo. Kristjani ob nedeljah ne smejo popotovati, razun če molit grejo, ali bolnike obiskat, ali pa merliče pokopavat, ali da jih kdo v posebnem opravilu pošlje. Ako se po vodi peljejo, ali v potrebi na pot podajo, imajo poprej sveto mašo služiti, in molitve ne opustiti;

e) lovci in strelci (jagri) grešijo, ki ob nedeljah in praznikih na lov (jago) grejo, posebno divji strelci, ki kradejo. Tako govori Gospod Bog, tako uči sv. kat. cerkev, da se nobeden ne podstopi ob nedeljah in zapovedanih praznikih za plačilo delati, barantati ali poslovati. Gorje vsem, ki sv. nedelj ne posvečujejo! Bog kaznuje tiste, kteri nedelj in praznikov ne posvečujejo. V nekej vasi so bili tri možje. Imenovali so jih ljudje prebrisane. Bil je pisar, gojzdnar in nek mlad kupčevalec. Zmiram so bili skupej. Nikoli niso šli v cerkev, nikoli ssv. zakramentov niso sprejeli, in zmiram so, kar je bilo cerkvenega, zaničevali. „Pri vsem, kar delaš, pomisli konec," tako je rekel stari Lukež neko nedeljo, je ustal in svoje očalnice v svoje molitvene bukvice djal. Ti trije so se mu smejali in ž njim se norčevali, kedar so ga spet vidili. Gojzdnar je vsako nedeljo na lov hodil, pisar je vsako nedeljo v svojej pisarnici delal. Mladi bahač in tergovec je jedel, pil in igral vsako nedeljo. Stari Lukež ni več prišel. Ni hotel tam biti, kjer so ti trije bili. Nekaj let je minulo in gojzdnarja ni bilo več. Svojo službo je zgubil zavoljo nezvestobe. Pisar je pa v kaznilnici sedel, ker je krivične pisma narejal. Tergovec je pa tudi pobral šila in kopita in zibnil, ker je svoje blago zapravil bil. V nedeljo zvečer spet pride stari Lukež svoj glažek pit. Govorilo se je od teh treh in nekdo je opomnil na besede, ktere je stari Lukež govoril: „Pri vsem, kar delaš, pomisli konec!" Stari Lukež pošlje po sv. pismo in jim bere. „Vi ste jih prebrisane imenovali, ali oni niso bili, ampak oslepljeni in neumni so bili. Ta je moder, kteri nar manj greši in nad Gospodovo postavo veselje ima."

Pa ni še dosti, da nedeljo praznujemo, to je, da ob nedeljah od dela počivamo. Tretja zapoved božja še zapoveduje:

2. nedeljo posvečevati. Nedeljo pa posvečuje to:

a) da molimo. V djanju apostoljskem se bere, kako so se pervi verni skerbno zbirali in v nar veči nevarščini preganjanja k molitvi in obhajanju sv. maše hodili. „Kristjani se združijo v celih občestvih (gmajnah) molit, da bi njih molitva za toliko močnejša bila. Naredijo tako rekoč terdno vojsko, naj bi Boga pobožno prisilili, in taka sila Bogu dopade.“ Tertuljan. — Molitev o svetih večerih začne; zato se večernice (vešpre) zvonijo. Prelepo zvoni pojejo — Večernice zvoni — Nedeljo oznanujejo — Gospodove časti. — Kdor vtegne in blizo ima, naj gre k večernicam v cerkev, kjer jih imajo; ako ne, naj doma s svojimi roženkranc moli in „sveto“ zapoje. V bogaboječih hišah se — Svet Roženkranc žebra (moli) — Kleči po starem oče še, — družina okolj nja. — Tudi kako sveto zraven zapojó, po stari šegi še nad njimi lepo čujejo nebeški angeljci. — Kristjan naj se o Gospodovih dnevih v cerkvi z mašnikom in z vso srenjo (faro) k molitvi združi, da bo vse enega glasa, enega serca, naj se moli ali poje, in kar je mogoče domače farno opravilo božje obišče. Kdor pa v cerkev ne more, naj se doma, ali na planini, če pase, k farni cerkvi oberne, poklekne, in se s sercem farmanom pridruži, ter odmoli mašne molitve, ali pa vsaj sv. roženkranc v ta namen. Tako mu bo ves svet božji tempelj, in njegovo pobožno serce oltar, na kterem Bogu daruje. — Nedeljo večer pokliči družino in otroke, in skleni Gospodov dan s svetim roženkrancem in s kako sveto pesmijo;

b) da poslušamo božjo besedo. Poslušati božjo besedo je vsakega kristjana o nedeljah in praznikih sveta dolžnost. Kakor je zapovedal Jezus svojim namestnikom oznanovati jo, rekoč: „Idite po vsem vsetu in oznanujte evangelje vsim stvarem; — učite jih deržati vse, karkoli sem vam zapovedal;“ tako je zapovedal tudi vernim poslušati božjo besedo, rekoč: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje;“

c) da vredno, pogostoma prejemljemo ssv. zakramente. Slišiš, kako te Jezus milo kliče: „Pridite k meni vsi, kteri se trudite, in ste obloženi; jaz vas bom pozivil.“ — Kako veselo pojdeš na svoj dom, ker pojde usmiljeni Jezus s teboj, kako lehko se boš nekdaj na svoj pravi dom v večnosti podal, ker bo Jezus tvoj tovarš. Tako se za

srečno smert pripravljaš, in vsaka sveta nedelja bo tebi nova greda bližej svetih nebes;

d) da doprinašamo dobre dela. Je v tvoji soseski bolnik, ki nima postrežbe, obišči ga, prinesi mu čerstve vode, če drugega ne gleštaš, ali mu prestelji. Je tvojemu sosedu dobra žena umerla, pojdi in udovca potolaži. Ima soseda bolne otroke, poglej, kako se jim godi. Se soseda pravdata in sovražita, nagovori prijatlja, da jih poskusita spraviti in tožbe dokončati. Vidiš zapuščene otroke, ki brez vsega nauka rastejo, pokliči jih, in kolikor moreš, poduči. — Nimaš kake priložnosti, živim dobro storiti, stopi po opravilu na pokopališče (britof) rajnih, in moli za verne duše tudi doma. Vzemi roženkranc v roke, pojdi po polju in moli za vse potrebe, za žive in mertve. Tako si boš prijatljev pripravil, ki te bojo v večno prebivališče sprejeli, nabral si boš zakladov za večnost; in naj si ravno ubošček na svetu živiš, bogat iz tega sveta veselo pojdeš; tvoje dela pojdejo s teboj, ako svete nedelje in praznike prav posvečuješ. Kako da imamo nedeljo praznovati, kaže nam Juri Gasteiner lepo. Njegovi starši so bili kmetiškega stanu. V vsem dobrem in v keršanskej veri so ga prav podučili. Akoravno je gerdo vreme bilo, je vendar že pervi v cerkvi bil, pobožno se vedel pri sv. maši in pazljivo pridigo poslušal. Tudi pri keršanskem nauku je vselej bil. Drugi čas v nedeljah je pobožne bukve prebiral in se s svojimi starši pogovarjal. Ko njegovi starši umerjó, se ón oženi. Bog mu podari hčer, ktero je prav keršansko izredil. Njegova žena mu umerje in on ostane sam, zakaj hči je svetu dala slovo in šla v samostan. On še živi 30 let. Ko zavoljo starosti ni mogel več bukev prebirati in v cerkev hoditi, je doma Jezusovo in Marijino življenje premišljeval. Sladko je zaspal v Gospodu, in dopolnile so se besede: „Blagor mertvim, kteri v Gospodu umerjó. Odslej, reče duh, naj počivajo od svojega truda; zakaj njih dela grejo za njimi.“

Sedaj lahko sami sprevidite, kteri svete nedelje prav ne posvečujejo, in kaj nam tretja zapoved božja prepoveduje. Svete nedelje ne posvečujejo:

a) vsi, ki po pregrešnih dobrih voljah tekó. Grešijo krstjani, ki se nedeljo gizdasto in nečimerno oblačijo. Prav je in spodobi se, da se ob svetih dneh lepše oblečeš, kedar na Gospodov praznik greš. Bogaboječi rajni Tomaž More, častitljiv spoznovalec kat. vere na Angležkem, se je tudi v ječi vsako nedeljo lepo pražno oblekel. Vprašali so ga, po kaj tako, ker

ga v ječi nihčer ne vidi? Odgovori: „Nisem se nikdar zato ob nedeljah in pravnikih lepše oblačil, da bi me častili, ali pa jaz ljudem dopadal; temuč le da Boga častim, kteremu so ti dnevi posvečeni.“ — Kako se pa ženski spol oblači, in pa zakaj? Ena vsa šumi, da bi jo slišali, kedar pride; druga s svojimi priselci, napersniki in pankeljci ljudi slepi; tretja na pol gola duše mori. „Taka nespodobna noša je dušna morija,“ pravi sv. Krizostom. Greh je ob nedeljah in zapovedanih praznikih igrati, dokler večernice, popoldanjska služba božja ne mine, naj bo kvartanje, kegljanje ali streljanje; ali pa če se čez deveto uro v kerčmah ostaja. — Greh je, cele noči preplesati, naj bo na gosli ali na citre, na očitnem raju ali po hišah doma, ker namesti da bi truplo počivalo, se le vgonobi in pogosto zboli. Vse to sveta cerkev svojim otrokom prepoveduje, pošteno dobro voljo za kratek čas na kake dve uri pa rada dovoli, da se v Gospodu razveselimo. Greh delajo, in se ptujih grehov deležni storijo kerčmarji ali oštirji, ki ob nedeljah in zapovedanih praznikih raje (bale) napravljajo, muziko najemljejo, in ljudi za dnar motijo. In kako gerdo po mnogoterih tabernah ravno o svetih nedeljah in nar večih praznikih ne le po dne, temuč tudi cele noči razsajajo, kolnejo, klafajo in razbijajo do belega dne! Pač bi se bolj spodobilo, naj bi kerčmar, kedar od perve maše pride, razpélo (britko martro), če njo še ima, s stene snel, pa do pondeljka ali clo do torka na dile (pod streho) zanesel, kakor da se toliko gerdega pred njo po kerčmi godi. Ni prav ne, da se pred križanim Jezusom po živinsko živi, kakor je po tabernah navada. Recite, ali ni taka?

b) Vsi, ki ob nedeljah grešijo in posebno Boga žalijo. Tako delajo pijanci, ki jih o svetih dnevih nar več srečamo, kterim je to tako v navadi, da mislijo, da bi nedelja ne bila cela, če bi vina ne čutili. Vsaka pijančina je smerten greh že ob delavnikih, dvakrat veči pa ob nedeljah. „Pijanci, veli sv. Pavl, nebeškega kraljestva ne bodo posedli.“ Kaj bo za dušo! — Taki so bojevalci, ki vina veči zabavljajo, pikajo, se kregajo, tepejo, bijejo in ubijajo, kupice trupijo, lomijo mize in stole, okervavijo stene in ceste, delajo hišam in celim soseskam grozo in strah. Ali je malo takih? — Voglarji in vlačugarji, ki se ob svetih dnevih s svojimi tovaršicami po kotih, clo po božjih potih potikajo, in nečiste grehe doprinašajo, ki se imenovati ne smejo. Ali se prešestvanja ne zgodi narveč ravno ob Gospodovih dneh? Da se Bogu usmili! —

Tudi ponočno ukanje pokoj Gospodovih dni (počivnih dni) jemlje, in je lehko smerten greh, ker je glas živinske razpuščenosti: „Ne bodite kakor konj in mezeg, ki pameti nimata.“ — Kdo bo grehov neizrečeno število povedal, ki jih nekeršanski kristjani ob nedeljah in praznikih doprinašajo! In pred Bogom so vsi prešteti. „Oh pomilovanja vredna neumnost toliko ljudi! Cel teden delate in se trudite za živež umerljivega trupla, ob nedeljah in praznikih se pa vidi, da se trudite in ubijate neumerljivo dušo pogubiti, v ktere zveličanje in večno srečo je zapovedano, nedelje in praznike posvečevati,“ pravi sv. Bernard.

Sklep.

Ljubi poslušalci! Samo en dan v tednu (nedeljo) si je dober Bog izvolil, naj bi njemu služili in za zveličanje duše skerbeli; — in poglejte! ljudje si vse prizadevajo, ravno ta dan Bogu vzeti in hudemu dati. Ali ni to strašna nehvaležnost in hudobija! — In kaj pride iz tega?

Človek, ti ukradeš Bogu en dan po svoji hudobiji, Bog bo pa tebi po svoji pravici šest dni zaslužka vzel, ter ti bo poslal vjimo, bolezen in uboštvo, kakor je zažugal, rekoč „Ako ne bote mene poslušali, in vseh mojih zapoved ne spolnovali, ako bote moje postave zaničevali, vas bom naglo z uboštvom in z vročino obiskal. — Vi bote zastonj žito sjali; od sovražnikov bo pojedeno. Nebo vam bom kakor železo in zemljo kakor bron storil. S vašim delom se bote zastonj trudili; zemlja ne bo rodila, in drevje ne bo sadu prineslo. Deset žen bo v eni peči kruha peklo; vi bote jedli; pa ne bote siti.“ „Resnica Gospodova vekomaj ostane.“ — Ne bojo imeli sreče ljudje, ne vspeha njih delo, ne teka njihovo blago, ker dnevov Gospodovih prav ne posvečujejo. Blagoslova (žegna) božjega ne bo; na božjem žegnu pa vse stoji. Ljudje, ki nedelj in praznikov ne posvečujejo, Boga pozabijo, in Bog jih zapusti. Časna nesreča in večno pogubljenje takim na vratu visi. Zatoraj praznujmo nedeljo, posvečujmo nedeljo, dajmo Gospodu dan, kterega si je izvolil; in On nam bo dal svoj blagoslov, dal nam bo časno in večno srečo! Amen.

XXXII. Keršanski nauk.

Šterta božja zapoved in otroci.

P. Kaj je v četerti zapovedi zapovedanega?

O. V četerti zapovedi je zlasti zapovedano, da naj otroci svoje starše ljubijo, spoštujejo, jim strežejo, v vsem, kar ni zoper božje zapovedi, pokorščino skazujejo, v dušnih in telesnih potrebah pomagajo, in za-nje molijo.

P. Kaj je v četerti zapovedi prepovedanega?

O. V četerti zapovedi je prepovedano, svojim staršem nepokoren biti, jih sovražiti, zaničevati, zasramovati, zmerjati ali preklinjati, jih v kaki potrebi zapustiti, ali jim škodovati.

P. Kaj je obljubljeno otrokom, kteri to zapoved spolnujejo?

O. Otrokom, kteri to zapoved spolnujejo, je obljubljeno dolgo in srečno življenje.

P. Česa se je bati otrokom, kteri te zapovedi ne spolnujejo?

O. Otrokom, kteri te zapovedi ne spolnujejo, se je bati najhujših časnih in večnih kazen.

Vvod.

Z gore Sinaj je Gospod Bog svoje desetere zapovedi naznanil Izraelcem. Na dve kamnitne tabli jih je zapisal in dal Mojzesu, da bi se nikdar ne pozabile. Na pervi tabli so bile tri zapovedi. In te tri zapopadajo dolžnosti, ktere proti Bogu imamo. Od teh treh zapoved smo se do zdaj učili. Danes bomo pa začeli tiste sedmere zapovedi razlagati, ki so bile zapisane na drugi kamniti tabli. In te zapovedi zapopadajo dolžnosti, ki jih imamo do svojega bližnjega. — Za dolžnostmi, ktere do Boga imamo, je Bog najpervič tiste postavil, ktere imajo otroci do svojih staršev. S tem pa je Bog pokazal, kako imenitna je ta šterta zapoved in koliko ona velja pred njegovim obličjem. Šterta zapoved, ki jo je Gospod Bog dal, se glasi: „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji.“ Zatoraj vam bom danes pokazal:

1. Kaj šterta zapoved otrokom posebno zapoveduje, in 2. kaj jim posebno prepoveduje; poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj šterta zapoved otrokom posebno zapoveduje?

Zapoveduje, da imajo otroci svoje starše ljubiti, — spoštovati, — jim streči, — v vsem, kar ni zoper božje zapovedi, pokorni biti, — jim v dušnih in telesnih potrebah pomagati, — in za nje Boga moliti. To so dolžnosti, ktere otroci do svojih staršev imajo. Otroci toraj imajo po božji zapovedi:

a) svoje starše ljubiti. To je že natorna zapoved, ki je globoko zapisana v serce vsakega človeka. Kdo bi svojega očeta, svoje matere ne ljubil? Tak človek, ki bi tega ne storil, bi bil hujši od živine. — Če premislimo, koliko ljubezen imajo starši do svojih otrok, koliko noči mora mati prebedeti zavolj svojega otroka, koliko bolečin in žalosti mora prestati; če premislimo, koliko skerbi ima oče, da svojega otroka preredi in ga na noge spravi, kako se mora truditi, da sam sebe, svojo ženo in svoje otroke preživi in oskerbi: oh kje je tisti nehvaležni otrok, da bi svojega očeta, svoje matere ne ljubil, in si ne prizadeval, nasprotno jim hvaležen biti, jim njih veliko ljubezen in dobroto povračati!

b) Svoje starše spoštovati. Modri in slavni papež Benedikt XIV. je bil sin nekega ovčarja. Ko je papež bil, se po Rimu razglasi, da ga bojo njegova mati obiskali. Veliko ljudi jej je šlo naproti, da bi mater papeževo spodobno sprejeli in tako v materi sina častili. Ali mati so se prelepo oblekli, kar Benediktu ni dopadlo. On je djal: „To niso moja mati, jaz ne poznam te visoke gospe. Moja mati so preborni, kakor da bi se zamogli tako obleči.“ Mati ne vejo, kaj početi. Domu se vernejo, navadno borno se oblečejo in vnovič se na pot v Rim podajo. Zdaj zavpije Benedikt: „Ja, to so moja mati, in nihče ne ljubi svoje matere tako kakor jaz.“ Po teh besedah objamejo svojo borno mater vpričo vseh in jih sladko poljubijo. To je sam Bog zapovedal, sam božji duh govori od tega v sv. pismu, rekoč: „Kdor se Gospoda boji, spoštuje starše, in svojim višim, kakor Gospodu služi. Spoštuj svojega očeta z djanjem, z besedo in vso poterpežljivostjo, da njegov žegen čez te pride in do zadnjega pri tebi ostane; očetov žegen otrokom hiše uterdi, materna kletev jih pa do tal podira.“ „Spoštuj svojega očeta in svojo mater, pravi sv. ap. Pavl, ta je perva zapoved, ktera ima obljubo, da ti bo dobro in dolgo živiš.“ — Kako pa skazujejo otroci spoštova-

nje do svojih staršev? Po tem, da od svojih staršev dobro mislijo, da se lepo proti njim obnašajo, da spodobno ž njimi govorijo, da se za njih čast in dobro ime potegujejo, da jih zagovarjajo, da njih slabosti pokrivajo s plajšem kerš. ljubezni, in da tudi sami poterpežljivo prenašajo njihove slabosti, ktere stari ljudje imajo. Stari Tobija je svojega sina učil: „Moj sin! poslušaj besede mojih ust in hrani jih terdno v svojem sercu. Kedar bo Bog mojo dušo vzel, pokoplji moje telo in spoštuj svojo mater vse dni svojega življenja.“ To je mladi Tobija zvesto spolnoval, in Bog ga je že na tem svetu obilno blagoslovil, kakor je sam to obljubo storil.

c) Svojim staršem streči. To je dolžnost, ki jo vsak hvaležen otrok z veseljem dopolnuje. Dokler so otroci mali, jim starši strežejo, kedar pa otroci odrastejo in že sami delati znajo, morajo pa oni staršem streči, pomagati — posebno v njih slabosti, starosti in bolezni jim na strani stati, jih podpirati, ž njimi prav ljubeznjivo ravnati in poslajšati zadnje dneve njihovega življenja. K temu opominja božji duh, ki pravi: „Moj otrok, preskerbi svojega očeta v njegovi starosti, in ne žali ga, dokler živi.“ In sv. Ambrož pravi: „Nahrani svojega očeta, in preživi svojo mater. In če svojo mater tudi preživiš, vendar ji še nisi terpljenja povernil, ki ga je zavoljo tebe nosila; ti jej še nisi povernil živeža, kterega je tebi dajala, kedar je z materno ljubeznijo tebe dojila; ti jej še nisi povernil gladu, ki ga je zavoljo tebe prebila. Zavoljo tebe se je ona postila, zavoljo tebe je bedela, zavoljo tebe se je jokala — in ti bi jo pustil zdaj pomanjkanja terpeti! O sin! strašno sodbo si nakopavaš, če svoje matere ne priživiš in oskerbiš!“ Čudno lepe izglede sta nam zapustila egiptovski Jožef in mladi Tobija, kako moramo tudi mi ljubeznjivo skerbeti za svoje starše, jim postreči in tiste v njih starosti in slabosti podpirati. — Nekega dne so sedajni papež Pij svoje vojščake pregledovali. Mlad fantiček se prerine tje do sv. Očeta in jim podeli prošnjo, ktero je sam napisal. Prošnja pa se je glasila tako-le: „Sv. Oče! imam ljubo, ubogo, bolno mamico, sam sem pa še premlad in preslab, da bi zamogel njo in sebe živiti. Terdoserčni hišni gospodar hoče nas izpod strehe potisniti in postaviti pod milo nebo, ako mu ne plačava 4 tolarje, ktere sva mu za izbo dolžna. Oh! kako srečna bi naju mogli štiri tolarji storiti! Sveti Oče! posodite mi te štiri tolarje, ko dorastem in si kaj prislužim, zvesto jih bom povernil.“ Papežu Piju se je milo storilo pri sercu, in vkazal

je, naj se fantiču da deset tolarjev. „Naka! odgovori deček, naka, jaz potrebujem le samo 4 tolarje.“ Sv. oče Pij pa dečaka na lice potrapljajo in rečejo: „Le vzemi le, majhni, pridni sin! Štiri so za te, šest jih je pa za tvojo bolno mater, in tako dolgo, da ti dorasteš, bom jaz za vaju stanovnino plačeval.“ To je bil priden sin, ki je svojej bolnej materi lepo stregel.

d) Svojim staršem v vsem, kar ni zoper božje zapovedi, pokorni biti. — Sv. ap. Pavl pravi: „Otroci, bodite pokorni staršem v vseh rečeh.“ „Moj sin! ohrani zapovedi svojega očeta, in ne zapusti postave svoje matere.“ Lep izgled prave otročje pokorščine nam je posebno Izak, ki je bil svojemu očetu Abrahamu tako pokoren, da bi se bil tudi umoriti dal Bogu za dar, ko bi tega angelj zabranil ne bil. Otroci morajo toraj svoje starše radi, z veseljem in hitro ubogati, kar jim rečejo in zapovejo. Že na licu jim morajo brati, kar bi starši od njih radi imeli. — Samo takrat bi jih ne smeli ubogati, ko bi jim kaj takega zapovedali storiti, kar je greh; postavim: legati ali krasti ali kaj drugega, kar je zoper božje zapovedi. Tedaj se morajo otroci spomniti besed sv. pisma, ki pravijo, da mora človek Bogu bolj pokoren biti, kakor ljudem. — Ali kaj takega keršanski starši gotovo zapovedali ne bodo; tega Bog obvari!

e) Svojim staršem v dušnih in telesnih potrebah pomagati. Ne samo v telesnih, temuč tudi v dušnih potrebah jim morajo na pomoč priti. Otroci morajo svoje starše lepo tolažiti, kedar so žalostni; na božjo previdnost spominjati, kedar omagujejo; morajo tiste s svetimi zakramenti previditi dati, kedar so bolni; morajo za njih telesni in dušni blagor skerbeti. Kako lepo je to dopolnil egiptovski Jožef, ki je svojega starega očeta Jakoba tako lepo preskerbel, njega v starosti tako ljubeznjivo podpiral, in poprej ni zaputil, dokler mu ni oči zatisnil in ga spodobno pokopal! — Nar lepši izgled pa, kako morajo otroci svojim staršem v dušnih in telesnih potrebah pomagati, nam je sam Jezus zapustil. Na križu je visel v strašnih bolečinah in smertnih težavah. Ali svoje matere še takrat ni pozabil. K Janezu se oberne, rekoč: „Sin, glej tvoja mati;“ in k Mariji reče: „Mati! glej tvoj sin!“ S temi besedami je svojo mater Janezu sporočil, da bi on za njo skerbel — nas pa lepo podučil, kako tudi mi za svoje starše skerbeti in tistim k dušni in telesni sreči pomagati moramo. — Poslušajte, koliko priden in pobožen

otrok premore, da svojega očeta spreoberne! Bogat in visok gospod je živel pred svetom scer pošteno, pa za sv. vero in cerkev je le malo maral. Bil je pošten pa brezveren mož, kakor jih je zdaj dosti po svetu. Bog mu je pa dal verno ženo pa ljube, pridne otročiče. Mlajši sinček se je ravno pripravljal na pervo sv. Obhajilo.

Zdaj pa poslušajte, kaj in kako oče sam pripoveduje: „Le še malo dni je bilo, kar pride otrok, vernivši se v sredo iz cerkve, zjutraj k meni v moje stanovanje, in me najde samega. „Oče," mi reče, „v dan pervega svojega Obhajila ne bom pristopil k altarju, da bi vas poprej ne prosil za zamero, ker sem vas žalil s svojimi grehi in pomotami in vam s tem britkost delal. Potlej vas moram prositi tudi za blagoslov; poprej pa dobro pomislite hudo, kar sem storil, da mi bote očitali in potlej odpustili."

„Moj ljubi otrok," odvernem mu, „oče vselej rad odpusti, še celo nepokornemu otroku, jaz pa sem vesel, da ti zamorem reči, da sem zdaj zadovoljen s teboj in ti nimam kaj očitati. Le nadalje tako Boga ljubi, pridno delaj in spolnuj svoje dolžnosti, tako boš svojim staršem napravljal zadovoljnost in veselje ter jih prav srečne storil, da so v tebi požlahtnili podobo Božjo."

„Oh oče! ljubi Bog, ki vas tolikanj ljubi, mi bo pomagal, da vam bom delal zadovoljnost in veselje, zmiraj molim za to milost. Molite še vi za-me!" — „Bom, moj otrok!" — Gledal me je s solznimi očmi, potem me priserčno objel, jaz sam sem bil ginjen. „Oče" . . . . povzame. „Kaj češ, moj ljubi mali?" „Oče moram vas nekaj prositi."

Razumel sem, kaj hoče, ali bal sem se tistega in bil sem dosti zanikaren, ter sem sinovo boječljivost v svoj prid obernil. „Le pusti," sem mu rekel, „zdaj imam opraviti, drevi ali jutri zjutraj mi utegneš povedati, kaj da želiš, in ako bo tvoji materi prav, dobil boš."

Mali ubožec je bil ves v zadergi, serčnost ga zapusti, poljubi mi roko, odide očitno ginjen v svojo spavničico, med mojo in njegove matere pisarno sobo. — Očital sem si, da sem mu britkost napravil, pa tudi zavoljo svoje lastne zanikarnosti. Grem za njim, ga tolažit. Vrata njegove sobice so bile na pol odperte; pogledam notri, pa brez vsega šuma. Klečal je pred podobico sv. Alojzija in je molil z nar večo gorečnostjo. — V tem trenutku se mi je pojasnilo, kako bi nas ginil pogledati angelja. Vernem se, sedem k mizi in si z

obema rokama obraz zakrijem — bilo mi je na jok; nektere trenutke tako poslonim.

Ko zopet glavo vzdignem, stoji moj mali sin pred menoj in mi boječ, pa vendar z nekako določnostjo in veliko ljubeznijo v oči gleda.

„Oče," spregovori slovesno, ne morem svoje prošnje odkladati, in moja mati, to dobro vem, ne bodo temu nič nasproti. Tako rad bi, da bi Vi šli z materjo in z menoj k sv. Obhajilu, ko bom pervikrat šel — nikar mi ne odrecite, ljubi oče, storite to za Boga, ki je tako dober in Vas tako ljubi."

Oh! nič več nisem mogel zopervati — pritisnil sem na persi svojega otročiča in jokal. — „Bom," sem rekel nato, „bom, moj dobri, ljubi otrok, šel bom, še danes me ob roci pelji k svojemu spovedniku in reci mu: Tukajle so moj oče, spet vendar enkrat hočejo veliko noč obhajati — pervo od svojega pervega obhajila."

Oba sva se tako na glas jokala, da je mati slišala in zraven prišla. Precej je vedela kaj in kako, in je tudi ona jokala z nama — solze veselja zavoljo najdenega očeta! In leta je bil mož beseda. V dan pervega Obhajila svojega nar mlajšega sina sem vendar spet enkrat veliko noč obhajal. — „O kako lepa, lepa velika noč!" To se pravi staršem v dušnih potrebah pomagati.

f) Za svoje starše moliti. Vsak dan morajo za nje moliti in prositi Boga, da bi jim vsega dal, česar za dušo in truplo potrebujejo; da bi jim Bog povernil, česar jim oni poverniti ne zamorejo. Če so pa že pomerli, morajo za nje moliti, da bi jim Bog dal večni mir in pokoj in priti v nebeško veselje. — Vse to je v šterti zapovedi zapovedano.

Zdaj veste, ljubi otroci, kaj vam šterta božja zapoved zapoveduje; sedaj pa poslušajte:

2. Kaj vam ta zapoved prepoveduje?

Prepoveduje: staršem nepokoren biti, jih sovražiti, zaničevati, zasramovati, zmerjati ali preklinjati, jih v potrebah zapustiti ali jim škodovati. Vse to je ostro prepovedano v šterti zapovedi. Strašno ojstre besede govori Bog čez otroke, ki šterto zapoved prelomljajo in s svojimi starši gerdo ravnajo. Bog sam pravi: „Preklet bodi, kteri ne spoštuje svojega očeta in svoje matere." Na drugem kraju sv. pismo pravi: „Kdor svojega očeta ali mater kolne mora smerti umreti." „Oko tega, kteri očeta zasramuje, in porod svoje matere zaničuje, naj ob potoku krokarji izkljuvajo in mlade postojne snedó."

In Jezus sam pravi: „Kdor očeta ali mater kolne, mora smerti usmreti.“ V starem testamentu je Bog zapovedal, take hudobne otroke pred sodnika peljati, jih zavolj terdovratnosti tožiti in ljudstvo jih je moralo s kamnjem pobiti. In čeravno v novem testamentu Bog tega ne zapoveduje, tako se njegova ostra pravica vendar že na tem svetu razodeva nad takimi hudobnimi otroci — gotovo se pa enkrat na unem svetu razodela bo. Otrokom, ki šterto zapoved prelomijo, se je nar hujših časnih in večnih kazen bati! — Le poslušajte: Zunaj nekega mesta je živela v letu 1834 premožna udova s svojim blizo 24 let starim sinom. Ime mu je bilo Martin. Mati, polna upanja, da bo sin, kedar gospodarstvo prevzame, njene dobrote spoznal, mu na vso moč streže. Sinu se je preborno zdelo z drugimi pri mizi jesti; pa mu tudi ni treba bilo, ker mu je mati zmiraj po strani kaj boljšega pripravila. Domači so jo svarili, da to nič dobrega prineslo ne bo, ali oslepljena mati ni porajtala.

Komaj je sin 24 let doveršel, začne po litužih hoditi, in ker so tistega leta močne vina bile, je večkrat zlo vinjen domu prišel, ter po hiši razsajal in rjuvel, kot divja zver. Mati ga opominja in krega, da je tako obnašanje zlo gerdo, ali hudobni sin, s tem še bolj razkačen, zgrabi mater za roko, jo verže po jizbi in zavpije: „Poberi se k . . . iz hiše, tukaj ni nič več tvojega; zdaj sem jaz gospodar!“ — Mati, vsa žalostna in objokana, tožuje ravnanje svojega nehvaležnega sina bližnjim sosedom in znancem, kteri so namesto omilovanja jej djali: „Saj si sama tega kriva, zakaj nisi sina bolj dobro odgojila.“

Materi ni bilo več pri sinu obstati. Po izročilu rajnega očeta mora njemu gospodarstvo prepustiti in se v druge kraje podati. Komaj je mati iz hiše, že vzame hudobni sin nesramno žensko k sebi, in ž njo pregrešno živi.

Zavoljo svoje zapravljivosti je bil čez tri leta primoran, lep stan prodati, in kupi pol ure daleč od tam bolj slabega, kterega je dve leti pozneje zopet zavoljo dolgov prodati moral. Nekaj mu še denarjev ostane, s katerimi se s svojo vlačugo v ptuje kraje poda, kjer od nikogar poznan kakor zaročen ž njo živi.

Stari pregovor je: Dnar ima kratek rep. Zato se je hudobni človek z zapravljivostjo in potepanjem po svetu kmalo denarja znebil. Kakor hitro nja vlačuga zapazi, da mu penezov

manjka, ga berž popusti in se v svojo domovino poverne, kjer jo je prej ali slej božja šiba dosegla.

Martin, brez dnarja in od vseh zapuščen, je začel po parnah in skednih se potikati in prenočevati, zakaj prositi ga je bilo sram, ker je bil obilnosti navajen; zdaj pa je moral lakote terpeti. Pozabil je moliti in se s skesanim sercem k Bogu oberniti; zato je bil tudi od Boga zapuščen. Nikomur se ni usmilil, in tako je od lakote in nesnage na neki parni konec vzel, kjer so mertvega našli.

Glejte, strašen konec nehvaležnih otrok!

Sklep.

Tako strašno in žalostno se godi otrokom, ki šterte zapovedi ne spolnujejo. Kaj pa je otrokom obljubljeno, ki to zapoved spolnujejo? Obljubil jim je Bog dolgo življenje, časno in večno zveličanje. Da se takim otrokom dobro godi in večno živijo, ki šterto zapoved spolnujejo, od tega nam pričuje sv. pismo na več krajih; od tega se sami še dandanešnji prepričamo. Šterta zapoved ima poseben blagoslov. Otrokom, ki to zapoved na tanko dopolnijo, bo dobro na svetu; ali če jih Bog tudi s časnim premoženjem ne oblagodari, imajo pa vendar zmirom veselo serce, dobro vest, kar je več vredno, kakor polne skrinje zlata — in na unem svetu jih čaka plačilo — večno zveličanje. Amen.

XXXIII. Keršanski nauk.

Šterta zapoved in starši pa predpostavljeni.

P. Kaj so starši svojim otrokom dolžni?

O. Starši so dolžni:

1. Svoje otroke v pravi veri in drugih potrebnih vednostih ali sami podučevati ali pa skerbeti, da jih kdo drug podučuje, ter v božjem strahu jih rediti.

2. Vsako pohujšanje, kolikor je mogoče, odvračati in jim z lepim življenjem dober zgled dajati.

3. Za dušno in telesno srečo svojih otrok skerbeti, česar potrebujejo, jim pridobiti in dati, in kolikor je mogoče, pomagati jim.

4. Svoje otroke, kedar se pregrešé ali kaj napčnega storé, ne preveč, ne premalo, ampak vselej z ljubeznijo in mirno strahovati.

P. Ali četerta zapoved samo otroke in starše zadeva?

O. Četerta zapoved ne zadeva samo otrok in pa staršev, ampak tudi vse podložne in vse njihove duhovske in deželske gosposke, kakor tudi vse učenike, in prav za prav tudi vse tiste, ki so po svoji starosti in imenitnosti spoštovanja vredni.

P. Ktere dolžnosti imajo podložni do svojih viših in gosposk?

O. Podložni imajo dolžnost do svojih viših in gosposk, bodi si dobrih ali hudobnih, tako obnašati se, kakor otroci do svojih staršev. Kar je otrokom do njih staršev zapovedano in prepovedano, to je večidel vse tudi podložnim do njih viših zapovedano in prepovedano.

P. Ktere dolžnosti imajo gosposke in viši do svojih podložnih?

O. Gosposke in viši imajo sploh do svojih podložnih večidel vse tiste dolžnosti, ktere imajo stariši do svojih otrok; zlasti pa so dolžni svoje podložne pri pravi veri ohraniti, ž njimi pravično ravnati, jih zoper silo in krivico braniti.

Vvod.

Šterta zapoved božja obsega dolžnosti, ktere otroci do svojih staršev imajo. Keršanski otroci! danes osem dni ste jih slišali. Vselej jih nosite v svojem sercu, imejte jih vedno pred očmi in zvesto in na tanjko jih spolnujte, da bote dolgo živeli in vam dobro bode na zemlji. V nekej vasi je živela udova. Imela je samo enega sina. Enkrat se peljeta na polje in gredé se začneta prekarjati zavoljo male reči. Razjezeni sin potisne z nogo svojo mater z voza. Hudobca mati hudo prekolnejo. Sin zapusti svojo mater, gre v ptujo deželo in dobi službo pri bogatem in žlahtnem gospodu. Dobro se mu godi in ne hodi mu več na misel, kar je svoji materi storil. Njegov gospod pa je grešno živel z neko gospo drugega žlahtnega gospoda. Da je le zvedel, da ga ni doma, je že bil tam. Enkrat se tudi spravi gospod s svojim služabnikom na pot, vzame veliko denarja seboj, da bi družino pomazal. Med potjo pa se prigodi, da denar zgubi. Zdaj gresta ga iskat, pa ga ne najdeta. Mladi gospod obdolži svojega služabnika, da je denar za se ohranil. Ker je nedolžen, zato prederzno gospodu odgovori, da ga nima. Na to potegne gospod svojo sabljo in jo zažene v njega in mu skoraj nogo odseka. Gospod se vsede na konja in jezdi domu. Služabnik pa ostane na pol mertev v tem samotnem kraju. Veliko kervi je že zgubil in gotovo bi bil

moral konec vzeti, ko bi mu Bog ne bil pomagal; zakaj on noče smerti grešnika, ampak da se spokori in živi. Živel je v tem kraju pobožen puščavnik. On sliši ječati in zdihovati in se bliža in najde kervavega služabnika. On mu zaveže rane, kakor mu je mogoče, in nese skoraj mertvega v svojo bajtico. Doma mu odveže nogo in jo čisto odvzame. Napravi zdravila in rano spet obveže. Ko se bolnik malo zave, ga opomni puščavnik, da se svojih grehov spove in z Bogom spravi. On boga in pove, da je ravno s to nogo, ktero je zgubil, enkrat svojo mater z voza potisnil in da v tem plačilo spozna. Puščavnik ga še bolj poduči, kako da ima za svojo dušo skerbeti. Ozdravljen na truplu in duši zapusti služabnik puščavnika in hvali Boga, da ga je tako kaznoval! Zatoraj lepo imejte svoje starše, da dolgo živite in vam dobro pojde na zemlji!

Pa šterta zapoved ne obsega samo teh dolžnost. Ona obsega tudi dolžnosti, ktere imajo starši do svojih otrok, dolžnosti, ktere imajo podložni proti svojim naprejpostavljenim; dolžnosti, ktere imajo hlapci in dekle proti svojim gospodarjem in gospodinjam; dolžnosti, ktere imajo mladi ljudi proti starim, in dolžnosti, ktere imajo naprejpostavljeni proti svojim podložnim. Le na kratko vam hočem govoriti od teh dolžnost.

Razlaga.

1. Ktere dolžosti imajo tedaj starši do svojih otrok? Starši so dolžni:

a) Svoje otroke v pravi veri in v drugem potrebnem znanju podučevati, in jih v božjem strahu vaditi. Dvojni cilj in konec ima vsak človek doseči: Da se zna na tem svetu pošteno preživeti, in da si za uni svet večno zveličanje zaslužiti zna; to je njegov imenitnejši cilj in konec. Zatoraj je sv. dolžnost staršev, svoje otroke v kerš. veri podučevati, in v šolo in cerkev pošiljati, da se bodo tam izučili, kar jih sami učiti ne znajo, in ne morejo in v božjem strahu jih vaditi! Posebno naj mati svoje otročiče že od mladih nog lepo in zvesto v sv. veri podučuje. Materini nauki tičijo otrokom globoko v sercu, da jih nikoli ne pozabijo. Znano nam je, kaj je Robert Blum leta 1848 zoper sv. vero in katoliško cerkev kvantal in počenjal. Bil je kot puntar na Dunaju vjet in k smerti obsojen, — strelili so ga. Kdo bi bil verjel, da se bode ta sovražnik sv. kat. cerkve še kedaj spreobernil!

Zgodilo se je pred smertjo; v svoji zadnji uri je bil ves ponižen, je objokan pokleknil pred katoliškega duhovnika, se spovedal in prosil za sv. obhajilo. In veste, kako se je to zgodilo? Blum se spomni svoje dobre matere in njenih lepih naukov, se milo razjoka in se spokori. Bog se ga je usmilil, — to so storili materni nauki! — Ravno tako morajo pa starši tudi za to skerbeti, da se bojo otroci dela privadili ali kakega rokodelstva se naučili, da si bodo znali enkrat sami svoj kruh služiti in se pošteno preživiti.

b) Dolžni so starši vse pohujšanje, kar je mogoče od svojih otrok odvračevati, in jim dobre izglede dajati. Posebno staršem veljajo tiste besede Jezusove, ko pravi: „Kdor pohujša enega teh malih s kako gerdo besedo, s preklinjevanjem, ali z gerdim zaderžanjem, — ali kdor svojim otrokom ne zabrani, da bi se od koga drugega pohujšali, temu bi bilo bolje, da bi se mu mlinski kamen na vrat privezal in potopil v globočino morja.“ Pohujšanje malih otrok je njih dušna smert. Zatoraj je dolžnost staršev, vsako pohujšanje od svojih otrok odvračevati, — in z lepim, bogaboječim in keršanskim življenjem tudi svoje otroke napeljevati, da bojo tudi pobožno živeli. Če bote vi starši sami prav brumno živeli, ne bo vam treba svojih otrok veliko učiti. Vaše življenje bo za otroke živa pridiga, ki jih bo z vso močjo za seboj potegovala. — Ko bi pa svoje otroke še tako lepo učili in znali tako sladko govoriti, kakor sv. Krizostom ali sv. Bernard, ko bi jim vi še toliko zlatih naukov dajali, vi sami bi pa po teh naukih ne živeli jim in morebiti prav slabe izglede dajali: vsi vaši nauki, vse vaše besede, vse opominjevanje, svarjenje, — vse bi bilo prazno in brez sadu. Vaši otroci ne bodo gledali na vaše besede, ampak na vaše življenje. Kdor pa samo lepo uči, sam pa tako ne živi, tisti prazno slamo mlati. — Zatorej dajajte dobre izglede pravičnega in poštenega življenja, le tako bote svoje otroke najboljše zredili po keršansko, da bodo tudi oni enkrat pošteni ljudje in brumni kristjani. Oče, kteri je rad pil, prepove svojemu sinu, da bi ne klel, ker Bog vse sliši. „Ali je to resnica?“ praša otrok, ali more tudi vse viditi?“ „Se ve da,“ odgovori oče. „Tako se bojim tudi za vas, ljubi oče,“ odgovori sin, zakaj včeraj je tudi vas pijane vidil.“

c) Starši so dolžni za telesno in dušno srečo svojih otrok skerbeti. To dolžnost jim je sam Bog naložil. Ta dolžnost je že po natori v serce staršev zapisana. Saj še živina za svoje mlade skerbi; kaj bi človek ne skerbel! — Karkoli

otrokom k pravi sreči služi, k temu so jim tudi starši dolžni pomagati; dolžni so jim vse potrebno pripraviti in dati, postavim: za živež skerbeti, za zdravo prebivališče, posebno jim oblačilo pripraviti in druge potrebne reči, da bodo zamogli v šolo in cerkev hoditi. — Koliko je pa takih staršev, ki nobene vesti nimajo, — ki nič ne poskerbijo za svoje otroke, ki jim še oblačil ne pripravijo, da bi zamogli v cerkev priti. In tako se zgodi, da otroci brez Boga, brez podučenja, divji in sirovi zrastejo in ravno tako slabi kristjani postanejo, kakor so njihovi malopridni starši. To je velik greh, taka neskerbnost za svoje otroke; taki starši bodo tudi enkrat težki račun imeli pred tistim, kteri jim je otroke bil izročil.

d) Dolžni so starši, pregreške in slabosti svojih otrok ne premehko — pa tudi ne preojstro kaznovati; ampak, kar je prav — z ljubeznijo in s krotkostjo jih morajo kaznovati, kakor je potreba; ne z jezo in preklinjevanjem, ker tako kaznovanje ne bi otroka poboljšalo. Sv. pismo pravi: „Komur se šiba škoda zdi, tisti sovraži svojega sina; kteri ga pa ljubi, ga tudi vedno v strahu ima.“ O kako tisti starši svoje otroke sovražijo, kteri jih nikoli ne strahujejo, če so ravno malopridni, ki jih razvajajo, jim vse pripuščajo in nobenega straha ne dajejo. Iz takih otrok ne bo nikdar kaj prida. Taki otroci bojo enkrat svoje starše v grob preklinjali zavoljo tiste slepe ljubezni, ki so jo do njih imeli, da so jim vse dovolili, jih malopridne ljudi in slabe kristjane zredili. — Poslušajte: Okoli sedemdeset let bo že, kar je neki Jabel pri Mokricah na Dolenskem obešen bil. Ker je ko otrok od matere preveč potuhe imel, in ga ni smel oče kaznovati, tako je že otrok zmerom razujzdan bil. Kedar je veči odrastel, začel je pijančevati, razsajati in krasti, in je tolik tat postal, da je v Mokriški grajščini denarsko kaso ukradel, in iz turna na tla vergel. Na to je bil vjet, v ječo zapert, in v smert obsojen, da bo obešen. Preden je pa obešen bil želel je še z materjo govoviti. Ko je mati k njemu prišla, začela ga je objemati. Sin jej reče: Mati, dajte mi, da se še enkrat na vaše persi naslonim. Mati mu to privoli; on pa popade z ustmi za persi in odgrizne, kolikor je zamogel z zobmi zagrabiti, rekoč: „Mati! vi ste meni persi dajali, zakaj me pa niste bolj v strahu imeli? Zakaj ste meni potuho dajali, da moram zdaj tako nesramno obešen in umorjen biti?“ — Strah morajo otroci imeti; pa keršanski strah. Otrok se mora kaznovati, kedar zasluži. Če pa svoje otroke strahujete ali kaznujete,

prav in modro je, — ali kolnite jih pa le nikoli ne! To nikoli dobro ne izide. Mlada, pridna deklina v Vesprimski stolici na Ogerskem je že več let v neki fabriki delala pri nekej vertivni mašini. Le pičlo je zaslužila, pa vendar je s tim preživljala sebe in svojo mater, — ta pa je bila jezovita, prepirljiva ženska. Neko jutro začne ta hudobna mati za nekaj nad svojo hčerjo strašno režati in jo odpravi s to-le besedo: „Naj ti že enkrat roko stare!“ In res, nekaj dni potem se to zakletje spolni. Ubogo dekle se namreč spotakne na podu, se lovi in seže z desnico v kolesa, — in ko bi trenil, zgubi roko do zgornega člena. Starši, ne kolnite svojih otrok! Otroci so potrebni strahú; ali potem se mora pa spet za ljubo imeti, kedar so poboljšajo, kakor je tudi evangeljski oče svojega zgubljenega sina ljubeznivo sprejel, ko se je zgrevanega serca k njemu nazaj povernil. — Ne pozabite pa tudi nikdar za svoje otroke moliti. Tudi to je vaša dolžnost. Prosite Boga vsak dan, da bi Bog dal vam in vašim otrokom pravo pamet, brumno serce, da bi prav Bogu služili in enkrat v nebesa prišli. To so vaše dolžnosti, ki jih imate do svojih otrok, ktere vam danes posebno na serce položim.

2. Šterta zapoved zapopada pa tudi dolžnosti, ki jih imajo podložni proti svojim naprejpostavljenim — duhovskim in deželskim.

Skoraj ravno tiste dolžnosti imajo podložni do svoje gosposke, duhovske in deželske, kakor otroci proti svojim staršem. Dolžni so jih ljubiti, spoštovati, jih ubogati, jim dati, kar jim gre in pa za nje moliti. Kako je nek zamorec svojega duhovnika ljubil in spoštoval nam kaže sledeča prigodba: Nek misijonar pride v francosko Gugano. Tam obišče lepo pokopališče. Vidi zamorec misijonarja grob delati. Hitro mu se bliža in ga tako-le nagovori: „Dober dan, oče, pojte z menoj!“ „Moj prijatelj, ga vpraša, kam me popelješ?“ „Prosim oče, pojte z menoj, jaz vam bom nekaj pokazal, česar še niste vidili.“ Kmalo prideta k tistemu kraju, kamur ga je hotel peljati. Lepa senca je bila in med lepimi drevesi je bila lepa gomila.“ Glejte, pravi zamorec, tu počivajo oče Legrand, kteri so me kerstili, so me našli in tolažili, ko sem bolen bil. Oh, kako dobri so bili! Kako so ljubili zamorce! Oni so kerstili naše otroke in jih požegnali. Nikdar ne bom svojega očeta Legranda pozabil.“ Potem poljubi grob in svitla solzica kane na grob.

Ravno te dolžnosti imajo hlapci in dekle proti svojim gospodarjem in gospodinjam. Dolžni so jih spoštovati, jih

ubogati, jim zvesto služiti in za nje Boga moliti. V Bernu umerje l. 1852 bogata gospa. Dediči ali erbi med seboj razdelijo premoženje in so bili žadovoljni. „To ni še vse, pravi stara dekla rajne gospe, in pelje jih v svoje izbo. Tam jim odpre skrito škrinjo, kamor je rajna gospa svoj denar zakrila o času Sonderbundske vojske. Bilo je 28.000 frankov. Od tega dobi zvesta dekla 2100 frankov. Taka zvestoba ni samo vredna, da se hvali, ampak tudi da se posnema.

Ravno tako morajo tudi mladi stare ljudi spoštovati in jih v časti imeti. Že ajdje in neverniki so stare ljudi visoko spoštovali; veliko več se to kristjanom spodobi in je tudi v šterti zapovedi zapovedano.

3. Ktere dolžnosti pa imajo gosposke in naprejpostavljeni do svojih podložnih?

Gosposke in naprejpostavljeni imajo do svojih podložnih večidel tiste dolžnosti, ktere imajo starši do svojih otrok. Kakor so dolžni starši za časno in večno srečo svojih otrok skerbeti; ravno tako so dolžni vsi naprejpostavljeni, duhovski in deželski, za časno in večno srečo svojih podložnih skerbeti. Deželska gosposka je posebno dolžna, svojim podložnim za mir in pokoj skerbeti, jim pravico ohraniti, in jih vse krivice in sile varovati. Turski cesar Soliman dobi l. 1521 Beligrad v svojo oblast. On se potem domu verne. Neko jutro pride skoz vse straže neka žena k njemu, se mu globoko priklanja in ga tako-le nagovori: „Gospod! tvoji vojšaki so mi slednjo noč mojo hišo oropali in mojo živino odgnali, kje bom zdaj stanovala in kako svojih dvanajstero otrok redila?“ Sultan se začne smejati in pravi: „Ti si morala terdo spati, da nisi slišala roparjev.“ „Resnično je, da sem spala, odgovori žena, zakaj zaupala sem, da bote vi za me čuli, predpostavljeni imajo ja za svoje podložne čuti in skerbeti.“ Ta odgovor Sultanu dopade. Jej podari denarjev in jej vso škodo poverne. Duhovska gosposka je pa posebno dolžna, svoje podložne v pravi kerš. veri podučevati, jih od hudega nazaj deržati, jih k lepemu, brumnemu življenju napeljevati, jim svete zakramente deliti in jih tako prav voditi na poti proti večnemu zveličanju.

Sklep.

Vse te dolžnosti so v šterti zapovedi zapopadene. Vse te dolžnosti, ki jih imate vi otroci proti svojim staršem, — ktere imate vi starši proti svojim otrokom, — ktere imate

vi hlapci in dekle proti svojim gospodarjem in gospodinjam, — ktere imate vi mladi proti starim ljudem, — ktere imate vi podložni proti svojim duhovskim in svetovnim naprejpostavljenim sem vam danes v tej šterti zapovedi na kratko razložil. Blagor vam, če jih bote zvesto dopolnovali, kakor pravi Jezus: „Blagor tistim, ki besedo božjo slišijo, jo v sercu ohranijo in sad obrodijo dobrih del.“ Amen.

XXXIV. Keršanski nauk.

Peta božja zapoved.

P. Kaj je v peti zapovedi zapovedanega?

O. V peti zapovedi je zapovedano:

1. Mir in edinost imeti z vsemi ljudmi, tudi s tistimi, ki so nas razžalili.
2. Vsakemu dobre zglede dajati.
3. Bližnjemu dušne in telesne dobrote skazovati.

P. Kaj je v peti zapovedi prepovedanega?

O. V peti zapovedi je prepovedano, koga drugega ali sebe samega umoriti ali poškodovati.

P. Kaj se v peti zapovedi še prepoveduje?

O. V peti zapovedi se tudi prepoveduje: jeza, sovraštvo, pohujšanje in vsako razžaljenje bližnjega.

Vvod.

Nar imenitnejši dar božji je neumerljiva duša, in nar perva skerb za človeka so svete nebesa. Iskati nar poprej nebeškega kraljestva in njegove pravice in tako neumerjočo dušo v nebesih večno zveličati, nam Jezus Kristus veleva. Pa človek je tudi na zemlji doma, in ima zraven neumerjoče duše tudi truplo, ktero se scer v prah spremeni, pa bo spet veličastno oživelo in od mertvih ustalo: človek ima nar poprej iskati svete nebesa, pa ima tudi skerbeti za posvetne reči, kterih tukaj na zemlji potrebuje, da mora delati za nebesa in si služiti večno plačilo. Nar imenitnejše posvetne reči so pa trojne sorte: zdravo telo, časno premoženje, in dobro ime.

Neskončno modri Bog je tudi zastran teh imenitnih reči dal nam zapovedi in razodel svojo sveto voljo. Tako Bog pravi v peti zapovedi; „Ne ubijaj," in nam je s tem na znanje dal naše dolžnosti zastran zdravja in življenja. Ravno od tega hočem vas danes podučevati in pokazati vam:

1. Kaj peta zapoved božja zapoveduje.
2. Kaj peta zapoved božja prepoveduje.

Razlaga.

Peta zapoved se glasi: „Ti nimaš ubijati."

1. Kaj peta zapoved božja zapoveduje? — Zapovedano je:

a. Mir in lepo zastopnost z vsakim imeti, tudi s tistim, kteri bi nas razžalíl. „Ako je mogoče, pravi sv. apostel Pavl, imejte mir z vsemi ljudmi, kar je pri vas." b. Vsem dobre izglede dajati. „Naj sveti vaša luč pred ljudmi, pravi Jezus, da vaše dobre dela vidijo, in častijo Očeta, kteri je v nebesih." c. Bližnjemu dušne in telesne dobrote skazovati. „Vi bratje! nas opominja sv. ap. Pavl, ne utrudite se, dobro delati," — zakaj dobre dela vam bodo v nebesa pomagale. Kar bomo bližnjemu dobrega storili na duši ali na telesu, nam bo tako zarajtano, kakor da bi bili to samemu Jezusu storili, če to v njegovem imenu storimo. Ne utrudimo se torej dobro delati, potrebnim pomagati, njim dušne in telesne dobrote skazovati, vsem ljudem usmiljeni biti, da tudi mi enkrat pri Jezusu usmiljenja najdemo!

2. Kaj pa peta zapoved božja prepoveduje? Ona prepoveduje, ne koga drugega, ne samega sebe umoriti ali poškodovati, ne na duši, ne na telesu. — Bog nam je dal dušo in truplo, nam dal življenje, da bi si s tem življenjem na zemlji večno zveličanje zaslužili.

Le sam Bog je tedaj Gospodar čez vse življenje; On, ki ga je dal, On ima tudi pravico ga vzeti in noben drugi ne. Kdor bi tedaj drugemu ali samemu sebi življenje vzel, v božjo pravico bi segal in se tako močno pregrešil, da bi bil zavoljo tega greha večno pogubljen. Katoliška cerkev takih hudodelnikov še na žegnani britof pokopati ne pusti. — Samega sebe ali koga drugega umoriti, je v nebovpijoč greh; je tako velik in strašen, da v nebesa vpije za maščevanje. Pa kaj takega pametni človek storil ne bo, tega nas Bog obvari. Nevera je vzrok, da se jih toliko vmori. Pred nekoliko leti se je mlad

človek sam umoril; komej da je bil trinajst let star. Temu nesrečnemu otroku ni dopadlo več živeti, akoravno je komej živeti začel. Kdo ga je k temu zapeljal? Nevera! Njegov oče so rekli: „Ako moj sin priraste, dovolim mu si svojo vero in svojega Boga izvoliti.“ Čas voliti je prišel in nesrečni sin si je smert izvolil! O, nesrečni, nesrečni oče! — Pa v peti zapovedi ni samo prepovedano: Umoriti sebe ali koga drugega, to je, naenkrat sebi ali drugemu življenje vzeti; prepovedano je tudi, sebi ali komu drugemu na zdravju škodovati — na telesnem in dušnem, ker s tim, če se zdravju škoduje, se življenje prikrajša, in smert pokliče poprej, kakor je Bog odločil bil. Nek mesar popotuje in pride truden in žalosten v kerčmo. Tam si vkaže ola in kruha prinesti. Kmalo potem se pripelje kočija. V njej sedi bogat mož. On si da vina in pečenke, v kočijo prinesti. Žalostno gleda mesar in misli: „Ko bi jaz tudi tako imel?“ Bogatin to zapazi in pravi k njemu: Ali bi rad bil na mojem mestu? „To se ve, odgovori. Le zlezite s kočije in mi vse dajte, kar imate, jaz bom vam tudi vse dal.“ Kmalo vkaže bogati mož svojemu hlapcu, da bi ga z voza vzdignil, zakaj kruljev je bil. Ali hočete na mojem mestu biti? „Nikoli, odgovori prestrašeni mesar, moje zdrave noge so mi ljubše, kakor vaše bogastvo. Jaz rajši čern kruh jem in peš hodim kakor da bi vina in pečenke imel in da bi me kakor majhnega otroka okoli vozili. Bog vas obvaruj.“ To izgovori mesar in gre naprej. „Prav imate, zavpije bogati za njim, ako bi mi mogli zdrave noge dati, vse moje morete imeti.“ Zdravo telo — najboljše blago!

Kdo se še potem takem pregreši zoper peto božjo zapoved? — Pregreši se tisti, 1. ki sam sebe rani, ali celo kak ud odseka; postavim, da bi zategadelj vojščak ne bil. 2. Tisti, ki pretežke reči nosi, in se pri delu presili; zakaj s tim močno škoduje svojemu zdravju. 3. Tisti, ki brez mere jé in pije, in posebno, če take jedi in pijače zauživa, od kterih že naprej ve, da mu bodo škodovale. 4. Tisti, ki se hudo jezi in preveč žaluje; zakaj jeza in prevelika žalost človeka podzemljo spravljata. 5. Tisti, ki razujzdano in nečisto živi; zakaj nobena druga reč človeško truplo tako ne slabi, in mu toliko ne škoduje, kakor nečistost; ona si sama sebi prerani grob skoplje. 6. Tisti, ki se v bolezni nobenih zdravil poslužiti noče, če bi ravno to lahko storil. Zato je Bog zdravila stvaril in zdravnike, da se jih človek v bolezni posluži in se zopet ozdravi, če je božja volja tako. — Zoper

peto božjo zapoved se tudi pregrešijo a) tisti hudobni otroci, ki s svojo nepokorščino, s svojim razujzdanim življenjem, svojo nehvaležnostjo in slabim zaderžanjem svojim staršem žalost, jezo in grenke ure delajo in jih tako v prezgodni grob spravljajo; b) tisti zakonski možje, ki svoje žene pretepajo, ali s tistimi tako gerdo in neusmiljeno ravnajo, da s tim njih telesni sad ob življenje pripravijo; c) tiste matere, ki posebno v svojem nosečem stanu po nemarnem v jedi ali pijači, s jezo ali s plesom itd. svojemu telesnemu sadu škodujejo; d) tiste nečloveške ženske, ki zavoljo sramote pred ljudmi svoj telesni sad umoré, pa tudi vsi tisti, ki kaj takega svetujejo ali k temu pomagajo. To je tolik greh, da je strah, ga le v misel vzeti. To je tako velik greh, da le sami škof od tistega odvezati zamorejo. — Pregrešijo se zoper peto zapoved vsi tisti, ki svojemu ali zdravju bližnjega že kakor koli naj si bodi, škodujejo in življenje krajšajo.

Kaj je še več v peti zapovedi prepovedano? — V peti zapovedi je tudi prepovedano: Jeza, sovraštvo, pohujšanje in vsako razžaljenje bližnjega. — Več je takih kristjanov, ki takrat, kedar svojo vest izprašujejo, vse božje zapovedi dobro premišljujejo kedar pa do pete božje zapovedi pridejo, pa rečejo: Hvala Bogu! čez to zapoved se nisem nič pregrešil, saj vendar nisem nobenega ubil; — in hitro memo grejo do druge zapovedi. Ali tega pa ne premislijo, da so nekdaj farizeji ravno tako delali, in so se že za pravične šteli, če niso nobenega umorili, na jezo, sovraštvo, in znotrajni serd serca svojega še pa nič porajtali niso. To pa še ni zadosti, postavo samo po verhu in po čerki spolnovati. Ni samo zadosti, da nobenega ne ubijemo, tudi v sercu ne smemo nobene jeze, nobenega sovraštva imeti do bližnjega; zakaj iz serca izvirajo vse krivice. To nam pričuje Jezus sam, ker pravi: „Od znotraj, iz serca človeškega pride prešestovanje, ubijanje in krivice.“ Zatoraj pravi Jezus delaj: „Povem vam, ako ne bo obilniša vaša pravica, kakor pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo. Slišali ste, da je rečeno starim: Ne ubijaj, kdor pa ubija, bo sodbe kriv. Jaz pa vam povem, da vsak, ki se jezi nad svojim bratom, bo sodbe kriv; kdor pa svojemu bratu reče: raka, to je nič vreden človek, bo zbora kriv; kdor pa reče norc, bo kriv peklenskega ognja.“ V teh besedah kaže Jezus, da ni samo tisti sodbe kriv, ki se jezi nad svojim bratom, ki ga sovraži, in svojo jezo in sovraštvo s tim na znanje daje, da razsaja, zmerja, nori in pre-

klinja. — Jezo in sovraštvo do svojega bližnjega nositi, to je pred Bogom tolika gnjusoba, da Bog od takega človeka clo nobenega daru, nobene molitve vzeti noče. To pričuje beseda Jezusova, ki pravi: „Če tedaj svoj dar prineseš k altarju, in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe; pust ondi svoj dar pred oltarjem, in pojdi poprej spravit se s svojim bratom in tedaj pridi in daruj svoj dar.“ Le potem je še le Bogu prijeten dar, molitev dopadljiva, kedar že človek vso jezo in sovraštvo iz serca spravi in odpusti svojemu sovražniku. — Vse to nam tedaj spričuje, da je v peti zapovedi prepovedano, ne samo ubijati, ampak tudi jezati se, po krivici sovražiti svojega bližnjega in njega tako ali tako žaliti.

Prepovedano je tudi pohujšanje bližnjega; zakaj pohujšanje dušo umori, ki je še več vredna, kakor truplo. —

Kaj se pa to pravi, svojega bližnjega pohujšati? — Svojega bližnjega pohujšati se pravi, njega z besedo, z djanjem ali z zamudo svojih dolžnost v greh napeljevati ali zapeljati.

Kdo pohujša bližnjega z besedo? — Z besedo ali z govorjenjem pohujša tisti svojega bližnjega, kteri ga kaj hudega nauči, ali če mu kaj hudega storiti svetuje ali zapove, ali če se je greh že storil, potem se pa pohvali, tako da se grešnik v hudem še bolj poterdi, ali če tistega zasmehuje in prav norca dela iz njega, kteri kaj dobrega storiti hoče, ali kteri se v brumno živi. Z besedo pohujša tudi tisti svojega bližnjega, ki v pričo njega preklinja, nesramno govori, ali gerde, nespodobne pesmi prepeva.

Kdo pohujša bližnjega z djanjem. — Z djanjem tisti svojega bližnjega pohujša, ki v pričo njega kaj hudega stori in tako slab izgled daje; — ali kteri se v pričo njega nesramno zaderži, ali kteri se čez svoj stan nosi in prav gizdavo oblači, ali se pa, postavim, v cerkvi posmehuje ali tako nespodobno obnaša, da tudi druge v pobožnosti moti. Nek oče, ki je bil hud pijanec, je svojemu sinu ojstro prepovedoval, da ne sme kleti in se priduševati, — pristavil je, da Bog vse to sliši. „Ali Bog res vse sliši“ je vprašal fant dalje; „ali Bog pa tudi vse vidi?“ „To je da,“ odgovori. „Po tem takem je pa tudi vas vidil, ljubi oče, ki ste včeraj tako pijani bili.“ Tako se širi pohujšanje.

Kdo pa pohuja svojega bližnjega s tim, da zamuja svoje dolžnosti. — Tako pohujšajo, postavim, starši svoje otroke, če vidijo, da so otroci malopridni,

ali da v nevarne tovaršije zahajajo, ali da pregrešne zaveze imajo, — pa jih vendar nič ne posvarijo, nič ne pokregajo, jih nič ne kaznujejo, jim vsega tega ne zabranijo, kakor bi bila njihova ostra dolžnost. — Pohujšajo gospodarji in gospodinje svoje domače, ali svoje hlapce ali dekle, kedar slišijo, da gerdo govorijo, nespodobno klafajo ali preklinjajo; ali kedar vejo, da se v njihovi hiši greh dela, pa vendar vse to pripuščajo in greha ne zabranijo, kakor je njihova sveta dolžnost. Na tako in enako vižo se pohujšanje dela: z djanjem, z besedo ali z zamudo dolžnost svojega stanu; se dela tisti strašni greh, ki dušo bližnjega ob gnado božjo pripravi in jo umori; se dela tista hudobija, od ktere pravi Jezus sam te strašne besede: „Gorje svetu zavoljo pohujšanja, pohujšanje scer mora priti, ali vendar gorje tistemu, po kterem pride."

Kaj pa je takemu storiti, ki je koga pohujšal? — Tak mora storjeno pohujšanje, kolikor je mogoče, popraviti. Kaj pa mora storiti, da storjeno pohujšanje, če tudi ne popolnoma, vsaj nekoliko popravi? — Tak mora

1. vse opuščati, se od vsega tega ločiti, nad čemur so se ljudje pohujšali, če bi mu bilo to še tako težko. On mora z vsem svojim djanjem in nehanjem, z vsem svojim zaderžanjem pokazati, da ni več tak, kakor je poprej bil, in da mu je zavoljo storjenega pohujšanja močno žal. 2. Mora tiste, ktere je pohujšal, podučiti, naj nikar tako ne živijo, kakor so poprej nad njim vidili; mora tiste, ktere je v greh zapeljal, za odpuščanje prositi in si na vso moč prizadevati, da jih zopet na pot čednosti in lepega keršanskega življenja nazaj spravi. In mora 3. neprenehoma Boga prositi, da bi vsem tistim, ki so se nad njim pohujšali, gnado resničnega spreobernjenja dodelil. Zmirom mora moliti za tiste, ktere je poprej pohujšal; kajti le pri Bogu je milosti najti. On sam zamore pohujšanju konec storiti in ta veliki greh izbrisati. Pa tudi očitno mora čez svoje poprejšno očitno pohujšljivo življenje pokoro delati, kakor nekdaj očitna grešnica Magdalena, od ktere nam pripoveduje sv. evangelje, da je ostro pokoro delala čez svoje poprejšne grehe, ktere jej je Jezus bil odpustil; da se je očitno pokorila in tako popravila po mogočosti, kar se je poprej s svojim pohujšljivim življenjem pregrešila. Bo skoraj sto let, ker je bil strašen punt na Francoskem. Preganjali in morili so posebno škofe, in duhovnike, tudi drugo posvetno gospodo in clo samega kralja so ob glavo djali. Veliko duhovnov je dalo svoje življenje; nek škof Talley-

rand je pa svojo vero zatajil in s puntarji potegnil. Se ve da so ga ti častili in poviševali. Pa tudi ta gospod se je postaral in prišel na smertno postelj. Ni še 20 let, kar je umerl; pa pred smertjo je vse svoje zmote preklical in pri odpertih oknih in vpričo visoke gospode zavoljo svojega pohujšanja vesoljni svet prosil za odpuščanje. Sprejet je bil spet v sv. kat. cerkev in kot katoljški škof pokopan. Srečen, kdor svoje pohujšanje tako lepo popravi! H koncu moram vam še nekaj povedati od žival. Vse živali je Bog stvaril, naj služijo človeku v porabo in korist in v živež. Bog sam je rekel: „Vse ribe morja so vam v roke dane; in vse, kar se giblje in živi, bodi vam v jed; kakor zelene zelišča vam vse dam.“ Vse toraj, kar na svetu živi, smemo si v prid obračati, bodi si v živež ali v kako drugo rabo; — terpinčiti živali nam pa ni pripuščeno. Zatorej se pregrešijo vsi tisti, kteri ubogo žival stradati pusté, ali v nesnagi in nečednosti hirati in konec jemati, ali jo preokladajo, ali jo pretepajo in pobijajo. Oh marsiktero živinče bo svojega gospodarja ali hlapca hudo tožilo! Potrebno se mi torej dozdeva, da vam dolžnosti naše, ki jih do živali imamo, vsaj kratko omeniti.

Dolžni smo:

a) Dajati živini zdravo in zadosti jesti in piti in jej dovoljevati, naj po potrebi počiva. Sv. pismo pravi: „Pravični skerbi tudi za svojo živino; hudobni pa je neusmiljenega serca.“

b) Na pomoč prihiteti živalim v nesreči in terpljenji. Pameten in keršansk gospodar tudi živini v bolezni priskoči in si pri za to postavljenih zdravnikih ali v to spisanih bukvah pomoči poišče.

c) Polajševati živini trud in težave. Usmiljeni človek ne bo svoje živine le pretepal in preklinjal, kedar vidi, da težko vozi, dela, ampak lepo in usmiljeno bo ravnal z živino in jej pomagal, da ložej pelje in potegne pa pri delu toliko ne terpi.

d) Varovati mladi zarod, to je tičje jajca in mladiče drugih živali. Prav je toraj, da posebne postave ojstro strahujejo one, ki tičice iz gnjezda jemljejo, ki nam toliko dobička donašajo in toliko veselja napravljajo.

Zatorej lepo imejmo ljubo živino in rahlo ž njo ravnajmo; kajti pri nas Slovencih star pregovor pravi: Kdor z živino lepo ne ravna, tudi z ljudmi lepo ravnati ne zna. Nek razbojnik je doprinesel veliko strašnih hudobij, tudi je več ljudi umoril. Slednjič pride ojstri pravici v pest in bil je obsojen

na vislice. Na moriščU je spregovoril te-le besede: „Gotovo bi ne bil nikoli tako daleč prišel, da bi bil ljudi moril, ako bi se ne bil v mladih letih navadil, ubogo živino terpinčiti. Terpinčil pa sem ubogo živino, in moje serce je postalo tako terdo in neusmiljeno, da se mi tudi človek ni več smilil. Oh mati moja! Vi ste krivi, da moram na vislicah vzeti grozoviten konec; vi bi me imeli koj sperva ojstro kaznovati in me tega gerdega ravnanja odvaditi.“ Poslušajte še to le prigodbo: Na Švicarskem je živel nek premožen oče, ki je imel šest sinov; — vsi so bili zdravi, pametni, zraven pa mutasti. Večkrat je oče zavoljo te nesreče pretakal britkih solz. Nekega dne je šel s svojimi sinovi na sprehod in se ž njimi počil v nekej kerčmi na kmetih. Fantje so okoli mize sedeli, jedli in pili, — pa pregovoriti ni mogel noben nobene besede. Očeta spet solze polijó. Kerčmar, ko to vidi, migne očetu na stran in mu na ušesa zašepeta: Gospod! ali me še poznate? Jaz sem tisti stari hlapec, ki sem pri vas služil in vas, ko ste še deček bili, opominjal in svaril. Vi ste mladiče iz tičjih gnjezd pobirali in jim jezičke izdirali. Ti tički so vas pri Bogu zatožili, in On vašim otrokom ni dal jezika, da ne morejo govoriti in da vi sladkega imena „Oče“ od njih ne slišite.“ Se ve da so ubogemu očetu te besede globoko segale v serce. Ne zabite jih nikoli tudi vi ne!

Sklep.

To je toraj, kar nam Bog v peti zapovedi zapoveduje in prepoveduje. Imejmo zvesto skerb za naše in našega bližnjega zdravje in življenje; Bog obvari, da bi sam sebe ali bližnjega oškodovali; prizadevajmo si, da ostanemo mi in naši bližnji zdravi in čversti, in ako nam Bog pošlje kako bolezen, poiščimo pomoči pri učenih in modrih ljudeh, da si zadobimo spet ljubega zdravja; kajti zdravo telo — nar boljše blago. Pa tudi ubogo živino lepo imejmo! Amen.

XXXV. Keršanski nauk.

Šesta božja zapoved.

P. Kaj je v šesti zapovedi zapovedanega?

O. V šesti zapovedi je zapovedano, na duši in telesu čisto vesti se, in to celo tudi v mislih, besedah in v obnašanji; tudi je zapovedano, ogibati se vsake grešne priložnosti.

P. Kaj se v šesti zapovedi prepoveduje?

O. V šesti zapovedi se prepoveduje: vsakoršno nečisto djanje, nečisto obnašanje in nečisto govorjenje; radovoljno dopadanje in privoljenje pri nečistih mislih in željah, in vse, kar v nečistost napeljuje.

P. Kaj pa napeljuje v nečistost?

O. V nečistost napeljuje: prederzna in nesramna noša ali obleka, lenoba, nezmernost v jedi in pijači, prerazvajene tovaršije z osebami drugega spola, nespodobni pogledi in branje nesramnih bukev.

P. Kteri so žalostni nasledki nečistosti?

O. Žalostni nasledki nečistosti so:

1. Pozabljenje na Boga.
2. Slepota pameti.
3. Oterpnjenost volje.
4. Včasi odpad od vere.
5. Nevarne in ostudne bolezni na telesu.
6. Zavoljo te pregrehe je Bog tudi večkrat prehudo kaznoval cele dežele, mesta in ljudstva.

P. Zakaj se v tej zapovedi prešestvo zlasti in razločno prepoveduje?

O. V tej zapovedi se prešestvo zlasti in razločno prepoveduje, ker prešestnik razun ostudne pregrehe nečistosti tudi greh krivice stori.

Vvod.

Veliko hudega se je že na svetu godilo, veliko hudega se še zdaj vidi in sliši po svetu, veliko hudega se še tudi gotovo zanaprej godilo bo. To nam glasno pričujeta dogodivščina vseh časov — posebno pa sv. pismo starega in novega zakona. Vzemi, moj poslušavec! sveto pismo v roke, beri bukve Mojzesa in našel boš, kako je Bog enkrat vse ljudi celega sveta s splošnim potopom pokončal; samo Noetu in njegovi rodovini je prizanesel in jih pri življenji ohranil. — Beri dalej bukve Mojzesove, in našel boš, kako je Bog štiri mesta: Sodoma, Gomorra, Adama in Seboim na strahovito vižo obiskal — z ognjem iz nebes in z žvepljenim dežjem jih je pokončal — čudovito lep in rodoviten kraj je v žalostno puščavo spremenil

in še je mertvo morje, katero nam še dandanašni pričuje od velike nesreče, ki se je nekdaj na tem kraju godila. — Beri šterte bukve Mojzesove, in našel bodeš, kako je enkrat Izraelce strašna bolezen, grozovita kuga napadla, in 24000 jih je ob enem pobrala. — Beri dalej v svetem pismu, in našel boš, kolike nesreče so brumnega kralja Davida stiskale, kolike težave so ga obdajale; njegov lastni sin Absolon se je zoper njega spuntal, ga iz mesta pregnal, njemu po življenji stregel; oh koliko žalosti je David takrat občutil, kako nesrečen je takrat bil! — Beri Bukve Danielove, in našel boš, kako morata dva siva starčeka, dva stara sodnika silno smert storiti; ljudstvo jih je z kamnjem ubilo. — Beri bukve Judite, in našel boš, kako je mogočni Holofernes na večer v sredi svojih prijatljev vesel in dobre volje — v jutro pa se več ne sprebudi; neka žena mu je v spanju glavo odsekala. — Beri bukve Tobijata, in našel boš, kako je satan sedem mož zaporedoma zadavil v zakonski postelji. — Ali jaz bi h koncu ne prišel, ko bi vam hotel vse to povedati, kar nam sveto pismo še več tako žalostnega pripoveduje. — Prašam vas: Ali veste pa tudi, kaj je vsega tega hudega, kar sem vam pravil, uzrok bilo? — in odgovorim vam s temi kratkimi besedami: Prekleti greh nečistosti je vsega tega uzrok bil! — Ljudje so se temu strašnemu grehu udali in pravica božja jih je ostro zadela. In še več. V svetem pismu stoji zapisano: „Ko je pa Bog vidil, da je človeška hudobija na zemlji velika, grevalo ga je, da je človeka stvaril in bilo mu je iz serca žal.“ — Vse to nam tedaj zadosti pričuje, kako najsvetejši Stvarnik nebes in zemlje greh nečistosti sovraži, kako ostudna je ta pregreha pred njegovim svetim obličjem! Zatorej je pa tudi Bog tajisto tako ojstro prepovedal. Med gromenjem in bliskanjem je govoril dol z gore Sinaj k Izraelskemu ljudstvu, rekoč: „Ti nimaš prešestovati ali nečistosti doprinašati.“ — In od te šeste zapovedi, ki je dana tudi za nas vse, se bomo danes učili; slišali bote toraj:

1. Kaj šesta zapoved božja zapoveduje.
2. Kaj šesta zapoved božja prepoveduje.

Razlaga.

1. Kaj šesta zapoved božja zapoveduje? Ona zapoveduje, se na duši in telesu čisto zaderžati, celo v mislih, besedah in obnašanji; tudi je zapovedano, se vseh

grešnih priložnost skerbno ogibati in vseh pripomočkov posluževati, da čisti ostanemo. Kterih pomočkov se pa moramo poslužiti, da se bomo lehko nečistosti varovali in čisto živeli na duši in truplu, kakor je božja sveta volja? Moramo se 1. vsake priložnostti do tega greha varovati. 2. Se postiti in tako svoje meso pokoriti. Rufin je nekega spokornika prašal: Kaj neki počenja, da vse skušnjave zoper čistost premaguje. Pokornik mu odgovori: „Da se teh skušnjav ovarujem, nisem se nikoli kruha do sitega najedel, nisem se nikoli vode do sitega napil, nisem se nikoli črez potrebo naspal. Želodec moj je potem takem bil vedno lačen in žejen, ter moje truplo je bilo vedno trudno; — zatoraj nisem nikoli več mislil na nesramne reči.“ Jezus sam pravi, da se nečisti duh le da izgnati s postom in molitvijo. 3. Se Mariji prečisti devici, angelcu varhu in sv. Alojziju priporočati za dar čistosti. 4. Zakramente sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa večkrat vredno prejemati; 5. Na božjo pričujočnost vselej, posebno ob času skušnjave misliti. Znano je, kako da je sv. Efrem neko nesramnico odpodil. Peljal jo je na nek terg, kjer je bilo sila veliko ljudi in jej reče, naj tukaj nečistost dela. Ona pa odgovori, da jo je v pričo toliko ljudi sram. Zdaj pa jo zaverne sv. Efrem tako-le: „Kaj — pred temi ljudmi te je sram? Pred tistim pa, ki pregleduje vse kraje in kote in še clo naše serce, pred tistim te pa ni sram?“ Grešnici predere ta beseda do serca, da se spokori in poboljša. 6. Terpljenje Jezusovo večkrat premišljevati; posebno tudi štiri posledne reči, kakor pravi Duh božji: „V vseh svojih delih premišljuj svoje poslednje reči, in vekomaj ne boš grešil.“ Leta 1550 je bila v Braziliji neka sužnja kerščena. Kupil jo je potem nek kristjan. Pa mlada sužnja je bila komaj nekaj tednov pri njem v službi, kar jo jame zalezovati in v nečistost napeljevati. Pa ni se vdala v greh, temveč se branila na vso moč. In kaj jej pride na misel, da bi se ložej ubranila? Vzame nek križec in si ga obesi na persi. Mislila je pri sebi: Moj gospodar je ja kristjan, in te bo, ko križec zagleda, pustil pri miru. Nekega dne jo gospodar spet čisto samo najde in jo v greh nagovarja. Uboga sužnja se pa pred njim na kolena verže, mu križec kaže, rekoč: „Glej, gospodar moj! sv. križ, na kterem je Jezus za odpuščanje naših grehov svojo kri prelil. Zaskozjibog te prosim, vsaj enkrat nehaj oskrunjevati tako drago odkupljeno dušo. Ako pa ne nehaš, po sili me v greh napeljevati, pomisli, da bo Jezus, ki je tvojo in mojo dušo na sv. križu tako drago odkupil, enkrat tvoj ojster

sodnik!“ Gospodu so te besede segale do živega in spustil je pobožno sužkinjo. 7. Posebno pa moramo moliti in Boga prositi vsak dan za to gnado, da bi nam pomagal, s čistim telesom Njemu služiti v svetosti in pravi pobožnosti. Moliti, ja goreče moliti, in stanovitno moramo Boga prositi, da ž Njegovo pomočjo sveto čistost ohranimo.

Slišali ste, kako strašno je Bog nečistost kaznoval; sedaj že lahko spoznate, kako velik in strašen greh da je nečistost v božjih očeh. Zatoraj ga je Bog tako ostro prepovedal, pa tudi zavoljo tega, ker je nečistost rodovitna mati drugih strašnih pregreh in hudobij. Le poslušajte kaj iz nečistosti izhaja! a) Pozabljenje na Boga. Nečistost človeka v živino spremeni, ki tudi od Boga nič ne ve. Nečistnik na Boga pozabi, da bi bolj brez skerbi svoj greh doprinašal, nečistnik se nič ne zmisluje na Boga, ker se ga boji. Kako nesrečen je tak človek! — b) Iz nečistosti izhaja slepota uma. Kdor se v to pregreho zakopa, je slep in gluh za vsako podučenje. c) Izhaja vterpnost volje. Kdor se nečistosti privadi, zgubi skoraj čisto svojo prosto voljo. Brez lastne volje se verti, kakor mlinsko kolo, kamor ga nečistost žene. Glejte, to je žalostno, da je volja nečistnika tako oslabljena, da se ni v stanu poboljšati, če mu posebna gnada božja k temu ne pomaga. Bog nas vari tolike nesreče! — d) Iz nečistosti izhaja včasi tudi zguba vere. Kdo so tisti, ki so kdaj svojo vero zatajili, ali jo pa čisto zgubili? — Nečitniki so. Ta strašna pregreha jih je tako daleč pripeljala, da so tudi nar dražji zaklad — sveto vero zgubili, in se hudiču popolnoma prepustili. Kako nečistost človeka oslepi in ga ob vero in vse lepe lastnosti pripravi, priča nam Angleški kralj Henrik VIII. Živel je ravno tedaj, ko je Martin Luter jel novo vero trositi. Zoperstavljal se je sperva novotarijam Lutrovim, zagovarjal in branil sv. kat. vero pa še clo posebne bukve spisal v ta namen. Pa nečistost ga je prevzela in zmotila. Celih 18 let je s svojo zakonsko ženo živel v ljubezni in miru. Zaljubil se je pa v neko dvorsko gospodično, Ano Bolein po imenu in je tirjal od papeža, naj bi pervi zakon razvezal, da si more novo ženo vzeti. Papež tega pa dovoliti ni mogel; s tim pa je kralja tako razkačil, da je Henrik odpadel od vere in strašne grozovitnosti počenjal. Svojo pravo poročeno ženo je zavergel in vzel zaporedoma šest žen, izmed kterih pa je dve ukazal ob življenje djati. Strašno je divjal proti vsem, ki mu niso prav dajali. Obsodil je k smerti dva kardinala, 21 škofov, 12 opatov 500 mnihov in duhovnov, in

veliko sto više gospode. Tako zmoti in oslepi človeka duh nesramne nečistosti! — e) Iz nečistosti izhajajo sramotne bolezni na telesu; kar je že velika kazen za ta svet. Nad takim nečistnikom se dopolnujejo besede sv. pisma, ki pravi: „Kdor v nečistosti živi, bo hitro červom v živež, in njegova duša bo izbrisana iz bukev življenja.“ Rimski cesar Galeri je strašno gerdo in po živinsko živel. Leta 310 se ga pa loti grozna bolezen, ktero si je bil nalezel po svojem nečistem življenju. Nobeden zdravnik ne ve in ne more pomagati. Od glave do pers je meso jelo se sušiti, od pers do pete pa otekati. Obsuli so ga tori in gobe po celem životi, bil je ves ena krasta in smerdel je tako, da skoraj ni bilo človeka, ki bi mu streči bil mogel. Iz črevesa so se mu motali červi, ki so ga živega jedli. Slednjič je storil strašen konec. — Stopite v bolnišnice in videli boste bolnike, ki strašno terpijo za svoje nečistne grehe. — f) Zavoljo pregrehe nečistosti je Bog večkrat cele dežele, mesta in narode grozovitno kaznoval. Večidel nas Bog tudi dandanašni kaznuje tako ojstro, ker ljudje tako gerdo in razujzdano živijo! Glejte v take velike pregrehe in nesreče potisne gerda nečistost revnega človeka. Zatoraj jo je Bog tako ostro prepovedal.

2. Kaj toraj šesta zapoved božja prepoveduje?

Šesta zapoved prepoveduje vse nečiste dela, nečisto obnašanje in nečiste besede, radovoljno dopadanje in privoljenje pri nečistih mislih in željah; posebno pa prepoveduje prešestovanje, ako se zakonska zveza terga, in obljubljena zvestost ne derži. Že v starem testamentu je Bog zaukazal, da se imajo prešestovavci s kamenjem posuti in pobiti, in v strašen spomin velike gromade kamenja na njihove grobe napraviti. Kdor je memo šel, je jasno vidil, kako strašen greh da je zakonska nezvestoba in kako ga Bog že tukaj kaznuje, tam pa taki nebeškega veselja ne bojo okusili. — Vse to je gerda nečistost in ostro prepovedano; pa prepovedano je še tudi vse, kar v nečistost napeljuje. V nečistost pa napeljuje: 1. Nečimernost in nesramnost v obleki. Mladi ljudje, ki se prevzetno in čez svoj stan oblačijo, svojo nedolžnost na prodaj nosijo. Tajiste dekline, ki se pogosto v zerkalu ogledujejo, ki se rade lišpajo, ki se po nedeljah prav košato oblačijo, ki vse pantelce na se obešajo, kar jih imajo, ki se tukaj v cerkvi možkim nastavljajo, da bi jim dopadle; take dekline svoje čistosti dolgo ohranile ne bodo. Iz lepega, prevzetnega oblačila, iz pantelcev rade plenice pridejo. Prav je to, in spodobi se, da se

ob nedeljah in praznikih, kedar sem pridete v hišo božjo, prav čedno, snažno in praznično oblečete; ali preimenitno in črez svoj stan se oblačiti, to je greh. Neumni so taki starši, ki svojim otrokom prevzetno obleko pripravijo, nespametni in nori so otroci, ki jo nosijo; ker s tem le prevzetnost in samovoljnost v svojem sercu redijo in se na gladkem poti k nečistosti znajdejo. 2. Lenoba. Sploh pregovor pravi: „Lenoba je začetek vsake hudobije.“ In to je gotova resnica. Človek, ki pridno dela, in zmirom kaj opraviti ima, nima časa, na kaj hudega misliti. Mlad puščavnik nek dan ni pridno delal; zavoljo tega je moral veliko skušnjav prestati. On potoži to svojemu opatu. Ali opat je hitro spoznal, odkod da je to, in mu naloži prav veliko dela. Nekaj časa potem ga vpraša opat: „Ali te še zalezujejo skušnjave?“ Mladi človek odgovori: „Ah kako bi mogel grešiti? Imam komej časa dihati.“ Tako škoduje postopati. Dokler voda v potoku hitro naprej teče, zmirom čista in zdrava ostane. Kedar se pa zastavi, in v kaki mlaki zastoji, hitro se pa spridi in gerdi merčes se v tajisti zaredi. Tako tudi človek; dokler pridno dela, in zmirom posluje, tudi čist ostane, zdrav na duši in truplu; kedar pa začne lenobo pasti, brez dela pohajati, hitro mu gerde, nečiste misli v glavo pridejo, v ktere rad privoli in zapade v strašni greh nesramnosti. To nam pričuje sveto pismo, ki pravi: „Glej to je bila hudobija Sodome, to je, uzrok nečistosti: napuh in njenih hčer življenje brez dela.“ Zatorej pa tudi pravi sv. Hieronim: „Zmirom imej kaj opraviti, da te hudič nikoli brez dela ne najde;“ tako se pa tudi greha lehko varoval boš. 3. Nezmernost v jedi in pijači. K nečistosti posebno napeljuje nezmernost v jedi in pijači. Človek je že tako močno nagnjen k hudemu; če pa še zraven tega nezmerno jé in se vpijani, tako ravno to stori, kakor tajisti, ki na goreči plamen olja vliva. Sveto pismo pravi: „V vinu je nečistost.“ Kdor se vpijani, je nar bližej nečistosti. Pijanci so najgerši nečistniki. Kdor hoče čistost ohraniti, mora zmerno in trezno živeti. Pijanost je mati nesramnosti; zmernost pa in treznost ste sestri čistosti, zdravja in poštenega življenja. 4. Preprijazno pečanje z osebami drugega spola. Kdor za smolo prime, ta si bo roko umazal. Kdor se pa z drugim spolom peča in norčuje, ta se na duši umaže, tudi čistosti dolgo ohranil ne bo. Kjer mladi ljudje z drugim spolom preradi kratek čas imajo, se eden z drugim nespodobno pogovarjajo in svoje gerde šale uganjajo, tamkej že nedolžnost umira; nečistost jo pa kmalo pokopala

bo. Fantje in dekline! bodite sramožljivi eden proti drugemu. Ne delajte nobenega znanja med sebo. „Dolgo znanje slab zakon prinese ali pa nobenega.“ Hočete enkrat srečni biti in pošteni zakonski možje, poštene zakonske žene, tako morate zdaj v svojem samskem stanu pošteno živeti in svojo nedolžnost varovati. To je najboljša priprava za srečen zakonski stan, če vam ga Bog odločil je. Če vam pa zakonski stan odločen ni, darujte pa Bogu svoje devištvo, in varujte se zmirom preprijaznega pečanja z drugim spolom, da se v greh ne zapeljete in svoje časne in večne sreče ne zapravite. Imel je premožen vdovec edino hčer, kteri je bilo Liza ime. Skerbno jo je izredil in mislil, da bo ona tudi na stare dni njemu v pomoč. Bila bi, naj bi zapeljivcev ne bilo. Mlad gospodič, imenitnih staršev pa slabega zaderžanja, mlado Lizo oslepi, zapelje in ob nedolžnost pripravi. Oh neumne dekleta, ki toliko rade sladkunom verjamejo! Na jeziku imajo sterd, v sercu pa strup, kakor si je vboga Liza poskusila, da se Bogu usmili. Storjeni greh je ni pekel, pa da je noseča, prestraši se in v nesreči le svojemu zapeljivcu pové. Za pervim grehom pride hitro drugi. Zapeljivec jo pregovori, naj ž njim vbeži, očeta okrade, ter jej priseže ž njo poročiti se in vekomaj njen ostati. Strah in groza Lizo pred tim obhaja; ali ker se očeta boji in gerdunu vse verjame, sklene tudi to hudobo, in jo stori. Zapeljivec jej da nekega prahu, kteri človeka v tamno dene, da se ne prebudi, pa zdravju kar ne škoduje; tako jej je pravil. Nesrečna deklina verjame, in ne misli, da je lastnega očeta zavdala. Pokradla sta, in srečno vzete zaklade v ptujo deželo odnesla. Od strahu in daljnega pota Liza boli. Lepo jej zapeljivec streže, zlate dni obeta, ter jej vselej zvest ostati pravi. Ali prazne, zapeljive obljube! — Ravno je Liza nekoliko ozdravela in jela zopot hoditi, kar jo pride nek opoldan gostarica prašat, ali noče kosila? „Moram mojega počakat“ — Liza odgovori. Sirota čaka in čaka, pa ga več ni. Gostarica pozve, da je tisto jutro odišel in vse pobral, ter začne vbogo Lizo neusmiljeno zmirjati, za plačilo tirjati in od hiše goniti. Liza hitro po dnarje leti; ali prestraši se, premoženje, ktero je očetu vzela, je hudobni človek odnesel. — Ob poštenje, premoženje, ob očeta in dom — se ne ve sirota kam djati. Gostarica po gosposko pošlje, ktera jo prime in v domač kraj žene. Pervo, kar doma zve, je bilo, da je očeta ona s strupom zaudala, in svojega očeta vmorila. K smerti bi jo bili obsodili; ker je sirota toliko gerdo zapeljana bila, so jo na žive

dni v ječo djali, v kteri je svojo nesrečno ljubezen objokovala in tudi v ječi umerla. — Poglejte nesramne ljubezni žalostni konec, posebno vi neukroteni mladenči, ve razberzdane dekleta, in varujte se nespodobnega znanja — varujte se nesramnega djanja! 5. Radoglednost oči in nevkretnost drugih počutkov. V nečistost napeljuje radoglednost oči in nevkretnost drugih počutkov. Oči in ušesa so okna in vrata do tvojega serca. Hočete mladi ljudje nedolžnost ohraniti, morate le te okna in vrata skerbno zapirati, da se v vaše serca nič hudega vlezlo ne bo. Bodite sramožljivi v svojih pogledih! Ne ogledujte se fantje po deklinah; pa tudi dekline se po fantih ne ozirajte. Mladenči! poslušajte, kaj vas uči sv. Duh, ker pravi: „Vino in ženske storijo, da modri odpadejo, zastopni zaničljivi postanejo . . . Ne ogleduj se po nesramni ženski, da v njene mreže ne padeš . . . Ne glej device, da te nje lepota kje ne pohujša. Odverni svoj obraz od nališpane ženske, in ne zijaj po ptuji lepoti. Zavoljo ženske lepote se jih je veliko pogubilo, in iz nje se poželjenje kakor ogenj vnema.“ Varujte tedaj svoje oči nesramnih pogledov! Sv. Avguštin pravi: „Nesramno oko nesramno serce oznanuje.“ Zapominjaj si besede, ki jih je govoril brumni Job, rekoč: „S svojimi očmi sem zavezo naredil, da bi clo ne mislil na kako žensko.“ Ravno tako storite tudi vi. Varujte svoje ušesa, ne poslušajte gerdih besed, ne poslušajte nespodobnih klafarskih pesmi; zakaj take pesmi so limance peklenskega sovražnika, na ktere on nedolžne duše lovi. Varujte svoje roke, da se prepovedanih krajev ne dotikate. Varujte svoje noge, da vas v nevarne kraje nosile ne bodo. Zakaj vse to v nečistost napeljuje. 6. Nevarna tovaršija, ples, nespodobne igre, in branje nečistih pisem. Varujte se tudi slabih tovaršij; slaba tovaršija dobro zaderžanje pokazi; varujte se nevarnega plesa. „Plesarija je morišče deviške čistosti.“ Varujte se nespodobnih iger z drugim spolom: vse to napeljuje v greh nečistosti.

Sklep.

Ni ga bolj veselega časa v celem letu, kakor je ljubezniva vigred, kakor so dnevi mladega zelenja in žlahtnega cvetja. Tudi srečnejšega časa v celem človeškem življenju na tem svetu ni, kakor je ljuba mladost, kakor so dnevi čiste nedolžnosti. O da bi nam vselej zelenela sveta čistost in nedolžnost. Srečni in veseli bi živeli na tem svetu, ljubi Bogu

in ljudem: „Oh kako lep je čist rod v svoji svetosti, govori modri Salomon; njegov spomin je večen, ker pri Bogu in pri ljudeh hvalo ima.“ Pa tudi tam v večnosti bi bili enkrat zveličani: „Blagor jim, pravi Jezus, ki so čistega serca, oni bojo Boga gledali!“ Oh Bog nam vsem pomagaj, da se vsega varujemo, kar šesta zapoved prepoveduje, vse pa zvesto spolnujemo, kar nam zapoveduje. Bog nam vsem pomagaj, da bobemo čisti na duši in telesu! Amen.

XXXVI. Keršanski nauk.

Sedma božja zapoved.

P. Kaj je v sedmi zapovedi zapovedanega?

O. V sedmi zapovedi je zapovedano: vsakemu pustiti, dati in opraviti to, kar je njegovega, in kar mu gre, ukradeno blago verniti, in storjeno škodo popraviti.

P. Kaj se v sedmi zapovedi prepoveduje?

O. V sedmi zapovedi se prepoveduje: Tatvina, goljufija pri meri in vagi, prideržavanje ptujega blaga in zaslužka, odertija in vse poškodovanje bližnjega na njegovem premoženji in na njegovih pravicah.

Vvod.

Pridemo danes k sedmi zapovedi božji. Tudi ta zapoved nam nekaj zapoveduje, nekaj pa prepoveduje. Hočem vam sedaj kazati:

1. Kaj nam sedma zapoved božja zapoveduje, in
2. kaj nam sedma zapoved božja prepoveduje.

Razlaga.

1. Kaj je pa v sedmi zapovedi zapovedano? V sedmi zapovedi je zapovedano: Vsakemu svoje pustiti, pri miru pustiti, kar tvoje ni, dati, kar komur gre, in storiti, kar si komu storiti dolžen, ukradeno blago poverniti in storjeno škodo popraviti. Le po pravici ravnati, in pošteno živeti! Krivičnega blaga se pa varovati! Kaj tudi krivično blago, kriviček dnar

pomaga? Sploh pregovor pravi: „Krivično blago dobrega ne stori.“ Krivično blago sreče nima. „En kriviçen krajcar devet pravičnih požre.“ Še pri tem ne boš žegna imel, kar si pošteno pridobiš, če si pa po drugi strani po krivici pomagaš. To nam poterdi tudi sv. Vincenc Fer., ki pravi: „Če si ti tavžent goldinarjev pošteno pridobiš, pa samo enega po krivici imaš, ti bo samo ta edini krivični goldinar vse druge spridil, kakor se od enega gnjilega jabelka vse druge zdrave spridijo in konec vzamejo.“ Krivično blago nima žegna, nima obstanka. Krivično blago ne pride do tretjega rodu; včasi še do drugega ne. Kaj toraj pomaga, če še toliko imaš in po krivici nagrabiš, če pa zraven tega hudo vest imaš, ki zmirom priča zoper tebe! Človek, ki krivično blago ima, ne more resnično srečen biti; že na tem svetu ne. On ne more pravega, čistega veselja okusiti, ker ga vest peče in grize, in mu pokoja ne da. Ali če tudi svojo vest popolnoma zaduši, enkrat se bo zbudila in ga začela strašno gristi, kedar že za pokoro morebiti prepozno bo. Krivičnike že Bog na tem svetu večkrat kaznuje, na unem svetu jih pa čaka tajista strašna ječa, iz ktere ne pridejo, dokler svojega dolga do zadnjega vinarja ne poplačajo. — Ročen delavec je imel brata, kteri je že dvajset let v ptujej deželi bil. Mislil je, da je umerl, ker nič ni slišal od njega. Enkrat dobi delavec list, ko je ravno v mestu bil. Ker brati ni znal, gre k svojemu gostivniku in ga prosi, da bi mu list prebral. Gostivnik prebere list in reče delavcu: V listu stoji: Vaš brat je umerl in vam 50 tolarjev zapustil; ali sami morate po nje. „Kam pa,“ upraša delavec. V Amsterdam, več ko sto ur daleč. Tako daleč! odgovori delavec. Gostivnik mu pa pravi: Dajte mi list in jaz vam dam trideset tolarjev. Ali ne živej duši ne smete od tega poveti kaj. Delavec v to dovoli. Gostivnik prinese 30 tolarjev. Delavec jih vzame in gre vesel domu. Veliko let je minulo in gostivnik je vse zapravil. Na smertnej postelji pove, da je bornega delavca goljufal; kajti v listu je bilo zapisano: Kdor ta list pri nekem možu v Amsterdamu pokaže, dobi 2000 tolarjev. Za toliko je gostivnik bornega delavca ogoljufal; ali vse je zapravil; krivica ima kratke noge. Mnogoteri tat, goljuf, krivičnik misli: Kaj če tudi krivično blago imam, nič ne dé. Zdaj ga bom užival, dokler sem še zdrav. Kedar pa z meno enkrat h koncu gre, tedaj se bom pa tega greha spovedal, in Bog mi ga bo odpustil. O ljubi moj! kako se ti močno motiš! Poslušaj, kaj ti jaz na tvoje besede odgovorim. Ti nimaš no-

benega pisma od Boga, da boš enkrat še priložnosti imel, se čisto spovedati in se spokoriti. Koliko jih brez spovedi pomerje, kterim Bog te gnade ne podeli, se čisto spovedati, ker so morebiti v življenji to gnado tolikokrat zaničevali. Pa zdaj mene posebno dobro poslušaj, kar ti povedal bom. Če tudi k spovedi greš in se čisto obtožiš svojih grehov, če vse razodeneš spovedniku, kar koli si bližnjemu krivice storil, če pa po spovedi krivice ne popraviš, krivični dnar nazaj ne daš, če škode ne poplačaš in ne popraviš, kar si pregrešil; tvoja spoved bila je prazna, Bog ti tvojih grehov odpustil ni, ampak s tako spovedjo si le eno stopinjo bližej pekla storil. Sv. Avguštin pravi: „Brez povračila ni nobene odveze.“ Ko bi tudi k takemu spovedniku prišel, da bi ti sveto odvezo dali, tega pa ne bi naložili, da storjeno krivico popraviti imaš; ti vendar ta odveza nič ne pomaga, ko bi ti stokrat tako odvezo dobil. Taka odveza je kakor pobotnica ali kvitenga, ktere Bog podpisal ni. Sv. Antonin pravi: „Kdor ptuje, krivično blago ima, in bi lehko to krivično blago nazaj dal in škodo povernil, pa tega vendar ne stori, tudi odpuščanja pri Bogu ne dobi, naj bi se še toliko pokoril; naj moli, naj se posti, naj milošno deli, vse to mu nič ne pomaga.“ Ja, „ko bi ti krivičnik toliko solz prelil, pravi sv. Avguštin, kakor so jih vsi spokorniki skupaj prelili in jih še prelili bodo; če pa svoje krivice ne popraviš, odpuščanja svojih grehov nimaš upati.“ Vsak krivičen krajcar, za kterega veš, moraš nazaj dati in storjeno škodo do zadnjega vinarja poplačati, poprej tudi misliti ne smeš, da bi ti Bog tvoje grehe odpustil! Kaj ne, ljubi moj kristjan! to se ti težko in skoraj nemogoče zde! Jaz tudi pravim, da je popolnoma povračilo težka reč. Ali vendar moraš to storiti, če svoje duše pogubiti nočeš! Boljše ti je, če tudi celo svoje premoženje razdeliš, da storjeno krivico popraviš na tem svetu, kakor pa, da bi ti na unem svetu veržen bil v tajisto ječo, od ktere pravi Kristus, da ne boš prišel iz nje, dokler svojega dolga do zadnjega vinarja ne poplačaš. Vidiš, ljubi moj kristjan! kako potreba je, se krivičnega dnarja, ptujega blaga varovati, da se ti tistega težavnega povračila ali pa večnega zaverženja enkrat bati ne bo! Ljubi moji poslušalci! nauk od povračila ptujega blaga je bolj imeniten, kakor si vi morebiti mislite. Veliko je tako slepih kristjanov, ki od povračila krivičnega blaga nič ne vejo. Če komu kako škodo ali krivico storijo, pa k spovedi pridejo in se tega greha ob-

tožijo, krivice pa vendar ne popravijo, taka spoved je prazna, in odpuščanja grehov niso dobili.

Zatorej vas še hočem ob kratkem podučiti, kar vam je od povračila ptujega blaga potrebno vedeti. Če je kdo kaj ukradel, kaj goljufal, svojemu bližnjemu kako škodo storil, ali kako plačilo zaderžal: Kdo mora tukaj poverniti? Ravno tisti, kteri je kradel, kteri je goljufal ali svojega bližnjega na ktero drugo vižo poškodoval. Če jih je pa pri kaki tatvini več bilo skupej, mora vsak toliko poverniti, kolikor na njega pride. Če bi pa nekteri ne hotli ali ne mogli poverniti, morajo pa njihovi tovarši toliko več poverniti. Tukaj je eden za vse in vsi za enega. Če je pa tisti že umerl, ki je svojemu bližnjemu škodo storil; kdo pa potem mora škodo poverniti? Tisti jo mora poverniti, ki je krivično blago podedoval. Zakaj tudi dediči do krivičnega, ptujega blaga nobene pravice nimajo; ampak nazaj se mora odrajtati, kjer se je vzelo. — Koliko se pa mora poverniti? Toliko, kolikor je kdo komu vzel, pa tudi vsa škoda, ktera se mu je s tem zgodila. Post.: Če kdo svojemu bližnjemu 100 gold. ukrade, pa jih celih pet let ne poverne, je treba plačati 125 gold. itd. Ali če se je kaka druga reč vzela, mora se ravno ta reč nazaj dati, dobra in nepoškodovana, kakor je poprej bila; če pa te reči več ni, se mora ravno toliko v dnarjih ali v kaki reči dati, kolikor se je s to zgubo škode zgodilo. Komu se mora poverniti? Tistemu, kteremu se je krivica ali škoda zgodila. Če je pa tisti že umerl, mora se pa njegovim dedičem poverniti. Kaj pa je takrat storiti, kedar se ne ve za tistega, kteremu se je kaj vzelo, pa tudi ne za njegove dediče? Takrat se mora pa skerbno pozvedavati po tistem, kteremu je škodo storil. Če ga pa vendar po nobeni viži ne more zvedeti, takrat pa naj spovednika za svet vpraša; oni mu bodo povedali, kaj storiti ima. Kdor pa, namesto da bi tistemu povernil, katerega je poškodoval, le nekoliko ubogajme da, ali pa za kako sveto mašo, tisti še s tem nič ne poverne storjene škode, dokler se to lehko zgodi. Taka milošna pa tudi pred Bogom nič ne velja. Kdaj se pa mora poverniti? Poverniti se mora hitro, kakor je mogoče, ja berž ko berž. Pa za to se mora skerbeti, da bo mogoče. Če pa ni mogoče, na enkrat celo škodo poverniti, mora se počasi po malem povračati, dokler je vsa škoda poplačana. Tukaj se je treba praznih izgovorov varovati; da bi kdo rekel: jaz ne morem, jaz nimam kaj, da bi povernil. Če nimaš, pa skerbi zato, da boš imel, delaj pridno, da si pošteno prislužiš toliko, da boš

zamogel škodo poverniti; ako pa ne moreš poverniti na nobeno vižo, moli za oškodovanega.

2. Sedma zapoved govori od posvetnega blaga in premoženja, in te-le reči so, ktere nam sedma zapoved prepoveduje: tatvina in rop, goljufija pri meri in vagi, prideržanje ptujega blaga in zasluženega plačila, odertija pri posojevanji, in vse poškodovanje bližnjega na njegovih pravicah.

Kdo se pregreši z ropom in tatvino? — Z ropom se tisti pregrešijo, ki bližnjega napadajo, in mu po sili vzamejo njegovo blago. Take hudodelnike čaka pravična sodba. Če tudi človeški pravici odidejo, božji pravici odšli ne bodo. — S tatvino se tisi pregrešijo, ki ptuje blago na tihem vzamejo in tako svojega bližnjega v škodo spravijo. Tega greha so pa tudi tisti deležni, ki krasti zapovejo ali svetujejo, ki krasti pomagajo, ki ukradeno blago hranijo, kupujejo ali prodajajo; tatvine tudi deležen postane, kteri za tata ve, pa ga ne izda; tega je deležen, ki najdene reči nazaj ne da, komur gre in si ne prizadeva tistega zvedeti, ki jo je zgubil. S tatvino se pregrešijo tudi tisti berači, ki brez potrebe beračijo, ali kteri so še zdravi in močni, da bi še lahko delali, pa delati nočejo in rajši beračit grejo. Zakaj taki ljudje kradejo milodare tistim, ki so resnično potrebni, in si živeža služiti več ne morejo. — Bog je prepovedal krasti; kdor tedaj krade, se hudo pregreši. Povsod je greh krasti; ali največa hudobija je pa to, če kdo na kakem sv. kraju, postavim: v cerkvi krade, ali pa Bogu posvečene reči vzame; to je božji rop, kterega Bog slej ali poznej ostro kaznil bo. Sv. pismo pravi: „Tatje in roparji božjega kraljestva posedli ne bodo.“

Kdo se pas goljufijo pregreši? — Tisti, kteri se nevednosti svojega bližnjega posluži, da ga prav zvije in mu na premoženju škodo stori; postavim: če pri kaki barantiji za kako reč veliko več vzame, kakor je vredna; — ali če slabo blago za dobro prodaja; ali kdor pri prodaji premajhno mero ali vago ima; ali kdor se pri sodbi podkupiti da. Kakor tatvina je tudi goljufija velik greh. Sam Bog pravi: „Nič krivičnega ne počnite, ne v sodbi, ne v meri.“

Kdo se pregreši s prideržanjem ptujega blaga in zasluženega plačila? — Tisti, kteri najdene reči noče odrajtati komur sliši; kteri hranjenega blaga nazaj ne da, kedar se nazaj imeti hoče; kedar dolžnik svojega dolga plačati noče; kedar se posli, delavci, ali rokodelci ne plačajo, kakor so se bili pogodili. — Imel je cesar Rudolf v Nirnbergu zbor in veliko

ljudi je pri njem pravice iskalo. Bil je med timi nek tergovec. Prenočil je v imenitnej gostivnici in je gostivniku 200 tolarjev v usnjati mošnji na shrambo dal. In ko je tergovec denar spet nazaj hotel, ni vedel gostivnik za denar in je rekel, da od nikogar nima denarja. To vse pove tergovec cesarju in pravi, da bo gostivnik med mestnimi poslanci, ki bojo k njemu prišli. Cesar ga pelje v bližnjo izbo in mu vkaže tam čakati. Kmalo pridejo poslanci. Rudolf se ž njimi pogovarja in slednjič reče gostivniku: „Ti imaš lep klobuk, svojega ti dam za nja.“ Gostivnik hitro v to dovolji. Nekaj časa potem gre cesar z izbe, pokliče nekega moža in mu reče: „Teci hitro k ženi gostivnikovi in reci, njen mož hoče usnjato mošnjo z denarjem ptujega tergovca; da je to res, pošlje svoj klobuk.“ Žena hitro da denar in mož ga nese cesarju. Cesar ga vzame seboj in stopi spet v izbo. Druge poslance vse izpusti, obderži gostivnika pri sebi in vkaže tudi tergovcu priti. Tergovec toži spet gostivnika. Ali ta vse taji. Med tim ko se prekarjata, pokaže cesar mošnjo. Čez to gostivnik ostermi. Cesar ga posvari in obsodi, da je moral še več denarja plačati, kakor ga je bil vkradel.

Kako se starši, gospodarji in gospodinje zoper sedmo zapoved pregrešijo. — Pregrešijo se:

1. Tisti starši, ki premoženje svojim otrokom zapravijo; tisti oče, ki svoj dnar po oštarijah zapije, dokler žena in otroci doma pomanjkanja terpijo, in morebiti potrebnega živeža nimajo. In kolikokrat se to godi! Mlad kmet se je piti in igrati navadil. Enkrat hoče v vinograd iti in vkaže ženi, da bi mu jesti prinesla. Ona pravi, da nič nima, ker je vse zapravil. Vendar mu obljubi. O poldne nese koš zapert in ga pred njega dene. On požebra in odpre koš. Ali kaj je bilo v košu? Njegov otrok bled od gladu. „Vse si zapravil, jej svojega otroka,“ reče njegova žena, vzame otroka iz koša in mu ga na roke dene. Mladega moža je to zlo zabolelo. On spozna, da ni prav živel, objame svojo ženo in se poboljša. Ni ga bilo več viditi po kerčmah. — 2. Tisti gospodarji ali gospodinje, ki svojim hlapcem in deklam zasluženega plačila, mezde ne plačajo ali jim po krivici kaj odtergajo. Dnar, kterega svojim poslom ne odrajtaš, kakor si se ž njimi pogodil, je kervav denar, ki bo enkrat strašno težil tvojo vest! — Tisti gospodarji, ki svojim delavcem, najemnikom ali rokodelcem po pravici ne plačajo, ali pa brez pravičnega uzroka plačilo odlagajo. Sam Bog je že v stari zavezi tako govoril: „Plačilo tvojega

najemnika naj nikar do drugega dne pri tebi ne ostane.“ Tako tudi beremo v sv. evangelju, da je gospodar, kteri je bil v svoj vinograd delalce najel, na večer vsakemu svoje plačilo dal. 3. Pregrešijo se starši ali otroci, ali njih družina, če svojemu bližnjemu po njivah, travnikih, goščah ali vinogradih škodo delajo, ali pa svojo živino v škodo spustijo. V stari zavezi so imeli Izraelci zapoved, ki se tako glasi: „Kdor njivo ali vinograd poškoduje, in svojo živino spusti, da ptuje popase, tak mora s tem, kar najboljšega ima na svojem polju ali vinogradu, po ceni škode za to poverniti.“ — 4. Tisti, ki mejnike prestavijo in si tako po krivici nekoliko ptuje zemlje prilastijo. Ko bi vsak dobro vedel, kako da je to velik greh, gotovo bi tega nikdar ne storil. Tako je že v stari zavezi ta greh ostro prepovedan bil, ker že v Mojzesovih bukvah beremo te besede: „Ne prestavi mejnikov svojega bližnjega, ktere so postavili pervi ljudje v tvoji lastini.“ — „Ne prestopi starih mejnikov, ktere so tvoji očetje postavili.“ — 5. Tisti, ki se po krivici zavoljo vsake male reči, ktere bi lahko med seboj v prijaznosti poravnali, pri gosposki tožijo, samo toliko, da svojega bližnjega v škodo spravijo. Za svojo dobro pravico se vsak človek slobodno potegne. Tudi pri gosposki si slobodno pravice poišče, če se reč drugače poravnati ne da. Pa samo takrat je greh, kedar človek dobro ve, da nima prav, pa se vendar toži in pravda, samo da bližnjega v škodo in stroške spravi. Zadnjič še le vidi in spozna, kako nespameten je bil, ker se je tožiti začel. Prepovedane so tedaj v sedmi zapovedi vse krivične in nepotrebne tožbe, ki bližnjega v škodo spravijo; prepovedano je pa tudi vsako drugo poškodovanje na njegovem blagu in premoženju, že na to ali drugo vižo, ali pa na njegovih pravicah.

Zoper sedmo zapoved se tudi pregrešijo: 1. Tisti rokodelci ali najemniki, kteri predrago računijo, ali kteri celi dan dobro in zvesto ne delajo, kakor so najeti, ali če se kakega dela podstopijo, ki ga prav ne znajo, in tako blago spridijo, ali če od tega, kar se jim v delo da, kaj na skrivnem prideržijo za se, in nazaj ne dajo, kar so v roke dobili. — Šivarji, čevljarji, tkavci, mlinarji se pogosto pregrešijo zoper sedmo božjo zapoved. — 2. Tisti kupci, kteri a) svoje blago predrago prodajajo in prevelik dobiček iščejo. Če človek primeren pošten dobiček išče, to je prav in ni greh; zakaj od dobička živeti mora. Ali prevelik dobiček pri kupčijah iskati, to je goljufija, to je greh. b) Tisti kupci, ki imajo

krivično mero ali vago. Pregovor pravi: „Mera in vaga v nebesa pomaga.“ To je res, če je pravična. Če je pa krivična, pa v pekel vleče. Krivično blago nikoli dobrega ne stori. — Sam Bog je že v stari zavezi tako govoril: „Ti ne smeš dvojne vage ali mere, veče ali manjše, v svoji hiši imeti, ampak moraš pravo in pravično vago, enako in pravično mero imeti. Zakaj tisti, ki to dela, je pred Gospodom gnjusoba.“ Tisti kupci, ki staro, slabo, obležano blago za novo, za dobro prodajajo in ga še hvalijo zraven, da le koga opravijo. — 3. Tisti podložni, kteri svoji gosposki, duhovski ali deželski, štibre ali drugih davkov, kar jih imajo, o pravem času in zvesto ne odrajtajo. — 4. Tisti dolžniki, ki posojenih dnarjev ali obresti od dnarjev, nikoli o pravem času ne plačajo, ali kedar tega brez tožbe storiti nočejo. Za dobroto, da eden drugemu v kaki potrebi dnarja posodi, pa mnogoteri to ima, da se mora potem za lastne dnarje toževati, ko jih nazaj imeti hoče. Prav lepo je in keršansko dobro delo, če svojemu bližnjemu v potrebi dnarja posodiš. Ti pa, kteri dnarje na posojilo vzameš, bodi hvaležen zato; ali dolžnost je tvoja, da imaš skerb zato, da pa tudi svoj dolg poplačaš, kakor si obljubil, ali da obresti o pravem času odrajtuješ. Sveto pismo pravi: „Posodi svojemu bližnjemu ob času njegove potrebe, poverni pa tudi ob času svojemu bližnjemu tebi posojeno. Izpolni besedo in zvesto ž njimi ravnaj, in ti boš vsak čas našel, kar ti je treba.“ — Zoper sedmo zapoved se tudi pregrešijo odertniki, to so tisti, kteri pri posojevanji dnarjev više obresti tirjajo, kakor je prav. Odertija je velik greh. Bog je tisto že po Mojzesu prepovedal bil. Tisti, ki mora dnarje na posojilo vzeti, je že tako zadosti ubog, če pa še visoke obresti od njega tirjaš, tako na znanje daš, da si neusmiljenega serca in da ga popolnoma izsleči hočeš. Previsoke obresti jemati je krivičen dnar, je smerten greh, ki se poprej ne odpusti, dokler se krivica ne popravi. — Vse to je tedaj v sedmi zapovedi prepovedano.

Sklep.

Ljubi moj kristjan! če tudi vidiš, da dandanašnji ljudje veliko krivice, škode eden drugemu delajo, in krivično premoženje si spravljajo in si iz tega nobene vesti ne delajo: bodi vendar ti pravičen in pošten; ne omadežuj svojega serca s krivičnim blagom. Živi rajši v največi revščini in pomanj-

kanju, kakor pa da bi po krivici in goljufiji obogatel in dobro se redil. Pravičnega, poštenega in brumnega človeka še Bog nikoli zapustil ni in ne bo. Boljša je čista vest in pošteno serce, kakor polne skrinje zlata in srebra, ki se je po krivici spravilo. — Če si pa komu kako krivico ali škodo storil, o ne mudi se, ne odlagaj, jo hitro poverniti, kakor ti je mogoče, da ti Bog ta greh odpustil bo. Misli na besede sv. pisma, ki pravijo: da krivičniki nebeškega kraljestva posedli ne bodo. V Pragi v Karlinskem predmestji je zala cerkev v čast slovenskih aposteljnov ss. Cirila in Metoda, za ktero so se pomočki po vsi deželi nabirali. Celo Praški jetniki so v svobodi živečim v tej reči z lepim zgledom posvitili, ker so svojo zbirko za božji dom v Karolin poslali. Nekega rokodelca je to lepo djanje keršanske ljubezni ginilo, in začne misliti, kako bi tudi on kaj h Karolinski božji hiši pripomogel. Ker so mu ravno jetniki po glavi rojili, sklene, da bi tudi on začel zmikati in krasti, in bo zmikavščino v Karolin poslal, kakor uni jetniki. On pa ni mislil ne sebi, ne bližnjemu, ne svojicem nadlege delati, vendar je hotel tat biti, in tatvino Bogu darovati. Hranilček za tatvino je imel pripravljen; tedaj je začel svoje tatinsko delo. Zaželelo se mu je, iti v gledišče; lej! tu pervo priložnost k tatvini: on grošiček zmakne, v hranilniček verže in doma ostane. Drugikrat ga zamika v družbo iti, v kteri bi bil marsikteri krajcar zajužinal; on ga je pa svojemu poželjenju umaknil, in v hranilček smuknil. Vtretje se mu je zljubilo nekaj kupiti, brez česar je lahko živel. On to izmakne svoji pohotnosti in v hranilček verže. Četertič, ko so drugi pustni torek Kurenta obhajali in zvečer s težko glavo domu kimali, je naš rokodelec v svoji delavšnici tiho delal in pridelek zvečer v hranilniček djal. Tako je on, kjer je le mogel, kaj malega izmaknil, in res pravi zmikavec bil. Mnogo ni mogel ukrasti, ker je ubožčeka okrajal. Zdaj tedaj pošlje ta dar v Karlinski dom, kakor ga je iz hranilnice iztresel, in ga tudi štel ni, ker noče, da bi levica vedela, kar je desnica storila. 1 gold. 18 kr. je po tem poti Karlinski dom prejel. Tacih tatov nam Bog več daj; tacih, ki kradejo svojemu grešnemu poželjenju in darujejo za nebesa. Amen.

XXXVII. Keršanski nauk.

Osma božja zapoved.

P. Kaj je v osmi zapovedi zapovedanega?

O. V osmi zapovedi nam je zapovedano: resnico govoriti, odkritoserčnim biti v besedi in v djanji, za dobro ime svojega bližnjega poganjati se, obrekovanje in opravljanje preklicati.

P. Kaj se v osmi zapovedi prepoveduje?

O. V osmi zapovedi se prepoveduje: krivo pričanje, kriva tožba, vsaka laž, tudi laž iz šale in v sili, obrekovanje, opravljanje, krivo natolcevanje, prederzna sodba, podpihovanje.

Vvod.

Dobro ime je veliko blago; je več vredno, pravi sveto pismo, kakor obilno bogastvo. In to je res. Dajte človeku polne skrinje blaga in dnarja, polne hleve pitane živine: pa pripravite ga ob dobro ime in poštenje, in pri kraju je njegovo veselje in vsa njegova sreča. Vse se ga boji in ogiblje, nihče se ž njim ne peča. Pa stavimo, da je kdo ubog in reven, zraven pa dobro slovi, glejte! srečen je in vesel, vse ga spoštuje in časti, vsakdo ga išče in se rad ž njim obhodi, tudi v sili in potrebi mu priskoči. Od tega imenitnega blaga — od časti in dobrega imena govori osma zapoved božja. Zatoraj vam hočem danes kazati:

1. Kaj osma zapoved božja zapoveduje, in
2. Kaj osma božja zapoved prepoveduje? Poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj pa osma zapoved božja zapoveduje?

Osma zapoved zapoveduje: Resnično, odkritoserčno govoriti in djati, poganjati se za dobro ime svojega bližnjega, popravljati obrekovanja in opravljanja. — Zapovedano nam je, da moramo vselej resnico govoriti, da moramo odkritoserčni biti v besedi in djanju in zaderžanju, da moramo skerb imeti za svoje poštenje, pa tudi za čast in poštenje svojega bližnjega, in da tistemu dobro ime nazaj damo, če smo ga njemu na to ali drugo vižo vzeli in ga ob poštenje pripravili. „Skerbi za dobro ime, govori sam božji Duh, zakaj le to bo tebi bolj

terdno ostalo, kakor tisuč drugih in velikih zalog. Dobro življenje ima odštete dni; dobro ime pa vekomaj ostane.“ — Kako pa skerbimo za svojo čast in poštenje? Za pravo čast in poštenje skerbimo takrat, kedar si prizadevamo, da bi vse lepe keršanske čednosti na sebi imeli; kedar vse dolžnosti svojega stanu zvesto spolnujemo, kedar zmirom resnično govorimo, kedar svojo besedo, svoje obljube zvesto deržimo, kedar smo, kakor pravijo, mož beseda; kedar smo odkritoserčni v besedi in zaderžanju; kedar se hudobnih ljudi in nevarnih tovaršij ogibljujemo; kedar le z dobrimi, pametnimi in poštenimi ljudmi tovaršijo in prijaznost imamo; kedar si resnično brumno živeti in Bogu dopasti prizadevamo. Na tako vižo nar lepše skerbimo za čast in poštenje pred Bogom in pred ljudmi. K temu nas tudi opominja sv. ap. Pavl, ki pravi: „Bratje, karkoli je resničnega, karkoli je sramožljivega, karkoli je pravičnega, karkoli je svetega, karkoli je ljubeznjivega, karkoli dobro ime daje, kar k čednosti, kar k hvalevrednemu podučenju pelje, to mislite.“ — Kako pa moramo za čast in poštenje svojega bližnjega skerbeti! Za čast in poštenje svojega bližnjega pa takrat skerbimo, če od njega vselej dobro mislimo, če prijazno in s spoštovanjem ž njim govorimo, če njegove lepe lastnosti tudi drugim razodevamo, če ga grehov varujemo in kedar se za njegovo dobro ime in poštenje potegujemo.

2. Kaj osma zapoved prepoveduje?

Osma zapoved prepoveduje: krivo pričanje, krive tožbe, vse laži, tudi laži iz šale in v sili, obrekovanje, opravljanje, krivo natolcevanje, prederzne sodbe in podpihovanje. — Kdo se pregreši s krivim pričevanjem? S krivim pričevanjem se tisti pregreši, ki zoper svojega bližnjega pred gosposko ali pred kterim drugim človekom kaj takega govori, kar ni res; naj bo njemu to k škodi ali k pridu. Krivo pričati zoper svojega bližnjega, je velik greh. Kdor krivo priča, božji kazni odšel ne bo, če tudi človeški pravici odide. V sv. pismu beremo, kako sta dva sodnika po krivem pričala zoper nedolžno Suzano. Ali kaj se jima je zgodilo? Bog ju je kaznil. Oba sta bila s kamnjem pobita. — „Kriva priča ne bo brez kazni, govori sam božji Duh, in kdor laži govori, ne bo sodbi božji odšel.“ Je pa samo tisti tega greha kriv, ki sam po krivem pričuje? — S krivim pričevanjem se ne pregreši samo tisti, ki sam krivo pričuje zoper svojega bližnjega, ampak tudi tisti, ki koga drugega k temu napeljuje, da bi krivo pričal, ali kteri drugim kaj takega svetuje, ali kteri drugim plačilo obeta, če

bodo po krivem pričali, ali kteri se drugim grozi, če tega storili ne bodo. Vsi taki se tega greha deležne storijo. — Kaj je tak storiti dolžen, ki je po krivem pričal? Tak mora svojo besedo nazaj vzeti, mora svojemu bližnjemu vso škodo povrniti, ktero mu je na njegovem premoženju ali na njegovem poštenju storil s tem, da je zoper njega po krivem pričal. To je težko; boljše je toraj, nikdar kaj takega pričati, kar resnično ni. Kdo se pregreši z lažjo? Z lažjo se tisti pregreši, kteri drugače govori, kakor misli, zato, da bi svojega bližnjega ogoljufal in premotil. Laž, to je tisti greh, ki ga ljudje tako pogosto delajo, in pa na njega tako malo ali pa clo nič ne porajtajo. In vendar je ta laž gerd in ostuden greh, ki ga Bog čez vse sovraži. Bog je neskončna resnica. Kdor pa laže, govori zoper resnico, in se toraj pregreši zoper Boga. Kdo se je pervi zlegal? Kdo je laž prinesel na svet? Peklenski satan je oče laži. On se je pervi zlegal. Rekel je pervim staršem v paradižu: Le jejta od tega sadu in bota kakor Bog. In to je bila prekleta laž, ki nam je toliko hudega na svet prinesla. Kdor tedaj laže, podoben je hudiču, kteri je lažnjivec od začetka in v kterem nobene resnice ni. Že samo iz tega spoznamo, kako ostudna je torej pred Bogom vsaka laž, ki je božji resnici čisto nasproti. Je pa vsaka laž greh? Vsaka laž je greh; zakaj vsaka je resnici nasproti, ktero smo govoriti dolžni. Sv. pismo pravi: „Zderžite se vsaktere laži.“ Na več krajih sv. pisma beremo, kako je Bog legati prepovedal. V bukvah Mojzesovih je zapisano: „Ne legajte se, nobeden naj ne ogoljufa svojega brata.“ Brumni kralj David pravi: „Gospod sovraži vse, kteri lažnjivo govorijo.“ Sv. Pavl opominja, rekoč: „Opustite laž, vsak naj govori resnico s svojim bližnjim, ker smo bratje med seboj.“ Strašen zgled, kako Bog laž sovraži, imamo nad Ananijem in Zafiro, kakor nam sv. pismo pripoveduje. Mož, po imenu Ananija, je s svojo ženo Zafiro prodal njivo. Nekaj cene si je uderžal, vedela je tudi njegova žena, drugi del je k aposteljnom prinesel, rekoč, da je vse. Ali Peter mu je rekel: „Ananija! zakaj je satan tvoje serce zmotil, da si legal sv. Duhu, in uderžal nekoliko njivine cene? Ali bi ne bila tvoja, ko bi je ne bil prodal? In kedar si jo prodal, ali niso bili dnarji v tvoji oblasti? Kaj si to sklenil v svojem sercu? Ti nisi ljudem legal, ampak Bogu.“ Ko je Ananija to slišal, padel je in umerl. Nekteri mladenči pa ga vzdignejo in ga nesejo pokopat. Nektere ure pozneje pride Zafira, njegova žena, in še ni vedla, kaj se je zgodilo. Peter ji reče: „Povej mi žena,

ali sta za toliko njivo prodala?“ Ona reče: Ja, za toliko. Peter jej pa reče: „Zakaj sta se med seboj pogovorila, Gospodovega Duha skušati? Glej, noge teh, ki so tvojega moža pokopali, so pri durih, in tudi tebe nesle bodo.“ In naenkrat se zverne in mertva obleži na zemlji. Mladenči pa pridejo in jo pokopljejo. Velik strah je pa obšel celo zbirališče, in vse, kteri so to slišali. Ta prigodba nam zadosti spričuje, kako je laž pred Bogom ostudna, in kako jo Bog že na tem svetu večkrat kaznuje. Ali govori resnico, ali pa tiho bodi: Legati nikar tudi iz norčije ne. Eduard je bil sin bogatih staršev. To gerdo navado je imel, da se je rad norčeval. Enkrat piše v izbi list, zraven sebe pa je imel šest novih cekinov, ki jih je hotel z listom poslati. Emilija, nar mlajša sestrica, pride k njemu in vidi tam lepe blesketeče cekine, in ga praša: „Eduard kje pa rastejo zlati?“ Eduard pravi: „Cekini se ravno tako vsadijo kakor bob; potem zraste drevesce, ktero je polno cekinov.“ On dalej piše. Emilija pa vzame cekine, leti ž njimi na vertič in jih vtakne v zemljo. Emilija stopi v izbo, ko je list dopisal in reče: Zdaj boš veliko cekinov dobil, sem jih že vsadila. Eduard se prestraši in gre jezen ž njo na vertič, da bi mu pokazala, kam jih je vsadila. Ali cekinov ni bilo več. Tako je Eduard splačal svojo norčijo. — Kdor se je zlagal, mora svojo besedo nazaj vzeti, mora reči, da to ni tako, kakor je poprej govoril, mora storjeno škodo popraviti, če se je ž njegovo lažjo zgodila, mora svoj greh iz serca obžalovati in se ga zanaprej varovati. — Kdo pa s o b r e k o v a n j e m greši? S obrekovanjem greši tisti, ki zoper svojega bližnjega kaj hudega pove, kar ni res. Obrekovanje je velik greh. Zakaj, kdor bližnjega obrekuje, pregreši se zoper resnico, zoper pravico in zoper ljubezen, ktero je dolžen svojemu bližnjemu. Že v bukvah Mojzesovih beremo te besede: „Ti ne smeš svojega bližnjega po krivem dolžiti.“ „Bog bo lažnjivega opravljivca ponižal,“ pravi kralj David. Gorje tedaj vsakemu, ki zoper svojega bližnjega take reči govori, ki niso res, in njemu tako dobro ime in poštenje krade. Tak človek je hujši kot tat, ki dnarje krade. Dnarji se lahko nazaj dajo, poštenje pa se težko verne. — Kdo se pregreši z o p r a v l j a n j e m? Pregreši se tisti, ki brez potrebe zoper svojega bližnjega kaj hudega — kaj takega pove, kar je scer res, kar pa še vendar vsi ljudje ne vejo ali kteri od svojega bližnjega tako zvito govori, da si drugi, ki to slišijo, lehko kaj hudega od njega misliti znajo; ali tisti, kteri slabosti svojega bližnjega tako povišujejo, da iz

kake male reči kako veliko napravijo, kar se skoraj večidel godi. Bližnji se kaj malega pregreši, drugi pa k temu sami kaj pristavijo, in tako človek zavoljo malega pregreška po opravljivih jezikih svoje poštenje zgubi. — Kdo je še tega greha kriv? Opravljanja je tudi tisti kriv, ki takrat, kedar se zoper bližnjega kaj slabega govori, nalašč molči, zato ker bi lahko opravljanje ustavili, če bi hotli, pa tega vendar ne storijo, temuč opravljanje svojega bližnjega še sami radi poslušajo. Kolikokrat se to godi! Opravljanje svojega bližnjega je velik greh. Zakaj to bližnjemu poštenje jemlje, večkrat se mu še pa tudi kaka druga škoda godi. Sam Bog opravljanje prepoveduje, rekoč: „Nikar ne bodi opravljivec in podpihovavec med ljudstvom.“ Sv. apost. Pavl pravi, „da opravljivci ne bodo, ravno tako kakor ubijalci in nečistniki, nebeškega kraljestva nikoli dosegli.“ Kje je pa tisti človek, ki je čisto popolnoma brez vsake slabosti! Ali bi pa ti rad imel, da bi drugi od tebe kaj hudega govorili, da bi tvoje slabosti ali pregreške raznašali? Glej, kar si ti ne želiš, da bi ti drugi ne storili, tega tudi ti drugemu ne stori. To je nauk Jezusov. Po tem se ravnaj in ne boš nikoli grešil. — Od kod pa izvira opravljanje? Opravljanje izvira iz prevzetnosti, večidel zato, da bi človek s tem, ko druge ponižuje, samega sebe povišal. Včasi izvira tudi iz lakomnosti, ali iz nevoščljivosti, ali iz sovraštva, ali iz pomanjkanja ljubezni, večkrat pa tudi iz nepremiselka. Vselej je greh. — Kaj pa moraš takrat storiti, kedar slišiš koga opravljati? a) Opravljivim besedam ne verjemi vselej, ne verjemi, dokler se od tega sam ne prepričaš. Ni vselej res, kar ljudje govorijo. b) Moraš se opravljanju ustaviti, moraš bližnjega zagovarjati, kaj dobrega od njega povedati, kar ti je znano, ali če si ga ne upaš zagovarjati, moraš vsaj pokazati ali s svojim obrazom na znanje dati, da ti opravljanje bližnjega ni všeč, ni ljubo. c) Moraš se takih ljudi, take tovaršije zogibati, kjer se nič drugega ne govori, kakor od slabosti ali pregreškov svojega bližnjega, da sčasoma tudi ti opravljivec ne postaneš. Opravljanje bližnjega je greh, na kterega ljudje tako malo obrajtajo, in vendar je velik greh. Ptica se spozna po perji ali petju; človek pa po govorjenju. Tisti nikoli priden ali pošten človek ni, ki čez svojega bližnjega zmirom ve kaj hudega praviti, kar pa dobrega ve, to pa zamolči. Tak človek rad čez druge govori samo zato, da bi sam svoje slabosti zakril, in se pred ljudmi za pravičnega delal. Ali kaj to pomaga? Z opravljanjem svojega bližnjega svo-

jih pregreškov nikdar popravil ne bo, ampak še le povišal. Pred Bogom in pred ljudmi se opravljivec zaničljivega stori. Posebno se ženske rade pregrešijo zoper opravljanje bližnjega. So babele, ki se drugač prav brumne delajo, ki pa zoper vsakega človeka vejo kaj hudega praviti. Kedar enkrat začnejo, teče jim jezik, kakor klopotec v vinogradi, kedar ga veter goni. Pravijo kaj čez svoje domače ljudi, čez svojega soseda, čez svojo gosposko, čez svojega duhovna, čez vsakega kaj govorijo; se veda nič dobrega, ampak le hudo. Tega pa ne pomislijo, da ravno tako kažejo, da same nič ne veljajo, ko bi tudi drugače čisto pravične bile. Dober kristjan ne bo pregreškov svojega bližnjega raznašal; bo čez tiste na tihem žaloval, jih bo s plajščem keršanske ljubezni pokrival in Boga prosil, da bi mu jih odpustil. — Kaj pa mora opravljivec storiti, ki je svojemu bližnjemu poštenje vzel? Če je kaj takega govoril, kar ni vse res, kakor je pravil, mora svojo besedo nazaj vzeti, v pričo vseh tistih, pred kterimi je to poprej govoril; če je pa scer res, kar je hudega pravil čez svojega bližnjega, mora pa vendar to opravljanje popraviti, kar je mogoče, mora dobre lastnosti svojega bližnjega razglašati, njega zagovarjati, kar se da; če se je pa bližnjemu z opravljanjem še kaka druga škoda, morebiti na njegovem premoženju godila, mora se pa poverniti. Dokler opravljivec tega ne stori, dokler svojega opravljanja ne popravi, kar je mogoče, tudi Bog mu tega greha ne odpusti, ko bi se ga tudi stokrat spovedal. Zatoraj se je treba tega greha varovati. — Ali je vselej greh, od svojega bližnjega kaj hudega povedati? Če se to iz hudobnega serca godi, je vselej greh. Greh pa vendar ni: a) takrat, če se hudobija bližnjega le samo zato razodene, da se kak nedolžen škode ali pa greha obvaruje, kar bi se zgoditi znalo, ko bi se mu hudobija bližnjega ne razodela. Postavim: prijatelj svojega prijatlja slobodno posvari in opominja pred zapeljivim tovaršem, prijatljica svojo prijatljico, starši svojega otroka itd., da se v greh ne zapeljejo. — b) Takrat ni greh, če se hudobija bližnjega takim razodene, ki jo lahko ustavijo, ali kteri kako pravico do njega imajo. Takrat ni greh, ampak še le keršanska dolžnost je, da se hudobija bližnjega tistemu razodene, kteri ima oblast čez njega, ga posvariti, ga kazniti in k poboljšanju napeljati. Postavim: Staršem se slobodno pove hudobija njih otrok, gospodarjem se slobodno pove hudobija ali nezvestoba njih poslov; učenikom se slobodno pove malopridnost šolarjev; duhovnemu pastirju

se slobodno pove hudobija kakega farmana; ja dolžnost je to povedati, da bi se na tako vižo tak človek podučil, posvaril in poboljšal. Ali to se ne sme iz jeze, iz sovraštva, iz hudobnega serca zgoditi, ampak iz prave keršanske ljubezni, ob pravem času in na pravem mestu, da bi se namreč tisti poboljšal, ki je v kaki hudobiji zapopaden. — Drugim ljudem pa, kterih to nič ne zadeva, pregreške bližnjega raznašati in mu tako dobro ime in poštenje kratiti, je vselej greh. — Kdo so pregreši s krivim natolcevanjem? Tisti, ki brez pravega uzroka od bližnjega hudo misli. Tukaj si zapomnimo nauk: „Vsakega človeka moramo tako dolgo za dobrega deržati, dokler od nasprotnega nismo prav prepričani.“ — Kdo se pa pregreši s prederzno sodbo? Tisti, ki zoper svojega bližnjega ne misli samo hudega, ampak ga tudi brez vsega pravičnega uzroka pred drugimi slabo sodi; ali kteri njegovim dobrim delom krive namene podstavlja. Krive sodbe izvirajo iz napuha in iz pomanjkanja keršanske ljubezni. Prevzetni človek ne čuti bruna v svojem očesu, vsak pezdir v očesu svojega bližnjega pa dobro vidi. Tudi napuhnjeni farizeji so Jezusa krivo sodili. „Z Belcebubom, so rekli, z višim hudičev hudiče izganja.“ Kriva sodba in natolcevanje svojega bližnjega je greh zoper keršansko ljubezen. Tukaj vam postavim za vodilo besede Jezusove, ki je rekel: „Ne sodite, da ne bote sojeni.“ „Zakaj sodiš svojega brata? pravi sv. Pavl, vsi bomo stali pred sodnim stolom Jezusovim.“ — Zakaj pa ne smemo bližnjega obsojevati? Zato, ker se pri sodbi tako lahko motimo; kdo pa vidi v serce svojega bližnjega? Drugič pa tudi zato ne, ker nismo mi za njegovega sodnika postavljeni. Bog je naš sodnik, ki mu je vse znano. On nas bo sodil po pravici. Njemu prepuščamo sodbo. Mi se pa nikdar ne smemo prederzniti, koga obsojevati, ali pa clo njegovim dobrim delom krive namene podstavljati, — zakaj mi ne vidimo v serce svojega bližnjega, mi ne moremo soditi; Jezus je naš sodnik, On bo vsakemu po njegovem zasluženju dal. Kdo se pa s podpihovanjem pregreši? Tisti, ki ljudem hudo in slabo, kar od njih sliši, donaša in pripoveduje, in tako ljudi draži in šunta, da se med seboj preprirajo in sovražijo. Koliko hudega iz tega gerdega greha pride! Podpihovanje je velik smerten greh, ker iz tega pridejo večkrat strašne sovraštva in nemir po hišah. In pa zato, ker se na tihoma zatoženi človek opravičiti ne more, ker ne ve, kdo ga je počernil. Sv. pismo pravi: „Šest reči je, ktere Gospod sovraži, in nad sedmo se mu gnusi.

Sedma reč je pa ta: Kteri med brati razpertje trosi.“ „Preklet je podpihovavec in dvojezičnik, zakaj on bo veliko med seboj mirnih razdražil.“

Sklep.

Vse to nam osma zapoved prepoveduje in zapoveduje. Prizadevajte si, po teh naukih živeti. — Ne škodujte svojemu bližnjemu na njegovem poštenju; poštenje je več vredno kakor polna skrinja blaga. Ste mu pa tisto že odvzeli s svojim lažnjivim, opravljivim govorjenjem: tako pa storite, kar je mogoče, da dobro ime nazaj spravite. Mislite vedno na imenitni nauk Jezusov, ki pravi: „Karkoli si ne želiš, da bi drugi tebi ne storili, tega tudi ti drugim ne stori.“ Govorimo vselej resnico, ne norčujmo se nikoli z lažjo. Sv. Tomaž Akvinčan uči, da se tudi v norčiji ne smemo legati. To razkazuje tako-le: Eden njegovih prijatljev se je norčevaje zavpil: Glej vole ferkati! Tomaž pogleda naviš, in prijatelj se mu začne na vse gerlo smejati, da je tako aboten in to verjame. Pa resno mu očita sv. Tomaž, rekoč: „Brat! pred se mora verjeti, da voli ferkajo, kot da bi se usta kristjanov legale.“ Zatorej resnico, vselej le samo resnico! Modri Ceno je djal nekemu jezičnežu: „Spomni se moj ljubi! da imamo zato dvoje ušes in samo ene usta, da bi več poslušali, kakor govorili.“ Amen.

XXXVIII. Keršanski nauk.

Deveta in deseta božja zapoved.

P. Kaj se v dveh poslednjih zapovedih zapoveduje?

O. V dveh poslednjih zapovedih se zapoveduje: čistega serca biti, hudo poželjenje krotiti, posebno pa, ne potakniti se tega, kar ni naše.

P. Kaj prepovedujete dve poslednji zapovedi?

O. Dve poslednje zapovedi prepovedujete vse poželjenje do tega, kar je drugih.

P. Zakaj je Bog tudi naše poželjenje in hotenje postavi podvergel?

O. Bog je tudi naše poželjenje in hotenje postavi podvergel, da bi nam pokazal:

1. Da je on Gospod naših serc.
2. Da mu ni nič skritega od vsega tega, kar se v našem sercu godi.
3. Da je njegova postava veliko boljša od vseh človeških postav, ktere uravnavajo samo naše vnanje djanja, naših notranjih želj in misel pa ne morejo uravnati.
4. Da je treba, če hočemo greh zadušiti, precej v njegovem začetku, to je, v hudem poželjenji, zatreti ga.

P. Kaj se učimo iz dveh poslednjih zapoved?

O. Iz dveh poslednjih zapoved se učimo, da kristjanu ni zadosti, če zapovedane dolžnosti samo po zunanje spolnuje, ampak da mora tudi znotraj hoteti, to je, iz vsega serca biti pripravljen, storiti vse, kar je zapovedano, in opustiti, kar je prepovedano.

Vvod.

Bog je nar svetejši, toraj želi, da bi sveti in čisti bili tudi v sercu, ne pa samo le v djanju; Bog je vsevedoč, toraj ve in pozna tudi najskrivniše misli in želje; Bog je nar pravičnejši, toraj nas bo sodil in plačal tudi po tem, kar smo v sercu nosili in hranili. Da je taka, lahko spoznamo iz devete in desete božje zapovedi, kajti te dve obsegate skrivne misli in želje našega serca. Deveta božja zapoved se glasi: „Ti nimaš želeti svojega bližnjega žene;“ deseta pa: „Ti nimaš želeti svojega bližnjega blaga.“ Od teh dveh zapoved hočemo danes se pogovarjati, in pokazal vam bom:

1. Kaj je v teh dveh zapovedih zapovedano;
2. kaj je v teh dveh zapovedih prepovedano, in
3. zakaj je Bog tudi naše misli in želje posebnej postavi podvergel? Poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj pa je v poslednjih dveh zapovedih božjih zapovedano.

Zapovedano je: čistost serca ohranjati, krotiti hudo poželjenje, in posebno nobenih želj do tega imeti, kar ni našega. Zapovedano je, da moramo tudi svoje serce čisto ohraniti, da ne smemo tistega omadeževati z gerdimi, nespodobnimi mislimi. Zapovedano je, da moramo vse hudo poželjenje v sercu pogašati, da se moramo zoperstavljati vsem nečistim željam, da moramo tudi vse poželjenje po ptujem blagu nazaj deržati in zatirati. To nam je Bog zapovedal, da bi na tako vižo greh v začetku zadušili, njega ne bi žalili, sebi pa ne bi škodovali

za čas in večnost. — Hude misli in poželjenje, v ktere človek ne privoli, kterim se na vso moč zoperstavlja, niso greh. Hude misli in poželjenja pridejo od popačene človeške natore, ali pa od podpihovanja hudega duha. Če se pa takim mislim in željam hitro zoperstaviš in jih preteneš, nisi grešil, ampak si še le dobro storil, si zasluženje pri Bogu si pridobil. Od tega nas prepričajo zgodbe iz življenja svetnikov. Nar veči svetniki so bili včasi največ skušani, nar več nadlegovani s tim, da so jih obhajale gerde misli in poželjenja, s kterimi jih je hudi duh motil. Ali z božjo gnado so vse premagali, so Bogu zvesti ostali, svoje serce čisto ohranili, in si ravno s tem še lepšo krono za nebesa zaslužili. Neko noč je nek frančiškan imel hude skušnjave zoper čistost. Trikrat ga je nečisti duh hudo napadoval. Klical je na pomoč Jezusa, D. Marijo, svojega angeljvarha in patrona in res je srečno premagal. Ravno v tej noči je pa imel drug frančiškan v sanjah to le prikazen. Videl je v velikej, prelepej dvorani Jezusa sedeti na visokem prestolu; zraven njega je stala D. Marija in neštevilna truma angeljev. Videl je, da angelj stopi pred Jezusa in mu poda tri neizrečeno lepe sreberne palmine vejice in mu jih poda rekoč: To noč je frančiškan (imenoval ga je) tri skušnjave zoper čistost srečno premagal. Vse je bilo veselo te novice! Po tem Jezus ukaže iz teh treh srebernih vejic tri krone narediti in jih z dragimi kamni oviti. Te tri krone zdaj poda angelj ravno temu frančiškanu, ki je te prečudne sanje imel rekoč: „Nesi to svojemu bratu frančiškanu, ki je ravno kar skušnjavo zoper čistost trikrat slavno premagal.“ Zjutraj pove frančiškan svojemu predniku, kaj se mu je bilo po noči sanjalo. Prednik je pred se poklical unega frančiškana in mu ojstro zaukaže, naj mu odkritoserčno pove, kaj je ravno to noč dobrega storil. Ves ponižen pripoveduje ta, da je bil po noči trikrat zoper čistost hudo skušan, da pa je z božjo pomočjo vselej srečno zmagal. Prednik mu zdaj razodene, kar je uni frančiškan ravno nicoj v sanjah videl in da mu je Jezus za to pripravil tri prelepe krone. Tako Bog tudi svetnikom pošilja včasih hude skušnjave; pa jim za zmago tudi pripravlja nebeške krone. Po njih zgledu ravnajmo se in vojskujmo se tudi mi! Varujmo se greha v besedi in v djanju. Pa tudi v take misli in poželjenja ne privoljujmo, od kterih vemo, da so grešne in Boga razžalijo. Če nas pa vendar take misli in poželjenja včasi obhajajo in nas v greh napeljujejo, hitro se jim ustavljajmo, hitro jih pogašajmo, hitro si jih iz glave

spravimo. Prosimo Boga za gnado in pomoč, da nam On pomaga, vse skušnjave premagati. Z božjo gnado bomo vse zamogli. Mislimo večkrat na tiste tolažbe polne besede sv. pisma, ki pravijo: „Blagor človeku, ki skušnjavo prestoji, zakaj, kdor bo tisto premagal, prejel bo krono večnega življenja.“

2. V deveti zapovedi so prepovedane vse nečiste misli in poželjenja; in v deseti: vse poželjenje po ptujem blagu, in poželjenje, po krivici si kaj pridobiti. Nekoliko od tega je že v šesti in sedmi zapovedi prepovedano. V šesti zapovedi je Bog prepovedal, nečistost v besedah in v djanju doprinašati; v sedmi zapovedi je prepovedal krasti, ali ptuje blago po goljufiji in krivici si pridobiti. Ko bi bil Bog pa samo osem zapoved dal, v kterih nam je vse grehe v besedah in djanju prepovedal; lahko bi si mnogoteri mislil: da le nič ne govorim in ne storim, sem pa že pred Bogom pravičen, na hude misli in poželjenja bi pa nič ne porajtal, tistih bi za greh ne štel. Ali ravno to bi bila velika zmota, to bi človeka oslepilo in na široko cesto spravilo, ktera v časno in večno nesrečo pelje. Da bi se pa to ne zgodilo, da bi mi sami sebe ne goljufali, dal nam je Bog še deveto in deseto zapoved, v kterih nam je prepovedal tudi, misliti ali poželeti kaj nečistega ali poželjeti ptuje blago. S tem nam je Bog na znanje dal, da On tudi hude misli in poželjenja sovraži, če se ravno ne spolnijo; s temi zapovedmi je Bog pokazal, da že samo kaj hudega misliti in radovoljno poželjeti, je greh. To nam pričuje sveto pismo tudi na drugem kraju, kjer božji Duh govori, rekoč: „Gnjusoba so pred Bogom hude misli.“ To nam poterduje beseda Jezusova, ker pravi: „Jaz povem, da vsak, kteri ženo drugega s poželjenjem pogleda, je s tisto že prešestoval v svojem sercu.“ Če se tedaj greh tudi v djanju ne zgodi, vendar je že sama huda misel, ja vsaka radovoljna in popolnoma zavedna nečista misel — vsako nečisto poželjenje, v ktero človek privoli, je smerten greh; zakaj nečiste misli in poželjenje po ptujem blagu so začetek, so izvirk vseh drugih grehov, ki iz tega pridejo, če se hude misli in poželjenja v začetku ne zadušijo. „Iz serca pridejo hude misli, pravi Jezus, in s tem vboji, prešestovanja, kurbanje, tatvine, krive pričevanja, preklinovanje.“ Vsaka radovoljna nečista misel in poželjenje, in poželjenje po ptujem blagu je greh, in v deveti in deseti zapovedi prepovedano. Pa vendar vsaka nečista misel, vsaka ostudna skušnjava ni greh, ako jej on ni priložnosti dal

iz hudega serca in jo sovraži. Nečista misel pa je človeku grešna:

a) Če jej prostovoljno daje priložnost, ali jo neumno obudi, ker prederzno pogleduje ali posluša ostudne reči, ali s kako drugo prostovoljno priložnostjo. Taka misel ni človeku nedolžna, če jo je ravno potlej sovražil.

b) Če ime dopadanje nad ostudnimi rečmi ali skušnjavami, ktere iz zgolje slabosti izvirajo. Ako bi to sovražil, ne grešil bi, greši pa, ako to rad ima. Veliko potrebnega je na svetu, kar je pa slabemu človeku v skušnjavo, in če ima dopadanje nad njo, ni izgovorjen, če ravno jej ni priložnosti dal iz hudega serca.

c) Če nepotrebno premišljuje, ali ima prostovoljno dopadanje nad tem, kar ga skuša zoper zapoved, greši v svojem sercu. Skušnjava naj pride, od koder hoče, ni pripuščeno imeti dopadanja nad njo, kedar človeka skuša zoper zapoved.

d) Če iz serca želi storiti, kar mu zapoved prepoveduje, huje greši, ko s samim dopadanjem nad skušnjavo. Kdor iz serca želi hudo storiti, greši pri Bogu, kakor da bi resnično storil. „Kdor ženo pogleda, da jo želi, je že prešestoval ž njo v svojem sercu.“ Kdor želi grešiti, nikogar ne pohujša; kdor pa svojega bližnjega skuša, pohujša ga, in ta razloček je med njimi. Nek mlad Rus žlahtnega plemena se je bil zoper cara pregrešil; obsodili so ga, da mora v daljno Sibirijo. Tam v Tobolsku je bil strašno boren in ni imel ničesar. Prevdarjal je toraj večkrat, kaj mu je storiti, da si pridobi kaj dnarja in bogastva. Slišal je praviti, da je tam v jutrovih deželah na altajskih gorah dokaj veliko rude. Podal se je na daljni pot, pride res na altajsko goro. Ves vtrujen se tam na nekem griču vleže in zaspi. Tu se mu je jelo sanjati, da nek bogat mož pred njim stoji, se pred njim globoko priklanja in ga tako le nagovori: „Kaj želiš in iščeš, sin žlahtnega rodu?“ Mladeneč odgovori: „Bogastvo; stori, da postanem bogat! Kupiti si hočem svobodo in pravico, da se vernem v domačijo; tam bom spet srečno in veselo živel.“ Prečudni mož ga resnobno pogleda, pa vendar ga milo nagovori: „Tvoja volja naj se zgodi; pojdi za meno.“ Šla sta zdaj proti neki gori in prideta v neko votlino. Tu je bilo vse nekako temno in žalostno, tudi voda se je slišala šumeti. Gresta še dalej po votlini, — kar se na enkrat vrata odpro in stojita v prevelikej prekrasnej dvorani, — vse je migljalo in se po rajsko svetilo. Vse okoli je bilo srebro, zlato in

žlahtni kamni, ki so se čudno prelijali. Mladeneč stermi in se ne more nagledati. „Res, pravi mladeneč, prečudni mož je bil res mož beseda in je spolnil popolnoma svojo obljubo.“ To spregovori, pogleda okoli sebe, ali — moža ni več. Mladeneč stoji nekaj časa v tem rajskem kraju, — pa sčasoma postane truden, in hoče se vleči ali vsesti, pa ne more kam. Kamni, ki so bili po tleh razsuti in stenah zadelani, bili so ojstri in bodeči, da se mladeneč ni mogel nikamor vleči ali nasloniti. Začel se je tudi želodec oglašati; pa kaj jesti, ko je sicer dosti zlata in srebra, pa ne kruha ne mesa. Nabaše si zdaj polno žlahtnih kamnov in zlate rude, in začne vrata iskati, da bi prišel iz tega mesta, kjer ni spati in jesti. Išče in išče, pa jih ne najde, vse je zastonj. Začne se tresti, roke sklepati, za lase se prijemati in na vse gerlo vpiti: „Vzemi tvoje zlato, vzemi tvoje dijamante, in daj mi moj stari mir in pokoj, daj mi vode in kruha.“ Tako je klical in letal semtertje po prečudnej dvorani. Slednjič se zbudi in Boga hvali, da se mu je le sanjalo, in da je le boren in reven v Sibiriji. To so bile le sanje, pa vendar nas učijo, da bi ne bilo za nas dobro, ako bi vselej šlo po naših željah. Treba je toraj naše poželjenje krotiti.

3. Zakaj je pa Bog tudi naše misli in želje postavi podvergel?

Bog je tudi naše misli in želje postavi podvergel zato, da bi nam pokazal: a) Da je On Gospod naših serc. Pri sv. kerstu smo se odpovedali hudiču, njegovemu napuhu in vsemu njegovemu djanju. Naše serce je postalo tempelj sv. Duha. Božji Duh pa le v čistem sercu prebiva, v kterem ni nobenih gerdih misel, nobenega nespodobnega poželjenja. Serce omadežano pa sv. Duh zapusti in hudi duh ga vzame v svojo oblast. b) Bog je tudi naše misli in želje postavi podvergel, da nam pokaže, da mu nič ni skritega od vsega tega, kar se v našem sercu godi. Človek se zna pravičnega delati v svojih besedah, v svojem zaderžanju pred tim svetom; v svojem sercu pa vendar zna hudoben biti s tim, da v svojem sercu nosi in redi gerde misli, prevzetne misli, hudo, nečisto poželjenje. Nobeden tega ne ve. Človek zna tako zvit biti, da vse druge goljufa; zakaj v serce mu ne more nobeden viditi. Ali eden je, kterega goljufati ne more. Eden je, ki vse vidi in ve; ki vidi tudi v tvoje serce, ki pozna nar skrivniše misli, kteremu je odkrito vse, kar se v tvojem sercu godi. Bog je vsegavedoč, pred njim nič ni skritega, pred njim je terda tema kakor

beli dan. Bogu je znana vsaka misel, vsako poželjenje tvojega serca, od kterih tudi nobeden človek nič ne ve. Zatoraj je prepovedano, hude, gerde reči premišljevati, ali poželjevati, da Boga ne razžalimo, kteremu je vse odkrito, kar se v našem sercu godi. c) Bog je prepovedal vse hude misli in želje, da nam pokaže, da je njegova postava boljša, ko vse človeške postave, ktere zamorejo le naše zunajne dela zapovedovati, ne pa tudi naših znotrajnih misel. Nobeden človek, nobeden kralj ali cesar ne more tvojih misli in želj v strahu imeti; nobeden ne zamore zapovedovati čez tvoje misli in poželjenja; zakaj tvoje serce še zmirom prosto ostane, si lahko misli ali poželi, česar se mu poljubi. Človeške postave so tedaj nepopolnoma, ker le zunajne dela zapovedati znajo, čez misli in želje tvojega serca pa nobene oblasti nimajo. Ali pri Bogu je to čisto drugače. Njegova postava je popolnoma; on gospoduje tudi čez tvoje misli in želje; on tudi zapoveduje, kako moraš misliti, kake želje imeti, da njega razžalil ne boš, kteri vse dobro vidi in ve, kar se tudi v tvojem sercu godi. — Bog je tudi naše misli in želje postavi podvergel, da bi nam pokazal, d) da, če se hočemo greha varovati, ga moramo precej v začetku, v njegovem izvirku, kar je hudo poželjenje, zadušiti. Nek dijak ali študent, Albert po imenu, je o šolskih počitnicah hodil po svetu. Pride v nek mlin in tam prenočuje. Postlali so mu na terdo klop. O polnoči se zbudi in sliši nekaj na steni tikati. Ravno je mesec lepo sijal in Albert zagleda na steni lepo sreberno uro. Strašno ga mika, da uro vzame in ž njo skoz okno smukne. Slišal je sicer glas v sercu: „Ne kradi;“ — pa skušnjava le bolj in bolj pritiska. Na enkrat skoči Albert iz postelje, smukne skoz okno in leti naprej. Tako teče kakih sto korakov in zdaj mu na misel pride, da je uro na steni pozabil, in mika ga, naj se verne, da jo pobaše. Tega pa vendar ne stori in dirja le dalej od mlina. Mesec se je med tem skril, postalo je temno in Albert sčasoma ni vedel, kje da je. Ves truden se vleže na nekem griču in zaspi. Na vse zjutraj ga krokanje zbudi, in kaj zagleda? Ravno nad sebo vidi vislice, na kterih je nek tat visel. Krokarji so sem le letali in njegovo meso tergali. Zdaj izdihne Albert: „Glej, tudi tebi bi se bilo ravno tako godilo, ko bi bil uro izmaknil in krasti začel. Gotovo je tudi ta nesrečni, ki tukaj nad meno visi, le pri malem začel in pri velikem je končal; pervih hudih misel in želj po ptujem blagu ni zadušil.“ Padel je na svoje kolena, Boga hvalil in si terdno pred-

vzel, hudo poželjenje koj sperva krotiti in s korenino iztrebiti. Začetek ali izvirk vseh grehov so pa hude misli in poželjenja, zatoraj moramo jih hitro zadušiti, kakor se v našem sercu vnamejo, da v tiste ne privolimo in greha ne doprinesemo. Zato je tedaj v deveti in deseti zapovedi Bog vse hude misli in poželjenja prepovedal.

Sklep.

V teh dveh zapovedih se učimo, da ni zadosti, božje postave samo po čerki spolnovati, da ni zadosti naše dolžnosti le zunajno, na videž — na pol — nekoliko spolnovati, ampak da moramo resnično voljo imeti, to je, da moramo iz celega serca pripravljeni biti, vse to storiti, v mislih, besedah in djanju, kar nam Bog v svojih zapovedih zapoveduje; vse to pa opustiti, tega se pa varovati v mislih, besedah in djanju, kar nam prepoveduje. Na tako vižo bomo božji zvesti služabniki, ki njegove postave v duhu in resnici spolnujejo. In veselimo se; kajti Bog nam je obljubil že na tem svetu svoj blagoslov in mnogo sreče, kar tudi večkrat očitno pokaže; ali če nas tudi na tem svetu ne plačuje za našo zvestobo, za naše dobre dela; nam bo pa na unem svetu tisto plačilo, tisto svitlo krono podal, ktero je od vekomaj pripravil tamkej vsem, ki njegove zapovedi zvesto spolnujejo.

XXXIX. Keršanski nauk.

Od cerkvenih zapoved sploh in perve posebej.

P. Ali ima katoliška cerkev oblast, zapovedi dajati?

O. Katoliška cerkev ima oblast, zapovedi dajati, in to od Jezusa Kristusa.

P. Ali je cerkev tudi zapovedi dajala?

O. Cerkev je tudi zapovedi dajala.

P. Ali smo dolžni cerkvene zapovedi spolnovati?

O. Dolžni smo cerkvene zapovedi spolnovati:

1. Ker nam četerta zapoved božja veleva, duhovski in deželski gosposki pokornim biti.

2. Ker je Kristus, naš božji zapovednik v evangelju na ravnost zapovedal, cerkev slušati.

P. Ktere cerkvene zapovedi je posebno treba vedeti in spolnovati?

O. Cerkvene zapovedi, ki nam jih je posebno treba vedeti in spolnovati so te:

1. Posvečuj zapovedane praznike.

2. Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši.

3. Posti se zapovedane postne dni, namreč: štirdesetdanski post, kvaterne in druge zapovedane postne dni; zderži se tudi ob petkih in sobotah mesnih jedi.

4. Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi sveto rešnje telo.

5. Ne obhajaj ženitve o prepovedanih časih.

P. Ktera je perva cerkvena zapoved?

O. Perva cerkvena zapoved je: Posvečuj zapovedane praznike.

P. Kaj zapoveduje cerkev v pervi zapovedi?

O. Cerkev zapoveduje v pervi zapovedi, praznike ravno tako obhajati, kakor nedelje, torej tudi ob praznikih počivati, ne delati, marveč pobožne dela opravljati.

P. Kaj prepoveduje cerkev v pervi zapovedi?

O. V pervi zapovedi prepoveduje cerkev o prazniku vse to, kar je v nedeljo prepovedano; namreč:

1. Hlapčevske dela brez potrebe in brez pravega dovoljenja. Te dela so o prazniku, kakor v nedeljo, celi dan prepovedane.

2. Take opravila in veselice, ktere ali dnevu temu nečast delajo ali pa njegovo posvečevanje zaderžujejo.

P. Kaj je treba storiti, da nedelje in praznike po namenu svete cerkve posvečujemo?

O. Da nedelje in praznike po namenu svete cerkve posvečujemo, ni zadosti samo pri sveti maši biti, ampak treba je tudi pridigo zvesto poslušati, zakramente svete pokore in svetega rešnjega telesa prejemati, duhovne bukve brati, pri popoldanski službi božji biti, in druge dobre dela opravljati.

P. Čemu so postavljeni prazniki Gospodovi, prečiste Device in svetnikov?

O. Prazniki Gospodovi so postavljeni v spomin svetih skrivnost, ktere se ob teh dnevih obhajajo; prazniki presvete Device in svetnikov pa za to, da bi mi hvaležni bili za obilne gnade, ktere jim je Bog podelil, da bi se spominjali njih čednost in posnemali njih zgled.

P. Kaj naj dela katoliški kristjan ob praznikih?

O. Ob praznikih naj katoliški kristjan:

1. Pobožno premišljuje gnade, ki so bile človeškemu rodu sploh in svetnikom posebej dodeljene, in naj se Bogu za-nje zahvaljuje.

2. Naj prevdarja čednosti svetnikov kakor zglede, ki mu jih je treba posnemati.

3. Naj jih v svojih potrebah na pomoč kliče, da bi Boga za-nj prosili.

Vvod.

Dosedaj smo se učili deset božjih zapoved; Bog sam jih je dal na gori Sinaj med gromom in bliskom. Blagor in srečo je obljubil tistim, ki jih zvesto spolnujejo, — gorje in nesrečo pa je zažugal onim, ki jih zanemarjajo. Razlagal sem jih vam, da veste voljo božjo, in da veste, kaj imate storiti in česa se varovati za svoje časno in večno zveličanje. Oh preljubi moji, prosim in zarotim vas pri živem Bogu, da jih ohranite zvesto v svojem srcu, vedno jih nosite pred očmi in da se lepo in stanovitno po njih ravnate! — Pa zraven božjih zapoved še imamo tudi cerkvene zapovedi; sveta katoliška cerkev — naša skerbna in ljuba mati — nam jih je dala, da bi jih zvesto spolnovali in ložej skerbeli za zveličanje svoje neumerjoče duše. Zanaprej se bomo od teh pogovarjali in učili, in danes hočem vam govoriti:

1. od cerkvenih zapoved sploh; in
2. od perve cerkvene zapovedi posebej. Poslušajte!

Razlaga.

1. So nekteri krivoverci, ki pravijo, da sv. cerkev nima nobene oblasti zapovedi dajati; zatoraj se najprej praša: Ali ima cerkev oblast zapovedi dajati? Kakor vsak oče, vsaka mati oblast imata čez svoje otroke, in oblast, tistim zapovedovati, tako ima tudi mati katoliška cerkev oblast svojim duhovnim otrokom zapovedi dajati, kakor ona za njih zveličanje za potrebno spozna. — Od koga ima cerkev oblast, zapovedi dajati? Cerkev ima oblast zapovedi dajati od Jezusa Kristusa, kteri je cerkev postavil za duhovno mater vsem vernim kristjanom. Rekel je po svojem ustajenju k svòjim učencem in aposteljnom: „Kakor je Oče mene poslal, tako pošljem tudi vas.“ „Resnično vam povem, karkoli bote zavezali na zemlji, bo tudi v nebesih zavezano.“ Zatoraj je pa tudi sv. cerkev zmirom zapovedi dajala, kakor je kaj za dušni blagor svojih vernikov za potrebno spoznala. — Smo pa dolžni cerkvene zapovedi spolnovati? Nekteri so, ki mislijo, da je dosti, če božje

zapovedi nekoliko deržijo, na cerkvene zapovedi pa malo porajtajo. Ali taki se pač močno goljufajo. Cerkvene zapovedi so ravno tako imenitne, kakor božje zapovedi; zakaj ene kakor druge so nam dane od Duha božjega. Kdor bi vse božje zapovedi zvesto spolnoval, pa bi samo eno cerkveno zapoved radovoljno in prederzno prelomil, zapravil bi svojo večno zveličanje. Dolžni smo tedaj cerkvene zapovedi spolnovati, ravno kakor božje zapovedi: 1. Ker nam četerta božja zapoved dolžnost nalaga, duhovsko in deželsko gosposko ubogati. Sv. apostelj Pavl nas opominja, rekoč: „Pokorni bodite svojim višim, in bodite jim podložni, zakaj oni čujejo nad vami, kakor taki, kteri bodo za vaše duše odgovor dajali, da to z veseljem storé, ne pa zdihovaje.“ 2. Ker je Kristus, naš postavodajavec, v sv. evangelju naravnost zapovedal, cerkev poslušati in ubogati. „Kdor vas posluša, je rekel Jezus k svojim aposteljnom, mene posluša. Kdor pa vas zaničuje, mene zaničuje.“ „Kdor cerkve ne posluša, pravi Jezus, naj vam bo kakor nevernik in očiten grešnik.“ Tako pravi tudi sv. Ciprijan: „Če se kdo od cerkve loči, izklene se sam iz števila božjih otrok. Kdor cerkve za svojo mater imeti noče, tudi Boga za svojega Očeta imel ne bo.“ Cerkev moramo toraj ljubiti, kakor našo narboljšo mater, ktera nič drugega ne želi, kakor naše duše zveličati. Cerkvene zapovedi moramo toraj zvesto deržati, če hočemo pridni otroci biti naše dobre matere kat. cerkve. To že tirja naš lasten prid in dobiček; ker brez pokorščine do cerkvenih zapoved zveličani biti ne moremo. — Ali je pa tudi cerkev vselej zapovedi dajala? Zmirom je cerkev zapovedi dajala, kakor je ona v dušni blagor svojih vernih za potrebno spoznala. Tudi zdaj imamo veliko cerkvenih zapoved, ki zadevajo posebne stanove. Postavim: Tako imamo več cerkvenih zapoved, ki so dane samo za duhovne, ali za redovnike, ktere pa drugih kristjanov nič ne zadevajo. Imamo pa tudi cerkvene zapovedi, ki so dane za vse kristjane sploh, ktere tedaj vsi deržati morajo. Koliko je takih cerkvenih zapoved, ki zadevajo vsakega kristjana, ktere mora tedaj vsak znati in spolnovati? — Takih zapoved je pet, ktere mora vsak kristjan znati in se tako glasijo: 1 Posvečuj zapovedane praznike. 2. Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši. 3. Posti se zapovedane postne dni; namreč štirdesedanski post, kvaterne in druge postne dni, zderži se ob petkih in sabotah mesnih jedi. 4. Spovej se svo-

jih grehov postavljenemu spovedniku k manjšemu vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času sprejmi sv. rešnje Telo. 5. Ne obhajaj ženitve o prepovedanih časih. — To so zapovedi, ktere je mati katoliška cerkev dala za mlačne in lene kristjane; dobri kristjani sami od sebe vse dopolnujejo, kar nam je cerkev v teh zapovedih zapovedala. Tako so zvesti kristjani vedno delali. Ni še davno, kar je na Badenskem razdertija bila med deržavo in cerkvijo. Veliko lepih izgledov smo brali v novinah, kako zvesto so se duhovniki cerkvenih postav deržali, in kako so cerkev bogali. Prepovedano je bilo od deželskega poglavarstva, pastirski list starega in častivrednega nadškofa Hermana Vikari oznaniti. Kdor te zapovedi ne bode spolnoval, gorje mu! Ali zvesti duhovniki niso se bali nobene kazni, ampak so storili svojo dolžnost. Med temi se more posebno imenovati častiti gospod Franc Tropano iz Werbachhausena. On je bil pet in štirdeset let star in skorej čisto slep. Kaj mu je bilo storiti, da bi bil mogel pastirski list prebrati? Njegova osemdeset let stara mati so mu list tako dolgo glasno predbrali, da ga je iz glave znal. In tako se je podal na leco ali kancelj. Koga bi to lepo djanje ne ganilo? Čujte še neko mično povestnico od malega otroka. V nekem mestu na Francoskem sta imela oče in mati nekeršansko šego, prepovedane postne dni in tudi v petek meso jesti. Bogoljubni sin se je tega spovedniku v pervi spovedi obtožil, in spovedniku obljubil, ne več o zapovedanih postnih dneh mesa okusiti, in je tudi svojo obljubo dopolnil. Pervi petek po navadi meso na mizo prinesó; ali fantič se ga ne dotakne.“ „Zakaj ne ješ? pobara ga oče. „Zato ko je petek; in cerkvena zapoved prepove v petek mesa jesti,“ odgovori lepo pohlevno otrok in prosi, naj mu košček kruha za kosilo dajo. Oče ves serdit ga reče v samotno izbo zapreti, in mu prepove, celi dan drobtince kruha dati. Pokorni otrok v samoto gre in rajši lačen ostane, kakor da bi cerkveno zapoved prelomil. Materi se pa pridno dete vsmili, hitro mu skrivaj jesti prinese. Kaj pa bogaboječi otrok stori? „Oče so mi vkazali, da moram celi dan brez jedi ostati; temu hočem biti pokoren pa tudi sveti cerkvi, in ne jesti postne dni mesa, kar ona prepoveduje.“ Tako mladeneč pove, in mater solze polijejo. Hitro gre očetu pravit; in tudi očeta gine otroka lepa pokorščina. Oče in mati spoznata, da je otrok modrejši ko ona, se spovesta in poboljšata. In kakor nam vsaka božja zapoved nekaj zapoveduje, kar storiti moramo, nekaj pa pre-

peveduje, kar smo opustiti dolžni, ravno tako nam tudi cerkvene zapovedi nekaj zapovedujejo. In tako se še hočemo

2. danes ob kratkem učiti od perve cerkvene zapovedi.

Perva cerkvena zapoved se glasi: „Posvečuj zapovedane praznike.“ — Kaj nam pa cerkev zapoveduje v pervi zapovedi? Cerkev nam zapoveduje v pervi zapovedi, praznike ravno tako posvečevati, kakor nedelje; toraj tudi ob praznikih od vsakdanjega dela nehati in počivati, in le pobožne dela opravljati. — Kolikotere praznike pa imamo, ki nam jih je cerkev posvečevati zapovedala? Trojne sv. praznike imamo zapovedane: a) praznike Gospodove, b) praznike Marije device, in c) praznike svetnikov in angeljev. Kteri prazniki so prazniki Gospodovi? Prazniki Gospodovi so: 1. Praznik rojstva Jezusa Kristusa ali božični praznik, kteri nas spominja na imenitno prigodbo, kako se nam je Jezus, naš zveličar, kakor malo detice na svet rodil v Betlehemskem hlevu. 2. Praznik obrezovanja Jezusovega na novega leta dan; 3. praznik razglašenja Gospodovega, kteremu se tudi pravi praznik svetih treh kraljev. Praznik razglašenja Gospodovega ali svetih treh kraljev (šestega prosenca) v spomin zlasti tistih prigodb, s kterimi se je Jezus kot mesija sveta razglasil.

Te prigodbe so:

a) poklic treh modrih iz jutrovega po svetli zvezdi in po njih poklic vseh nevernikov v mesijevo kraljestvo.

Po ustnem izročilu so bili trije modri kralji ali starašini treh rodov iz Arabije, po imenu: Gašpar, Melhijor in Baltazar.

Darovi, ki so jih novorojenemu Jezusu prinesli, so visocega pomena: zlato je znamnje kraljeve časti Jezusove, kadilo njegove božje natore, mira pa človeške.

b) Jezusov kerst v Jordanu, pri kterem je nebeški Oče Jezusa razglasil za svojega Sina.

c) pervi čudež Jezusov v Kani, s kterim je Jezus pervikrat aposteljnom pokazal svojo božjo vsegamogočnost.

Poklic treh modrih je poglavitna prigodba tega dne, zato se ta dan tudi praznik svetih treh kraljev imenuje, in je izmed najstarejših in višh godov sv. cerkve, v ktero so se zbrali ne le judje, ampak tudi in še večidel neverniki. 4. Praznik ustajenja Jezusovega ali velikonočni praznik, kteri nas spominja na veselo prigodbo, kako nam je Jezus s svojim terpljenjem in smertjo zopet nebesa odperl, kako je On tretji dan po svoji smerti častitljiv od smerti ustal,

kakor premagavec smerti in pekla. 5. Praznik vnebohoda Jezusovega, kteri nas opominja, da je Jezus štirdeseti dan po svojem ustajenju se zopet vernil k svojemu Očetu nazaj na oljski gori v pričo svojih učencev in aposteljnov. 6. Praznik prihoda sv. Duha, kterega je Jezus svojim aposteljnom deseti dan po njegovem vnebohodu poslal, ali binkoštni praznik, kteri nas spominja na imenitno prigodbo, kako je tolažnik, sv. Duh, prišel nad aposteljne v podobah ognjenih jezikov in tiste napolnil s svojimi nebeškimi darmi. 7. Praznik presvete Trojice, ki nas spominja na tisto visoko skrivnost sv. vere, da so tri peršone, pa samo en Bog in nas spominja na velike dobrote, ki smo jih od vseh treh božjih peršon ali oseb prejeli. In 8. Praznik sv. rešnjega Telesa, ki nas spominja na tisto neizrečeno ljubezen Jezusovo, da je nar svetejši zakrament svojega telesa postavil, in še zmirom v podobi kruha v sredi med nami prebivati hoče. Ta je najnovejši praznik in je bil tako le vpeljan: Okoli leta 1230 je v „Litihu“ na Nizozemskem živela pobožna nuna, Julijana po imenu. Bog, ki modrim prikriva marsikaj, kar razodeva priprostim, v pobožni Julijani s prikaznijo zbudi misel, da se še en praznik pogreša v katoliški službi božji, namreč poseben praznik presvetemu rešnjemu telesu na čast. Prikazen pa je bila ta: Večkrat je v spanji vidila svetlo polno luno, ki je pa bila na enem kraji obsenčena ali zatemnela. Tudi pomen te prikazni jej je bil dan; da namreč ta zatemneli lunini kraj pomenja, da manjka praznika presvetemu rešnjemu telesu na čast, in da bo katoliška služba božja še le po tem v svoji popolni lepoti. Prikazen in dani pomen Julijana litiškemu škofu in več duhovnom razodene in ponižno prosi, jej dovoliti, da bi smela v svojem samostanu kak poseben dan v letu odločiti češčenju presvetega rešnjega telesa. Spoznavši resničnost prikazni in njen sveti pomen jej prošnjo dovolijo. Leta 1246 so v litiški škofiji ta praznik pervič obhajali, papež Urban IV. ga leta 1264 za ves katoliški svet zapove. To zapoved je pa še le Vienski cerkveni zbor 1311 speljal. Da bi verne k slovesnišemu obhajanju spodbudili, so prihodnji papeži za ta praznik mnogo odpustkov podelili.

Praznik svetega rešnjega telesa cerkev iz treh vzrokov obhaja:

a) da se nebeškemu zveličarju očitno in slovesno zahvaljuje za neskončno ljubezen, iz ktere hoče Jezus vedno pri nas ostati v presvetem zakramentu;

b) da nevernikom in krivovercem nasproti očitno in slovesno spoznava svojo versko resnico, da je Jezus resnično pričujoč v presvetem zakramentu;

c) da nebeškemu zveličarju očitno in slovesno zadostuje za toliko nečast, ki mu jo v presv. zakramentu delajo neverci, ki ga nočejo spoznati, mlačni kristjani, ki zanj ne marajo, in grešniki, ki ga nevredno prejemljejo. Ti prazniki se imenujejo prazniki Gospodovi, ker nas spominjajo na imenitne prigodbe iz življenja in terpljenja našega Gospoda Jezusa. — Kteri so pa prazniki Marije device? Prazniki Marije device so: 1. Praznik čistega spočetja Marije device, ki nas spominja na veliko gnado, ktero je Bog Mariji skazal, ker je bila spočeta brez vsega madeža izvirnega ali poerbanega greha. 2. Praznik očiščevanja Marije, božje matere, ali svečnica, ktera nas spominja na tisto prigodbo, kako je Marija 40 dni staro dete Jezusa v tempelj prinesla, ga Bogu darovala in postavo Mojzesovo, se očiščevati, zvesto spolnila, če ravno jej tega treba bilo ni. 3. Praznik oznanenja Mariji devici, kteri nas spominja na veselo prigodbo, kako je angelj Gabriel bil k Mariji poslan in jej je veselo oznanilo sporočil, da bo sina spočela in postala mati zveličarja celega sveta. 4. Praznik vnebovzetja Marije device ali velika Gospojnica, ktera nas spominja vesele prigodbe, kako je Marija po tem revnem življenju iz doline solz bila vzeta z dušo in s telesom v nebeško veselje, in postavljena na častitljivi sedež, na kterem zdaj sedi pri svojem Sinu Jezusu in kraljuje čez nebesa in zemljo vekomaj. In 5. Praznik rojstva Marije device ali mala Gospojnica, ktera nas spominja na veselo prigodbo, kako se nam je rodila tista srečna hči, ktero si je Bog že od vekomaj za mater svojega Sina izvolil. To so prazniki Marije device, ob kterih se tedaj spominjamo na velike gnade, ktere je Bog naši materi Mariji devici skazal; ob kterih se spominjamo na lepe čednosti Marije device, da bi tiste tudi mi posnemali, in ob kterih se pa tudi Mariji, naši materi, posebno priporočati imamo, da bi ona za nas Boga prosila, da bi tudi mi enkrat v njeno društvo prišli v nebeško veselje. — Kteri so prazniki angeljev in svetnikov? Prazniki angeljev in svetnikov so: 1. Angeljska nedelja, ktera je praznik vseh angeljev varhov, ob kterem se spominjamo na veliko ljubezen božjo do nas, ker nam je vsakemu zvestega prijatlja, angelja varha dal, ob kterem se pa tudi našim ljubim angeljem varhom posebno priporočiti in tiste počastiti

moramo. 2. Praznik svetega Štefana, pervega mučenca. 3. Praznik sv. Jožefa, rednika Jezusovega. 4. Praznik ssv. ap. Petra in Pavla, in 5. praznik vseh Svetnikov skupej. To so prazniki, ob kterih se spominjamo in hvalimo Boga za velike gnade, ktere je svojim prijatljem na zemlji skazal, da so tako sveto živeli in nebeško veselje zaslužili; ob kterih njih svete čednosti premišljujemo, da si jih za izgled jemljemo, po kterem tudi mi živeti moramo, če enkrat za njimi priti hočemo, in se pa tudi njihovim priprošnjam priporočamo, da bi zmirom prosili za nas pri Bogu, da bi zamogli tudi mi prav brumno živeti in enkrat se ž njimi tamkej v nebeškem kraljestvu veseliti. — To so od cerkve zapovedani prazniki, ktere moramo ravno kakor nedeljo posvečevati.

Kaj nam pa cerkev v pervi zapovedi prepoveduje? Cerkev prepoveduje v pervi zapovedi vse tisto, kar je v nedeljo prepovedano, namreč: 1. hlapčevske, to je, vse težke dela brez potrebe in brez pravičnega privoljenja, ktere dela so, kakor v nedeljo, celi dan prepovedane. 2. Take opravila in kratkočase, kteri temu dnevu ali nečast delajo ali pa njegovo posvečevanje motijo in zaverajo. Vsega tega se ob zapovedanih praznikih varovati moramo. — Kaj nam je tedaj storiti, da bomo praznike prav posvečevali? Da bomo praznike prav posvečevali, moramo ob praznikih kakor ob nedeljah v cerkev priti, se tukaj lepo zaderžati, sveto mašo pobožno slišati, — pri pridigi biti in si prizadevati, po zaslišani božji besedi živeti; večkrat svete zakramente vredno prejemati, posebno ob praznikih Marije device, — doma kake lepe bukve brati, — se kaj lepega in svetega pogovarjati, — svete resnice premišljevati, posebno pa to skrivnost ali dogodbo, na ktero nas ravno ta praznik spominja; — bolnike obiskovati in jih tolažiti, jim postreči, — nevedne podučevati in druge dobre dela doprinašati. Po tem takem bomo praznike po namenu sv. cerkve prav posvečevali, Boga častili in Marijo in druge svetnike, — za našo dušo pa si večno zveličanje služili. Naj bojo tedaj zapovedani prazniki za nas dnevi pravega dušnega veselja! —

Sklep.

Radi pridimo tedaj tukaj v tempeljnu božjem skupej, počastit in molit Jezusa, počastit Marijo, našo Mater, in vse izvoljene prijatlje božje! Tako bomo na znanje dajali, da smo dobri

otroci našega Očeta nebeškega, kterega iz celega serca ljubimo, — tako bomo kazali, da smo pokorni otroci naše ljube matere katoliške cerkve, ki tako ljubeznjivo za nas skerbi in nas s svojimi zapovedmi k brumnemu življenju napeljuje. Tukaj se tedaj znajdemo skupej, da bomo v keršanski ljubezni združeni Boga častili, molili in prosili za vse to, kar nam je treba za časno srečo in večno zveličanje. Naša združena molitev bo uslišana, kakor nas zagotovlja beseda Jezusova, ktera pravi: „Povem vam, ako bota dva ali več iz vas ene misli na zemlji, karkoli bote prosili, se vam bo zgodilo od mojega Očeta, ki je v nebesih.“ Vse brumne in svete duše so ljubile ta sveti kraj, na kterem božje veličastvo prebiva, in so ga rade obiskovale. Že kralj David je toliko lepo govoril od Jeruzalemskega tempeljna, ker iz celega serca hrepeni po svojem Gospodu, kteri tamkej prebiva. „Kako ljubeznjive so tvoje prebivališča, o Gospod vojsknih trum — zdihuje kralj David. — Moja duša želi in moje serce omedljuje po hiši Gospodovi. Moje serce in meso se veseli v živem Bogu. O da bi tudi jaz počival pri tvojih altarjih, o Gospod, vojskinih trum; moj kralj in moj Bog. Srečni so, ki v tvoji hiši prebivajo, oni te bodo vekomaj hvalili.“ Srečni bomo tudi mi, če bomo ob praznikih se v pravi pobožnosti tukaj sošli; praznike po zapovedi cerkve prav posvečevali, — tukaj Jezusa v podobi kruha skritega z gorečo ljubeznijo molili; tako ga bomo tudi enkrat v nebesih gledali od obličja do obličja, se ga veselili, in pri Njem tisti veseli praznik obhajali, kterega nikdar več konec ne bo. Amen.

XL. Keršanski nauk.

Druga cerkvena zapoved.

P. Ktera je druga cerkvena zapoved?

O. Druga cerkvena zapoved je: Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši.

P. Kaj je v drugi cerkveni zapovedi zapovedanega?

O. V drugi cerkveni zapovedi je zapovedano, ob nedeljah in zapovedanih praznikih biti pobožno pri celi sveti maši.

P. Kaj je v drugi cerkveni zapovedi prepovedanega?

O. V drugi cerkveni zapovedi je sosebno prepovedana lenoba v službi božji ob nedeljah in praznikih, kakoršna je:

1. Če kdo ni pri celi sveti maši, ali ne s pobožnostjo, ali če pridigo malokdaj posluša.

2. Če kdo čas zapovedane službe božje potrati s pojedanjem, popivanjem, igranjem in drugim razveseljevanjem, ktéro človeka od božje službe odvrača.

P. Kaj je sveta maša?

O. Sveta maša je nekervava daritev nove zaveze, vedni spomin kervave daritve, ktero je Jezus Kristus na križu opravil.

P. Zakaj se imenuje sveta maša daritev?

O. Sveta maša se imenuje daritev, ker se v nji Bogu vsegamogočnemu daruje na altarji telo in kri Jezusa Kristusa.

P. Zakaj se imenuje sveta maša nekervava daritev?

O. Sveta maša se imenuje nekervava daritev, ker se pri nji ne preliva kri, kakor se je to na križu godilo.

P. Kdo je postavil sveto mašo?

O. Jezus Kristus je daritev svete maše pri zadnji večerji postavil.

P. Kako je postavil Jezus daritev svete maše?

O. 1. Vzel je kruh in kelih z vinom.

2. Blagoslovil (žegnal) je oboje in rekel nad kruhom: To je moje telo; in nad kelihom: To je moja kri nove zaveze.

3. Dal je oboje pričujočim apostelnom zavžiti.

4. Zapovedal je: To delajte v moj spomin.

P. Zakaj je Jezus Kristus postavil daritev svete maše?

O. Jezus Kristus je daritev svete maše postavil:

1. Da bi svoji cerkvi pravo in resnično daritev do konca sveta zapustil.

2. Da bi v svoji cerkvi ohranil vedni spomin kervave daritve na križu.

3. Da bi nam posebno znamenje svoje neskončne ljubezni dal.

P. Kdo opravlja daritev svete maše?

O. Pri sveti maši se nevidno Jezus Kristus sam svojemu nebeškemu Očetu za nas daruje; vidno pa mašnik to daritev opravlja.

P. Kteri razloček je med Jezusovo daritvijo na sv. križu in med daritvijo svete maše?

O. Daritev svete maše je ravno tista daritev, ktero je Jezus Kristus na križu opravil; razloček je samo v tem, kako se daruje. Na križu je Jezus Kristus svojo kri prelil, pri daritvi svete maše se kri ne preliva.

P. Kako opravlja mašnik daritev svete maše?

O. Opravljaje daritev svete maše dela mašnik ravno to, kar je Jezus Kristus pri poslednji večerji storil:

1. Vzame kruh in kelih z vinom.
2. Blagoslovi oboje in izreče nad njima tiste besede Jezusa Kristusa, s kterimi se kruh in vino v telo in kri Jezusa Kristusa spremeni.
3. Užije telo in kri Jezusa Kristusa, in da oboje v podobi kruha užiti tudi vernim, če se hočejo svetega obhajila vdeležiti.

P. Zakaj opravlja mašnik daritev svete maše?

O. Mašnik opravlja daritev svete maše:
1. Da spoznava, da je Bog najviši Gospod in da ima najvišo oblast čez vse stvari.
2. Da se Bogu za vse njegove dobrote zahvaljuje.
3. Da od Boga odpuščanje grehov zadobiva.
4. Da prosi od Boga vse tiste milosti, kterih potrebujemo.

P. Komu se daruje daritev svete maše?

O. Daritev svete maše se le Bogu samemu daruje in darovati more.

P. Ali se daritev svete maše tudi svetnikom v čast opravlja?

O. Daritev svete maše se opravlja tudi svetnikom v čast in spomin, ali takrat mašnik ne daruje svetnikom, ampak Bogu samemu.

P. Zakaj se daritev svete maše opravlja svetnikom v čast?

O. Daritev svete maše se opravlja svetnikom v čast:
1. Da Boga zahvalimo za tiste milosti, ki jih je svetnikom dodelil.
2. Da svetnike na pomoč kličemo, naj bi svojo prošnjo pri Bogu z našo molitvijo sklenili.

P. Za koga opravlja mašnik daritev svete maše?

O. Mašnik opravlja daritev svete maše za žive in mertve.

Vvod.

Nar svetejša reč, ki si jo človek le misliti more, nar svetejše opravilo, ki ga na tem svetu imeti znamo, nar veča skrivnost, ki jo nas naša sv. vera uči, je daritev sv. maše. In od sv. maše govori druga cerkvena zapoved, ktera se takole glasi: „Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. maši.“ Jaz sem zmirom te misli: Ako bi ljudje od sv. maše bolj dobro podučeni bili, ko bi prav vedeli in si prav k sercu in na misel jemali, kaj da je sv. maša in kaj se pri sv. maši godi, gotovo bi rajši v cerkev hodili, pobožnejši jo slišali in si več dobrot in dobička pri sv. maši zadobivljali. Zatoraj vam hočem danes prav kratko pa lahko zastopno nar potrebnejše resnice od sv. maše razložiti; le prav zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj se godi pri sv. maši? Kar se je enkrat godilo na gori Kalvariji, kedar je Jezus na križu visel in umerl in se tako daroval nebeškemu Očetu za grehe celega sveta; ravno to se godi še zdaj pri vsaki sv. maši nekervavo in čudovitno. Pri vsaki sv. maši se kervava daritev Jezusova nekervavo ponavlja. Kaj je tedaj sveta maša? Sveta maša je nekervava daritev novega testamenta, je vedni spomin tiste kervave daritve, katero je Jezus Kristus enkrat na križu doprinesel. Zakaj se pa sv. maša daritev imenuje? Sveta maša se daritev imenuje, ker se v tisti nebeškemu Očetu Telo in Kri Jezusa Kristusa na altarji daruje. In nekervava daritev se imenuje, ker se v njej kri ne preliva, kakor se je na svetem križu zgodilo. Kdo je sveto mašo postavil? Jezus Kristus je pri zadnji večerji sveto mašo postavil. Že v stari zavezi so imeli mnogotere daritve. Ali vse te daritve, s kterimi so Boga častili, niso iz svoje lastne moči Bogu dopadle in za storjene grehe zadostile, ampak so bile le senca, le podoba tiste kervave daritve, ktero bo obljubljeni Mesija enkrat na križu doprinesel za grehe sveta. In kedar se bo to zgodilo, bodo vse daritve starega testamenta nehale in samo Jezusova daritev se bo povsod ponavljala do konca sveta. Tako je govoril Božji Duh po Malahiju, zadnem preroku stare zaveza, rekoč: „Nobenega dopadenja nimam nad vami, in darov iz vaših rok ne bom nič več jemal; zakaj od solnčnega izhoda do zahoda bo med narodi veliko moje ime, povsod se bo daroval čist dar mojemu imenu; ker moje ime bo veliko med narodi; tako govori Gospod vojskinih trum.“ In to obljubo božjo je Jezus pri zadnji večerji dopolnil. Takrat je daritev svete maše postavil, ki se bo opravljala do konca sveta. Premislimo toraj, kako se je to zgodilo. „Prišla je Jezusova ura iz sveta iti k nebeškemu Očetu. Pa preden se loči od svojih aposteljnov, ki jih je vselej ljubil, jih še prijazno in ljubeznjivo pogostuje, in zadnjikrat ž njimi večerja; jutre obzorej bo njegovo truplo že v grobu ležalo. Velikonočno jagnje so jedli in spomin odrešenja izraelskega ljudstva iz egiptovske sužnosti so obhajali. Jezus Kristus se ravno zdaj še k večemu odrešenju pripravlja; odrešenje vsega človeškega rodu od greha in večne smerti pojde zdaj opravljat in novo zavezo, zavezo ljubezni in miru, hoče postaviti med Bogom in med ljudmi. Kakor je pa nekdaj Mojzes po božji volji vsako leto veliko-

nočno jagnje jesti zapovedal in letno gostovino postavil v spomin, da je bil izraelski narod iz Egipta rešen: tako hoče zdaj tudi Jezus po Očetovi volji gostijo narediti v spomin odrešenja vsega človeškega rodu. Ko Jezus in njegovi apostelnji odvečerjajo — bilo je četertek večer — je še nekaj kruha na mizi in nekaj vina v kelihu. In zdaj — o zapomnite si ljubi moji to skrivnost Jezusove neizrečene ljubezni do nas! — zdaj začne Jezus Kristus daritev svete maše postavljati. Vzeme kruh v svoje svete in častite roke, oberne oči proti nebu k svojemu Očetu, ga zahvali, posveti kruh, ga razlomi in poda svojim apostelnjom, rekoč: „Vzemite in jejte; ker to je mojé Telo, ki bo za vas v smert dano. To delajte v moj spomin.“ Po tem vzeme Jezus kelih z vinom v svoje svete in častite roke, spet zahvali svojega nebeškega Očeta, posveti kelih, ter ga poda apostelnjom, rekoč: „Vzemite in pijte iz njega vsi; ker to je moja Kri, kri novega testamenta, ktera bo za vas in njih veliko prelita v odpuščanje grehov. To delajte, kolikokrat pijete, v moj spomin.“ Apostelnji so vzeli razlomljeno podobo kruha iz Jezusovih rok v svoje roke in so jedli; so vzeli tudi kelih, si ga okrog podajajo ter pijejo iz njega. Ali kar so apostelnji jedli, ni bil več kruh, ampak je bilo Jezusovo rešnje Telo; kar so pili, ni bilo več vino, ampak je bila Jezusova rešnja kri; zakaj Jezus Kristus je s svojimi vsegamogočnimi besedami, ktere je izrekel nad kruhom in vinom, velik čudež storil, kruh je spremenil v ravno tisto svoje Telo, ki je bilo drugi dan — v petek ob treh popoldne — na križu za nas umorjeno, Bogu v rešnji dar; in vino je spremenil v ravno tisto svojo Kri, ki jo je drugi dan za nas na križu prelil v rešni dar. Le samo podobi kruha in vina ste ostale nespremenjene; le barva, slaj in duh kruha in vina je še ostal. Tako je Jezus nekervavo in skrivnostno dal svoje Telo in svojo Kri v podobi kruha in vina v smert, ali Bogu Očetu daroval in apostelnjom dal zavžiti in zapovedal to storiti do konca sveta. In tako je Jezus postavil nekervavo daritev novega testamenta, ktera se imenuje sveta maša. Jezus Kristus je tedaj pervi na zemlji maševal; za Njim njegovi apostelnji, in zdaj vsi nastopniki apostelnjov in učencev Gospodovih vsak dan kruh in vino v Telo in Kri Jezusovo spreminjajo in nebeškemu Očetu darujejo. Premisli, o kristjan! kako velik čudež se tedaj pri vsaki sveti maši godi! Ali je mogoče, da bi ti pri tej nar svetejši daritvi bil, in bil brez vse pobožnosti in merzlega serca! Zakaj je pa Jezus sv. maše

postavil? Jezus Kristus je daritev svete maše postavil: 1. Da bi svoji cerkvi pravo in resnično daritev do konca sveta zapustil. 2. Da bi veden spomin krvave daritve na križu v svoji cerkvi ohranil. 3. Da bi nam dal sosebno znamnje svoje neskončne ljubezni do nas. In 4. da bi nam napravil pripomoček, po kterem si zamoremo od Boga mnogih in velikih dobrot in gnad pridobivljati. Poslušajte! Leta 871 so danski vojščaki vzhodno Anglijo gerdo pokončali, in se napravljajo, tudi v zahodni del nesrečne dežele vdariti. Tu se jim pobožni, pa tudi pogumni kralj Etelred z majhino, toda serčno vojsko v bran postavi. Tisto jutro pred bitvijo je hotel kralj še nabožno pri sveti masi biti, in se s svetim obhajilom za bližnji boj pokrepčati. Med sveto daritevjo se mu kar na enkrat naznani, da se že sovražniki vsi pripravljeni na boj bližajo; treba mu je tedaj, se mu je djalo, nabožnost okrajšati, in zdajci trume v boj peljati. Etelred pa je še dalje z gorečo nabožnostjo pri svetej maši ostal. Kmalo pridejo drugi poročniki z novico, da se ne sme ne minute več muditi, če ne, bode huda. Ali kralj ostane, in odpravi poročnike rekoč, da se ne vzdigne, dokler se z zmagavcem vseh zmagavcev v svetem obhajilu ne združi, in njegovega blagoslova ne dobi. Še le po svetem obhajilu, in ko sveta maša mine, se Etelred poln goreče serčnosti vzdigne, se vstopi pred svoje vojščake, in v malo urah Dance popolnoma premaga. Vse je v božjih rokah. — Kdo pa opravlja daritev sv. maše? Jezus Kristus sam opravlja daritev svete maše, ker se po nevidnem Bogu daruje samega sebe za nas; po vidnem pa opravlja to daritev mašnik, ki je k temu darovanju v zakramentu sv. mašnikovega posvečenja oblast in pravico dobil. Ali je kak razloček med daritevjo sv. maše in daritevju na križu? Daritev svete maše je ravno tista daritev, ktero je Jezus na križu doprinesel; le v tem je razloček, kako se daruje. Na križu je Jezus prelil svojo kri; pri daritvi svete maše se pa kri ne prelija več. Samo to je razloček, drugega pa ne. Kako pa opravlja mašnik daritev sv. maše? Mašnik opravlja daritev sv. maše s tem, da ravno to stori, kar je storil Jezus Kristus pri zadnji večerji. 1. Vzeme kruh in kelih z vinom. 2. Posveti oboje, izgovori nad kruhom in vinom tiste besede, ktere je Jezus pri zadnji večerji čez kruh in vino izgovoril, in kakor hitro so te besede izgovorjene, se spremeni kruh v Jezusovo Telo in vino v Jezusovo Kri. Jezus pride iz nebes v podobo kruha in vina, in truma angeljcev ga moli pričujočega na altarju. Mašnik to Telo in Kri daruje in

3. sam zavžije od tega Telesa in Kervi Jezusa Kristusa, kakor aposteljni pri zadnji večerji, in da pod podobo kruha tudi drugim kristjanom zavžiti, kateri k svetemu obhajilu, k angeljski mizi pristopijo. Zakaj opravlja mašnik daritev svete maše? Mašnik opravlja daritev svete maše: 1. Da Boga časti kakor nar višega gospoda nebes in zemlje, in Njemu tedaj naj večo čast in hvalo skaže. 2. Da ga zahvali za vse prejete dobrote. 3. Da ga prosi tudi za vse to, kar nam je še zanaprej potrebno za dušo in telo; in 4. da ga prosi posebno za odpuščanje naših grehov in tudi za verne duše v vicah. Komu se zamore daritev sv. maše darovati? Daritev sv. maše se zamore le samemu Bogu darovat. Ali se daritev sv. maše ne opravlja tudi v čast svetnikom? Daritev sv. maše se opravlja scer tudi v čast in spomin svetnikov; ali mašnik ne daruje svetnikom, ampak le samemu Bogu. Zakaj se daritev sv. maše v čast svetnikom opravlja? Daritev sv. maše se v čast svetnikom opravlja, 1. Boga zahvaliti za gnade, katere je svetnikom skazal; 2. svetnike v pomoč klicati, da bi svoje priprošnje z našo molitvijo združili. Za koliko ljudi se daritev sv. maše opravlja? Za vse ljudi, za žive in mertve; samo za pogubljene ne; ker tistim več pomagati ni. Stori se pa poseben spomin za tiste, kteri se mašniku priporočujejo, in se jim po taki viži z daritevjo sv. maše posebno na pomoč pride. Sveta maša je ja tista daritev, po kteri si mi za se, za svojega bližnjega, za dušo in telo, za čas in večnost največih dobrot sprositi znamo. Sv. maša je tista daritev, po kteri tudi dušam v vicah največ pomagati znamo, če jo za njih rešenje Bogu darujemo. Sveti Tridentinski cerkveni zbor pravi, da je Bog v tem času, kedar se sv. maša bere, posebno milostljiv; in da takrat sedi na tronu svojih gnad in milosti. K temu tronu se moramo tedaj z velikim zaupanjem podati; kakor nas opominja sv. Pavl, ki pravi: „Podajmo se tedaj z zaupanjem k tronu gnade, da usmiljenje zadobimo in gnado najdemo o priložnem času.“ „Tudi angelji čakajo posebno na tisti čas, kedar se sv. maša služi, pravi sv. Krizostom, da takrat posebno za nas prosijo;“ in še pristavlja: „da človek to, kar si pri daritvi sv. maše ne izprosi, si pač težko ob drugem času izprosil bo.“ Iz vsega tega tedaj spoznamo in se učimo, kako imenitna, kako sveta, kako čudopolna je daritev svete maše, v kteri je Jezus pričujoč v podobi kruha in vina in se Bogu za nas daruje; v kteri cela truma nebeških angeljev

Jezusa moli in mu večno slavo prepeva, če ravno naše pregrešne oči in ušesa od tega nič ne vidijo in ne slišijo!

To je sv. maša in zatoraj sv. kat. cerkev svojim vernim ostro zapoveduje, ob nedeljah in zapovedanih praznikih sv. mašo popolnoma in pobožno slišati; k celi sv. maši se pa tudi šteje in sliši pridiga ali keršanski nauk. Kdor tega zanemarja, greši smertno.

2. Zatoraj še poslušajte, kaj katoliška cerkev v drugi cerkveni zapovedi prepoveduje? Ona prepoveduje lenobo v službi božji, kar je smerten greh. Kdo pa je tega greha kriv? Tisti, kateri a) v nedeljo ali zapovedan praznik iz lenobe svete maše ne sliši — ali če je cele ne sliši — ali če je s pobožnostjo ne sliši — ali če sveto mašo tudi sliši, pa k pridigi ali kerš. nauku malokdaj pride. b) Kateri ta čas, kedar je božja služba, kedar je pridiga in sveta maša, z jedjo, s pijačo, z igro ali z drugim veseljevanjem potrati, kar od božje službe odvrača. Vse to je prepovedano v drugi cerkveni zapovedi. Je pa vsak kristjan dolžen vsako nedeljo in zapovedan praznik pri sv. maši biti? Vsak odraščen ima to dolžnost, ako je le mogoče; in scer pod smertnim grehom je k temu zavezan. Je tedaj vsakemu že greh, kateri v nedeljo in zapovedan praznik k sveti maši ne pride? Ni vsakemu greh, ampak nekteri kristjani so od te dolžnosti izgovorjeni, če se v posebnih okoljščinah nahajajo. Tistemu ni greh, če v nedeljo ali zapovedan praznik brez maše doma ostane, kateri je a) bolen ali kateri zavoljo starosti ali slabosti ne more več do cerkve priti; b) tisti, kateri bolniku streže; zakaj prav bi ne bilo, bolnika samega pustiti brez postrežbe in pomoči; c) kateri včasi brez velike nevarnosti svojega življenja ne more do cerkve priti; postavim, zavoljo prevelikega snega ali velike vode — kar se pa le malo kdaj zgodi. Kar človek brez velike nevarnosti storiti ne more, tega tudi Bog od njega ne tirja. Samo dolg pot ali gerdo vreme pa nobenega ne izgovarja od te dolžnosti, kateri je le pri dobrem zdravji. Dober kristjan se pa gerdega pota ali slabega vremena tudi nikoli ne vstraši, ampak si misli: Naj bo vse Bogu k časti. Bolj težaven pot kakor je, ki ga do cerkve imam, veče zasluženje pri Bogu zadobim. In tako tudi samo zavoljo gerdega vremena tudi ne ostane doma. d) Tudi tistemu ni greh, če brez maše doma ostane, kateri je doma za varha. Zakaj mali otroci, živina in celo pohištvo se ne sme brez varha pustiti; posebno po samotnih krajih ne. Če pa ravno smejo doma biti brez

svete maše, morajo pa vendar doma moliti, kedar je sv. maša; morajo vendar s svojimi željami in s svojim sercem pri sveti maši biti; zatorej se pozvanja pri sv. maši, da vsi varhi doma vejo, kdaj se najimenitnejši deli svete maše opravljajo, da takrat posebno pobožno molijo, svoje misli pri Jezusu imajo, ki se tukaj v cerkvi pri sveti maši za nas Bogu daruje, in se tako tudi te nar svetejše daritve deležni storijo in velikih dobrot dosežejo. V življenju svete Elizabete, kraljice Portugalske, se ta-le zgodba pripoveduje:

Elizabeta je imela med svojimi pažeti mladenča, ki ga je zavoljo lepega zaderžanja, zavoljo njegovih čednost in natanjčnega spolnovanja svojih dožnost posebno cenila. Drug paže, ki je dobremu mladenču prijaznost visoke gospe zeló zavidal, se je prederznil kralja z hudobnim govorjenjem v sum pripraviti, da ima kraljica s posebno čisljanim mladenčem nesramno zvezo. Kralj pa sam zakonske zvestobe ni preveč vestno spolnoval, zato se je sum toliko prej njegovega serca prijel. Ali kar je sam sebi odpustil, to se mu je pri ženi hudodelstvo zdelo, ki se mora strašno in zdajci kazniti. Ravno se ob reki Mondi sprehaja, premišljevaje, kako bi se zmaščeval, kar gorečo apnenico ugleda. Zdaj je sklep storjen, pomigne apneničarju, in mu da na tihem povelje, naj tistega, ki jutri na vse zgodaj sem pride in praša: „Ali je kraljevo povelje spolnjeno?“ brez usmiljenja v apnenico verže in sožge. — Domu pridši je rekel kralj nedolžnega pažeta k sebi poklicati in mu ukaže, naj jutri zjutraj k apnenici pri Mondi gre in popraša, ali je kraljevo povelje spolnjeno. — Nedolžni mladeneč se drugi dan ves miren na pot k apnenici napravi. Gredé pa sliši v bližnjej cerkvici k svetej maši zvoniti. Pobožni paže je poznal želje in voljo svoje keršanske kraljice dobro, in je vselej, kedar mu je bilo le moč, k svetej maši šel. On je bil po svojej navadi z gorečo nabožnostjo pri svetej maši, in ko se po pervej maši spet koj druga začne, tudi pri tej do konca ostane. — Med tem je njegov sovražnik in opravljivec, ki mu je kralj razodel, kako se misli zmaščevati, komaj trenutka čakal zvedeti, da je zatoženec v apnenici poginil. Zato je kralja poprosil dovoliti mu, da bi k apnenici tekel in poprašal. Ves prepričan, da se je že vse zgodilo, hiti k apnenici in praša, kako da se je kraljev ukaz izpolnil. Ali — o groza! — kar zgrabili so ga, dasiravno se je branil in pravil, da ni pravi, vendar ga v apnenico veržejo. — Kmalo nato pride nedolžni paže ter opravi svoje naročilo, in apne-

ničar, mu odgovori, da se je že zgodilo, kar je kralj ukazal. — Nedolžni poročnik, ki ga je tako očevidno božja roka varovala, gre nazaj h kralju, ter pové, kako je naročilo opravil. Ko kralj mladenča ugleda in sliši imenovane besede iz njegovih ust, zdajci spozna, da se je tožnik sožgal, in merzla groza spreleti ves život njegov. Čudi se nepričakovanej prigodbi, in oči proti nebesom obernivši spozna, kako strašno pravični Bog hudobce kaznuje, pobožne pa čudovitno rešuje. Tako moč ima sv. maša!

Sklep.

Nar svetejša reč, ki si jo človek le misliti more; nar svetejše opravilo, ki ga na tem svetu imeti znamo; nar svetejša skrivnost, kar koli nas sveta vera uči, je daritev svete maše. Zatorej je tudi razlaganje in podučenje od svete maše najimenitnejši del celega keršanskega nauka. Kar ste danes od presv. maše slišali, globoko si v serce vtisnite, radi premišljujte in se zvesto po njem ravnajte! Amen.

XLI. Keršanski nauk.

Kako bodimo pri sv. maši?

P. Kako smo dolžni biti pri sveti maši?

O. Dolžni smo pri celi sveti maši biti, imenitnega nje dela po nemarnem ne zamuditi; ni pa zadosti, da smo le pričujoči, kedar se sveta maša bere, ampak moramo 1. pazno, 2. spodobno, in 3. pobožno pri nji biti.

P. Kaj se pravi, pazno pri sveti maši biti?

O. Pazno pri sveti maši biti, se pravi: Ne biti radovoljno razmišljen, paziti na dele svete maše, svoje misli pri Bogu imeti.

P. Kaj se pravi, pri sveti maši spodobno biti?

O. Pri sveti maši spodobno biti, se pravi: Pri sveti maši pristojno obnašati in tako deržati se, da se drugim lep zgled daje. Moramo namreč,

1. kedar se evangelije bere, vstati in pokrižati se.
2. Pri povzdigovanji moramo pokleknuti in pa na persi terkati, kar naj se zgodi tudi pri svetem obhajilu.

3. Pri sveti maši ne smemo radovedno ozirati se in nič nespodobnega ne početi, kakor bi bilo: šepetanje, smejanje itd.

P. Kaj se pravi, pobožno pri sveti maši biti?

O. Pobožno pri sveti maši biti, se pravi: Pri sveti maši, posebno ob njenih najimenitniših delih, Boga serčno in ponižno moliti, in mu za prejete dobrote zahvaljevati se.

P. Kteri so najimenitniši deli svete maše?

O. Najimenitniši deli svete maše so: evangelije, darovanje, povzdigovanje, in obhajilo.

P. Kaj moramo pri evangelji storiti?

O. Pri evangeliju se moramo spomniti, da je dolžnost evangeljske nauke poznati, pred vsem svetom jih spoznavati ali terditi, za nje poganjati se in po njih živeti.

P. Kaj moramo pri darovanji storiti?

O. Pri darovanji moramo svoje misli in želje z mašnikovimi željami skleniti, in se Bogu darovati.

P. Kaj moramo pri povzdigovanji storiti?

O. Pri povzdigovanji moramo Jezusa Kristusa v podobah kruha in vina moliti, in na persi terkaje spoznati, da so naši grehi bili Kristusove smerti krivi Moramo svoje grehe obžalovati, vero, upanje in ljubezen obuditi.

P. Kaj moramo pri mašnikovem obhajilu storiti?

O. Pri mašnikovem obhajilu, če sami k obhajilu ne gremo, moramo to vsaj v duhu storiti, to je, moramo imeti želje, da bi telo Jezusa Kristusa vredno prejeli.

Vvod.

Danes teden smo se učili, kaj je sv. maša; od koga, kdaj, kako, zakaj je postavljena in kako in komu se še zdaj opravlja. Slišali smo, da je sv. maša najimenitniše, najsvetejše opravilo, kterega si človek le misliti zamore; zakaj sveta maša je nekervavo ponovljenje ravno tajiste daritve, ktero je Jezus enkrat na križu za nas doprinesel za odrešenje celega sveta. — Danes se bomo pa učili:

„Kako moramo pri sv. maši biti, da te najsvetejše daritve deležni postanemo.“ Poslušajte.

Razlaga.

Kako je treba ob nedeljah in praznikih sv. mašo poslušati?

Sv. mašo nam je treba poslušati 1. celo; 2. pazljivo; 3. spodobno in 4. pobožno; kajti druga cerkvena božja zapoved pravi: „Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih spodobno, v Bogu zbran pri sv. maši.“

1. Kdo pa sliši celo sv. mašo?

Celo sv. mašo sliši:

a) Kdor je pri sv. maši telesno pričujoč, to je: kdor je s telesom pričujoč na tistem kraju, na kterem se opravlja daritev svete maše; pa vendar ni ravno potrebno, da bi moral viditi mašnika pred altarjem, ali ravno v cerkvi biti, če že zavoljo množice ljudi ne more ali iz kakega drugega pravičnega vzroka ne sme v cerkev iti. So časi, ob kterih so cerkve z ljudmi natlačene, da ne morejo vsi vanje; so pa tudi ljudje, kterim zlasti ob gotovih časih v cerkvi hudo pride; sme se toraj ob takih časih tudi zunaj cerkve pri sveti maši biti. Ravno tako se spodobi, da bi bile zunaj cerkve pri sveti maši tiste matere, ktere bi majhne otroke v naročju imele, da bi ž njimi v cerkvi nepokoja ne delale, in drugih ljudi v pobožnosti ne motile. Kedar se pa lahko v cerkev pride, in ni nobenega pravičnega izgovora, da bi se vanjo ne smelo; treba je pri sveti maši biti v cerkvi, v kteri se daritev svete maše opravlja; cerkev je namreč hiša molitve, in v cerkvi se človek najložeje obvaruje razmišljenja, in najložeje k Bogu povzdiguje svoje misli in želje. Ko bi si tedaj kdo, kteri bi lahko v cerkev prišel, bodi si ali doma ali kjerkoli si bodi, v duhu pred oči postavljal, da se znajde v cerkvi pri sveti maši, bi ne bil pri sveti maši telesno ali resnično pričujoč, ampak le domišljeno, in bi nikakor ne zadostoval drugi cerkveni zapovedi.

b) Kdor nobenega poglavitnega dela svete maše ne zamudi. Poglavitni deli svete maše so pa štirje: evangelije, darovanje, spremenjenje ali povzdigovanje in zavživanje. Evangelije je cerkev zapovedala brati med sveto mašo, drugi trije poglavitni deli so pa od Jezusa postavljeni. Evangelije je, kedar strežej ali služabnik pervikrat mašne bukve prenese z leve na desno stran. Darovanje se začne, kedar mašnik kelih odgerne, vina v kelih vlije, med njega nekaj vode kane, ter hostijo in vino z vodo namešano Bogu daruje. Da vsi kristjani po cerkvi vedó, kdaj se darovanje začne, če tudi pred altar ne vidijo, na kterem mašnik mašuje, da strežej znamnje z zvončekom, in takrat pervič požvenklja. Spremenjenje je, kedar služabnik v tretje požvenklja; precej po spremenjenju je povzdigovanje. Zavživanje je po tem, ko

se je mašnik trikrat na persi vdaril, in trikrat rekel: „Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho, temveč reci le besedo, in ozdravljena bo moja duša.“ Kdor bi enega ali drugega teh štirih poglavitnih delov svete maše zamudil, bi že ne bil pri vsi sveti maši, in bi mogel toraj še drugo sveto mašo slišati. Tudi bi mu ne veljalo za celo sveto mašo, ko bi en del svete maše slišal pri eni maši, ki jo en mašnik bere, druge tri dele pa pri drugi maši, ki jo drug mašnik bere, ali pa ko bi polovico svete maše slišal pri tem mašniku, drugo polovico pa pri drugem mašniku. Tak kristjan bi ne bil pri celi sveti maši in bi ne spolnil druge cerkvene zapovedi. Kdor bi pa sicer že prepozno, pa vendar še pred svetim evangeljem k sveti maši prišel, bil bi že pri sveti maši. Tega vam pa ne rečem zato, da bi z lahko vestjo prepozno k sveti maši hodili, ker to veste, da, kdor iz nemarnosti in radovoljno le nekoliko svete maše zamudi, ima greh; ampak zato vam to povem, da si ne bote delali hude vesti, ko bi kterikrat po nesreči nekoliko prepozno, toda vendar še pred evangeljem k sveti maši prišli. Kdor ima veselje nad svojim nebeškim Očetom, ne bo lahko svete maše mudil. Kedar bo zvon začel vabiti farmane v božjo vežo k službi, vzdignil se bo z veseljem, in hitel v cerkev, molit in častit svojega Boga, ga za prejete dušne in telesne dobrote zahvalit, potrebnih pa prosit. In dasiravno bo še pred uro službe božje do cerkve prišel, vendar ne bo ko zijalasti kristijani pred cerkevjo stojé službe božje čakal, ampak naravnost v cerkev se bo podal, ter se v cerkvi, svoje misli in želje k Bogu povzdigovaje, k službi božji, temu tako svetemu delu, pripravljal. Blagor takemu kristjanu; Duh božji ga vodi! Pa tudi to je treba, da ostaneš do konca sv. maše. Mašnik pa včasih komaj sv. križ stori in marsikteri že pri durih tišči, kakor da bi ga kdo iz božje hiše podil. To ni prav! Poslušajte dogodbo. Sv. patrijarh Janez Miloščinar je videl, da nekteri, še predenj je poslednje evangelje pri kraju, iz cerkve tiščijo in pred cerkvijo se lepo prijazno pogovarjajo. To je sv. moža bolelo, in kaj stori? Nekega dne zbere sv. evangelje in se nagloma poda na semnišče in se ustopi med množico. Ko ga prašajo, čemu tako dela, odgovori jim: „Ljubi moji otročiči, kjer so ovčice, tam mora tudi pastir biti; ali pojdite v cerkev in tudi jaz grem z vami, ali pa ostanite tukaj, in tudi jaz ostanem tu. Zavoljo vas pridem sem le v cerkev; kajti za se bi mogel tudi doma v svojej kapelici sv.

mašo obhajati.“ Le parkrat je bil to storil, in ta razvada se je pozgubila, vse je lepo do konca v cerkvi ostajalo.

2. Kdo sliši sv. mašo pazljivo?

Kdor svoje misli pri sv. maši ima in ve, kaj se ravnokar na sv. altarju godi. Pri sv. evangelju misli in ve, da se zdaj en oddelek sv. evangelja bere, kterega je Jezus, Sin božji, učil, ssv. apostelji oznanovali in zapisali. — Pri darovanju si misli, zdaj mašnik Očeta nebeškega prosi, naj bi kruh in vino, ki se bode skoraj spremenilo v telo in kri Jezusovo, blagovoljno sprejel iz mašnikovih rok za žive in mertve.

Pri povzdigovanju si misli, da se zdaj ravno to godi, kar se je godilo pri poslednji večerji in po Jezusovih besedah pri poslednji večerji se zdaj kruh in vino spremeni v Jezusovo presv. telo in rešnjo kri. — Pri zauživanju ali sv. obhajilu si misli, da zdaj mašnik zauživa v podobi kruha in vina Jezusa Kristusa, Sinu božjega, z dušo in telesom, s kervjo in mesom. Kdor toraj ve in misli, kaj se ravno na altarju godi, ta je pazljiv pri sv. maši. Kdor bi kak poglaviten del sv. maše prespal, ali se pogovarjal, ali kake posvetne bukve bral, ali prostovoljno raztresen bil, cerkvene zapovedi bi ne spolnoval.

3. Kdo sliši spodobno sv. mašo?

Spodobnost je nekaj zunanjega in spodobno sliši sv. mašo tisti, ki vse opušča, kar bi nečast delalo tolikanj svetemu kraju, kakor je cerkev, tolikanj sveti daritvi, kakor je sv. maša, — ki pa vse stori, kar se vsakemu poglavitnemu delu sv. maše prilega. Spodobno je toraj pri sv. evangelju vstati in se lepo pokrižati; — pri povzdigovanju klečé na persi terkati in pri sv. obhajilu tudi tako storiti.

Pri sv. evangelju ustanemo v znamnje, da svoje spoštovanje do božje besede naznanjamo in se pripravljene kažemo, sv. vero braniti. Vojaki in duhovni križniki pri evangelju orožje v rokah deržé in meče potegnejo, v znamnje, da so volje, ako potreba nanese, sv. evangelje z mečem braniti. — Tudi se prekrižamo, v znamnje, da se sv. evangelja ne sramujemo, ampak da ga hočemo pričati pred celim svetom z besedo in djanjem.

Pri povzdigovanji in obhajilu pa klečé na persi bijemo, v znamnje, da se globoko priklanjamo pred Jezusom Kristusom, ki je tukaj pričujoč v podobi kruha in vina, da ga ponižno kot živega Boga molimo, zraven pa vsi pobiti in zgrevani

obžalujemo grehe, zavoljo kterih je ravno ta pričujoči Jezus na sv. križu umerl in obljubimo, greha zvesto se varovati.

4. Kdo sliši pobožno sv. mašo?

Pobožnost je nekaj znotranjega in pobožno sliši sv. mašo on, ki v svojem sercu oživlja tiste čutljeje, ki se s poglavitnimi deli sv. maši strinjajo.

Pri sv. evangelju se obnašajo pobožno, ki Jezusa hvalijo in molijo za preneskončni dar sv. evangelja, ki ga nam je iz nebes prinesel; dalje tudi premišljujejo, da so k branju svetega evangelja vstali, in se prekrižali v spričevanje, da je njih dolžnost znati in verovati nauke svetega evangelja, kteri se razlagajo v pridigah in keršanskih naukih, in po njih živeti, in da so toraj tudi pripravljeni evangeljske nauke v pridigah in keršanskih naukih zvesto poslušati, jih vselej na tanjko in z veseljem dopolnovati, jih vselej na tanjko in z veseljem dopolnovati, se jih nikoli ne sramovati, temveč jih pred vsem svetom terditi, in se zanje ponašati, jih nikoli ne zatajiti, temveč rajši vse, tudi življenje zgubiti, kakor v kaki reči od svetega evangelja odstopiti. V to, ljubi kristjani! mislite, kedar k branju svetega evangelja vstanete in se prekrižate, in vselej med branjem svetega evangelja ponavljajte svojo pri svetem kerstu po botrih storjeno obljubo, da hočete v prihodnje na tanjko živeti po Jezusovih naukih.

Pri darovanju se obnašajo pobožno, ki Bogu Očetu darujejo Jezusa Kristusa, ker je le on edini Bogu dopadljiv dar, da s tim darom nebeškemu Očetu spodobno čast skazujejo, ga za prejete dobrote vredno zahvalijo, ga prosijo odpuščanja grehov in vseh duši in telesu potrebnih dobrot; ki darujejo Jezusa po mašnikovih rokah za vso katoliško cerkev, za svoje starše, sorodnike, prijatlje in sovražnike, za pravičnike in grešnike, za vse žive in mertve verne kristjane. Pa z Jezusom Kristusom vred tudi sami sebe darujejo nebeškemu Očetu, to je: iz ljubezni do Boga so ravno tako pripravljeni, vse storiti za božjo čast, in vse preterpeti, kar je Bogu dopadljivega, kakor je Jezus vse storil in preterpel; Bogu obljubijo, vse svoje misli, želje, besede in dela, vso svojo dušo in svoje telo obračati le v spolnovanje njegovih zapoved, in nikdar nič storiti, kar Bog prepove. Le po tem takem smo z Jezusom sklenjeni in nebeškemu Očetu dopadljiv dar; zakaj Bogu prijeten dar je le, če človek sam sebe z vsemi dušnimi in telesnimi močmi, z vsemi mislimi in željami svojega serca s Kristusom vred Bogu daruje, in se iz ljubezni do Boga za vselej popol-

noma odpove vsemu, kar je Bogu zopernega. Kdor se vsega Bogu ne daruje, on Bogu ne more prijeten biti, in njegovo darovanje tudi ne.

Pri povzdigovanju se pobožno obnašajo, ki molijo Jezusa Kristusa v podobi kruha in vina pričujočega, kakor so ga molili njegovi učenci na neki gori na Galilejskem, ko se je bil po svojem od smerti vstajenju na enkrat nad pet sto učencem prikazal. Ko so ga videli priti na goro, na kteri so ga čakali, popadali so kar na obraze, ter ga molili. Ravno tako tudi mi Jezusa z očmi vere vidimo iz nebes priti na altar v podobi kruha in vina, ko mašnik od njega postavljene besede izreče v kruh in vino. S priklonjenim životom molite Jezusa v podobi kruha in vina pričujočega, kakor ga tudi angelji molijo. Zakaj sveti učeniki nam povedó, da med sveto mašo tisuč in tisuč angeljev iz nebes pride v cerkev, da Jezusa obhajajo v podobi kruha in vina pričujočega, in ga molijo ponižno in z veliko častjo. Sveti škof Joan Krizostom pripoveduje, da je, ko je maševal, sam večkrat med povzdigovanjem vidil iz nebes na altar priti cele trume angeljev, kteri so Jezusa na altarju molili, in se tudi po cerkvi razšli, da so pravo pobožnost vnemali v tistih, ki so mislili k svetemu obhajilu pristopiti.

Kdor je pobožno pri povzdigovanji, tudi poln žalosti in kesanja nad svojimi grehi se na persi terka in spozna, da so grehi krivi Jezusove smerti; toraj terdno sklene zares poboljšati se, in Boga nič več ne razžaliti. Misli si namreč med povzdigovanjem, kakor da bi Jezusa zdaj zavoljo naših grehov na križ pribitega nakviško povzdigovali. Ko bi pa na Kalvariji pod Jezusovim križem stali, in ga vidili terpeti, in kri prelivati in umirati; oh, v koliko žalost bi se vendar vtopilo naše serce! In ko bi nam Jezus še s križa rekel: „Glejte, kolikanj terpim za vas, med kolikošnimi bolečinami umiram zavoljo vaših grehov!“ ali bi ne raztergale naših serc te mile besede Jezusove? ali bi nas pregrehe ne pekle? ali bi terdno ne sklenili grehov zapustiti, in v prihodnje Kristusu zvesto služiti?

Pri obhajilu se obnašajo pobožno, ki med tem, ko se mašnik obhaja, tudi mislijo k svetemu obhajilu pristopiti in premišljujejo prav v živo, kolikošen Gospod da bo prišel pod streho našega života, premišljujejo Jezusovo terpljenje in njegovo smert, da se bo vnela ljubezen do Jezusa, kteri je iz ljubezni do nas tolikanj preterpel in tako grenko umerl, in še

samega sebe v zakramentu svetega rešnjega Telesa našim dušam v živež zapustil. Tako se po duhovno obhajajo, to je, v sercu imajo goreče želje, da bi Jezusa v duhu in sercu prejeli, da bi se po veri, upanju in ljubezni z Jezusom sklenili. Prosijo Jezusa, kterega naša duša črez vse želi, in kteri jej je tudi črez vse potreben, da bi s svojo milostjo k njim prišel, v njih živel, jim um in pamet razsvetlil, njih serce z božjo ljubeznijo napolnil, jih vodil, seboj sklenil, da bi le v njem, ž njim in zanj živeli tukaj in v večnosti.

To se pravi, v cerkvi spodobno se obnašati. Ali veliko je kristjanov, ki se pri sv. maši tako nespodobno zaderžijo, da bi jih po vsi pravici nagovoril z besedami sv. Krizostoma, ki pravi: „Tam stoji mašnik, in molitve vseh pričujočih Bogu daruje; in ti se smejiš, se ne bojiš, se ne treseš.“ — O kristjan, kterikoli se v cerkvi med sveto mašo nespodobno in pohujšljivo zaderžiš, pomisli vendar, kje in pred kom da si. V kraljevi hiši pred pozemeljskim kraljem bi se ti gotovo prav lepo in spodobno zaderžal in glej, pred nebeškim kraljem, pred tistim, ki je kralj črez vse kralje, pred Njim, ki ima oblast črez nebo in zemljo, pred Jezusom se pa tako gerdo zaderžiš, kedar Njega brezštevilna truma angeljev, kerubimov in serafimov moli in časti! Koga ne obleti jeza, kedar sliši ali bere, kako so hudobni judje z Jezusom delali. Še takrat, kedar je na križu visel v strašnih bolečinah in smertnih težavah, so se mu v lice posmehovali, svojega največega dobrotnika so zaničevali in gerdo ž njim ravnali, kakor z največim razbojnikom. Še takrat, ko je vmiral Jezus na križu, so se neusmiljeni hudobneži iz njega norce delali. Ali je kdo v stanu, to hudobijo popisati? In glej! ti, ki si kristjan, ti, ki se zdaj pri daritvi sv. maše nespodobno zaderžiš, še večo hudobijo doprinašaš, še veči greh storiš, kakor so ga nekdaj storili hudobni judje na gori Kalvariji; zakaj oni niso vedeli, kaj so delali, ti pa dobro veš, ker si podučen v pravi veri, in si kristjan! Zatorej vas lepo prosim, varujte se vendar tukaj na tem svetem kraju, pri nar svetejši daritvi sv. maše, vsake nespodobnosti, da ne bote, namesto Jezusa počastiti in moliti, Njega le strašno žalili! Poslušajte to-le dogodbico: Filip II. španski kralj je vidil enkrat dva svojih dvornikov, da sta se pri celej sv. maši med seboj pogovarjala. Zategavoljo jih tudi po sv. maši kralj praša: „Ali tako poslušata sv. mašo? Na mojem dvoru ne smeta več ostati!“ Kakor blisk so nju te besede zadele. Eden je v dveh dneh umerl, drugi je pa obnorel. Koliko

bi jih dan današnji morali v cerkvi opominjati, zakaj obnašajo se, kakor da bi bili v igrališču.

Sklep.

Slišali ste, kako nam se je obnašati pri sv. maši. Ne zabite, da je sv. maša nam dana neskončna dobrota. Žalostni so kraji, kjer kristjani ne morejo ali ne smejo obhajati sv. maše. Na Francoskem so pred 100 letmi neverni puntarji altarje poderli, mašnike pomorili ali iz dežele pregnali. Iskali so božje službe, pa nje blizo ni bilo. Kaj storijo svetoželjni primorci? O polnoči mala luč od daleč po morji priplava in iz šumečega morja rahlo zvoni. Z visokih planin trume ljudi prisvetijo, ob morji v čolniče postopijo in na morje odrinejo. Le svetlej luč gori, glasnej in glasnej zvoni. Prikaže se barka, na barki altar, na altarji sveče gorijo, pred njim duhovnik v mašnem oblačilu stojijo pripravljeni na globokem morji sveto mašo služiti, ker nje na suhem opravljati ne smejo. Zdaj k sveti maši pozvoni, vse po čolnih poklekne, se pokriža in iz vseh gerlov zapoje: „O Bog, pred stolom tvoje milosti tvoj verni ljud kleči.“ Tako vedó ljudje sv. mašo ceniti, kjer je nimajo. Mi smo tako srečni in jo imamo. Zatoraj še enkrat vam rečem: Bodite vselej celo, pazljivo, spodobno in pobožno pri najsvetejši daritvi svete maše. Molite iz molitevskih bukvic mašne molitve; ali, če brati ne znate, molite s ponižnim sercem žalostni del sv. roženkranca, ktera molitev je posebno Bogu dopadljiva. Sveta maša je ravno tista daritev, ktero je Jezus enkrat na gori Kalvariji za nas doprinesel svojemu nebeškemu Očetu, kedar je za naše grehe svojo drago kri prelil in britko smert storil. S takimi mislimi, željami in občutljeji bodimo vselej pri sv. maši, s kakoršnimi bi bili na gori Kalvariji, ko bi bili pod Jezusovim križem stali, ko je Jezus na njem za nas umiral. Kaj mislite, ljubi kristjani! kaj pravite, kaj bi bili pač mislili, kaj želeli, in kaj občutili, ko bi bili tako podučeni, kakor smo zdaj, ko bi bili mi takrat na gori Kalvariji se znašli, ko so Jezusa na križ razpenjali, pribijali in morili? Ko bi bili vidili, kako je iz Jezusovih ran rudeča kri tekla po križu in na zemljo kapala? Ko bi bili gledali Jezusa, kolikošne bolečine terpi in ga bili pošlušali, kako med grozovitnimi bolečinami k svojemu nebeškemu Očetu zdihuje? Kaj bi si bili mislili, želeli in občutili, ko bi se bili še spomnili, da Jezus vse to ne terpi za se, ampak le za nas; ko bi si bili v misel vzeli, da je Jezus

le zavoljo naših grehov tako vdarjen in ranjen zavoljo naših hudobij! Gotovo bi se nam bilo godilo, kakor da bi nam kdo na dve strani oster meč v serce zasadil! V veliko, veliko žalost bi nas storjeni grehi vtopili, ker so le naši grehi krivi tolikanj britke smerti Jezusove; pekli bi nas, da nobena reč tolikanj ne. Pa ker bi pomislili, da Jezus za odpuščanje naših grehov umira, gotovo bi si želeli v njegovi sv. kervi od vseh naših pregreh oprani biti; upali bi pa tudi odpuščanje vseh svojih grehov doseči. Jezusa bi začeli ljubiti, in obljubili bi mu, zanaprej vse storiti veselega serca, kar nas je učil, kar nam je zapovedal, vse pa opustiti, kar nam je prepovedal; zahvalili bi ga za odrešenje iz celega serca, in prosili, da bi nam pomagal, njemu služiti, le njemu živeti in njemu enkrat umreti.

Ljubi moji kristjani! Kar bi bili pa na gori Kalvariji pod Jezusovim križem mislili, želeli in občutili, ko bi se bili tamkej znašli pri smerti Jezusovi: ravno to mislimo želimo in občutimo vselej tukaj v cerkvi, kedar se sveta maša služi; saj Jezus pri vsaki sveti maši ravno tisto daritev na nekervavo vižo opravlja, ktero je enkrat na Kalvariji po kervavo opravil za grehe celega sveta. Z živo vero, sveto častjo, z globoko ponižnostjo, s sveto lakoto in žejo po pobožnosti, z gorečo ljubeznijo do Jezusa Kristusa bodimo vselej pri sveti maši, s ktero se Bog posebno časti, nad ktero se veselijo angelji in svetniki v nebesih, s ktero duše v vicah potolažimo, pa tudi sami sebi v nebesa pomagamo! Amen.

XLII. Keršanski nauk.

Od pridig in popoldanske službe božje.

P. Kaj še gre k službi božji?

O. Pridiga, poslušanje besede božje, gre tudi še k službi božji.

P. Zakaj smo dolžni pridige poslušati?

O. Dolžni smo pridige poslušati:

1. Ker se v pridigah beseda božja oznanuje in razlaga.

2. Ker je prav malo ljudi, kterim bi bile resnice naše vere razločno in do čistega znane, kakor je treba; zakaj veliko njih v mladosti

ne posluša dovolj časa in zadosti pazno keršanskega nauka, v kterem se do čistega razklada, kaj moramo verovati in kako nam je živeti.

P. Zakaj je treba poslušati pridige tudi tistim, kteri so v keršanskem nauku dobro podućeni?

O. Če je tudi kdo še tako dobro podučen v keršanskem nauku, treba mu je vendar poslušati pridige: 1. Ker človek lahko zopet pozabi, kar je od keršanskih resnic vedel. 2. Ker velikokrat opuščamo to, kar smo dolžni storiti, če nas nihče ne opominja in ne spodbuja.

P. Kaj mora storiti, kdor hoče, da bi mu bile pridige v prid?

O. Kdor hoče, da bi mu bile pridige v prid, mora 1. z zbranim duhom in prav zvesto ali pazno poslušati; 2. kar v pridigi sliši, mora na sebe obračati, ne na druge; 3. mora resno voljo imeti in si prizadevati, da po pridigarjevih naukih živi.

P. Kaj gre k popoldanski službi božji?

O. Popoldanska služba božja so zlasti večernice, pri raznih cerkvah pa tudi druge pobožne opravila, kakor: pridiga, keršanski nauk, roženkranc, litanije in blagoslov ali žegen.

P. Kaj je sveti roženkranc?

O. Sveti roženkranc je v katoliški cerkvi navadna molitev, zložena iz apostoljske vere, in pa iz več očenašev in češčenasimarij, ki se po nekem stanovitem številu in redu molijo.

P. Zakaj se je sveti roženkranc v katoliški cerkvi vpeljal?

O. Vpeljal se je sveti roženkranc v katoliški cerkvi, da bi se verni pogosto spominjali skrivnost včlovečenja, terpljenja in vstajenja Jezusa Kristusa; te skrivnosti so v apostoljski veri zapopadene, in se velikokrat še posebej imenujejo. Roženkranc je tudi vpeljan, da bi presveto Devico Marijo častili.

Vvod.

Druga cerkvena zapoved nam zapove, da moramo ob nedeljah in zapovedanih praznikih sveto mašo pobožno slišati. Ali samo sveto mašo slišati, še ni zadosti; ampak tudi pridigo in keršanski nauk moramo po nedeljah in praznikih slišati; zakaj pridiga in kerš. nauk se šteje k pervemu delu sv. maše; zatoraj je vsak kristjan dolžen, tudi v nedeljo in zapovedan praznik pridigo in kerš. nauk slišati, kateri drugo cerkveno zapoved spolnovati hoče. Zatoraj vam hočem pokazati:

1. Da smo dolžni pridige in kerš. nauk poslušati;
2. Kako smo jih dolžni poslušati.
3. Hočem vam nekaj povedati o popoldanski božji službi.

Razlaga.

Naša dolžnost je, pridige in kerš. nauke poslušati: 1. Ker se v pridigah in kerš. naukih božja beseda oznanuje in razlaga. 2. Ker malo takih ljudi, kateri bi bili v resnicah sv. vere že zadosti podučeni, da bi jim toraj treba ne bilo, keršanskih naukov več poslušati. Taki so redki, ali jih pa tudi čisto nič ni. Zakaj v mladosti se ne more nobeden vsega naučiti, kar mu je od sv. vere znati potreba; takrat je še pamet preslaba, in ni v stanu, vsega že zastopiti. Zatorej se mora v poznejih letih še zmirom učiti keršanskih resnic, ktere so mu k zveličanju potrebne vedeti. Človek se nikoli ne izuči; ni takega človeka na svetu, da bi mu nobenega nauka več treba ne bilo; zatorej je tudi dolžnost vsakega kristjana, še zmirom se učiti, še zmirom poslušati pridige in keršanske nauke, v kterih se nam kažejo in razlagajo tajisti nauki, tajiste resnice svete vere, ktere moramo znati in verovati in po njih živeti, če hočemo zveličani biti. 3. Zato, ker nam sam Jezus zapove, besedo božjo poslušati. On je svoje aposteljne in učence po svetu razposlal in jim zapovedal, vsem narodom Njegove svete nauke oznanovati. „Pojdite in učite vse narode," jim je rekel. Pa tudi narodom je zapovedal aposteljne poslušati; zakaj rekel jim je: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor pa vas zaničuje, mene zaničuje." Jezus hoče, da bi vsi ljudje k spoznanju resnice prišli in zveličani bili, zatorej tudi zmirom pošilja svoje namestnike, ki v Njegovem imenu oznanujejo Njegove nauke. Kaj ne da so dolžni vam pridigovati? Pa glejte, ravno tako ste tudi vi dolžni, njih pridige in kerš. nauke poslušati. Vaši duhovni pastirji bi Jezusovemu povelju nasproti ravnali in grešili, ko bi ne hoteli pridigovati; ravno tako bi pa tudi vi Jezusovemu povelju nasproti ravnali in grešili, ko bi ne hoteli božjih naukov poslušati. 4. Ko bi nam pa tudi Bog zapovedal ne bil, Njegove božje besede poslušati, vendar bi jo imeli poslušati že zavoljo svojega lastnega dobička. Beseda božja nam ja nar večo dobroto skazuje. Ona nas uči pravi pot proti nebesom; ona nam pove, kaj moramo storiti, česa se varovati, če hočemo že na tem svetu, kolikor je mogoče, srečni biti; ker pa na tem svetu popolnoma srečni biti ne moremo, nam pa kaže proti nebesom in pravi, da tamkej nas čaka čisto veselje in sreča stanovitna in nas prime za roko, in nas pelje po tisti stezi, po kteri v nebeško

deželo priti zamoremo. Glejte, kolika prijatlica nam je tedaj beseda božja in nauk Jezusov, ker le po tajistem večno zveličanje doseči moremo! Beseda božja je več vredna, kakor premoženje celega sveta. Glejte ljubi moji! Kako skerbno in pridno se človek kakega dela, kakega rokodelstva uči, s kterim si upa svoj kruh služiti in si pomagati k srečnemu življenju na tem svetu. Pa sreča tega sveta le kratek čas terpi. Še sto let ne preteče, in nič več ne pomaga rokodelstvo, kterega se je v svoji mladosti tako pridno učil, nič več mu ne pomaga časno premoženje, ki si ga je z rokodelstvom pridobil. Sreča pa, ki čaka pravičnega kristjana unkraj groba, v svetem raju je večna in nikoli ne bo minula. Kako skerbno in pridno bi se imel človek še le tistega dela učiti, s kterim si zna večno, neminljivo srečo v nebesih prislužiti! In tega dela nas uči božja beseda, ker nam pripoveduje, kaj je prav, kaj je greh; kako se mora dobro delati, kako pa se hudega varovati. Kdo bi tedaj ne hotel božje besede poslušati, ako želi v nebesa priti! Beseda božja nam je k zveličanju tako potrebna, kakor Jezusova smert na križu. Zastonj bi bila Jezusova kri prelita za nas, ko bi Njegovih naukov ne poslušali in po tistih ne živeli. Vsak tedaj spozna, kako je dolžnost vsakega kristjana, besedo božjo v pridigah in keršanskih naukih zvesto poslušati. Morebiti pa kdo reče: Kaj jaz sem dobro podučen, sem že prileten, meni ni več treba še toliko skerbno keršanskih naukov poslušati. Ali to bi bila velika zmota, kaj takega misliti. Tudi odraščenim, dobro podučenim kristjanom je potreba pridige poslušati. 1. Ker tako radi kerš. resnice pozabijo, če jih pogosto ne slišijo. 2. Ker človek tako rad opušča, kar je storiti dolžen, če ga nobeden k temu ne opominja in ne priganja k dobremu. Potreba je besedo božjo poslušati: tistemu, ki še v sveti veri zadosti podučen ni, da se bo naučil, kar mu je treba vedeti k zveličanju. Potreba je dobro podučenim besedo božjo poslušati, da potrebnih naukov ne pozabijo. Potreba je božjo besedo poslušati pravičnim kristjanom, da se v dobrem še bolj vterdijo in stanovitni ostanejo. Potreba, ja nar bolj potreba je pa božjo besedo poslušati, grešnikom, da svoj nevarni stan spoznajo, da se iz grešnega spanja prebudijo, in se za časa poboljšajo, da se ne pogubijo vekomaj. V Mehiki je bil nek žlahtnik jezi in togoti strašno podveržen. Sama beseda ga je včasih tako sprejela in razžalila, da je norel kot zverina. Nek sosed ga je bil nekaj razžalil in zaprisegel je žlahtnik, da noče in ne more mirovati, preden je razžalnika

iz tega sveta spravil. Do tistega časa ni šel ne v cerkev, ni se obril in ni si nohtev obrezal. To je sosed zvedel in je nekam pobegnil, da nihče ni vedel kam. Dve leti ste pretekle, kar žlahtnik zve, da njegov razžalnik v nekem 20 milj odležnem mestu prebiva. V novič zdaj priseže, da noče jesti, dokler svojega sovražnika ne najde, in nad njim se ne znosi. Vsede se na konja, se oboroža in jaha v daljno mesto, kakor tica. Tu poprašuje po razžalniku, pa ne dobi od njega ne duha ne sluha. Hodi po mestnih ulicah in zdaj zagleda precej veliko kopo ljudi, ki nekega pridigarja poslušajo. Med te ljudi se zmuzi misleč, da morebiti tudi med njimi najde svojega nasprotnika. Išče in išče, pa ga le ne najde. Med tem pa zasliši marsiktero besedo, ki jo je ognjeni pridigar govoril. Pa kaj — ali bojo mar te besede terdovratno serce omehčile? Po pridigi se poda naš žlahtnik ne v kerčmo, ampak v neko tiho hišo in tam premišljuje in premišljuje; veste pa kaj? Pridigarjeve besede so mu prederle do serca in klečé je objokoval svojo dosedanjo jezo in togoto. Potem vstane, poišče pridigarja in mu odpre vse skrivnosti svojega serca. Pridigar je občudoval, kako močen je bil ta žlahtnik prej k hudemu, in kako močen je zdaj k dobremu. Oba poprašujeta po razžalniku in zvesta, da je zavoljo velikih dolgov v ječi zapert. In kaj stori zdaj žlahtnik? Prodal je, kolikor je bilo treba, da je dolgove poplačal in storil je, da je bil razžalnik iz ječe rešen. Oba sta se oklenila, poljubkovala in pretakala solze kesa in ljubezni. Glejte, ljubi kristjani! kako potrebno je tedaj vsem, besedo božjo skerbno, zvesto in z veseljem poslušati, ker nam iz tiste tolike gnade in dobrote izvirajo! Zdaj pa ne vem, ali bi se zavoljo vašega poslušanja božje besede veselil ali pa žaloval. Veselim se, ker vas veči del še rado in zvesto posluša božje nauke ob nedeljah in praznikih. Ali žalovati pa tudi moram, če vidim, kakor je pa tudi več takih slabih kristjanov med vami, ki jim za besedo božjo čisto nič ni mar; ki se takrat, kedar je pridiga ali kerš. nauk, le zunaj okoli cerkve pomikajo, pogovarjajo in še tako druge motijo in pohujšajo. Zadosti žalostno je, da se takih grešnikov nikjer ne manjka! Ali od tega vam nočem več govoriti! — Zdaj vam hočem povedati:

2. Kako se mora beseda božja poslušati, če hočemo iz tiste dušen dobiček imeti? Hočemo iz pridig in keršanskih naukov pravi dušen dobiček imeti, moramo 1. svoje serce pripraviti za poslušanje božje besede, kakor sejavec po-

prej zemljo pripravi, jo izorje in porahlja, potem še le seje, da se seme prime in sad rodi; tako moramo tudi mi pred pridigo iz svojega serca vse posvetne skerbi in hude nagnjenja odpraviti, in njivo svojega serca mehko storiti, da se ga bo seme božje besede prijelo, na stanovitno zemljo padlo, in tudi sad rodilo. Vselej moramo pred pridigo tako-le misliti: Zdaj hočem na vse drugo pozabiti in vse svoje misli le na to oberniti, kar bo Jezus govoril po namestniku; te besede si hočem k sercu vzeti in si jih globoko vtisniti. 2. Moramo vselej pred poslušanjem besede božje svetega Duha za razsvetljenje prositi, da bi to zastopili, kar se nam bo oznanovalo, in po zaslišani besedi božji Boga za pomoč in gnado prositi, da bi mogli tudi storiti, kakor smo podučeni bili. 3. Moramo besedo božjo s pravo vero in sveto častjo poslušati, in toraj iz pridigarjevih ust svete nauke, kakor iz samih Jezusovih ust, prejemati; zakaj pridigarji učijo vpričo Boga in namesto samega Jezusa Kristusa. S koliko vero in koliko častjo bi pač Jezusa poslušali, ko bi v človeški postavi med nas prišel in nas učiti začel, kakor je nekdaj na Judovskem učil! Pa glejte, mašnike vam pošilja namesto sebe, da vas v njegovem imenu učijo; ali jih ne bote tedaj z živo vero in sveto častjo poslušali? — „Kdor vas posluša, je rekel Jezus svojim aposteljnom, mene posluša; kdor pa vas zaničuje, mene zaničuje.“ Kar tedaj pridigarja govoriti slišite, ne mislite, da je človeška beseda, beseda božja je nauk božji, kterega nam je Jezus na svet prinesel, da bi po njem živeli in svojo dušo zveličali. Leta 1852. ste dve ladiji s sužnjimi iz Dominikve (Dominique) prijadrale v Demeraro. Med sužnjimi je bilo tudi nekoliko kristjanov. Neka keršanska žena, ki je poprej stanovala ravno tam, od koder so se zdaj ubogi sužnji pripeljali, poda se na eno tistih dveh ladi, da bi pozdravila svoje keršanske znance. Kakor hitro keršansjki sužnjiki zagledajo znano ženo, jej rečejo: „Pripeljali smo se tu sem, pripeljali iz Dominikve, kjer se nam je oznanovala zlata beseda božja; toda oh, mi ne vemo, ali bomo tudi tukaj kdaj slišali Gospodovo besedo? O mi ubogi sužnjiki! Ni nam tolikanj mar, kam da nas pripeljejo, ampak le za to nam je mar, da bi zamogli poslušati božjo besedo.“ Žena, ko sliši njih žalovanje in hrepenenje po božji besedi, pove jim, da bomo tudi v Demerari dobili cerkev in misijonarja. In ubogim zamorcem se žalost v veselje spremeni. Vsi veseli zakličejo svojim tovaršem v drugi ladiji: „Bodite potolaženi; tudi tukaj bomo dobili cerkev in keršan-

ske učenike!“ Nad temi ubogimi zamorci se razgledujmo tudi mi! 4. Moramo zvesto, skerbno, zamerkljivo poslušati, da si vsaj nekoliko naukov zapomnimo in v serce vtisnemo. Kaj pomaga pri pridigi biti, svoje misli pa Bog ve kje imeti. 5. Moramo to, kar slišimo, na se ne pa na druge obračati. Vsak naj le na samega sebe gleda; zakaj vsak bo sam od sebe račun dajal. Med poslušanjem božje besede se zmirom sami sebe oprašujmo, ali smo tako živeli, kakor nas beseda božja uči, ali pa ne. Če nam pa vest očita, da nismo, precej sklenimo pa zanaprej po zaslišani božji besedi živeti. Če nam vest pove, da smo to že storili, kakor nas učijo, pa Boga natihoma hvalimo, da nam je dal gnado, po njegovi besedi živeti, ter ga prosimo, da bi nas tudi zanaprej varoval grehov, kterih ostudnost in hudobija se ravno popisuje, in ohranil v čednostih, kterih lepoto in imenitnost pridigar ravno priporoča. — 6. Moramo besedo božjo z hvaležnim sercem poslušati, tisto večkrat premišljevati, posebno ob času skušnjave in si na vso moč prizadevati po zaslišani besedi tudi svoje življenje ravnati; zakaj brez tega nam beseda božja nič ne pomaga. Ne, kteri postavo slišijo, pravi sv. apostelj Pavl, ampak le kteri jo dopolnujejo, so pri Bogu pravični.“ Sveti Janez Kapistran je pridigoval nekega dne, v kako nesrečo pelje igra, in kako nečimurno se nosijo ženstva. Po skončani pridigi so mnogi igravci svoje karte in kocke, in mnoge ženske svojo nečimurno obleko prinesle na terg, in so na očitnem tergu vse v ogenj pometali in požgali. Vsi ti so pač dobro razumevali besedo Jezusovo, ki pravi: „Blagor jim, ki mojo besedo poslušajo in jo spolnujejo.“ — Enake čudne spreobernjenja so se godile tudi na pridige svetega Antona Paduana. Enkrat je imel ta sveti pridigar okrog sebe zbranih dvanajst tisučev poslušavcev. Med njimi je bilo očitno znanih grešnikov, ter nečistnikov, roparjev, ubijavcev in drugih enakih hudobnežev. Antonova pridiga pa jim je serce pretresla tako močno, da so kar na glas ihteli, zdihovali, jokali in se po persih terkali; večkrat je moral Anton clo prejenjati s svojim govorjenjem zavoljo silnega glasnega žalovanja skesanih grešnikov. Eni namreč so kar na glas svojo žalost na znanje dajali, ter rekli: „Jezus, sin Davidov, usmili se me!“ Drugi so se po persih terkali, ter žalovali: „Gorje meni, pekel sem si zaslužil!“ Spet drugi so roke kviško spenjali, in kar na glas dobre sklepe delali, rekoč: „Nikdar več, o ljubi Jezus, nikdar več nočem grešiti!“ — Tak sad mora pridiga donašati, in po tem se smemo zanašati,

da je seme božje besede padlo na dobro, rodovitno zemljo! — Pa bodi Bogu potoženo, da se to tako poredkoma zgodi!

Pa morebiti kdo zmed vas poreče: „Saj tudi pridigarji tako ne živijo, kakor učijo.“ O preljubi! nikar si s takim izgovorom ne tolažite svoje hude vesti, nikar se s takim izgovorom ne slepite, ne zapeljujte, ne goljufajte v svoje večno pogubljenje! Bog hotel, da bi bili vsi oznanovavci svetega evangelja taki, kakoršni bi po Jezusovih naukih biti mogli, namreč zgled pobožnosti in svetosti, da bi vernike s svojim lepim zgledom vlekli k pobožnosti, h kteri jih z besedami le kličejo! Ker so pa tudi pridigarji ljudje, od grešnega Adama rojeni, zgodi se vse lahko, da je kteri med njimi, ki ne živi po volji božji, kakor je bil tudi med Jezusovimi aposteljni hudobni Juda Iškarijot. Pa, moji preljubi! ko bi vam Bog (oh, prosite ga, da bi se nikdar s tem nad vami ne maščeval) ko bi vam Bog v svoji pravični jezi poslal takega pridigarja, kteri bi ne živel, kakor je Jezus učil, in kakor tudi on, pridigar sam, vas uči; ali menite, da bi se v svojih grehih pred pravičnim Sodnikom Jezusom s tem kaj izgovarjati mogli, da tudi vaš pridigar ni živel, kakor je učil? Vaši pridigarji in vi bote sojeni po svetih naukih, ki vam jih je Jezus Kristus zapustil v svetem evangelju. Ko bi tedaj dobili takega pridigarja, kteri lepo uči, pa gerdo živi; ne smeli bi se ravnati po njegovem slabem zgledu, ampak bi morali spolnovati njegove božje nauke, ker bi bilo tudi vam rečeno, kar je Jezus Judom rekel: „Na stolu Mojzesovem sedijo pismouki in farizeji. Vse tedaj, kar koli vam rečejo, deržite in storite; po njih delih pa nikar ne delajte.“ Božjo besedo ste dolžni vse eno spolnovati, naj vam jo že najnevredniši ali najsvetejši pridigar oznanuje; božja beseda ne zgubi nič od svoje vrednosti, če tudi iz omadeževanih ust pride. Glejte, ljubi kristjani! ako bote živeli po besedi, ki vam jo nevreden pridigar oznanuje, ne pa po njegovem slabem zgledu se ravnali; bote gotovo v nebesa prišli, če bo ravno vaš nevredni pridigar pogubljen. Če pa božje besede, ki jo iz njegovih ust prejemljete, ampak se rajši po slabem izgledu svojega nevrednega pridigarja ravnate; bote ž njim vred pogubljeni. Kaj si bote rajši izvolili? — Volite si ssv. nebesa!

3. Naj vam še nekaj malega od popoldanske službe božje povem.

Sv. nedelja in praznik ni le samo pred poldnem, ampak

tudi popoldne. Zatoraj je sv. cerkev tudi popoldansko službo božjo vpeljala. K tej službi božjej spadajo:

a) Keršanski nauki za odraščene ljudi. Kar ste slišali od pridig, ravno to velja o kerš. nauku. Vsi smo ga dolžni zvesto, častitljivo in pazno poslušati, ga premišljevati in ponavljati, posebno pa po njem svoje življenje ravnati.

b) Sv. roženkranc, zlasti tedaj, kedar ni keršanskega nauka. O sv. roženkrancu sem vam že v kerš. nauku o molitvi nekaj povedal.

c) Litanije. Beseda „litanija“ je gerška beseda in pomenja v slovenskem jeziku „ponižne prošnje.“

Zmed mnogo litanij ste v katoliški cerkvi pri očitni službi zlasti dve v navadi:

a) vseh svetnikov ali velike litanije, in

b) matere božje, lavretanske ali male litanije.

a) Litanije sveh svetnikov. imajo tri dele:

1. V pervem delu svetnike po njih redu na pomoč kličemo.

2. V drugem delu Jezusa, našega zveličarja, milosti prosimo.

Najprej ga prosimo, da bi od nas odvernil vse, kar je našemu zveličanju na potu: da bi nas rešil greha in jeze božje; — potem, da bi nas varoval tega, kar ovira naše spreobernjenje: nagle in neprevidene smerti, hudega nagnjenja, časnih in večnih kazen; — poslednjič naštevamo uzroke, iz kterih upamo, uslišani biti, namreč: posamezne zgodbe in djanja Jezusove v naše odrešenje.

3. V tretjem delu Boga njegovih darov in dobrot prosimo.

Najprej prosimo odpuščanja grehov, milosti pravega spokorjenja; — potem za blagostan sv. katoliške cerkve in njenega višega poglavarja, za mir in pravo edinost keršanskim poglavarjem in za milost, da stanovitni ostanemo v službi božji; — potem molimo za vse ljudi, zlasti za rodovino in za dobrotnike prosimo, da bi jim Bog njih dobrote povernil z nebeškimi blagri; — poslednjič tudi za časne dari prosimo, in se tudi ubozih duš v vicah spominjamo.

b) Litanije matere božje ali lavretanske (male) litanije. Litanije matere božje se imenujejo, ker so Mariji v čast zložene; lavretanske pa zato, ker so se začele moliti v Lavreti pri materi božji.

Z lavretanskimi litanijami Marijo v mnogoterem obziru:

a) slovesno poveličujemo in

b) na pomoč kličemo.

Te litanije imajo dva poglavitna oddelka; v pervem Marijo premišljujemo v njeni časti kot mater božjo in prečisto devico in v njenih čednostih; v drugem pa premišljujemo, kaj je Marija cerkvi božji v nebesih in na zemlji.

Po nekterih škofijah se litanije pojó in scer po celej cerkvi, kar je dokaj lepo in hvalevredno.

c) Križev pot tudi po nekterih krajih opravljajo. Že od pervih časov so pobožni kristjani radi in pogostoma romali v svete kraje, da so si živo stavili pred oči terpljenje Kristusovo, vnemali kesanje nad svojimi grehi, budili spokornega duha v sebi in krepčali ljubezen do Jezusa. Ker je pa malo kristjanom mogoče, romati k svetim krajem, so si pri svojem domu na kacem holmcu zidali 14 znamenj ali majhnih kapelic, ali so 14 podobščin na stene svoje cerkve obešali, da bi si tolikanj ložje in živejše stavili pred oči jeruzalemske prave štacijone, kterih niso mogli obiskati. — Oblast, take znamnja ali kapelice ali podobščine križevega pota blagoslavljati, so papež frančiškanskim menihom kot varhom božjega groba podelili.

Pobožnost križevega pota se tako le opravlja:

Kristjan gre od štacijona do štacijona, pred vsacim nekoliko postoji, ga nekoliko premišljuje, pred njim kak dober sklep stori in kakšno molitev opravi. — Molitve pri križevem potu se najdejo skoraj v vsacih molitvinih bukvah; dobé se pa tudi ravno v to pobožnost spisane bukve.

Obiskovavcem križevega pota, ako ga je blagoslovil kak frančiškanski menih, so podeljeni pod enakimi pogoji ravno tisti odpustki, kakor romarjem v Jeruzalem.

Sklep.

Tako tedaj, ljubi kristjani! pridige in kerš. nauke z veseljem poslušajte, in sad vam bodo rodili za večno življenje! Pa tudi popoldansko božjo službo morate zvesto obiskovati, ktera obstoji v večernicah, v keršanskem nauku, v sv. roženkrancu, v litanijah in v žegnu s svetim rešnjim telesom. Celi dan je nedelja in zapovedan praznik Bogu posvečen dan; torej se mora tudi celi dan v božjo službo in v božjo čast obračati. Predpoldne pridite k sv. maši in pridigi, popoldne h keršanskemu nauku in litanijam, zvečer pa tudi doma molite sveti roženkranc skupej na glas in pobožno; to molitev cerkev božja

svojim vernim posebno in priserčno priporoča, ker se skoz to lepo molitevjo Jezus in Marija časti. Tako storite; tako bote drugo cerkveno zapoved na tenko izpolnoval; bote ob nedeljah in zapovedanih praznikih Boga prav častili, pa tudi za svoje neumerjoče duše prav skerbeli. Amen.

XLIII. Keršanski nauk.

Od tretje cerkvene zapovedi.

P. Ktera je tretja cerkvena zapoved?

O. Tretja cerkvena zapoved je: Posti se zapovedane postne dni, namreč: štirdesetdanski post, kvaterne in druge zapovedane postne dni; zderži se tudi ob petkih in sabotah mesnih jedi.

P. Kaj veleva tretja cerkvena zapoved?

O. Tretja cerkvena zapoved veleva ob petkih in sabotah zderžati se mesnih jedi, druge postne dni pa tudi vseh mlečnih in jajčnih jedi, ako jih ne dopušča uživati sploh veljavna navada, kakoršna je pri nas in v nemških deželah.

P. Kaj mora človek še storiti, da tretjo cerkveno zapoved prav dopolnuje?

O. Da tretjo cerkveno zapoved prav dopolnuje, mora si človek ob zapovedanih postnih dneh tudi kaj pritergati, kar se zgodi, če se le enkrat na dan do sitega najé.

P. Ali je vsak dolžen ob petkih in sabotah, kakor tudi ob drugih postnih dneh zderževati se mesnih jedi?

O. Ob petkih in sabotah, kakor tudi ob drugih postnih dneh, zderževati se mesnih jedi je dolžen vsak, kteri nima pravega dovoljenja meso jesti.

P. Kteri nimajo dolžnosti, ob zapovedanih postnih dneh le enkrat do sitega najesti se?

O. Mladi ljudje izpod 21 let in vsi taki, kterim post očitno na zdravji škoduje, nimajo dolžnosti ob zapovedanih postnih dneh le enkrat do sitega najesti se.

P. Ali je tisti, kteri ima dovoljenje meso jesti, odvezan dolžnosti, ob zapovedanih postnih dneh kaj pritergati si?

O. Kdor ima dovoljenje, meso jesti, ni odvezan dolžnosti, ob zapovedanih postnih dnevih kaj pritergati si; zakaj dovoljenje, meso jesti, in pa dovoljenje, ne pritergovati si, je različno eno od drugega.

P. Česa se je še treba zderžati postne dni?

O. Po namenu svete cerkve mora ob postnih dneh vsako hrupno razveseljevanje utihniti, ker postni dnevi so dnevi pokore.

Vvod.

Pridemo k nauku od posta. Postiti se je že stara navada. V sv. pismu beremo, da so posti Bogu zlo dopadljivi, in nam k zveličanju veliko pomagajo. Sam Bog je že v stari zavezi Izraelcem zapovedal, se postiti, in Izraelci so se tudi zvesto ravnali po tej zapovedi, kakor na več krajih sv. pisma beremo. Tudi Jezus je v novi zavezi post priporočil z besedo in s svojim lastnim izgledom; ker nam pravi sv. evangelje, da se je Jezus 40 dni in 40 noči postil, poprej ko je učiti začel. Kar je Jezus učil in storil, storili so tudi njegovi aposteljni. Kar so aposteljni učili in storili, storili so tudi pervi kristjani, kakor nam cerkveni učeniki Tertulijan, Epifani in drugi pričujejo, kateri nam pripovedujejo, kako ostro so se postili kristjani pervih časov. Tega pa se ni treba čuditi, kajti postiti se človeku k zveličanju močno pomaga: Po postu dobimo odpuščanje grehov in zasluženih kazen, saj veste, kaka se je Ninivljanom godila; — po postu krotimo svojo grešno poželjivost: „Ena sorta hudičev je, ki se ne da drugači premagati, kakor s molitevjo in s postom;“ — po postu zadostujemo božji pravici, ker se sami zadovoljno pokorimo in kaznujemo; — po postu se pripravne storimo pobožno moliti in sv. reči premišljevati, česar nas prepriča življenje svetnikov in svetnic božjih. Toliko dobička nam sveti post donaša; ni se toraj čuditi, da sv. katoliška cerkev, naša skerbna mati, nam zapoveduje postiti se. Tretja cerkvena zapoved se glasi; „Posti se zapovedane postne dni, namreč: štirdesetdanski post, kvaterne in druge zapovedane postne dni; zderži se tudi ob petkih in sabotah mesnih jedi.“ — Ta zapoved nam dvoje zapoveduje: 1. da se moramo v nekterih dnevih postiti, to je samo postne jedi jesti in se samo enkrat na dan do sitega najesti, to so zapovedani posti; 2. da se moramo v nekterih dnevih mesnih jedi zderžati, če se ravno tudi več kakor enkrat do sitega najesti smemo, to je ob petkih in sabotah.

Danes vam hočem razlagati: najimenitnejše reči zastran cerkvenega posta; poslušajte!

Razlaga.

1. Ali je post Bogu res dopadljiv in nam res koristen?

Da je pa post Bogu res dopadljiv in nam res koristen, vemo iz tega:

a) Ker je Bog sam post zapovedal, in ljudem milost in usmiljenje skazoval zavoljo njega. — Perva zapoved, ki jo je Bog ljudem dal, bila je postna zapoved; ž njo namreč, kakor sem že poprej opomnil, je Bog pervim staršem zapovedal, postiti ali zderžati se od sadu s prepovedanega drevesa. In kakor pervim staršem je Bog tudi drugim ljudem večkrat post zapovedal; mora mu post tudi res všeč biti in dopadljiv. In ta resnica se še tem lepši razkaže iz tega, da je Bog postivšim se ljudem skazal obilno milost in dobrot. Svojemu služabniku Mozesu je Bog dal svoje zapovedi potem, ko se je bil Mozes posvetil z dolgim, ter štirdesetdnevnim postom. In kako bi se bil Mozes podstopil stopiti na Sinajsko od dima kadečo se goro, stopiti v tisto sveto tamnoto, z Bogom pogovarjati se tako zaupljivo, ko bi se ne bil poprej s postom pokrepčal in poterdil? Post ga je pripravnega storil za pogovor z Bogom, in vrednega tolikih nenavadnih milost. Post je preroka Elija vrednega storil prikazni, ktero je imel. S štirdesetdnevnim postom si je očistil dušo in si zaslužil milost, v neki duplini gledati Boga tako, kakor ga še nikoli nobeden umerljivi človek gledal ni; in potem je bil v gorečem vozu v nebesa odpeljan. — Samson je bil med postom spočet, odgojen in izrejen, in je postal od sile močen in nepremagljiv. — Preroka Daniela je Bog čudoma čuval, ter ni dopustil, da da bi ga bili raztergali izstradani levi; in je ognju v babilonski peči vzel moč, da ni mogel pokončati treh Danielovih tovaršev. To je bilo plačilo za njihovo zmernost in zderžnost. — S postom si je mati Samsonova svoje dete izprosila; s postom in molitevjo si je Ana sina dobila, velikega preroka Samuela. — S postom ste Estra in Judita sebe in svoje ljudstvo rešile. — Vsi ti izgledi nam res lepo spričujejo, da je post Bogu dopadljiv, ljudem pa koristen.

Ta resnica se posname na dalje

b) iz tega, ker se je tudi Jezus postil, in so se kakor smo že slišali, postili aposteljni in sveti ljudje vseh časov. Jezus, postivši se, gotovo ni imel drugega namena razun tega, da ga posnemamo, ter nam je clo razločno zapovedal, da se

moramo postiti z veselim sercem, nikar pa s čmernim in kislim obrazom, kakor hinavci. O tem prav lepo govori sveti Ambrož, ter pravi: „Ako hočeš biti (prav) kristjan, moraš ravnati tako, kakor je Kristus ravnal. On, ki nobenega greha ni storil, postil se je širdeset dni; in ti, ki si grešil, bi se ne postil? Kristus, pravim, ni storil nobenega greha, in se je za naše grehe postil. Kakov kristjan si tedaj poleg svoje vesti, dokler se pri obedu gostiš, med tem da je Kristus za te glas prenašal?“

Post je Bogu dopadljiv in nam koristen,

c) ker s postom ponižujemo svojo prevzetnost, berzdamo svoje poželjenje, in se uterdujemo za boj zoper sovražnike svojega zveličanja. — Neverski tekalci in bojevalci, ki so v ograji za stavo tekali in se bojevali, zderževali so se že več tednov poprej nekterih jedi, ter so si s posnemanja vredno zmernostjo uterdovali svoje ude za boj. Enako se moramo tudi mi s postom uterdovati in krepčati, da bomo kar keršanski bojevalci premagali sovražnike, svojega zveličanja. — Prišel je njega dni Helenopolitiški škof Palad v Egipt, da bi pod vodstvom Doroteja Tebanca živel tem pobožniši. Ko pa vidi, da Dorotej dan na dan ne vživa več, nego šest unc kruha in perišče zelišč, reče mu škof, da bo pri toliki ojstrosti popolnoma onemoglo njegovo telo, ki je že samo ob sebi od več slabotno. Dorotej pa škofu lep odgovor da, ter pravi: „Mertvim to telo, ker hoče ono mene umoriti.“

Da je post Bogu dopadljiv, in nam koristen, vidimo

d) iz tega, da s postom pokoro delamo za svoje grehe, se z Bogom spravimo in spoprijaznimo. — „Z jedjo je bil Bog razžaljen, s postom bo spet potolažen,“ govori sveti Ceno. Usta, orodje pregrehe, morajo postati tudi orodje pokore. Skoz usta, skoz ktere nam je smert došla kar plačilo pregrehe, mora nam doiti tudi življenje. Ravno zato govori Gospod Bog po svojem preroku: „Spreobernite se k Gospodu, svojemu Bogu; ker je dobrotljiv in milostljiv, poterpežljiv in velikega usmiljenja.“ Poglejte na Ninivljane, ki so se postili in pokorili, in kazen že zažugana in napovedana ni nad nje prišla. Poglejte na spokornega kralja Davida, ki se je postil in je z vročimi solzami objokoval svojo pregreho, in Gospod Bog mu jo je odpustil.

Post je Bogu dopadljiv in nam koristen, ker nam

e) pomaga, da se tem lagleje k Bogu povzdigujemo in k nebeškim rečem. Sveti Bazilij primerja človeka, ki pre-

obilno jé, ladiji z blagom preobloženi. Vsakdo ve, uči ta sveti mož, da z blagom preobložena ladija tem težeje plava, se tem lagleje potopi, se tem težeje ustavlja valovom, in je nepripravna braniti se napadom pomorskih tolovajev. Ta pa, ki s pičlo hrano za ljubo ima, in se rad posti, podoben je ladiji, ktera vseh zaderžkov prosta le orožje in oborožence v naročju ima, in je tedaj za jadranje vsa gibčna, in vsa pripravna, valovom se vstavljati in sovražnikom se braniti. Tak človek se prav lahko vstavlja napadom hudega duha in skušnjavam hudega poželjenja; uni pa, kteremu za post ni mar, bo prav lahko nadvladan in premagan. Človek, ki se posti in s postom tare svoje telo, si s tim svojega duha reši iz sužnosti počutkov, in ga očiščuje in povzdiguje k premišljevanju nebeških reči.

Da je post Bogu dopadljiv, nam pa koristen, skaže se f) tudi iz tega, ker nam naklanja tudi mnogo časnih blagrov in dobičkov. — Le povejte mi, kteri so tisti ljudje, ki dolgo časa ostanejo terdni in zdravi? Ali mar tisti, ki svoje telo preoblagajo z jedjo in pijačo? O ne, marveč si taki ljudje s svojo nezmernostjo na glavo nakopajo mnogo bolezen in prarano smert. Zatoraj opominja modri Sirah in pravi: „Pri nobeni pojedinji ne bodi samogolten, in ne segaj po vsakem jedilu; zakaj po mnogih jedilih pride bolezen, in požrešnost napravi kolero. Zavoljo pijanosti jih je že veliko pomerlo; kdor pa je trezen, ta si življenje daljša.“

Da zmernost in treznost človeku življenje daljša, in ga zdravega dela in čverstega, spoznali so že zmed nevernikov nekteri modrijani. To resnico spoznavši je modri postavodajalec Likurg Špartansko mladino vadil ojstrega posta, zderževanja od nekterih prijetnih jedi in razveseljevanj, in je s tim spodredil narod ne le zmeren in nraven, ampak tudi zdrav in čverst. — Slavni neverski zdravnik Galen se je vsaki deseti dan postil samo zato, da si je zdravje ohranil in uterdil. — Zdravnik Hipokrat, ki je še bolj na glasu bil, včakal je visoko starost, in ko vprašujejo, s čim da si je življenje tako močno podaljšal, odgovoril je, da se nikoli pri nobenem obedu prav do sitega ni najedel. — In glej čudo, da clo divji, neverski Indijani v Ameriki spoznajo, kako koristen da je post! Post namreč ima tudi med temi divjaki veliko veljavo. Zlasti ga imajo za dober pomoček, da jim srečno izidejo imenitne dela in započetja.

Le poglejmo jih, svetih puščavnikov, kako ojstro so se postili ti sveti samotarci! Ves njihov živež so bile zelišča in koreninice, ali kaka skorjica kruha, njihova pijača sama voda, in vendar so pri tej borni hrani včakali visoko starost. Sveti Anton puščavnik, je živel 105 let, sveti Pahomij 110 let, sveti Romuald 120 let. Kako ojstro se je postil sveti Hioronim, pa je 100 let živel. Ni še dolgo tega (menda je bilo krog 1859. leta), da je na Poljskem v mestu Levovu umerl nadškof in metropolit Ciril Štefanovič, ki se je do svoje smerti postil tako ojstro, da si postne dni še clo mleka in jajc dovolil ni, pa je bil vedno zdrav in bistre glave. — Pameten, keršansk post človeku zdravja ne spodkopava, marveč mu ga še le uterduje, in mu življenje podaljša.

Vse to, kar sem vam do zdaj pravil, nam je očitna priča, da je post Bogu dopadljiv, nam pa koristen.

2. Dvojne sorte so posti: zapovedani posti, ob kterih ne smemo mesenih jedi jesti pa tudi ne več kot enkrat na dan do celega nasititi se; so pa tudi taki posti, kjer mesenih jedi jesti ne smemo, pa več kot enkrat do sitega se najesti. Od obojih kaj.

Kteri so zapovedani posti? Zapovedani posti so: 1. štiridesetdanski post, od pepelnice vsak dan do velike noči razen nedelj. 2. Kvaterni post, štirikrat v letu vselej v sredo, petek in saboto. 3. Bile ali preddnevi pred velikimi prazniki, kakor se vam še vselej posebej oznanja.

Ktere dni nam je pa cerkev zapovedala, se samo mesenih jedi zderžati? Vsak petek in saboto celega leta je prepovedano mesene jedi zavživati. Pozneje je pa cerkev v saboto pripustila, čeravno še zmirom dobri kristjani tudi v saboto mesenega ne jejo, po stari lepi, keršanski navadi; pri tem imajo škofje oblast po škofijah zapovedovati.

K čemu je pa cerkev štiridesetdanski post postavila? Štiridesetdanski post je postavljen: 1. posnemati Jezusa, našega zveličarja, ki se je tudi postil 40 dni in 40 noči, poprej ko je učiti in svoje nebeško kraljestvo razširati začel; 2. spominjati se Njegovega terpljenja; da bi se tudi mi takrat sami sebe pokorili, kedar obhajamo spomin tistega časa, ko je Jezus toliko terpel za nas; 3. nas močne storiti v vojskovanju zoper greh in hudiča, k molitvi, k svetemu premišljevanju, zatajevanju samega sebe: „Postiti se, pravi sv. Bazili, je scer vselej dobro tistim, ki se radovoljno postijo; hudiči se ne podstopijo napasti tistega, ki se posti; angeljci, ki so varhi na-

šega življenja, se radi pomudijo pri tisti duši, ki je s postom očiščena. Narprej se pa to zgodi pri tistih postih, ki so po celem svetu oznanjeni, namreč pri štiridesetdanskem postu, ki je postavljen in zapovedan za celi keršanski svet.“ —

K čemu je cerkev kvaterne poste postavila? Štiri kvatre je postavila: 1. v zahvalo za vse dobrote, ki smo jih v pretečenem četertletju od Boga prejeli; in pa za pokorjenje vseh tistih grehov, s kterimi smo v pretečenem četertletju Boga razžalili; 2. da bi s postom in molitevjo si sprosili, da bi nam Bog dal dobre, brumne in od sv. Duha razsvetljene duhovne; zakaj v tem času so se že od nekdaj mašniki žegnovali, zatorej so se takrat škofje in tudi drugi kristjani postili in molili za zveste božje služabnike. V ta namen se moramo postiti tudi mi; — sv. cerkev to želi. K čemu je cerkev bile ali poste pred nekterimi prazniki postavila? — Bile ali poste pred velikimi prazniki je postavila, da bi se s postom, molitevjo in brumnim premišljevanjem na prihodnji praznik vredno pripravili, in tistega v pravem duhu in svetem veselju obhajali. Tudi le ti posti so stari, kakor sv. cerkev, ki jih je zapovedala. Živel je v Ameriki, v kraljestvu Mešiko, bogat španski mladeneč, kteri je rad molil, in posebno Marijo častil; ali v neko Mešikanko se je nesrečno zaljubil, ki je bila scer obličja zalega, ali razujzdanega zaderžanja in hudobnega serca. Pogosto je izdihoval nad svojim nespodobnim življenjem, ali iz goste mreže ni uiti mogel, v katero ga je hudobno ženstvo zapletalo. Ko vidi, da čedalje rajši v cerkev hodi, in sam nad seboj zdihuje, zbala se je, da bi jo zapustil, in je sklenila, njega umoriti, njegovo premoženje pa osvojiti si.

Ravno na svete bile pred veliko Gospojnico ali vnebovzetjem matere božje po poldne v cerkev molit gre, hudobno ženstvo mu pa doma cukrane vode naredi, ki jo je nar rajši pil, in mu jo s hudim strupom nameša. Postavila je polno kupico, kakor po navadi, v njegovo izbo, naj bi popil, kedar na večer iz cerkve pride.

Mladeneč sladko pijačo pripravljeno najde, prime za kozarec in hoče piti — ali spomni se, da je terdno zapovedan post v čast Mariji devici. Hitro cukreno vodo v stran postavi, svoje želje premaga in se Mariji priporoči, naj mu pomoč in milost sprosi, nečisto poželjenje srečno premagati. Drugo jutro sladko pijačo vso začernelo in premenjeno ugleda, se začudi in mački popiti da; in glej, mahoma je s strašnim mikanjem konec vzela. — Mladeneč na svoje kolena pade, zahvali Boga

in Marijo, da je bil pred smertjo obvarovan, zakliče hudodelko, in serdito nad njo zagromi: „Beži, groza! da strašni sodbi odideš; delaj pa tudi pokoro, da božji pravici enkrat v roke ne prideš!“

Zakaj je pa cerkev v petek in saboto prepovedala mesene jedi? Prepovedala jih je k spominu smerti Jezusove, kateri je v petek na križu vmerl in v saboto pa v grobo počival. Zatorej se v hvaležni spomin te imenitne prigodbe o teh dnevih mesojeje zderžati moramo. Ker nam je pa cerkev pozneje pripustila meso jesti po sabotah, tako nam tedaj sam petek ostane, na kterem je ojstro prepovedano, zavživati mesene jedi; kar dobri kristjani tudi zvesto deržijo. V saboto 30. avgusta l. 1850 pride nek 50 let star mož iz Rakovjona na Laškem na bližnji terg in začne v pričo več ljudi cerkveno zapoved zaničevati, ki prepoveduje postni dan meso jesti. V pričo vseh jame ta mož meso jesti, kar je tam v saboto prepovedano. Baha se, da on za tako zapoved nič ne mara. Nekteri nespametni so se mu smejali, večidel njih pa je stermelo, da se godi tako pohujšanje in so se razkropili. Ta gerdun pa je hotel svojo nesramnost še bolj pokazati in zleze na neko drevo vsred terga. Z drevesa doli začne spet sveto cerkev in njeno zapoved hudo zasramovati in preklinjati. Ali ravno ko hoče prepovedano jed k svojim nesramnim ustom nesti, — odleti, kakor da bi ga bila neka nevidna roda potisnila in telebi s toliko silo na tla, da se je razpočil, kakor nekdaj Judež Iškarijot. Ves drob se mu je razsul in kar znamenja, da je še živ, ni bilo več od njega. Očitno se je tu pokazala roka božja, kajti nizko je padel, ni navadno, da bi se mu ves drob razsul. Tudi se je v kratkem tolik neduh in smrad razširil, da niso samo pričujoči, ampak tudi bližnji prebivalci po hišah močno tožili črez to.

Kdo je tedaj dolžen, zapovedane cerkvene poste deržati? — Postiti se o zapovedanih postnih dnevih, to je, postne jedi zavžiti in se na dan le enkrat do sitega najesti, je dolžen vsak kristjan od 21. do 60-tega leta, kteri je pri zdravju, in kterega težko delo ali kaka posebna slabost ne izgovori. Kdor se zavoljo bolezni ali starosti postiti ne more, naj pa toliko več moli in kaj drugega dobrega stori.

Kdo je pa dolžen, se ob petkih mesenih jedi zderžati? — Vsi kristjani so dolžni od sedmega leta naprej — po petkih se zderžati mesenih jedi, če niso zavoljo bo-

lezni, prevelike revščine ali duhovnega pripuščenja — dispens — od te dolžnosti odvezani.

Kaj pa stori tisti kristjan, ki zapovedanega posta ne derži, ali kteri v petek meseno jé? — Tak človek, ki se nič ne posti in radovoljno in prederzno v petek meseno je, stori smerten greh, kakor nas sveta cerkev uči. In ko bi človek samo ta greh storil, vsakega drugega greha se pa zvesto varoval, vendar bi pogubljen bil, ko bi ga Bog v tem grehu iz tega sveta poklical. Zakaj sveto pismo pravi, da, kdor celo postavo dopolni, pa se le v eni reči radovoljno pregreši, je celo postavo prelomil. — V pervih časih keršanstva je bil post tako ojstro zapovedan, da je cerkev tiste kristjane, ki niso štiridesetdanskega posta deržali, iz svoje občine pahnila. Če pa ravno dandanašnji cerkev tako ojstro več ne kaznuje tistih, ki zapovedan post prelomijo, tako vendar greh zmirom enako velik ostane, če kdo cerkveno zapoved prederzno zaničuje. Naši posti niso senca proti temu, kakor so se pervi kristjani postili. Zatoraj je pa tudi naša dolžnost, te male poste, ki jih nam sv. cerkev zapoveduje, zvesto deržati, in k našemu dušnemu pridu obračati.

Sklep.

To so toraj nar imenitnejši nauki zastran sv. posta. Kar vam pa, ljubi moji! posebno priporočam, je to: ne dajte se premotiti tistim slabim kristjanom, ki nobenega posta več ne poznajo in čez tiste še zaničljivo govorijo. To so lažnjivi preroki, kterih se morate varovati, kakor vas sam Kristus opominja. Ne poslušajte, kar posvetni ljudje čez poste kvasijo, in kteri vse zamečujejo, kar ne streže njih pregrešni poželjivosti. „Če kdo ta svet ljubi, pravi Jezus, v takem človeku božje ljubezni ni.“ Deržite se toliko več svoje dobre matere katoliške cerkve, ki nam le dobro želi, če nam poste priporoča; zakaj tisti nam k dušnemu in telesnemu zdravju tako močno pripomagajo. „Posti z molitvijo in milošnjo so boljši, kakor zaklade zlata si napravljati.“ Tako se toraj radi in zvesto postimo, kakor nam sv. cerkev zapoveduje; tako nam bodo posti veliko dobička prinašali za dušo in telo, za čas in večnost. Amen.

XLIV. Keršanski nauk.

Od šterte in pete cerkvene zapovedi.

P. Ktera je četerta cerkvena zapoved?

O. Četerta cerkvena zapoved je: Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi sveto rešnje Telo.

P. Kaj zapoveduje četerta cerkvena zapoved?

O. Četerta cerkvena zapoved zapoveduje, spoved vsaj enkrat v letu opraviti, kakor tudi sveto obhajilo o velikonočnem času prejeti.

P. Ktera je peta cerkvena zapoved?

O. Peta cerkvena zapoved je: Ne obhajaj ženitve ob prepovedanih časih.

P. Kaj prepoveduje peta cerkvena zapoved?

O. Peta cerkvena zapoved prepoveduje, ženitev obhajati ob prepovedanih časih. Taki časi so: od perve adventne nedelje do praznika svetih treh kraljev ali Gospodovega razglašenja; po tem od pepelnične srede do perve nedelje po veliki noči.

P. Zakaj je ženitovanje ob teh časih prepovedano?

O. Ženitovanje je ob teh časih zato prepovedano, da bi te čase pobožno, v pokori preživeli, in z branim duhom premišljevali skrivnosti svete vere, kterih nas cerkev tedaj opominja. Ženitve s svojimi skorej povsod navadnimi šegami in veselicami pa motijo tako premišljevanje.

Vvod.

Še imamo se učiti od šterte in pete cerkvene zapovedi. Šterta cerkvena zapoved se glasi: „Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku nar manj vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejemi presveto rešnje Telo.“ Peta cerkvena zapoved se glasi: „Ne obhajaj ženitve o prepovedanih časih.“ Te dve zapovedi hočemo danes premišljevati? poslušajte!

Razlaga.

Šterta cerkvena zapoved se tako-le glasi: „Spovej se itd.“

1. Kaj nam zapoveduje šterta zapoved? Zapoveduje nam, da moramo vsako leto nar manj enkrat se pred svojim dušnim pastirjem svojih grehov čisto spovedati, in nar manj enkrat v letu, in scer o velikonočnem času presv.

rešnje Telo vredno prejeti. V pervih časih keršanstva te zapovedi ni bilo potreba. Kristjani so sami od sebe, z velikim veseljem skoraj vsak dan, kedar so koli pri sv. maši bili, sveto rešnje Telo prejeli, in s tem nebeškim kruhom svojo dušo močno storili k vsemu dobremu. Kedar je ta perva gorečnost pešati jela, zapovedala je sv. cerkev, da morajo kristjani vsaj vsako nedeljo k sv. obhajilu pristopiti. Ker je pa število kristjanov dan na dan veče prihajalo, in ni mogoče bilo, da bi bili vsi vsako nedeljo pri spovedi in sv. obhajilu; je cerkev zapoved dala, da morajo vsi kristjani vsaj trikrat v letu: o božiču, o veliki noči, in binkoštih presveto rešnje Telo prejeti. Ker so pa kristjani v dobrem zmirom bolj mlačni postajali, in še trikrat na leto svetih zakramentov prejeli niso, zapovedala je cerkev, rekoč: „Vsak veren obojnega spola mora, kedar k pameti pride, zvesto vseh svojih grehov nar manj enkrat v letu svojemu lastnemu dušnemu pastirju se spovedati, tudi mora vsaj o veliki noči spodobno zakrament sv. rešnjega Telesa prejeti. Ta zveličavna zapoved se mora večkrat po cerkvah oznanovati, da se nobeden z nevednostjo izgovarjati mogel ne bo.“ In ravno to zapoved je poterdil tudi sv. Tridentinski cerkveni zbor.

Zakaj je pa cerkev zapovedala, ravno o velikonočnem času presv. rešnje Telo prejeti? Zato, ker je Jezus o veliki noči ta nar svetejši zakrament svojega rešnjega Telesa postavil. In ker o veliki noči obhajamo spomin nar viših skrivnost svete vere, spomin terpljenja, smerti in častitljivega ustajenja Jezusovega zveličarja našega; zatoraj nam je tudi zapovedano, o velikonočnem času svojo vest grehov očistiti in svojo dušo z angeljskim kruhom, z živim Telesom Jezusovim nahraniti, kakor je že sv. ap. Pavl pisal v svojem pismu na Rimljane, rekoč: „Kakor je Kristus od mertvih ustal, tako se moramo tudi mi k novemu življenju obuditi,“ tako moramo tudi mi temni grob naših grehov in hudobij zapustiti, in k novemu, svetemu življenju se izbuditi, v kterem bomo z Jezusom združeni živeli v nar tesnejši zavezi, kakor zelene mladike na vinski terti.

Zakaj nam pa sveta cerkev zapoveduje le eno Obhajilo? in zakaj nam ne zapoveduje večkrat v letu prejemati sveto rešnje Telo?

Sveta cerkev nam v svoji četerti zapovedi večkratnega Obhajila ne zapoveduje, ampak nam le enkratno, ter velikonočno Obhajilo zapoveduje:

a) zato, ker bi nas mogla priganjati že sama ljubezen do Boga, in skerb za naše dušno zveličanje, da ne samo enkrat, ampak večkrat v letu prejemljemo sveto rešnje Telo;

b) zato, ker je hotla sveta cerkev zapovedati, koliko vsaj da je neobhodno treba storiti kristjanu, da ne bi bil pahnjen iz njene družbe ali iz njenega občestva;

c) zato, ker se je sveta cerkev bala, da bi mnogi kristjani po nevrednem ne prejemali zakramenta svetega rešnjega Telesa, ako bi zapovedala, prejemati ga več kakor enkrat na leto.

Kje pa moramo sv. rešnje Telo prejeti? Nar lepši v domači farni cerkvi, kakor sv. cerkev želi, da bi tako ljudje ene fare pri tistem altarju, pri ravno tisti božji mizi v sveti ljubezni združeni se znašli, in tako eden drugemu lepe izglede dajali, eden drugega k brumnemu, bogoljubnemu življenju napeljevali.

Od dolžnosti v domači fari prejemati sveto rešnje Telo o velikonočnem času je odvezan le tisti, kteremu je nemogoče spolnovati to dolžnost ali kteremu bi se prevelike težave na pot nastavljale, kedar bi hotel zadostovati tej dolžnosti. Popotniki in taki, ki po deželi okrog hodijo, in nikjer nimajo stalnega stanovanja, vtegnejo svoje velikonočno Obhajilo opravljati v vsaki cerkvi, v kteri le koli hočejo; hlapci in dekle pa, ki v tuji fari služijo, so zavezani, zakrament svetega rešnjega Telesa o velikonočnem času prejemati v tisti fari, v kteri svojo službo imajo. Samo ob sebi se razumeva, da zamorejo škofje po svojih škofijah dajati splošno dovoljenje, in župniki (fajmoštri) po svojih farah deliti posebno dovoljenje, da smejo verniki velikonočno Obhajilo obhajati v stranski, tuji, in ne v domači fari. Verniki tedaj, ki tako splošno ali posebno dovoljenje imajo, niso terdo zavezani, v domači fari prejemati sveto rešnje Telo o velikonočnem času. Kdor bi pa v škofiji, v kteri takega splošnega dovoljenja ni, o velikonočnem času v tuji fari prejemal sveto rešnje Telo, ter si domišljeval, da njegov župnik ali fajmošter nič nima zoper to, ne spolnoval bi četerte cerkvene zapovedi. Iz tega se vidi, da ne ravnajo prav tisti kristjani, kteri o velikonočnem času na kako božje pot gredó ali na kak shod v tujo faro, ondi pristopijo k svetemu Obhajilu, in si tisto Obhajilo zarajtajo za velikonočno Obhajilo. Taki verniki niso spolnili četerte cerkvene zapovedi, in so zavezani, še enkrat, in sicer v domači fari, pristopiti k svetemu Obhajilu, ako namreč ni po

vsi škofiji sploh dovoljeno, velikonočno Obhajilo prejemati v tisti fari in v tisti cerkvi, v kteri koli kdo hoče.

Je pa že zadosti, če kristjan v letu samo enkrat k spovedi in obhajilu gre? Na to vprašanje mi bote vi sami odgovorili. Jaz vam le toliko povem: kako težko je, svojo vest prav spraševati in vseh svojih grehov čisto se spovedati, ako človek samo enkrat v letu k spovedi gre! Če te prašam, moj kristjan! kaj si pred štirnajstimi dnevi delal, kaj si morebiti grešil, kolikokrat si gresil, že ne boš mi mogel prav lahko in čisto povedati. Kako se boš pa ti še le od dvanajst mescev skupej zamogel prav na tanko spovedati, in na vse svoje grehe in brezštevilne hudobije se spomniti, s kterimi si tolikokrat Boga razžalil! In vendar spoved nič ne velja, če se grešnik vseh grehov, vsaj vseh velikih grehov, čisto po številu in okoliščinah, na tanko ne spove! — Oh koliko je takih kristjanov, ki le goljufni mir svojega serca uživajo. Samo o veliki noči pridejo k spovedi in se svojih grehov na pol, tako po verhu spovejo, brez vse žalosti ali grevenge, brez vsega resnega naprejvzetja, se zanaprej poboljšati, in potem pa mislijo, če le vidijo spovednika čez nje križ storiti, da so že pri Bogu zadobili odpuščanje grehov, in da je že vse storjeno! In vendar take spovedi pred Bogom nič ne veljajo, grešnika z Bogom ne spravijo njemu nebeških vrat ne odprejo, ampak ga še le globokejše v peklenske zmote zakopljejo; grešnika še več kazni vrednega storijo; zakaj njegove nevredne spovedi so gnusoba pred Bogom; kajti one so božji rop! Jaz ne rečem, da bi vsak po nevrednem svete zakramente prejel, kteri v letu samo enkrat k spovedi gre; zakaj tudi tisti zadobi odpuščanje grehov pri Bogu, ki se tudi samo enkrat spove, če si le toliko prizadeva, vse svoje grehe spoznati, se jih zgrevano obtoži in spokori. Ali to pa vendar slobodno rečem, da nar več božjih ropov tisti storijo, nar večkrat po nevrednem sv. zakramente tisti prejemajo, kteri skoz celo leto samo enkrat k spovedi pridejo. Zdaj bote pa lehko odgovorili, da ni še zadosti, ako kristjan samo o veliki noči zakramente sv. pokore in sv. rešnjega Telesa prejme, ampak večkrat jih mora prejemati, če hoče za svojo dušo prav skerbeti, kakor tudi sveta cerkev želi. Če je pa cerkev zapovedala, da se mora vsak kristjan vsako leto nar manj enkrat in scer o velikonočnem času spovedati in presv. rešnje Telo prejeti, hotla je na znanje dati, da je to že narmanj, kar kristjan storiti ima, da tisti, ki bi še tega ne storil, ki bi še enkrat v letu ne prejel svetih zakra-

mentov, bi tudi že nehal kristjan biti in bi se iz družbe pravovernih kristjanov sam sebe izklenil. Ali sv. cerkev nas zmiram opominja in uči, kako potreba nam je, tudi med letom večkrat svete zakramente prejemati. Poslušajte neko prigodbo o velikonočni spovedi! Teobald je imel veliko kmetijo torej tudi več hlapcev in dekel. Gospodarstvo mu je dalo veliko opraviti, pa ni zadušilo v njem keršanskega duha. Približa se postni čas; gospod fajmošter oznanijo velikonočno spoved. Teobald torej, ko se bliža tretja nedelja v postu, reče svoji družini: Slišali ste, da so naš gospod fajmošter velikonočno spoved oznanili, in celo faro opominjali, spovedi ne odkladati do križevega tedna. Vsi spoznamo, kolika dobrota in sreča je za nas, da je naš Gospod Jezus Kristus nam slabim grešnikom tako potrebni zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa postavil. S hvaležnim sercem hočemo torej to neskončno dobroto svoji duši v zveličanje oberniti. Da bi pa zamogli z večo pobožnostjo in z bolj v Bogu zbranimi mislimi letašnjo velikonočno spoved opraviti, odločim vam današnjo saboto za pripravo.

Ko zvečer vsa družina okrog mize sedi, začne modri Teobald, kteri se je bal, da bi kdo njegovih drugo jutro nevredno k sv. obhajilu ne pristopil, to-le zgodbo pripovedovati.

V četertem stoletji sta živela v poglavitnem mestu gerškega cesarstva, namreč v Carjigradu, dva zakonska v krivoveri Macedonijanski. Sv. Janez Krizostom — zavoljo svoje čudovitne zgovornosti „Zlatoust“ imenovan — viši škof ali patrijarh v Carjigradu, ki je tudi v 4. stoletji ondi živel, zavračuje z vso svojo učenostjo in gorečo zgovornostjo krivoverske zmote Macedonijanov. Njegovo prizadevanje ni bilo brez sadu. Več krivoverskih Macedonijanov se poverne v katoliško cerkev. Med temi je bil tudi nek zakonski mož. On je kmalo svojo zmoto spoznal, in se pred višim škofom Joanom macedonijanski krivoveri očitno odpovedal; njegova žena pa še nekaj časa omahuje. Ko jej pa mož vedno prigovarja, mu hinavsko obljubo da, da hoče krivoveri slovo dati. Ali prisiljena reč ni prida v nobeni reči, nar manj pa v veri. Ne iz spoštovanja do Boga, ampak iz hinavske pokorščine do svojega moža se odpove na videz krivoveri in gre v cerkev, da bi sv. Rešnje Telo prejela, v očitno znamnje, da je pravoverna kristjana postala. Priplazi se s hinavsko, lažnjivo pobožnostjo k altarju, ko jej mašnik sv. hostijo na jezik položé, zgrudi se k tlam na videz, da bi svoje veliko spoštovanje do sv. Rešnjega Telesa

pokazala, v resnici pa, da skrivši sv. hostijo v robec spusti in namesto nje košček v to zvijačo pripravljenega kruha dene na jezik. Pa glejte! očitno Božje strahovanje. Komaj dene košček v usta, že se spremeni v kamen, in ko ga hoče pregrizniti, se zobe vtisnejo vanj. To čudo krivoversko ženo silno prestraši, ona hiti s skesanim sercem k višemu škofu, mu celo prigodbo odkritoserčno pripoveduje in se za vselej krivoveri odpove.

Gospodar sklene zgodbo s tem opominovanjem: Kakor je ležal težek kamen krivoverski ženi na jeziku, ker je nečast sv. Rešnjemu Telesu storila; tako leži še dandanešnji težek kamen tistemu kristjanu na vesti, ki se prederzne, po nevrednem pristopiti k sv. obhajilu. — Deklo gospodarjevo, ki je že delj časa v pregrešnem znanji skrivej živela, ta prigodba močno prestraši. Berž ko odmolijo sv. roženkranc in pride v svojo spavnico, pade na svoje grešne kolena pred podobo križanega Jezusa, joka in zdihuje: Kaj mislim! jaz sem še hudobniša kot le una krivoverska žena. Nar veče pregrehe v današnji spovedi sem zamolčala, — in vendar mislila iti jutri k sv. obhajilu. Celo noč svoj greh objokuje, zjutraj zgodej v drugič gre k spovedi in zadobi vredno odvezo. In odvali se jej težki kamen od serca. Bog daj, da bi jo vsi grešniki posnemali!

2. To je treba vedeti od šterte cerkvene zapovedi. Peta cerkvena zapoved se tako glasi: „Ne obhajaj ženitve o prepovedanih časih.“

Kaj je v peti cerkveni zapovedi prepovedano? V peti cerkveni zapovedi je prepovedano, od perve adventne nedelje do praznika svetih treh kraljev, in od pepelnične srede do bele nedelje ženitve obhajati.

Zakaj je prepovedano v teh časih ženitve obhajati? Ženitve ob teh časih obhajati je zato prepovedano, da bi se kristjani ne takrat s posvetnim veseljem ne motili, kedar je dolžnost se postiti, skrivnosti našega odrešenja premišljevati, pokoriti se, in v molitvah in drugih dobrih delih sveti, zveličanski čas obhajati. Da bi toraj kristjani brez raztresenja, zbranega duha in pobožnega serca te dolžnosti dopolnili, prepovedala je cerkev v tem času ženitve in vse druge veselice obhajati.

Ali se pa o teh prepovedanih časih nikoli ne sme ženitovanje obhajati?

Da bomo na to vpraševanje pravi odgovor dobili, moramo besedo ženitev ali ženitovanje na dvoje razcepiti. Beseda ženitev pomenja namreč najpoprej poroko samo ob sebi, po tem pa tudi razveseljevanje, ktero je sklenjeno s poroko. — Poroko samo ob sebi brez drugega razveseljevanja imenujemo tiho poroko; sklenjeno s šumečim razveseljevanjem utegnemo imenovati slovesno poroko. — Tiha poroka tedaj obstoji v tem, da prideta ženin in nevesta vsak posebej v cerkev, brez svatov in brez vsega šuma in šundra, ter ondi vpričo dveh prič duhovnemu obljubita, da hočeta zakonske dolžnosti spolnovati, in skupaj ostati, dokler ju smert ne loči, in da prejmeta zakrament svetega zakona. — Slovesna poroka pa obstoji v tem, da se povabijo svatje, ter spremijo ženina in nevesto v cerkev, s paroma gredó ali se peljejo, se z venci nakinčijo, pojedine in drugo razveseljevanje. — Takih slovesnih šumečih ženitev sveta cerkev v adventu in postu nikoli ne dopušča, in jih kar naravnost prepoveduje v peti cerkveni zapovedi. — Take slovesne šumeče ženitve se že tudi clo nič ne spodobijo ob nedeljah in praznikih, o kvaternih tednih in o križevem tednu, ker so ti sveti dnevi odločeni v to, da kristjani tem obilniše molijo, in nemoteni služijo Bogu. — Tihe poroke na tihem brez šuma in šundra in brez obhajanja ženitovanjskega veselja so v kaki sili in posebnih potrebah dovoljene tudi v adventu in postu s škofovim dopuščanjem.

Kaj nam zapoveduje peta cerkvena zapoved? V peti zapovedi sveta cerkev zapoveduje, naj 1. kristjani dostojno in spodobno obhajajo svoje ženitovanje; 2. naj se verni kristjani ne le o adventnem in postnem času, ampak vsekdar zderžujejo vsega razuzdanega, pregrešnega razveseljevanja.

1. Najpoprej želi sveta cerkev, da bi njeni otroci, verni kristjani, vsegdar dostojno in spodobno obhajali svoje ženitovanje. V ozir tega lepo govori sveti Tridentinski cerkveni zbor, ter pravi: „Škofje naj skerbijo, da se ženitovanske praznovanja obhajajo dostojno in spodobno, ker je zakon sveta reč, in se mora tedaj tudi po vsem sveto obravnovati.“

Dostojno in spodobno pa se ženitovanje obhaja:

a) s tim, da se kristjan pobožno nanj pripravlja;

b) s tim, da za ženitovanje ne dela stroškov čez svoj stan;

c) s tim, da je ženitovansko veselje pošteno, in da prave mere ne presega.

2) Na dalje sveta cerkev s svojo peto zapovedjo tudi še zahteva, da bi se kristjani ne le ob adventnem in postnem

času, ampak vsegdar vzderževali vsega razuzdanega pregrešnega razveseljevanja.

Vtegnil bi kdo vpraševati, in reči: Ali mar kristjan ne sme nobenega veselja vživati?

Rečem: Sme ga vživati, ako ga prav vživa. Prav ga pa vživa, ako ga vživa a) o pravem času, b) v pravi meri in c) s pravim namenom.

a) Človek ne more delati neprenehoma, se truditi neprestano; oddihljeja mu je treba, da si odpočijeta duša in telo. Potrebno mu je tedaj včasih kakega razveseljevanja; toda to razveseljevanje mora biti spodobno, dopuščeno in kristjana vredno. Jezus je tudi šel na ženitovanje v Kani Galilejski, in ž njim je bila Marija in njegovi učenci. Pa razveseljevanje, ki ga vživamo, moramo vživati o pravem času, to je: v razveseljevanje ne smemo vživati dalj časa, kakor kar ga je potreba, da se okrepčata duša in telo. Tudi popotnik se usede v senco pod drevo, pa le samo tako dolgo ostane ondi, da si enmalo odpočije; potem pa spet serčno dalje potuje. Ako zmerom ostane pod drevesom, ne prišel bi v tisti kraj, kamur je namenjen.

b) Razveseljevanje moramo vživati v pravi meri, to je: previdno ter tako, da svojega serca preveč nanj ne navezujemo. Veselje, samo ob sebi nedolžno, nam nič več ne bo nedolžno, ako ga vživamo nezmerno. Veselje nezmerno vživano, nam ne bo služilo v okrepčevanje, ampak nam bo še clo v škodo zaleglo, ter nas oslabelo. Ako prenaglo in neprevidno sežeš po vertnici, zali cvetlici, lahko si roko razbodeš ob njenem ternju; ako jo pa polahko in previdno vtergaš, dobil boš lepo cvetlico brez vse bolečine v roko in čutil serčno razveseljevanje. V vroči Arabiji, v kteri se dobiva drago kadilo, imel je mož drevesce ali prav za prav germ, iz kterega mu je puhtelo in se v grudice zbiralo dišeče kadilo. Pa grudice so bile Arabljanu premajhne, in premalo se mu jih je nacedilo skoz skorjo na deblo. Premišljuje in prevdarja, kako bi si več in večih grudic dobil. Na misel mu pride, da bi skorjo narezal, in s tim drevesce prisilil, več žlahtnih kapljic na beli dan spuščati. Posreči se mu; kapljice se mu v obilniši meri prikazujejo, in v dišeče kadilo sterdujejo. Možu je bilo sicer to prav po volji, pa lakomnosti njegovi ta božji blagoslov še vstrezal ni. Gre, in še več zarez v deblo naredi; pa sok se preobilno izceja iz drevesca; drevesce jame hirati, in se vsuši.

Ali mar ni ravno taka tudi z našim razveseljevanjem, ako ga vživamo v preobilni meri?

c) Dopuščeno, nedolžno veselje moramo vživati tudi še z dobrim namenom, ter s tim namenom, da bi si z razveseljevanjem okrepčali dušne in telesne moči, in jih potem zamogli tem zdatniše in vspešniše obračati, naj zvesto spolnujemo dolžnosti svojega stanu in opravljamo službo božjo; to nam tudi apostelj priporoča, ter pravi: „Ali tedaj jeste ali pijete, ali kaj drugega dopočenjate, vse k božji časti delajte.“ Nek lovec zagleda svetega Janeza, ko poleg mlade krotke serne sedi, in jo z roko gladi. Začudi se, da se tolikanj imeniten mož, ki je sveti Janez bil, s serno kratkočasi. Sveti Janez pa ga vpraša, in mu pravi: „Kaj deržiš v roci?“ Mladi lovec pravi: „Lok.“ Sveti Janez veli: „Zakaj pa lok nategnjen ni?“ Mladeneč odgovori: „Žila bi se mi preveč raztegnila in ohlapnila, ako bi vedno nategnjeno imel.“ In tedaj reče sveti Janez: „Mladeneč! nikar se tedaj ne čudi, ako tudi jaz svojega duha nekoliko mirovati pustim, da ga s tim za delo krepkejšega storim.“

Sklep.

Tako smo tedaj pri koncu tretjega poglavja od keršanske ljubezni. Slišali smo v tem poglavji od ljubezni do Boga in bližnjega; slišali smo razlaganje božjih in cerkvenih zapoved, v kterih nam je Bog svojo sveto voljo naznanil. Zapisal je Gospod Bog svoje zapovedi na kamnitni tabli in jih Izraelcem dal, da bi po njih živeli in Njemu služili. Mi pa si jih v svoje serca zapišimo, da bomo vselej tiste zvesto deržali; da bomo zvesto dopolnovali, kar nam je zapovedano, pa skerbno se vsega varovali, kar je prepovedano. Časna sreča in večno življenje nam je obljubljeno, če bomo to storili. Deržimo božje in cerkvene zapovedi in tako bomo našo ljubezen do Boga kazali, enkrat pa tamkej v nebeški deželi plačilo prejeli, kterega je Jezus vsem tistim pripravil, kteri njega v resnici iz celega serca ljubijo! Amen.

XLV. Keršanski nauk.

Od milosti ali gnade božje.

P. Kaj je gnada božja?

O. Gnada božja je vsak dar, ki ga od Boga imamo; toraj je vse, kar smo in imamo, gnada ali milost božja.

P. Kolikera je gnada božja?

O. Gnada božja je dvojna: natorna in nadnatorna.

P. Kaj je natorna gnada?

O. Natorna gnada je vsak dar božji, ki pripada k naši natori in meri posebno na sedanje življenje na zemlji; postavim: da imamo dušo, truplo, da smo zdravi, bogati itd.

P. Kaj je nadnatorna gnada?

O. Nadnatorna gnada je vsak dar božji, ki nas povzdiguje nad naše natorne moči in meri posebno na večno življenje v nebesih.

P. Od ktere gnade božje pa govorimo v keršanskih naukih?

O. Govorimo posebno od nadnatorne gnade božje, ker pri keršanskih naukih gre za naše večno zveličanje.

P. Kolikera pa je nadnatorna gnada božja?

O. Je dvojna: vunanja in notranja.

P. Kaj je nadnatorna vunanja gnada božja?

O. Je vsak dar božji, ki nam po zunanjih potih služi v večno zveličanje; postavim: da je Bog poslal odrešenika; da je Jezus vstavil sv. cerkev; da se nam oznanuje božja beseda; da imamo dobre starše itd. vse to vidimo, slišimo, čutimo in vse to so vunanje nadnatorne gnade božje.

P. Kaj je nadnatorna notranja gnada božja?

O. Je vsak dar božji, ki po notranjih potih dela k našemu zveličanju; postavim: da nas Bog grehov očiščuje, nam um razsvitljuje, voljo k dobremu nagiba itd.; vse to se godi znotraj in nevidljivo v našem sercu.

P. Od ktere nadnatorne gnade božje se bodemo zanaprej učili?

O. Od nadnatorne znotranje gnade božje, ker smo se od vunanje že učili, postavim od Jezusa, od cerkve.

P. Kaj nam je od te znotranje gnade božje posebno treba vedeti in verovati?

O. Posebno nam je treba vedeti in verovati:

a) da je ta gnada vsakemu človeku k zveličanju neobhodno potrebna;

b) da nam je to gnado Jezus Kristus s svojim terpljenjem in s svojo smertjo na križu zaslužil; in

c) da nam to gnado sv. Duh po neskončnem zasluženju Jezusovem deli, posebno v ssv. zakramentih.

Vvod.

Popotniki smo in potujemo v večnost. Tam je Bog za nas sv. nebesa pripravil: nebesa so naša prava domovina. Ali nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo. Kako se mi ubogi grešniki moremo grehov znebiti in očistiti, da v nebesa priti moremo? Nebesa si dalje moramo tudi zaslužiti; kajti pravični Bog le pobožne in pravične plačuje. Mi pa smo od natore le k hudemu nagnjeni, radi dobro opuščamo, dolžnosti zanemarjamo, hudo in greh pa radi doprinašamo. Kako toraj moremo v nebesa priti in se zveličati? Naša slaba glava in pamet nam ne ve in ne more svetovati in pomagati. Pa veselimo se! Naša sveta vera nam vse to pove; ona nam svetuje in pomaga. Sv. vera nas uči, da vse to dela gnada in milost božja, ktero nam sv. Duh deli v ssv. zakramentih.

Prišli smo toraj v našem katekizmu k štertemu poglavju, ki govori od ssv. zakramentov. Da bote pa ta preimenitni nauk od ssv. zakramentov prav razumeli, moram vam popred najimenitnejše in najpotrebniše resnice o gnadi ali milosti božjej razlagati. Poslušajte.

Razlaga.

Vse, kar smo in imamo, vse imamo le od Boga, vse je dar milosti božje. Dar milosti božje je, da živimo, da imamo dušo in telo, da smo zdravi, pametni, srečni; — da imamo dušo, ki je stvarjena po božjej podobi, ki ima um in prosto voljo, in je stvarjena za sv. nebesa. Dar milosti božje je, da je Bog pošiljal preroke, da je poslal Jezusa, je vstanovil sv. kat. cerkev — vse to je dar milosti božje, vse je gnada božja. Pa to so zunanje gnade; da pa v nebesa pridemo, treba nam je tudi znotranjih gnad, znotraj v sercu, na pameti in volji, znotraj na duši se mora z nami nekaj goditi, ako hočemo priti v sv. nebesa, — da kratko povem, treba nam je posvečujoče in djanske gnade božje, Od te gnade mora pa vsak katoličan vedeti in verovati:

1. Kaj je posvečujoča in kaj je djanska gnada božja.

Posvečujoča gnada je tista gnada božja, ktera nas grehov očiščuje in nas svete in Bogu dopadljive nareja. Ta gnada toraj dela, da iz grešnikov postanemo pravični, otroci božji, dediči nebeškega kraljestva.

Djanska gnada je tista gnada božja, ktera nam um razsvitljuje in voljo nagiba, da se hudega varujemo, dobro pa hočemo in delamo.

Vsakdanjem življenji namesto „posvečujoča gnada“ tudi pravimo „ljubezen“ ali „dopadanje božje;“ namesto „djanska gnada“ pa pravimo „pomoč božja.“

2. Posvečujoča in djanska gnada božja je vsakemu človeku k zveličanju neobhodno potrebna. Nič grešnega ne pojde v nebeško kraljestvo. Po Adamu smo pa vsi grešniki; zatoraj nam je vsem treba, da se grehov znebimo in posvetimo, ako hočemo se večno zveličati. To pa le stori posvečujoča gnada. Jezus nas tega uči v priliki od svatovskega oblačila. Pod tem oblačilom si nam je misliti dušna obleka posvečujoče gnade božje. Zakaj, kaj se pravi v nebesa priti drugega, kot v nekem presrečnem kraju se vekomaj v ljubezni z nar višo dobroto, z nar bolj popolnoma bitjem združiti, in v tem združenju svojemu sercu nar više veselje in srečo najti? Z Bogom se pa nihče ne zamore združiti, kdor zdaj ž njegovim edinorojenim Sinom ni po posvečujoči gnadi združen, ker bi brez tega združenja ne bil od Boga posinovljen. Jezus pravi: „Nihče ne gre gori v nebo, kakor on, kteri je iz neba prišel, Sin človekov, ki je v nebesih.“ Pod sinom so pa zapopadeni vsi, kteri so ž njim, kot udje z glavo združeni, to je, kteri imajo posvečujočo gnado; kteri pa te nimajo, so od njega odrezani, kot suha mladika od terte. Če je pa človek po posvečujoči gnadi s Sinom božjim združen, je tudi od Boga posinovljen in s tem posinovljenjem zadobi pravico do nebes, kot Jezus pravi: „Ako kdo meni streže, naj za menoj hodi, in kjer sem jaz, tamkej bo tudi moj služabnik. In ako bo kdo meni stregel, tega bo moj Oče počastil.“ Sv. Pavel tudi prav umno izgovori in modro sklene: „Sam Duh našemu duhu pričevanje daje, da smo otroci božji. Ako smo pa otroci, smo tudi dediči, sodediči pa Kristusovi.“ In zopet: „Ker ste pa vi sinovi, je Bog Duha svojega Sina v vaše serca poslal, kteri vpije: Abba, Oče. Za tega voljo tedaj on zdaj ni več hlapec, ampak Sin. Ako je pa sin, je tudi dedič po Bogu.“

Posvečujoča gnada nam je toraj k zveličanju neobhodno potrebna. Pa tudi djanska gnada. Ta nauk se upira na sv.

pismo in ustno izročilo. Sveti Pavel piše: „Ne kakor da bi premogli iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz Boga.“ „Nihče ne more reči: Gospod Jezus drugači, ko v svetem Duhu.“ In Jezus pravi: „Brez mene ne morete nič storiti.“ Ako po teh besedah sami iz sebe še zmožni nismo misliti kaj dobrega, ako brez pomoči svetega Duha še clo: „Gospod Jezus!“ ne moremo zaslužljivo reči, ako brez božje pomoči clo nič večno zveličanje zadevajočega ne moremo storiti, je očitno, da k vsakemu, in clo najmanjšemu zveličavnemu delu, in še clo v začetek ali pričenjanje vsakega zveličavnega dela potrebujemo djanske gnade. — Ravno to določno uči sveta cerkev. Cerkveni zbor je v mestu Orange leta 529. to le določil: „Ako kdo terdi, da za večno zveličanje zamoremo z natornimi močmi kaj storiti, ali misliti, ali izvoliti, kakor bi imeli (storiti, misliti ali izvoliti), ali (da zamoremo) vdati se zveličanskemu nauku svetega evangelija brez razsvitljevanja in nagibanja svetega Duha, vodi ga krivoverni duh.“ Sv. Avguštin toraj kar naravnost tako le uči: „Kdor hoče pravoveren biti, mora spoznati, da se brez gnade božje ne more opraviti ne najmanjše dobro (delo), ktero spada k bogoljubnosti in resnični pravičnosti.“

3. Posvečujočo in djansko gnado božjo nam je Jezus Kristus s svojim terpljenjem in s svojo smertjo na križu zaslužil. Obe gnadi ste žlahtni sad Jezusovega odrešenja, ste prav za prav ena in tista gnada, ktera se pa po tem, kar in kakor dela, tudi različno imenuje.

Teh milost in gnad si nismo mi prislužili, ampak zaslužil nam jih je Jezus odrešenik naš. Tako nas uči sv. katoliška cerkev. Sv. apostelj Pavel piše: „Ko se je pa dobrota in ljubezen Boga, našega Zveličarja, prikazala, nas je, ne iz del pravičnosti, ktere smo mi storili, ampak po svojem usmiljenju zveličal v kopelji prerojenja in ponovljenja svetega Duha,“ to je pri svetem kerstu, v kterem smo bili po svetem Duhu prerojeni in prestvarjeni. In Rimljanom piše ravno ta apostelj: „Vsi so grešili in potrebujejo božjega veličastva (posvečujoče gnade). In so opravičeni zastonj po njegovi milosti, po odrešenju, ktero je v Kristusu Jezusu.“ Sv. Pavel tedaj uči, da posvečujoče gnade deležni ne postanemo zavoljo svojih dobrih del, temveč edino le po božji dobroti, in da si je toraj nikakor ne moremo sami zaslužiti. Da si te gnade nihče ne more sam zaslužiti, temveč nam jo Bog iz samega usmiljenja deli zavoljo Jezusovega neskončnega zasluženja, uči tudi nezmotljiva

naša učenica, sveta cerkev, ktera na svetem Tridentinskem cerkvenem zboru tako le določuje: „Delavni vzrok (opravičenja) je usmiljeni Bog, kteri nas iz milosti očiščuje in posvečuje; . . . zaslužilni vzrok pa je njegov preljubi Edinorojenec, naš Gospod Jezus Kristus, kteri nam je, dokler smo še sovražniki bili, v preobilni ljubezni, s ktero nas je ljubil, s svojim presvetim terpljenjem na lesu (svetega) križa opravičenje zaslužil, in je Bogu Očetu za nas zadostovanje opravil.“ Jezus pravi: „Jaz sem vinska terta, vi pa mladike; kteri v meni ostane, in jaz v njem, le ta veliko sadu nosi;“ „brez mene ne morete nič storiti.“

4. Posvečujočo in djansko gnado božjo nam deli sv. Duh. Jezus nam je gnado božjo zaslužil, pa šel v nebesa in namesto sebe poslal sv. Duha, ki nam zdaj deli Jezusove gnade. Tako nas uči naša sv. cerkev. Jezus je rekel Nikodemu: „Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni prerojen iz vode in svetega Duha, ne more iti v božje kraljestvo.“ Sv. apostelj Pavel piše: „Oprani ste, posvečeni ste, opravičeni ste, opravičeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa in v Duhu našega Boga.“ Dalje piše sv. Pavel: „Darovi so mnogoteri, Duh pa je eden . . Enemu je po Duhu dano govorjenje modrosti, enemu pa govorjenje učenosti po ravno tistem Duhu, enemu vera v ravno tistem Duhu, enemu delanje čudežev, enemu prerokovanje, enemu razločenje duhov, enemu mnogoteri jeziki, enemu izlaganje jezikov. Vse to pa dela eden in ravno tisti Duh, kteri deli slehernemu, kakor hoče.“

5. Djansko gnado daje Bog sv. Duh vsem ljudem: pravičnim, grešnikom, nevernikom in krivovercem. Božja volja je, da se noben ne pogubi, ampak vsi večno zveličajo. Brez djanske gnade pa ni zveličanja, toraj jo mora Bog tudi vsakemu deliti. To tudi uči sv. kat. cerkev.

a) Djanske gnade daje Bog vsem pravičnim toliko, kolikor jim je treba, da se zveličajo. To resnico nam spričuje sveto pismo z razločnimi besedami. Sveti apostelj Pavel, na primero, pravi: „Bog je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj kakor premorete, temveč bo storil tudi s skušnjavo izid, da jo zmagate.“ Sv. Pavel govori tukaj od pravičnih, in jih v skušnjavah tolaži z gnado božjo, ter s tim uči, da jim Bog daje gnado v zveličanje potrebno. Ravno to uči sveti Tridentinski cerkveni zbor, ko pravi: „Nihče naj ne brani prederzne in od očetov zaverženo terditve, da opravičenec ne more spolnovati božjih zapoved; kajti Bog nič nemogočega ne ukazuje,

temveč ukazovaje opominja storiti, kar moremo, in nam pomaga, da zamoremo.“

b) Djanske gnade daje Bog tudi grešnikom toliko, kolikor je potrebujejo, da se zamorejo obvarovati velikih grehov in delati pravo pokoro.

Tako, na primero, Bog sam govori po svojem preroku: „Kakor resnično jaz živim, pravi Gospod: Nočem smerti hudobnega, temveč da se hudobni verne s svojega pota in živi.“ Tudi apostelj govori: „Gospod poterpežljivo ravna zavoljo vas, ker noče, da bi bili nekteri pogubljeni, temveč da bi se vsi k pokori obernili.“ Ako tedaj Bog hoče, da bi se grešniki spokorili in zveličali, je gotovo, da jim tudi v to potrebno gnado daje, ker bi brez gnade spokorjenje mogoče ne bilo. Ravno zato določuje Tridentinski cerkveni zbor, in pravi; „Tisti, ki so zadobljeno gnado opravičenja z grehom zgubili, zamorejo spet opravičeni biti, ako od Boga nagibani si prizadevajo, po zakramentu pokore spet dobiti zgubljeno gnado.“

c) Tudi nevernikom in krivovercem daje Bog djansko gnado, če tudi ne ob vsakem trenutljeju, pa vendar o posebnih časih in posebnih priložnostih, in sicer toliko gnade jim daje, da zamorejo do prave vere priti in se zveličati. Da je to res, posnamemo iz besed aposteljnovih, ki pravi: „Bog hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani, in k spoznanju resnice prišli.“ Ravno to učijo tudi sveti cerkveni očetje. Sv. Tomaž Akvin pravi: „Ko bi kdo, v gojzdih ali med divjo zverjo izrejen, pri zahtevanju dobrega in zametavanju hudega šel tje, kamor ga vleče natorna pamet, pričakovati je pri takem terdno, da mu bo Bog ali po notranjem navdihovanju razodel to, kar je k veri potrebnega, ali pa da mu bo poslal oznanovalca svete vere, kakor je poslal svetega Petra do stotnika Kornelija.“

Dasiravno pa Bog vsem ljudem vsploh in vsakemu človeku posebno mere djanske gnade daje, da se zamorejo zveličati; dasiravno se tedaj nobeden človek ne pogubi brez svojega zadolženja: vendar je le gotova resnica, da ne pride vsem enaka mera gnade v del, ker Bog, ki popolnoma slobodno in neodvisno svoje gnade deli, enemu več, drugemu manj gnade daje. Da je mera gnade različna pri različnih ljudeh, daje na znanje Kristus sam v priliki, v kteri pove, da je gospod enemu hlapcu izročil pet talentov, drugemu dva, tretjemu le enega; pa tudi z naslednjimi besedami: „Gorje tebi, Korozajn! gorje tebi, Betsajda! zakaj ako bi se bili v Tiru in Sidonu godili čudeži, kteri so se pri vas godili, po-

korili bi se bili davno v ojstrem oblačilu in v pepelu.“ Te besede pač ne pomenjajo nič drugega, kakor to: Ko bi bili prebivalci v Tiru in Sidonu prejeli enako mero gnade, kakoršno so prejeli prebivalci v mestih Korozajn in Betsajda, bili bi se že davno spreobernili. Zakaj da Bog enemu večo, drugemu manjšo mero gnade daje, je od njegove strani neizvedljiva skrivnost, ktera nam bo še le sodnji dan razodeta; od naše strani pa je odvisno sosebno od molitve in od našega zvestega prizadevanja, da nam Bog ali več ali manj gnade daje. Pravičnim, postavim, daje Bog toliko gnade, da se zamorejo, če tudi ne vseh odpustljivih, pa se ogibati vsaj vseh smertnih grehov. Ako tedaj pravični to gnado pridno porablja, in goreče in stanovitno moli, deli mu Bog brez dvombe še obilnišo mero gnade. Ravno tako daje Bog vsem grešnikom toliko gnade, da se zamorejo spokoriti in poboljšati, ako le resnično hočejo. Če si tedaj kak grešnik to gnado v prid obrača, in goreče in stanovitno moli, daje mu Bog gotovo še obilniše gnade, s kterih pomočjo se lagleje obvaruje, da v greh nazaj ne pade.

6. Posvečujočo gnado božjo daje Bog sv. Duh posebno v ssv. zakramentih. Da se pa to zgodi, mora se nekaj storiti od božje, nekaj pa od človeške strani.

a) Od božje strani se mora storiti to, da Bog človeku z djansko gnado naproti pride: „Ne premoremo iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz Boga; Bog je, kteri dela v vas hoteti in dopolniti po svojej dobri volji.“

b) Od človeške strani pa mora priti to, da človek veruje, upa, ljubi, svoje grehe obžaluje in ssv. zakramente sprejame.

Perva reč, ktera je od strani človekove, je vera. To nam razlaga apostelj s temi le besedami: „Brez vere ni mogoče Bogu dopasti.“ Ravno zato jo tudi sv. Tridentinski cerkveni zbor zaznamuje kar začetek človekovega zveličanja, kar vzrok in korenino vsega opravičevanja, brez ktere ni mogoče Bogu dopasti in priti v občestvo ž njegovimi otroki.“ Ta v opravičevanje potrebna vera pa ne obstoji le samo v zaupanju na zasluženje Jezusa Kristusa, temveč obstoji v tem, da človek veruje ali za res ima, ter za resnico spozna vse, kar je Bog v Kristusu razodel, in kar sveta cerkev verovati ukazuje, in sosebno da človek za res ima, da bo grešnik od Boga opravičen ž njegovo gnado zavoljo Kristusovega odrešenja in za-

služenja. Vso to vero Kristus prav razločno tirja, ter pravi: „Kdor veruje, in bo kerščen, bo zveličan; kdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ Vso to vero so v opravičenje zahtevali tudi apostelini. Tako sta sveti Pavel in Timotej jetničarju ali varhu ječe v Filipah na njegovo vprašanje: „Gospoda! kaj mi je storiti, da bom zveličan!“ odgovorila: „Veruj v Gospoda Jezusa, in boš zveličan ti in tvoja hiša.“ Tudi sveta cerkev je že od nekdaj tiste, ki so hotli kerščeni biti, terdo zavezovala, da so morali vse razodete resnice svete Kristusove vere verno sprejeti in se jih terdno deržati; ravno zato so morali še malo poprej, preden so kerščeni bili, apostoljsko vero glasno moliti, kar je tudi še dandanes v navadi. Po vsi pravici je tedaj sveti Tridentinski cerkveni zbor izobčenje izrekel nad tiste, kteri terdijo, da v opravičenje ni potrebna vsa keršanska vera, ampak je potrebno le samo zaupanje v božje usmiljenje. Keršansko upanje je druga reč, ktera je od strani grešnikove potrebna, da zadobi opravičenje. Ako bi grešnik res veroval vse, kar je Bog razodel, in kar nam njegova sveta cerkev verovati ukazuje, pa bi pri sami tej veri ostal, in bi se zaupljivo k Bogu ne obračal, in bi zavoljo božjega neskončnega usmiljenja in zavoljo neskončnega zasluženja Jezusovega odpuščenja grehov in gnade ne pričakoval, manjkalo bi mu k opravičevanju potrebnega pripravljanja. Dokler namreč grešnik upanja še nima, ne približa se k Bogu, in je toraj tudi nezmožen, da bi prejel gnado opravičenja. Upanje v božje neskončno usmiljenje je tedaj v zadobljenje opravičenja grešniku ravno tako potrebno, kakor potrebna mu je vera. Ravno zato išče Jezus v vseh grešnikih obuditi upanje, ter jim zakliče: „Pridite k meni vsi, kteri se trudite, in ste obteženi, in jaz vas bom poživel.“ Tudi apostelini in cerkveni očaki grešnike prav dostikrat opominjajo k upanju, dobro vedoči, da bi brez upanja bili popolnoma nezmožni, zadobiti gnado opravičenja. Ako hoče toraj grešnik gnado opravičenja zadobiti, mora upati, da mu je Bog milostljiv in usmiljen, in da mu bo zavoljo Jezusovega neskončnega zasluženja odpuščanje dodelil, in če bi bil tudi še tolikanj in še tako hudo grešil.

Tretja reč, ktera je od strani grešnikove v opravičenje potrebna, je, da grešnik začne Boga ljubiti. Sv. apostelj Pavl piše: „V Kristusu Jezusu nič ne velja ne obreza ne neobreza, ampak vera, ktera po ljubezni dela.“ Kako malo da pomaga sama vera brez ljubezni, pove spet ravno ta apostelj, rekoč:

„Ako bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem.“

Četerta reč, ktera je od strani grešnikove potrebna v zadobljenje opravičenja, je ta, da grešnik svoje grehe obžaluje, to je: da se kesa, da je Boga razžalil, da svoje grehe studi in čerti, in da terdno sklene, odsihmalo nič več ne grešiti. Ta žalost nad grehom je prav ponatorno sklenjena z božjo ljubeznijo; kajti kakor hitro grešnik začne Boga ljubiti, ne dopade mu greh nič več, in tedaj tudi greha nič več ne ljubi, temveč ga čerti in sovraži; žal mu je, da je Boga razžalil, in resnično voljo ima, ga nič več ne razžaliti. Ta žalost nad grehom je pa tudi res neobhodno potrebna, da zadobimo opravičenje; kajti nikakor bi ne mogli reči, da se znajde na potu opravičenja tisti človek, kteri greh, namesto da bi ga sovražil iz celega serca, le še ljubi s celim sercem, kteremu kar nič ni žal, da je Boga razžalil, in kteri še ne misli ne na to, da bi se poboljšal in da bi Boga nič več ne žalil. Ravno zato pa tudi sveto pismo za opravičenje neodjenljivo tirja žalost nad grehom in poboljšanje življenja. Zveličar pravi: „Če se ne spokorite, bote vsi ravno tako poginili.“ Zatoraj uči sveti Tridentinski cerkveni zbor, da sta bila žalost nad grehom in terdni sklep poboljšati se vsaki čas potrebna v odpuščanje grehov.

Ako tedaj grešnik s pomočjo gnade božje veruje, upa, in začne Boga ljubiti in svoje grehe obžalovati, dopolnil je s tim to, kar spada k pripravljanju, po kterem pripravljanju se dobiva opravičenje; toda s tim še ni zares opravičen, to je: on še nima posvečujoče gnade božje. Treba je, da opravi še peto reč, ktera je od strani grešnikove potrebna v zadobljenje opravičenja, in ta reč obstoji v tem, da prejme svete zakramente, ktere je Jezus postavil ravno zato, da se po njih zadobi posvečujoča gnada božja. Ti zakramenti so zakrament svetega kersta in zakrament svete pokore. Ako grešnik, kteri hoče opravičenje zadobiti, še kerščen ni, mora prejeti sveti kerst. Ako pa je že kerščen, in je gnado opravičenja zgubil po kakem smertnem grehu, mora prejeti zakrament svete pokore.

Sklep.

Tako smo toraj pri nauku od ssv. zakramentov. Vsi bi radi prišli v sv. nebesa; v nebesa pa ne pride nihče brez gnade božje, ktero nam Bog sv. Duh posebno deli v ssv.

zakramentih. Zatoraj le radi in pridno hodite h keršanskim naukom, v kterih se bomo učili najimenitnejših resnic od ssv. zakramentov: „Kdor je iz Boga, božjo besedo posluša!“ Amen.

XLVI. Keršanski nauk.

Od ssv. zakramentov sploh.

P. Kaj je zakrament?

O. Zakrament je vidno znamenje nevidne gnade, ktero je Kristus Gospod postavil nam v posvečevanje.

P. Zakaj se pravi sv. zakramentom, da so vidne znamenja?

O. Sv. zakramentom se pravi, da so vidne znamenja, ker se pri vsakem zakramentu godi kaj takega, kar se lahko vidi, sliši, ali kako drugače čuti; tako se pri sv. kerstu, na primér, vidi voda.

P. Zakaj se sv. zakramenti imenujejo znamenja?

O. Sv. zakramenti se imenujejo znamenja, ker vsled postavljenja Kristusovega po vnanjih rečeh pomenjajo notranje posvečenje, ktero delé.

P. Kako nas sv. zakramenti posvečujejo?

O. Sveti zakramenti nas posvečujejo, ker nam nekteri izmed njih posvečujoćo gnado in opravičenje navadno delé, drugi pa to gnado v nas množé.

P. Po kterih zakramentih se nam posvečujoča gnada in opravičenje navadno delí?

O. Posvečujoča gnada in opravičenje se nam navadno delí po zakramentih sv. kersta in sv. pokore.

P. Kako se pravi sv. kerstu in sv. pokori, ker posvečujočo gnado navadno delita?

O. Ker nam posvečujočo gnado sv. kerst in sv. pokora navadno delita, pravi se jima, da sta zakramenta mertvih; zakaj še le po njih se grešnik, na duši mertev, zbuja za večno življenje.

P. Kako se imenujejo zakramenti, po kterih se nam posvečujoča gnada množi?

O. Zakramenti, po kterih se nam posvečujoča gnada množí, se imenujejo zakramenti živih, ker tisti, ki jih hočejo prejeti, morajo že imeti posvečujočo gnado, to je, duhovno življenje svoje duše.

P. Kteri so zakramenti živih?

O. Zakramenti živih so: sv. birma, sv. rešnje Telo, sv. poslednje olje, sv. mašnikovo posvečevanje, sv. zakon.

P. Kaj je še treba pomniti od zakramentov?

O. Od zakramentov je treba še pomniti:

1. Da vsak zakrament tudi svojo posebno gnado deli.

2. Da zakrament sv. kersta, sv. birme in sv. mašnikovega posvečevanja duši vtiska neizbrisljivo znamenje; zavoljo tega znamenja kristjan takošnega zakramenta več kakor enkrat veljavno in brez smertnega greha ne more prejeti.

P. Od koga imajo zakramenti svojo moč?

O. Zakramenti imajo svojo moč od svojega začetnika Jezusa Kristusa.

P. Koliko je zakramentov, in kako se imenujejo?

O. Zakramentov je sedem; imenujejo se: 1. Sveti kerst. 2. Sv. birma. 3. Sv. rešnje Telo. 4. Sv. pokora. 5. Sv. poslednje olje. 6. Sv. mašnikovo posvečevanje. 7. Sv. zakon.

Vvod.

Vsi si želimo enkrat v nebesa priti; nihče pa ne more v nebesa priti razun po Jezusu Kristusu. On nas je odrešil in opravičil, to je: On nam je s svojim terpljenjem in s svojo smertjo pridobil posvečujočo gnado, ki nas grehov očiščuje in prerodja v božje otroke in dediče nebeškega kraljestva. Tako imamo pravico do ssv. nebes. On nam je pa tudi zaslužil djansko gnado božjo, ki nam um in pamet razsvitljuje in voljo nagiba, da se varujemo hudega in storimo dobro. Tako si nebesa služimo. Nebesa so dar božji pa tudi plačilo.

To dvojno gnado božjo, ki je vsakemu k zveličanju neobhodno potrebna in ki jo je nam vsem Jezus pridobil, deli nam sv. Duh. Ta zdaj po Jezusovej obljubi v katoliškej cerkvi prebiva in vernim Jezusove zasluženja in gnade deli. Pa kje in kako? To se godi v ssv. zakramentih, od kterih se bomo zanaprej učili. Danes vam bom razjaznil ta-le vprašanja:

1. Kaj je zakrament? 2. Koliko je ssv. zakramentov? 3. Kako se zakramenti razdelijo? Poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj je zakrament? Zakrament je latinska beseda in pomenja kako sveto, Bogu posvečeno reč ali pa kak posvečen kraj ali pa kako visoko, sveto skrivnost. Tukaj pa je zakrament vidno in delavno znamnje nevidne gnade božje, od Jezusa postavljeno v naše posvečenje.

K vsakemu zakramentu so toraj potrebne tri reči, ter a) vidno in delavno znamenje, b) nevidna gnada božja, in c) postavljanje po Kristusu v naše posvečenje.

a) K vsakemu zakramentu je najpoprej treba vidnega in delavnega znamenja.

Najpoprej je znamenje bistveno in neobhodno potrebno. „Znamenje“ imenujemo tako reko reč, ktera pomenja ali na znanje daje kako drugo reč. Kjer, na primero, zagledamo, da iz dimnika dim kviško puhti, nam je dim znamenje, da v peči ali na ognjišču gori; ali kedar je zemlja mokra in cesta blatnasta, nam je to znamenje, da je deževalo. Tudi pri vsakem zakramentu se mora znajti kaka taka reč, ktera pomenja ali naznanja kako drugo, ter nevidno reč.

Nadalje je vidno ali vidljivo znamenje bistveno potrebno k vsakemu zakramentu; kajti kaka skrita ali nevidna reč bi nam nikakor ne mogla na znanje dajati kake druge skrivne ali nevidljive reči. Vidno ali vidljivo pa nam tukaj ni le samo to, kar vidimo, ampak tudi to, kar slišimo, ali vsploh to, kar po svojih peterih vunanjih počutkih na znanje dobivamo. Vidne ali vidljive so nam tedaj take reči, take djanja in take besede, ki jih sprejemamo ali na znanje dobivamo po svojih počutkih. Voda, postavim, križma, olje so nam vidne reči. Oblivanje kerščenca z vodo, maziljenje birmanca s sv. krizmo so nam vidne djanja. Izrekovanje besed: „Kerstim te v imenu Boga Očeta in Sina, in sv. Duha“ so nam pa besede, ki ji vidimo ali prav za prav slišimo.

Vidno znamenje tedaj, kakoršno je neobhodno potrebno k vsakemu zakramentu, obstoji iz kake posebne reči, iz kakega posebnega djanja, in iz posebnih besed, ktere spremljajo djanje, ktero se godi s kako posebno rečjo. Brez izgovarjanja teh posebnih besed ne postaneta ne reč ne djanje tako znamenje, kakoršno je potrebno k sv. zakramentu. Zato veli sv. Avguštin v ozir sv. kersta, in pravi: „Vzemi besedo proč, in kaj ti bo voda drugega kakor voda? Pride pa beseda k elementu (to je: k vidni reči in vidnemu djanju), postane ti zakrament.“

Rekli smo, da ne le vidno, ampak tudi delavno znamnje je neobhodno in bistveno potrebno k vsakemu sv. zakramentu, to je: tako znamenje, ktero to, kar je nevidnega, namreč gnado, ne daje le samo na znanje, ampak nam tisto tudi deli. Kedar kjekod dim zagledamo, iz tega sklepamo, da se

ondot znajde ogenj; kajti dim izvira iz ognja, naznanja ogenj. Ker pa dim ognja ne dela, ampak ga le naznanja, dim ni delavno znamenje. Nasproti pa, da zagledamo na nebu tamen oblak, sklepamo iz tega, da bo kmalo deževalo; tamen oblak, nam je znamenje, ktero na znanje daje, da bo deževalo. To znamenje nam je delavno znamenje, ker je oblak vodonosen, in dež vzrokuje in iz sebe izpušča na zemljo. Take delavne znamenja so tudi sveti zakramenti, ker nam tega, kar je vidnega, gnado namreč, ne dajejo le samo na znanje, ampak jo (gnado) tudi vzrokujejo, to je, resnično delijo. Kedar se tedaj, na primero, kerstna voda izliva nad detetovo glavo, in se ob enem izgovarjajo pri sv. kerstu navadne besede, to oblivanje in izgovarjanje nam ne naznanja le samo, da se v detetu godi nekaj nevidnega, ter notranje očiščevanje in posvečevanje, temveč to oblivanje in izgovarjanje detetovo dušo po nevidnem potu tudi res očiščuje in posvečuje. Sveta cerkev v sv. Tridentinskem zboru uči: „Ako bi kdo terdil, da zakramentje nove zaveze nimajo v sebi gnade, ktero na znanje dajejo, ali da je (gnade) ne delijo tistim, kteri jej nobenega zaderžka na pot ne nastavljajo, ravno kakor bi bili le samo vunanje znamenja gnade, ktera se po veri dobiva ali po pravičnosti, ali kakor bi bili posebne znamenja, s kterimi se spričuje kerščanska vera, po kteri se verniki razločujejo pred svetom od nevernikov, bodi izobčen.“ Po tem takem je gotovo, da so zakramentje ne le vidne, ampak tudi delavna znamenja, in da nam tedaj to, kar nevidnega imajo, ne naznanjajo le samo, ampak tudi vzrokujejo ali delijo sami ob sebi in sami iz sebe ali sami ob svoji moči. In to kar zakramentje nevidnega v sebi imajo in nam delijo, je gnada božja.

b) In ravno ta nevidna gnada je druga reč, ktera je neobhodno in bistveno potrebna k vsakemu zakramentu. Imenuje se ta gnada nevidna, zato, ker je ne moremo sprejemati po vunanjih počutkih, ter je ne moremo z očmi viditi, z ušesi slišati, z rokami prijeti.

Zakramentje človeku najpoprej delijo posvečujočo gnado, ktera obstoji v tem, da se človeku odpustijo in zbrišejo grehi in kazni, in da se notranji ali duhovni človek, to je serce človekovo, prenavlja in posvečuje. Kedar človek posvečujo gnado na novo prejme, postane iz grešnika pravičen, postane otrok božji, postane dedič nebeškega kraljestva. Kedar se pa posvečujoča gnada v človeku, ki jo že ima, pomnoži,

postane s tim še pravičniši, še svetejši in Bogu dopadljivejši, pa tudi obilnišega plačila v nebesih vreden.

Poleg posvečujoče gnade deli vsak sv. zakrament po svojem posebnem cilju in koncu tudi še posebno djansko gnado. Sv. kerst, postavim, zraven posvečujoče gnade deli tudi še to posebno gnado, da se mu v serce vlije ali vsadi kal ali seme kerščanske vere, upanja in ljubezni in pomoč podeli, da zamore človek kakor božji otrok po naukih svetega evangelija živeti; sveta birma deli zraven pomnoženja posvečujoče gnade tudi še to posebno gnado, da kerščeni človek po njej postane serčen in močen, da zamore svojo vero očitno spoznavati in po njej živeti tudi takrat, kedar skušnjave nanj pritiskajo ali ga preganjanje zadeva.

c) Tretja reč, ktera je k vsakemu zakramentu bistveno in neobhodno potrebna, je ta, da je zakrament postavljen od Jezusa Kristusa, postavljen v naše posvečenje. Jezus Kristus nam je gnado božjo zaslužil, njegova je in zatega delj tudi le on sam more odločiti: To svojo gnado hočem deliti tistemu, ki to ali uno vidno znamenje stori. Dalje le tudi Jezus, vsegamogočni Bog, zamore nevidne gnade navezati na vidne znamenja. Ljudje zamorejo sicer vpeljati in rabiti posebne vidne znamenja, posebne šege in navade; pa nadnatorne gnade ž njimi skleniti ali nanje navezati nikakor ne morejo; kajti deliti gnado božjo, je le božje delo. Ako so tedaj aposteljni s pokladanjem rok, po maziljenju s križmo ali sv. oljem itd. ljudem nevidno gnado delili, moramo iz tega za terdno skleniti, da je Jezus Kristus te vidne znamenja vpeljal, in ž njimi svojo gnado sklenil, ter aposteljnom naročil, ljudem gnado deliti po teh vidnih znamenjih. Ravno zato tudi aposteljni niso hotli veljati za vtemeljilce, ampak le za služabnike in delilce svetih zakramentov. „Tako naj nas ima vsak ko služabnike Kristusove in delilce božjih skrivnost," piše sv. Pavel. Da so vsi sveti zakramenti od Kristusa postavljeni, določno uči tudi sveta cerkev, ter pravi v Tridentinskem cerkvenem zboru: „Ako bi kdo terdil, da zakramentje nove zaveze niso vsi postavljeni od Jezusa Kristusa, bodi izobčen."

2. Koliko je ssv. zakramentov? Ssv. zakramentov je 7 in so gorej imenovani. Da jih je sedem, uči nas Bog sam v sv. pismu in sv. katoliška cerkev. Čemu pa je Jezus ravno sedem zakramentov — ne manj ne več — postavil, tega mi do terdnega povedati ne moremo. Nekaj pa

vendar že naša glava ve povedati, čemu da jih je ravno sedem. Ravno toliko jih je namreč potreba pa tudi zadosti, da se ljudje zveličati morejo.

Da se človeški rod po božjej volji ohranja in množi, postavil je Bog poseben stan — zakonski stan. Ta stan pa je poln velikih težav in preimenitnih dolžnost. Za zakonske je Jezus postavil zakrament sv. zakona. Jezus si je izbral apostoljnov in učencev, pa jim in njihovim naslednikom sporočil, naj ljudem oznanujejo njegov sv. nauk in jim delijo velike gnade odrešenja. Postavil je toraj duhovnike, ki se posvečujejo v zakramentu sv. mašnikovega posvečevanja. Tako je toraj Jezus oskerbel, da se človeški rod ohranja in se mu delijo vse za zveličanje potrebne gnade.

Človek se rodi, pa je grešnik in na duši mertev. Najpred je toraj potrebno, da se človek po duševno oživi, da se mu greh odvzame, da postane otrok božji. To se zgodi v zakramentu sv. kersta.

Hudo nagnjenje pa tudi še po svetem kerstu ostane v človeku; s tim hudim nagnjenjem v sercu stopi med zapeljivi svet, med kterim ga čaka tolikanj in tako hudih skušnjav, da bi ga vse pretežko stalo jih premagati; in tu mu pride sveta birma na pomoč, ter ga navdahne s serčnostjo in napoji z močjo za boj zoper skušnjave. — Ali človeška slabost in silna moč skušnjav vsemu temu vkljub človeka vendar le premaga, da pade, večkrat pade, marsikterikrat celo v smertne grehe pade; in v takem žalostnem stanu ga sveta pokora spet vzdigne, ter na pravi pot pripravi. — Od padca je sicer vstal, ali neka slabost in nezmožnost mu je ostala, in v vedni nevarnosti se znajde, da bi na novo ne padel, namesto da bi v čednosti napredoval in v popolnosti rastel; zakrament sv. Rešnjega Telesa pa mu daje močno nebeško jed, ktera ga redi in krepča, da v dobrem raste. — Na zadnje dospé človek do tistega pomenljivega trenutljeja, o kterem mora s smertjo boreč se svet zapustiti; in takrat mu zakrament sv. poslednjega olja daje potrebno serčnost in moč. — Ravno sedem svetih zakramentov je tedaj potrebnih, da se zadovoljuje in zadostuje vsem duhovnim potrebam človekovim.

3. Kako se ssv. zakramenti razdelijo? Sveti zakramenti se razdelijo a) po tem, kako so potrebni; b) po tem, kaj v človeku delajo; c) po tem, kdo jih sme deliti in d) po tem, kolikokrat jih človek sme prejeti.

a) Pri tem, kako so zakramenti potrebni, je treba vedeti, da je sv. kerst zmed vseh drugih najpotrebniši zakrament; kajti brez svetega kersta ne more nobeden človek zveličan biti, pa tudi nobenega drugega sv. zakramenta ne more veljavno prejeti, dokler ni kerščen. Za svetim kerstom je sveta pokora najpotrebniši zakrament, in sicer za tiste, ki so se po svetem kerstu smertno pregrešili. Za njim pride zakrament sv. Rešnjega Telesa na versto, za tem sv. birma, in za nevarno obolele kristijane sveto poslednje olje. Zakrament svetega mašnikovega posvečevanja in sv. zakona sta v ozir potrebnosti na zadnjem mestu, ker sta sveti cerkvi in človeštvu v sploh sicer potrebna, nikakor pa ne potrebna vsakemu posameznemu človeku, in mnogim ljudem še celo dostojna nista.

b) Po tem kaj v človeku delajo, imenujemo nektere — zakramente mertvih, nektere zakramente živih. Nekteri sveti zakramentje posvečujočo gnado na novo delijo, drugi mu pomnožujejo posvečujočo gnado, ki jo človek že ima; in ravno iz tega razločka izhaja razdelitev, po kteri se eni zakramentje imenujejo zakramentje mertvih, in drugi zovejo zakramentje živih, kar vam moram bolj na drobno razložiti. Mertve imenujemo tukaj tiste ljudi, ki duhovnega življenja v sebi nimajo, in toraj niso pripravni, za nebesa si nabirati kako zasluženje, ravno kakor telo, v kterem duše več ni, tudi nič več pripravno ni, za ta svet kaj delati ali storiti. Ta duhovna smert izvira iz smertnega greha, v kterem se človek znajde: kajti greh porodi smert, ter vzame duši duhovno življenje. Tista dva zakramenta tedaj, ktera je Jezus postavil zato, da greh iz duše izbrišeta, in jej namesto njega posvečujočo gnado dasta, ter jo iz smerti pregrehe v življenje gnade obudita, imenujeta se zakramenta mertvih, to je: zakramenta za mertve, za tiste namreč, kteri posvečujoče gnade še nimajo, ali pa, kteri so jo poprej imeli, in so jo s smertnim grehom zgubili; tedaj za tiste, ki so ali zavoljo izvirnega ali pa zavoljo lastnega smertnega greha na duši mertvi. Ta dva zakramenta sta sveti kerst in sv. pokora. Žive nasproti imenujemo tiste ljudi, ki nimajo ne izvirnega, ni drugega velikega greha nad seboj, in tedaj v posvečujoči gnadi živijo. Tistih pet zakramentov tedaj, kteri posvečujočo gnado, kedar jo že imamo, v nas pomnožujejo, imenujemo zakramente živih, to je: zakramente za žive, za tiste namreč, ki nobenega smertnega greha nimajo nad seboj, in tedaj v gnadi božji ži-

vijo, da se v tem duhovnem življenju ohranijo in vedno popolniši prihajajo. Ti peteri sveti zakramentje so: Sveta birma, zakrament oltarja, sveto poslednje olje, sveto mašnikovo posvečevanje, in sveti zakon. Teh svetih zakramentov tedaj ne sme prejemati tisti, ki se znajde v smertnem grehu. Takemu človeku bi ravno tako malo hasnili, kakor malo hasni jed mertvemu človeku ali merliču. In še celo v tem hujši stan bi se postavil, ako bi smertnega greha si svest vendar le prejel enega ali drugaga teh zakramentov. Tak človek si duhovno smert pomnoži, ravno kakor bi si bolezen namnožil ali si celo smert na glavo nakopal bolnik, kteri bi vžival tako jed, ktera se bolniku ne prileže.

c) Po tem, kdo sme zakramente deliti, so nekteri, kterih sme samo škof deliti, to je: sv. birma in mašnikovo posvečevanje. Nektere smejo škofje in duhovniki deliti: sv. kerst, sv. Rešnje Telo, sv. pokora, sv. poslednje olje, sv. zakon. Eden — sv. kerst — sme v potrebi in sili celo vsak človek deliti.

d) Po tem, kolikokrat človek kak zakrament prejemati sme, so zakramentje, kterih ne smemo več kakor enkrat v svojem življenju prejemati, in taki, ki jih smemo večkrat prejemati. Nekteri zakramentje namreč imajo tak učin ali tak vspeh in tako moč, da duši tistega, ki jih prejme, vtisnejo neizbrisljivo znamenje, in se toraj veljavno in brez smertnega greha ne smejo več kakor enkrat prejemati. Taki zakramentje so trije: sv. kerst, sv. birma, in sv. mašnikovo posvečevanje. Drugi štirji zakramentje se smejo več kakor enkrat prejemati, ker nobenega takega neizbrisljivega znamenja v dušo ne vtisnejo, in ker človek večkrat vtegne priti v take okoljščine, v kterih jih potrebuje, in za ktere jih je Jezus postavil.

Sklep.

Sv. zakramenti so vidno in in delavno znamenje nevidne gnade božje, od Jezusa postavljeno v naše zveličanje. Pomislimo, kako modro in dobrotljivo da je naš Zveličar naravnal, da nam je zakramente kar vidne znamenja postavil. Sveti Krizostom pravi: „Ako bi človek telesa ne imel, delil bi mu Bog svoje gnade kar take, kakoršne so same ob sebi (brez vidnega znamnja); ker je pa duša s telesom sklenjena, deli mu to, kar je nevidljivega (gnado namreč), vidno.“ Ako

bi Gospod svoje gnade ne bil navezal na vidne znamenja sv. zakramentov, ne bilo bi nam znano, ali smo gnado božjo prejeli, ali je nismo prejeli, ker smo pozemljiske stvari, ki nimamo le samo duše, ampak imamo tudi telo. Ker je pa Gospod gnado z vidnim znamenjem v zvezo spravil, lehko vemo, da nam svojo gnado delí, vemo tudi uro in celo trenutljej, o kterem se to zgodi, o kterem nas gnada doteka. — Modrost in dobrolljivost Zveličarjeva se razkazuje na dalje tudi v tem, da je postavil take znamenja, ktere prav lepo postavljajo pred oči, kaj da gnada božja v nas dela. Voda, postavim, ima tako lastnost, da madeže izmiva in izpira; kako primerno je tedaj, da se voda rabi pri sv. kerstu, ker nam ravno voda lepo na znanje daje, da sv. kerst dušo očiščuje izvirnega in vseh drugih pred sv. kerstom storjenih grehov! Mazilo rane ozdravlja, telesne bolečine zmanjšuje, in udom moč in gibčnost daje; in tedaj nam tudi maziljenje s sv. križmo pri sveti birmi prav lepo kaže, da nam gnada božja hudo požejlenje zmanjšuje, in naši duši moč in urnost daje, da sveto vero očitno spoznavamo in serčno in neprestrašeno po njej živimo. — Vidne znamnja postavljajoč je Jezus res modro in dobrotljivo ravnal tudi zato, ker je njegova sv. cerkev vidna in očitna. Ko bi nas Bog kar na skrivnem posvečeval, in bi vidnih znamenj nevidne gnade ne bilo, ne videli bi, kdo da se znajde v cerkvi božji, in kdo ne; ne bilo nam znano, kdo je kristijan, in kdo ni. Ker se pa sv. kerst in drugi sveti zakramenti očitno prejemajo, vemo, kteri so udje svete cerkve, da se jih s tim z večo vzajemno ljubeznijo oklenemo. — Ako vse to pred očmi imamo, smo kar prisiljeni, spoznati, da je Jezus res vreden vse naše hvaležnosti in vse naše ljubezni. K njemu se tedaj obračajmo, kolikorkrat koli se na to njegovo dobroto spomnimo, k njemu priserčno zdihujmo: „Gospod! tvoji ljubezni ni še bilo zadosti, da nam le svojo gnado deliš, deliti nam jo hočeš tudi še po takem potu, na tak način, kteri nam prav živo in prepričalno pred oči postavlja tvoje neizrekljivo usmiljenje. Sprejmi zato vso našo ljubezen, in bodi zato češčen in hvaljen toliko milijon milijonkrat, kolikor milijonov zvezd se leskeče in vtrinja gori nad nami na milo jasnem nebu!“ Amen.

XLVII. Keršanski nauk.

Od sv. kersta.

P. Kaj je sv. kerst?

O. Sv. kerst je pervi in najpotrebniši zakrament, v kterem se človek z vodo in besedo božjo očisti izverniga greha in vseh drugih djanskih grehov, če jih je kaj pred kerstom storil, ter se v Kristusu kakor nova stvar k večnemu življenju prerodí in posvetí.

P. Zakaj se imenuje sv. kerst pervi zakrament?

O. Sv. kerst se imenuje pervi zakrament, ker mora človek keršen biti, preden mu je mogoče kak drug zakrament prejeti.

P. Zakaj se imenuje sv. kerst najpotrebniši zakrament?

O. Sv. kerst se imenuje najpotrebniši zakrament, ker brez kersta ne more nihče zveličan biti, še celo otrok ne.

P. Kaj delí zakrament sv. kersta?

O. Zakrament sv. kersta delí:

1. Odpuščanje izvirnega greha in vseh drugih pred kerstom storjenih grehov, tudi vseh večnih in časnih kazen.

2. Pri njem zadobi naša duša božjo gnado, ktera nas opraviči, da otroci božji in dediči (érbi) večnega zveličanja postanemo.

3. Tisti, kteri prejmejo sveti kerst, so v cerkev sprejeti in postanejo njeni udje.

4. Duši se vtisne neizbrisljivo znamenje; torej se tudi sv. kerst ne more več kakor enkrat veljavno in brez smertnega greha prejeti.

P. Kako se morejo zveličanja vdeležiti odraščeni, ki nimajo priložnosti, da bi v resnici prejeli zakrament sv. kersta?

O. Odraščeni, ki nimajo priložnosti, da bi v resnici prejeli zakrament sv. kersta, morejo zveličanja vdeležiti se: 1. S kerstom želje. 2. S kerstom kervi.

P. Kaj je kerst želje?

O. Kerst želje je goreče hrepenenje, zakrament sv. kersta, ko bi le mogoče bilo, prejeti; toda hrepenenje tako mora biti sklenjeno s popolno ljubeznijo do Boga in z resničnim kesanjem zavoljo storjenih grehov.

P. Kaj je kerst kervi?

O. Ako nekeršceni človek, ki bi sicer rad zakrament sv. kersta prejel, pa ne more, svojo kri in svoje življenje za Boga in vero dá, prejme s tem kerst kervi.

P. Kdo sme kerstiti?

O. V sili sme vsak človek kerstiti; zunej sile pa imajo le škofi in fajmoštri pravico kerščevati; ž njih dopuščenjem pa smejo tudi drugi mašniki in dijakoni kerščevati.

P. Kaj mora storiti, kdor kerščuje?

O. Kdor kerščuje, mora:

1. Imeti namen, da bo kerstil tako, kakor je Jezus Kristus sv. kerst postavil.
2. Mora človeka, kterega kerščuje, s pravo vodo obliti.
3. Mora med oblivanjem govoriti té besede: Jaz te kerstim v imenu Očeta, in Sina, in svetega Duha.

P. Kaj mora storiti odraščen človek, kteri hoče kerščen biti?

O. Odraščen človek, kteri hoče kerščen biti, mora:

1. Najpotrebniše resnice svete vere vedeti in jih verovati.
2. Mora želeti, da bi ud cerkve Jezusa Kristusa postal.
3. Mora svoje grehe obžalovati.
4. Mora skleniti in razločno obljubiti, da bo do svoje smerti po kerščansko živel.

P. Kdo obeta to pri otrocih, ki še nič ne morejo obetati?

O. Botri obetajo v imenu otrok, ki jih pri sv. kerstu deržé, da bodo spolnovali vse, k čemur človeka sv. kerst veže.

P. Ali smo dolžni obljubo svojih kerstnih botrov spolnovati?

O. Obljubo svojih kerstnih botrov smo dolžni spolnovati; spodobi se celó, da človek pri kerstu storjeno obljubo večkrat ponavlja.

P. Kako se ponavlja kerstna obljuba?

O. Kerstna obljuba se lahko ponavlja s temi besedami: Verujem v Boga Očeta, Sina in svetega Duha. Verujem v Jezusa Kristusa, edinorojenega Sina božjega, kteri je Bog in človek skupej, kteri je človeški rod s svojim terpljenjem in svojo smertjo odrešil. Verujem vse, kar je Bog razodel, kar je Jezus učil kar so njegovi sveti aposteljni oznanovali, in kar katoliška cerkev, s ktero živ in mertev družen biti želim, verovati veleva. Odpovem se iz vsega serca hudiču, njegovemu napuhu in vsem njegovim delom. Odpovem se tudi vsem grehom, nečimernosti in vsem zapeljivim naukom sveta. Terdno sklenem, po kerščansko živeti. Bog me poterdi v mojem sklepu s svojo vsegamogočno gnado! Amen.

P. Kedaj se spodobi obljubo pri sv. kerstu storjeno ponavljati?

O. Pri svetem kerstu storjeno obljubo ponavljati se spodobi:

1. Berž kakor človek k pameti pride.
2. Pred sveto birmo.
3. O svojem rojstnem dnevu.
4. Večkrat v življenji, posebno pa pred sveto spovedjo in svetim obhajilom.

P. Kakšno dolžnost imajo kerstni botri?

O. Botri so dolžni otroke ki so jih pri sv. kerstu deržali, če nimajo starišev ali kedar so stariši zanikerni, v kerščanski veri dobro podučiti; nasproti pa je prepovedano, s temi, ki so jih pri svetem kerstu deržali, ali ž njih stariši v zakon stopiti, ker takošen zakon zavoljo duhovne žlahte, ktero je cerkev med temi osebami postavila, nima veljavnosti.

Vvod.

Srečen je bil pervi človek Adam, kakor ga je Bog v začetku stvaril. Bil je v gnadi božji. Bog sam ga je preserčno ljubil. Ženo Evo mu je tovaršico dal. Pač srečno in veselo sta potem živela v prijetnem raju. Ali kako se je vse to na enkrat spremenilo! Dala sta se v greh zapeljati. Prelomila sta božjo sv. zapoved, in srečnega življenja v paradižu je bil konec. Zgubila sta gnado, ljubezen božjo. Prišla sta v oblast hudemu, katerega zapeljivi glas sta poslušala. Na duši in truplu nju je pravična božja kazen zadela. Zapustiti sta morala srečni paradiž, in zemlja, kjer sta potem prebivala, jima je bila po storjenem grehu le dolina solz in terpljenja. Tako sta Adam in Eva sama sebe, pa tudi ves človeški zarod v veliko nesrečo spravila. In nobeden drug nam pomagati mogel ni, kakor sam neskončno usmiljeni Bog. Poslal nam je svojega lastnega Sina Jezusa Kristusa; in on nas je greha rešil po svojem terpljenju in smerti; on nas je s svojim nebeškim Očetom zopet spravil in nam pokazal tisti pot, po kterem v božjo gnado in prijaznost zopet pridemo, ter naše duše zveličamo. In to se zgodi po svetih zakramentih, ktere nam je on k našemu posvečenju postavil. Od teh pomočkov našega zveličanja se bomo zdaj posebno učili. Danes vam pervi zakrament sv. kersta na kratko razložiti hočem. Spoznali bote, kolike gnade in dobrote smo že v tem pervem zakramentu prejeli. Da bote pa vse to prav zastopili, hočem vam zaporedoma razložiti te tri reči:

1. Kaj je sv. kerst?
2. Kako se ta zakrament deli? in
3. Ktere gnade sv. kerst človeku deli? — Zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj je sveti kerst? Sv. kerst je zakrament, v kterem se človek z vodo in božjo besedo od izvirnega greha in vseh drugih pred sv. kerstom storjenih grehov očisti, in v Kristusu kakor nova stvar za večno življenje prerodi in posveti.

Sv. kerst je res zakrament. — Vsak zakrament je vidno in delavno znamenje nevidne gnade božje, od Jezusa postavljeno v naše posvečenje. In vse te posebnosti nahajamo tudi pri sv. kerstu. Pri sv. kerstu nahajamo vidno znamenje;

kajti vidno znamenje svetega kersta je voda, oblivanje z vodo, in med oblivanjem izgovarjanje besed: „Jaz te kerstim v imenu (Boga) Očeta, in Sina, in sv. Duha.“ To znamenje je prav očitno in določno, ker ga lehko vidi vsakdo, ki je pričujoč, kedar se kerščuje. — To vidno znamenje sv. kersta je pa tudi delavno znamnje, ker nevidne gnade ne daje le samo na znanje, ampak jo tudi vzrokuje, jo tudi deli. Kedar je sv. Peter Judom rekel: „Spokorite se, in daj se kerstiti slehern zmed vas v imenu Jezusa Kristusa v odpuščanje svojih grehov; in bote prejeli dar sv. Duha“, tedaj je s temi besedami prav določno izrekel, da človek pri sv. kerstu zadobi duhovno življenje, ter gnado božjo, zadobi odpuščanje grehov in dar sv. Duha po Jezusovem neskončnem zasluženju, da tedaj tisto vidno znamenje, vse te gnade v človeku vzrokuje, jih človeku deli. — Iz tega pa se samo ob sebi izhaja, da je sv. kerst tudi znamenje nevidne gnade, to je: da sveti kerst deli notranjo gnado. Sv. kerst namreč dušo grehov očiščuje, jej novo življenje dodeli, jo v stanovanje sv. Duha spremeni itd. Vse te reči pa so take gnade, kterih sicer viditi ne moremo, pa se nam naznanjajo ali razodevajo po vidnem znamnju. — Pri sv. kerstu nahajamo poslednjič tudi še tretjo posebnost, ktera je potrebna k vsakemu zakramentu; in ta posebnost obstoji v tem da, kakor vsak zakrament, je tudi sv. kerst postavljen od samega Jezusa, postavljen v naše posvečenje. Jezus je sv. kerst res postavil, pa ga tudi naravnost zapovedal, ko je rekel svojim učencem: „Idite, in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina, in sv. Duha.“ Da je res Jezus sam postavil sv. kerst, posname se iz obnašanja aposteljnov, kteri so slehernega, ki je sv. vero Jezusovo sprejel, kerstili ali kerstiti zapovedali, in tako uči in dela tudi sveta katoliška cerkev.

Sv. kerst je toraj zakrament in sicer pervi in najpotrebniši zakrament. Pred sv. kerstom ni človek še ud svete katoliške cerkve in ne more nobenega drugega zakramenta veljavno prejeti. Sveti kerst, zraven tega, da je pervi zakrament, je tudi najpotrebniši zakrament. Najpotrebniši se imenuje zato, ker brez sv. kersta nihče ne more biti zveličan. Jezus Kristus je namreč sveti kerst oklical za tako sredstvo ali tak pripomoček, ki je v zveličanje vsakemu človeku neobhodno potreben, ter je rekel: „Ako kdo ni prerojen iz vode in iz sv. Duha, ne more iti v božje kraljestvo.“

Iz tega se izhaja, da ne morejo v nebesa priti tisti otroci, kteri brez sv. kersta odmerjejo. Dasiravno taki otroci nobenega lastnega greha nimajo nad seboj, imajo vendar le nad seboj izvirni greh, kteri jim brani v nebesa priti, gledat in vživat Boga, ker nič nečistega v nebesa ne more. Dasiravno pa otroci, brez sv. kersta zamerli, ne morejo priti do gledanja božjega v nebesih, vendar le smemo misliti in verjeti, da jih Bog ne obsodi v tiste peklenske muke, ktere imenujemo muke občutljejev. Vsemu temu vkljub pa nam je vendar le neznana skrivnost, v kakšnem stanu da se znajdejo unod groba taki otroci, ker nam Bog v ozir njih ničesar ni razodel in na znanje dal. Sv. cerkveni učeniki so večidel te misli, ktero sem vam ravnokar povedal, da so namreč taki otroci gledanja in vživanja božjega sicer oropani, pri vsem tem pa vendar le ne terpijo pravih muk, kakoršne terpijo zaverženci v peklu; in nekteri bogoslovci ali cerkveni učeniki, in ž njimi sv. Tomaž celo menijo, da taki otroci ne le ne terpijo peklenskih muk, ampak da še celo vživajo neko natorno zveličanje. Vendar pa vse te misli niso nobena verska resnica, marveč so le dozdeve ali menitve. In da bi tudi res taki otroci vživali tako natorno veselje in natorno srečo, vendar le je ta natorna sreča proti večni sreči v nebesih to, kar je svitloba berleče svetilnice proti svitlobi rumenega solnca na milojasnem nebu. Ravno zato naj stariši bodo na vso moč skerbni, da jim po njihovem zadolženju brez sv. kersta ne umerje nobeden njihovih otrok. Pridni kristijani so vsak čas skerbno gledali na to, da šo njihovi otroci prejeli sv. kerst. Naj vam ozir tega dovedem zgled, kterega nam tako le pripoveduje sam sveti Avguštin: Znan nam je čudež, ki se je dogodil v mestu Ucala na Afrikanskem. Neka žena je imela sina, ki ni bil kerščen; in ko dete umerje, mati ni se dala potolažiti. Objokovala ga je ne zavoljo tega, ker je zgubil časno življenje, ampak zato, ker je zgubil večno življenje. Vsemu temu vkljub pa vendar le vzame deteta vsa polna zaupanja, ter ga zanese v cerkev sv. mučenca Štefana. Tje dospevši priserčno prosi svetnika, da bi jej nazaj dal sina, kterega je zgubila, ter ga tako le nagovarja: „Sveti mučenec! ti sam vidiš, da mi ni več ostalo nobeno tolažilo, ker ne morem reči, da je pred menoj šel moj sin; ti veš, da je zgubljen, in da je to edini vzrok mojih solz. Daj mi tedaj po svoji priprošnji sina nazaj, da ga bom v posesti imela vsaj v nebesih, pred obličjem tistega, ki je tebe kronal.“ Med tem da tako moli, otrok oživi. Nemudoma

deli. Tako velike so, da Boga nikdar zadosti za tajiste ne moremo zahvaliti. V sv. kerstu se nam a) izbriše izvirni greh in vsi drugi grehi, ako bi jih pred kerstom kaj bili storili; pa tudi vse večne in časne kazni so nam odpuščene. b) Nam podeli posvečujočo gnado božjo, po kteri bomo vsi prerojeni, opravičeni, božji otroci in dediči večnega zveličanja postanemo. c) Po sv. kerstu postanemo udje katoliške cerkve. Sv. Ludovik, kralj Francoski, je posebno rad zahajal v kapelico Poasiskega grada, v kteri je sv. kerst prejel. Temu so se čudovali nekteri zmed njegovih prijateljev, ter ga vpraševali, od kod to, da ima toliko ljubezen do te neznatne kapelice. Sv. kralj jim odgovori in pravi: „Prijatelji moji! bi mar v časti ne imel tega kraja, v kterem mi je došla tolika čast, da sem kristijan postal? V Poasiski grajski kapelici sem bil ozaljšan s krono Jezusa Kristusa in bil maziljen v božjega otroka s sv. oljem odrešenja. Ta čast pa je brez vse primere več vredna, kakor minljiva čast (pozemeljskega) kralja, ktere časti sem v prelepi Remski cerkvi deležen postal. Tukaj sem po kronanju prejel pravico, vsesti se le na pozemeljski tron, čegar vrednost in veličastvo je za mene pri kraju o moji smerti; po sv. kerstu v Poasiju pa sem prejel upanje do nebes in pravico, da postanem dedič božji in dedič njegovega večnega neizrekljivega veličastva!“ d) Se naši duši neizbrisljivo znamnje vtisne; zavoljo katerega se sv. kerst le enkrat v življenju veljavno in brez smertnega greha prejeti sme; in e) tudi se človeku v serce vseje seme ali kal, da more prav in bogoljubno verovati, upati in ljubiti.

Izvirni greh je tisti velik madež, ki nas pred kerstom ostudne dela pred božjim obličjem, in večnega pogubljenja vredne. Ta greh je kriv, da je duša mertva za nebeško kraljestvo. Kakšen čudež božje milosti se pa pri svetem kerstu zgodi? V kervi Jezusovi se naša duša opere in izvirnega greha očisti. Iz otrok sovraštva in jeze se v božje otroke prerodimo; duša se z gnado božjo prelepo obleče; čisto lepa, dobra in sveta postane. Ker po takem Bogu dopade, tudi pravico do nebeškega kraljestva dobi. Po sv. kerstu postanemo tedaj otroci Boga Očeta, bratje in sestre Jezusa Kristusa, in živi tempeljni sv. Duha; kakor nam sv. pismo pričuje. Glejte! k toliki časti se po svetem kerstu povzdignemo! Tolike so tedaj gnade in dobrote, ki jih v tem sv. zakramentu prejmemo. Oj da bi nam pripuščeno bilo, dušo viditi, kako prečudno lepa je po sv. kerstu! Neizrečeno bi se začudili nad njeno bliščobo in

nebeško lepoto! Vse to pa dela sveti Duh, ki nas pri sv. kerstu neskončnega Jezusovega zasluženja deležne stori in tako našo dušo posveti. Pri sv. kerstu se nam tudi ime kakega svetnika da. Po tem zadobimo še posebnega patrona, ki prosi v nebesih za nas. Tega kerstnega patrona pa tudi moramo celo svoje življenje posebno častiti, njemu se moramo za njegovo priprošnjo zaupljivo priporočati vsak dan. Pa tudi njegovo sv. življenje nam mora biti živo ogledalo, lep izgled, kako tudi mi na tem svetu živeti imamo, da za njim v nebesa pridemo enkrat tudi mi!

Pri sv. kerstu se tudi botri jemljejo. Tajisti nas pri sv. kerstu na rokah deržijo, v našem imenu govorijo in sv. obljube storijo. Pa tudi dolžnost prevzamejo, nas v sveti veri podučevati in kerščansko izrejati, ako bi nam lastni stariši pomerli, ali zamudili to svojo sveto dolžnost. Z našimi botri tudi v duhovno žlahto stopimo. Zatorej je naša dolžnost, taiste spoštovati, ubogati, pa tudi moliti za-nje.

Pri sv. kerstu smo se odpovedali hudiču, vsemu njegovemu djanju in napuhu, in Bogu smo se v službo zapisali. Obljubili smo: verovati v Boga Očeta, Sina in sv. Duha, v sveto katoliško cerkvo in vse, kar nas ona uči. Glejte! te kerstne obljube moramo zdaj sami in večkrat ponavljati in se spominjati, kako da bomo le po takem enkrat zveličani, ako svoje kerstne obljube zvesto spolnujemo.

Sklep.

Krog leta 1830 so jeli v Indiji kristijane neusmiljeno preganjati. O tistem času se je neverska deklica, še le deset let stara, zaročila z nekim imenitnim možem. Ker je še premlada bila, da bi za svojim možem šla, ostala je pri svoji materi, ki se je tudi še znašala med neverniki. Nenadama čuti neverska mati v svojem sercu močno hrepenenje po sv. kerstu, in se da podučevati v resnicah sv. vere. Kedar je bila že zadosti podučena, bil je odločen dan, o kterem bo kerščena. Hčerka brez svoje matere ni hotla ostati v malikovanju. Priserčno je toraj prosila misijonarja, duhovnega učenika, da bi tudi njo kerstil z materjo vred. Dalj časa se misijonar ni vdal njeni prošnji; deloma se mu je mlada žena zdela še preveč slaba sama ob sebi; deloma se je bal, da bi utegnila njena vera ne le omahovati, ampak popolnoma po zlem iti, kedar bi prišla pod streho neverskega moža, v na-

ročje malikovavske družine, v nevljudno vas, v kteri bi niti ne enega katoliškega kristijana ne našla, da bi jo podpiral. Vsemu temu vkljub hčerka ne odjenja in z materjo vred prosi in prosi misijonarja, da bi ju obedve skupaj prerodil v božje otroke. Med tem pride mož mlade neverkinje, ter hoče seboj vzeti svojo mlado ženo. Misijonar ga k sebi pozove, da mu na znanje želje in prošnje njegove žene, ter ga prosi, naj bi mu dovolil, kerstiti jo. Mož se vda, in obeta, da bo ženi dovolil, živeti po sveti veri Jezusovi; in misijonar kersti mater in hčer. Na to je mlada žena s svojim možem odpotovala v v njegov kraj. Stara je bila takrat petnajst let. Kakor hitro pa sovražniki sv. vere to zvedó, odpišejo predstojnikom tiste vasi grozovito pismo, v kterem žugajo, strašno zmaščevati se nad njimi, ako bi mladih kristijanov nemudoma ne prisilili, odpovedati se Jezusovi veri, in poverniti se v malikovanje, ter darovati malikom, ktere je bila zapustila. Po tem žuganju ostrašeni vaščani pred se pokličejo mlado ženo, ter jej velevajo, odpovedati se Kristusu in poverniti se v malikovnnje. Ona pa reče: „Ne tega, ne unega storila ne bom. Tu vam je moja glava, pade naj o tistem trenutljeju, o kterem bi izdala svojo vero.“ Ker sami ž njo nič ne opravijo, obernejo se do njenega moža, ter z vso silo zahtevajo, naj bi jo on primoral v malikovanje. Mož jih uboga, ter najpoprej s prilizovanjem poskuša svojo ženo premotiti in zapeljati, pa kedar s prilizovanjem nič ne opravi, išče s sirovo silo dognati svoj namen. Tako močno se spozabi, da se nekega dne z debelo palico spravi nad svojo dobro ženo, ter jo grozovito terpinči. Ves razdivjan se zadira nad-njo, in pravi: „Odpovej se svojemu Bogu; ako ne, te umorim!“ Ona pa močnejša v veri, kakor mož v jezi, reče mu: „Le ubij me; pa svojemu Bogu bom zvesta ostala!“ Pri teh besedah grozovitnež še hujše razdivja, ter zgrabi nož, verže svojo ženo na tla, stopi na-njo z nogo, vzdigne roko nad njeno glavo, in zakriči: „Vso te bom razmesaril, ako se ne odpoveš Jezusovi veri.“ Žena pa reče: „Le me razmesari; pa kristjana bom vendar-le ostala!“ Možu se pamet po nekoliko povračuje, da svoje pridne žene ne vgonobi, ampak jo le nekaj malega rani po obličju, potem pa jo iz hiše spodi. Uboga žena vzame svoje malo dete, komaj dva meseca staro, seboj, ter pobegne k svoji materi, da bi ondi živela v miru, ki jej ga njeni neusmiljeni mož ni privoščil. — Ljubi kristijani! nad to mlado spoznovalko sv. vere Jezusove se razgledujte tudi vi, da vas nobena reč na svetu omah-

ljivih ne naredi v veri, kteri ste s prazničnó obljubo zvestobo prisegli pri svetem kerstu. Amen.

XLVIII. Keršanski nauk.

Od svete birme.

P. Kaj je sveta birma?

O. Sveta birma je zakrament, v kterem sv. Duh po sv. krizmi in po božji besedi kerščenega človeka v gnadi poterdi, da bi svoje vero stanovitno spoznaval in po nji živel.

P. Kaj delí sv. birma?

O. Sveta birma množi posvečujočo gnado, in delí posebno gnado, da kerščeni človek svojo vero stanovitno spoznava ali priča in po nji živi. Tudi vtisne duši neizbrisljivo znamenje; zatorej človek ne sme več kakor enkrat birman biti.

P. Ali je sv. birma za zveličanje neogibljivo potrebna?

O. Za zveličanje sveta birma ni neogibljivo potrebna; vendar, ker toliko duhovno korist prinaša, naj je ne zamudi, kdor koli ima priložnost prejeti jo.

P. Kdo delí zakrament sv. birme?

O. Redoma delijo samo škofi zakrament svete birme.

P. Kakošen mora biti, kdor hoče sv. birmo vredno prejeti?

O. Kdor hoče sv. birmo vredno prejeti, mora, zlasti če je odraščen, v veri in v tem, kar se tiče tega zakramenta, dobro podučen, in v stanu gnade božje biti; tudi naj se z molitvijo in drugimi dobrimi deli k temu zakramentu pripravlja.

P. Ali se tudi k birmi botri jemljejo?

O. Tudi k birmi se jemljejo botri. Med botri in birmancem, kakor tudi med njegovimi stariši ne velja zakon zavoljo duhovne žlahte, ki je med njimi vpeljana.

Vvod.

Perva skerb kerščanskih starišev je ta, da se njih otroci kmalo po rojstvu kerstijo, in tako tudi na duši prerodé za večno življenje. Tako se je zgodilo tudi nam. Še otroci smo bili, in mati katoliška cerkev nas je v zakramentu sv. kersta prerodila za večno zveličanje. Tamkaj se nam je zbrisal izvirni greh in prejeli smo posvečujočo gnado božjo, tisto pre-

lepo dušno oblačilo, brez kterega Bogu dopasti in v nebesa priti ne moremo. Obljubili smo pa tudi po svojih botrih po veri Jezusovi stanovitno živeti in svatovsko oblačilo gnade božje neoskrunjeno prihraniti, dokler pride nebeški ženin po nas, in nas seboj pelje v nebeško veselje. Pa kaj — da smo tudi po kerstu vendar še slabi na svoji duši; sovražnikov pa toliko imamo, ki nam dušno oblačilo gnade božje raztergati, ki našo dušo umoriti, pogubiti hočejo! In glejte! tej slabosti in dušni nevarnosti usmiljeni Jezus zopet ljubeznjivo pride na pomoč. Postavil nam je tak pomoček v svoji sveti cerkvi, ki nas zoper vse naše dušne sovražnike zadosti močne stori; ki nam pomaga, zoper taiste dobro vojskovati se, in jih serčno premagovati. In ta velika pomoč se zadobi v zakramentu sv. birme, katerega vam danes razložiti hočem. Da bote pa potrebni nauk od sv. birme dobro zastopili in ga tudi zapomnili, hočem vam na sledeče štiri vprašanja odgovor dati:

1. Kaj je sv. birma?
2. Kako se ta zakrament deli?
3. Ktere gnade nam sv. birma podeli? in
4. Kako se je treba na sveto birmo pripravljati? — Poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj je sv. birma? Sv. birma je zakrament, v kterem sv. Duh kerščenega človeka s pokladanjem škofovih rok, s sveto križmo, in z božjo besedo v gnadi poterdi, da svojo vero stanovitno spoznava in po njej živi.

Sv. birma je res sv. zakrament; kajti ima vse tri potrebne lastnosti sv. zakramenta.

Vidno znamenje je pokladanje rok, maziljenje in škofova molitev pri maziljenji. To se posname iz sv. pisma; sv. pismo namreč pravi, da so aposteljni na kerščence roke pokladali, in jim sv. Duha delili, to je, jih birmovali. Pokladanje rok je bilo tudi pozneje vsegdar v navadi v sveti cerkvi, kar je razvidno že iz tega, da se je sv. birma memo drugih imen imenovala tudi pokladanja rok. K vidnemu znamenju svete birme spada na dalje maziljenje s sveto križmo. Od tega maziljenja aposteljni večkrat govorijo. Sv. Pavel pravi: „Kteri nas pa poterduje z vami v Kristusu, in nas je mazilil, je Bog, kteri nas je tudi zapečatil, in dal zastavo Duha v naše serca.“ In sv. Janez piše: „Vi pa imate ma-

maziljenje od sv. Duha . . . In maziljenje, ktero ste vi od njega prejeli, ostane pri vas.“ In na sv. Tridentinskem cerkvenem zboru je sv. cerkev določila: „Ako bi kdo terdil, da žalijo sv. Duha tisti, kteri sv. križmi pri birmi pripisujejo kako moč, bodi izobčen.“ — Med tem, da škof roke položi na birmanca in ga mazili s sveto križmo, moli nad njim to-le molitev: „Zaznamovam te z znamenjem sv. križa, in poterdim te s križmo zveličanja v imenu Očeta in Sina in sv. Duha Amen.“

Nevidna gnada je posebno ta, da se človek od sv. Duha v sv. gnadi poterdi, da svojo vero stanovitno poterdi in po njej živi, kakor se bo poznej bolj obširno dokazalo.

Sv. birmo je Jezus postavil. Kdaj in kje je Jezus sv. birmo postavil, sv. pismo nam natanjko ne pove. Da jo je pa Jezus gotovo postavil, priča nam to, da so aposteljni ta zakrament delili. Sv. aposteljna Peter in Janez sta ga delila v Samariji in sv. Pavel v Efežu.

2. Kako se sv. birma deli? Oblast zakrament sv. birme deliti, imajo redoma le samo škofje. Jezus je samo aposteljnom in njih naslednikom dal oblast, ta zakrament deliti. Učili, sv. evangelije oznanovali so tudi učenci Gospodovi; ali birmovali taiste, ki so sv. vero sprejeli in se kerstiti dali, to oblast so imeli samo aposteljni. To nam zgodba sv. pisma pričuje. V djanju aposteljnov beremo: „Kedar so aposteljni, ki so bili v Jeruzalemu, slišali, da Samarija v besedo božjo veruje, so k njim poslali Petra in Janeza. Kedar sta prišla, sta za-nje molila, da so sv. Duha prejeli. Zakaj v nobenega iz njih še ni bil prišel, ampak samo kerščeni so bili v imenu Gospoda Jezusa; tedaj sta roke na-nje pokladala, in so prejeli sv. Duha.“ Tako tedaj dandanešnji redoma škofi, ki so nastopniki aposteljnov, zakrament sv. birme deliti, pravico imajo. — Kako pa škof birmuje jo? Kako se ta zakrament deli? Sv. birma se tako deli: Škof najpervič nad vsemi birmanci roke razprosté in molijo za sv. Duha, da bi s svojimi sedmerimi darovi nad tajiste prišel iz nebes; potem pa k vsakemu birmancu posebej pristopijo, ga na čelu v podobi križa s sv. križmo pomazilijo, in mazilovaje te besede izgovorijo: „Jaz te zaznamnujem z znamenjem križa, in te poterdujem s križmo zveličanja v imenu Očeta, Sina in sv. Duha.“ Kakor človek po navadi svojo roko stegne ali odpré, kedar nam kak telesen dar podá; tako tudi škof pri sv. birmi svoje roke stegnejo in jih birmancem pokladajo v znamenje,

da jim velik dar za dušo podeliti hočejo. In sv. Duh je taisti imeniten dar, ki ga birmanci takrat prejmejo.

Da vam ceremonije sv. birme nekoliko razložim, še to vam povem: Sveta križma je mazilo, ki se napravi iz navadnega olja in iz balzama, in se vsako leto na veliki četertek od škofa vnovič posvečuje. Olje pomenja moč sv. Duha, kateri birmanca tako poterdi in močnega stori, da se zoper svet, meso in satana, zoper vse dušne sovražnike serčno vojskovati zamore. Prijetno dišeči balzam pa pomenja čednosti in dobre dela, katere si po sv. birmi pridobiti moremo, da po besedah apostelja Pavla „pred Bogom dobra dišava Kristusova postanemo," in da kakor kristijani čedno kerščansko živimo in tako vsem ljudem lepe izglede dajemo. Podoba križa pa, ki jo škof vsakemu birmancu na čelu storijo, kedar ga s sveto križmo mazilijo, in besede, ki jih med tem izgovarjajo, vse to pa pomenja, da vsa moč tega zakramenta, kakor tudi vseh drugih zakramentov izvira le iz neskončnega zasluženja Jezusovega terpljenja in njegove smerti, ki jo je na lesu svetega križa za nas storil. To pa, da škof vsakemu birmancu ravno na čelu znamnje sv. križa storijo, pomenja, da se birmanec Jezusovega križa in njegove sv. vere nikdar sramovati ne smé. Sveti križ je znamenje, da smo vojščaki Kristusovi postali; da smo v bratovščini Njegovih služabnikov in služabnic zapisani; da se pod njegovim banderom vojskovati hočemo za nebeško kraljestvo, in da v tem mogočnem znamenju svetega križa vse hudo premagali in krono večne slave enkrat dosegli bomo. Vsega tega nas znamenje svetega križa opominja. Škof pa tudi birmanca zadnjič nekoliko na lice vdarijo; to nas pa opominja dolžnosti, da moramo pripravljeni biti zavoljo vere v Jezusa in iz ljubezni do Njega tudi preganjanje in vse hudo poterpežljivo terpeti, ker je tudi On iz ljubezni do nas tako neizrečeno veliko prestal. To pomenjajo obredi, ki jih pri zakramentu sv. birme vidite.

3. K t e r e g n a d e n a m d e l i z a k r a m e n t s v. b i r m e. Sv. birma nam deli te-le gnade:

a) Najpoprej posvečujočo gnado božjo v nas pomnoži, ako jo vredno prejmemo, to je: sveta birma naredi človeka, ki je že opravičen, še pravičnišega, ga povzdigne na višo stopinjo svetosti, tako da postane Bogu še bolj dopadljiv, in da postane pripraven, višo stopinjo zveličanja v nebesih doseči. — O koliko hvaležnost smo svojemu Zveličarju dolžni že samo v tem obziru za dar sv. birme. Vsako pomnoženje posveču-

joče gnade ima namreč nezmerno ceno, ker po takem pomnoženju pravičniši prihajamo in Bogu dopadljiviši, in pripravni doseči v nebesih tem obilnišo čast.

b) V zakramentu svete birme nas sv. Duh v veri razsvitljuje, da radovoljno in nedvomljivo za res imamo vse, kar nam sveta katoliška cerkev verovati ukazuje. — Kako da sv. Duh človeka v veri razsvitljuje, pokazalo se je prav očitno nad apostelji in pervimi kristijani. O marsikteri priložnosti nam pove sveto pismo, da učenci niso razumeli tega, kar jim je Jezus pravil. Zdaj jih pa poglejmo, kakošni so postali, kedar so bili sv. Duha prejeli na sveto binkoštno nedeljo! Kar očitno so se vstopili v mestu pred ljudi, ter začeli oznanovati križanega Jezusa in njegove svete nauke, ravno tako, kakor da bi se bili pridigovanja učili že kdo ve, kako dolgo; oni, ki se dosihmalo nikdar niso pečali z razlaganjem svetega pisma, vedó zdaj natanjčno razlagati sveto pismo. Vsi, ki jih slišijo, se čudijo, in eden drugemu pravijo: „Kaj hoče to biti?“ Drugi pa so se posmehovali in so rekli: „Sladkega vina so ti polni.“ Peter pa je stopil z enajsterimi, vzdignil svoj glas, ter jim rekel: „Možje Judje, in vsi, ki prebivate v Jeruzalemu! to vam bodi znano, in zaslišite z ušesmi moje besede. Ti niso pijani, kakor vi menite, ker je tretja ura dneva.“ In zdaj jim začne sveti Peter pridigovati, ter razlagati besede iz preroka Joela in iz psalmov Davidovih, ktere besede so se nanašale na Jezusov vnebohod in na prihod sv. Duha. In pridiga je ljudem tako močno šla v živo, da jih je kar tisti dan se kerstiti dalo kakih tri tisuč ljudi. Veliki zbor judovski sam se čudi, kedar sliši tako govoriti te borne ribiče, ktere je poznal kar neučene in priproste ljudi. Memo vsega tega so apostelji govorili tudi še tuje jezike, kterih se nikdar niso učili. — In ravno kakor apostelje je spremenil sv. Duh tudi perve kristijane, ktere so apostelji birmovali; kajti tudi ti so prejemši sv. Duha jeli prerokovati, v tujih jezikih govoriti, in druge čuda delati!

Kaj menite, ljubi moji! od kod to čudno spremenenje? Od kod je došlo nevednim in neučenim aposteljnom kar na enkrat toliko razsvitljenje in tolika učenost? Glejte, vse to jim je storil sv. Duh, ki se je bil nad nje razlil, Duh modrosti in učenosti, ter tisti Duh, kteri jih je imel po obljubi Jezusovi učiti vse, in jih opomniti vsega, kar jim je bil Jezus govoril. In sveti Duh jih je zraven tega podučil tudi še v marsičem, česar jim Kristus poprej ni še bil povedal. Poprej

preden so prejeli sv. Duha, še celo zmožni niso bili, da bi bili razumevali vse, kar jim je Jezus pravil. Toraj jim je rekel: „Še veliko vam imam povedati; toda zdaj ne morete nositi. Kedar pa pride on, Duh resnice, učil vas bo vso resnico; ne bo namreč govoril sam iz sebe, temveč kar bo slišal, govoril bo, in prihodnje reči vam bo oznanoval.“ „Tolažnik sv. Duh pa, kterega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil vse, in vas opomnil vsega, karkoli sem vam rekel.“ — Tudi nas, ljubi kristijani! razsvitljuje sv. Duh, ki je razsvitljeval aposteljne in perve kristijane, da Jezusove nauke spoznamo in jih terdno verujemo. To razsvitljevanje je velik dar božji, je dobrota izvirajoča iz svete birme, za ktero nismo v stanu Boga zadosti zahvaliti.

c) V zakramentu svete birme nas sveti Duh ne razsvitljuje samo, ampak nas tudi poterduje v veri, da jo stanovitno spoznavamo in terdimo, in po njej živimo. — Sv. Duh birmanca v veri poterduje, to je: sveti Duh ga krepča in močnega dela, da zamore neskaljeno ohraniti svojo vero, jo stanovitno spoznovati in po njej živeti, naj bi ga ravno od tega odvračevali največi zaderžki, najhujše skušnjave, in najstrašnejše preganjenja. Ta posebna moč in pomoč sv. Duha se je prav očitno razkazovala nad aposteljni. Preden so na binkoštno nedeljo po prihodu sv. Duha birmani bili so podobni otrokom, kteri so sicer priserčno ljubili Jezusa, pa so bili še preslabi, da bi ob uri skušnjave v djanju pokazali to svojo ljubezen. Sv. Peter je sicer zagotovljal svojemu Gospodu in mojstru, da je pripravljen podati se ž njim v terpljenje in smert; kedar je pa prišlo na to, da bi v djanju pokazal to, kar je obetal z besedo, zatajil je trikrat svojega Gospoda. Tudi drugi aposteljni so pobegnili, kedar je bil Jezus na Oljski gori vjet, in še celo po Jezusovem vstajenju si ne upajo med svet, bojé se, da bi jih Judje ne zgrabili in ne pomorili, kakor so bili umorili Jezusa. O kako vse drugačni pa so bili po prihodu sv. Duha na binkoštno nedeljo! Zdaj pa se razidejo po vsem svetu, oznanujejo Judom in nevernikom sveto Jezusovo evangelije. Nobena reč jih ne prestraši, nobena jih več ne zaderžuje; ne boje se ni truda ne težav, ni preganjanja ni smerti. Vsi veseli sprejemajo terpljenje, vsi veseli darujejo za Jezusa svoje življenje. Poglejte, tako je sveti Duh aposteljne poterdil v veri, da so jo stanovitno spoznavali in pričali do konca svojega šivljenja!

Poglejte, tako je poterdil sv. Duh aposteljne, da so zamogli po sveti veri Jezusovi živeti, jo očitno spoznovati in pričati. — In kakor aposteljne je sveti Duh poterdoval v veri tudi perve kristijane, sosebno tisuče in tisuče častitljivih mučencev in mučenic, ki so v nepovedljivih mukah darovali za Jezusa kerv in življenje. — Sv. Duh pa tudi še zdaj v veri poterduje birmance, da mu le nobenih zaderžkov na pot ne nastavljajo; jih poterduje, da zamorejo svojo vero ohraniti, očitno pričati, in po njej živeti. Naj si ima birmanec tudi še toliko in še tako hudih bojev, naj mu svet, satan in poželjivo meso delajo s svojimi skušnjavami še toliko silo, da bi ga pripravili v padec in pogubljenje; naj mu pride tudi zaničevanje, zasramovanje, preganjanje v del ali celo v smert: serčnosti vendar le ne bo zgubil, vere ne bo zatajil; marveč bo stanoviten ostal, rekši z aposteljnom: „Vse zamorem v njem, kteri me močnega dela.“

Koliko moč da zakrament sv. birme razodeva, pa vidimo nad tistimi tremi sv. Japaneškimi mladenči, ki so s tri in dvajsetimi tovarši križani bili 5. februarja 1597. leta, in so jih sv. oče Pij IX. svetnikom prišteli 1862. leta. Akoravno so se ti trije mladenči, Tomaž, Anton in Ludovik po imenu, znašli še le v starosti med dvanajstim in petnajstim letom, in bili malo poprej še le birmani, vendar so le bili tako stanovitni, da so se celo vojščaki in beriči čudili, ter rekli med seboj: „Od kod so neki ti ljudje? Kje bi se dobili taki ljudje, kteri bi se kakor oni veselili zasramovanja in terpljenja!“ Vsi trije mladenči so bili strežaji ali ministranti v Meakumskem frančiškanskem samostanu, ter so bili zavoljo neprestrašenega spoznavanja svoje vere zajeti in v smert obsojeni na povelje Japaneškega cesarja Toikosama. Lahko bi bili poprej pobegnili, pa niso hotli, ter so terdno sklenili s svojimi duhovnimi učeniki živeti in umreti. Kedar so jih na morišče peljali, hiteli so pred vsemi drugimi naprej, dasiravno so jim bile roke zvezane zadej na herbtu, in so razodevali nepopisljivo veselje. Malega Antona so skušali njegovi stariši s sodnikom vred veri izneveriti, da bi mu življenje oteli, pa zastonj je bilo vse prigovarjanje. Rekel je sodniku: „Kmalo boš videl, kako malo mar mi je za tvoje obetanje in celo za življenje. Mene ne straši ne križ, ne mučeniška smert. Veliko več hrepenim po njej (po smerti) iz ljubezni do njega, ki je na križu umerl za mene.“ In svojej materi, izročivši jej gorenje svoje oblačilo, govoril je tako-le: „Ljuba mati!

to ti bodi v tolažbo, da bom v nebesih za tebe Boga prosil. Ne jokaj za mene, temveč za te-le nesrečne nevernike. Jaz grem k Bogu, da se vekomaj razveseljujem njega gledajoč; ti le pa ostanejo v svoji slepoti. Nikar se ne obnašaj tako, da bi utegnili misliti, da ti ni po volji, ako jaz umerjem za svojega Boga; kajti nikakor bi prav ne bilo, ako bi ti to po volji ne bilo pri tem, da je tudi on umerl za nas.“ Kedar so s ssv. mučenci na morišče dospeli, zaklical je mali dvanajstletni Ludovik ves vesel: „Kje pa je moj križ?“ In ko ga zagleda, teče ves vesel do njega, ter se ga oklene. V kratkem času se povzdigne vseh šest in dvajset križev, in šest in dvajset ssv. mučencev visi na križih med nebesom in zemljo. Mali Anton, ki je visel ob levi svojega duhovnega vodnika, očeta Petra, kteremu je vsekdar stregel pri sv. maši, prosil ga je, da bi ž njim odpeval 112. psalm, ki se začne: „Hvalite, otroci, Gospoda“. Ker je bil pa oče Peter ves zamišljen v nebeško premišljevanje, in fantiču nič ni odgovoril, začel je fantič sam s prijetnim glasom prepevati psalm. Preden pa pride do verstice: „Čast bodi Bogu Očetu, in Sinu, in sv. Duhu,“ ob koncu psalma zaperla mu je glas sulica, s ktero ga je rabelj prebodel. In mladeneč je jenjal prepevati pesem tukaj na zemlji, da bi jo nemudoma v nebesih nadaljeval v družbi angeljskih korov. Ko je nek kristijan, ki se je znašel med gledavci, rekel malemu Ludoviku, da se bo kmalo znašel v nebesih, dajal je to svoje veliko veselje, kar in kolikor je še mogel, na znanje z rokami in z vsem životom. Tako tedaj so ti trije mladenči, poterjeni po sv. birmi, ohranili svojo serčnost, veselost in stanovitnost v veri pri vsem zapeljevanju in pri vseh mukah do zadnjega zdihljeja svojega življenja, in so nam žive priče tolažbepolne resnice, da sveta birma onim, ki jo vredno prejmejo, svetega Duha deli, kteri jih poterduje v pravi katoliški veri.

e) Sveta birma nam na zadnje v dušo vtisne neizbrisljivo znamenje vojščakov Kristusovih. Po tem znamenju se vsakdo, ki ga ima, loči od tistega, ki tega znamenja nima. Tam v večnosti bomo kar na pervi pogled razločili, kdo da je birman in kdo da ni birman. Znamenje, ki nam ga vtisne sveta birma, razločuje se pa tudi od unega znamenja, kterega nam vtisne sv. kerst; kajti pri sv. kerstu se nam vtisne znamenje božjih otrok, pri sv. birmi pa se nam vtisne znamenje bojevalcev božjih ali vojščakov božjih. Kakor se tedaj vojščak loči od otroka, loči se tudi birmani človek od človeka,

ki je le samo kerščen, birman pa ni; kajti birmani kristijan je vojščak Kristusov, in je previden z orožjem, da se zamore zoper vse vidne in nevidne sovražnike svojega zveličanja bojevati, in jih premagati. Znamenje, ki ga vtisne sv. birma, ima tudi še to lastnost in posebnost, da se zavoljo tega znamenja zakrament svete birme ravno tako kakor zakrament sv. kersta ne more več kakor enkrat veljavno prejeti.

4. Kako se je treba na sv. birmo pripraviti? V starih časih je bila navada, da so kristijani precej po sv. kerstu prejeli tudi zakrament sv. birme, in sicer zato, ker so bili že večidel odraščeni in v kerščanskih resnicah dobro podučeni, in pa tudi zato, ker so se precej po sv. kerstu zavoljo preganjanja znašli v velikih nevarnostih. Zavoljo teh nevarnost so tudi otroke birmovali kar po svetem kerstu, ker sovražniki kerščanstva tudi kerščanskim otrokom niso prizanašali, ampak so jih marsikterikrat pomorili s stariši vred. Ker pa dandanes pri nas enakega preganjanja zavoljo vere ni, nočejo škofje malim otrokom kar po sv. kerstu deliti zakramenta sv. birme, ampak jih birmujejo še le potem, kedar bolj k pameti pridejo in so že spolnili sedmo leto birmanci.

a) Morajo v sv. veri podučeni biti. Aposteljni so bili že pred prihodom sv. Duha na binkoštno nedeljo v nauku Jezusovem podučeni, kajti tri leta so hodili za Jezusom, ter poslušali Jezusa, kedar je razkladal svoje zveličanske nauke. Perve kristijane so tudi poprej podučevali, preden so jih birmovali. Enako morajo tudi zdaj birmanci vedeti poglavitne resnice sv. vere, in od zakramenta svete birme še posebno dobro podučeni biti.

b) Morajo se nahajati v stanu gnade božje. Sveta birma je zakrament živih ali zakrament za žive, ter tak zakrament, kterega zamoremo vredno prejeti le takrat, kedar zamoremo po pameti soditi, da se znajdemo v stanu gnade božje, to je, da nobenega smertnega greha nimamo nad seboj. Kdor bi vedoma v stanu smertnega greha prejel zakrament sv. birme, storil bi s tim silno velik greh, ter božji rop, in pri tem tudi ne prejel gnade, ki jo zakrament svete birme deli. Ravno zavoljo tega je od nekdaj že zahtevala sveta cerkev, naj birmanci, kteri se svoje pameti že zavedajo, po ponižni in skesani spovedi pred sv. birmo očistijo svojo vest.

c) Morajo se pri sv. birmi spodobno in pobožno obnašati. Med sv. birmo naj birmanci takrat, kedar škof roke stegnejo nad njimi, pokleknejo, po tem pa roke kviško deržeč, in ne

krog sebe se oziraje, mirno in pohlevno stojijo na svojem mestu. Se ve, da morajo botri gledati na to, da se vse to tako zgodi, dokler bi birmanci ne bili še dosti čez sedem let stari. Tudi naj vsak birmanec svoj birmanski listek pripravljen ima, in čeden povoj ali trak, dva ali tri perste širok, da se ž njim čelo obveže po sv. birmi. — Naj birmanci imajo odkritoserčno, resnično voljo, prejeti zakramet svete birme z vsemi gnadami vred, ki jih deli zakrament sv. birme, in da imajo odkritoserčno, resnično voljo, zvesto spolnovati vse dolžnosti, ki jih zakrament sv. birme naklada birmancem.

d) Po sv. birmi naj se Bogu lepo zahvalijo, naj svojo obljubo, da bojo po sv. veri stanovitno živeli, ponovijo in se je večkrat v življenji spominjajo, — naj svoje botre spoštujejo in lepo ubogajo, — in svojega patrona, kterega ime so pri sv. birmi sprejeli, vedno častijo in zvesto posnemajo.

Sklep.

Glejte, ljubi kristijani! kako milostljiv je vendar Jezus, zveličar naš! Naši slabosti in nezmožnosti je prišel na pomoč; postavil je zakrament sv. birme, ki nas v gnadi božji poterduje in nam tako rekoč tisto mogočno orožje v roke daje, s katerim vse naše dušne sovražnike lehko premagujemo. Bodimo toraj zvesti vojščaki Kristusovi celo naše življenje. Pod Njegovim banderom se serčno vojskujmo zoper nastave zapeljivega sveta, zoper svoje lastno, pregrešno poželjivost, in zoper zvijače peklenskega satana. S pomočjo gnade božje, v kateri smo v zakramentu sv. birme od svetega Duha poterjeni bili, bomo vsemu hudemu serčno zoperstali in zvesti ostali Jezusu, enkrat pa krono zmage in večne slave od Njega prejeli! Amen.

XLIX. Keršanski nauk.

Od zakramenta presv. rešnjega Telesa.

P. Kaj je zakrament svetega rešnjega Telesa?

O. Zakrament svetega rešnjega Telesa je najsvetejši zakrament; je pravo telo in prava kri našega Gospoda Jezusa Kristusa v podobah kruha in vina.

P. Zakaj se zakrament svetega rešnjega Telesa imenuje najsvetejši zakrament?

O. Zakrament svetega rešnjega Telesa se imenuje najsvetejši zakrament, ker ne posvečuje samo človeka, kakor vsi drugi zakramenti, temuč tudi v sebi ima Jezusa Kristusa, začetnika vse svetosti.

P. Kako se ta zakrament še imenuje?

O. Imenuje se tudi altarni zakrament, ker se na altarji godi spremenjenje, po kterem je Jezus Kristus pričujoč.

P. Kedaj se kruh in vino spremeni v telo in kri Jezusa Kristusa?

O. Kruh in vino se spremeni v telo in kri Jezusa Kristusa, kedar mašnik pri sveti maši nad kruhom izreče besede Kristusove: To je moje telo! in nad vinom tudi Kristusove besede: To je kelih moje kervi.

P. Kaj storé te mašnikove besede?

O. Te mašnikove besede storé po vsegamogočni volji Kristusovi, da kruh ni več kruh, ampak telo, vino ni več vino, ampak kri Jezusa Kristusa; podobe kruha in vina pa ostanejo nespremenjene.

P. Kaj so podobe kruha in vina?

O. Podobe kruha in vina so to, kar se vnanjega na zakramentu svetega rešnjega Telesa vidi in čuti, namreč: oblika, barva, okus in duh kruha in vina, kar vse nespremenjeno ostane, če ravno pod temi podobami ni več pričujoč kruh in vino, ampak pravo telo in prava kri Jezusa Kristusa.

P. Kako je pričujoče telo Jezusa Kistusa v zakramentu svetega rešnjega Telesa?

O. Pod podobo kruha je živo telo Jezusa Kristusa pričujoče, torej tudi njegova kri in njegova duša; pod podobo vina ni samo kri pričujoća, ampak tudi telo Jezusa Kristusa; pod vsako podobo posebej, tudi v najmanjšem delu ene in druge podobe je Kristus ves pričujoč, kakor Bog in človek.

P. Kaj izhaja iz tega?

O. Iz tega izhaja: 1. Da je treba Jezusa Kristusa v presvetem rešnjem Telesu moliti. 2. Da tisti, kteri zakrament svetega rešnjega Telesa le pod eno podobo, ali tudi le en košček svete hostije zauživa, celega Kristusa prejme, to je, ne samo njegovo telo, ampak tudi njegovo kri. 3. Da Jezus Kristus, dokler podobe niso použite, zmirom pod njimi pričujoč ostane.

P. Kedaj in zakaj je postavil Jezus Kristus zakrament svetega rešnjega Telesa?

O. Jezus Kristus je zakrament svetega rešnjega Telesa pri zadnji večerji postavil, kedar je s svojimi učenci velikonočno jagnje jedel:

1. V spomin svojega terpljenja in svoje smerti.
2. Da bi bil dušam vernih hrana za večno življenje.

Vvod.

V nebesih mora pač veliko veselje biti! Tam je veličast in sreča doma, ki je človeški jezik dopovedati, ki je človeška pamet še zdaj umeti ne more! Vendar je bil sv. apostelj Janez tako srečen, da je enkrat v duhu gledal nebeško veselje, akoravno je še na tem svetu bil. In kar je tamkej gledal, nam v svojem skrivnem razodenju tako lepo popisuje. On pravi: „Potem sem vidil veliko trumo, katere nihčer ni mogel prešteti iz vseh narodov in rodov, in ljudstev in jezikov, ki so stali pred tronom in pred jagnjetom, oblečeni v dolge, bele oblačila, in so imeli palmove veje v svojih rokah, in so vpili z velikim glasom: rekoč: Čast Bogu našemu, kateri sedi na tronu in Jagnjetu!“

Kaj mislite, ljubi moji! kdo je tisto Jagnje, kterega je sveti Janez v nebesa zamaknjen tamkaj gledal, kteremu vsa nebeška truma čast in hvalo prepeva vekomaj? Glejte! to Jagnje nebeško je Jezus Kristus, edinorojeni božji Sin. To je tisti usmiljeni Jezus, zveličar naš, ki je nekdaj v človeški podobi na tem svetu živel 33 let; ki je ljudstvo učil od kraljestva božjega; ki je zadnjič terpel in umerl za nas; zdaj pa tamkej kraljuje v hiši Očeta nebeškega, kjer ga vsi angelji in svetniki molijo; njegovo sveto obličje gledajo in mu večne, hvalne pesmi prepevajo! In glejte! ljubi kristjani! Ta imenitni gospod, veličastni kralj nebes in zemlje, to presveto jagnje božje, Jezus Kristus, ki tamkaj v nebesih ob desnici božji sedi, ravno tisti Jezus tudi med nami prebiva noč in dan; čisto blizo nas se znajde; tamkaj v tabernakeljnu je skrit v podobi belega kruha: v zakramentu presv. rešnjega Telesa je pričujoč. Po pravici se tedaj ta zakrament nar svetejši zakrament imenuje, ker samega Jezusa, izvirk vse svetosti, v sebi zapopada. In od tega nar svetejšega zakramenta, od presvetega rešnjega Telesa jaz danes govoriti in vam potrebno podučenje dati želim. Te dve reči vam danes razložiti hočem:

1. Kaj je zakrament presv. rešnjega Telesa?
2. Ali je zakrament presv. rešnjega Telesa pravi zakrament?

Razlaga.

1. Kaj je zakrament presv. rešnjega Telesa? Je, kakor katekizem pravi, pravo Telo in prava Kri našega

Gospoda Jezusa Kristusa pod podobo kruha in vina; — se pa more tudi reči: Je zakrament, v kterem je pod podobo kruha in vina po mašnikovej besedi Jezus Kristus kot Bog in človek, resnično, gotovo in bistveno pričujoč.

Zdaj pa moram vam odgovoriti na nektere preimenitne prašanja zastran Jezusove pričujočnosti.

A) Ali je Jezus v zakramentu presv. rešnjega Telesa res pričujoč?

Da je Jezus res pričujoč, pričajo nam:

a) besede Jezusa samega, in scer besede, s kterimi je obljubil, da bo svoje Telo in svojo Kri vernim svojim dal v jed in pijačo, pa tudi besede, s kterimi je to svojo obljubo spolnil: „Vzemite in jejte, to je moje Telo. Pijte iz tega vsi; to je moja kri.“ Bolj jasno in določno Jezus ni mogel govoriti.

b) Besede sv. apostelj nov. Da so apostelji in učenci Gospodovi res verovali v pričujočnost Jezusovo v zakramentu sv. rešnjega Telesa, spričujejo njihove pisma, njihovi listi. Sv. Pavel, postavim, govoreč od postavljanja zakramenta svetega rešnjega Telesa, pristavlja na zadnje te le besede: „Kdor koli tedaj bo nevredno jedel ta kruh, ali pil kelih Gospodov, bo kriv telesa in kervi Gospodove.“ Ako bi bil apostelj Pavl veroval, da to, kar se jé in pije, ni drugega kakor kruh in vino, nikar pa pravo telo in prava kri Kristusova, nikakor ne bi mogel reči, da bi človek po nevrednem zavživanju bil kriv telesa in kervi Gospodove. Na dalje pravi sveti Pavel: „Kdor nevredno jé in pije, sodbo si jé in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega.“ S temi besedami sveti apostelj kar naravnost terdi, da se v zakramentu svetega rešnjega Telesa zavživa Telo Gospodovo, in da bi večno pogubljenje na glavo si nakopal, kdor bi ga ne razločil od druge navadne jedi, in bi ga nevredno zavžil. Sv. Pavel je tedaj terdno veroval, da je Jezus Kristus v zakramentu svetega rešnjega Telesa resnično pričujoč.

c) Nauk nezmotljive katoliške cerkve. Naj tukaj le stojé besede Tridentinskega cerkvenega zbora: „Od povzdigovanja počemši verujemo v tej skrivnosti (v zakr. presv. rešnjega Telesa) pričujočega ravno tistega Boga, o kterem, na svet ga vpeljaje, je večni Oče rekel: Vsi angelji naj ga molijo; ravno tistega Boga, kterega so modri iz Jutrovega molili; tistega (Boga), o kterem nam sv. evangelje pripoveduje, da so ga apostelji molili v Galileji.“

d) Tudi lastna naša pamet nam to spričuje. Zdrava pamet tako le modruje: Ako bi Jezus v zakramentu svetega rešnjega Telesa ne bil resnično pričujoč, ne imelo bi postavljanje svetega rešnjega Telesa nobenega pravega namena; besede: „To je moje telo," bi ne imele nobenega pravega pomena; tako netečno postavljanje bi ne bilo pravi porok Jezusove ljubezni; njegovo poslednje sporočilo, v kterem bi nam Jezus zapustil le samo kosec navadnega kruha, kterega naj bi vživali v njegov spomin, nikakor bi ne bilo dostojno in vredno tolikega Gospoda, kakoršen je Kristus; besed Jezusovih: „Moje meso je res jed" bi si ne vedli nikakor ne prav razložiti; Jezusu se nikakor ne pristoji, da bi bil svoje poslednje sporočilo izustil tako nedoločno, da bi si nikakor ne mogli razložiti tega, kaj da pomenijo, in kaj da je hotel Jezus ž njimi na znanje dati. —

Ako bi Jezus v zakramentu svetega rešnjega Telesa ne bil resnično pričujoč, bivali bi kristjani že cele stoletja v najostudnišem malikovanju, in naši dedje bi se bili, keršansko vero sprejemajoč, iz enega malikovanja prestopili v drugo novo malikovanje. Kaj takega misliti zdrava pamet ne dopušča. In ako bi Jezus v zakramentu svetega rešnjega Telesa ne bil resnično pričujoč, bilo bi vživanje samega navadnega kruha za duše brez koristi, ne redilo bi duše za večno življenje, kakor jo živi in redi Jezusova prava kri v zakramentu svetega rešnjega Telesa. Zgol navaden kruh bi za dušo bil to, kar bi bile lesene jedi za telo.

B) Kdaj je Jezus v zakramentu presv. rešnjega Telesa pričujoč? Jezus Kristus je v zakramentu svetega rešnjega Telesa pričujoč, kakor hitro redovni mašnik, to je: od pravno ali praviloma posvečenega škofa posvečeni mašnik nad kruhom in vinom izreče tiste svete besede, ktere je Jezus sam govoril nad kruhom in vinom pri zadnji večerji, kedar je postavljal zakrament presvetega rešnjega Telesa. Da je to res, porok so nam besede Jezusove: „To je moje telo; to je moja kri." Poprej je bilo to, kar Jezus s temi besedami imenuje svoje telo in svojo kri, le samo kruh in vino; in ako bi bilo tudi po tem, kedar je Jezus nad kruhom in vinom izgovoril tiste besede, zmerom še ostalo kruh in vino, bil bi Jezus neresnico izrekel in laž, kedar je spregovoril besede: „To je moje telo; to je moja kri." Ker pa Jezus, kar božji Sin, ne more govoriti nič takega ne, kar bi neresnično bilo in lažnjivo, primorani smo verovati, da se je

spremenjenje kruha in vina v njegovo telo in njegovo kri godilo o ravno tistem trenutljetju, ob kterem je Jezus nad kruhom in vinom izrekel besede: „To je moje telo; to je moja kri.“ Jezus Kristus je po tem takem v zakramentu presvetega rešnjega Telesa pričujoč začemši od tistega trenutljeja, ob kterem so bile nad kruhom in vinom pri povzdigovanju izgovorjene spreminjevalne besede. Tako govorijo o tem vsi cerkveni očaki, in sveti cerkveni zbori, zmed kterih vpeljem le samo besede svetega Tridentinskega cerkvenega zbora, ki pravi: „Ako bi kdo terdil, da v prečudnem zakramentu altarja se telo in kri našega Gospoda Jezusa Kristusa ne znajde (kar) po zveršenem posvečevanju, temveč le med rabo, kedar se zavživa, ne pa poprej . . ., bodi izobčen.“

C) Kako je Jezus v zakramentu presv. rešnjega Telesa pričujoč? Sv. Tridentinski zbor uči, da Jezus v presv. zakramentu resnično, gotovo in bistveno pričujoč.

Resnično je Jezus pričujoč, to se pravi: sv. hostija ni le samo znamenje, timveč pravo Telo Jezusa Kristusa.

Gotovo je pričujoč, to se pravi: Ni pričujoč, ker si mi katoličani tako mislimo in verujemo, timveč Jezus je pričujoč gotovo, naj tega verujemo ali ne.

Bistveno je pričujoč, to se pravi: Ni pričujoč le s svojo gnado kakor v drugih zakramentih, timveč je pričujoč s svojo osebo, kot Bog in človek, pa ne s podobo človeške natore, timveč z bitstvom (Wesenheit) človeške natore.

Jezus Kristus je toraj v zakramentu svetega rešnjega Telesa pričujoč s telesom in z dušo, z mesom in s kervjo, po svoji človeški in po božji natori v podobah kruha in vina, in sicer v vsaki teh dveh podob cel in nerazdeljen.

Jezus Kristus je v zakramentu svetega rešnjega Telesa pričujoč s telesom in z dušo, z mesom in kervjo, po človeški in po božji natori. Da je v zakramentu presvetega rešnjega Telesa pričujoče Jezusovo meso in njegova prava kri, razvidi se lahko iz tega, kar je bilo do zdaj rečeno o zakramentu svetega rešnjega Telesa. Ako je pa Jezusovo pravo meso in Jezusova prava kri pričujoča v zakramentu svetega rešnjega Telesa, mora pričujoče biti tudi njegovo telo in njegova duša, to je, pričujoč mora biti živi Jezus; kajti besede: „To je moje telo; to je moja kri,“ govoril je Jezus od svojega Telesa, kterega je hotel darovati, in od svoje kervi, ktero je hotel prelivati. Jezus je pa daroval svoje živo, to je: od duše oživ-

ljeno telo, in je prelival svojo živo, to je: od duše oživljeno kerv; toraj mora v zakramentu svetega rešnjega Telesa pričujoče biti njegovo živo telo in njegova živa kri, to je: pričujoč mora biti Jezus s telesom in z dušo.

Ker je pa Jezusova človeška natora zedinjena bila z Jezusovo božjo natoro, tako da Jezus nikdar ni jenjal Bog biti, akoravno je človeško natoro sprejel, in tiste (človeške natore) nikdar več ni odložil, po tem ko jo je dovzel, in je po tem takem, kar Bog in človek iz groba vstal, v nebesa šel in se vsedel ob desnici; mora ravno zato, ker je pričujoča njegova človeška natora, pričujoča biti tudi njegova božja natora v zakramentu presvetega rešnjega Telesa.

Jezus Kristus je pričujoč po bistevnem spremenenju (Transsubstantiatio), po kterem se namreč bistvo kruha spremeni v telo, in bistvo vina spremeni v kri Jezusa Kristusa. Jezus Kristus tedaj ni v kruhu in vinu pričujoč, temveč je pričujoč v podobah kruha in vina. Sveti Tridentinski cerkveni zbor uči: „Ako bi kdo terdil, da v presvetem zakramentu altarja bistvo kruha in vina ostane skupaj s telesom in kervjo našega Gospoda Jezusa Kristusa, ter bi tajil tisto čudno in posebno spremenenje vsega bistva kruha v telo, in vsega bistva vina v kri, med tem, da podobe kruha in vina še ostanejo, ktero spremenenje katoliška cerkev prav primerno Transsubstantiatio imenuje: bodi izobčen.“

Jezus Kristus je pa v vsakteri obadveh podob in v vsakem delu obadveh podob cel in nerazdeljen pričujoč. Podlaga te verske resnice je ta, da je Jezus Kristus v zakramentu svetega rešnjega Telesa živ pričujoč, nikdar pa mertev. Po tem takem je tisto telo, ktero je v podobi kruha pričujoče, njegovo živo telo, in tista kri, ktera je v podobi vina pričujoča, je njegova živa kri. Ker mora pa živo telo Kristusovo sklenjeno biti ž njegovo kervjo, ž njegovo človeško in božjo natoro, in ker mora živa Kristusova kri neobhodno sklenjena biti ž njegovim telesom, ž njegovo človeško in njegovo božjo natoro, ker bi brez tega njegovo telo ne bila živa kri Kristusova; je iz tega očitno, da sta telo in kri Kristusova v presvetem zakramentu altarja vedno skupaj sklenjena, skupaj zvezana pričujoča.

D) Kako dolgo je Jezus v zakramentu presv. rešnjega Telesa pričujoč? Tako dolgo, dokler podobe kruha in vina trajajo in ne minejo. Resnica tega nauka

je razvidna že iz tega, kar je bilo poprej povedanega. Kakor hitro se namreč posvečevalne besede izrečejo nad kruhom in vinom, pričujoč je, kakor smo poprej slišali, Kristus; ako je pa Kristus na te posvečevalne besede pričujoč, ne najdemo dostojnega vzroka, zavoljo kterega bi jenjala njegova pričujočnost poprej, preden minejo podobe kruha in vina. V vsem svetem pismu ne nahajamo nobene sledi, da bi Jezus Kristus odtegnil svojo pričujočnost, dokler podobe kruha in vina ne prejenjajo. Ravno zato sveti Tridentinski cerkveni zbor izobčenje izrekuje nad tistega, kteri bi terdil, da v zakramentu altarja je telo in kri Kristusova pričujoča le ob rabi, kedar se zavživa, ne pa poprej ali pozneje, in da v posvečenih hostijah in koscih ali drobtincah, ki se shranijo ali ki ostanejo po svetem obhajilu, ne ostane pravo telo Gospodovo.

Ob času svetega Ludovika, Francoskega kralja, se je v neki cerkvi Parižkega mesta dogodila prečudna dogodba. Jezus Kristus namreč se je v tisti cerkvi v sveti hostiji prikazal v podobi majhnega, preljubeznjivega deteta. Tudi svetemu kralju sporočijo to čudno dogodbo, ter mu prigovarjajo, naj bi tudi on šel gledat in občudovat to čudo. Sv. Ludovik pa jim da ta le odgovor, ki lepo priča njegovo živo vero, ter pravi: „Naj le tje gredó tisti, kteri dvomijo, da je pričujoč Kristus v zakramentu svetega rešnjega Telesa, in naj si ogledujejo to čudo; kar mene zadeva, verujem, da je pričujoč Jezus v zakramentu svetega rešnjega Telesa, ravno tako terdno, kakor da bi sam z lastnimi očmi videl Jezusa v sveti hostiji.“

2) Ali je zakrament presv. rešnjega Telesa pravi zakrament? Je pravi zakrament, kajti nahajamo v njem vse tri reči, ktere so k vsakemu zakramentu potrebne, namreč vidno znamenje, nevidna gnada in postavljenje po Kristusu.

a) Vidno znamenje je kruh in vino ali prav za prav podobe kruha in vina. Kruh pa mora biti pšeničen in opresen ali nekvašen; kajti tudi Jezus je pri poslednji večerji, ko je s svojimi aposteljni jedel velikonočno jagnje, tak kruh pred seboj imel. Vino mora biti tekovina stlačena iz vinske terte. — Besede, s kterimi se kruh in vino spreminja v Jezusovo telo in kri, so ravno tiste, ktere je Jezus izrekel pri poslednji večerji: „To je moje Telo in to je moja kri.“

b) Nevidna gnada. Da zakrament svetega rešnjega Telesa v sebi hrani nevidno gnado, izhaja se že iz tega, da je Jezus Kristus v njem pričujoč; in ravno kar delivec obilnih

gnad je v njem pričujoč, in pri svetem Obhajilu gre v naše serce ravno zato, da bi nas oblagodaril z obilnimi gnadami v obilni meri. Da je to res, povedal je Jezus sam z razločno besedo, ter rekel: „Jaz sem živi kruh, ki sem iz nebes prišel. Ako kdo jé od tega kruha, živel bo vekomej; in kruh, kterega bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta . . . Resnično, resnično, vam povem: Ako ne bote jedli mesa Sinu človekovega, in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi. Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan.“ Poglejte, kako razločno in natanjčno s temi besedami Jezus na znanje daje, da zakrament svetega rešnjega Telesa gnado v sebi hrani, ter jo tudi res deli tistim, ki ga vredno prejemajo. Ta gnada pa ni vidna, marveč je nevidna, ker se znotraj v dušo, v serce vlije, nikar pa zunaj na telo, in se ravno zato ne more videti s telesnim očesom. Pa od te nevidne gnade, ki jo zakrament svetega rešnjega Telesa deli, je bilo več povedanega pri nauku od sv. maše in bote še več slišali, ko pridemo na dobrote, ki jih dobivamo pri svetem obhajilu.

c) Postavljanje od Jezusa Kristusa. Da je Jezus Kristus postavil zakrament svetega rešnjega Telesa, ni dvomiti. Kajti najpoprej beremo pri svetem Janezu, da je Jezus že veliko poprej, preden je postavil zakrament svetega rešnjega Telesa, napovedal, da bo postavil ta sveti zakrament. Na dalje uni trije sveti evangelisti, ter sveti Matevž, sveti Marka in sveti Lukež s svetim Pavlom vred popisujejo s prav razločno in skor da z enojno besedo, kako da je postavil Jezus zakrament svetega rešnjega Telesa. Po njihovem sporočilu je zbral Jezus veliki četertek svoje aposteljne okrog sebe v obednici v Jeruzalemskem mestu, da bi tudi on, kakor je pri Judih navada bila, jedel ž njimi velikonočno jagnje. Kedar so odvečerjali, postavil je Jezus zakrament svetega rešnjega Telesa. Vzel je kruh, ki je še na mizi bil, v svoje svete roke, je zahvalil nebeškega Očeta, je kruh razlomil na kosce, ga blagoslovil, in dal svojim učencem, rekoč: „Vzemite, in jejte; to je moje telo.“ Po tem je vzel kelih z vinom, je zahvalil nebeškega Očeta, ga posvetil, in jim dal, rekoč: „Pijte iz njega vsi! Zakaj to je moja kri nove zaveze, ktera bo za njih veliko prelita v odpuščanje grehov.“ Tako je tedaj Jezus Kristus pervikrat obverševal zakrament svetega rešnjega Telesa, ter je po svoji božji vsegamogočnosti kruh spremenil v svoje presveto telo in

vino spremenil v svojo presveto kri, in obadvoje, svoje telo namreč in svojo kri, svojim apostelnom podal v zavživanje. Jezusu pa to ni bilo zadosti, da je ta sveti zakrament le samo enkrat opravil, temveč ga je tudi še postavil za vse čase do konca sveta, ter rekel svojim apostelnom: „To storite v moj spomin!“ S temi besedami je Jezus svojim apostelnom zapovedal, in jih pooblastil, naj delajo ravno to, kar so zdaj njega videli delati, ter naj kruh spreminjajo v njegovo telo, vino pa v njegovo kri, naj to vživajo sami in tudi vernikom vživati dajo, in naj se pri tem spominjajo njega in njegove nezmerne ljubezni, ktera ga je gnala tako dalječ, da je samega sebe zanje daroval. Ker je pa Jezus besede: „To storite v moj spomin,“ govoril le samo svojim apostelnom, in ne tudi vsem drugim vernikom, posname se iz tega samo ob sebi, da so le samo ti njegovi apostelni prejeli oblast, kruh in vino spreminjati v njegovo telo in njegovo kri, ter obverševati, opravljati in oskerbljevati zakrament svetega rešnjega Telesa, kterega je bil postavil.

Ta oblast se je od apostelnov preselila na škofe in mašnike. Škofje namreč in mašniki so redovni nasledniki in pravi namestniki apostelnov. Na škofe in mašnike tedaj je kakor vsa druga duhovna oblast prišla tudi ta oblast, da obveršujejo in oskerbljujejo zakrament presvetega rešnjega Telesa. Da le samo škofje in mašniki imajo to oblast, verovala in terdila je že od njega dni sveta cerkev.

Sveti Tridentinski cerkveni zbor je izrekel: „Kdor bi terdil, da Kristus z besedami: To storite v moj spomin, ni apostelnov postavil v mašnike, ali, da (Jezus) ni zapovedal, naj ali oni sami ali drugi mašniki darujejo njegovo telo in njegovo kri, bodi izobčen.“

Sklep.

Glejte, ljubi moji kristjani! čudež neizrečene ljubezni Jezusove do nas! Ne zadosti, da je za nas tako grozovitno veliko terpel; ne zadosti, da je na križu svojo drago, rešnjo kri prelil do zadnje kaplice, naj nas odreši pogubljenja večnega: On še tudi zmirom pri nas ostati hoče: „Njegovo veselje je, med človeškimi otroki prebivati.“ — „Glejte, jaz sem pri vas do konca sveta!“ tako On sam govori. V tem presvetem zakramentu se nam je samega sebe zapustil v dušno hrano, za

duhovno pomoč in pokrepčanje, za tolažbo in pomoč v vseh dušnih in telesnih potrebah, za popotnico proti dolgi, neznani večnosti. Jezus bodi v zakramentu sv. oltarja hvaljen vekomaj! Amen.

L. Keršanski nauk.

Od sv. Obhajila.

P. Ali smo dolžni zakrament svetega rešnjega Telesa prejemati?

O. Dolžni smo, zakrament svetega rešnjega Telesa prejemati, ker je Jezus Kristus razločno zapovedal prejemati ga, in ker ga je postavil zato, da bi nam živež bil za večno življenje.

P. Kedaj smo dolšni prejeti zakrament svetega rešnjega Telesa?

O. Po cerkveni zapovedi smo pod smertnim grehom dolžni vsaj enkrat v letu, in sicer o velikonočnem času, sveto rešnje telo prejeti.

P. Kedaj je še treba prejeti ta sveti zakrament?

O. Tudi v smertni nevarnosti je treba ta sveti zakrament prejeti, ker je popotnica v večno zveličanje. Cerkev tudi želi, da bi ga verni večkrat v letu prejemali, ker je duhovna jed in dušni živež.

P. Kedaj je otrokom potreba sveto rešnje Telo prejeti?

O. V kterem letu naj kak otrok prejme zakrament svetega rešnjega Telesa, tega ne more nikdo bolje odločiti, kakor starši in spovedniki, kteri naj lože presodijo in preskusijo, če je otrok v tem, kar mu je vedeti treba, dosti podučen, in će je, kakor gre, pripravljen.

P. Kterih gnad se vdeležimo, če sveto rešnje Telo vredno prejmemo?

O. Gnade, kterih se vdeležimo, če zakrament svetega rešnjega Telesa vredno prejmemo, so te:

1. Posvečujoča gnada se v nas ohrani in pomnoži.
2. Se z Jezusom na tanko sklenemo.
3. Mali grehi se nam odpustijo.
4. Naša duša se obvaruje prihodnjega hudega.
5. Hudo nagnjenje se v nas pomanjša.
6. Dobimo zastavo večnega življenja.

P. Kdo deli vernim zakrament svetega rešnjega Telesa?

O. Mašniki delé vernim zakrament svetega rešnjega Telesa; oni so redni delivci tega zakramenta.

P. Kaj mora storiti, kdor hoče sveto rešnje Telo vredno prejeti?

O. Kdor hoče zakrament svetega rešnjega telesa vredno prejeti, mora se k temu prav in skerbno pripraviti.

P. Kolikero je pripravljanje, kakoršnega je treba k vrednemu užitju svetega rešnjega Telesa?

O. Dvojno je pripravljanje, kakoršnega je k vrednemu užitju svetega rešnjega telesa treba; eno zadeva dušo, eno pa telo.

P. Kako se je treba na duši pripravljati?

O. Na duši se je treba pripravljati s čisto vestjo in pobožnim sercem.

P. Kaj se pravi, čisto vest imeti?

O. Čisto vest imeti, se pravi, vsaj brez vseh smertnih grehov, to je, v stanu posvečujoče gnade biti.

P. Kaj se pravi, pobožnega serca biti?

O. Pobožnega serca biti, se pravi:

1. Vero, upanje in ljubezen obuditi.
2. Zakrament svetega rešnjega Telesa moliti.
3. Hvaležno spominjati se smerti Jezusa Kristusa, komur na spomin je ta zakrament postavljen in nam zapovedano zauživati ga.
4. Ponižnost in druge keršanske čednosti, posebno pa ljubezen do bližnjega v sebi vnemati.

P. Kaj je treba zvečer pred svetim obhajilom storiti?

O. Na vredno prejetje svetega rešnjega telesa naj se kristjan vsaj prejšnji večer z molitvijo, s premišljevanjem, z branjem duhovnih bukev in pa s tem pripravlja, da se tudi dopuščenih veselic in kratkočasnost zderžuje.

P. Kako se moramo za sveto obhajilo na telesu pripraviti?

O. Da zakrament svetega rešnjega Telesa vredno prejmemo, moramo, kar telo zadeva, razun kake nevarne bolezni,

1. od polnoči tešč biti;
2. v čedni in spodobni obleki, in z največo spoštljivostjo k Gospodovi mizi pristopiti.

P. Kaj je treba storiti, kedar se pred svetim obhajilom očitna spoved moli?

O. Kedar se pred svetim obhajilom očitna spoved moli, moramo še enkrat žalost ali kès nad svojimi grehi obuditi.

P. Kaj je treba storiti, kedar mašnik ljudem sveto hostijo kažejo?

O. Kedar mašnik ljudem sveto hostijo kažejo, moramo jo ponižno moliti, in na persi terkati, rekoč: Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo, in ozdravljena bo moja duša

P. Kaj je treba storiti, kedar prejemamo sveto hostijo?

O. Kedar prejemamo sveto hostijo, moramo usta čedno odpreti. jezik na spodnje ustnice položiti, beli pert, če je pri rokah, pred se vzeti, in sveto hostijo prejeti in zaužiti, ne pa žvečiti ali dolgo v ustih imeti je.

P. Kaj je treba storiti, če se po svetem obhajilu daje vina piti?

O. Kjer je navada, da se po svetem obhajilu tudi vina piti daje sme se ga nekoliko pokusiti; toda nihče naj ne misli, da tisto vino je kri Gospodova ali da je potreba, pokusiti ga.

P. Zakaj se po svetem obhajilu vino daje?

O. Vino se v nekterih krajih po svetem obhajilu le zato daje, da bi se sveta hostija laglje použila in ust ne prijela; ko bi se pa vendar le prijela, jo je treba z jezikom, ne pa s perstom odločiti.

P. Kaj je treba po svetem obhajilu storiti?

O. Po svetem obhajilu moramo:

1. Jezusu Kristusu zahvaliti se za neskončno milost, ktero nam je skazal s tem, da se je ponižal k nam priti;
2. ponižno moliti ga;
3. darovati se mu;
4. prositi ga, da naj s svojo gnado vedno v nas ostane;
5. vero, upanje in ljubezen obuditi, in vse storjene dobre sklepe ponoviti;
6. njemu vse svoje dušne in telesne potrebe in težave potožiti.

P. Kako je treba posebno tisti dan svetega obhajila živeti?

O. Dan svetega obhajila je treba:

1. vsega postopanja varovati se in doma dobre dela opravljati, duhovne bukve brati in svoje misli zbrane imeti;
2. cerkev obiskati, in s posebno pobožnostjo moliti;
3. ogibati se, kar je mogoče, posvetnega hrupa.

Vvod.

Veliko ljubezen nam je Jezus skazal, ker je prišel z visokih nebes k nam na ta svet, nas učit in pot nam pokazat, po kterem tudi mi v nebesa priti znamo in moremo. Še večo ljubezen nam je On skazal, ko je za naše odrešenje toliko hudo terpel in na križu svoje življenje dal za nas. Nar večo ljubezen nam je Jezus pa s tem skazal, da nam je nar svetejši zakrament altarja postavil; ker je v tem zakramentu svoje lastno telo, svojo lastno kri našim dušam v življenje zapustil. To je celo morje ljubezni božje, ki ga nobena človeška pamet obsegla ne bo! Bilo je že slišati, da se je prijatelj za svojega prijatlja v veliko nevarnost podal in tudi svoje življenje daroval za njega. Bilo je že slišati, da je mati za svojega otroka življenje dala. Bilo je že slišati, da je skerben pastir za svoje ovčice smert storil. Da bi pa kdaj bil prijatelj svojemu prijatlju, ali mati svojemu otroku, ali pastir svojim ovcam svoje lastno meso in kri za jed in pijačo dal, tega pa še nikdar ni bilo slišati. In glejte! Jezus je pa vendar ravno to storil. V svetem obhajilu nas k svoji mizi vabi, in na tej mizi nam svoje lastno Telo, in svojo lastno Kri v jed in pijačo daje. Vse to se resnično zgodi, kolikorkrat k svetemu obhajilu pristopimo. Tam pri tisti nebeški mizi se za-

vživa Jezusovo meso in pije Jezusovo kri. In od te svete mize božje, od svetega obhajila vam danes govoriti želim. Razložil vam bom danes sledeče tri reči:

1. Kdaj moramo sveto obhajilo prejemati;
2. Kako se moramo pripraviti, da ga bomo vredno prejeli; in
3. Ktere velike gnade in dobrote mi tamkaj zadobimo od Jezusa.

Imeniten in potreben nauk za vsakega kristjana; toraj zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Kdaj moramo sv. obhajilu sprejemati?

„To delajte v moj spomin!“ tako je Jezus pri zadnji večerji govoril, ko je svojim učencem svoje lastno Telo in svojo Kri v podobi kruha in vina zavžiti dal. In kar je Jezus s temi besedami zapovedal, godilo se je tudi od nekdaj, godi se zdaj po celem keršanskem svetu, in se tudi godilo bo do konca svetá. Učenci Jezusovi so pogosto spreminjali kruh in vino v Jezusovo rešnje Telo in sveto Kri, in nju zavživali v spomin terpljenja in smerti Jezusove. Pa tudi drugim vernim so od tega nar svetejšega Jezusovega Telesa zavžiti dajali. Bere se, da so pervi kristjani vselej tudi se obhajali, kolikokrat so pri daritvi svete maše bili. In ker so tako pogosto presveto rešnje Telo zavživali, so pa tudi tako sveto živeli, da kolikor je bilo kristjanov, skoraj toliko je bilo tudi svetnikov. Pogosto sveto obhajilo je pervim kristjanom toliko moč in serčnost dajalo, da so tako lepo, pobožno živeli med seboj, kakor bratje in sestre Kristusa v sveti, keršanski ljubezni.

V poznejih časih pa, ko se je keršanska vera dalej po svetu razširila, je pa gorečnost, prejemati sv. obhajilo, začela pešati. Kristjani niso več tako pogosto k božji mizi pristopali. Nekteri so to sveto dolžnost dolgo časa čisto zanemarjali. Zatoraj je sveta katoliška cerkev zapoved dala, da morajo vsi kristjani vsako leto trikrat, in scer: o božiču, o veliki noči, in o binkoštih zakrament sv. rešnjega Telesa prejeti. Dolgo časa je pri tem ostalo. Ali mlačnost nekterih kristjanov je zmirom veča postajala. Nekteri še vsako leto enkrat svetega obhajila prejeli niso. Zategadel je mati katoliška cerkev v rimskem zboru leta 1215 pod papežem Inocencijem III. zapoved dala, da mora vsak veren kristjan obojnega spola vsako

leto nar manj enkrat in scer o velikonočnem času presveto rešnje Telo vredno prejeti. Kdor pa tega ne dopolni, se iz družbe katoliških kristjanov sam izklene, in če v tem stanu umerje, tudi v žegnano zemljo pokopan ne bo. To je zapoved matere katoliške cerkve, ki še dandanašnji za vse kristjane velja. Pa ne mislite, ljubi moji! da bi že zadosti bilo, po zapovedi svete cerkve samo enkrat v letu k svetemu obhajilu hoditi. Ta zapoved je dana samo za mlačne, lene kristjane. Dobri, goreči kristjani, ki jim je mar za svoje zveličanje, sami od sebe k božji mizi večkrat radi pristopajo, da se tamkaj združijo z Jezusom, s svojim nar boljšim prijatljem. In tudi mati katoliška cerkev želi, da bi se verni kristjani pogosto okoli božje mize zbirali, in s svetim rešnjim Telesom svoje duše redili za večno življenje. Tako pa tudi dobri kristjani delajo. Če se že vsak mesec ne zgodi, tako pa vendar o štirih kvatrih, ob praznikih Gospodovih in Marije device radi svete zakramente prejemajo in zavživajo Jezusovo rešnje Telo. Zakaj oni dobro vejo, kaj je Jezus sam govoril, rekoč: „Ako ne bote jedli od tega kruha, in ne bote pili od tega keliha, ne bote življenja v sebi imeli. Kdor pa jé moje Telo, in pije mojo Kri, ostane v meni in jaz v njem.“

Posebno je pa tudi dolžnost, sveto obhajilo v vsaki nevarni bolezni prejeti kakor popotnico v večno življenje. Pot v večnost je neznana in nevarna. Če pa Jezusa za tovarša imamo, kaj žalega se nam bati ni; srečno bomo v večnost došli, in tamkej bomo sprejeti v vesele prebivališča izvoljenih. Jezus sam nas tega zagotovi. On pravi: „Kdor moje meso jé in mojo kri pije, ima večno življenje, kedar umerje, in jaz ga bom obudil poslednji dan.“ Ali za to gnado, da bi zamogli tudi na zadnjo uro Jezusovo rešnje Telo vredno prejeti, v srečno večnost za popotnico, za to gnado moramo že zdaj prositi Jezusa vsak dan!

Sveto obhajilo moramo tedaj prejemati: a) o velikonočnem času; b) tudi večkrat med letom: večkrat ko Jezusa vredno prejemljemo, boljši je. c) Na smertni postelji za popotnico v večno življenje. In dolžnost je naša, sveto obhajilo zavživati, ker nam je Jezus sam to naročil. On pravi: „Resnično, resnično vam povem: Ako mesa Sina človekovega ne bote jedli in njegove kervi ne bote pili, ne bote življenja v sebi imeli.“ In kateri bi iz lenobe k tej sveti večerji ne hotel pristopiti, bil bi tudi od nebeške večerje enkrat izveržen. Da je tedaj sveta dolžnost, Jezusovo rešnje Telo večkrat preje-

mati, to vsak dober kristjan sam spozna. Pa potreba je tudi vedeti:

2) Kako se moramo pripravljati, da ta nar svetejši zakrament vredno in k svojemu zveličanju prejemljemo?

Kedar posveten kralj v kako mesto priti ima, je vse po koncu; cesta, po kteri se bo kralj pripeljal, se lepo poravna in osnaži, ulice ozaljšajo in z rožnimi venci prepletejo. Posebno skerbno se pa tista hiša lepo napravi in za prijetno prebivališče pripravlja, v kateri bo ljubljeni kralj nekaj časa prebival. Glejte, ljubi moji! če že ljudje toliko skerb imajo, posvetnemu kralju v svojem mestu lepo prebivališče pripraviti, koliko skerb moramo še le mi takrat imeti, kedar k svetemu obhajilu gremo, da Jezusu, kralju nebes in zemlje, v kamerci našega serca prav lepo, čedno in prijetno prebivališče pripravimo. Tudi k nam pride Jezus, nebeški kralj, prebivat, ko ga v zakramentu rešnjega Telesa zavžijemo. O kako veliko si moramo tedaj prizadevati, da Jezusa, ki ga spremlja brezštevilna truma nebeških angeljev, v čedno prebivališče sprejmemo, da ga vredno zavžijemo, in da bo Jezus zmirom s svojo gnado ostal pri nas!

Hočemo pa Jezusa v zakramentu rešnjega Telesa vredno prejeti, potreba nam je dveh reči: Moramo se a) na duši, in b) tudi na truplu k temu prav dobro pripraviti.

Dušna priprava pa zopet obstoji v dveh rečeh: a) v tem, da svojo vest vsega greha očistimo; in b) da svoje serce z lepimi čednostmi ozaljšamo. Pervo se zgodi, ako zakrament svete pokore vredno prejmemo in se v tej duhovni kopeli vsega dušnega madeža skerbno očistimo. Gorje pa tistemu, kateri bi se podstopil, le z enim smertnim grehom na svoji vesti k božji mizi se bližati; zakaj ne k zveličanju, ampak k svojemu pogubljenju bi tak človek Jezusa prejel! Zatoraj nas sv. apostelj Pavel tako skerbno opominja, da bi se pred svetim obhajilom vselej sami sebe prašali, ali smo zadosti čisti na svoji duši ali pa ne, ali smo vredni k tako sveti mizi pristopiti ali ne. Sv. Pavel tako govori: „Naj pa presodi človek sam sebe, in tako naj jé od tega kruha in pije od tega keliha. Zakaj kdor jé in pije nevredno, si sodbo jé in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega.“ Zatoraj se vselej čisto spovejmo vseh svojih grehov in postavimo se v stan posvečujoče gnade božje, ker le takrat, kedar je naša duša s svatovskim oblačilom

gnade božje oblečena, bo Jezusu, svojemu ženinu, dopadla, in ga vredno k svojemu zveličanju sprejela.

Kedar pa imeniten gospod v vašo hišo pride, ne bote samo pometli svoje hiše in jo osnažili vsega, kar je nečednega; gotovo jo bote tudi napravili z lepimi podobami in drugo pripravo, da imenitni gospod v vaši hiši lepo prebivališče najde. Glejte, ljubi kristjani! tako še tudi zadosti ni, da sv. spoved lepo opravimo in svoje serce vsega grešnega madeža očistimo; moramo ga tudi z lepimi čednostmi okinčati in ozaljšati, da Jezus v njem prijetno prebivališče najde, in rad v tistem prebiva.

Kedar se k svetemu obhajilu pripravljamo, moramo posebno sledeče čednosti v svojem sercu obuditi: a) Živo vero, da je Jezus pričujoč v zakramentu altarja. Živo si moramo pred oči postaviti, da je v tej sveti hostiji, ki jo zavžili bomo, ravno tisti Jezus cel in popolnoma pričujoč, ki se tamkej v nebesih znajde, kjer sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega. Molimo ga tedaj v ponižnosti. b) Moramo obuditi terdno zaupanje v neskončno zasluženje terpljenja in smerti Jezusa Kristusa. Le po njegovem neskončnem zasluženju upamo večno življenje doseči. c) Obudimo gorečo ljubezen do Jezusa; pa tudi pravo ljubezen do svojega bližnjega. Jezus nas je tako neskončno ljubil, da je svoje življenje dal za nas; ljubimo ga tudi mi iz serca celega; kakor sami sebe pa tudi vse ljudi, kakor brate in sestre v Kristusu. d) Živo si pa tudi Jezusovo britko terpljenje in smert na križu pred oči postavimo, kedar sveto rešnje Telo zavživamo. Zakaj ravno tistega Jezusa bomo v svetem obhajilu prejeli, ki je nekdaj terpel in na gori Kalvariji na križu umerl za nas. e) Obžalujmo še enkrat vse grehe celega življenja; zakaj le naši grehi so bili krivi, da je Jezus tako neizrečeno veliko za nas terpeti moral. f) Ponižajmo se globoko pred Jezusom. On je vsegamogočni Gospod in Bog; mi pa smo prah in pepel, červiči te zemlje; mi nismo vredni, da tako visok Gospod v naše serca priti hoče. Z ginjenim sercem govorimo tudi mi z evangeljskim stotnikom, rekoč: „O Gospod! jaz nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak le reci eno besedo, in moja duša bo ozdravljena.“ g) Moramo serčno, goreče poželjenje imeti po Jezusu, našem ljubem zveličarju! Tako bo duša pripravljena, tako lepo okinčana nevesta svojemu nebeškemu ženinu Jezusu naproti šla.

Pa tudi na truplu se moramo pripraviti, kedar k svetemu obhajilu gremo. Moramo zavoljo spoštovanja, ki smo ga Je-

zusu dolžni skazati, od polnoči pretečene noči tešč biti; moramo se pa tudi čedno in snažno obleči in z velikim zunajnim spoštovanjem božji mizi se bližati. In tako bomo na duši in truplu dobro pripravljeni Jezusovo rešnje Telo vredno prejeli, in svojo dušo nahranili za večno življenje.

3. Ktere velike gnade in dobrote nam pridejo iz vsakega vrednega obhajila? Po svetem obhajilu se nam a) posvečujoča gnada pomnoži in z Jezusom se na tanko sklenemo. Ko je sveta družina z božjim Detetom pred grozovitim Herodom bežala v Egipt, žejalo je Jezusa in Marijo nekega dne hudo, toda ni ga bilo studenca ondot v puščavi, kjer so takrat hodili. Tam memo pa pride dekla, ki obličja sicer ni bila lepega, pa serca bila usmiljenega. Na rami je nosila posodo z mlekom. Marija jo poprosi, da bi jej dala piti. Dobroserčna dekla nemudoma z ramen dene posodo, ter ponudi piti Mariji in božjemu Detetu. Med tem, da pijeta, dekla vedno gleda ljubeznjivega Deteta; po tem ga vzame v naročje, ter ga boža, objema, poljubuje, dokler se vsa vesela in zadovoljna spet naprej na pot ne odpravi. Dolgo potujoča pride do bistrega potoka. Da bi si prah in put oprala z obličja, sklone se nad potokom; ali glej čudo! v potoku zagleda podobo svojega obličja, ne več gerdega, kakoršnega je bila poprej, temveč lepega, ter podobnega obličju ljubeznjivega božjega Deteta, in v svojem sercu nič več ni občutila nobenega veselja do posvetnih nečimurnost, ampak je občutila goreče hrepenenje po nebeški domovini. Brez ozira na to, ali se je ta dogodba res dogodila tako, kakor je tukaj povedana, opominjam le, da nam ta pobožna pravljica prav lepo pred oči postavlja natanjčno zedinjenje Jezusovo z nami v svetem Obhajilu. Kakor je tej dobroserčni dekli Jezus svojo podobo vtisnil na obličje in spremenil mišljenje, hotenje in hrepenenje njene duše; ravno tako tudi nam pri svetem obhajilu vtisne svojo božjo podobo, ter spremeni našo dušo, da mu podobni postanemo. — Kako imenitno je tedaj to zedinjenje! Po tem zedinjenju, tako rekoč, božje postanejo vse naše misli, vse naše besede in vse naše djanja, ter imajo pred Bogom tako veljavo, kakor da so Jezusove misli, Jezusove besede in Jezusove djanja, ker Jezus v nas živi, in je moč njegove božje natore po nas razlita. b) Sveto obhajilo oslabi naše hude nagnjenja, in nas k vsemu dobremu poterdi: „Če Jezus v naše serca pride, pogasi vročino hudih strast in zaceli naše dušne rane," tako sv. Ciril govori. „Kdo bi bil brez pomoči tega božjega zakramenta kdaj v stanu, divji

poželjivosti zoperstati, ki je tudi po kerstu tako silna? Gotovo nihčer ne! „Zakaj če se vi moji bratje! tolikokrat in tako močno k jezi ne skušate; če vas grešna poželjivost ne premaga, ne smete se tega štimati, kakor bi to bilo delo vaše čednosti. Saj se vidi, koliko se jih vsak dan z jezo pregreši; koliko jih huda poželjivost premaga, da v gerde pregrehe zapadejo. Če ste pa vi vseh takih grehov prosti, se le temu božjemu zakramentu, kolikor vam največ mogoče je, hvaležni skazujte; in spoznajte se za dolžnike njegove prečudne moči, ki vas je toliko grehov obvarovala.“ Tako sveti Bernard govori. c) Sveto obhajilo pa ne oslabi samo hudega nagnenja, ampak nas tudi k vsemu dobremu močne stori. Tega nas sam Jezus zagotovi, ker pravi: „Jaz sem vinska terta, vi ste mladike; kdor ostane v meni, in jaz v njem, obrodi veliko sadu.“ Veliko dobrega tak človek stori, kateri Jezusovo Telo vredno zavžije. d) Sveto obhajilo zbriše odpustljive grehe in nas zavaruje, da v velike, smertne grehe ne zapademo. Cerkveni očetje terdijo, da nas sveto obhajilo tistih madežev, tistega malega zadolženja očisti, kar se iz človeške slabosti pregrešimo vsak dan. Pa tudi pred velikimi grehi nas zavaruje. To nam zopet sveti Bernard pričuje, ki pravi: „Dve reči dela ta skrivnost v nas: pervič pomanjša nagnjenje do malih grehov, in drugič stori, da v velike grehe ne pridemo.“ e) Sveto obhajilo nam je tudi zastava častitljivega ustajenja in večnega zveličanja. „Kdor moje meso jé, in mojo kri pije, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan,“ tako sam Jezus govori.

To so tedaj tiste velike gnade in dobrote, ki jih v svetem obhajilu zadobimo od Jezusa. Zatoraj se mu pa tudi po vsakem obhajilu za tiste lepo in priserčno zahvalimo!

Sklep.

Ko bi vas posvetni kralj na kosilo povabil, bi si to pač k veliki časti šteli, in z veseljem in velikim spoštovanjem bi k njegovi mizi prišli. Ali glejte! čudež ljubezni božje do nas! Nas je pa nebeški Gospod, kralj vseh kraljev, Jezus Kristus na kosilo povabil. Vsak čas nam je njegova hiša odperta, njegova miza zmirom pogernjena. In nebeška jed nam je tamkaj pripravljena. Angeljski kruh se nam deli. Jezusovo mesó se zavživa tamkaj in pije se njegova sveta kri. Oh radi in pogosto tedaj pristopajte, bratje in sestre moje! k tej sveti mizi;

z čistim in ponižnim sercem se tej sveti večerji bližajte, da bote Jezusa vredno zavživali in svoje duše redili za večno življenje! Kakor nježna nevesta po svojem ženinu zdihuje in mu na ženitvanski dan z veseljem naproti gre: tako naj tudi naša duša, ki je nevesta Jezusova, vselej po Jezusu serčno poželjenje ima; na dan vsakega svetega obhajila mu naj z veseljem naproti gre; z Jezusom združena vedno naj živi, dokler da jo bo čisti ženin Jezus na nebeško ženitovanje enkrat pripeljal! Amen.

LI. Keršanski nauk.

Od nevrednega obhajila.

P. Kaj stori, kdor vedama v smertnem grehu zakrament sv. rešnjega Telesa prejme?

O. Kdor prejme zakrament sv. rešnjega Telesa vedóč, da ima še kak velik greh nad seboj, se vnovič tako hudo pregreši, da si sam svojo sodbo in pogubljenje jé, in da kriv postane telesa in kervi Jezusa Kristusa.

P. Kaj mora tedaj pred sv. obhajilom storiti, kdor ima smerten greh nad seboj?

O. Kdor pred sv. obhajilom vé, da ima smerten greh nad seboj, mora iz serca kesati se greha, odkritoserčno spovedati se ga in še le, kedar zadobí mašnikovo odvezo, k sv. obhajilu pristopiti.

Vvod.

Govoril sem vam poslednjič od zakramenta presv. rešnjega Telesa. Ta sv. zakrament ima še več drugih imen. Imenujemo ga najsvetejši zakrament, ker človeka ne posvečuje le, kakor vsi drugi zakramenti, ampak ker je v njem Jezus, začetnik in predpodoba ali zgled vse svetosti; zakrament oltarja, ker se na oltarju spreminja kruh in vino v sv. telo in sv. kerv Jezusovo po božjih besedah, ki jih mašnik izreče; kruh življenja, ker duši večno, neminljivo življenje daje in ohrani; nebeški kruh, ker se nam v tem sv. zakramentu v živež daje Jezus, ki se je tudi Jezus sam

tako imenoval, ter rekel: „Jaz sem živi kruh, ki sem iz nebes prišel“; angeljsko jed ali angeljski kruh, ker se v tem zakramentu znajde Jezus, ki je angeljem najobilniše veselje, največa sladkost; Gospodova večerja ali sveta večerja, ker je Jezus veliki četertik pri zadnji večerji postavil ta sv. zakrament; Gospodova miza, ker nam v tem sv. zakramentu tako rekoč mizo pogrinja Jezus sam, naš Gospod, ter nas živi in redi z lastnim mesom in lastno kervjo; sveto hostijo ali daritev, ker ta sv. zakrament v sebi ima tistega, kteri se je na sv. križu za nas daroval, in se še zdaj vsak dan za nas daruje pri sv. maši; sveto popotnico, ker ta zakrament je jed in pijača našim dušam, da ostanejo zdrave, prihajajo močnejše, in da tako srečno potujemo proti večnosti. Pa tudi zato se ta sv. zakrament imenuje sv. popotnica, ker ga verni bolniki z odhodom tega sveta prejemajo, da zadobivajo večo moč, lagleje prestati zadnje težave, lagleje premagati zadnje skušnjave, in priti pred Boga z večim zaupanjem; in sveto Obhajilo, ker kristijani pri vživanju tega sv. zakramenta obhajajo velike skrivnosti: obhajajo spomin Jezusovega terpljenja in njegove smerti; spomin večne sprave ljudi z Bogom, spomin Jezusovega od smerti vstajenja in vnebohoda tudi po človeški natori; spomin, da jim je Jezus zaslužil večno življenje duše in telesa, in jim poterdil upanje, da bodo od smerti vstali, in večno z Jezusom prebivali v nebesih.

Pa tudi velike so gnade in dobrote, ki jih človek dobiva, kedar ta sv. zakrament vredno prejame. Pa zgoditi se more, da človek nevredno prejame ta sv. zakrament ali da stori nevredno obhajilo. Od nevrednega obhajila vam danes govorim in razkladam te-le prašanja:

1. Kdo stori nevredno obhajilo?
2. Ali je nevredno obhajilo velik greh ali velika nesreča?
3. Kaj nam je toraj storiti? Poslušajte!

Razlaga.

1. Kdo stori nevredno Obhajilo? To stori človek, ki zakrament presv. rešnjega Telesa prejame, pa se ne nahaja v stanu posvečujoče gnade božje, in ima kak smerten greh nad seboj. Po nevrednem prejme tedaj sv. obhajilo kristijan, kteri pri spovedi sv. odveze ni prejel, in vendar le pristopi k božji mizi. Po nevrednem prejme sveto obhajilo kristijan,

ki nalašč pri spovedi zamolči kak smerten greh, in se vendar le prederzne iti k angeljski mizi. Po nevrednem prejme sv. obhajilo kristijan, kteri ima slepo vest, in svoje nevrednosti ne pozna po lastnem zadolženju. Znajde se jih namreč veliko, kteri videti nočejo, v čem kerščanska pravica obstoji, in jim tudi mar ni zvedeti, kako se po kerščansko živí. Znajde se jih ne malo, po hinavščini, napuhu, lakomnosti in drugem hudem poželjenju zapeljanih; ne malo tudi takih, ki v svojih grehih nepoboljšani živijo, prave žalosti nad grehom nimajo, ne terdnega sklepa, greh zapustiti, kedar k spovedi hodijo, in se vendar le odveze vrednega štejejo, in zaupljivo stopijo k sv. obhajilu, ker menijo, da so že za odpuščanje grehov opravili vse s tim, da so se le spovedali svojih grehov. Iz takih in enakih zmot se izhajajo nevredne obhajila, ki jih božje ropе imenujemo. Toda vse take zmote nimajo izgovora pred Bogom.

Močno se je bati, da je nevrednih obhajil veliko. Že pri zadnji večerji, kedar se je pervikrat delilo sv. obhajilo, se je med enajstimi pobožnimi učenci znašel eden hudoben, ter Judež izdajavec, ki je po nevrednem prejel zakrament presvetega rešnjega Telesa. Tudi sv. Pavel govori od nevrednega obhajila, in pravi, da zavoljo njega je med Korinčani veliko slabih in bolnih, in jih veliko spi, ter boleha in umira. — In ako dandanes vidimo med nami toliko grešnega življenja, toliko slabih zgledov, toliko hudih navad, toliko strupenega pohujšanja, toliko sovraštva do križa Kristusovega, nasproti pa prave, resnične pokore tako malo: kaj bomo iz vsega tega sklenili? Kaj drugega, kakor to, da se je prav močno bati, da je dandanes veliko — veliko nevrednih obhajil in božjih ropov.

2. Ali je nevredno obhajilo velik greh in velika nesreča? Se ve da in sicer zavoljo tega:

a) Ker se kristijan z nevrednim obhajilom pregreši kar naravnost nad Jezusom Kristusom samim, svojim Gospodom in Bogom. Drugi grešniki se ne pregrešé tako naravnost nad Jezusom, kakor se pregreši človek, ki se po nevrednem obhaja. Drugi grešniki se pregrešé le nad stvarmi, ki jih je z Očetom in sv. Duhom vred vstvaril Jezus, naš Gospod in naš Bog, ker teh stvari božjih ne obračajo prav, ne obračajo po Jezusovi volji in zapovedi. Zapravljivec, postavim, se pregreši nad premoženjem, kterega mu je Bog dal, ker ga božji volji nasproti ponidoma zapravlja. Napuhnjenec se pregreši nad svojim bližnjim, ker ga prezira in na nič deva, da bi sebe

povzdigoval. Enako se tudi togotnež in nečistnik pregrešita nad bližnjim, ker se pervi išče nad bližnjim znositi in ga v škodo pripraviti, drugi pa se ga hoče poslužiti v to, da bi vgodil svojemu hudemu poželenju. Kdor pa po nevrednem prejme sv. obhajilo, kar naravnost se pregreši nad Jezusom samim, svojim Gospodom in Bogom, ki ga prejme v svoje nečiste usta, sprejme v svoje z grehi omadeževano serce, ter po besedah sv. Pavla Sina božjega potepta, in ognjusi kri zaveze, po kteri je bil posvečen.

b) Ker se kristijan z nevrednim obhajilom pregreši nad Jezusom, svojim največim dobrotnikom. Jezus v svoji neskončni ljubezni nam ni mogel dati nič imenitnišega, po svoji neskončni modrosti nam ni vedel dati nič boljšega, in po svoji vsemogočnosti nam ni mogel dati nič svetejšega memo tega, da nam je samega sebe v jed in pijačo zapustil. In tega svojega najboljšega, najdobrotljivejšega Jezusa kristijan žali, da ga ne more hujše, ter ga po nevrednem Obhajilu sili v svojo nevredno serce, napolnjeno z grehom, kterega Jezus najhujše sovraži. Iz sv. pisma vemo, da so pobožnega kralja Davida zadele različne nadloge, mnogotere britkosti; pa nobena ga menda ni sklela in bolela tako močno, kakor ga je sklela in bolela ta, da se je Ahitofel, kterega je imel dosihmalo za svojega najvernišega prijatelja, podal med Davidove nasprotnike, ter potegnil za hudobnim Absalonom, ki se je bil vzdignil nad lastnega očeta kralja Davida. Britko se je zavoljo te nezgode David potožil, rekoč: „Ko bi me bil preklinjal moj sovražnik, bil bi se ve da prenašal; in ko bi bil on, ki me sovraži, veliko zoper me govoril, bil bi se kje skril pred njim.“ Tega pa ne morem prenašati, da si se zoper mene vzdignil „ti, človek z menoj ene misli, moj vodnik in moj znanec, ki si z menoj sladke jedi užival, in sva v božjo hišo skupaj hodila.“ Obernimo to prigodbo na kristijana, ki po nevrednem prejme sveto obhajilo. Ali ne ravna tak kristijan še vse gerši, kakor je ravnal nezvesti Ahitofel? Se mar ne bo Kristus britko nad njim pritožil: „Ako bi mi to osramotenje naredil moj sovražnik, kak nevernik, kak Jud ali Turek, bi že bilo to neznano veliko osramotenje; ali koliko veča je še le hudobija, kedar me s takim osramotenjem žali moj ljubljenec, moj prijatelj, kristijan, katoličan!“

c) Ker se z nevrednim obhajilom nečast stori Jezusovemu najsvetejšemu telesu. To je tisto sveto telo, s kterim se je sklenil Jezus, pravi živi Bog, druga božja oseba v presveti Trojici.

To je tisto sveto telo, ktero se je na sv. križu v odpuščanje naših grehov darovalo v klavni dar. To je tisto presveto telo, kterega je Jezus v svojem vnebohodu seboj vzel v nebesa, ter ga posadil na veličastni sedež ob božji desnici, da ga molijo angelji in izvoljeni božji v nebesih. In glejte, tega presvetega telesa ne razloči od druge jedi obhajanec, kedar gre v smertnem grehu k sv. obhajilu. Res brezbožno je ravnal tisti neverski cesar, ki je na Kalvarski gori postavil podobo nečiste žive (venere), in celo na Zveličarjev grob podobo malika peruna (jupitra). To je bila res velika hudobija; ali vem vam še za večo, in ta je: nevredno obhajilo. — Strašne so bile tiste bogokletne dela, s kterim je grozopolna Francoska prekucija ob koncu pretečenega stoletja ves svet v strah pripravila. Brezbožni trinogi so oskrunjevali tempeljne Gospodove, ter jih spreminjali v gledišča, so tabernakeljne razbijali, sv. posode onečastovali, in namesto božjih podob so nesramne ženske postavljali na oltar. O kolika hudobija! pa poznam vendar še večo, in ta je: nevredno obhajilo. — Strahu in grozepolna je povest, ktera se pripoveduje od nekega juda, ki si je, ne vem kako, poskerbel posvečeno hostijo. Sv. hostijo dobi, in jo razbode z majhnim nožičem; ali glej čudo! iz rane se prikaže kri. Ko to vidi, še hujše zdivja, ter še enkrat zabode hostijo, in še enkrat kri priteče iz rane. Verže jo v ogenj, pa v ognju ne zgori. Predre jo z mečem, in verže v kotel v vrelo vodo, in voda se zrudeči od svete božje kervi, tekoče iz ranjene hostije. Oj strah in groza nad toliko hudobijo; ali glejte, nevredno obhajilo je še veča hudobija! Kristijan, ki se po nevrednem obhaja, ne postavlja nedolžnega božjega Jagnjeta med neme, mertve malike, ampak ga dene med žive malike svojih strast. Ude trikrat sv. Boga združi z udi, vdanimi najostudnejšim navadam. Nečiste ustnice se dotikajo tistega, ki ga je sama čistost in svetost; in jezik, ki je poprej hudega duha prenašal, da s sv. Avguštinom povem, nosi zdaj božjega Sina! — O starodavnem času je nek trinog žive in zdrave ljudi navezovati dal na merliče, že na pol trohnele; ti pa o grešnik! nakleneš Jezusovo deviško telo na svoje nagnjusno telo, vse trohnelo in smradljivo od greha; in to storiš, kolikorkrat koli po nevrednem greš k sv. obhajilu. O hudobija, da je ni kmalo veče!

d) Kako velika hudobija da je nevredno obhajilo, nam sv. Pavel s temi besedami na znanje daje: „Kdor koli tedaj bo nevredno jedel ta kruh, in pil kelih Gospodov, kriv bo te-

lesa in kervi Gospodove," to je: je tako zadolžen, kakor da bi bil Gospoda umoril, in kri Gospodovo prelil. Strašne so te besede, pa resnične. Kajn je zavratno umoril svojega nedolžnega brata Abeljna, in je bil kriv nedolžne kervi. Judež Iškarjot je Jezusa Judom prodal za trideset srebernikov, in je bil kriv nedolžne kervi Jezusove, kakor je sam govoril rekoč: „Grešil sem, ker sem nedolžno kri prodal!" Judje so primorali oblastnika Pilata, da je v smert obsodil pravičnega Jezusa, in so bili krivi presvete kervi Jezusove, ktero so sami nad seboj sklicevali, rekoč: „Njegova kri naj pride nad nas in nad naše otroke." Vsem tem hudobnežem, glejte! sv. Pavel prišteva tiste, kteri v smertnem grehu prejemajo Jezusovo telo in kri; zato pravi, da „so krivi telesa in kervi Gospodove." Med judi, Jezusa križalšimi, in med kristijanom, po nevrednem obhajanim, je razloček le ta, da so judje Jezusa križali na Golgoti, na mestu mertvaških glav; kristijan ga pa križa v svojem sercu. Temu, kar sv. Pavel uči, priterdujejo z enim glasom tudi sv. cerkveni očetje. Po nauku sv. Ciprijana se kristijan, ki po nevrednem prejme sv. obhajilo, „nad Gospodovim mesom pregreši ravno tako, kakor da bi Gospoda umoril, in njegovo kri pil." Sv. Krizostom pa pravi: „Gorjé nezvestim judom, ki so križali našega Gospoda Jezusa Kristusa; ali veliko bolj gorjé še le njemu, kteri ga nevredno prejme v sv. zakramentu!

e) Da je nevredno Obhajilo res velik greh in velika nesreča, posname se tudi še iz kazen, s kterimi je Bog že od nekdaj zavoljo nevrednega Obhajila ljudi tepel na telesu in na duši, kakor nam to sv. pismo spričuje in sveti cerkveni očaki pripovedujejo.

Naj najpoprej od telesnih kazen kaj v misel vzamem! Sv. Pavel pravi: „Zato (zavoljo nevrednega obhajila namreč) je med vami veliko slabih in bolnih, in veliko jih spi," to je: umira. S temi besedami sv. Pavel zadosti jasno na znanje daje telesne kazni, ki so nevrednemu obhajilu za petami. Pa tudi cerkveni učeniki nam jih opisujejo v mnogih zgledih. Sv. Bernard je enemu svojih tovaršev zavoljo nekega skrivnega greha prepovedal iti k sv. obhajilu. Ker je pa velik praznik bil, bilo je tega nesrečnega človeka sram zaostati, kedar so drugi šli k sv. obhajilu, in tedaj se prederzne, ter gre brez sv. odveze, v smertnem grehu k sv. obhajilu. Ali glejte, kaj se zgodi! Sv. hostija je sicer v usta prejel, ali zavžiti je nikar ni mogel. Zdaj se zave svoje hudobije, jo spozna, in

jo serčno obžaluje. Po skončanem opravilu gre k svetemu Bernardu, mu ves skesan razodene, kaj je storil, in kaj se mu je prigodilo. Sv. Bernard, ko vidi vsega skesanega, mu da sv. odvezo; in zdaj je zlahkoma zavžil sv. hostijo — Sv. Ciprijan pripoveduje od ženske, ktera je poprej vživala nekoliko jedi malikom darovanih, po tem pa se podala k sv. obhajilu; toda sv. obhajilo jej ni bilo dušna hrana, ampak strup, kajti kri Kristusova jej je obtičala v goltancu, in ni šla naprej v želodec, dokler ni žene vdušila. Po vsem životu se je začela žena tresti in neznano zvijati, dokler se ni na zemljo zgrudila in dušo spustila. Pregreha, ktero je bila zamolčala, je kmalo na dan prišla, ter prejemala zasluženo kazen.

Še vse hujše so kazni, ki iz nevrednega obhajila izvirajo za dušo. Iz nevrednega obhajila namreč izvira, da človek oterpne, obupa, in na zadnje se večno pogubi.

Iz nevrednega obhajila izvira, da človek oterpne. Gotova resnica je, da se bo človek, kteri se ne boji božjega Sina zaničevati in njegove kervi z nogami teptati, še manj bal zaničevati in prelamlati njegove zapovedi, in z nogami taptati njegovo sveto voljo. Njegovo serce bo vedno pripravljeno za vsako hudobijo. Nobena pregreha mu ne bo prevelika, nobena nesramnost prenesramna; kajti le prekmalo bo pregreha nadvladala, glas vesti prevpila, červa vesti zadušila, vse jezove sramožljivosti prederla, mu ves strah božji iz serca prepodila. Ako mu žugaš s peklom, mu je, kakor da ga hvališ zavoljo njegovih hudobij; ako mu nebesa obetaš, mu je, kakor da ga hočeš za norca imeti, kajti oterpnjen je, in marsikterikrat še sam ne ve, in se ne zave, da je oterpnjen.

Nevredno obhajilo pripravi tudi, da človek obupa. Kedar pobožnega človeka na tem svetu stiskajo križi in težave, tolaži se s prihodnjim življenjem, tolaži s tim, da bo po smerti prišel v nebesa, kjer ne bo ne križev, ne težav, ne britkosti, ne terpljenja, ampak le veselje vedno in večno. S takim upanjem pa se ne more tolažiti kristijan, ki se je po nevrednem obhajal, ter se pregrešil nad drago kervjo Jezusa Kristusa, božjega Sina, kakor so se pregrešili judje, ki so ga na križ pribili; ker mu sveta vera pravi, da mu nevredno obhajilo ne bo zaleglo v zveličanje, temveč v pogubljenje; toraj se ni čuditi, da na zadnje sam nad seboj obupa in nad svojim zveličanjem. Prežalosten zgled imamo nad nesrečnim Judežem Iškarjotom. Kakor hitro je Judež po nevrednem zavžil sveto rešnje Telo pri zadnji večerji, šel je satan v njega, ter ga je

popolnoma spravil pod svojo oblast. In zdaj mu ni več dalo blizo Jezusa ostati; od satana gnan dalje derví, da bi zveršil grozepolno hudobijo, ter izdal Jezusa, svojega nebeškega učenika. Oterpnjen, ki je bil, ne posluša več svoje vesti, se ne zmeni več za preobilno ljubezen, ktero mu je Jezus skazoval; le naprej in naprej dirja po pregrešnem potu, dokler ne pride do konca. Zdaj se mu oči odpró, pa le v njegovo nesrečo. Smertna sodba, sklenjena nad nedolžnim Jezusom, kterega je izdal njegovim sovražnikom, mu vest teži, kakor bi ležal mlinski kamen na njej; ne da mu dihati, ne da mu živeti; le v obupnost ga goni, dokler vervi ne vzame, in se obesi. Tako je sklenil Judež, ki se je pervi po nevrednem obhajal. In tako jih sklene mnogo, ki za Judežem hodijo, za Judežem pobirajo stopinje.

Najstrašnejša kazen nevrednega obhajila pa je večno pogubljenje, v kterega bo precej po smerti veržena duša, po poslednji sodbi pa pahnjeno tudi telo. Sv. obhajilo je pravičnim življenje, grešnikom pa smert. Sv. Pavel pravi: „Kdor nevredno jé in pije, sodbo si jé in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega.“ Nekdanji Atenci so imeli navado, da so hudobnežem, ktere so v smert obsodili, smertno obsodbo spisano dali, in so jo morali obsojenci pogoltniti v znamenje, da je obsodba neprekliljiva. Tej obsodbi podobna je obsodba kristijana, ki se božjeropno obhaja; njegova obsodba namreč je tako rekoč s Kristusovo kervjo zapisana v njegovo dušo in njegovo telo; zapisal pa si jo je sam z nevrednim Obhajilom. Ko tedaj sv. Pavel pravi: „Kdor nevredno jé in pije, sodbo si jé in pije“, hoče s tim na znanje dati, da za takega človeka, kteri po nevrednem prejema sv. obhajilo, ni več upanja, da bi kdaj zveličan bil. L. 1833 se je spovedal v Kohinkini mlad človek, pa zamolčal je naglavni greh. Po spovedi gre hitro k sv. obhajilu. Pa glejte! božja roka ga zadene. On začne noreti, letí iz cerkve in divja po pustih krajih in gorah in zmiram vpije: „Jaz sem Judež, jaz sem Jezusa izdal!“ Opominjajo ga spokoriti se, pa vse zastonj. Zmiram vpije: „Jaz sem Judež, sem Jezusa izdal!“ Tako živi in tudi umerje. Dopolnile so se nad njim strašne besede: „Kdor nevredno jé Jezusovo meso, si jé sodbo.“

3. Kaj nam je toraj storiti? Nevredno obhajilo je strašen greh in velika nesreča. Oh usmiljeni Bog nas tega obvaruj! Kaj nam je toraj storiti? To nam je storiti, kar nas sv. Pavel uči, rekoč: „Naj toraj človek sam sebe pre-

sodi, in tako naj jé od tega kruha, in pije od keliha.“ Naj se toraj nikoli ne prederzne brez sv. odveze iti k svetemu obhajilu; ravno tako tudi nobeden ne, kteri bi bil na spovedi kak smerten greh zamolčal. Grešnik naj se resnično spokori poprej, preden gre k sv. obhajilu, dokler ni vreden; in naj nikar ne moti in ne nadležuje spovednika za odvezo in za sv. obhajilo, zato da bi se lagleje spreobernil. Kaj ne veš, o kristijan! da toliko časa sv. obhajila vreden nisi, dokler se ne spreoberneš; in da, če ga prejmeš, ga po nevrednem prejmeš? Kaj ne veste, kaj pravi sv. Pavel v ozir tega? On pravi: „Ne morete keliha Gospodovega piti, in keliha hudičev; ne morete mize Gospodove deležni biti, in mize hudičeve.“ Toraj se mora kristijan poprej resnično spokoriti, potlej še le naj zaupljivo pristopi k božji mizi.

Nihče naj ne obupa, marveč naj se v duhu verže usmiljenemu Jezusu pred noge, naj milo objokuje razžaljenje, ki ga je Jezusu storil, naj opravi čisto spoved, naj svoje zaupanje zastavlja v neskončno zasluženje Jezusa Kristusa in v njegovo milost; saj je Jezus neskončno milostljiv in vsegamogočen, in lahko da gnado, ktera zamore spokoriti in zveličati celo najhujšega grešnika. Sam namreč pravi po svojem preroku: „Kakor resnično jaz živim, pravi Gospod: Nočem smerti hudobnega, temveč da se hudobni verne s svojega pota in živi.“

Sklep.

Nevredno obhajilo je najstrašnejši greh in največa nesreča; to, mislim, ste danes spoznali. Zatoraj opominja sv. Pavel: „Človek naj presodi sam sebe, in potem naj jé od tega kruha;“ in v starih časih je diakon pred sv. obhajilom resnobno klical: „Sveto je za svete!“ Ne zabite toraj nikoli, kar sem vam povedal od tega, kako se naj človek pripravi, da vredno prejame presv. rešnje Telo. Da le storimo, kolikor premoremo, vse uno pa spregleda in dodeli neskončna milost božja. Stopimo prav pripravljeni k mizi božji, in naša duša bo ozdravljena; sveto obhajilo nam bo k večnemu življenju! Amen.

LII. Keršanski nauk.

Od zakramenta sv. pokore.

P. Kaj je zakrament sv. pokore?

O. Zakrament sv. pokore je zakrament, v kterem za to postavljeni mašnik namesti Boga grešniku po kerstu storjene grehe odpusti, ako se jih skesano in do čistiga spové, in tudi resnično voljo ima poboljšati se in pravo pokoro delati.

P. Kdo je postavljeni mašnik?

O. Postavljeni mašnik je tisti, kteri je od svojega škofa za spovedovanje odločen.

P. Koliko grehov se more odpustiti v zakramentu sv. pokore?

O. V zakramentu svete pokore se morejo odpustiti vsi, tudi največi grehi.

P. Komu je zakrament sv. pokore potreben?

O. Ta zakrament je potreben vsem, kteri so po svetem kerstu smertno grešili.

P. Kaj dobimo v zakramentu sv. pokore?

O. V zakramentu sv. pokore zadobimo: 1. odpuščanje grehov, 2. odpuščanje večne kazni, 3. gnado božjo, 4. mir vesti.

P. Kaj se pravi pravo pokoro delati?

O. Pravo pokoro delati, se pravi, poverniti se k Bogu, od kterega smo se bili z grehom odvernili, svoje grehe sovražiti, se jih resnično kesati, se jih spovedati, in za-nje zadostovati.

Vvod.

Besedo „pokora“ večkrat slišite. Ta beseda ima trojni pomen. Pokora pomenja čednost, ktera v tem obstoji, da človek svoje grehe spozna, se jih kesa, jih sovraži, jih nič več ne ponavlja, Bogu in bližnjemu za-nje zadostuje in terdno upa, da mu bo Bog grehe odpustil po neskončnem usmiljenju. — Pokora drugič pomenja tudi tiste dobre dela, ki jih spovednik grešniku pri spovedi naloži, kar se tudi imenuje zadostenje. — Tretjič, pokora pomenja zakrament sv. pokore.

Pokora kot čednost je vsakemu človeku, ki hoče odpuščanje grehov zadobiti, neobhodno potrebna; to nam priča sv. pismo stare in nove zaveze. Kolikorkrat se govori od odpuščanja grehov, vselej je tudi pokora zraven. (Adam in Eva, Ninivljani; — Janez Kerst. je oznanoval pokoro; Magdalena, Peter, desni razbojnik).

Akoravno pa nam je čednost pokore v odpuščanje grehov neobhodno potrebna, to je: grešnik, ki hoče odpuščanje grehov zadobiti, mora biti spokornega duha: vendar čednost pokore sama še ni zadosti; potreben je še vsakemu grešniku zakrament sv. pokore. In od tega zakramenta se bomo učili. Stavim danes te-le vprašanja:

1. Kaj je zakrament sv. pokore?
2. Ali je zakrament sv. pokore pravi zakrament?
3. Ktere gnade ali dobrote deli zakrament sv. pokore? in
4. Komu je treba zakrament sv. pokore sprejeti? Pripravite se!

Razlaga.

1. Kaj je zakrament sv. pokore? Je zakrament, v kterem pooblaščeni mašnik na božjem mestu grešniku po sv. kerstu storjene grehe odpusti, če se jih skesano in popolnoma (do čistega) spove, in tudi resnično voljo ima, se poboljšati, za grehe zadostovati ali pravo pokoro delati.

2. Ali je zakrament sv. pokore pravi zakrament? Pri zakramentu sv. pokore se nahajajo vse tri k vsakemu zakramentu potrebne reči, toraj je pravi zakrament.

a) Vidno znamenje. Vsi po kerstu ali od zadnje spovedi storjeni grehi, grešnikova grevenga, spoved in zadostovanje so pervi del vidnega znamenja; drugi del pa so besede, s kterimi mašnik grešniku odvezo grehov podeli.

b) Nevidna gnada. Ktera je pa ta nevidna gnada? Ta nevidna gnada, kakor bo pozneje bolj razločno povedano, obstoji sosebno in pred vsem drugim v odpuščanju grehov. Ako se namreč grešnik svojih grehov skesano in do čistega spove, odpusti mi pooblaščeni mašnik na božjem mestu grehe. Beseda „odpusti“ se mora tukaj kar naravnost v pravem pomenu razumevati; kajti mašnik grešniku ne daje samo na znanje, da mu je Bog odpustil njegove grehe, ampak mašnik grešniku grehe zares in resnično odpusti. Glejte, mašnik v spovednici ne sedi in ne dela le kar človek, temveč kar nadomestnik božji; mašnik v spovednici nadomestuje Jezusa Kristusa, ter dela in opravlja to, kar je Jezus Kristus sam večkrat delal, dokler je vidno živel tukaj na zemlji. Kakor je namreč Jezus Kristus grešnikom njihove grehe resnično od-

puščal, in jim ni le samo na znanje dajal, da jim jih je odpustil Bog, njegov nebeški Oče; ravno tako tudi spovednik ne daje le samo na znanje, da so temu ali unemu grešniku grehi odpuščeni, ampak mu jih resnično odpusti. Ta resnica se opira in je zastavljena na določne besede Zveličarjeve, ki jih je govoril svojim apostelnom, rekoč: „Resnično, vam povem, karkoli bote zavezali na zemlji, zavezano bo tudi v nebesih; in karkoli bote razvezali na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih.“ In na drugem mestu pravi: „Prejmite sv. Duha. Kterim bote grehe odpustili, odpuščeni so jim; in kterim jih bote zaderžali, zaderžani so jim.“ Vidite, kako natanko in določno Kristus tukaj govori, da apostelnji in njihovi nasledniki res in resnično zamorejo grešnikom grehe odpuščati. Odpuščenje grehov pa, ki ga mašnik na božjem mestu grešniku da, je nevidna reč, ter taka reč, ki je nevidno za telesne oči, ampak se le znotraj in nevidno zveršuje v grešnikovi duši.

c) Postavljenje po Jezusu Kristusu. On je zapovedal, da se morajo grešniki grehov spovedati. Rekel je namreč: „Kterim bote grehe odpustili, odpuščeni so jim; in kterim jih bote zaderžali, zaderžani so jim.“ S temi besedami je Jezus apostelnje in njihove naslednike naredil duhovne sodnike, kteri naj bi ljudem grehe ali odpuščali ali zaderžali. Da bo pa sodnik pravično sodbo storil in izrekel nad kakim človekom, mora natanko vedeti, kaj je človek storil. Ako tega ne ve, ne more prav soditi, in ne more prav vedeti, ali bi človeka obsodil, ali bi ga spustil. Ravno zato pa tudi vsak modri sodnik poprej natanko preiskuje tisto reč, zastran ktere mu je soditi; po tem še le sklene sodbo. Ravno tako morajo tudi spovedniki poznati dušni stan grešnikov, da vedó o njem prav soditi. Ker so pa grehi skrivna, v sercu tičeča reč, jih mašniki, ki niso vsegavedni, ne morejo vedeti drugače, razun da jim jih grešniki sami razodenejo, ali da se jim grehov posamezno spovedó. Mašniki kar sodniki so, kakor bo pozneje še posebej povedano, tudi dolžni, grešnikom nakladati pokoro ali pokorila. Te pokorila morajo biti, kolikor je mogoče, z grehi v pravem razmirju, in morajo ob enem grešnika obvarovati, da v greh nazaj ne pade, in mu pomagati, da se resnično poboljša. Mašnik bi pa nikakor ne bil v stanu spokornikom nakladati primerno pokoro, ako bi se mu grešniki svojih grehov posamezno ne spovedali.

Za to resnico, da se je treba grehov posamezno spovedovati, stoji in svojo besedo zastavlja tudi vse ustno izročilo začemši

od apostoljskih časov do današnjih dni. Da so se verniki spovedovali že o apostoljski dobi, naznanja nam apostoljsko djanje, v kterem beremo tako-le: „In véliko vernih je prišlo, in so se izpovedali in oznanili svoje dela.“ Ravno to poterdujejo tudi besede sv. Klemena Rimljana, ki je kar mučenec umerl krog leta 100, tedaj kmalo potem, ko je sv. apostelj in evangelist Janez šel iz tega sveta. Ta sv. mož piše in pravi: „Kdor je skerben za svojo dušo, nikar ne sramuje se, predstojniku (škofu) obtožiti se svojih grehov, da se posvečenje od njega prejme.“ In kakor so se verniki spovedovali že v apostoljskih časih in v pervem stoletju, spovedovali so se tudi v drugem veku in v naslednjih stoletjih. Tega še celo krivoverni Martin Luter ni mogel vtajiti; marveč je rekel: „Ni dvomiti, da je spovedovanje grehov potrebno in od Boga zapovedano.“ Tudi sloveči protestant Leibnic govori od spovedi in pravi: „Ne more se ugovarjati, da ta naprava ni zares le naprava božje modrosti.“

3. Ktere gnade ali dobrote deli zakrament sv. pokore? Zakrament sv. pokore deli: a) Grehi ki jih kdo stori po sv. kerstu, se odpuščajo v zakramentu sv. pokore. Naš Gospod in Zveličar je namreč zakrament sv. pokore postavil ravno zato, da bi zamogli rešeni in zveličani biti tudi tisti, ki so se po sv. kerstu smertno pregrešili in so zgubili posvečujočo gnado božjo. Besede Jezusove: „Kterim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni,“ veljajo za vse grehe sploh brez razločka in brez ozira na njihovo velikost ali njihovo število. Ako bi bil tedaj kdo še toliko in še tako hudo grešil, vendar le vsemu temu vkljub obupati ne sme; ena sama dobro opravljena spoved, mu zamore odpuščanja preskerbeti pri Bogu. Sv. Ambrož piše: „Bog ne dela nobega razločka, temveč je svoje usmiljenje obljubil vsem ljudem, in je svojim mašnikom oblast dal, odpustiti vsak greh brez vsega razločka.“

b) Odpuščanje večnih in deloma tudi časnih kazen. Kdor bi storil kak smerten greh, zaslužil bi si večno kazen v peklu; in ako v smertnem grehu umerje, res ga tudi ta huda kazen zadene, za vekomej je zaveržen in pogubljen. Ta kazen pa, glejte, ta kazen večnega pogubljenja se v zakramentu sv. pokore z grehom vred vselej odpusti. Ako bi bil ta ali uni s svojimi grehi sto in stokrat si pekel zaslužil, rešen in osloboden bo od kazni, kakor hitro dobro spoved opravi, in mu mašnik da sveto odvezo; kajti ker je z grehi vred zbrisano njegovo zadolženje, zbrisana mu je ob enem tudi kazen

V tej reči si je ravno taka, kakoršna je s plačevanjem kakega dolga; plačevanje dolga namreč se nič več ne zahteva, kedar je oni, kteremu je dolg, iz dobrote dolžno pismo raztergal in zavergel. Gospod Bog je to odpuščanje obljubil z razločno besedo, ter rekel po preroku Ecehielu: „Nočem smerti grešnikove, ampak da se spokori in živi.“

Časne kazni pa, ktere bi morali terpeti ali na tem svetu ali na unem svetu v vicah, nam zakrament svete pokore ne odpusti popolnoma, ampak le deloma in po nekolikoma. Tega pa ne smemo pripisovati zakramentu sv. pokore, kakor da bi ta sv. zakrament ne bil poln, in bi mu kaj primanjkovalo; ampak to moramo pripisovati le božji neskončni modrosti. Sv. Avguštin pravi: „To se zgodi zato, da bi nas preobilno odpuščanje ne zapeljalo, da bi na grehe nič ne porajtali, in v velike grehe vedno ne padali, s čemur bi si jezo božjo nakopali na dan sodbe.“ Od nas pa je zavisno, da nam zakrament sv. pokore odpustí ali več ali pa manjši del kazni. Tem popolniši ko je naše kesanje nad grehom, kedar se spovedujemo, tem več časnih kazni nam bode zbrisanih; in bi bila naša žalost nad grehom prav popolnoma, vtegnilo bi se zgoditi, da bi nam bile odpuščene prav vse časne kazni. In ravno to naj bi nas tudi priganjalo, da bi si prizadevali pri vsaki spovedi obuditi žalost nad grehi tolikanj popolno, kolikor nam le koli je mogoče. Časne kazni se pa nam tudi odpuščajo, ko se delijo odpustki, o kterih bomo se poznej učili.

c) Tretjič nam da zakrament svete pokore posvečujočo gnado božjo, ako bi jo bili zgubili s kakim smertnim grehom; ako bi jo pa ne bili zgubili, daje nam pomnoženje posvečujoče gnade božje. — Gnada božja se zgubi z vsakim smertnim grehom; kajti Bog ne more nikakor več ne ljubiti takega človeka, ki je njegov jarm od sebe vergel, in se zoper njega vzdignil in vperl. Kedar se pa človek svojih smertnih grehov skesano spove, zadobí ne le odpuščanje svojih grehov in odpuščanje večne kazni, ki si jo je z grehi zaslužil, ampak njegova duša bo tudi posvečena, in Bog mu spet daruje in nakloni svojo ljubezen. Tak človek je Bogu dopadljiv, in je zdaj spet, kakor je pred smertnim grehom bil, otrok božji, Bogu prijeten in dopadljiv, in dedič nebeškega kraljestva. Tako nam Bog zagotovlja, kedar govori po svojem preroku Ecehielu rekoč: „Če krivični za vse svoje storjene grehe pokoro dela, in vse moje zapovedi dopolnuje, in prav in po pra-

vici ravna: naj živi in naj ne umerje! Nobene njegovih storjenih hudobij se ne bom spominjal.“

Nekteri posvečujočo gnado božjo še v posesti imajo, kedar k spovedi gredó, ker so doprinašali le majhne grehe, po kterih se posvečujoča gnada božja sicer zmanjšuje, vendar pa še v zgubo ne gre. Kakošna pa je s takimi spovedenci? Takim spovedencem, glejte, zakrament sv. pokore posvečujočo gnado pomnoži, to je: oni dospejo na višo stopinjo čistosti in svetosti, Bog jim daruje svojo ljubezen v obilniši meri, in jim pripravlja veče plačilo v nebesih, kakor bi jim ga bil pripravil, ako bi spovedi ne bili opravili.

d) Ta sv. zakrament oživlja zasluženje, ki si ga je človek prislužil, preden je zgubil posvečujočo gnado božjo. — Dognana verska resnica je, da z enim samim smertnim grehom zgubi človek vse dobre dela, ki jih je poprej doprinašal, doprinašal morda veliko let; zgubi vse čednosti, v kterih se je vadil; zgubi vse zasluženje, kterega si je nabral. Sv. pismo namreč pravi: „Če se pravičen od svoje pravice oberne, in počenja hudobijo po vseh gnusobah, ktere je hudobni navajen delati, bo mar živel? Vse njegove pravične dela, ktere je storil, bodo pozabljene.“ Smertni greh tedaj ne pokonča in ne zamorí le samo dušnega ali duhovnega življenja, temveč pokonča in zamorí tudi vse zasluženje, nabrano z čednostmi in dobrimi deli. Toda glejte, vse to z grehom zamorjeno zasluženje zakrament sv. pokore spet oživi, oživi tako, kakor bi nikdar pokončano ne bilo. S tem oživljevanjem je ravno taka, kakoršna je s trato ali livado po dolgotrajni suši vso posušeno in zamorjeno, na ktero pa zdaj pade rodoviten dež. Po zdatnem rodovitnem dežju trata spet oživi in ozeleni, da je lepa, kakor je bila poprej, preden jo je suša stisnila.

e) Mir vesti. Največe bogastvo, najslajša dobrota, ki jo človek imeti more, je mir vesti in pokojno serce. Greh človeku vzame tudi to največo in pervo dobroto. Vsaka prava spoved mu mir vesti spet podeli. Vsak grešnik, ki se je le koli kedaj skesano spovedal, je skusil to že sam nad seboj. Res nahajamo tudi takih spovedencev ne ravno malo, kteri po spovedi pravega dušnega pokoja v sebi ne čutijo, ampak le še vedno nevzmirjeno serce in nepokojno imajo; pa tega ni kriv zakrament sv. pokore, marveč so tega krivi spovedenci sami, ker se niso zadosti popolnoma spovedovali; včasih pa tudi Bog sam s tem nemirom in nepokojem poskuša njihovo zvestobo. V obče pa vendar le vredno prejemanje zakramenta

sv. pokore najslajši pokoj in najlepšo zadovoljnost razlije po duši, kakor nam zmed mnogih drugih spričuje naslednja dogodba Star francoski častnik pride nekega dne v tisti kraj, v kterem je oče Brydaine obhajal sveti misijon. Radoveden, slišati tolikanj slovečega pridigarja, gre tudi častnik v cerkev, v kteri je misijonar govoril ravno od velike spovedi, in kako koristna da je, in kako da jo je treba prav opraviti. Vojak posluša, besede mu na serce padajo, ter sklene se spovedati, in res opravi prav skesano svojo spoved pri očetu Brydaine. Kedar se je spovedal, bilo mu je, kakor sam pravi, ravno tako, kakor da bi mu bil kdo nepreneslјivo težo raz glave vzel; in kedar je sv. odvezo prejel, šel je ves v solzah od spovednice; pa te solze mu niso bile britke in grenke, marveč dobrodejne in sladke, ker so mu same ob sebi tekle iz gole ljubezni in hvaležnosti do Boga. Kedar oče Brydaine v žagred odide, gre tudi častnik za njim, ter mu vpričo drugih misijonarjev svoje serčne občutlјeje tako-le razodeva: „Gospodje moji, poslušajte me, in sosebno vi, oče Brydaine! Nikdar nikoli v svojem življenju nisem še okušal tolikanj čistega in sladkega veselja, kakoršnega vživam zdaj, odkar sem se z Bogom spravil. Svest sem si, da celo kralj Ludovik XV. sam, kteremu sem služil celih šest in trideset let, ni srečniši memo mene.“

f) Posebne gnade za pobožno življenje. Te posebne gnade obstojé sosebno v tem, da postanemo razsvitlјeni, ter zamoremo spoznati nevarnosti, ktere nas povsod obdajajo in nas žugajo pripraviti ob večno zveličanje, in se jim zamoremo srečno odtegniti; na dalje v tem, da zadobimo pripravno voljo, serčnost in moč, da zamoremo svoje hudo nagnjenje in hude strasti vspešno premagovati in strahovati, grešne navade od sebe odpravlјati, raztergati vezi, ktere nas navezujejo na svet in njegove nečimurnosti, in se obvarovati, da v grehe nazaj ne pademo.

g) Zakrament sv. pokore dokaj dobro dela za družbinsko življenje. Ako bi se vsi kristijani vselej prav in dobro spovedali, imeli bi same poštene stariše, ubogljive otroke, pridne gospodarje in gospodinje, zveste hlapce in dekle, modre gosposke, pametne deržavljane. In dasiravno se mnogi ljudje dobro ne spovedujejo, vendar le vsemu temu vkljub spoved zabrani mnogo grehov, mnogo krivic in hudobij, ali pa že storjene vsaj spet popravi, kolikor je mogoče. Spoved popravi mnogo pohujšanja, poverne mnogo ptujega blaga tistemu, čegar je; nareja mir med sovražniki, vstavlja zapravlјivost,

tatvino, pravde, poboje in druge hudobije, in vpelje mnogotero čednost v zadružno ali družbinsko življenje. Ako bi spovedi ne bilo, bile bi vrata na stežaje odperte nemarnosti in razuzdanosti mladine, družinje in človeške družbe, in hudobija bi se še vse hujše širila po svetu, kakor se širi zdaj. Da je res, kar pravim, spoznali so in še spoznajo celo mnogi protestanti. Cesar Karol V. se je nekoliko časa zaderževal na Nemškem, in tedaj pošljejo Nirnberžki mestjani poslancev do njega, kteri naj ga prosijo, da bi on vpirajoč se na svojo cesarsko veljavo, spet vpeljal med njimi spoved, ki so jo odpravili obnovljevalci ali začetniki protestanske vere; kajti skušnja jih je podučila, da od sihmalo, odkar je spoved odpravljena, se pregrehe množijo, in niso v stanu eden drugemu na verh priti. Ravno to je že Luter sam izustil, ko je videl, kako močno da je med spoznovalci njegove vere rastla razuzdanost po tem, ko je bila spoved odpravljena.

4. Komu je treba zakrament sv. pokore sprejeti? Za zveličanje neobhodno potrebno je vsem tistim ljudem, ki so se smertno pregrešili po sv. kerstu, ako hočejo večno zveličani biti. Ako bi ga ne hotli prejeti, dokler bi priložnost imeli ga prijeti, pogubili bi se na vekomaj. Vse druga pa bi bila, ako bi kak velik grešnik zakrament svete pokore sicer rad prejel, pa bi ga ne mogel prejeti. V takem slučaju ali takem primerljeju bi zamogel tudi brez spovedi zadobiti odpuščanje svojih velikih grehov in doseči večno življenje. Se ve, da bi moral pri tem svoje grehe obžalovati s popolno čeznatorno žalostjo, s popolnim nadnatornim kesanjem in ob enem imeti tudi resnično voljo, spovedati se, ako bi bilo mogoče in kedarkoli bi bilo mogoče.

Za zveličanje koristi in pomaga ta sv. zakrament vsem tistim, ki majhne grehe doprinašajo. Vsem takim kristijanom zakrament sv. pokore sicer ni neogibljivo potreben, vendar pa jim je prav — prav vspešen za zveličanje. Ni jim, pravim, zakrament svete pokore v zveličanje neobhodno potreben, ker zamorejo odpuščenje grehov zadobiti tudi brez zakramenta sv. pokore, zadobiti postavim s tim, da se grehov skesajo, da molijo, da milošnjo delijo, da prejemajo zakrament sv. rešnjega Telesa, da daritev sv. maše služijo itd. Vsemu temu vkljub pa je takim vernikom zakrament sv. pokore vendar le v zveličanje prav prav vspešen in zdaten pomoček. V zakramentu sv. pokore tem gotovejše dobivajo odpuščenje svojih grehov, se s pomočjo tega sv. zakramenta tem lagleje odte-

gujejo nevarnostim, ktere jim žugajo, podreti jih v smertne grehe, in jim ravno ta sv. zakrament pomaga, da tem zdatniše napredujejo na poti čednosti in pobožnega, bogoljubnega življenja.

Sklep.

Jezus je pripovedoval nekdaj priliko od zgubljenega sina. Zgubljeni sini smo mi vsi; kajti grešili smo in zapustili nebeškega Očeta in svojo nebeško domovino. Ni ga druzega pota, po kterem se moremo verniti na pot, ki pelje na naš pravi dom k Očetu nebeškemu, kakor je pot, kterega je hodil zgubljeni sin. In ta pot nam kaže zakrament sv. pokore. Zatorej hvalimo Jezusa, ki nam je tu sv. zakrament postavil in nam pravi pot pokazal; le radi in pogostoma sprejemljajmo zakrament sv. pokore! Amen.

LIII. Keršanski nauk.

Od priprave k zakramentu sv. pokore.

P. Koliko reči je potreba k zakramentu svete pokore?

O. K zakramentu svete pokore je potreba pet reči, in te so: 1. Izpraševanje vesti. 2. Kesanje. 3. Terdni sklep. 4. Spoved. 5. Zadostovanje.

P. Kaj se pravi, vest spraševati?

O. Vest spraševati, se pravi, premišljevati, kaj smo grešili od poslednje spovedi, ali že pred kedaj, ali od tistega časa, kar smo začeli greh spoznavati.

P. Kaj moramo pri izpraševanji vesti najpoprej storiti

O. Pri spraševanji vesti moramo najpoprej svetega Duha na pomoč poklicati, da nas razsvetli in nam da spoznati, kaj in kako smo grešili.

P. Kaj je treba potem premišljevati?

O. Potem je treba premišljevati,
sploh:
Ali smo z mislimi, željami, besedami ali pa celo v djanji grešili. Zraven je treba tudi misliti na razloček in število velikih grehov, in pa na okoliščine, ki greh znamenito zvekšujejo ali pa spreminjajo;

posebej:

1. Ali smo se pregrešili zoper deset božjih, ali pet cerkvenih zapoved.

2. Ali smo krivi enega ali več lastnih ali pa tudi tujih grehov.

3. Ali smo opustili dela usmiljenja bližnjemu skazovati, ali kaj druzega dobrega, kar smo bili dolžni storiti.

4. Ali smo dolžnosti svojega stanu spolnovali ali ne.

P. Kaj je treba pomisliti pri preiskovanji grešnih misel in želj?

O. Pri preiskovanji grešnih misel je treba pomisliti, ali smo jih radovoljno imeli, ali ne, in pri željah, ali smo va-nje privolili, ali ne, akoravno se djanje ni zgodilo.

P. Kako se pri spraševanji vesti spomnimo števila smertnih grehov?

O. Pri spraševanji vesti se števila smertnih grehov lahko spomnimo, ako premislimo, ali smo greh vsak dan, vsak teden ali vsak mesec storili, in kolikokrat na dan, na teden ali na mesec.

P. Koliko se je treba truditi pri spraševanji vesti?

O. Pri spraševanji vesti se je treba ravno toliko truditi, kolikor pri drugih imenitnih opravilih.

P. Kteri si morajo pri spraševanji vesti posebno veliko prizadevati?

O. V ti reči si morajo posebno veliko prizadevati tisti, kteri so se že večkrat zanikerno spovedali, ali kteri svojo vest malokdaj izprašujejo.

P. Ali je zanikernost pri spraševanji vesti velik greh?

O. Zanikernost pri spraševanji vesti je velik greh, kedar človeka v nevarnost pripravi, da kak smerten greh pozabi; to se rado primeri tistim, ki večkrat hudo grešijo, in se malokdaj spovejo.

P. Kaj je kes?

O. Kesanje ali grevenga je stud nad grehom, ker je največe hudo, in znotranja žalost, da smo Boga razžalili, s terdnim sklepom, Boga ne več razžaliti.

P. Kakošno mora kesanje biti?

O. Kesanje mora biti 1. notranje, 2. čeznatorno, 3. čez vse, in 4. splošno.

P. Kedaj je kesanje notranje?

O. Kesanje je notranje, kedar ni le v ustih, ampak tudi v sercu, to je, kedar grešnik ne govori samo z besedami, da se kesa, ampak mu je res iz serca žal, da je grešil.

P. Kedaj je kesanje čeznatorno?

O. Kesanje je čeznatorno, kedar je grešnik z gnado svetega Duha in iz čeznatornih nagibov k kesanju nagnjen.

P. Kedaj pa je kesanje zgolj natorno?

O. Zgolj natorno je kesanje, kedar grešnik iz zgolj natornih nagibov greh obžaluje in nad njim stud čuti, na primer zato, ker je v časno nesrečo in v sramoto ali škodo prišel.

P. Ali more zgolj natorno kesanje odpuščanje pri Bogu dobiti?

O. Zgolj natorno kesanje ni zadosti, da bi grešnik dobil odpuščanje pri Bogu.

P. Kedaj je kesanje čez vse?

O. Kesanje je čez vse, kedar je grešniku bolj žal, da je Boga razžalil, kakor ko bi bil vse na svetu zgubil.

P. Kedaj je kesanje splošno?

O. Kesanje je splošno, kedar človek obžaluje vse velike grehe brez razločka.

P. Kolikero je čeznatorno kesanje?

O. Čeznatorno kesanje je dvojno: popolnoma in nepopolnoma.

P. Kaj je popolnoma kesanje?

O. Popolnoma kesanje je čeznatorna žalost in čeznatoren stud nad grehom, ker smo razžalili Boga, največo dobroto, ktero čez vse ljubimo; pri tem pa mora biti terden sklep, Boga ne več razžaliti.

P. Kako se da popolnoma kesanje obuditi?

O. Popolnoma kesanje se da tako obuditi:

Moj Bog! vsi moji storjeni grehi so mi iz serca žal, ker sem tebe, svojega preljubeznjivega Boga, tebe, vso svetost in neskončno dobroto, ktero iz vsega serca ljubim, ž njimi razžalil. Terdno sklenem s tvojo gnado svoje življenje poboljšati, in vse, tudi smert raji preterpeti, kakor tebe, svojega Boga, tebe, neskončno svetost in dobroto, še kdaj s kakim grehom razžaliti. Daj mi gnado, da spolnim ta svoj sklep! Tega te prosim po neskončnem zasluženji tvojega božjega Sina, našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa.

P. Kaj moramo storiti, da popolnoma kesanje obudimo?

O. Da popolnoma kesanje obudimo, moramo 1. Boga prositi, da bi nam k temu svojo gnado dal; 2. dobro premisliti, kdo je tisti, kterega smo razžalili; 3. v obujevanji kesanja pogostoma vaditi se.

P. Kedaj je človek dolžen popolnoma kesanje obuditi?

O. Človek je dolžen popolnoma kesanje obuditi: 1. Kedar hoče kak svet zakrament prejeti, pa ni v stanu gnade božje, in nima priložnost k spovedi. 2. Kolikokrat je v kaki smertni nevarnosti.

P. Kedaj je še dobro, popolnoma kesanje obuditi?

O. Prav dobro je popolnoma kesanje obuditi vsak dan, sosebno pa preden se spat gre.

P. Kaj deli popolnoma kesanje?

O. Popolnoma kesanje deli odpuščanje vseh grehov tistim, kteri nimajo priložnosti, pa imajo vendar resnično voljo, berž kakor jim bo mogoče, spovedati se.

P. Kaj je nepopolnoma kesanje?

O. Nepopolnoma kesanje je čeznatorna žalost in čeznatoren stud nad grehom, ali zato, ker je greh sam na sebi ostuden, ali pa zato, ker

se po grehu nebesa zapravijo in večna kazen v peklu zasluži; pri tem pa mora biti terden sklep, Boga ne več razžaliti.

P. Kaj mora še storiti grešnik, kteri nepopolnoma kesanje obudi?

O. Grešnik, kteri nepopolnoma kesanje obudi, mora po zasluženji Jezusa Kristusa odpuščanje svojih grehov upati, in Boga, kakor začetnika vse pravice in njegovega lastnega opravičenja, ljubiti.

P. Kako se da nepopolnoma kesanje obuditi?

O. Nepopolnoma kesanje se da tako obuditi:

Moj Bog! žal mi je iz vsega serca, da sem ta razžalil Čertim resnično in sovražim iz serca svoje grehe, nekaj zavoljo njih gnjusobe, nekaj pa tudi zato, ker sem po njih nebesa zgubil in pekel zaslužil. In kakor zelo greh sovražim in čertim, tako zelo ljubim od zdaj za naprej pravico in tebe, o moj Bog! ki si vir in začetnik vse pravice. Upam od tvojega neskončnega usmiljenja po zasluženji Jezusa Kristusa, svojega Zveličarja, odpuščanje vseh svojih storjenih grehov, in terdno sklenem s tvojo gnado za naprej ne več grešiti.

P. Kaj se dobi z nepopolnoma kesanjem?

O. Z nepopolnoma kesanjem se dobi pri spovedi odpuščanje grehov.

P. Ktero kesanje naj si grešnik prizadeva obuditi?

O. Akoravno si je nepopolnoma kesanje za zakrament svete pokore zadosti, naj si grešnik vendar vselej prizadeva, popolnoma kesanje obuditi.

Vvod.

Zakrament sv. pokore je zakrament mertvih, deli grešniku, ki je na duši mertev, posvečujočo gnado božjo in ga oživi spet k Bogu dopadljivemu življenju. Pa tudi tistim, ki gnado božjo že imajo in ta sv. zakrament prejmejo, deli veliko: stori jih pred Bogom še bolj dopadljive, za veče prijatle božje in bolj bogate za večno življenje.

Ako pa hočemo velikih gnad sv. pokore deležni postati, moramo ta sv. zakrament vredno prejeti. Grešnik je kakor zgubljeni sin svojega neb. Očeta zapustil, mora pa tudi pet stopinj storiti, kakor zgubljeni sin, da se spet verne k svojemu Očetu. Pet reči je toraj potreba, da zakrament sv. pokore vredno prejmemo in to so te-le: 1. Spraševanje vesti. 2. Kesanje ali grevenga. 3. Terdni sklep. 4. Spoved. 5. Zadostenje. Danes odgovarjam na te-le prašanja:

1. Kako se mora vest spraševati?
2. Kaj je pravo kesanje?
3. V čem obstaja terdni sklep? Poslušajte!

Razlaga.

1. Kako se mora vest spraševati?

Perva stopinja, ki jo grešnik storiti ima, ako k Bogu nazaj priti želi, je ta, da svoj grešni stan spozna in vse, karkoli se v njegovem sercu hudega znajde. To se pa zgodi, ako skerbno in zvesto sprašuje svojo vest. Kako se pa mora vest spraševati?

Najpervič moramo sv. Duha na pomoč poklicati. Prav pobožno moramo moliti na čast sv. Duhu; ga prositi za razsvitljenje, da bi tako zamogli vse svoje grehe in hudobije prav spoznati, iz serca obžalovati, se jih čisto spovedati, potem pa se resnično poboljšati. In če bomo za razsvitljenje sv. Duha prav ponižno in zaupljivo prosili, gotovo nam ga bo Oče nebeški tudi poslal. Zakaj sam Jezus nas tega zagotovi, ker pravi: „Vaš Oče z nebes bo dal dobrega Duha tistim, kteri ga prosijo.“ Potem si pa tudi sami prizadevati moramo, da bomo s pomočjo sv. Duha dobro spoznali, kar smo se od svoje zadnje, dobro storjene spovedi zopet pregrešili zoper Boga, zoper svojega bližnjega in zoper samega sebe. Premisliti moramo, kaj smo se ali v mislih, ali v besedah, ali v djanju pregrešili zoper deset božjih ali pet cerkvenih zapoved; premisliti moramo, ali smo se krive storili enega ali več izmed sedem naglavnih grehov, zoper sv. Duha, ali štiri v nebo vpijočih grehov, ali devet ptujih grehov. Ker pa ni samo greh, ako storimo, kar smo opuščati dolžni, ampak tudi, kedar to dobro opuščamo, kar smo storiti dolžni, moramo se tudi spraševati, ali smo zapovedane dobre dela, molitev, post, milošnjo doprinašali ali ne; posebno, ali smo dela usmiljenja svojemu bližnjemu skazovali ali pa ne. Moramo tudi premišljevati, ali smo dolžnosti svojega stanu spolnovali ali pa ne. Pri velikih grehih se moramo tudi prašati, kolikokrat smo jih storili; moramo pa tudi okoliščine spoznati in povedati, kako, kdaj, kje in s kom smo greh storili; zakaj razne okoliščine hudobijo greha včasi povišajo, ali pa njegovo sorto spremenjajo. Tako se mora tedaj vest prav zvesto in natanko sprašati, da enkrat spoznamo, kaj, s čem in kolikokrat smo Boga razžalili. To imenitno in ne ravno lahko opravilo, ter spraševanje vesti pred spovedjo pa si bote prav močno olajšali, ako vsak dan, preden zaspite, sprašujete svojo vest, kakor jo vsak dan izprašujejo skerbni kristjani, in ako svoje spovedi nikoli pre-

dolgo ne odkladate. Kdor vsak dan, preden gre na počitek, sprašuje svojo vest, ter preiskuje svoje misli in želje, besede in djanja in opuščanja dobrega, gotovo bo tudi pred spovedjo vse lagleje in dobro izpraševal svojo vest. In če živo spoznamo hudobijo svojega serca, in množino svojih pregreh, če večkrat premislimo, kako smo s svojimi grehi tistega ljubega Očeta razžalili, ki nas toliko ljubi, ki nam toliko dobrega daje, bomo tudi sami od sebe drugo stopinjo storili, ki nas k Bogu nazaj pripelje, to je: mi se bomo svojih grehov prav kesali.

2. Kaj je pravo kesanje? Je stud nad grehom, ker je največe hudo, in znotranja žalost, da smo Boga razžalili, s terdnim sklepom, Boga ne več razžaliti.

Sv. Tridentinski cerkveni zbor pravi: „Pervo mesto med deli spokornika ima kesanje.“ In to je gotova resnica. Spraševanje vesti, terdni sklep, čista spoved in zadostenje so k zakramentu sv. pokore scer potrebne reči; nar potrebniše pa je vendar kesanje. Zakaj v nekterih okoliščinah življenja našega, — ako bi ne imeli priložnosti spovedati se — pravo kesanje vse drugo nadomesti; kesanja pa nobena reč na svetu ne nadomesti. Ako bi se človek svojih grehov še tako čisto in na tanko spovedal, če bi pa čez tiste prave grevenge ne obudil, vsa njegova spoved mu nič ne pomaga. Kako odkritoserčno se je Savel svojih grehov obtožil. Rekel je k Samuelu: „Jaz sem grešil, ker sem Gospodovo zapoved in tvoje besede prelomil.“ Ker pa Savel svojih grehov v sercu zgreval ni, je pa vendar od svojega Boga bil zaveržen. Ako bi človek še tako ostro se pokoril, ako bi se še tako terdo postil, obilno molil, veliko med uboge razdelil, ako bi še toliko terpljenja in hudega za svoje grehe voljno prenesel, ako bi pa zavoljo svojih grehov prave grevenge ne imel, vse to mu bi nič ne pomagalo. „Storite pokoro in spreobernite se“ — s celim sercem se k Bogu nazaj obernite in obžalujte svoje grehe; le takrat vam bo usmiljeni Bog vaše grehe odpustil. Ljudje si vse premalo to resnico k sercu jemljejo. Oh koliko je nevrednih spoved, božjih ropov, ker manjka pravega kesanja. Zategadelj je sv. Terezija, ki je bila od sv. Duha toliko razsvitljena, nekemu pridigarju te besede pisala: „Oče! le prav pogosto pridigujte zoper take spovedi, ki se brez pravega kesanja opravijo; zakaj hudič v nobeno drugo mrežo toliko duš ne vlovi, kakor ravno v to.“

Kesanje je torej pri zakramentu sv. pokore neobhodno potrebno. Vsako kesanje pa vendar ni Bogu dopadljivo.

Kakošno mora toraj pravo kesanje biti? Tako-le:

a) Mora biti notranje ali serčno. Kesanje je notranje ali serčno, kedar ne tiči ne le samo zunaj na jeziku, ampak se znajde znotraj v sercu, ter je serce žalostno in boleče, volja vžaljena in z britkostjo napolnjena zavoljo storjenega greha. Tako notranje kesanje in obžalovanje grehov je Bog že od Izraelcev zahteval, ter jim sporočal po Mozesu, rekoč: „Ako boš iskal Gospoda, svojega Boga našel ga boš; če ga boš le iskal iz vsega serca, in z vso britkostjo svoje duše.“ In po preroku Joelu jim je govoril: „Spreobernite se k meni iz vsega svojega serca s postom in z jokanjem in plakanjem. In pretergajte svoje serca, nikar pa svojih oblačil.“ Izraelci so imeli v navadi, da so pokoro delaje tergali svoje oblačila, da bi z vunanjim djanjem na znanje dajali svojo notranjo žalost in svojo dušno bolečino. Pa nekteri zmed njih so mislili, da jim je pokore že zadosti, ako le svoje oblačila raztergajo; za notranjo pokoro pa, za poboljšanje svojega popačenega serca se jim potem ni treba meniti. Za tega voljo jim je Gospod Bog sporočil: „Pretergajte svoje serce, ne pa svojih oblačil.“ Bog tedaj zahteva notranje obžalovanje, zahteva bolečino in stud, ki ju serce, ki ju volja človeka ima zavoljo storjenih grehov. Skesani kralj David pravi: „Dar Bogu (prijeten) je užaljen duh; potertega in ponižnega serca, o Bog! ne boš zavergel.“ Kdor takega duha, takega serca, take volje nima; naj solz pretoči, kolikor koli hoče; naj svoje kesanje izrekuje še s tem lepšimi besedami in tem primernišimi izrazi; naj si svoje persi do kervavega raztolče; naj si svoje grehe v vsi njihovi velikosti še tako živo pred oči postavlja; naj bi tudi v Rim do papeža šel, ali naj bi sveti Peter iz nebes prišel ali Kristus sam; vendar bi mu le njegovi grehi ne mogli odpuščeni biti, dokler nima pravega kesanja.

Kedar vam pa zaterdujem, da mora kesanje biti serčno ali notranje, pri tem ne smete misliti, da se notranja žalost nad grehom nikakor ne sme skazovati v vunanjih znamenjih. Dobro je in včasih še clo potrebno, da grešnik svojo notranjo žalost na znanje daje tudi po vunanjih znamenjih, ter s solzami, z zdihovanjem, z besedami, s postom, z milošnjo in tako dalje, sosebno če je očitno grešil in bližnjega pohujšal. David ni skrival svoje žalosti nad grehom, ker je bil njegov greh ljudem znan; cestninar se je očitno poniževal v tempeljnu, in terkal po persih; očitna grešnica je očitno jokala pri Jezusovih

nogah v farizejevi hiši; sveta Marjeta Kortonska je očitno objokovala svoje grehote.

b) Čeznatorno ali nadnatorno, to je: grešnik se mora grehov kesati in jih obžalovati iz nadnatornih nagibov, ter zato, ker je ž njimi Boga razžalil, njegovo gnado zapravil, nebesa zgubil, pekel zaslužil itd. — Ako obernemo svoj pogled na ljudi, ki svoje grehe obžalujejo, vidili bomo, da jih eni obžalujejo iz ljubezni do Boga, drugi jih obžalujejo iz ljubezni do Boga in iz ljubezni do samega sebe; in tretji jih obžalujejo le samo iz ljubezni do samega sebe. Samo ob sebi se tedaj kaže, da vsako kesanje ali obžalovanje grehov ni enako dobro. Nahaja se namreč tudi samo natorno kesanje ali obžalovanje.

Natorno kesanje obstoji v tem, da človek svoje grehe obžaluje le iz zgolj natornih, posvetnih ali časnih nagibov, postavim zato, da je zavoljo greha v kako časno nesrečo prišel, ter si z grehom na glavo nakopal revščino, bolezen, osramotenje ali kako drugo enako kazen. Tako kesanje se izhaja iz zgolj ljubezni do samega sebe ali iz samega strahu, nikar pa iz ljubezni do Boga; in ravno zato, ker ne izvira iz ljubezni do Boga, nima pred Bogom nobene cene in vrednosti, in Bog grešniku, ki tako le natorno kesanje ima, ne more grehov odpustiti.

Bog tedaj takim grešnikom, ki imajo zgolj natorno kesanje, ne more in noče grehov odpustiti, kakor jih ni hotel odpustiti kralju Antiohu, ki je zgolj natorno kesanje imel. Ta hudobni kralj je strašne hudobije doprinašal, sveti tempelj gerdo oskrunil, nedolžne ljudi kervilačno preganjal, in z drugimi silnimi pregrehami se zadolžil. Pravični Bog ga vdari za to s strašno boleznijo. Živega so červi jedli, in tolik smrad je puhtel iz njegovega gnjilega telesa, da ga nobeden človek prenašati ni mogel. V tem usmiljenja vrednem stanu je obžaloval svoje pregrehe, obžaloval jih je z veliko žalostjo, obetal je, da bo sprejel clo judovsko vero, ktera je bila v stari zavezi prava vera, in da bo povsod razoznanoval božjo vsegamogočnost; pa iz ljubezni do Boga vendar le ni obžaloval svojih grehov, temveč le zavoljo bolečin, ki mu jih je prizadevala bolezen, ktere je želel rešen biti. Toraj mu tudi njegovo kesanje nič ni pomagalo. Sveto pismo pravi: „Prosil je ta hudobnež Gospoda, od kterega pa ni mogel doseči milosti.“

Da bo naše kesanje dobro in vspešno, mora izvirati iz nadnatornih nagibov. Obžalovati moramo svoje grehe zato, ker smo razžalili ž njimi Boga, svojega najboljšega Očeta, svojega največega dobrotnika, ali zato, ker smo zgubili njegovo gnado in prijaznost, ali zato, ker smo zgubili pravico do nebeškega kraljestva, ali zato ker, ker smo se večnega pogubljenja vredne storili, ali zato, ker je greh že sam ob sebi gerd, ostuden, nagnjusen. Kesanje, ki izhaja iz takih nagibov, je nadnatorno kesanje, ki ima ceno in vrednost pred Bogom, ako je poleg tega tudi še serčno, splošno. Vendar pa ni vsako nadnatorno kesanje enako dobro, ampak je nektero boljše, nektero slabejše, ter eno popolnoma, drugo nepopolnoma. Kesanje je popolnoma, kedar izvira iz popolne ljubezni, to je: kedar storjene grehe obžalujemo zato, ker smo ž njimi razžalili svojega neskončno dobrega Boga. Pri popolnem kesanju je poglavitni in edini nagib, zavoljo kterega grehe čertimo in obžalujemo, ta, da smo se z grehi zamerili Bogu, ki je najboljši oče, naš največi dobrotnik, in toraj vse ljubezni vreden. Ko bi tudi ne bili nebes zgubili in si pekla zaslužili zavoljo svojih grehov, vendar bi jih le sovražili in obžalovali, kajti misel, da smo bili Bogu nehvaležni, in da smo ga tako močno razžalili, napolnila bi nam serce z žalostjo in z britkostjo. — Nepopolnoma je naše kesanje takrat, kedar je naša ljubezen nepopolnoma, in morajo tedaj še drugi nagibi pripomoči, da svoje grehe obžalujemo in sklenemo, Boga ne več žaliti. Taki nagibi so: strah pred peklom, zguba nebes, ostudnost greha, itd.

c) Kesanje ali obžalovanje grehov mora biti črez vse veliko, to je: grešnik mora zavoljo tega, ker je z grehom Boga razžalil, žalovati bolj, kakor ko bi bile vse pozemeljske nadloge nadnj prišle. Kesanje namreč mora primerno biti dobroti, ktero smo z grehom zapravili; mora primerno biti nesreči, v ktero smo zavoljo greha zašli. Hudobija smertnega greha pa je tako velika, da nobena huda reč ni tako huda, kakor je smevtni greh. Ravno zato mora pa tudi duša bolj kakor vsako drugo reč sovražiti in obžalovati greh, s kterim je Boga tako hudo razžalila, s kterim je njegovo gnado in prijaznost zgubila, s kterim se je večnega pogubljenja vredno storila.

d) Kesanje ali obžalovanje grehov mora biti splošno, to je: raztegniti se mora na vse grehe, vsaj na vse smertne grehe kar brez vsega razločka. To bi nikakor ne bilo pravo kesanje nad vsem, s čemur je bil Bog žaljen, ako bi človek ne čertil in ne sovražil in ne obžaloval vsega tega, kar

je razžaljenje božje, kar je Boga razžalilo. Naj bi človek tudi vse svoje druge grehe obžaloval s kervavimi solzami, le enega bi nič ne obžaloval, bi že ne imel pravega kesanja, in ker bi ga ne imel, bi mu tudi noben greh ne bil odpuščen; kajti ni mogoče, da bi človek v vseh rečeh bil božji prijatelj, in le v eni reči bi bil božji sovražnik. Bog namreč hoče, da se naša volja v vseh rečeh od greha odverne, in vseh rečeh k Bogu oberne. Z vsakim grehom je bil Bog razžaljen, vsak greh je Bogu zopern; vsakega je toraj treba sovražiti in obžalovati. Vse naše grehe je Jezus na se vzel, zavoljo vseh je terpel, za vse je umerl; vse moramo tedaj čertiti, vseh se kesati.

3. V čem obstaja terdni sklep. Kdor ima pravo kesanje, ima tudi terdni sklep, to je resnično voljo, svoje življenje poboljšati in ne več grešiti. Kdor pa ima to terdno voljo, mora pripravljen biti: a) se zanaprej vseh grehov varovati; pa tudi vseh posebno bližnjih priložnost greha zvesto se ogibati. Kdor se pa hitro po spovedi v svoje poprejšne grehe nazaj poverne, v priložnost do greha nazaj poda, kaže, da čez svoje grehe, akoravno se jih je čisto spovedal, vendar pravega kesanja ni imel; torej mu jih Bog odpustil ni. Kdor se hitro po spovedi v svoje stare, pregrešne zaveze, v zapeljivih prijatljov nevarne tovaršije nazaj poda, tistemu tudi taka spoved nič ne pomaga. Zakaj: „Kteri nevarnost ljubi, bo v tisti konec vzel," tako že sv. Duh v starem testamentu govori.

b) Grešnik mora pa tudi pripravljen biti, vseh tistih pomočkov se zvesto posluževati, ki mu pomagajo resnično spreoberniti se in prav poboljšati svoje življenje. On mora vsak dan Boga prositi za njegovo gnado in pomoč, da bi zamogel svoje terdno naprejvzetje izpolniti; zakaj če nas Bog ne podpira, če nam On svoje gnade in pomoči ne da, se tudi hudega obvarovali nikdar ne bomo. Tedaj je ponižna, goreča molitev pomoček, svoje življenje poboljšati. Grešnik si pa mora zanaprej tudi vse hude misli iz glave zbijati; vse pregrešne želje v sercu gasiti; vse hudo nagnjenje skerbno berzdati; vsaki nevarni strasti se serčno zoperstavljati; se zatajevati, kakor nas je Jezus sam učil. Če se bo tako po spovedi zoper sam sebe vojskoval, se bo tudi z božjo pomočjo greha varoval in svoje življenje resnično poboljšal. „Človeško življenje je vedno vojskovanje," tako že sv. Duh v stari zavezi govori. In tako je tudi vedno vojskovanje zoper svojo pregrešno poželjivost. zoper

znotranje in vunanje sovražnike naše duše drugi pomoček, greha se varovati in na poti poboljšanja zvesto ostati.

Grešnik mora tudi vso storjeno škodo, ki se je bližnjemu na njegovem premoženju ali na dobrem imenu storila, popraviti; ptuje blago mora nazaj dati, storjeno škodo poverniti, lažnjive besede, ki jih je zoper svojega bližnjega govoril, mora nazaj vzeti in preklicati; svojim sovražnikom mora iz serca odpustiti in se ž njimi čisto spraviti. Le kteri to stori, tisti evangeljsko zapoved dopolni, ktera se tako glasi: „Prinesite vreden sad pokore.“

d) Grešnik mora tudi pripravljen biti, rajši vse poterpeti, rajši tudi umreti, kakor svojega ljubeznjivega Boga z enim smertnim grehom kdaj več razžaliti. To svoje terdno, nepremakljivo naprejvzetje mora večkrat ponavljati; posebno ob času hudih skušnjav. Rajši tavžentkrat umreti, kakor enkrat še grešiti, to mora njegovo vodilo biti. S pobožnim kraljem Davidom mora večkrat govoriti: „Jaz sem sklenil in prisegel, tvoje zapovedi deržati.“ Tako terdno naprejvzetje bo potem Bog podpiral s svojo vsegamogočno gnado; tako terdno naprejvzetje nas bo na potu pokore stanoviten ohranilo.

Sklep.

Ljubi kristjani! Svoje grehe dobro spoznati, tiste iz serca obžalovati in terdno skleniti, vseh tistih se zanaprej skerbno varovati, to so tiste perve tri stopinje, ki jih mora grešnik storiti, ako svojo dušo oteti in pri Bogu zopet v gnado nazaj priti želi. Ker smo pami tako slabi, ker sami iz sebe nič ne premoremo, ako nam ne pomaga neskončno dobrotljivi Bog, tako ga pa tudi vselej, kedar se k spovedi pripravljamo, ponižno in zaupljivo prosimo za njegovo razsvitljenje in pomoč: Naj nam On, ki nas k pokori nagiba, ki nam da dobro začeti, milostljivo pomaga, tisto tudi srečno izpeljati! Amen.

LIV. Keršanski nauk.

Od priprave k zakramentu sv. pokore.

P. Kaj je spoved?

O. Spoved je skesana obtožba sebe samega, s ktero grešnik mašniku za spovedovanje pravilno postavljenemu svoje storjene grehe razodene, da bi od njega odvezo dobil.

P. Kakošna mora spoved biti?

O. Spoved mora biti 1. ponižna, 2. čista.

P. Kedaj je spoved ponižna?

O. Spoved je ponižna, kedar se grešnik resnično skesan in na svojo veliko sramoto spovedniku obtoži, vse nepotrebne izgovore opusti in se njegovi razsodbi tako podverže, kakor se ima krivec razsodbi svojega sodnika podvreči.

P. Kedaj je spoved čista?

O. Spoved je čista, kedar se grešnik vseh svojih velikih grehov, kterih se še ni bil prav spovedal, pred spovednikom na tanko, odkritoserčno in brez zvijač obtoži, kakor se jih po skerbnem izpraševanji svoje vesti zavé.

P. Kedaj je spoved natančna, odkritoserčna in brez zvijač?

O. Spoved je natančna, odkritošerčna in brez zvijač, kedar grešnik 1. razodene število vseh velikih grehov, ne zatajivši nobenega, kakor tudi okoliščine, ktere greh ali znamenito zvekšujejo, ali pa celo spreminjajo; toda človeka, s kterim je grešil, naj nikdar ne imenuje, in naj se varuje povedati kaj, kar bi dobremu imenu bližnjega škodovalo; 2. kedar to, kar od svojih grehov zagotovo vé, tudi zagotovo razodene; to pa, kar ne vé za gotovo, tudi le kakor negotovo omeni.

P. Ali je spoved veljavna, če grešnik pri nji kak velik greh nalašč ali iz grešne zanikernosti zamolči?

O. Če grešnik pri spovedi kak velik greh iz strahu in napčne sramožljivosti ali grešne zanikernosti nalašč zamolči, njegova spoved ne le da ne veljá nič, temuč tak grešnik še stori nov in velik greh, s kterim zakrament sv. pokore oskruni.

P. Kaj mora storiti grešnik, kteri je pri spovedi velik greh nalašč ali iz grešne zanikernosti zamolčal?

O. Tak grešnik ni le dolžen zamolčanega greha spovedati se, ampak:

1. Mora se tudi obtožiti, pri koliko spovedih je ta greh po zanikernem zamolčal.

2. Mora vse spovedi, v kterih je veliki greh zamolčal, popolnoma ponoviti, če se je v njih tudi še drugih velikih grehov spovedal.

3. Mora se spovedati, ali je v takem pregrešnem stanu sv. rešnje Telo prejel, in kolikokrat, in če se je to tudi o velikonočnem času zgodilo.

4. Mora povedati, če je v tem stanu tudi še druge svete zakramente prejemal.

P. Kaj mora storiti grešnik, kteri pri spovedi velikega greha iz nedolžne nevednosti ali pozabljivosti ni povedal?

O. Ko bi grešnik velicega greha pri spovedi iz nedolžne nevednosti ali pozabljivosti ali iz nezmožnosti ne povedal, njegova spoved sicer ni neveljavna, toda mora se nepovedanega greha pri pervi spovedi obtožiti, ko bi tega ne mogel storiti precej po tej spovedi in morebiti še pred sv. obhajilom.

P. Kaj je treba pomisliti, da boječnost in napčno sramožljivost lože premagamo?

O. Da boječnost in napčno sramožljivost lože premagamo, pomislimo:

1. Da nas ni sram bilo grešiti pred Bogom, kteri vse vidi, in da se nismo bali od njega večno pogubljeni biti.

2. Da je bolje, svoje grehe na skrivnem razodeti spovedniku, kakor v grehu nepokojno živeti, nesrečno umreti in sodnji dan zavoljo tega pred vsem svetom v sramoto priti.

3. Da tudi spovednik sam za človeške slabosti ve, in da mora z grešnikom usmiljenje imeti.

4. Da je spovednik pod smertnim grehom in pod najostrejšimi časnimi in večnimi kaznimi dolžen molčati.

P. Kako naj grešnik pri spovedi govori?

O. Grešnik naj pri spovedi:

1. Vselej razločno govori, in kolikor je mogoče, tudi s spodobnimi besedami.

2. Naj govori tako, da ga samo spovednik sliši, ne pa tudi drugi, ki so okoli njega.

P. Ali smo dolžni tudi malih grehov spovedati se?

O. Malih grehov se spovedati nismo dolžni, vendar je to prav dobro in koristno.

P. Ali je treba večkrat spovedati se?

O. Večkrat je treba spovedati se:

1. Ker večkrat grešimo, in ker je nevarno, dolgo odlagati spravo z Bogom.

2. Ker večkratna spoved človeka varuje nevarnost in priložnost k grehu in dušo v gnadi krepča.

3. Ker pogostna spoved močno pomaga k temu, da se vest čista in tenka ohrani.

P. Kedaj so otroci dolžni spovedati se?

O. Otroci so dolžni spovedati se, kedar pridejo k pameti in umejo razločiti, kaj je dobro in kaj hudo.

P. Kaj je treba grešniku storiti, preden začne svojih grehov spovedovati se?

O. Preden se grešnik začne svojih grehov spovedovati, poklekne, se pokriža in reče spovedniku: Prosim, duhovni oče! za sveti blagoslov (žegen), da se svojih grehov prav in čisto spovem.

P. Kaj moli kristijan, kedar dobi blagoslov od spovednika?

O. Kedar dobi kristijan blagoslov spovednika, moli, če utegne in mu okoliščine dopuščajo, očitno spoved rekoč: Jaz ubogi grešnik se spovem Bogu vsegamogočnemu, Mariji, materi božji, vsem ljubim svetnikom in vam, častitljivemu mašniku in namestniku božjemu, da sem po svoji zadnji spovedi, ki sem jo opravil — (tukaj povej, kedaj?) — velikokrat in obilno grešil v mislih, z besedami in djanjem; posebno pa se obtožim da sem . . . — (Zdaj se začne grešnik svojih grehov po versti spovedovati, kakor je bilo poprej rečeno, in kakor se pred Bogom spozná, da je kriv.)

P. Kako se spoved sklene?

O. Spoved se sklene s temi besedami: Teh in vseh drugih meni znanih in neznanih grehov, ki sem jih sam storil, ali pri kterih sem kriv bil, da so jih drugi storili, mi je iz serca žal, ker sem Boga, največo in preljubeznjivo dobroto, ž njimi razžalil. Terdno tudi sklenem ne več grešiti in vsake priložnosti k grehu ogibati se. Prosim vas, duhovni oče! za sv. odvezo in zveličavno pokoro.

P. Kaj je zadostovanje?

O. Zadostovanje, ki je k zakramentu sv. pokore potrebno, se imenujejo tiste dela, ktere mašnik v pokoro za spovedane grehe naloži.

P. Zakaj se nakladajo pokorivne dela za spovedane grehe?

O. Za spovedane grehe se pokorivne dela nakladajo:

1. Da se Bogu za nečast, ktera mu je bila z grehom storjena, neko povračilo dá.
2. Da grešnik svoje grehe sam na sebi s pokorivnimi deli kaznuje.
3. Da se grešniku zaslužene časne kazni odpuste.
4. Da se grešnik zanaprej skerbneje greha varuje.

P. Ali more človek razžaljenemu Bogu zadostiti?

O. Človek iz svoje lastne moči ne more razžaljenemu Bogu nikakor zadostiti, ker človekovo zadostovanje ne more nikdar razžaljenju neskončnega božjega veličastva enako biti; vendar dobivajo pokorila, ktere mašnik pri spovedi naklada, in pa tudi tiste, ktere skesani grešnik sam radovoljno opravlja, svojo vrednost od neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa.

P. Zakaj je grešnik dolžen Bogu zadostovati, akoravno je že Kristus za grehe zadosti storil?

O. Akoravno je Kristus za grehe zadosti storil, vendar je grešnik še tudi dolžen Bogu zadostovati: 1. Ker mora, kdor hoče Kristusovega zadostenja deležen biti, ž njim delati in sam, kolikor je mogoče, storiti, da zopet popravi krivico, ki jo je Bogu storil. 2. Ker Bog grešnike, kterim greh in večno kazen odpusti, tudi velikokrat še časno kaznuje.

P. Ali je zadostovanje potreben del pri zakramentu sv. pokore?

O. Zadostovanje je tako potreben del pri zakramentu sv. pokore, da bi brez njega zakrament sv. pokore nepopolnoma, razun ko bi nemogoče bilo zadostiti.

P. Ktere dela se grešniku za pokoro nakladajo?

O. Moliti, postiti se, ubogaime dajati in druge pokorila, ki so velikosti in posebnosti grehov primerne, se nakladajo grešniku za pokoro.

P. Kako se mora naložena pokora opraviti?

O. Naložena pokora se mora opraviti:
1. S ponižnim sercem.
2. Zvesto, kakor je bila naložena.
3. Brez odloga, berž kakor je mogoče.

P. Ali se dá in spodobi tudi še z drugimi deli Bogu zadostovati?

O. Bogu zadostovati se dá in se spodobi še drugimi z dobrimi deli:
1. Ker spovednik zavoljo naše slabosti in iz drugih pravičnih vzrokov ne naloži vselej grehom primerjene pokore, in sedaj še marsikaj ostane, da grešnik sam pokori.
2. Ker smo po Kristusovi zapovedi dolžni, vreden sad pokore storiti.

P. S kterimi deli moremo Bogu za grehe še zraven naložene pokore zadostovati?

O. Dela, s kterimi moremo Bogu za grehe še zraven naložene pokore zadostovati, so zlasti:
1. Molitev, post, miloščina.
2. Druge dobre dela, ki jih človek iz tega namena radovoljno opravlja.
3. Nadloge in težave, ki nas zadevajo, če jih voljno in v duhu pokore terpimo.

P. S čim se še zadostuje za časne kazni?

O. Tudi odpustki so pripomoček, s kterim se za časne kazni zadostuje.

Vvod.

Zgubljeni sin, od kterega nam Jezus v svetem evangeliju pripoveduje, je pač resnična podoba vsakega grešnika. Zapustil je nehvaležni sin svojega očeta; podal se je v ptujo deželo, kjer je razuzdano živel in vse zapravil, kar je imel. V hudi stiski se znajde; veliko silo zdaj terpi; vest ga peče, da mu obstati ni. Ali kaj stori zdaj nesrečni, zgubljeni sin? Začne si sam pri sebi misliti: Kako dobro mu je pač bilo pri svojem ljubem očetu doma: „Koliko delavcev v hiši mojega očeta ima kruha zadosti; jaz pa tukaj gladu konec jemljem,“ — tako je sam k sebi govoril. Na to ga začne v sercu grevati, da je svojega dobrega očeta tako nehvaležno zapustil. Toraj terdno sklene, k svojemu očetu se nazaj podati.

Glejte! ravno tako mora tudi vsak grešnik storiti. Hoče on, ki je Boga in stezo njegovih zapoved zapustil, ki je v

grešnem življenju svoje premoženje, posvečujočo gnado božjo zapravil, nazaj priti k svojemu nebeškemu Očetu, mora tudi to storiti, kar je zgubljeni sin storil. Grešnik mora najpervič svoj grešni stan spoznati, on mora svojo vest izpraševati; mora mu drugič iz serca žal biti, da je ljubega Očeta nebeškega s svojim pregrešnim življenjem zapustil, njega razžalil, on mora čez svoje grehe pravo grevengo obuditi; mora tretjič terdno skleniti, da se hoče k Bogu nazaj podati, on si mora terdno naprej vzeti, svoje grešno življenje zapustiti in se poboljšati. Pa vse to še zadosti ni. Kakor je zgubljeni sin resnično vstal, se k svojemu očetu nazaj podal, in sam sebe zatožil, rekoč: „Oče! grešil sem zoper nebesa in tebe, in nisem vreden, tvoj sin imenovan biti; vzemi me le za najmanjšega hlapca;“ tako se mora tudi grešnik k spovedniku podati, njemu se mora na mestu Boga svojih grehov obtožiti in za taiste zadosti storiti; potem mu še le bo nebeški Oče taiste milostljivo odpustil. — Zatega del vam še danes od teh zadnjih dveh stopinj govoriti želim, ki jih grešnik storiti ima. Danes toraj govorim:

1. od spovedi in
2. od zadostenja. Pripravite se!

Razlaga.

I. Od spovedi.

1. Kaj je spoved ali kaj se pravi: spovedovati se? Spoved je skesana obtožba, s ktero grešnik pooblaščenemu spovedniku vse svoje grehe pove s tim namenom, da bi od njega zadobil sv. odvezo. Spoved je vsakemu grešniku neobhodno potrebna, da odpuščanje grehov zadobi; Jezus je sam tako zapovedal; kristijani vseh časov so se spovedovali in sv. kat. cerkev je in bo tako učila do konca sveta.

2. Kakošna pa mora biti spoved? Spoved mora biti tako-le:

a) čista, to je: grešnik se mora spovedati vsaj vseh smertnih grehov, kolikor koli se jih zavé po skerbnem spraševanji vesti. Kdor vedoma ali nalašč na spovedi zamolči kak smerten greh, stori božji rop; njegova spoved nič ne velja, ker je lažnjiva. Ako lonec živih gadov imaš, in vse pomoriš, le enega samega še živeti pustiš, ravno ta te bo smertno piknil. Ravno tako te bo tudi en sam smerten greh pogubil, če ga zatajiš, Kdor spovednika nalaže, Bogu se zlaže, in godilo se mu bo.

kakor Ananiju in Zafiri, ki sta se sv. Petru zlagala. O kerščanske duše! le tega ne, da bi na spovedi lagali. Kakor dobri otroci skerbnim starišem, tako odkritoserčno se spovejte svojim spovednikom, in bote usmiljenje našli.

Kdor je kak smerten greh vedoma zamolčal, mora vse spovedi ponoviti, začemši s tisto spovedjo, pri kteri ga je pervikrat zamolčal, to je: on mora povedati zamolčani greh in tudi vse tiste smertne grehe, kterih se je poprej že spovedal; mora povedati, pri koliko spovedih ga je zamolčal, ali kolikokrat je pri spovedi bil od tistihmalo, odkar je greh pervikrat zamočal; mora povedati, kolikokrat je od tiste dobe pri sv. obhajilu bil, in posebej še, kolikokrat o velikonočnem času; mora povedati, ali je tudi kak drugi zakrament v tem žalostnem času prejel.

Kdor je kak smerten greh na spovedi povedati pozabil, in ga ni pozabil iz nemarnosti, ampak iz slabosti, s tako pozabljivostjo ni storil smertnega greha, in tudi spovedi mu ni neveljavne naredila taka pozabljivost. Vendar je potrebno: Ako se pred sv. obhajilom spomni pozabljenega greha, da se, ako je mogoče, k spovedniku poverne, in se mu spove še tistega greha. Če se pozabljenega greha spomni še le po sv. obhajilu, ali pa, če spovednika več blizo ni, mora s popolnoma kesanjem greh obžalovati. Mora pozabljeni greh povedati; drugih poprej povedanih grehov ni treba ponavljati. Je pa kdo sam kriv bil svoje pozabljivosti, ker, postavim, ni skerbno izpraševal svoje vesti, bila je njegova spoved neveljavna, in tedaj se mora pri prihodnji spovedi obtožiti ne le pozabljenega greha, temveč mora povedati tudi vse druge že povedane grehe, ker mu po neveljavni spovedi niso bili odpuščeni.

Kdor se vsaj vseh smertnih grehov obtoži, storil je popolnoma spoved. Zakaj pa je vendar le dobro, tudi odpustljivih grehov se spovedati? Zavoljo tega: Za pervo namreč ne vemo vselej prav natančno, ali je res to, kar za odpustljiv greh imamo, in ali ni celo smerten greh. V tem primerleju bi se postavili v nevarnost, da opravimo neveljavno spoved, ako bi se ne spovedali tistega greha, kterega za odpustljivega imamo. Drugič je koristno se odpustljivih grehov spovedati, ker se nam s tim zbriše vsaj en del časnih kazen, ktere bi sicer morali ali na tem svetu s pokornimi deli zbrisovati ali pa s terpljenjem na unem svetu. Tretjič bi se utegnilo prigoditi, da bi ravno nobenega smertnega greha ne imeli

na vesti, in bi se toraj ne mogli ne spovedati ne svete odveze zadobiti, ako bi se vsaj kakega odpustljivega greha ne obtožili ali ako bi iz poprejnih spoved kakega smertnega greha ne povedali.

b) Ponižna, to je: Grešnik naj spozna sebe za revnega grešnika, spovednika pa za svojega sodnika, ki ga sodi namesto Boga, in po tem spoznavanju obravnava vse svoje djanje in nehanje. V ozir tega nam z lepim zgledom naprej hodi sv. Ludovik IX. francoski kralj, ki je vsak petek hodil k spovedi. Bojé se, da bi njegovo kraljevsko veličastvo spovednika ne begalo in ne motilo, rekel mu je marsikterikrat: „Moj oče! prosim vas, ne ozirajte se na moje kraljevsko dostojanstvo, ampak glejte le na moje grehe.“ Ta blagi kralj se je gotovo ponižno spovedal. Cesarica Konštancija ni bila tako ponižna. Ko je nekega dne sv. opata Joahima pozvala, da bi se mu spovedovala, pričakovala ga je na tronu sedé. Mož božji pa jej kar naravnost reče: „Ako hočeš namestovati ti Magdaleno, jaz pa Kristusa Gospoda, moraš s trona stopiti, da se boš spovedala; ako ne, te spovedati ne morem in ne smem.“ Ljubi kristijan! da bo tvoja spoved prav opravljena, prav iz serca ponižuj se, kedar se spoveduješ; imej se za to, kar si, ter za revnega grešnika; skazuj se ponižnega v pogledu, ponižnega v hoji, ponižnega v govorjenju, ponižnega v obleki, ponižnega v vsem svojem obnašanju; spoveduj se svojih grehov, in ne grehov drugih, in se poslušno in pokorno in dragovoljno podverzi sodbi spovednikovi, ki je namenstnik Kristusov, da bi ti Bog grehe odpustil in ti dal svojo gnado.

c) Odkritoserčna, to je: Grešnik nobenega smertnega greha, in naj si je še tolikanj ostuden in gerd, na spovedi vedoma zamolčati ne sme; in ne sme zamolčati nobene okoliščine ali pritikline, ktera bi versto greha spremenila ali iz odpustljivega greha naredila smerten greh; in na posled tudi ne sme nobenega smertnega greha pokrivati in polepševati tako, da bi zgubil svojo pravo podobo, ter podobo smertnega greha, in bi bil viditi le kar odpustljiv, le kar majhen greh. Vsega tega tedaj grešnik ne sme, marveč mora pošteno in odkritoserčno povedati vse, česar se krivega spozna, povedati brez prikrivanja, brez pristavljanja, brez zmanjševanja. Pošteno in odkritoserčno se je treba spovedovati, kaka bi se spovedoval Gospodu Jezusu samemu.

Poslušajte kam pelje pri spovedi iz sramožljivosti greh zamolčati? Neka deklica je bila od svojih starišev dobro in

skerbno izrejena; pa vendar pade v velik greh. Komej je grešila, jo je že sram in vest jo hudo peče. „Kako je mogoče, da bi jaz ta greh spovedniku povedala.“ Ona zamolči pri spovedi svoj greh in še veči greh stori. Vest jo še hujše peče. Ona misli ojstro pokoro delati in tako svojo vest umiriti. Gre v samostan in misli pri veliki spovedi svoj greh spovedniku razodeti. Ona si prizadeva svoje serce odkriti, ali vendar tako zamotava in zakriva svoj greh, da ga spovednik spoznati ne morejo. — Med tem umerje glavarica tega samostana. Ker je ta deklica tako ojstro živela, so jo vse druge nune za glavarico izvolile! Ni dolgo in ona hudo zbolí. Zmiram je sama sebi govorila in tolažila se, na smertni postelji svoj greh razodenem: ali tudi tu jej zaveže sramožljivost usta, in jej greha povedati ne pripusti. Ona sprejme poslednje zakramente in doprinese strašen božji rop. Umiraje začne svoj greh popravljati, ali oh strašna sodba božja! pamet se jej meša in umerje v svojem grehu. Ker je tako ojstro živela, so vse nune mislile, da je zveličana. Ali ko so enkrat vse skupej za njo molile, pripustí Bog, da se jim prikaže v strašnem stanu in jim reče: „Jenjajte za-me moliti, jaz sem pogubljena, ker sem zamolčala v svoji mladosti greh pri spovedi.“

d) Razločna. Da bo spoved razločna, treba je najpoprej, da govorimo zastopno. Se ve, da se spovedenec ne sme spovedovati tako glasno, da bi ga slišali in umeli tudi drugi okolistoječi ljudje; vsemu temu vkljub pa je vendar le potrebno, da govori tako glasno, da spovednik zastopi pri čistem. Ako bi spovedenec ali v sploh ali pa v ozir kakega posebnega greha govoril nalašč tako tiho in zamolklo, da bi ga spovednik ne mogel zastopiti, ravnal bi s tim zvijačno, ter bi se postavil v nevarnost, da opravi božjeropno spoved. Spovedovanje se govori tedaj tiho, vendar pa tako zastopno, da smeš po pravici soditi, da te spovednik zastopi.

Dalje je treba greh popisati tako natanko, da spovednik kmalu spozna, kam spada in kakošen da je. Toraj je treba vsak greh naznaniti z določno besedo, ter pristaviti to, kar je potrebno, da se spozna versta ali ločina greha.

Slednjič je treba, da svojo spoved opravi lepo z verstjo ali zredoma. Najboljši je tako-le: Ako ima iz poprejnih spoved kaj popravljati, ima, postavim, povedati kak pozabljen ali zamolčan greh, naj to najpoprej pové; ako pri zadnji spovedi svete odveze ni prejel, naj to kar berž na znanje da. Kakor hitro je poravnano to, kar zadeva zadnje spovedi, naj pove

grehe, po zadnji spovedi storjene in sicer najpoprej smertne, po tem pa odpustljive.

II. Od zadostenja.

1. Kaj je zadostenje? Zadostenje je opravljanje tistih spokornih del, ki jih spovednik grešniku pri spovedi naloži.

Mi nismo sicer v stanu, za svoje grehe Bogu zadosti storiti, kolikor bi treba bilo, in božjemu neskončnemu veličastvu zadostiti; pa vendar so tudi naše slabe, človeške zadostenja Bogu dopadljive in všeč, ker od Jezusovega neskončnega zasluženja dobivljajo svojo vrednost.

Bi utegnil kdo prašati, zakaj moramo še Bogu zadostovati, akoravno je že Jezus za naše grehe zadosti storil? Pa Jezus je le storil, česar nam storiti mogoče ni. Kolikor pa sami zamoremo, to smo storiti. Te dolžnosti nam Jezus s svojim terpljenjem in svojo smertjo ni odvzel. In ravno po tem, da sami storimo, kar nam je mogoče, se Jezusovega neskončnega zadostenja deležne storimo, in tako naše spokorne dela Bogu storjeno nečast nekoliko popravijo. Zatoraj Bog le tistemu grehe odpusti, ki je pripravljen za-nje, kolikor premore, pravo pokoro delati.

2. Kaj pa se pravi pokoro delati? Se pravi: a) po spovedi novo življenje začeti, in b) za grehe pretečenega življenja se pa pokoriti in Bogu zadosti storiti.

a) Grešnik mora po spovedi čisto drugače živeti; on mora po besedah sv. apostoljna Pavla: „starega človeka s svojimi djanji sleči, in novega obleči po podobi tistega, kateri ga je stvaril.“ Grešnik mora po spovedi greh zapustiti, se k Bogu, na pot njegovih svetih zapovedi nazaj podati, in zanaprej dobro delati. Sam nebeški Oče tako imeti hoče. Že po preroku Ecehielu Gospod tako govori: „Če grešnik pokoro dela in se spreoberne od vseh svojih grehov, ki jih je storil, in derži vse moje zapovedi in stori pravico, tako naj živi in ne bode umerl. Ja, na vse njegove hudobije, ki jih je storil, se jaz ne bom spomnil.“ K Bogu se tedaj spreoberniti s celim sercem in zanaprej pravico delati, njegove zapovedi deržati in čisto novo življenje začeti: to se k pervemu pravi, pokoro delati.

Pokoro delati se pa tudi pravi: b) za storjene grehe se pokoriti in Bogu za tisto razžaljenje, ki so mu ga naši grehi storili, nekako namestenje opraviti. In to se takrat zgodi, kedar tiste dobre dela, ki nam jih spovednik za pokoro naložijo, ali ktere si sami za pokoro naložimo, opravljamo. Take dobre dela so Bogu za tisto nečast, ktera se mu je z grehom

storila, nekoliko namestenje; po taki pokori se zavoljo naših grehov sami sebe kaznujemo; ravno po tem pa tudi nekaj od tistih časnih kazen odslužimo, ki bi jih po odpuščenem dolgu greha ali na tem svetu, ali pa v vicah še terpeti morali. Tako so delali svetniki in svetnice božje. V misijonarskih poročilih čitamo sledečo dogodbo: Peter Buržua, mladeneč iz otoka Majorke, pade v svojem 23. letu v turško sužnost v mestu Algier. Zapeljan ondi Kristusa zataji, in tako rekoč posiljen se poturči. Pa, čeravno se zunanje po turško obnaša, vendar v sercu še le pravo vero hrani. Sčasoma se zavé, da tako Bogu dopasti ne more, da mu je treba spet očitno Jezusa spoznati. Vedel je sicer, da, če to stori, bo moral umreti, pa sam sebe je tolažil rekši si: Jezus je za-me umerl; moj greh je tako velik, da se da le s smertjo spokoriti. Gre k svojemu gospodarju, ter mu reče: Ti si me posilil se poturčiti, ali sedaj ti povem, da sem kristijan, in kristijan hočem ostati do smerti. Reče, in gospodarju turško kapo pod noge verže, ter jo pohodi. Vem, mu dostavi, da me boš umoril, pa to me ne straši, jaz sem pripravljen za Kristusa življenje dati; — tako bom svoj greh spokoril. Gospodar ga obsodi živemu sožganemu biti, ga veli do podhlač sleči, okoli vratu verige mu djati, na ramo velik tram zadeti in na terg ga peljati, naj bi ondi smert storil. Se zgodi; in ko ga na terg peljejo, on po poti glasno pravi: Hvaljen bodi Jezus! sveta rimljanska, katoliška apostoljska vera je edino zveličavna! Svojim tovaršem pa je tako govoril: „Smerti se sicer ne bojim, pa v sebi čutim glas, ki mi pravi, da Bog mi bo dal moč vse muke prestati. Saj se je tudi naš Gospod Jezus Kristus smerti bal, pa je vendar še veče terpljenje prestal, kakor mene čaka; zaupam v njegovo pomoč in milost. Na tergu steber v tla zasadé in mladenča k njemu privežejo; sedaj derva okoli nanesejo, jih zažgejo, mladeneč v sredi ognja živ gori in umerje. On je dal svoje življenje v zadostenje svojih grehov, in tako si je žleb Jezusove kervi na-se obernil, se je opral v Jezusovi kopelji, in njegova duša se je vsa čista dvignila iz terpljenja v večno veselje. Kakor nekdaj sveti Peter Alkantarski, ta mladeneč nam sedaj iz nebes govori: „Srečna pokora, ki mi je v tako čast pripomogla“!

Opravljajmo tudi mi naloženo pokoro, da za storjene grehe zadosti storimo, in se zanaprej bolj zvesto grehov varujemo.

3. Kako pa moramo opravljati naloženo pokoro? Opravljati jo moramo:

a) s ponižnim sercem. Alite da veste, da smo revni grešniki, ki si moramo od Boga izprositi odpuščanja grehov in odpuščanja zasluženih časnih kazen? Bog pa le ponižnim daje svojo gnado; prevzetnim pa gnade ne daje, temveč se jim ustavlja, uči sv. apostelj Peter. Ako bi kdo pokoro opravljaje ne bil ponižen, ampak bi hotel prevzeten biti, bilo bi to ravno tako gerdo in nagnjusno, kakor ko bi hotel berač prevzeten biti. Akoravno bi bila pokora, ki nam je naložena, sama ob sebi poniževalna, ali ko bi bil poniževalen tisti kraj, na kterem bi morali pokoro opravljati, moramo vendar le ponižno se podvreči, in zvesto opravljati to, kar nam je naloženo, in ravno tako, kakor nam je naloženo.

b) O pravem času. Ako so spovednik čas odločili, moramo se zvesto tega časa deržati. Ako se pa storilo ni, moramo jo opravljati, kakor hitro nam je mogoče.

Sklep.

Veliko ljubezen je Jezus nam ubogim grešnikom skazal s tem, da je zakrament sv. pokore postavil. V tem sv. zakramentu, zadobivljamo odpuščanje grehov, odpuščanje večnih kazen, posvečujočo in djansko gnado božjo in mir vesti. Ti darovi so več vredni, kakor zlato in srebro celega sveta. Oh bodimo toraj hvaležni Jezusu za ta poglavitni pripomoček našega zveličanja! Večkrat in dobro pripravljeni prejemljimo ta sv. zakrament! Poiščimo si pobožnega in modrega spovednika in deržimo se ga in njegovih ssv. naukov! Zakrament sv. pokore je tista zveličanska deska, ktere se na viharnem morju tega življenja poprijeti moramo, da svoje duše ne pogubimo, temveč jo večno zveličamo! Amen.

LV. Keršanski nauk.

Od odpustkov.

P. Kaj so odpustki?

O. Odpustki so odpuščanje časnih kazen, ktere bi po odpuščenem grehu v sedanjem življenji ali pa po smerti terpeti imeli.

P. Kaj morajo katoliški kristjani zastran odpustkov verovati?

O. Katoliški kristjani morajo zastran odpustkov verovati:

1. Da je prava cerkev prejela od Jezusa Kristusa oblast, odpustke deliti.

2. Da nam je prav dobro in koristno, zadobiti odpustke, ki jih cerkev deli.

P. Kdo ima v pravi cerkvi oblast odpustke deliti?

O. Rimski papež sam ima oblast, v vsi keršanski cerkvi odpustke deliti; škofje pa imajo oblast, vsak v svoji škofiji, toda po nekih posebnih od cerkve danih pravilih, odpustke dajati.

P. Kolikeri so odpustki?

O. Odpustki so popolnoma in nepopolnoma.

P. Kaj je popolnoma odpustek?

O. Popolnoma odpustek je odpuščanje vseh časnih kazen, ktere je grešnik zaslužil.

P. Kaj je nepopolnoma odpustek?

O. Nepopolnoma odpustek je pa tisti, po kterem se ne odpuščajo vse ampak le nekoliko časnih kazen. Taki so odpustki za štirideset dni, za eno, ali več let.

P. Na kaj so odpustki uterjeni?

O. Odpustki so uterjeni na zaklad, ki ga cerkev ima v neskončnem zasluženji Jezusa Kristusa, v zasluženji presvete Device Marije in drugih svetnikov; to zasluženje nam cerkev prilastuje, kedar nam odpustke deli.

P. Ali nas cerkev z odpustkom odvezuje dolžnosti, za grehe zadostovati?

O. Cerkev nas z odpustkom ne odvezuje vse dolžnosti, za grehe zadostovati, ona samo hoče:

1. V nas duha pokore obuditi, in nas obdariti za gorečnosti, s ktero spokorne dela opravljamo.

2. Na pomoč priti naši slabostí in nezmožnosti, zavoljo kterih nam včasi ni mogoče Bogu tako zadostiti, kakor smo dolžni.

P. Česa nam je potreba, da dobimo odpustkov?

O. Da dobimo odpustkov, nam je potreba:

1. Da smo v stanu gnade božje.

2. Da opravimo, kar je zastran odpustkov zapovedano.

P. Ali morejo odpustki tudi dušam v vicah v prid biti?

O. Odpustki morejo, po prošnji živih, tudi dušam v vicah v prid biti, ako so tudi iz tega namena dodeljeni; tedaj pa morajo živi Bogu za mertve darovati tiste dobre dela, ki jih cerkev zapoveduje za dosego odpustkov.

P. Kaj je odpustek svetega leta?

O. Odpustek svetega leta je popolnoma odpustek, kterega rimski papež ob nekterih prigodkih in časih s posebnimi pravicami in pogoji dodeljuje.

Vvod.

Lepe in vesele darove deli spokornim in grešnikom zakrament sv. pokore. V njem zadobijo spokorjeni grešniki: odpuščanje grehov, odpuščanje večnih kazen, posvečujočo gnado božjo in mir vesti. To je prave pokore dragi, žlahtni sad. Kje je grešnik, da bi želje ne imel, vtergati si ga in vživati ta sad!

Le samo časne kazni z grehi zaslužene večidel še ostanejo, kedar je človek storil pravo pokoro. Te časne kazni se ali vse ali le deloma zbrisujejo z zadostovanjem, od kterega smo govorili v zadnjem keršanskem nauku, zbrisujejo s spokornimi deli, ki nam jih mašnik pri spovedi za pokoro naklada, ako namreč zvesto opravljamo te spokorne dela.

Ali glejte je, milosti božje! Poskerbela nam je še drugi pomoček, s kterim si zbrisujemo časne kazni, in ta pomoček so odpustki.

In od odpustkov govorim v današnjem kerš. nauku. Odgovarjal bom na te-le vprašanja:

1. Kaj je odpustek?
2. Ali cerkev ima oblast, odpustke deliti?
3. Kteri dobiček odpustki vernim donašajo? In
4. Kaj mora človek storiti, da si odpustkov pridobi? Poslušajte.

Razlaga.

1. Kaj je odpustek? Je odpuščanje časnih kazen, ki bi jih po odpuščenem dolgu greha ali v tem življenju, ali pa po smerti v vicah morali terpeti. Dobro vam je znano, da si z vsakim smertnim grehom človek dvojno kazen nakoplje: večno in časno. Večna se mu v zakramentu sv. pokore z grehi vred takrat odpusti, ko mu spovednik pri spovedi sv. odvezo vredno podeli; časna mu pa še ostane, in jo mora sam zbrisovati. Tako se je godilo že z Adamom in Evo. Bog jima je greh in večne kazni zavoljo solz, ki sta jih točila, odpustil; časne: smert, terpljenje in britkosti, ki po njima stiskajo ves človeški rod so pa ostale, ter jih tudi tisti, za ktere je Jezusova kri tekla, terpeti in zbrisovati morajo. — Izraelsko ljudstvo je potlej, ko je iz Egipta rešeno bilo, velikokrat grešilo, in vselej odpuščanje od Boga zadobilo, ali časna kazen, da se je 40 let po puščavi klatilo, mu ni odšla; tako da so še le

njegovi mlajši v obljubljeno deželo prišli. — Marija, Mojzesova sestra, se je bila v čem zoper Boga pregrešila. Odpuščanje je zadobila, ali zadela jo je gobova bolezen, da je sedem dni morala od vse družnje odločena biti in v samoti prebivati. — Mojzes je premalo v Boga zaupal, in se v tem pregrešil. Greh mu je bil odpuščen, ali ni smel v obljubljeno deželo, ampak je popred v puščavi umerl. — Tako je prerok Natan Davidu napovedal, da mu bodo grehi odpuščeni, pa mu je tudi oznanil, kako da se bojo mnoge britkosti čez njegovo hišo vsipale, in vse ure njegovega življenja bodo britke in težavne.

Te časne kazni odpustek človeku odpusti. Dobro poslušajte, kaj odpustki niso, da v kake zmote ne zabredete.

Odpustki niso odpuščanje grehov. Grehi se le v zakramentu sv. pokore odpuščajo, človek si mora prizadevati, da ga vredno prejme, če se hoče sv. odpustkov udeležiti. Odpustki niso odpuščanje večnih kazen, ker večne kazni se spet kot greh v zakramentu sv. pokore zavoljo neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa odpuščajo, če ga grešnik vredno prejme. Odpustki niso odpuščanje nasledkov izvirnega greha, kot postavim mnogih križev, bolezni, revščine, smerti. Kaj takega je le v pervih časih keršanstva potrebno bilo; te težave so se v pervih časih večkrat čudovitno vernim le zavoljo tega odjemale, da se je sv. cerkev razširjala in uterdovala. Še manj so pa odpustki odpuščanje tistih kazen, ki jih je kak nerodnež zavoljo nepokorščine ali druge nerodnosti pred deželsko gosposko zaslužil, ker take kazni ne slišijo v cerkveno oblast. Desni razbojnik na križu je kazen dostal, ki mu jo je deželska gosposka odločila, dasiravno mu je Jezus sv. raj obljubil, in mu podelil popolnoma odpustek. Odpustki niso odpuščanje pokore, kakor da bi takrat, ko se odpustki delé, vse tiste reči, ki k zakramentu sv. pokore slišijo, nič se ne potrebovale. Skerbna mati, sv. cerkev ne deli za to odpustkov, da bi njeni otroci lenobo pasli, za zveličanje svoje duše nobene skerbi, nobene gorečnosti ne imeli, ampak ravno z odpustki hoče zanikernost odpraviti, ljubezen, veselje skerb in gorečnost do srečne večnosti spodbuditi; mlačne, merzle ogrevati, dvomljive podučiti, žalostne potolažiti, slabe, ki omahujejo, podpreti, jim polajšati pokoro, ktere se bojé, da bi je ne mogli dostati in popolnoma izpeljati. „Nikar se ne zapeljujte, pravi sv. Ciprijan, skerbna mati sv. cerkev odpušča in zbrisuje popolnoma časne kazni, ki smo jih s svojimi grehi zaslužili, toda le tistim, kterim je res žal, ki jih serce boli,

da so svojega neskončno dobrotljivega Boga razžalili, ki se polni zaupanja v božjo pomoč vernejo v boj na bojišče, kterega so bili lahkomišljeno zapustili, in strahovitno zbežali.“ Saj še le sv. pokora človeka pripravnega stori, da je sv. odpustkov deležen.

Zdaj veste, kaj so odpustki in kaj niso. Imamo pa dvojne odpustke, popolnoma in nepopolnoma odpustke. Popolnoma odpustki so tisti, s kterimi se nam odpusté vse časne kazni. Nepopolnoma odpustki pa so tisti odpustki, s kterimi se nam le en del časnih kazen z grehi zasluženih odpusti. — Kdor tedaj popolnoma odpustek zadobi, je ž njim popolnoma rešen in osloboden vseh časnih kazen, z grehi zasluženih, naj si jih je ali veliko ali malo. Kdor pa nepopolnoma odpustek zadobi, odpuščen mu bo le en del časnih kazen z grehi zasluženih, in sicer ali več ali manjši del, kakor si je odpustek odmerjen, ali za daljši ali za krajši čas. Nepopolnoma odpustki so prav različni.

Če se nam oznani odpustek štirideset ali sto dni, za eno, tri, pet, sedem let ali sedem kvadragen, je to toliko, kakor da se reče: s tim odpustkom nam je pri Bogu odpuščenih toliko časnih kazen, kolikor bi jih bili odslužili s pokoro, ktero bi bili delali po starih spokornih postavah štirideset ali sto dni, eno, tri, pet, sedem let ali sedem kvadragen, ter sedemkrat štirideset ali dve sto in osemdeset dni.

Med popolnoma odpustike spada tudi odpustek sv. leta; to je: popolnoma odpustek, ki se bolj slovesno obhaja in pri kterem imajo spovedniki večih oblast. Sv. leto, ki se vsako pet in dvajseto leto deli, se pravi navadno sv. leto; tisto pa, ki ga o posebno važnih priložnostih papež razpišejo, se pravi nenavadno sv. leto.

2. Ali cerkev ima oblast, odpustke deliti? Da sveta cerkev res oblast ima odpustke deliti, razvidi se že iz besed Jezusovih, ki jih je govoril svojim aposteljnom rekoč: „Kakor je mene moj Oče poslal, tudi jaz vas pošiljam,“ to je: v zveličanje ljudi vam dam ravno tisto oblast, ktero sem jaz sam prejel od svojega nebeškega Očeta. Kristus pa, to veste vsi, je imel oblast, časne z grehi zaslužene kazni odpuščati ali odpustke deliti; in po tem takem mora tudi njegova sveta cerkev imeti ravno to oblast.

Da sveta cerkev res oblast ima, odpustke deliti, razvidi se še lepši iz besed Kristusovih, ki jih je govoril svetemu Petru, rekoč: „Karkoli boš razvezal na zemlji, razvezano bo tudi v

nebesih," in iz besed, ktere je govoril vsem svojim apostelj-nom rekoč: „Kar koli bote razvezali na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih." Prav gotovo je, da je Kristus s temi bese-dami svetemu Petru in drugim apostelj nom, to je: svoji sveti cerkvi dal oblast, odstraniti ali v kraj spraviti vse, karkoli bi ljudem branilo iti v nebesa. Ker nam pa časne z grehi za-služene kazni vsaj za nekoliko časa zapirajo vhod v nebesa, mora si sveta cerkev oblast imeti, te časne kazni odpuščati, ali da vam z drugo besedo povem: sveta cerkev mora oblast imeti, da odpustke deli. — Vse to se razvidi tudi iz navade, ktera zmerom v cerkvi obstoji, iz navade namreč, po kteri je sveta cerkev časne kazni odpuščala ali odpustke delila. Tako je že sveti apostelj Pavel odpustek dodelil nečistemu Korin-čanu, po tem, ko je Korinčan leto in dan delal pokoro, ter mu je, kakor sam pove, v imenu Kristusovem, to je: z oblastjo, ktero je od Kristusa prejel, odpustil ostalo pokoro. Tako je sveta cerkev ob času preganjanja kristjanov na priprošnjo mu-čencev veliko odpustkov delila spokornikom, ki so se mučencem priporočali za priprošnjo. Tako je šlo od stoletja do stoletja do današnjega dne.

Tedaj je ta resnica svete vere terdna in neoveržljiva, da sveta cerkev oblast ima, odpustke deliti, in sicer to svojo oblast ima od samega Kristusa. Z imenom „cerkev" pa tukaj ume-vam le samo vladajočo cerkev, ter Rimskega papeža in škofe; kajti le Rimski papež in škofje so pravni namestniki svetega Petra in drugih apostelj nov, kterim edinim je Kristus dal oblast odpustke deliti. Rimski papež kar poglavar vesoljne cerkve zamore odpustke deliti za vse katoliške kristjane ve-soljnega sveta; škofje pa zamorejo odpustke deliti le za ver-nike svoje škofije, ker le samo ti spadajo pod njihovo oblast. Rimski papež zamore deliti popolnoma in nepopolnoma od-pustke, kedar ima v to kak pravičen vzrok; škofje pa zamo-rejo deliti le nepopolnoma odpustke.

Pravični Bog pa nobene z grehi zaslužene kazni ne od-pušča, kako se torej božji pravici zadostuje, če se po odpustku časne kazni odpustijo? Zadostovanje to se zajema iz tako imeno-vane cerkvene zakladnice. Jezus je namreč opravil neskončno zadostenje, veliko več je storil, kakor je bilo za naše odre-šenje potrebno. Tudi preč. D. Marija, svetniki in svetnice božje so veliko več storili in preterpeli, kakor je bilo k njih zveličanju potrebno. Te zasluženja se imenujejo cerkvena za-kladnica, iz ktere sv. cerkev zajema in naše kazni plačuje.

3. Kteri dobiček vernim odpustki donašajo?

a) Odpustki so prav zdaten pripomoček, s kterim si zamoremo zbrisati časne z grehi zaslužene kazni, ktere bi morali v vicah terpeti. Sveta vera nas uči, da so muke, ki jih duše v vicah terpé, vse hujše in vse boleče memo vseh muk in bolečin, ki se le koli nahajajo tukaj na zemlji. Teh muk in bolečin, ki bi jih morali v vicah terpeti, pa se najlagljeje rešimo in znebimo z odpustki; kajti odpustki, ako se jih pridno poslužimo, nas najlagleje obvarujejo vseh teh muk in bolečin. Kaj ne, da so po tem takem odpustki že od te strani prav koristni in dobrotljivi!

b) Odpustki pripravijo marsikterega grešnika na pot pokore in poboljšanja. Znašli so se marsikterikrat kristjani, ki so kar tje v en dan živeli, lahkomiseljno in brezbožno, ter so greh nakladali na greh. Če so se tudi kterikrat spovedovali, svojo spoved so opravljali kar brez vse resnobe, brez kesanja, brez terdnega sklepa poboljšati se, brez poboljšanja. Približal pa se je čas kakih odpustkov, postavim: sveto leto. In to jih je zdramilo, ter na pravo pot obernilo. Opravili so, in sicer prav dobro opravili veliko spoved, se resnično spreobernili, in posihmalo niso nobenega smertnega greha več storili. Tako tedaj marsikteri kristjani od odpustkov izpeljujejo svoje spreobernjenje in pobolšanje. Kako zveličavni so pri tem takem odpustki, kako dobrotljivo je posluževati se jih!

c) Odpustki pripomorejo, da verniki bolj pogostoma prejemajo zakramente svete pokore in svetega rešnjega Telesa. Ako bi se odpustki nikdar ne dobivali, mlačni kristjani bi beržeje ko ne k spovedi in svetemu Obhajilu ne hodili več, kakor le samo enkrat ob letu; in tudi boljši kristjani bi, menim, da ne prejemali tolikokrat svetih zakramentov, kakor jih prejemajo zdaj, ko se odpustki delé. Odpustek tedaj nagne marsikterega kristjana, da gre k spovedi in k svetemu Obhajilu; in ker se večkrat med letom odpustki delé, gre tudi večkrat k spovedi in svetemu Obhajilu, in s tim ne zadobiva le samo odpustkov po večkrat, ampak zadobiva tudi vse tiste milosti in dobrote, ktere se zadobivajo z večkratnim prejemanjem svetih zakramentov. Ali niso tedaj odpustki zares zveličavni!

Odpustki oživljajo in pomnožujejo gorečnost za pokoro. Odpustki nam v spomin sklicujejo obilne časne kazni, ki smo si jih zaslužili s svojimi grehi, in bi jih morali preterpeti ali na tem svetu ali pa na unem svetu v vicah; in to spo-

minjanje nas nagiba, da se iz hvaležnosti do Boga, ki nam za tako majhne spokorne dela, ki jih opravljamo, deli tolikanj dobrotljive odpustke, da se, pravim, iz hvaležnosti do Boga posihmalo greha varujemo, dragovoljno prevzamemo kake spokorne dela, in si prizadevamo, zares pobožno živeti. V to bomo še tem bolj spodbadani, ako si z odpustki v spomin sklicujemo spokornike nekdanjih dni, ki so tako ojstro in tako dolgotrajno pokoro delali za svoje grehe. Njihov zgled mora tudi nas ogrevati in vnemati za pokoro. Vidite, kako zveličavni da so odpustki!

e) Odpustki nas vnemajo, da doprinašamo dobre dela. Kdor hoče odpustek zadobiti, mora tudi kako dobro delo storiti, ter kaj moliti, ali se postiti, ali kaj vbogajme dati. In oj koliko dobrega so storili in še zdaj storé verni kristjani zavoljo kakega odpustka! Kdo bi preštel vse obilne molitve, ktere se obmolijo zavoljo odpustkov! Kdo bi prerajtal vse božje pota in vse obhode, ki se opravljajo zavoljo odpustkov! Kdo bi preračunil vso milošnjo, ktera se je razdelila zavoljo odpustkov! Kdo bi pregledal vse zatajevanja, ktere so se obverševale zavoljo odpustkov! Koliko cerkev so pozidali in bolnišnic postavili, koliko bratovščin vpeljali, in drugih naprav v dušni in telesni blagor bližnjega vravnali bogoljubni kristjani z obilnimi stroški in s tim namenom, da bi odpustke zadobili! Dobrotljivost in korist odpustkov je od te strani zares tako velika, da je nikdo ni v stanu prav preceniti.

f) Odpustki nas s tolažilom napolnujejo v življenju in ob smerti. Ktera reč bi nek vernega kristjana bolj potolažila, kakor ga tolaži misel: „Odpustek sem zadobil; zaupam, da so mi zdaj odpuščene vse časne kazni z grehi zaslužene, in Bog zdaj ničesa več nima zoper mene.“ In kako potolažilno mu bo, ako si bo zamogel o smertni uri spričevanje dati, ter reči: „Prizadeval sem si ves svoj živi dan, da bi zadobil obilno odpustkov; tudi zdaj sem odpustek zadobil za smertno uro; toraj si smem svest biti, da so mi časne kazni z grehi zaslužene večidel vse odpuščene, in da bom kmalu po svoji smerti v nebesa sprejet.“ Oj, to ti je tolažilo, ktero življenje nareja mirno in pokojno in umiranje lahko!

g) Slednjič odpustki se zamorejo tudi vernim dušam v vicah nakloniti. Ker odpustki niso drugega, kakor poraba zadostovanja Kristusovega in zadostovanja njegovih svetnikov, in ker so te zadostovanja namenjene za vse vernike, ni dvoma, da se zamorejo tudi dušam v vicah v prid obračati.

Odpustki pa se ne morejo vsi vernim dušam v vicah obračati, ampak le samo tisti, od kterih Rimski papež to kar naravnost določi.

Odpustek vernim dušam v vicah se pa drugač deli, kakor pa živim vernikom. Živim vernikom papež odpustke deli kar odpuščanje ali z odpuščenjem; vernim mertvim pa kar priprošnjo ali s priprošnjo; to je: kader papež odpustek deli živim vernikom, jim ga deli s tim, da jih kar njihov najviši sodnik od časnih, z grehi zasluženih kazen odveže, ali da jim odpusti; kedar pa odpustek deli vernim mertvim, deli ga jim s tim, da prosi Boga, naj bi on blagovolil, odpustek v prid oberniti vernim dušam v vicah. Vernih mertvih namreč ne more več odvezovati, jim ne more ničesa odpuščati, ker nič več ni njihov sodnik, in tedaj tudi niso več pod njegovo oblastjo; zamore pa še zmerom za nje moliti, za nje Boga prositi, ker smo tudi z dušami v vicah v zvezi, ki jo imenujemo občestvo svetnikov. Tudi mi zamoremo vernim mertvim odpustke v prid obračati le s priprošnjo. Ako hočemo vernim dušam v vicah kak odpustek nakloniti, moramo storiti v to poseben namen, to je: Boga moramo prositi, da bi odpustek, kterega mislimo dobiti, milostljivo naklonil ali vernim dušam v vicah sploh, ali pa tej ali uni duši posebej. Ako bi kaka duša odpustka ne potrebovala, ker je iz vic že rešena, ter se že nahaja v nebesih; ali če kaka duša odpustka ne more deležna postati, ker je v pekel zaverženа, naklonil bo Bog odpustek drugim dušam, ter ali vsem vernim dušam v vicah sploh ali pa tej ali uni posebej, kakor bo za prav in potrebno spoznal.

4. Kaj mora človek storiti, da si odpustkov pridobi? Mora:

a) znajti se v stanu posvečujoče gnade božje, to je: čist mora biti vsaj vsakega smertnega greha. Z odpustki, to veste, se odpuščajo le samo kazni, in sicer časne kazni. Te kazni pa nam ne morejo odpuščene biti, dokler se nas derži vzrok teh kazen, ter greh. Kdor se v smertnem grehu znajde, on je le mladica, odtergana od Kristusa, ki je duhovna terta; je mertev ud duhovnega telesa, ktero je sveta cerkev, in zato tudi ne more deležen postati odpustka, dokler se v takem stanu znajde.

b) Tudi zvesto opravljati pobožne dela, ktere sveta cerkev za zadobljenje odpustkov naroča. Z vsakim odpustkom nam sveta cerkev deli posebno milost ali dobroto; in ima po tem takem tudi pravico, da naroča opravljati posebne dela, na ktere

navezuje tisto milost ali dobroto. Kdor bi tedaj teh del ne opravljal, bodi si iz nevednosti, ali iz pozabljivosti, ali iz nezmožnosti, ne zadobil bi odpustka, tudi ne, ko bi se v gnadi božji znašel.

Dela, ki jih sveta cerkev v zadobljenje odpustkov prevpisuje, pa so različne. Da se zadobé popolnoma odpustki, naročano je navadno, da vredno prejmemo zakrament svete pokore in svetega rešnjega Telesa. Po tem takem se morajo spovedati tudi tisti, ki se v gnadi božji že znajdejo. Poleg spovedi in Obhajila je navadno tudi naročano obiskovanje ene ali druge cerkve, in opravljanje molitve za odpustke. Naj pa si opravljamo ali to ali uno molitev, moramo jo vsegdar opravljati s tim namenom, da bi odpustke zadobili, in s tim namenom, da molimo po željah svetega očeta papeža. Prevpisujejo se tudi še druge dobre dela, ter post in milošnja.

V ozir časa, o kterem se morajo prevpisane dobre dela opravljati, moram vam povedati, da se morajo vse v zadobljenje popolnoma odpustka prevpisane dela opravljati o tistem času, o kterem se popolnoma odpustek deli.

Slednjič zraven tega, da opravlja v zadobljenje odpustkov prevpisane dobre dela, mora vsakdo, ki želi deležen postati popolnoma in nepopolnoma odpustkov, imeti resnično gorečnost za pokoro ali pravo spokorno gorečnost. Živa spokornost, da bi po vsi svoji moči za svoje grehe zadostoval, je potrebna slehernemu, ki želi odpustke zadobiti; brez take gorečnosti bi ne mogel zadobiti nobenega odpustka.

Sklep.

Častivredni Pavel Segneri nam pripoveduje, da je Bog zveličani Mariji iz Kvire (Quiro) vrednost odpustkov viditi dal kakor v nekem zerkalu. Pokazal jej je na očitnem tergu veliko mizo, in na mizi obilno število diamantov in različnih dragih kamencev. Rekel jej je po tem: „Ta zaklad je na razpolaganje, in vsakdo si sme od njega vzeti, kar mu je drago, in kolikor potrebuje.“ Vidite, ljubi moji! ravno tako je tudi nam vsem odperto in na razpolaganje nezmerno bogastvo odpustkov, in vsakdo si zamore od njega vzeti za se in za verne duše v vicah, kolikor koli hoče. Kakor pa je potrebno, da človek svojo roko stegne, ter si vzame z mize diamantov in drugih kamencev; ravno tako potrebno je, da kristjan zvesto opravlja, kar sveta cerkev v zadobljenje odpustkov naroča, in živo in sta-

novitno spokorniško gorečnost ima, ako hoče za se in za verne duše v vicah zajemati iz dragega zaklada odpustkov. Kdor tega ali unega ne stori, ali kdor le mlačno ali le na pol opravlja to in uno, bo s praznimi rokami proč šel od polnega zaklada, ter nič ne bo zajel iz njega niti za sebe, niti za verne duše v vicah. Imejmo spokornega Duha in resnično voljo, za grehe pokoro delati in zadostovati. Usmiljeni Bog bo našej nezmožnosti na pomoč prišel, in nas odpustkov deležne storil v obilni meri. Amen.

LVI. Keršanski nauk.

Od zakramentov sv. poslednjega olja.

P. Kaj je sveto poslednje olje?

O. Sveto poslednje olje je zakrament, v kterem bolnik po maziljenji s svetim oljem in po zapovedani mašnikovi molitvi prejme gnado božjo za dušno in večkrat tudi za telesno zdravje.

P. Zakaj se pravi temu zakramentu poslednje olje?

O. Temu zakramentu se pravi poslednje olje, ker se med vsemi svetimi mazili, ktere je Gospod, naš Zveličar, svoji cerkvi zapovedal, nar poslednjič deli.

P. Komu se deli sveto poslednje olje?

O. Sveto poslednje olje se deli bolnikom nevarno bolnim, in sicer, če je mogoče, dokler so še popolnoma pri zdravi pameti.

P. Ktere gnade deli poslednje olje bolniku?

O. Poslednje olje deli bolniku:

1. Pomnoženje posvečujoče gnade božje.
2. Odpuščanje malih, pa tudi tistih smertnih grehov, kterih se bolnik iz nezadolžene pozabljivosti ali iz nezmožnosti ni spovedal.
3. Opuščanje od hudih nasledkov greha in njegovih ostankov.
4. Moč, ustavljati se hudičevemu zapeljevanju in njegovim skušnjavam.
5. Pomoč zoper preveliko britkost zavoljo smerti, ki se mu bliža, in zavoljo sodbe, ki ga čaka.
6. Večkrat tudi telesno zdravje, ako je duši v zveličanje.

P. Kako naj se bolnik pripravlja k poslednjemu olju?

O. Bolnik naj se k zakramentu poslednjega olja pripravlja z živo vero in terdnim zaupanjem v Boga, in naj se popolnoma izroči v

božjo voljo; pred vsem pa naj se očisti po sveti spovedi, da bo v gnadi božji, ali če ne more spovedati se, naj obudi resničen kes nad svojimi grehi.

P. Kolikokrat sme bolnik sveto poslednje olje prejeti?

O. Bolnik sme zakrament svetega poslednjega olja tolikokrat prejeti, kolikorkrat v novo smertno nevarnost pride.

P. Kdo me sveto poslednje olje deliti?

O. Svetega poslednjega olja ne sme razun cerkvenih mašnikov nikdo deliti; zlasti je to opravilo fajmoštrov.

P. Ali je sveto poslednje olje potrebno k zveličanju?

O. Sveto poslednje olje ni tako potrebno, da bi brez njega ne bilo zveličanja; vendar pa naj bonik ne mudi ga prejeti zavoljo mnogih gnad, ki jih po njem dobi.

Vvod.

Jezus je pač ljubeznjivi pastir naših duš! Veliko si prizadeva naše duše zveličati. Za vse naše potrebe, posebno za naše dušne potrebe tako ljubeznjivo skerbi! Kedar luč tega sveta zagledamo, hitro nas v zakramentu sv. kersta za večno življenje prerodi. Kedar nekoliko odrastemo in se v nevarni boj tega časnega življenja podamo, nas k temu vojskovanju zoper ta zapeljivi svet in druge sovražnike naših duš, nas k temu vojskovanju za nebeško kraljestvo tako ljubeznjivo poterdi v zakramentu svete birme. Ako smo tako nesrečni, da v tem nevarnem boju vendar pademo, svojo dušo globoko ranimo, lepo oblačilo gnade Božje zgubimo, nas pa ljubeznjivi Jezus v zakramentu svete pokore zopet ozdravi. Da močnejši postanemo, nam je za našo dušo tako prečudno pokrepčanje pripravil. V zakramentu svetega rešnjega Telesa nam svoje lastno, presveto Telo jesti, svojo lastno, presveto Kri piti da. Kdo zapopade to neizrečeno ljubezen, ki nam jo Jezus skazuje, ljubeznjivo skerb, ki jo celo naše življenje za nas ima! — Ali glejte, ljubi kristjani! tudi s tem še Jezusova ljubezen pri koncu ni. Tudi za takrat, kedar se nam solnce našega življenja proti večeru mika, kedar nas nevarna bolezen pripelje že blizo temnih vrat neznane večnosti, kedar se v nar večih dušnih in telesnih težavah in stiskah znajdemo, tudi za tisti čas nam je mili Jezus tako ljubeznjivo pomoč in pokrepčanje priskerbel. Postavil je zakrament sv. poslednjega olja, ki pomaga revnim bolnikom zopet ozdraveti ali pa srečno se ločiti iz tega svetá. Zakrament poslednjega olja je velika dobrota božja

in za bolnike prečudna pomoč in tolažba. Zategadelj vam danes od tega zakramenta potrebno podučenje dati želim. Pokazal vam bom:

1. Kaj je zakrament sv. poslednjega olja?
2. Kako se ta sv. zakrament deli?
3. Ktere gnade in dobrote se pri tem sv. zakramentu dobivljajo?
4. Kako se je treba, k temu sv. zakramentu pripraviti?

Razlaga.

1. Kaj je zakrament sv. poslednjega olja? Je zakrament, v kterem bolnik po maziljenju s svetim oljem in po zapovedani mašnikovi molitvi gnado božjo prejme za dušno in večkrat tudi za telesno ozdravljenje.

Iz teh besed se razvidi, da ima sveto poslednje olje vse tri k vsakemu zakramentu potrebne reči, ter ima a) vidno znamenje, ima b) nevidno gnado božjo, in je c) postavljeno od Jezusa Kristusa. Ravno zato je sveta cerkev že od nekdaj terdila, da je sveto poslednje olje pravi in resničen zakrament.

a) Vidno znamenje zakramenta svetega poslednjega olja je maziljenje bolnika s svetim oljem in zapovedana molitev, ki jo mašnik opravlja med maziljenjem.

K vidnemu znamenju zakramenta svetega poslednjega olja spada najpoprej sveto olje, to je: olje iz oliv, ter sadu oljkovega drevja, ktero olje je od škofa posvečeno.

Med maziljenjem posameznih udov ali počutkov bolnikovih izrekuje mašnik besede: „Po tem svetem maziljenju in po svojem preblagem usmiljenju ti odpusti (naj ti odpusti) Gospod, kar koli si zagrešil s pogledom, posluhom itd. Amen.“

b) Nevidna gnada. Tudi nevidno gnado nahajamo v zakramentu svetega poslednjega olja; kajti sveti apostelj Jakob s prav določno besedo zakramentu svetega poslednjega olja pripisuje posebno delavnost, ki jo gnada opravlja in razodeva v človeškem sercu. Sveti Jakob namreč pravi: „Molitev vere bo otela bolnika, in Gospod mu bo polajšal in ako je v grehih, bodo mu odpuščeni.“ Te poslednje besede: „Ako je v grehih, odpuščeni mu bodo,“ prav očitno kažejo na notranjo delavnost, ktero gnada opravlja.

c) Postavljenje od Jezusa Kristusa. Da je Jezus Kristus sam postavil zakrament svetega poslednjega olja, prav

lehko spoznamo iz besed, ki jih sv. Jakob v svojem listu piše: „Je kdo (hudo) bolen med vami, naj pošlje po cerkvene mašnike, in naj molijo nad njim, in naj ga mazilijo z oljem v imenu Gospodovem; in molitev vere, (to je: ktero vera zapoveduje, v kteri vera z močjo dela, toraj molitev, po kteri se gnade delé,) bo otela bolnika, in Gospod mu bo polajšal, in ako je v grehih, mu bodo odpuščeni.“ Sv. apostelj Jakob s temi besedami naroča vsem sploh, da morajo bolniki poklicati mašnike, ter prejeti od njih maziljenje s svetim oljem. Kako pa bi bil zamogel sveti Jakob kaj takega kar naravnost zapovedati, ako bi tega ne bil naročil Jezus Kristus sam? Kako bi bilo mogoče, da bi maziljenje z oljem imelo grehe odpuščati, ako bi bilo to maziljenje od aposteljnov postavljeno, nikdar pa od Kristusa samega? Ljudje zamorejo sicer vpeljati vunanje znamenja, posebne šege ali obrede; nikakor pa ne morejo takim znamenjem ali šegam podeliti take moči, po kteri bi se ljudem grehi odpuščali. Kaj takega zamore le Bog sam storiti. Kdaj da je postavil Jezus Kristus ta sveti zakrament, nam sveto pismo ne pove.

Sveta cerkev je tudi vedno in vsegdar verovala in učila, da je sveto poslednje olje zakrament, postavljen od samega Kristusa. V svetem Tridentinskem cerkvenem zboru namreč sveta katoliška cerkev tako-le govori: „Ako bi kdo terdil, da sveto poslednje olje ni pravi, resničen, od Kristusa, našega Gospoda postavljen, in od svetega aposteljna Jakoba oznanjen zakrament, marveč le samo od cerkvenih očetov sprejeta navada, ali kaka človeška izmišljava, bodi izobčen.“

2. Kako se ta sv. zakrament deli?

Mašnik stopijo v hišo, v kteri bolnik leži, in rečejo: „Mir bodi tej hiši in vsem, kateri v njej prebivajo.“ Vsa jeza vsa razpertija in sovraštvo mora takrat nehati; mir božji mora v sercu tistega biti, kateri se za srečno smert pripravlja in zakrament poslednjega olja vredno prejeti želi. Mašnik poškropi bolnika in vse pričujoče z žegnano vodo, rekoč! „Poškropi me o Gospod! z hizopom, da bom očiščen; operi me, da bodem bolj bel kakor sneg.“ To pomenja, kako mora bolnik za to skerbeti, da svojo vest vsega madeža, vsega greha očisti; zakaj na tako bo sveto poslednje olje vredno prejel in za večno smert se prav pripravil. Potem se moli očitna spoved in litanije vseh svetnikov; da bi tako bolnik najprej Boga prosil za odpuščanje svojih grehov, in tudi vse svetnike za priprošnjo pri usmiljenem Bogu, da bi zamogel

po tem zakramentu poslednjega olja ozdraveti na duši in tudi na truplu, ako bi bila božja volja tako. Mašnik bolniku roke poklada, čez njega moli in tri križe čez njega stori v znamenje, da mu bo križ Jezusa Kristusa tisti terdni škit, s kterim se bo lehko branil vsem sovražnikom svoje duše, pod katerim se mu pa tudi smerti bati treba ne bo. — Potem pomazili bolnika v podobi križa na obeh očesih, na ušesih, na ustih, na obeh rokah in nogah. In med maziljenjem prosi Boga, da bi mu vse milostljivo prizanesel, kar se je s temi počutki pregrešil.

Po maziljenju mašnik moli tri molitve, v kterih prosi, da bi Bog po tem maziljenju, kakor je po svojem apostelju Jakobu obljubil, dodelil bolniku ne le dušno zdravje, moč in tolažbo, ampak tudi telesno ozdravljenje. Po tem stori s sv. martro nad bolnikom šest križev in milo prosi, da bi ga Jezus Kristus branil, varoval in poterdil. Poslednjič bolniku desno roko na glavo položi, ga blagoslovlja v imenu presv. Trojice in mu britko martro poda, naj jo poljubi. To naj bo bolniku v znamenje, da je zadobil po sv. križu spravo z Bogom in mir vesti in naj terdno zaupa na Jezusa križanega in po njegovem zgledu bolečine in težave naj voljno in zaupljivo prenaša!

3. Ktere gnade in dobrote se pri tem sv. zakramentu dobivljajo? Gnade in dobrote so te-le:

a) Pomnoženje posvečujoče gnade božje, ter pomnoženje božje ljubezni in prijaznosti božje. Ker je sveto poslednje olje po svoji natori zakrament živih to je: zakrament za tiste, ki so na duši živi, mora se bolnik, ki ga hoče vredno prejeti, že znajti v stanu posvečujoče gnade, ali v ljubezni in prijaznosti božji, tedaj mora čist biti vsaj vsakega smertnega greha; prejemanje zakramenta svetega poslednjega olja ga naredi svetejšega, Bogu ljubšega. Za odpuščanje smertnih grehov sta zredoma ali po navadnem potu postavljena le dva sveta zakramenta, ter zakrament svetega kersta in zakrament svete pokore, ne pa zakrament svetega poslednjega olja.

Po nenavadnem ali izvanrednem potu pa se vendar le zgodi, da zakrament svetega poslednjega olja bolniku tudi smertne grehe odpusti; samo ob sebi pa se umeva, da le tiste smertne grehe, kterih se bolnik spovedati ne more.

b) Odpuščenje malih grehov, in tudi tistih smertnih grehov, kterih se bolnik ali iz nezadolžene pozabljivosti ali pa iz nezmožnosti ni spovedal. — Da se v zakramentu svetega poslednjega olja res grehi odpuščajo, ni dvomiti; kajti sveti

apostelj Jakob naravnost pravi: „Ako je (bolnik) v grehih, odpuščeni mu bodo.“ Na odpuščanje grehov merijo tudi tiste besede, ktere mašnik med maziljenjem s svetim oljem nad bolnikom govori. Tiste besede namreč imajo v sebi prošnjo, da bi Bog bolniku odpustil vse, kar koli je zagrešil s pogledom, s posluhom itd. V versto grehov, kteri se odpuščajo z zakramentom svetega poslednjega olja, pa spadajo najpoprej majhni ali odpustljivi grehi.

c) Reši bolnika hudih nasledkov in ostankov greha, ki so bolniku še ostali, dasiravno so mu bili grehi že odpuščeni. Med te ostanke štejemo najpoprej vso tisto škodo, vse pomanjkljivosti, ki jih grehi v nas popusté tudi po tem, kedar so že odpuščeni. Taki ostanki grehov, postavim, so: nerodne nagnjenja serca, slabota volje, otožnost in lenoba v dobrem, nepokoj duha itd. Tim slabostim in nepopolnostim pride sveto poslednje olje v okom, ter naši duši popolno zdravje poskerbi.

Med ostanke že odpuščenih grehov štejemo tudi časne kazni s temi grehi zaslužene. Če tudi ne vseh, nam vendar le vsaj en del teh časnih kazni odpušča zakrament svetega poslednjega olja. Bolj spokornega duha ko je bolnik, več časnih, z grehi zasluženih kazen mu zbriše sveto poslednje olje, in sicer ob moči, ki jo sveto poslednje olje ima kar zakrament.

d) Nas krepča v terpljenju, v skušnjavah in sosebno v smertnih težavah. Bolnikov stan je večidel usmiljenja vreden stan, in tem bolj usmiljenja vreden, tem bliže je ko mu je smert. Telo njegovo občuti veliko bolečin ali pa vsaj veliko slabost; v velikih stiskah in težavah prebije svoje bolne dni, v še vse večih pa noči. Otožnost mu serce zaliva, kedar vidi svoje ljube jokajoče stati krog svoje postelje. Vest, ktera mu je dosihmalo le rada zadremala, se mu zdaj zbudi, ter mu kaže in očituje vse, kar koli je začemši od otročjih let in dosihdob grešil v mislih, z željami, z besedo in djanjem in opuščanjem dobrega. Strah ga prevzame, maloserčnost opada, obupnost napada, ker ne ve, ali je pravo pokoro storil, ali je ni, ali je pri Bogu odpuščanje zadobil, ali ga ni. — In ako pogleda naprej v prihodnost, po tem se še le prav boji in trepeče; kajti pri tem pogledu vidi, da so mu vrata v večnost že prav blizo, in da bo moral kmalu — kmalu stopiti pred svojega Sodnika, ki vse ve, in nobene hudobije brez kazni ne pusti. — K vsemu temu pritisnejo še napadi in skušnjave hu-

dega duha, ki porabi skrajni čas in zadnjo uro, da bi, ako mogoče, vsaj zdaj še zmotil bolnika in ga v pogubljenje zvernil. „Gorje zemlji in morju," govori sveti Janez v skrivnem razodenju, „ker je hudič k vam doli šel, in ima veliko jezo, ker ve, da ima malo časa." Tem manj časa ko ima, tem bolj nateguje svojo moč. Boječe zapeljuje v obupljivost, v prederznost pa take, kteri menijo, da jim zveličanje odšlo ne bo; take, ki so razuzdano živeli, zapeljuje v hude želje in v grešno dopadanje nad poprejnim razuzdanim življenjem; pravične pa v lastno dopadanje in v napuh.

e) Marsikterikrat bolezen zlajša, in včasih tudi še clo popolno telesno zdravje dodeli, kedar je to ozdravljenje za dušno zveličanje vspešno in potrebno. — To dobroto naznanja sveti Jakob z besedami: „Molitev vere bo otela bolnika." Da te aposteljnove besede ne merijo le samo na dušno zveličanje, ampak da so tudi na telesni blagor obernjene, razlaga sama sveta katoliška cerkev, in njeno razlaganje, to veste, je nezmotljivo. Sveti Tridentinski cerkveni zbor namreč govori: „Bolnik zadobi včasih (s svetim poslednjim oljem) telesno zdravje, kedar mu je to vspešno za zveličanje."

4. Kako se je treba k temu sv. zakramentu pripraviti? Potreba je k temu zakramentu daljnega in pa bližnjega pripravljenja. Daljno pripravljenje v tem obstoji, da človek že v svojih zdravih dnevih večkrat misli na svojo smertno uro; da tedaj zmirom v božjem strahu in pravi pokori živi; kakor nas že Božji Duh k temu opominja, rekoč: „Spomni se svojega Stvarnika v dnevih svoje mladosti, poprej ko tedaj čas britkosti pride in se leta približajo, od kterih reči moraš: Leté mi ne dopadajo." Nevarno je, pokoro odlagati do smertne ure. Kdor celo svoje življenje hudobno živi in greha tako dolgo ne zapusti, dokler ga greh sam zapusti, tistemu na zadnje tudi sveti zakramenti nič ne pomagajo; ker jih brez pravega pripravljenja in po navadi le nevredno prejme." — Bližno pripravljenje k zakramentu poslednjega olja pa v tem obstoji, da bolnik ravno poprej zakrament svete pokore in presvetega rešnjega Telesa vredno prejme. Zakrament svetega poslednjega olja je zakrament živih; kdor ga hoče vredno prejeti, mora že na svoji duši živ, to je v gnadi božji biti. Zatorej se mora svojih grehov čisto spovedati in spokoriti se, da se v stan posvečujoče gnade božje postavi. Le ako se spovedati mogoče ni, se mu grehi odpustijo, ako v svojem sercu popol-

noma kesanje obudi in željo ima, se spovedati, ako bi mu le mogoče bilo. — Treba je pa tudi zakrament svetega rešnjega Telesa vredno prejeti. To je tista popotnica za srečno pot v neznano večnost. „Vstani in jej, zakaj ti še imaš dolg pot," tako je angelj k preroku Eliju govoril, ko je skoz puščavo popotoval na goro Horeb. Ravno te besede veljajo tudi za vsakega kristjana, posebno kedar se na koncu tega časnega popotovanja znajde, in skoz temne, smertne vrata v veselo nebeško deželo srečno priti želi. Posebno tudi zategadelj, ker Jezus sam govori: „Kdor bo od tega kruha jedel, živel bo vekomaj." Bolnik mora pa živo vero v Jezusa in Njegove nauke, terdno zaupanje v Njegovo neskončno zasluženje, gorečo ljubezen do Boga in pravo, keršansko ljubezen do svojega bližnjega v sercu obuditi. Živo vero mora posebno imeti v prečudno moč tega svetega zakramenta, v to sveto maziljenje; zakaj le živa vera in terdno zaupanje je tudi tistim bolnikom pomagalo, katere je Jezus sam po besedah svetega evangelja tako prečudno ozdravil. Terdno zaupanje mora bolnik na božjo neskončno milost obuditi, po kateri ga ljubeznjivi nebeški Oče vseh grehov in njegovih ostankov rešiti in tako v svoji gnadi v nebesa vzeti želi. Obuditi mora preserčno ljubezen do Boga; goreče poželjenje in veliko hrepenenje mora imeti po svojem Jezusu, kterega že skoraj in skoraj videti, od obličja do obličja gledati in vekomaj uživati si tako priserčno želi! Mora se zadnjič čisto v božjo sveto voljo zročiti. Bog je naš ljubeznjivi Oče. Karkoli Njemu dopade, naj z nami stori. Saj dobro vemo, da, karkoli Bog stori, vse prav naredi. Toraj tudi bolnik tako naj govori: „Gospod! v tvojih rokah je zdravje in bolezen; v tvojih rokah je življenje in smert! Ti storiš s svojim hlapcem, kakor se Tebi dopade. Jaz sem pripravljen k vsemu, kakor je Tvoja sveta volja. Ali živim ali umerjem; Tvoja sveta volja se naj zgodi!"

Sklep.

Po pravici Gospod Bog tako le govori: „Ali zamore mati svojega otroka pozabiti? In ko bi tudi ona pozabila njega, vendar pa jaz tebe pozabil ne bom." Celo naše življenje on tako ljubeznjivo za nas skerbi; pa tudi na zadnje v tisti strašni uri, ki nas v večnost kliče, nas ljubeznjivi Bog zapustite noče. Da bi vse srečno prestali, nam k temu v zakramentu sv. poslednjega olja vse potrebne gnade in pomoči deli.

Oh zahvalimo ljubezni polnega Jezusa za njegovo brezkončno milost, da je zakrament svetega poslednjega olja postavil in za srečno končanje tega časnega popotovanja tako lepo tolažbo tako prečudno pomoč nam zapustil. Že zdaj, dokler smo še zdravi in terdni, prosimo vsak dan Boga za to gnado, da bi enkrat, kedar nam ura zadnjikrat odbije, zakramente umirajočih, posebno tudi zakrament poslednjega olja vredno prejeli in po takem svojo dušo večno zveličali! Posebno dobro je, se v ta namen tudi sveti Barbari vsak dan priserčno zaupljivo priporočati! Zgodna Danica nam pa pripoveduje to-le strašno dogodbo: 2. dne julija 1862 se v T . . . . . primeri, da se dekli Meti, ko zjutraj opravo, obleko v drugem nastropji čez mostovž obeša, deska spodmakne in pade na kamnitni tlak. V začetku se ni nič zavedla, in vsi pričujoči so mislili na duhovna, naj bi jo v sv. olje djali. Med tem priteče sedma ura, ob kteri pri nas družina navadno zajterkuje. Pride jih k mizi vseh skupaj osmero. Začnejo se pogovarjati, kako da je Meta v smertni nevarnosti in bi bilo dobro, jo v sv. olje djati. Med tem govorjenjem se oglasi pritepen gerdun, in začne — kdo bi si mislil? — sv. olje zaničevaje Božji serd nad-se klicati! Strah je izustiti grozovitno preklinovanje! Le v svarjenje enakim bogokletnežem naj se naznani. „Jaz sem že večkrat padel, se smertno ranil, in so me s tem šmirom mazali, to ni treba.“ Tako je bruhnil nesrečni preklinjavec. Druga pri mizi sedeča dekla ga ustavi, rekoč: „Veš, da nimaš svetih zakramentov zaničevati, morebiti jih zadnjo uro še vreden ne boš.“ Nesrečni zaslepljenec zasmehovaje odgovori: „Ne potrebujem!“ Pri tej priči ga doleti zaslužena kazen! Postane ves divji, nevidna moč ga izza mize v okno tako trešči, da z glavo šipe razsuje (g. zdravnik mu jih je pozneje iz glave vzel in ga obezal), potem ga verže pod mizo, kjer nezaveden obleži. Vse okoli mize sedeče strah in groza spreleti. Vsi so mislili, da je mertev. Ena zmed dekel vzame kozarec vode in mu jo vlije na obraz. Nato se zave nesrečni in pravi; „Kaj me z vodo polijaš?“ vstane in v novič zakolne: „Hudič, kje je moja kapa?“ Prestrašena dekla mu jo podá; on gre iz sobe mermraje in godernjaje na dvorišče in od tod k svojemu delu. Misli že delo pričeti, toda vnovič ga na tla verže, kjer zopet nezaveden leži. Mladi gospodar priteče v hišo in pravi: „Hitro, hitro teci ena z jesihom, hlapec zopet na tleh leži in z nogami berca.“ Dekla teče, ga najde bledega ko merliča, vlije jesiha nanj in ga tako k zavednosti pripravi. Reče mu:

„Zdaj vidiš, gerdun, kaj se pravi sv. olje zaničevati?“ Ves oplašen molči kakor zid, in od te dobe ga nihče ne sliši več zoper sv. reči govoriti. Bog daj, da bi ta dogodba spreobernila njega in druge bogokletneže, ki to slišijo. Vem da utegnejo razni ljudje to prigodbo razločno razlagati, postavim, da ga je božje verglo. Zagotovim pa, da do zdaj nikdar ne. Toraj zaterdim, da je to popolnoma resnična zgodba, ktero zamore 7 oseb s prisego poterditi. Naj bo vsem preklinjavcem in zasmehovavcem sv. reči v svariven zgled. Vse drugači se je obnašal slavni maršal Radecki. L. 1857 si je v Veroni starček nogo zlomil. Hitro je prosil ondotnega škofa, naj mu ssv. zakramente podelijo. Tako delajmo tudi mi! Sprejmimo o pravem času ssv. zakramente in oskerbimo se za pot v večnost pred božjega sodnika! Amen.

LVII. Keršanski nauk.

Od zakramenta svetega mašnikovega posvečevanja.

P. Kaj je zakrament posvečevanja sploh?

O. Zakrament posvečevanja sploh je zakrament, v kterem tisti, ki so sklenili cerkvi služiti, po pokladanju rok in maziljenju pa po škofovi molitvi duhovno oblast in posebno gnado prejmejo, nektere cerkvene opravila k časti božji in k zveličanju duš prav in sv. opravljati.

P. Kaj je zakrament posvečevanja mašnikov posebej?

O. Zakrament posvečevanja mašnikov posebej je zakrament, po kterem se ti s tem, ki se posvetijo za mašnike, oblast dá kakor zastran pravega telesa Jezusa Kristusa, tako tudi zastran njegovega telesa, to je, zastran vernih kristjanov.

P. Kakošno oblast in moč daje mašnikovo posvečevanje?

O. Mašnikovo posvečevanje daje mašnikom oblast in moč:

1. Kruh in vino spreminjati v pravo telo in v pravo kri našega Gospoda Jezusa Kristusa in darovati ga nebeškemu Očetu.
2. Vernim grehe odpuščati ali zaderževati.

P. Kdo ima oblast mašnike posvečevati?

O. Samo škofje imajo oblast mašnike posvečevati.

P. Kakošni morajo biti, kteri hočejo prejeti mašnikovo posvečenje?

O. Tistim, ki prejmejo mašnikovo posvečevanje, se zlasti spodobi, da so si potrebne učenosti pridobili, in da so zavoljo čednega in bogaboječega življenja v dobrem imenu.

P. Kaj deli mašnikovo posvečevanje?

O. Posvečevanje mašnikov deli: 1. Razun pomnoženja posvečujoče gnade božje tudi to posebno gnado, po kteri posvečeni mašnik dobí zmožnost in pripravnost, svojo cerkveno službo prav opravljati, in sv. zakramente spodobno deliti. 2. Vtisne duši posvečenega neizbrisljivo znamenje, po kterem se od drugih vernih loči, in je službi božji posebno namenjen; zatorej se posvečevanje mašnikov ne more več kakor enkrat prejeti.

P. Ali je zakrament mašnikovega posvečevanja potreben?

O. Zakrament mašnikovega posvečevanja ni za posamne ljudi potreben, ampak za celo cerkev.

Vvod.

Pervi peteri zakramenti, od kterih smo se do zdaj učili, so za vsakega kristijana potrebni, ki tukaj v gnadi božji živeti, enkrat pa večno zveličanje doseči želi. Poslednja dva zakramenta pa nista potrebna za vsakega kristijana posebej, ampak potrebna sta za celo katoliško cerkev sploh. Ne mogla bi cerkev obstati brez mašnikov; pa tudi brez zakramenta sv. zakona bi cerkev svojih udov na pošteno, Bogu dopadljivo vižo ne mogla dobivati. Toraj je ljubi Jezus tudi tej potrebi tako modro in ljubeznjivo ustregel. Postavil je zakrament mašnikovega posvečevanja in zakrament sv. zakona. — Po zakramentu sv. zakona se človek po telesu na svet rodi, kakor je božja sveta volja; po zakramentu mašnikovega posvečevanja se pa človeku oblast podeli, ljudi po duši preroditi za večno zveličanje. Visoko imeniten je tedaj zakrament mašnikovega posvečevanja. In ravno od tega zakramenta vam danes govoriti želim. Pokazal vam bom:

1. Kaj je zakrament mašnikovega posvečevanja.
2. Kaj ta zakrament mašnikom deli; in
3. Ktere dolžnosti verni kristijani do mašnikov imajo? Zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj je zakrament sv. mašnikovega posvečevanja? Je zakrament, v kterem se tim, ki se v

mašniški stan podajo, po pokladanji rok in po škofovi molitvi neka duhovna oblast in k temu stanu potrebna gnada podeli.

Sv. mašnikovo posvečevanje je res pravi zakrament, kajti ima vse tri k vsakemu zakramentu potrebne reči.

a) Vidno znamenje. To vidno znamenje obstoji sosebno v pokladanji rok in v molitvi škofovi. S tem vidnim znamnjem se je sv. mašnikovo posvečevanje delilo že ob času samih aposteljnov Jezusovih. Sv. apostelj Pavel piše svojemu učencu Timoteju, rekoč: „Opominjam te, da obujaš gnado, ktera je v tebi po pokladanju mojih rok.“ Ravno tako beremo v apostoljskem djanju, da so škofje Antijohenske cerkve Pavla in Barnaba posvečevali, ter „se postili in molili, ter položili na nju roke, in ju poslali“. Pokladanje rok in škofova molitev je tedaj vidno znamenje mašnikovega posvečevanja.

b) Nevidna gnada. Sv. Pavel namreč svojemu učencu, sv. Timoteju, kar naravnost naroča, da „ne sme v nemar puščati gnade,“ ktero je prejel po molitvi, nad njim opravljeni in po pokladanju rok, in da naj to gnado zopet obuja in oživlja v sebi. Ktero gnado ali ktere dobrote pa da deli sv. mašnikovo posvečevanje, bote kmalo zvedeli.

c) Postavljenje po Jezusu. Jezus je hotel, da se njegov nauk in vsa njegova odrešeniška gnada ohranja do konca sveta. On sam se je pa vernil k Očetu; toraj je bilo treba, da si je izvolil drugih mož, ki ljudem vseh časov in vseh krajev oznanujejo njegov nauk in jim delijo vse odrešeniške gnade. To je Jezus tudi v resnici storil. Izvolil si je aposteljne in dal jim oblast in zapoved, naj učijo narode, naj jih kerščujejo, jim grehe odpuščajo, daritev sv. maše opravljajo, cerkev ravnajo in vodijo. V ta namen jim je poslal sv. Duha in je obljubil pri njih ostati do konca sveta. Tako je Jezus sam postavil duhovni stan.

Kje in pa kdaj je Jezus zaukazal, da se morajo možje s pokladanjem rok in z molitvijo za ta stan posvečevati ali kje in kdaj je Jezus zakrament sv. mašnikovega posvečevanja postavil, sv. pismo nam natanko ne pove. Da pa je to enkrat gotovo storil, priča nam to, da so aposteljni tako ravnali. Aposteljni niso mogli z vidnimi znamenji nevidnih gnad združevati, to je le Jezus Bog zamogel storiti. Kje in pa kdaj je to storil, je vse eno, storil je. — Zatorej je sv. mašnikovo posvečevanje pravi zakrament. Sv. Tridentinski cerkveni zbor uči: „Ako bi kdo terdil, da mašnikovo posvečevanje ali sv. posvečevanje ni pravi in resničen zakrament, postavljen od

Kristusa, Gospoda, ali da je (mašnikovo posvečevanje) le kaka človeška izmišljava, izmišljena od ljudi, v cerkvenih rečeh neveščih; ali da je (mašnikovo posvečevanje) le kak obred, po kterem se izvolijo služabniki božje besede in sv. zakramentov, bodi izobčen."

Deliti ga zamorejo le sami škofje, ker so tudi le aposteljni mašnike posvečevali. Sprejeti pa sme ta zakrament vsakdo možkega spola, ki potrebne telesne in dušne sposobnosti ima. Mašnikovo posvečevanje se deli po nekterih stopinjah. Štiri perve stopinje so niži, tri une pa viši blagoslovi ali redovi. Pred vsemi se deli tonzura, pri kteri se na temenu, zatilniku in senceh lasje prirežejo v spomin, da se mora odpovedati vsi posvetni gizdosti in nečimurnosti pa le Gospodu živeti, ki je bil s ternjem kronan.

2. Kaj ta sv. zakrament mašnikom deli? Te-le so gnade:

a) Pomnožuje posvečujočo gnado. Ta sv. zakrament je zakrament živih; zatoraj se mora v stanu posvečujoče gnade prejeti. Vsak, kdor stopi v mašnikov stan, mora prej opraviti sv. spoved in prejeti presv. rešnje Telo. Tako postanejo še veči prijatelji božji in njegovi služabniki.

Mašniki morajo biti „luč sveta in sol zemlje," ter zgled vernikom v besedi in djanju, v ljubezni, v veri, v čistosti in v vseh čednostih. Vse to zamorejo biti le s tim, da se jim prav obilno namnoži posvečujoča gnada božja. Le s tim, govori sv. Gregor iz Nise, postane mašnik veličasten, častitljiv, učenik čednosti, predstojnik božjih skrivnost; in dasiravno po unanjem, to je po telesu in postavi, ostane nespremenjen, vendar le se po notranjem človeku prerodi v boljšega.

b) Daje tistim, ki ga prejmejo, duhovsko oblast. Ta duhovska oblast obstoji sosebno v tem, da kruh in vino spreminjajo v telo in kri Gospodovo, in da ljudem grehe odpuščajo. Ta oblast pa ni edina oblast, ki jo zakrament sv. mašnikovega posvečevanja daje, marveč se raztegne tudi na to, da smejo učiti, deliti sv. zakramente, da smejo oznanovati božjo besedo, opravljati blagoslovljevanje in zarotovanje.

c) Daje onim, ki ga prejmejo, tudi še posebno gnado, da zamorejo prav obračati svojo duhovsko oblast. Ta posebna gnada, ki jo zakrament sv. mašnikovega posvečevanja deli, pa obstoji v tem, da tistega, ki jo prejme, razsvitljuje, vnema in okrepča, da vse dolžnosti svoje svete službe, svojega sv.

stanu zvesto opravlja Bogu v čast, vernikom pa in samemu sebi v večno zveličanje.

d) Vtisne v dušo neizbrisljivo znamenje, in se ravno zavoljo tega ne sme več kakor enkrat prejemati, kakor sv. kerst in sv. birma ne. Po tem takem tisti, ki je kedaj v mašnika bil posvečen, mašnik ostane, in če bi tudi vero zatajil, in med krivoverce prestopil. Tak mašnik bi sicer zgubil pravico, obverševati svojo duhovsko oblast; oblasti same ob sebi ali svojega duhovskega značaja pa bi ne mogel zgubiti. Ako bi tedaj, postavim, opravljal daritev svete maše, smertno bi se sicer pregrešil, vsemu temu vkljub pa bi daritev sv. maše bila veljavna ravno tako, kakor bi jo opravljal najpobožniši in najverniši mašnik.

3. Ktere dolžnosti pa imajo verni kristijani do mašnikov? Verni so dolžni:

a) Mašnike spoštovati zavoljo visoke časti vrednega stanu, v kterega jih je Bog postavil, in zavoljo imenitne in svete službe, ki jo v imenu Jezusa, kakor njegovi namestniki, opravljajo. Že stari neverniki so svoje duhovne visoko spoštovali. Tudi Izraelce je sam Bog tako-le opominjal: „Boj se Gospoda iz cele svoje duše, in njegove duhovne pa v časti imej. Ljubi tistega, ki te je vstvaril, iz vseh svojih moči, in njegovih služabnikov nikar ne zapuščaj.“ Ker so pa mašniki novega testamenta zavoljo velike oblasti, ki so jo od samega Jezusa prejeli, na veliko viši stopinji, kakor vsi duhovni nevernikov, ali tudi duhovni stare zaveze, so pa tudi vredni, da jim verni kristijani še veče časti in spoštovanja skazujejo. Globoko spoštovati mašnike opominjajo tudi vsi cerkveni očetje. „Dalječ bodi od mene, da bi jaz kaj nespodobnega rekel od tistih, kteri z besedami svojih žegnanih ust kruh v Jezusovo telo spreminjajo; po kterih smo tudi mi kristijani postali, kteri ključe nebeškega kraljestva imajo, in kteri že pred dnevom sodbe sodijo“, tako sv. Jeronim govori. „Spodobi se, da mašnike spoštujemo še bolj, kakor kralje in cesarje, še bolj, kakor svoje lastne stariše,“ sv. Krizostom pravi. Zakaj starši so nas le iz mesa po telesu rodili, mašniki pa v svetih zakramentih dušo prerodijo za večno življenje. In sam Jezus od mašnikov tako-le govori: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ Tako tedaj sam Jezus svoje namestnike spoštovati zapoveduje. Časti vredni Beda pripoveduje od pervih kristijanov na Angleškem, kako so častili svoje duhovnike. Je kdo srečal duhovna, pripognil se je

pred njim, ga prosil za sv. žegen, mu poljubil roko, ki ga je požegnala, in se je priporočil njegovim molitvam. Kjer se je prikazal duhoven, bil je sprejet in pozdravljen kot angelj nebeški. Pazljivo so poslušali brumni kristijani njih pridige. Kaka je dan današnji?

b) Svoje duhovne pastirje, mašnike božje, ubogati; zakaj oni so njih duhovni očetje, ki jim v božjem imenu zapovedujejo; oni so od samega Jezusa postavljeni, da jim pravo stezo proti nebesom kažejo. Kteri pa dušnih pastirjev ne ubogajo, kteri njih besed in svarjenja ne porajtajo in jih le zaničujejo, tisti samega Jezusa zaničujejo, kakor sam pričuje, rekoč: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, tudi mene zaničuje.“ Res, da so nekteri duhovniki, ki se svojega stana prav ne deržijo, kteri sami ne živijo tako, kakor učijo v imenu Jezusovem, kteri vernim kristijanom morebiti dajejo veliko pohujšanje. Pa zavoljo nekterih slabih se celi častitljivi mašniški stan zaničevati ne sme. In tudi v nevrednih božjih služabnikih se mora vsaj njih sv. mašniški stan spoštovati, akoravno sami na sebi nobenega spoštovanja vredni niso. Tudi nevredne mašnike morate ubogati, kar vam v božjem imenu zapovedujejo; kakor je tudi Jezus nekdaj od farizejev govoril rekoč: „Po njih djanju nikar ne delajte; dopolnujte in delajte pa vse, kar vam rečejo.“

Iz družbe sv. Avguština se je nekdaj nek mašnik močno pregrešil. Veliko pohujšanje je napravil vsem vernim kristijanom. Nespametni ljudje, pa namesto da bi ga bili omivali in za njegovo spreobernjenje molili, začeli so ga zaničevati in sovražiti pa tudi vse druge mašnike, kar jih je v tisti družbi bilo. Ali poslušajte, kako je sv. Avguštin tega nesrečnega, pa tudi druge svoje mašnike zagovarjal. „Vi zaničujete mene in moje mašnike, tako je govoril, ker se je eden pregrešil. Pa kteri kraj, ktero človeško družbo mi na celem svetu znate pokazati, ki bi ne imela nobenega madeža. Naj bi v moji družbi še toliko pobožnih in bogaboječih bilo, ali se je temu čuditi, da vendar eden pade, ker je tudi le človek. Ali smem tirjati in pričakovati, da bi moja družba svetejša in popolniša bila, kakor vsaktera, ki je kdaj na svetu bila? V Adamovi družini je bil eden dveh bratov ubijavec. V družini Noetovi, ki je štela osem ljudi, je bil hudobni Kam, ki je svojega lastnega očeta zasramoval, pa tudi od njega bil preklet. Iz družine Abrahamove je morala Hagar s svojim sinom Izmaelom zbežati. V družini Izakovi je bil Ezav hudoben sin. V dru-

žini Jakobovi je Ruben očetovo postelj omadeževal; drugi bratje so pa prodali nedolžnega Jožefa. V družini Davidovi je bil Amon gerd nečistnik, Absolon pa velik puntar zoper svojega lastnega očeta. Kaj še več hočete? V družbi Jezusa Kristusa sta izmed 12 aposteljnov dva, Jakop in Janez, častilakomna, Peter zatají svojega Gospoda, Judež ga izdá sovražnikom in se pogubi. Bi se pa podstopili, zategadelj vse sv. patriarhe in njihove družine zaničevati in pogubljati, zaničevati in pogubljati samega Kristusa in njegovo apostoljsko družbo, ker so se samo nekteri pregrešili in zoper svoje dolžnosti ravnali? Vsak mora spoznati, kako krivično bi bilo, ako bi tako mislili in tako sodili.“ Iz tega se vidi, da nobeden stan na svetu čisto popolnoma ni; tudi mašnik zna hudo grešiti, ako ga božja gnada zapusti. Pa vendar zavoljo enega ali več hudobnih se častitljivi mašniški stan zaničevati ne sme.

c) Za svoje duhovne pastirje tudi moliti. Noben stan tako težkih dolžnost nima, kakor ravno mašniški stan. Človek v nobenem stanu tako globoko ne pade, kakor mašnik, ako ga roka božja zapusti. Zategadelj je vseh vernih sveta dolžnost, moliti za svoje duhovne pastirje, naj jim Bog pomaga, njih težke dolžnosti zvesto spolnovati; naj jim Bog v tem težavnem stanu svojo posebno gnado in pomoč deli; naj jih milostljivi Bog podpira v njih slabostih; naj jih ljubeznjivo varuje na vseh potih tega časnega življenja, da ne padejo, da drugih za seboj v pogubljenje ne potegnejo, ampak da bi zamogli sami sebe zveličati; pa tudi vse tiste v nebesa pripeljati, ko so jim tukaj v njihovo skerb izročeni!

Janez Nivelenski je bil priden, brumen in učen mož. Celo življenje se je trudil pridno pridigovati in spovedovati, in tako duše za nebeško kraljestvo zadobivljati. Hudo zboli in bliža se njegova slednja ura. Pride neznan človek v samostan čisto raztergan in tirja od Janeza spovedan biti. Ko drugi duhovni vidijo, da je Janez blizo smerti, odpravijo človeka rekoč, da očetu Janezu ni mogoče, ga spovedovati. Umirajoči sliši to in ukaže ubogega človeka nazaj poklicati in ga spoveda, kar so mu še njegove moči pripustile, in reče potem, da bi za noben denar ne bil dal, kar je temu nesrečnemu dobrega storil, ker ga je spovedal. Kmalo potem umerje. — Hišpanska ladija, napolnjena z veliko ljudmi, veslja v Ameriko. Navstane huda nevihta. Ladija je že poškodovana in vsi so v smertni nevarnosti. Kapitan spusti malo ladjico v morje, pa kmalo je bila polna ljudi. „Kje je Alfonzo?“ kliče kapitan,

tako je bilo imé duhovnu nesrečne ladije; „njega bi še rad vzel na ladjico.“ Ali on zakliče z ladije: „Z Bogom prijatelji in bratje! Moja dolžnost me sedaj kliče.“ On tolaži obupajoče, jih spoveduje in podučuje, in je bil ž njimi v valovih pokopan.

Sklep.

Vidili ste, ljubi kristijani! kako svet in častitljiv, pa tudi kako nevaren je mašniški stan! Prav je in poštene želje imate, ako vi, ljubi stariši! kterega iz med svojih sinov želite v ta imenitni stan spraviti. Pa le nobenega ne silite; tega Bog ne daj! Pod solncem bolj nesrečnega človeka ni, kakor je mašnik, ki ni od Boga poklican v ta sv. stan, kteri se je le zavoljo starišev posvetiti dal za mašnika. Le tisti v tem stanu svojo srečo najde, tisti bo zvest služabnik božji, tisti bo sebi in drugim nebesa odpiral, ki je, kakor nekdaj Aron, od samega Boga izvoljen in poklican v ta sv. stan. Da bo pa sv. cerkev samo take vredne in zveste služabnike za božjo čast in zveličanje vernih vnete pastirje dobila, molite in prosite večnega Boga tudi vi; posebno kvaterne čase ali kedarkoli se novi mašniki posvečujejo, molite in prosite Boga za dobre mašnike; zakaj dobri in zvesti mašniki so poseben božji dar; dobri in zvesti dušni pastirji so za Bogom vaši največi dobrotniki; oni sebi in vam v nebesa pomagajo! Amen.

LVIII. Keršanski nauk.

Od zakramenta sv. zakona.

P. Kaj je zakrament sv. zakona?

O. Zakrament sv. zakona je nerazvezljiva zveza, s ktero se neoženjen kristijan in neomožena kristijana, mož in žena, redoma vzameta in zaročita, in od Boga po tem zakramentu gnado dobita, da bi v svojem zakonskem stanu do smerti pobožno živela, in svoje otroke po keršćansko redila.

P. Kako imenuje sv. apostelj Pavel ta zakrament?

O. Sv. apostelj Pavel imenuje ta zakrament velik zakrament v Kristusu in v cerkvi, ker pomenja duhovno zvezo Kristusa ž njegovo cerkvijo.

P. Čemu je postavljen zakonski stan?

O. Zakonski stan je postavljen:
1. Da se človeški rod ohrani in množi.
2. Da zakonska v ljubezni združena eden drugemu pomagata.
3. Za pripomoček zoper neredno poželjivost mesa.

P. Ali je zakonski stan potreben?

O. Zakonski stan je sploh potreben, da se človeški rod ohrani in množi, ni pa potreben za vsakega človeka posebej; zakaj samiški ali brezzakonski stan je popolniši.

P. Kaj deli zakrament sv. zakona?

O. Zakrament sv. zakona pomnožuje posvečujočo gnado božjo in deli še te posebne gnade:
1. Da zakonska (mož in žena) pobožno do smerti vkup živita.
2. Da svoje otroke v strahu božjem redita.

P. Kaj zahteva cerkev od tistih, ki hočeta v zakonski stan stopiti?

O. Od tistih, ki hočeta v zakonski stan stopiti, cerkev zahteva:
1. Da med njima ni zakonskega zaderžka.
2. Da hočeta stopiti v ta stan iz takih namenov, ki je sv. zakon za nje postavljen.
3. Da tudi v strahu božjem in s čisto vestjo v ta stan stopita, in zatorej popred sv. spoved opravita in k sv. obhajilu gresta.

P. Kaj morata storiti tista, ktera hočeta v zakon stopiti?

O. Tista, ktera hočeta stopiti v zakonski stan, morata po trikratnem oklicu, pred dvema pričama in pred svojim lastnim fajmoštrom eden drugemu zakonsko zvestobo obljubiti in se mu poročiti ter blagosloviti dati.

P. Ktere so vzajemne dolžnosti zakonskih?

O. Vzajemne dolžnosti zakonskih so:
1. Da mirno in po kerščansko skupej živita.
2. Da mož svojo ženo, kakor svoj lastni život, ljubi, živi in varuje; žena pa da je možu pokorna v vsem, kar je prav.
3. Da eden drugega v težavah ne zapustita, temuč oba zvesto skupej ostaneta, dokler ju smert ne razloči.

P. Ktere dolžnosti imajo zakonski do svojih otrok?

O. Dolžnosti zakonskih do otrok so, da jih po kerščansko redé, in za njih večno in časno srečo skerbé.

Vvod.

Nič lepšega, nič Bogu dopadljivšega pod solncem ni, kakor je deviški stan, sv. katoliške cerkve prežlahtni cvet! Sv. pismo in cerkveni očetje deviški stan nad vse druge stanove visoko povzdigujejo. „O kako lep je čist rod v svoji svetosti, njegov spomin je večen, ker ima hvalo pri Bogu in pri ljudeh.“ Tako že sveti Duh poveličuje čistega devištva prelepi stan.

„Vsaka devica je kraljica, nekoliko zato, ker je Bogu posvečena devica najvišega kralja, nekoliko pa zato, ker premaguje telesne strasti in sama sebe v oblasti ima. Devica je nebeški dar, je slava in veselje svojih starišev.“ Tako sv. Ambrož od devištva govori. Device tudi v nebesih najlepšo krono imele bojo in prepevale novo pesem, ki je nobeden drugi peti mogel ne bo.

Če je pa ravno tako žlahten, lep in imeniten deviški stan, vendar pa sam za-se ne more obstati. Potreben nam je tudi zakonski stan. Po tem stanu še le zemlja svoje prebivalce, katoliška cerkev svoje otroke, čiste device in druge verne kristijane dobivlja, nebesa pa svoje izvoljene. Zategadelj je pa tudi zakonski stan imeniten, za katoliško cerkev potreben in visoko česti vreden stan. Sam Bog ga je že v paradižu postavil. Jezus ga je pa k časti zakramenta povzdignil. Zategadelj vam danes tudi od tega zakramenta potrebni nauk dati želim. Pokazal vam bom:

1. Kaj je zakrament sv. zakona, in k čemu je postavljen;
2. Ktere dolžnosti ta zakrament zakonskim naklada; in
3. Kako se je treba k temu zakramentu pripravljati.

Potrebni nauki so to za tiste, ki želijo enkrat stopiti v zakonski stan; pa tudi za tiste, ki se v tem stanu že znajdejo. Zatoraj zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj je zakrament sv. zakona? Zakon — kot zveza enega moža in ene žene — je tako star, kakor naš človeški rod, sam Bog ga je postavil. Stvaril je pervega človeka Adama. Potem je rekel: „Človeku ni dobro samemu biti. Naredimo mu pomočnico njemu enako. Poslal je tedaj Adamu terdno spanje, in ko je bil zaspal, vzel mu je eno rebro, in je njega mesto z mesom napolnil. In Gospod Bog je iz rebra, ki ga je bil iz Adama vzel, ženo naredil in jo peljal k Adamu. In Adam je rekel: To je zdaj kost od mojih kosti, in meso od mojega mesa. Toraj bo človek zapustil svojega očeta in svojo mater, in se bo deržal svoje žene, in bota dva v enem mesu.“ Tako sta tedaj že Adam in Eva v zakonu, v nerazvezljivi zavezi do svoje smerti skupaj živela. Ali po storjenem grehu

se je tudi podoba zakona, kakor je od Boga postavljen bil, močno popačila pri mnogoterih narodih, pri drugih se pa skoraj čisto zgubila. Ljudje so živeli v divjih zakonih. Ko je pa Jezus prišel na svet, hotel je tudi podobo zakona k svoji pervi časti povzdigniti. Podučil je ljudi, kako je božja volja tudi zastran zakona. Pokazal je, kako zamore zakon le med dvema, med enim možem in eno ženo obstati, kako ga pa tudi nasprotna ljubezen tako terdno zveže, da ga nič drugega, kakor samo smert zopet razdreti zamore. Ali ne samo to. Jezus je to zakonsko zvezo še tudi k veči časti, k časti sv. zakramenta povzdignil.

Kaj pa je zakrament sv. zakona? Je zakrament, v kterem se dvoje še nezavezanih kerščanskih ljudi, en moški in ena ženska, s pogodbo in po javnem privoljenji nerazvezljivo do smerti zavežeta in od Boga gnado zadobita, da bi v svojem zakonskem stanu do smerti pobožno živela in svoje otroke po kerščansko zredila.

Sv. zakon je res pravi zakrament, ker se pri njem nahajajo vse tri potrebne lastnosti.

a) Vidno znamenje, to je pogodba, da si hočeta biti mož in žena, pa očitno privoljenje, ki ga vpričo postavnih prič storita.

b) Nevidna gnada. Sv. zakon je zakrament živih, toraj posvečujočo gnado pomnožuje; zraven pa še djansko gnado podeli, s ktere pomočjo zamoreta zakonska družeta zakonsko zvestobo, ktero sta eden drugemu dolžna, stanovitno ohraniti, ter stanovitno deržati in ohraniti tudi v velikih skušnjavah, pri obilnem zapeljevanju, v bolezni, britkosti in drugih nadlogah; s ktero pomočjo zamoreta zakonska družeta eden drugega kerščansko, ter spodobno, zvesto in stanovitno ljubiti; s ktere pomočjo zamoreta zakonska družeta voljno prenašati križe in težave življenja, brez kakoršnih skoraj da ni nobenega zakona na svetu; s ktere pomočjo zamoreta zakonska družeta kerščansko izrejati svoje otroke, ki jima jih Bog da, ter si s skerbno izrejo in pridnim odgojevanjem otrok nebesa prislužiti.

c) Postavljenje po Jezusu. Kje in pa kdaj je Jezus zakrament sv. zakona postavil, ne vemo povedati. Da ga pa je gotovo kje postavil, priča nam je sv. Pavel. On piše: „Mož je glava žene, kakor je Kristus glava cerkve, on, zveličar svojega telesa, (to je: zveličar svoje cerkve). Kakor je pa cerkev Kristusu podložna, tako naj bodo tudi žene svojim možem v vseh rečeh podložne, (v vseh poštenih in pra-

vičnih rečeh namreč). Možje, ljubite svoje žene, kakor je tudi Kristus cerkev ljubil, in sam sebe za-njo dal, da bi jo posvetil in očistil . . . Tako morajo tudi možje ljubiti svoje žene kakor svoje telesa. Kdor svojo ženo ljubi, sam sebe ljubi. Zakaj nihče še ni nikoli svojega telesa sovražil, temveč redi ga in oskerbuje, kakor Kristus cerkev; ker smo udje njegovega telesa, njegovega mesa in njegovih kosti. Zavoljo tega (ter zavoljo te tesne zveze) bo zapustil človek očeta in mater svojo, in se bo deržal svoje žene; in bota dva v enem mesu (telesu). Ta skrivnost je velika, (ta zakrament je velik); jaz pa rečem v Kristusu in v cerkvi. Tedaj tudi vsi vi, vsak naj ljubi svojo ženo, kakor sam sebe; žena naj se pa boji (naj spoštuje) svojega moža.“ Sv. Pavel s temi besedami zaznamnuje sv. zakon kar podobo zveze, kakoršna je med Kristusom in njegovo cerkevjo; moža nam pred oči postavlja v podobi Kristusovi, ženo pa v podobi sv. cerkve; in ravno zavoljo te podobnosti imenuje sv. zakon veliko skrivnost ali velik zakrament; in po takem mora sv. zakon tudi res pravi zakrament biti. Kristus namreč se je s svojo cerkvijo zedinil ne le po svojem včlovečenju, ampak tudi po svoji gnadi in ljubezni. „Kristus je cerkev ljubil, in sam sebe za-njo dal, da bi jo posvetil in očistil,“ uči sv. Pavel. Kakor je tedaj zedinjenje Kristusovo ž njegovo cerkvijo zares milostipolno zedinjenje, ravno tako mora tudi kerščanski zakon ali sv. zakon biti milosti ali gnade polno zedinjenje, gnade polna zveza, toraj zakrament.

Ravno tako učijo vsi cerkveni učeniki in zbori. Tridentinski cerkveni zbor pravi: „Ako bi kdo terdil, da sv. zakon ni resnično in v pravem pomenu eden zmed sedmih zakramentov evangeljske postave, ter od Kristusa postavljen, ampak da je le od ljudi izmišljen in v cerkev vpeljan: bodi izobčen.“

2. Ktere dolžnosti ta zakrament zakonskim nakлada? Dolžnosti zakonskih so te-le:

a) Odkritoserčna ljubezen. Sv. zakon je podoba tiste skrivnostne zveze, ki med Jezusom in med njegovo cerkvijo obstoji. Kakor pa Jezus cerkev, svojo duhovno nevesto, s čisto ljubeznijo ljubi, tako naj tudi zakonski eden drugega s sveto ljubeznijo ljubijo. Ravno to tudi sv. apostelj naravnost zapoveduje, ker pravi: „Možje, ljubite svoje žene, kakor je tudi Kristus cerkev ljubil, in sebe za-njo dal.“ In ako zakonski to dolžnost dopolnujejo, ako se resnično ljubijo, bojo tudi

pobožno in v miru skupej živeli, dokler jih smert razločila ne bo. Oni bojo eden drugemu prizanašali v kerščanski poterpežljivosti, kakor že sv. apostelj govori, „da ljubezen je poterpežljiva, dobrotljiva, se ne da razdražiti, ne misli hudega, ljubezen vse poterpi, vse prenaša.“ Ako se zakonski resnično ljubijo, bojo tudi radovoljno pomagali eden drugemu težko butaro svojega stanu nositi; bojo eden drugemu na pomoč in podporo v zdravih in veselih dneh, kakor ob času bolezni, nesreče in hudega terpljenja; bojo eden drugega k dobremu vnemali, eden za drugega molili, eden drugemu v nebesa pomagali. — Sv. Moniko so starši s Patricijem, svetovalcem v Numidskem mestu Tagesti, omožili. Ona se je pri tem poganskem možu tako obnašala, kakor se spodobi za kristijano. Bila je krotka, priljudna, pokorna in poterpežljivo je prenašala prelamljanje zakonske vere pri možu. Kedar ga je huda volja prijela, molčala je, in kedar se je polegla, se je opravičila. Tožile so jej druge žene, ki niso imele tako razuzdanih mož, ko Monika, da ž njimi gerdo ravnajo. Monika pa jim je rekla: „To gerdo ravnanje z vami vam nakopujejo vaši nepokojni jeziki, ki jih berzdati ne znate, in ž njimi še bolj pikate že tako razdražene može. Jaz, kedar je mož jezen, sem krotka, in kedar v pervej hitrici zmerjati začne, molčim, in kmalo se nevihta poleže, ogenj, ki ga nisem podpihovala, vgasne, in mir in pokoj spet nastopi. Potem odprem usta, pa le da govorim besede pameti, ljubezni in miru.“ Tako je opominjevala in podučevala svoje tovaršice in ki so jo poslušale, imele so mir in zadobile pokoj in veselje. Nje pobožno življenje, angeljska krotkost in serčna molitev je nazadnje tudi moža v kristijana spreobernila. Z vero je tudi življenje premenil in zvest, krotek in ljubeznjiv mož postal. 370. leta se je dal kerstiti, je pa že koj drugo leto srečno umerl. Pa tudi po smerti ga Monika ni nehala ljubiti. Ko je pozneje za sinom Avguštinom na Talijansko šla, izrekla je enkrat željo, če bi na Laškem umerla, da bi rada vidila na Afrikansko prepeljana in zraven moža pokopana biti, da bi ljubezen in mir, s čemur sta skupej živela, ljudem v spominu ostala.

b) Zakonska čistost. In ona v tem obstoji, da zakonski v svojem stanu, ki je v rast in množenje človeškega rodu postavljen, tako živijo, da se doseže ta sveti namen, da sploh v zakonu tako živijo, kakor je sveta volja božja.

c) Zakonska zvestoba. Kakor Jezus svoje cerkve nikdar ne zapusti, ampak zvesto pri njej ostane do konca sveta, tako se tudi zakonski zapustiti ne smejo, ampak morajo skupaj živeti, eden drugemu zvesti do smerti ostati. Ne samo v djanju zakonsko zvestobo prelomiti ali prešestovati, je strašen, smerten greh; ampak tudi samo kaj takega radovoljno misliti, ali poželeti, ali drugim dopasti si prizadevati, je zakonskim vselej velik greh. To nas tudi Jezus uči, ker pravi: „Slišali ste, da vsak, kteri drugo ženo pogleda, in jo želi je prešestoval ž njo v svojem sercu.“ Zakonska natenčna zvestoba je tedaj vsem zakonskim sveta dolžnost. Gorjé prešestovavcem! — Mavrici E. bogat kmet je imel grešno znanje z neko žensko, akoravno je bil oženjen in je že več otrok imel. Od začetka nikdo ni vedel za to, ali sčasom je bilo to vsem znano. Njegovo ženo, ktera je bila oslabela na truplu in pameti, ni to veliko skerbelo. Ali otroci so ga večkrat svarili. Posebno najstarejša hči ga je svarila, da tako slab izgled daje svoji družini. Slednjič se je vdal lovu, da se je zamogel večkrat sniditi s svojo vlačugo. Enkrat gre v svojo izbo po puško in se hoče na lov podati. Hči ki to vidi, ga začne spet svariti. Mavrici jo prime za roko in jo hoče iz izbe potisniti. Ona se mu pa ustavlja, potem pride sin in se tudi očetu zoperstavlja. Med tem pokne puška in sin pade v roke svoje sestre. Mavrici beži, leti na polje, si začne lasé iz glave puliti, preklinja svoje življenje in si prosi za slednjo gnado, da bi ga v grob svojega sina pokopali.

d) Pridno, modro hiševanje. Zakonski morajo pridno delati, in da, sami sebe in svoje otroke pošteno preživijo, morajo modro hiševati, pa tudi po smerti svojim otrokom kaj zapustiti imajo. Pa vendar vselej pravično in pošteno. Bog obvaruj le krivičnega beliča! Spominjajte se starega Tobija in njegove žene Ane.

e) Kerščanska izreja svojih otrok. Otroci niso lastnina starišev; oni so, kakor sv. Krizostom govori, le od Boga jim sporočen zaklad, ki ga iz njihovih rok nebeški Oče nazaj tirjal bo. Zatoraj je sveta in imenitna in poglavitna dolžnost starišev, da svoje otroke lepo, kerščansko, v božjem strahu izrejajo, da za njih dušo in truplo, za časno srečo in večno zveličanje veliko skerb imajo, da se nobeno zavoljo njihove zanikernosti ne pogubi, ampak vsi tudi po brumnem, kerščanskem življenju v nebeško domačijo srečno pridejo.

Težke in velike so dolžnosti, ki jih zakonski prevzamejo; nemogoče bi bilo, tistih prav spolnovati iz svoje lastne moči. Zategadelj jim pa tudi nebeški Oče v tem svetem zakramentu svetega zakona dušno moč poviša, posvečujočo gnado pomnoži; pa še tudi posebne gnade in pomoči jim podeli, da zamorejo svoje težke dolžnosti zvesto spolnovati, do smerti pobožno skupaj živeti, in tako v svojem zakonskem stanu ne le samo časne sreče najti, ampak tudi svojo dušo večno zveličati.

3. Kako se je treba k temu sv. zakramentu pripravljati? Cerkveni učeniki dvojno pripravljanje k stanu sv. zakona razločijo: eno daljno, eno pa bližno pripravljanje.

Daljno pripravljanje k srečnemu zakonu v tem obstoji, da se fantje in dekline a) kerščanskega nauka in vseh potrebnih resnic sv. vere dobro naučijo; b) da v svoji mladosti, v samiškem stanu, čisto, nedolžno in pošteno živijo; da si c) vse dušne lastnosti in čednosti pridobijo, ki so potrebne k srečnemu zakonu. Kdor se že od mladosti kerščanske zastopnosti, ljubega mira, prizanesljivosti, krotkosti in poterpežljivosti navadil ni, tudi v zakonskem stanu srečen ne bo. Potreba je pa tudi d) da se mladi ljudje že od pervih let pridno delati vadijo, vsakega potrebnega dela naučijo in tudi varčnosti in prave mere v vsaki reči, da enkrat dobri gospodarji in pridne gospodinje postati zamorejo.

Bližno pripravljenje k zakramentu svetega zakona pa v tem obstoji, da a) Boga ponižno prosijo za njegovo razsvitljenje, da bi si zamogli ravno tistega tovarša, ali tisto tovaršico zbrati za celo življenje, ki jim je od Boga namenjen ali namenjena. Pri tej volitvi pa naj ne gledajo samo na lepoto, premoženje ali imenitno žlahto, ampak na lepe čednosti, na lepo, čedno zaderžanje, na delavne, pridne roke in pa na pobožno, pošteno serce. — Imeli so bogati stariši lepo hčer. Prideta dva mlada moža in snubita jo. Pervemu, kterega je ona ljubila, kteri pa ni bil bogat, so odpovedali; drugemu, kteri je bil bogat in žlahtnega rodú, so mu jo obljubili. Čas poroke je bil odločen. Pa glejte! huda kužna bolezen začne razsajati po tem mestu! Tudi lepo hčer prime ta bolezen. Ženin beží od nje in se zapre v svojo izbo; bal se je nalesti hude bolezni. Mladi mož, kteremu so odpovedali, pa pride v hišo, in streže lepo bolnici. Sčasom se tudi nevesta ozdravi. Ko ženin to sliši, pride hitro in jej vošči z lepimi besedami, da je ozdravela, in se veselí kmalo ž njo v zakon stopiti. Ali

hči pade na kolena pred svojega očeta, kaže na svojega prijatelja, kteri je ni zapustil v smertni nevarnosti, in reče: „Ta me je rešil smerti, s tim hočem na večno sklenjena biti.“ In njena prošnja je bila pravična, zato je tudi bila uslišana.

Naj sicer prosto volijo tisto osebo, do ktere zavoljo čednosti in lepih dušnih lastnost največe nagnenje čutijo, da se serce k sercu prileže; vendar pa tudi v tej zadevi modre svete staršev, pametnih mož, posebno pa dušnega pastirja naj poslušajo. b) Kedar so si že tisto osebo zbrali, s ktero v zakon stopiti želijo, naj se potem in sicer najpervič pri svojem dušnem pastirju oglasijo, da bojo tamkej podučeni tudi v vseh drugih rečeh, ki so jim še potrebne, da zamorejo po postavah sv. cerkve in deržave v zakonsko zvezo stopiti. c) V zarokah morajo med seboj spodobno se zaderžati in čisto živeti. d) Morajo pa posebno se dobro spovedati od celega življenja in vest očistiti vsega madeža; morajo sv. rešnje Telo vredno prejeti; se z Jezusom skleniti in ga prijazno ž njegovo materjo vredno na ženitnino povabiti. In kedar pride dan poroke, naj tedaj s čistim sercem, s svetim strahom in spoštovanjem tje pred oltar stopijo, kjer bojo nerazvezljivo zavezo sklenili v pričo Boga in njegove svete cerkve, in prejeli zakrament sv. zakona. In ako ta zakrament tako dobro pripravljeni prejmejo, in v gnadi božji nastopijo svoj zakonski stan, potem je tudi upati, da, če v tem stanu svoje dolžnosti zvesto spolnujejo, tudi svojo večno srečo v njem nadejo.

Sklep.

Dokončali smo danes nauk od sv. zakramentov. Učili smo se v njih tiste poglavitne pomočke spoznavati, ki nam v nebesa priti pomagajo. Zadna dva zakramenta: zakrament mašnikovega posvečevanja, in zakrament sv. zakona nista sicer vsem ljudem potrebna, potrebna sta sploh za celo cerkev. Ali drugi zakramenti so pa vsem kristijanom potrebni ali vsaj koristni k večnemu življenju.

Posebno potrebna za odraščene kristijane sta zakrament sv. pokore in sv. rešnjega Telesa. Ta dva zakramenta tedaj pogosto in vredno prejemajmo! Pa hvalimo Jezusa brez nehanja za njegovo brezkončno ljubezen in dobroto, da nam je te sedmere sv. zakramente postavil, iz kterih nam, kakor iz sedmerih studencev, gnade božje tako obilno tečejo in naše

duše posvečujejo! Za vso to ljubezen in dobroto naj bo tedaj Jezusu večna čast in hvala zdaj in vekomaj! Amen.

LIX. Keršanski nauk.

Od kerščanske pravice.

P. Kaj je keršanska pravičnost?

O. Keršanska pravičnost je: hudega se varovati in dobro delati.

P. Kteri je pervi del keršanske pravičnosti?

O. Pervi del keršanske pravičnosti je: Varuj se hudega!

P. Kaj je hudo?

O. Pravo in edino hudo ali zlo je greh.

P. Kaj je greh sploh?

O. Greh sploh je vedno in prostovoljno prelomljenje božje postave.

P. Kolikoter je greh?

O. Greh je dvojin: 1. Izvirni greh, in 2. djanski greh.

P. Kaj je izvirni greh?

O. Izvirni greh je tisti greh, kterega je Adam v raji storil, in mi v Adamu, in kterega smo od njega podedovali (poerbali).

P. Od kod ima izvirni greh svoje ime?

O. Ivirni greh ima svoje imé od tod, ker ta greh in pa njega kazni in hudi nasledki iz Adama izvirajo in prehajajo na vse ljudi, ki so njegov rod.

P. Kako se temu grehu še pravi?

O. Pravi se mu tudi podedovan (poerban) greh, ker je prišel od Adama, našega pervega deda, kakor dedščina na vse ljudi, ki od njega izhajajo.

P. Ktere so kazni izvirnega greha?

O. Kazni in žalostni nastopki izvirnega greha so: Zguba posvečujoče gnade božje, smert, nagnjenje k hudemu, neveselje do dobrega, veliko nadlog in težav.

P. Ali je Marija, mati božja, tudi podedovala Adamov greh?

O. Marija, mati božja, je bila zavoljo zasluženja Jezusa Kristusa, svojega Sina, omadežanja po izvirnem grehu obvarovana in toraj brez madeža izvirnega greha spočeta.

P. Kaj je djanski greh?

O. Djanski greh je prelomljenje božje postave, ki ga človek sam zavedno in prostovoljno stori.

P. Kako se djanski greh še imenuje?

O. Djanski greh se imenuje tudi osebni greh, da bi se razločeval od izvirnega greha, kterega Adamovi zarodniki niso sami osebno storili.

P. Kako delamo djanske grehe?

O. Djanske ali osebne grehe delamo z mislimi, besedami, in z djanjem, ali pa z opuščenjem tega, kar je kdo dolžen storiti.

P. Kakošen razloček je med djanskimi grehi?

O. Med djanskimi grehi je ta razloček: Nekteri so veliki ali smertni grehi, nekteri pa mali ali odpustljivi grehi.

P. Kakošen razloček grehov je še treba pomniti?

O. Še je treba pomniti razloček med lastnimi in tujimi grehi.

P. Kaj so lastni grehi?

O. Lastni grehi so tisti, ki jih sami delamo.

P. Kaj so tuji grehi?

O. Tuji grehi so tisti, kterih sicer ne delamo mi sami, ki smo jih pa krivi s tem, če druge v greh zapeljemo, ali jim grešiti ne branimo, če ravno bi jim braniti dolžni bili ali pa mogli.

P. Kaj je smertni greh?

O. Smertni greh je veliko prelomljenje božje postave.

P. Kaj škoduje smertni greh?

O. Smertni greh vzame duši duhovno življenje, to je, posvečujočo gnado božjo; človek postane po njem sovražnik božji in kriv večne smerti.

P. Kaj so odpustljivi grehi?

O. Odpustljivi grehi so manjši prestopki božje postave.

P. Zakaj smo dolžni tudi odpustljivih grehov skerbno varovati se?

O. Če prav so odpustljivi grehi le majhni prestopki, smo vendar dolžni, kar je mogoče, skerbno varovati se jih:

1. Ker tudi odpustljivi grehi, ko bi še tako majhni bili, vendar le vselej Boga žalijo. 2. Ker moramo raji voljno vse terpeti, kakor Boga z najmanjšim grehom razžaliti. 3. Ker odpustljivi grehi, čeravno grešniku posvečujoče gnade božje ne vzamejo, vendar branijo, da drugih djanskih gnad božjih ne zadobi, in tedaj grešnika malo po malo v veče in hujše grehe zapeljejo.

P. Ktere so razne verste djanskih grehov?

O. Razne verste djanskih grehov so:

1. Sedem poglavitnih grehov.
2. Šest grehov zoper sv. Duha.
3. Štirje v nebo vpijoči grehi.
4. Devet tujih grehov.

Vvod.

Veliko lepega smo se do zdaj že v kerščanskem nauku učili. Slišali smo nauk od sv. vere, od keršanskega upanja, od keršanske ljubezni, in od svetih zakramentov, od tistih poglavitnih pomočkov, ki nam v nebesa priti pomagajo. Pa vse to dobro znati in verovati bi nam k zveličanju nič ne služilo, ako bi tega tudi v djanju ne spolnovali, kar nas sv. katoliška vera tako lepo uči. Zatoraj nam je vsem potrebno, da po zaslišanih naukih tudi svoje življenje ravnamo, da se hudega varujemo in dobro delamo, kakor je božja sveta volja. In ravno to je kerščanska pravica, od ktere vam danes govoriti začnem, in od ktere se bomo v tem zadnjem poglavju keršanskega nauka učili. Keršanska pravica se glasi: „Varuj se hudega in stori dobro.“ Pervi del keršanske pravice je tedaj: „Varuj se hudega.“ Hudega je na svetu veliko. Uboštvo, bolezen, zaničevanje, preganjanje, mnogoverstno terpljenje, ki človeka tlači v tem življenju, vse to ljudje po navadi hudo imenujejo. Pa vendar vse to samo na sebi hudo ni. Zakaj ako mi uboštvo, bolezni in druge terpljenja voljno prenašamo iz ljubezni do Boga, ravno iz tega hudega nam veliko dobrega izvira, večno življenje si s tistimi prislužimo. Samo greh, to je tisto pravo, edino „hudo“, iz kterega nikdar kaj dobrega ne pride; greh je tisto veliko „hudo“, ki človeka v nesrečo potegne v časno in večno. Zatoraj nam keršanska pravica tako skerbno priporoča, hudega, to je: greha se zvesto varovati. Da bomo tudi mi tega največega sovražnika našega zveličanja dobro spoznali in se ga tudi skerbno varovali, govoril bom danes od greha. Pokazal vam bom:

1. Kaj je greh in kakoršen je;
2. Kako se greh stori in razloči; in
3. Zakaj se posebno velikega ali smertnega greha varovati moramo.

Razlaga.

1. Kaj je greh in kakošen je? Greh je zavedno in prostovoljno prelomljenje božje postave. Tisti toraj greši, kdor božjo postavo zavedno in prostovoljno prelomi. Bog nas je stvaril; On je naš Gospod, mi pa njegovi otroci, njegovi hlapci smo. Zatoraj je naša dolžnost, voljno tega velikega Gospoda in Očeta našega na tanko spolnovati in vse storiti,

karkoli je njemu dopadljivo. Svojo sv. voljo nam je pa Bog tudi na tanko razodel. Dal nam je svoje zapovedi. Poslal nam je svojega Sina na svet, ki nas je Boga in njegovo sv. voljo spoznati še bolj natanko učil. Dal je vsakemu izmed nas še enega posebnega pridigarja, ki nam božjo voljo tudi prav lepo oznanuje; dal je vsakemu človeku znotrajni glas, ki se vest imenuje. Ako pa človek po takem božjo voljo spozna, pa se jej vendar prostovoljno zoperstavlja in po svoji spačeni volji živi, takrat božjo postavo prelomi in se zoper Boga in njegovo sv. voljo pregreši. Sv. Pavl pravi: „S prelomljenjem postave Bogu nečast storiš," ali se pregrešiš.

Greh pa je dvojni: 1. Izvirni, in 2. djanski greh. Izvirni ali poerbani greh se tisti imenuje, ki sta ga Adam in Eva v paradižu storila, ko sta božjo zapoved prelomila. In ta greh smo tudi vsi od nju podedovali, kakor tudi sv. apostelj Pavel pričuje, rekoč: „Po enem človeku je greh prišel na svet in po grehu smert; tako je smert po enem nad vse ljudi prišla, v kterem so vsi grešili." Pa ne samo greha pervih starišev smo vsi podedovali, ampak tudi kazni in hude nastopke tega greha vsi terpeti moramo, kakor nam to pričuje celi svet. Jezus Kristus nas je tega greha rešil s terpljenjem in britko smertjo. Pri sv. kerstu pa se nam je ta greh zbrisal, ker nas je sv. Duh posvetil s sv. gnado, da smo zopet božji otroci in dediči kraljestva nebeškega. — Karkoli se nas na svet rodimo vsi z izvirnim grehom omadeževani zagledamo luč tega sveta. Samo ena je bila tako srečna, da se nikdar pod oblastjo hudiča in greha znašala ni. In to je bila naša preblaga mati Marija. Že od pervih časov keršanstva je bila pobožna misel katoliške cerkve, da je Marija devica brez madeža izvirnega greha spočeta bila. Zmirom so pobožni kristijani Marijo, kakor brez madeža spočeto Devico, z veseljem častili. Že v letu 1725 je bilo v njih deželah pripuščeno, vsako saboto molitve v brevirju moliti in sveto mašo brati od brezmadežnega spočetja Marije device. In ker so vsi pobožni častivci Marije device iz serca želeli, da bi se ta nauk od neomadežnega spočetja natanko določil, so pa tudi naš sv. Oče papež Pij IX. tako svete in pravične želje z veseljem izpolnili. Vpričo 195 kardinalov, nadškofov in škofov, vpričo mnogo učenikov sv. pisma in brezštevilne množice so papež Pij IX. 8. decembra 1854 v Rimski cerkvi ssv. apostolov Petra in Pavla med daritvijo sv. maše, po oblasti, ki so jo od Kristusa prejeli, naznanili in sklenili, rekoč: „Marija, presveta devica, je bila v pervem trenutku

brez madeža izvirnega greha spočeta; ta nauk je od Boga razodet, in vsak katoliški kristijan ga mora terdno in stanovitno verovati, ako hoče v zveličanje priti.“ In tako se zdaj vsako leto praznik brezmadežnega spočetja Marije device slovesno obhaja; vsi pobožni kristijani pa Marijo, brez vsega madeža spočeto devico ljubijo in s posebnim veseljem častijo.

Govoril sem zdaj od izvirnega greha, s kterim vsi ljudje, razun Marije device, luč tega sveta zagledajo; povedal vam pa tudi bom, kaj je djanski ali osebni greh? — Djanski greh je pa tisti, kterega mi sami storimo, kedar božjo postavo radovoljno prelomimo. In to je potem naš osebni greh v razloček od izvirnega greha, kterega nismo sami storili, ampak smo ga samo od naših pervih starišev podedovali.

2. Kako se djanski greh stori in razloči? Stori se:

a) z mislimi; kedar kaj pregrešnega, kaj hudega v sercu premišljujemo, in na takih mislih radovoljno dopadanje imamo. Take misli Boga razžalijo. „Hudobne misli ločijo od Boga,“ nam spričuje sam božji Duh. Ako nam pa huda misel v glavo pade, nam pa za tisto žal dene in si jo hitro zopet iz glave spravimo, takrat nam huda misel ni v greh prišteta, ampak še zasluženje pred Bogom zadobi. „Blagor človeku, ki skušnjavo poterpi; zakaj ako jo bo premagal, bo krono življenja zadobil;“ tako pričuje sv. apostelj Jakob.

b) s poželenjem; kedar se v našem sercu kaka pregrešna želja vname, mi pa v tisto privolimo in bi jo radi spolnili, ako bi nam mogoče bilo. Samo taka želja, ako se tudi v djanju ne spolni, je že greh; kakor nam pričuje sam Jezus, rekoč: „Kdor ptujo ženo pogleda, in jo poželi, je prešestoval ž njo v svojem sercu.“ Hude želje moramo tedaj v začetku zadušiti, da nas ne bojo premagale in zapeljale v velik greh.

c) z besedami; kedar govorimo kaj takega, kar je zoper božje zapovedi ali zoper ljubezen do bližnjega. Kdor preklinja, laže, obrekuje in opravlja svojega bližnjega, se v besedah pregreši zoper ljubezen do bližnjega. In Jezus pravi, da od vsake prazne besede bomo morali odgovor dati; kakšen odgovor še le bo od pregrešnih, pohujšljivih besed?

d) z djanjem; kedar kako božjo ali cerkveno zapoved v djanju prelomimo; postavim, ako bi v nedeljo ali zapovedan praznik brez potrebe in višega pripuščenja težke dela opravljali.

e) z odpuščanjem; kedar delo usmiljenja, ki smo ga po Jezusovem nauku svojemu bližnjemu skazovati dolžni, opustimo; ali kedar sploh to dobro, kar smo vsak po svojem stanu storiti dolžni, zanemarimo. „Kdor ve dobro storiti, pa vendar ne stori, tistemu je to v greh," tako že sv. apostelj Jakob govori.

Djanski grehi so ali lastni ali tuji; če jih sami delamo, so lastni; če jih sicer ne delamo sami, pa smo krivi, da jih delajo drugi, so pa tuji grehi.

Djanski grehi so dalje ali smertni ali odpustljivi. Ta razloček med grehi že sv. pismo uči, ker naravnost govori od grehov, ki človeku k smerti, in od grehov, ki mu k smerti ne služijo. Ako kdo vé, da njegov brat greši, pa ne k smerti, naj moli za njega, in življenje mu bo podeljeno, kteri ni smertno grešil. Je pa tudi greh k smerti, in za tega ne rečem, da bi kdo molil." In tudi sv. Jeronim pravi: „Grehi so mali in veliki. Kaj drugega je, deset tavžent talentov, in zopet kaj drugega, en sam vinar dolžen biti." — Težko je sicer vselej razsoditi, kdaj človek smertno greši, kakor sam sv. Avguštin pravi, rekoč: „Kteri grehi pa so odpustljivi in kteri so smertni, to mora božji razsodbi prepuščeno biti;" vendar pa tudi iz nauka božjega toliko spoznamo, kaj je smertni greh, da se ga potem znamo varovati. Smertni greh je, kakor sv. vera uči, zavedno in popolnoma radovoljno prelomljenje božje zapovedi ali postave v kaki veliki zadevi. Postavim: Nečistost, kriva prisega, ubijanje itd., to so velike reči v božji postavi, in so ojstro prepovedane. Taki grehi človeka iz božjega kraljestva izsklenejo. Sv. apostelj Pavel sam tako pričuje, ker pravi: „Ali ne veste, da krivičniki božjega kraljestva posedli ne bojo? Ne prekanite se! Zakaj ne kurbarji, ne malikovalci, ne prešestniki, ne mehkužniki, ne nesramneži, ne tatje, ne lakomniki, ne pijanci, ne preklinjavci, ne roparji kraljestva božjega posedli ne bojo." Ime „smerten" greh pride odtod, ker človek za nebesa ne more ničesar več storiti in po smerti, ako v tem stanu umerje, bo pahnjen v večno pogubljenje, ki se tudi večna smert pravi.

Odpustljiv ali majhen greh je pa prelomljenje božje postave v kaki mali zadevi; ali tudi v kaki veliki reči, pa brez popolnoma zavednosti ali radovoljnega privoljenja v greh. To so tisti mali grehi, kterih se čisto obvarovati človeški slabosti skoraj nemogoče je. To so tisti mali grehi, od kterih sv. pismo govori, da pravični jih sedemkrat na dan stori, pa jih zopet

popravi. Dolžnost je pa, da se tudi malih grehov varujemo, kolikor nam je mogoče.

2. Zakaj se je treba tudi odpustljivih grehov varovati? Zavoljo tega:

a) Ker ti grehi gnade božje nam sicer ne odvzamejo, pa jo vendar manjšajo. In gnada božja nam je neobhodno potrebna. Kolikor bolj zvesto služimo Bogu, toliko več gnad nam bo podelil: „Kdor je v malem zvest, veliko prejame.“ Mlačni človek pa je gnjusoba pred Bogom, izplunil ga bo iz svojih ust. Tudi majhni grehi Boga žalijo!

b) Ker nas pripeljejo v velike smertne grehe. Kako majhni prestopki kmalo v veče zapeljavajo, pripoveduje sveta Monika sinu Avguštinu, svariven izgled same sebe rekoč: „Čeravno so stariši zame neizrečeno skerbeli, vendar sem se navadila vina piti. Hodila sem z deklo v klet po vino. S perva sem le nekoliko kapljic požirala, ker se mi je vino sicer zoperno zdelo. To je bila premajhna reč, da bi si bila zavoljo tega kaj vestí delala. Ali kmalo sem poveč in zmiraj več kapljic serkala, in kakor, kdor na male pregreške ne pazi, kmalo v velike zabrede, sem tudi jaz s časom vino debelo požirala. Nekega dne sva se z deklo skregale, in ona me je s pijanko pitala — in to zasluženo očitanje, kakor me je bolelo, mi je le oči odperlo, da sem se odsihmal poboljšala.“ Iz malega raste veliko! „Kdor majhno zametuje, ščasoma bo padel,“ in „kdor je v malem krivičen, je tudi v večem krivičen.“

c) Ker tudi majhne grehe Bog kaznuje. Nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo; v vicah bomo plačevali do poslednjega vinarja. Že na tem svetu Bog majhne grehe hudo kaznuje; pomislite na Lotovo ženo, Marijo — Mojzesovo sestro.

d) Ker ne vemo gotovo, ali je greh velik ali majhen. Samosvoja ljubezen nas slepi in moti, da se spoznamo prav svojih grehov; da dobre dela povišujemo, grehe pa manjšamo in tako sami sebe goljufujemo.

Posebno se pa je treba varovati smertnega greha.

3. Zakaj se moramo posebno smertnega greha varovati? Poslušajte to-le dogodbo! Svoje dni so vojščaki terdno okovarjeno mesto premagovali. Serčen stotnik ali kapitan je imel s svojimi hrabrimi vojaki skoz verzel v mesto posiliti, ktero so z velikimi topovi v zid prestrelili. Že je s tovarši na nevarnih vratih stal, za katerimi so jih sovražniki s smertnim orožjem čakali, kar ga tolik strah obleti,

kakor bi stali na pragu pekla. Trepetaje se oberne, zbeži in njegovi tovarši ž njim. Sovražniki ga zasmehujejo, poglavarji vojske pa k smerti obsodijo, ker je bil njegov pobeg kriv, da mesta premagali niso. Prej ko mu oči zavežejo, svoje tovarše ogovori, rekoč: „Lehko me za boječnika imate, bratje moji, in se mi čudite, ki ste me poprej vsega serčnega poznali. Bom vam povedal, česa sem se vstrašil! bo morebiti dobro tudi za vas. Ko sem se na verzeli mestnega ozidja vstavil in videl pred sebo smertno nevarščino, spomnim se smertnega greha, kterega se še nisem spovedal ne spokoril, spoznaje, da bom za tega del pogubljen vekomaj. Nisem se sramote ne kazni, ki me čaka, bal; le večni smerti sem ubežati hotel. Bote rekli: Bil bi pa popolnoma grevengo obudil! Oh moj Bog, te še v misel vzeti nisem vtegnil. Zdaj sem se greha spovedal, hvaležno umerjem in v milost božjo zaupam.“ To vojščak izgovori, voljno poklekne in stori mirno smert. Tovarši pa so tiho premišljevali, kolika nevarščina je smerten greh.

Ja! največa nevarščina in največa nesreča je smertni greh; kajti:

a) Smertni greh je razžaljenje božje: razžali Boga Očeta, ki nas je stvaril, Boga Sina, ki nas je odrešil, Boga sv. Duha, ki nas je posvetil. Bog je stvarnik vseh vidnih in nevidnih reči; On je Gospod nebes in zemlje; njegovo neskončno veličastvo se umeti, se popisati ne da. „Kdo je Tebi enak med močnimi, o Bog! kdo je Tebi enak, ki si tako veličasten v svetosti, tako strahovit in hvalevreden, tako čudodelen?“ Tako že v stari zavezi Mozes kliče: „Večnost je tvoja starost, nebesa so tvoj tron, in zemlja podnožje tvojih nog. Tvoj voz so oblaki in perutnice vetrov, angeljci so tvoji služabniki!“ In glejte! temu vsegamočnemu, neskončno veličastnemu Gospodu nebes in zemlje, ki celi svet vodi in vlada, temu neskončno veličastnemu Gospodu in kralju se prederzne človek, ki je le prah in pepel, červič te zemlje, nepokoren biti, se zoper njega vzdigniti, njegovi sv. volji nasproti ravnati, njegove sv. zapovedi prelomiti! Kdo iz tega ne spozna, kakošno veliko, ja neskončno veliko razžaljenje božje mora tedaj greh, posebno smertni greh biti!

b) Smertni greh našo dušo umori za nebesa; vzame in razterga nam tisto prečudno lepo oblačilo posvečujoče gnade božje, ki nas Bogu, Mariji, vsem angeljem in svetnikom tako prijetne stori, ki nam pravico da do nebeškega veselja, ki stori, da so vse naše molitve, posti, milošne, vsako terpljenje, vsako še

tako majhno dobro delo, ki ga v tem stanu opravimo, z zlatimi čerkami v bukve večnega življenja zapisane in od Jezusovega neskončnega zasluženja tudi za nebesa neskončno vrednost in zasluženje dobijo. Ali glejte! storite samo en smerten greh, in zgubljena je gnada božja, zgubljeno vse vaše zasluženje za nebesa, zgubljena pravica do življenja večnega; pa ne samo to, ampak, kar je najgrozovitniša kazen, zavoljo samo enega smertnega greha tudi

c) večnega pogubljenja vredni, in otroci in sužniki hudičevi postanete. Že na tem svetu Bog kaznuje smertnega grešnika na mnogotere viže; ali vse to še senca proti temu ni, kako strašno in nevsmiljeno ga še le na unem svetu, tam v peklenski ječi, kaznoval bo! Kdo tedaj popiše tisto škodo, ki nam jo prinese samo en sam smerten greh!

Sklep.

Nek kmetovavec je bil poslan lovit gadov, ktere je imel poslati v bližnje mesto lekarju, ki je zdravilo pripravljal iz njih. Necega dné je bil naš lovec tako srečen, da je 150 gadov vjel. Zvečer domu prišedši bil je tako truden, da se mu ni ljubilo večerjati, kar precej se podá v spavnico spat. Po svoji navadi je tudi tisti večer v spavnico seboj nesel žive gade ter je del v posodo, ktero je sicer pokril, pa je ne terdno zaperl. Po noči vsi gadje iz svoje ječe izlezejo in gorkote iskaje lazijo po izbi, dokler da ne prilezejo na posteljo pod odejo lovcu do života, okoli kterega se ovijejo tako, da mu ne storé nič žalega, le iz spanja ga prebudé. Ne vedé, kaj ga je prebudilo, zopet kmalo zaspi. Po svoji navadi je imel tudi to noč goli roki na odeji. Tako sladko je spal, da se je zbudil, ko je že solnce visoko stalo na nebu. Ali kak strah ga obide ugledavšega gada okoli svojih rok! „Po meni je!“ strahoma vsklikne, „gadje so ušli iz posode.“ Bil je pa tako previden, da se ne gane; ali pri tej priči začuti, da so se mu gadje ovili tudi okoli vrata, okoli nog in okoli vsega života. O groza! Toda tudi zdaj glave ne zgubi. Bogu se priporoči in ne ganivši se deklo pokliče. Ko dekla odpre duri, jej tihoma reče: „Ne hodi v izbo, idi, vzemi velik kotel, na pol ga napolni z mlekom, mleko segrej, vendar tako da bo le mlačno, ta kotel mi potem prinesi ter ga, kar le moreš, tiho postavi na tla sredi izbe; ne zapri duri, idi, naglo stori to, kar sem ti rekel, ne trenutka ne mudi.“ Dekla stori, kakor

jej je bilo naročeno. Ko je bil kotel v izbi, gadje čuté mleko, jamejo odvijati se od rok, vratu, nog in života in lesti v kotel. V malem času je bil gadov prost. O kakošno veselje! Toda vstane vendar še ne, ker se noče prenagliti, ampak nekoliko čaka na postelji; še le potem, ko je zadnji gad zapustivši posteljo zlezel v kotel, se vzdigne, ter, predno se obleče, gre h kotlu, v kterem so gadje lazili kakor v omotici. Zdaj v roke vzame klešče, ž njimi gada za gadom, iz kotla potegne ter vsacemu sproti glavo odreže. To delo doveršivši pade na koleni ter se serčno zahvaljuje Bogu, kteri ga je tako očitno rešil velike nevarnosti; potem pa gre k svoji družini ter jim pripoveduje, kaj da se mu je bilo pripetilo. Vse je velika groza spreletela, tudi sam se je pripovedovaje strahu tresel. Umorjene gade pošlje lekarju s sporočilom, da se je za vselej odpovedal temu opravilu; gad se mu je jel tako gnjusiti, da ni mogel nobenega več pogledati, na vsem životu se je vselej stresel, ko je zaslišal njegovo imé.

Alite! Strašen je bil stan gadjega lovca na postelji. Če si ga živo pred oči postavim ter gledam njegov život, kako je bil ves z gadi ovit, obide me groza, in že pri samem spominu o njem se mi jame tresti serce. Nehote mi iz ust izide vsklik: o groza! Ali je pa tudi mogoče, še strašnejši stan misliti si? — Da, da, ne le mogoče, ampak v resnici še tisočkrat strašnejši je stan duše, ki živi v smertnem grehu. Da bote pa grehe dobro poznali, in se jih toraj skerbno varovali, jih vam bom v prihodnjih kerščanskih naukih na kratko razložil. Za danes vam pa le to povem: Varujte se vsega greha, kolikor je mogoče; največ pa, in iz celih moči, in še veliko več, kakor največe zgube, kakor najhujše bolečine, tudi več, kakor najgrozovitniše smerti, bojte in varujte se vsakega smertnega greha! Amen.

LX. Keršanski nauk.

Od poglavitnih grehov.

P. Kteri so poglavitni grehi?

O. Poglavitni grehi so: 1. Napuh. 2. Lakomnost. 3. Nečistost. 4. Zavist ali nevoščljivost. 5. Požrešnost. 6. Jeza. 7. Lenoba.

P. Zakaj se ti grehi imenujejo poglavitni grehi?

O. Ti grehi se imenujejo poglavitni grehi, ker je vsak izmed njih, rekel bi, glava ali izvirek veliko drugih grehov, ki iz njega prihajajo.

P. Kaj je napuh?

O. Napuh je previsoko cenjenje samega sebe, in napačno hrepenenje po prednostih.

P. Kaj izvira iz napuha?

O. Iz napuha izvira prevelika ljubezen samega sebe, slavoželjnost in častilakomnost, baharija, zaničevanja Boga, vere, cerkve in bližnjega, razpertija, prepir in kreg, terdovratnost, nepokorščina, hinavščina ali hlimba, krivoverstvo.

P. Kaj je lakomnost?

O. Lakomnost je neizmerno poželenje denarja in blaga.

P. Kterim grehom je lakomnost mati?

O. Lakomnost je mati nepokoju, zvijači in goljufiji, krivičnosti, izdajstvu, krivim prisegam, neusmiljenosti, terdoserčnosti ali oterpnjenju serca.

P. Kaj je nečistost?

O. Nečistost je neberzdano nagnjenje do mesene sladnosti.

P. Kaj izvira iz nečistosti?

O. Iz nečistosti izvira slepota pameti, silna želja časnega življenja, pozabljenje Boga, na smert in sodbo prihodnjo obupanje nad svojim večnim zveličanjem.

P. Kaj je zavist ali nevoščljivost?

O. Zavist ali nevošljivost je žalost nad srečo bližnjega, kakor da bi bila lastni sreči škodljiva.

P. Kaj izvira iz zavisti?

O. Iz zavisti izvira obrekovanje, opravljanje, krivo sojenje, sovraštvo bližnjega, veselje, ako se mu slabo, žalost, ako se mu dobro godi.

Vvod.

Prečudno lepa je človeška duša, kedar se v stanu posvečujoče gnade božje nahaja. Bog tako dušo neizrečeno ljubi. Vsi angelji in svetniki nad njo dopadanje in veselje imajo. Oj pač srečna je taka duša, ki se z oblačilom gnade božje ogernjena pred celo nebeško trumo tako prečudno lepo svetli! Pa kaj da pa tudi toliko in tako močnih sovražnikov ima, ki jo hočejo te čudne lepote oropati, ki jo vedno zalezuje in jej oblačilo božje gnade in ljubezni raztergati hočejo! Poznate vi sovražnike? Sedmeri poglavitni grehi so, kteri kakor sedmere tiste peklenske kače, od ktere sv. Janez v skrivnem razodenju govori, človeka vedno obdajajo, v njegovo serce silijo in njegovo dušo umoriti hočejo. Da bote, ljubi kristjani! te svoje dušne sovražnike prav spoznali in se jim stanovitno branili, hočem jih vam na kratko popisati. Hočem vam pa tudi tisto orožje pokazati, s kterim bote vse sveje dušne so-

vražnike lahko premagali. Za danes bom samo od štirih pervih poglavitnih grehov govoril. Razložil vam bom, kaj je:

1. Napuh;
2. kaj je lakomnost;
3. kaj nečistost in
4. kaj nevoščljivost?

Učili se bote, te grehe iz celega serca sovražiti; pa tiste pripomočke, ki nam pomagajo, teh grehov se varovati. Zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Kaj je napuh? Napuh je preveliko spoštovanje samega sebe, in napačno poželjenje časti in hvale tega sveta. Napuh stori, da se človek zavoljo svojih pravih ali samo domišljenih lastnosti in previdnosti preveč obrajta, se čez druge povišuje in boljšega šteje, kakor so drugi ljudje. Pri napuhu je tista pregrešna slepota, da človek zavoljo lepih lastnost in svojih dobrih del sam sebi čast in hvalo daje namesto Bogu, od kterega vse dobro ima, in kteremu samemu tedaj vsa čast in hvala gre. Napuhnež tedaj Bogu krade čast in hvalo, kar je ravno pred Bogom in pred ljudmi strašen, velik greh.

Napuh je poglaviten greh; zakaj iz njega še veliko drugih grehov izvira. „Napuh je slehernega greha začetek," že v sv. pismu stare zaveze tako beremo. Iz napuha pride prevelika ljubezen do samega sebe in lakomnost časti in hvale pred ljudmi. Prevzetnež tudi sam sebe hvali, povišuje, in zaničuje svojega bližnjega. Iz napuha tudi izvira zaničevanje Boga, sv. vere in katoliške cerkve; zakaj gerda prevzetija, ki v sercu gospodari, človeku ne pripušča, da bi svojo spačeno voljo božji volji podvergel in božjim in cerkvenim zapovedim pokoren bil. Napuh je vsake krivovere pervi oče bil. Napuhnež se tudi nečimerno oblači, se s svojo lepoto, s svojim premoženjem, s svojo učenostjo, s svojim stanom pred ljudmi baha. Iz napuha pride tudi veliko prepira in sovraštva med ljudmi. Veliko hudega iz tega greha izvira; zatoraj se po pravici glava ali izvirk vseh drugih grehov imenuje. Zatoraj ga pa tudi sam Bog toliko sovraži in ojstro kaznuje.

Judovski kralj Herodež Agripa je prišel lepo oblečen na veliki god v Cesareji in je ondi ogovor imel. Lizuni pa so povzdignili glas: „Ne človek, bog nam govori." To prilizovanje se je kralju neizrečeno dobro zdelo in rad je vidil, da

so ga za boga imeli. Ali angelj Gospodov je ošabneža vdaril. Naenkrat je zbolel in v črevih se mu je cela reč červov zaredila, ki so ga, ker se je boga mislil, živega snedli: „Gorjé mi — je zaklical — ki ste me za boga imeli, moram zdaj umreti. Božja moč, ki se jej moram podvreči, vas vse na laž postavi.“

Me bote prašali, kaj nam je storiti, da se tega strašnega greha obvarujemo? In na to vam odgovorim: Ako bote s pravo ponižnostjo svoje serca ogradili, tudi gerdi napuh nikdar v tistem gospodaril ne bo. Bodite resnično ponižni. Ne mislite visoko od sam sebe, ampak nizkih misli vedno bodite. Imate kaj dobrega nad seboj, ne pripisujte tega sam sebi, ampak le Bogu, s kterega gnado in pomočjo ste to dobro storili. Premislite večkrat svojo slabost, svojo revščino, svojo pregrešnost. To vas bo gotovo ponižalo. „Ti nisi ponižen, o človek! pravi kardinal Bona, ker sam sebe ne poznaš. Kaj pa je vendar človek? Ah! slaba in revna stvar na zemlji, vsemu hudemu podverženа. Od kod je tedaj tvoj napuh, ti slaba, uboga, najrevniša stvar? Premisli enkrat svojo veliko revščino in slabost in čisto gotovo ponižen boš.“ Premislite, ljubi moji! tudi to: Kako je Bog prevzetne angelje ojstro kaznoval. V večni ogenj jih je zavergel. Ravno to se tudi vam zgoditi zna, ako bi napuh v vašem sercu gospodaril. Tega Bog ne daj! Bodite vselej iz serca ponižni. Jezus in Marija sta nam v ponižnosti najlepši izgled. Jezusu in Mariji se pa tudi vsak dan za dar ponižnosti priporočujte!

2. Drugi poglavitni greh je lakomnost. Od tega greha pravi sv. pismo, da je korenina vsake hudobije. Kaj pa je lakomnost? Lakomnost je neizmerno, preveliko poželjenje po denarjih in časnem blagu. Kteri po denarjih in po bogastvu neumno hrepeni, kteri le v velikem premoženju svojo srečo išče in največe veselje ima; kteri se v posvetno blago tako zaljubi, da celo serce na tisto naveže; kteri si spravlja denar in blago, pa ne zato, da bi ga po pameti in po božji volji sam zavžival in tudi drugim pomagal, ampak samo zato, da bogastvo, blago in denar v skrinji ima, tak človek je lakomnik, in se zoper Boga, zoper svojega bližnjega, in zoper sam sebe hudo pregreši, ker posvetno blago bolj ljubi, kakor Boga. „Lakomnost je malikovanje,“ piše sv. apostelj Pavl; zakaj denar, to je malik, kterega lakomnik moli in časti, to je njegov bog, kteremu po besedah Tertulijana slep človek vse svoje misli in skerbi, vse svoje djanje in nehanje

daruje, ja tudi svojo dušo in večno zveličanje v dar prinese. In kolika hudobija vendar to je, ako človek časno, minljivo blago, prah te zemlje bolj ljubi, kakor neskončno ljubeznjivega, veličastnega Boga! Take slepote nas Bog obvari! —

Lakomnik se pregreši zoper svojega bližnjega, ker mu v sili ne pomaga, ker mu nič dobrega ne stori, kakor bi imel po nauku sv. vere storiti. Pregreši se pa tudi zoper sam sebe, ker si po lakomnosti na svoji duši toliko škode stori. Lakomnik si zapre vrata v nebeško kraljestvo. „Vedite in zastopite, da lakomnik nima deleža v kraljestvu božjem“ nam pričuje sv. apostelj Pavel. Lakomnost je poglavitni greh, je mati veliko grehov. Iz lakomnosti izvira jeza, nevoščljivost, zvijača, krivica, goljufija, kriva prisega, neusmiljenost do svojega revnega bližnjega, neobčutljivost do božjih, svetih reči, to so tiste hude rastline, ki mnogokrat le v lakomnosti svojo korenino imajo. Kam človeka lakomnost zapelje, tega žalosten izgled nam je Judež Iškarjot. Ob času cesarja Konštantina, Heraklijevega sina, je živel v Carigradu bogat, ali čez mero skop in lakomen človek. Ta oboli nevarno, in ker se boji umreti, razdeli po svetu enega svojih prijateljev, ki je bil miloserčen in pobožen, trideset funtov zlata med uboge, v zaupanji, da bo po njih molitvah od Boga zdravje zopet zadobil. To upanje ga ni goljufalo: ozdravel je, ali z zdravjem se je vernila tudi njegova strašna lakomnost. On je začel sedaj silno žalovati, da je toliko zlata ubogim razdal, in je svojemu prijatelju vedno očital, da ga je on k temu napravil. Zastonj mu je letá predstavljal, da je njegovo zlato po rokah ubozih prišlo k samemu Jezusu Kristusu, da je za to djanje on od Boga zadobil najdražji dar, ki ga svet more dati — zdravje; zastonj mu je grozil z Božjo sodbo zavoljo njegove skoposti in lakomnosti. Lakomneža ni moglo nič ne utolažiti, ne k spoznanju pripraviti. Tedaj mu je njegov prijatelj rekel: Pojdiva vkupej v cerkev, in če ti tamkej, z roko na me kazaje, pred podobo križanega Jezusa te besede rečeš: „Gospod! ne jaz, ampak ta-le je miloščino ubogim podelil;“ ti jaz pri tej priči precej ondi odštejem tisti denar. Lakomnež je v začudenje svojega prijatelja z veseljem to ponudbo sprejel; in ko sta prišla v cerkev, je pred Bogom omenjene besede izgovoril, mu je njegov prijatelj trideset funtov zlata vernil. — Novi Judež je z veseljem svoje zlato vzel, in urno se vzdignil, da bi šel iz cerkve domu, ali — na cerkvenem pragu ga neprevidena smert zadavi. Ustrašeni na grozno sodbo

Božjo so duhovni te cerkve njegovemu prijatelju prigovarjali, svoje zlato nazaj vzeti. „Nikakor!“ jim odgovori bogaboječi mož; to zlato ni več moje, ampak le Bogu dano, in z Bogom se ne smemo norčevati; jaz nočem biti enak Ananiju in Safiri, toraj prosim to zlato ubogim razdeliti.“

Varujte se ljubi moji! lakomnosti, p a k a k o? Ne privežite svojega serca na tako blago, ki samo na sebi nobene vrednosti nima, ki ga lahko zgubite, ki ga enkrat zapustiti morate, ampak le takih zakladov si spravljajte, ki vam celo večnost ostanejo, dobrih del in kerščanskih čednost. Premišljujte revščino Jezusovo in Marije, in sram bi vas bilo, ako bi vi po bogastvu in posvetnem premoženju tako silno hrepeneli. Bodite toliko več radodarni; zavživajte časne dobrote hvaležnega serca in po pameti, pa tudi svojemu bližnjemu radi podajte od tega, kar vam je Bog bolj obilno podelil. Radodarnost naj zaljša vaše serce. Bodite proti svojemu bližnjemu dobrega, usmiljenega serca, in tudi vi bote pred Bogom enkrat usmiljenja dosegli.

3. Tretji poglavitni greh je n e č i s t o s t. Od tega greha sem že pri šesti božji zapovedi govoril. Ker je pa ta greh strašno nevaren, in ker sveti apostelj Pavel naravnost pravi, da nečistniki ne pojdejo v nebeško kraljestvo, vam hočem še enkrat od tega greha v kratkem govoriti, in vam nekoliko pomočkov zoper nečistost pokazati.

K a j j e n e č i s t o s t? Nečistost je nevkroteno, neporedno poželjenje po mesenih slastih. Nečistost človek uganja in se pregreši, ako kaj gerdega radovoljno premišljuje, ako kaj gerdega v svojem sercu poželjuje, ako kaj gerdega govori in posluša, ako kaj gerdega gleda ali se ga dotikuje, ako kaj gerdega v djanju stori, in ako tudi druge napeljuje v gerdi, nesramni greh. V zakramentu sv. kersta človeška duša oblačilo gnade božje obleče in se Bogu posveči; duša postane božja prijateljica; pa tudi truplo bo za božji tempelj posvečeno. Sv. Duh pride v njega prebivat. „Ali ne veste, da je vaše truplo tempelj sv. Duha, kteri v vas prebiva?“ Tako sv. apostelj Pavel govori. Iz tega bote spoznali, kako strašno se tisti pred božjim obličjem pregreši, kteri z nečistnim grehom tempelj božji oskruni, Duha božjega od sebe prežene in potem peklenskemu duhu svoje serce zroči. To je vendar hudobija, da se popisati ne da. Zategadelj pravi sv. Ambrož te besede: „Zavoljo nobenega greha ne beremo, da bi bilo Bogu žal, da je človeka vstvaril, kakor zavoljo nečistosti.“

Nečistost je pa tudi poglaviten greh. Iz njega brez števila drugih grehov izvira. Nečistnik je vstanu, vsako zapoved prelomiti. Iz tega greha pride oslepljenje pameti, pozabljenje na Boga, na smert in večnost, oterpnost volje, obupanje, zadnjič pa večno pogubljenje. Oh varujte se vendar tega strašnega greha, kako pa? Mislite vendar, da nismo za ta svet, za nečiste sladnosti stvarjeni, ampak za nebesa. Kdor pa hoče v nebesa priti, mora tukaj s čistim telesom, in s čisto dušo Bogu služiti. Mislite večkrat, da Bog je povsod pri vas in vaš desni angeljc varh. Bog vse vidi, Bog vse ve, njemu se nikjer skriti ne morete. Molite radi, posebno na čast Marije device; ona vam bo dar čistosti sprosila. „Čujte in molite," da v skušnjavo ne padete. Pa tudi svete zakramente radi in pogosto prejemajte; tako se bote tega greha lahko varovali. Ljubite čistost, to je, tisto čednost, ki vas Bogu in angeljem najbolj prijetne stori. Bodite čisti v svojih mislih, besedah in zaderžanju, in globoko si zapišite v svoje serca besede Jezusove, kteri pravi, da le tisti bojo Boga gledali, ki so čistega serca.

Na Nemškem je bogatega župana sin, Konrad, za Rozaljko hodil, ki je bila poštena hči vbogega težaka, in jej je obetal vzeti jo. Ona se mu brani, ker bogati stariši dovolili ne bojo, da bi tako srotico vzel. Mladeneč pa roko k nebesom povzdigne, in jej prisеže rekoč: „Rozaljka! ali kdaj tebe zapustim, in kako drugo vzamem, naj moje kosti nikdar ne sperhnijo; kost se naj kosti derži, in jaz pri mertvih pokoja ne najdem." Zapeljal je ubogo dekelce, pa jo tudi hitro pozabil. Bogato hčer imenitnega kmeta je vzel, ubogo Rozaljko pa v sramoti in revščini zapustil. — Konradu se je nekoliko časa dobro godilo, ali v sercu ga je le červ grizel, da je Rozaljko zapeljal. V kratkih letih ga je smert pobrala. — Osemnajst let potem je bila Rozaljka na neki gostiji. Dobrovoljci so si za kratek čas marsikaj izmišljali. Nekemu noroglavcu na misel pride, da pervi, kterega versta zadene, mora v kostenjak iti, in kostenega moža v hišo prinesti. Bile so namreč cele kosti, ki so njih pogrebniki izkopali, in v kostenjak postavili, ker so se terdno skupej deržale. — Igra zadene nekega terdnega korenjaka, ki hoče pokazati, da ga ni strah. Hitro v kostenjak teče, in kostenega moža v hišo prinese, ter ga v sredo med dobrovoljce postavi. Strah in groza vse obleti. — Gospodar med svate stopi, in jih ojstro posvari, rekoč: „Ni, prav, da tega sromaka v pokoji ne pustite. Če so ravno

le suhe kosti, Bog ve, kako se njegovi duši godi. Vsak naj zatorej kostniku roko poda, da ga za nezamero prosi, in en očenaš za njega pomoli.“ Svati ubogajo, in kostenemu možu desno podajo. Kedar pa versta na Rozaljko pride, začne se braniti in bledeti. Barajo njo, če ga pozna? Ona pravi, da se jej znan dozdeva, zgrabi posilama kosteno roko in reče: „Konrad, jaz ti odpustim.“ Ko bi trenil, na to besedo kosti razpadejo. — Kedar se svati od strahu odahnejo, pove jim Rozaljka, kaj jej je bil Konrad prisegel, dopolnil pa ne. Gosposka, ki je to vedela, je zapovedala zopet kosti pokopati. — Gorjé zapelivcem, ki sladke obljube delajo, pa njih dopolniti nočejo ali ne morejo! Solze zapeljane nedolžnosti v nebo upijejo. —

4. Četerti poglavitni greh je nevoščljivost. Da je nevoščljivost velik greh, že lahko iz tega spoznamo, kar sv. pismo od nevoščljivosti govori: „Po nevoščljivosti hudičevi je smert prišla, na svet, in kteri so na njegovi strani, njega posnemajo;“ tako že sv. Duh v stari zavezi govori. Kaj pa je nevoščljivost? Nevoščljivost je žalost nad dobrim, kar bližnji ima, kakor da bi bilo lastnemu dobremu škodljivo. Nevoščljivost je pa tudi velik greh, to že iz tega vidimo, ker je naravnost tisti poglavitni zapovedi Jezusovi nasproti, ki nam zapoveduje, svojega bližnjega ljubiti, kakor sam sebe in mu vse dobro iz serca voščiti. Nevoščljivost je tudi poglaviten greh. Iz nevoščljivosti namreč veliko drugih grehov pride, posebno pa obrekovanje, opravljanje, kriva sodba in sovraštvo svojega bližnjega, veselje, kedar se mu hudo, in žalost, kedar se mu dobro godi. Nevoščljivost izvira iz napuha, ali pa iz lakomnosti.

Zatoraj varujte se teh grehov, da niste nevoščljivi in se tako pregrešili ne bote. Kaj je toraj storiti? Pomislite, da nevoščljivost nobenemu drugemu ne škoduje, kakor le vam sam sebi. Nevoščljivost vas pripravi ob mir in srečo vašega serca, ob gnado božjo in večno zveličanje. Zakaj pisano je: „Nevoščljivci božjega kraljestva posedli ne bojo.“ Kdor je nevoščljiv, je hudiču podoben. On je ljudem nevoščljiv, da so srečni, in še v nebesa priti zamorejo. Kolika sramota, kolika hudobija, ako je kerščeni človek nevoščljiv, in tako samemu hudiču podoben postane! Varujte se, ljubi kristijani! nevoščljivosti. Le s tisto čednostjo svoje serce kinčajte, ki je temu grehu ravno nasproti: s serčno, pravo, kerščansko ljubeznijo do svojega bližnjega. Ljubite se med seboj, kakor

bratje in sestre enega Očeta, kteri je v nebesih. Veselite se z veselimi, in žalujte z žalostnimi; eden drugemu vse dobro delajte, tako bote božjo poglavitno zapoved spolnovali. Globoko zapišite si v svoje serca tiste besede, ki je Jezus svojim učencem pri zadnji večerji rekel: „Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil; na tem bojo ljudje spoznali, da ste moji učenci, ako se med seboj ljubite.“

Sklep.

Poznate zdaj štiri poglavitne grehe: Napuh, lakomnost, nečistost in nevoščljivost. Vsi ti grehi so že sami na sebi večidel veliki grehi; iz vsakega teh grehov se pa še zraven več drugih grehov porodi. Zatoraj varujmo se jih zvesto, in usmiljeni Bog nam daj k temu svojo pomoč! Amen.

LXI. Keršanski nauk.

Od sedem poglavitnih grehov.

P. Kaj je požrešnost?

O. Požresnost je neberzdana želja po jedi in pijači, in nezmerno pojedanje in popivanje.

P. Kaj prihaja iz požrešnosti?

O. Iz požrešnosti prihaja razuzdanost, prepir, nesramnost, nečistost, potrata časa in premoženja, podkopovanje zdravja, slabljenje dušnih moči.

P. Kaj je jeza?

O. Jeza je napčno razkačenje serca z željo, maščevati se.

P. Kaj izvira iz jeze?

O. Iz jeze izvira sovraštvo, zmota pameti, nevolja, prepir, zmerjanje in kletvina, mor in uboj.

P. Kaj je lenoba?

O. Lenoba je nevolja in stud v rečeh, ki zadevajo Boga in naše zveličanje.

P. Kaj izvira iz lenobe?

O. Iz lenobe izvira zanikernost v službi božji, zanemarjanje pripomočkov za dosego božje gnade in večnega zveličanja potrebnih, žalost, maloserčnost, nespokornost, obup.

Vvod.

Gobe so v jutrovih deželah gerda, nalezljiva in strašna bolezen. Kdor je to bolezen dobil, je težko kdaj ozdravel. Le Jezus vsegamogočni božji Sin je gobove bolnike ozdravljal, kakor v sv. evangelju beremo. Cerkveni učeniki pa pravijo, da tista ostudna gobova bolezen je podoba neke druge bolezni, ki se človeške duše prime, jo pred božjim obličjem neznano gerdo stori in jo v nevarnost večne smerti pripravi. In ta nevarna dušna bolezen je vsak smerten ali poglaviten greh. Da bote toraj, ljubi moji! te dušne bolezni prav spoznali, da se jih bote vi, ki ste še zdravi, ki ste še v gnadi božji, tudi zanaprej skerbno varovali; vi pa, ki ste na svoji duši že nevarno ranjeni, pri Jezusu, edinem zdravniku bolnih duš, zopet zdravje dosegli, vam tedaj poglavitne grehe, ki so našim dušam nar bolj nevarni, na kratko razlagam. Perve štiri poglavitne grehe sem vam danes teden razložil; od treh zadnih pa danes govoriti želim.

Pokazati vam hočem: Kaj je

5. požrešnost?

6. jeza? in

7. lenoba? in kterih pomočkov se imamo posluževati, ako se tih grehov hočemo obvarovati?

Skerbno poslušajte!

Razlaga.

5. Peti poglavitni greh je požrešnost. To je tisti greh, ki veliko ljudi na duši in truplu mori. Kaj je požrešnost? Požrešnost je neporedno, nevkroteno poželjenje po jedi in pijači; ali nezmernost v jedi in pijači. Jesti in piti za potrebo, jesti in piti o pravem času in v pravi meri; jesti in piti iz tega cilj in konca, da bi truplo zdravo, krepko in spolnovati svoje dolžnosti pripravno postalo, to ni greh, to je

prav, to je tudi po božji volji; zato nam Bog živež in pijačo daje. Še dobro delo je, iz dobrega namena in pa hvaležnega serca božje darove zauživati. „Ali že jeste, ali pijete, ali kaj drugega delate, vse Bogu v čast delajte;“ tako sv. apostelj Pavel govori. Potem takem tudi z jedjo in pijačo človek lehko Boga časti. Pa kaj pomaga, da človek mnogokrat, namesto Boga častiti, pri jedi in pijači ga le hudo žali. Požrešni so in pregrešijo se po nauku cerkvenih očetov tisti, ki a) pred pravim časom jejo in pijejo. Nekteri iz nevkrotenega poželjenja jedó in pijejo, kedarkoli priložnost imajo. To so taki ljudje, ki niso v stanu memo kakega zrelega sadja iti, da bi po tistim ne segli in svoje napčne poželjivosti ne nasitili. Požrešniki ne jejo in pijejo za potrebo, ampak le svoji poželjivosti strežejo. Dalje se pregrešijo b) tisti, ki bolj drage in imenitne jedi in pijače zauživajo, kakor so njihovemu stanu primerne; c) tisti, kteri čez potrebo, brez vse mere jedó in pijejo, kteri ne vejo, kdaj zadosti imajo. Tako nezmerno zauživanje jedi in pijače človeku na duši in truplu škoduje, ker mu zdravje kali in življenje krajša. Taki si naj zapomnijo dobro, kar sv. pismo govori: „Nikar se pri gostariji preveč ne najej. Vživaj to, kar je pred te postavljeno, kakor zderžen človek.“ Požrešni so in se tudi pregrešijo d) tisti, ki se vsi tresejo za jedjo in pijačo, ki tako rekoč po volčje nad jed in pijačo planejo; e) tisti, ki za nobeno reč toliko ne skerbijo, kakor zato, da bi zmirom dobro jedli in pili, ki v dobri jedi in pijači nar večo srečo iščejo. Tako je delal tudi bogatin, od kterega nam sv. evangelje pripoveduje. Vsak dan se je dobro gostil in svojemu trebuhu obilno stregel; bil je pa tudi v pekel pokopan. — Požrešnost v jedi in nezmernost v pijači je poglaviten greh; zakaj brez števila drugih grehov iz njega izvira. Kdo je v stanu povedati, koliko gerdega poželjenja, koliko nesramnih besed, koliko nečistnega djanja, koliko prepira, kletve, tepenja, pobojev, koliko krivice, koliko hudega za dušo in truplo izhaja iz nezmernosti v jedi in pijači! Zatoraj pa tudi sv. apostelj govori: „da pogubljenje je konec tistih, kterih Bog je njih trebuh;“ na drugem kraju pa pravi: „da pijanci nebeškega kraljestva posedli ne bojo.“ Poslušajte, kam pelje pijanstvo! Blizo mesta Bukurešta v deželi Moldavi na Turskem je živel pošten oče Jakob Simonič. Ni bil bogat, pa tudi nezadolžen; pridno je delal in svoje ljudi lehko preživel. — Marko, njegov sin, se je bogato oženil, ali v slabih tovaršijah je velik pijanec in zapravljivec jel biti. Kedar se je žganja napil, je goljufom žetvo

na njivi pod nič prodal; svojega očeta pa gerdo imel in nič vbogal.

Neki večer oče zve, da je Marko dvema sleparjema v roke prišel, ki ga v kerčmi vpijanita in nagovarjata, dolžno pismo za en gon pitane živine podpisati, ki mu jo hočeta prignati. Bila je očitna goljufija. Oče v taberno hiti, najde sina med njima, pismo pa na mizi. „Nikar ne podpiši, moj sin! prosi oče, le nicoj ne;“ popade pismo in hoče ž njim uiti. Marko plane za očetom rekoč: „Kaj je tebi za to? Pismo nazaj!“ V tej besedi z levico pismo zgrabi, z desnico pa očeta skoz vrata sune, in se med svoje tovarše poverne. „Pravični Bog, zavpije oče, v tvojih rokah je očetov pravica!“ in milo joka. Pijanci se debelo smejé in Marka hvalijo, ki se je podpisal.

„Stari ima dnar, začne pivcev nekdo; za to se boji, da bi moral za sina plačevati. Vem, kje ima mačka zakopanega. Marko, pojdi ga vzdignit! V unem starem zidovji, v starem topu (kanoni) ali pa pod topom morajo dnarji ležati. Že večkrat so pravili, da po noči tam ropoče in straši; jaz pa le sodim, da hodi stari svoje dnarje mešat.“ — „Kaj še, pravi Marko; top je ves zarijevel; turski poglavar ga je očetu dal: še zmeziti se ne da. Smešno se mi pa vendar zdi, da se mi je senjalo, kako so me oče svarili, naj se topa varujem, da mi roke ne zdrobi.“ „Ho, ho, se pivci zasmejijo, ravno to kaže, da bojo dnarji tam ležali. Pojdimo jih vzdignit!“

Vzamejo potrebno orodje in svetilo; bila je temna noč, ter grejo staro zidovje razkopat. „Le luknjo nar prej odkoplite; bom vidil, če se bo top sprožil. Sam satan bi ga bil pod zemljo nabil (nabasal).“ Tako Marko govori in z desnico v luknjo seže, ter pravi: „Nekaj že ošlatam: le bližej z lučjo! — Ko bi vstrelil, tako neznano Marko zavpije, da vsi tovarši odbežijo. Grozovitno ga je v roko zabolelo; komaj se je k domu privlekel. Celo noč v tami leži, in kedar se razdeni in on iztrezi, vidi roko strašno oteklo. Hitro po lekarja pošlje, ki pride in najde dve globoke gadove (kačje) piki, roko pa že vso černo, ter spozna, da se mora roka brez odloga odrezati, kar se je tudi zgodilo.

Popoldne pride oče Simonič z duhovnikom nesrečnega sina obiskat, in najde ravno tisto roko, ki ga je zvečer poprej iz hiše potisnila, mertvo na mizi, sina pa bledega ko smert v posteli ležati. „O Bog, izdihne oče, kako strašne so tvoje sodbe!“ „Pa tudi milostljive, pravijo duhovnik; on hoče,

naj bi vaš sin svojo krivico spoznal, in se poboljšal.“ Roka je prekleta, ki se loti svojega očeta.

Kako se varovati? Da se bote, ljubi kristjani! požrešnosti varovali in zmerno živeli, premišljujte večkrat, kako ostudna je že požrešnost in pijanost sama na sebi, koliko hudega in žalostnega pa tudi za dušo in truplo, za čas in večnost ima; kako nas pa zmernost in treznost Bogu in ljudem prijetne stori; na duši in truplu terdne, zdrave in močne ohrani. Globoko si v serca zapišite besede sv. pisma, ki pravijo: „Božje kraljestvo ne obstoji v jedi in pijači, temuč v pravičnosti, v miru in veselju, ktero od svetega Duha pride.“

Šesti poglavitni greh je jeza; kaj je jeza? Jeza je napčno razserdenje duha nad kako rečjo, ktera nam po volji ni; ali napčno razserdenje nad kakim človekom, z željo, se maščevati nad njim. Pa vendar jeza ni vselej greh; zakaj ona je dvojna: ena je pravična, druga pa je krivična; in ta je vselej pregrešna, ker Boga žali vsak čas. Pravična jeza je tista, kedar se človek razserdi zavoljo tega, da se je Bog razžalil, ali zavoljo tega, da bližnji pregrešno živi. Taka jeza je pravična in ni pregrešna; zakaj ona izvira iz ljubezni do Boga in do bližnjega. Tako pravično, sveto jezo je imel, postavim, Mozes. Ko je z gore Sinaj prišel, vidil je Izraelce okoli zlatega teleta plesati in malika častiti. On se pa nad to hudobijo nespametnega ljudstva toliko razserdi, da tiste dve tabli, na kterih so bile božje zapovedi zapisane, na tla verže, jih na drobne kosce razbije; ljudstvo pa ojstro kaznuje. Tako sveto jezo je imel tudi Jezus, ko je zagledal, da so v tempeljnu, v hiši božji, namesto da bi Boga molili, le kupčevali in prodajali. Od svete gorečnosti vnet je vse kupce in prodajavce iz tempeljna pognal. Tako se tudi starši nad svojimi nepokornimi otroci, dušni pastirji nad razuzdanimi ovčicami, gospodarji nad nezvestimi posli po pravici razserdijo, kedar vidijo, da se Bog žali, da se greh dela, podložni pa po široki cesti večnega pogubljenja hodijo. Ali tudi tako jezo mora pamet in keršanska modrost še ravnati. Od take jeze sv. pismo govori, ker pravi: „Jezite se, pa nikar ne grešite.“ Vsaka druga jeza pa, ki ne izvira iz ljubezni do Boga in bližnjega, ampak iz ljubezni do sam sebe, iz sebičnosti, iz samoprida, iz nevolje ali zavoljo kake posvetne reči, je napčna in pregrešna; posebno pa takrat, kedar se človek temu napčnemu ogrejenju serca nič ne zoperstavlja, kedar se jezi premagati da in se tudi nad svojim nasprotnikom maščevati želi in išče. Jeza je poglaviten

greh: kajti iz jeze izhaja veliko drugih grehov. Kreg, prepir, sovraštvo, maščevanje, preklinovanje, tožbe, poboji, vse to zvira iz hude jeze, ki se ji človek po svoji nespamenti čisto uda. Sv. pismo nas pa tako lepo tega greha svari. „Vsa grenkost in jeza, in serd, in vpitje in preklinovanje naj bo daleč od vas z vso hudobijo.“ Poslušajte, koliko grehov in nesreč hudobna jeza napravi! Denemarski kralj Sveno je bil naglo in hudo jezen. Sliši nekdaj, da so nekteri žlahtniki nekaj hudega zoper njega govorili. Prihodnji dan je bil ravno novega leta veseli praznik. In kaj stori jezavi gerdun? Ravno so bili ta sveti praznik vsi njegovi razžaljivci pri božjej službi v cerkvi zbrani. Trinog ukaže, naj vojaki v cerkev planejo in od konca in kraja vse pomorijo. To je bilo žalostno novo leto; glejte! kaj stori gerda jeza! — Pripeljali so nekdaj svetemu Frančišku Zalezju razuzdanega mladenča, naj bi ga prav ojstro posvaril. Lepo pohlevno ga poduči; kedar pa nja terdovratnost vidi, jokaje reče: „To terdovratno serce bo slabo končalo.“ Pravili so mu, kako ga je lastna mati zaklela. „Oh — je izdihnil — to je pa še le nar huje! Kedar bo žena vidila, kako se bo njeno prekletje nad njim dopolnilo, obžalovala bo svojo kletev, pa zastonj. Kratko po tem se je zgodilo, kar je sv. mož napovedal. Razpuščeni sin se je z nekim tovaršem na smert klal in obležal. Mertvo truplo so pesi in volki raztergali, mati njegova pa je od žalosti vmerla. Kako se varovati?

Poterpežljivi, kakor nas sv. evangelje uči, moramo Boga prositi vsak dan za neprecenljivi dar krotkosti in keršanske poterpežljivosti; moramo se vsaki jezi hitro v začetku zoperstavljati; ako nas prenagli, moramo se kmalo spet potolažiti; moramo se v zatajevanju samega sebe skerbno vaditi; posebno pa premišljevati krotkega Jezusa. Od Njega, ki je toliko hudega, toliko krivice in preganjanja po nedolžno in pa tako tiho, voljno in poterpežljivo prestal, se bomo tudi mi nar lepše keršanske poterpežljivosti in krotkosti učili. On sam govori: „Učite se od mene, zakaj jaz sem krotek in iz serca ponižen; in bote pokoj našli svojim dušam.“

7. Sedmi poglavitni greh je pa lenoba; kaj je lenoba? Lenoba je gnjusenje nad takimi rečmi, ktere Boga in dušno zveličanje zadevajo. Boga moliti, Bogu služiti, pridno delati za telesne potrebe, posebno pa za večno zveličanje svoje duše, te dolžnosti vsak kristjan ima. Kdor pa tega ne stori, kdor zanemarja dolžnost, ki jih proti Bogu ima; kdor ne dela pridno

po svojem stanu; komur za zveličanje svoje duše nič ni mar, tisti je len in mlačen; tak človek je sedmega poglavitnega greha kriv. To je pa velik greh, ako človek na Boga in zveličanje svoje duše nič ne porajta. Tak človek je podoben drevesu, ki nobenega sadu ne rodi. Drevo pa, ki je nerodovitno, bo posekano in v ogenj verženo; tako sam Jezus govori. Tak len človek je tisti evangeljski hlapec, ki je svoj talent zakopal, kterega bo pa tudi njegov Gospod v zunajno temo vreči zapovedal. Lenoba je poglaviten greh. Iz lenobe še veliko drugih grehov izvira. Lenuh zanemarja se tistih pomočkov poslužiti, ki mu v nebesa pomagajo. Tak človek opušča vsakdanje molitve, zanemarja službo božjo ob nedeljah in zapovedanih praznikih; besedo božjo poslušati, ssv. zakramente prejemati, ga nič ne veseli. Lenuh zanemarja tudi posebne dolžnosti svojega stanu. Zlati čas svojega življenja v lenobi potrati, se v posvetne dobrote zakoplje, na božjo milost prederzno zaupa, pokoro odlaga, zadnic pa rad obupa in nesrečno smert stori. Kako se moramo lenobe varovati? „Ne bodite leni; bodite goreči v duhu; služite Gospodu,“ nas opominja sv. apostelj Pavel. Lenobi nasproti je čednost keršanske gorečnosti, ktera nas spodbada, vse radovoljno, zvesto in na tanko storiti, kar zadeva božjo čast in zveličanje naših duš. Se hočemo lenobe varovati, moramo večkrat premišljevati, zakaj da smo na tem svetu. Ne za kratek čas, ne za veseljevanje, ne za samo zauživanje posvetnih dobrot, ampak zato živimo tukaj, da bi vsi v tem kratkem času pridno delali, pobožno živeli, — zvesto spolnovali vse svoje dolžnosti in tako večno, nebeško krono zaslužili. „Delajte, dokler je dan; pride noč, da delati več nobeden mogel ne bo,“ nas opominja Jezus sam. Pomislimo tudi, koliko da se je sam Jezus trudil za naše zveličanje; mi pa bi nič storiti ne hotli? Koliko so se trudili za nebeško kraljestvo vsi tisti, ki se zdaj že tamkej v nebesih veselijo! Premislimo večkrat, koliko plačilo nas tamkaj čaka, ako na tem svetu zvesto služimo! Prosimo pa tudi Boga preserčno, naj nas s svojo gnado podpira, naj nas navdaja svete gorečnosti, da tukaj njemu radi, veseli in iz celega serca služimo; po smerti pa kakor njegovi zvesti hlapci v veselje svojega nebeškega Gospoda pojdemo! Dokler je David vojske sam vodil in je vedno delaven bil, je ostal čist. Ko pa je brez dela doma bil, je postal hotnik in vbijavec. — Dokler se je Samson s Filistejci bojeval, je bil nepremagan. Ko pa se je brez dela v hiši mudil, so ga sovražniki vjeli in oslepili. —

Dokler je Salomon pridno z zidanjem tempeljna se pečal, je živel čisto. Ko pa se je poznej lenobi vdal, so ga skušnjave premagale in je postal malikovavec. — Zatoraj veleva sv. Avguštin kristjanom: „Čujte bratje! in se nevpehajte v gorečnosti, ker niste ne svetejši od Davida, ne močneji od Samsona, ne modriši od Salomona.“

Sklep.

Sedmeri poglavitni grehi so sedmeri mogočni sovražniki, ki nam v nebesa priti branijo. Ne dajmo se jim premagati! Zvesto se jim v bran postavljajmo. Ako je Bog z nami, kdo nas bo zamogel premagati! Trebimo zvesto in neprenehoma vse korenine poglavitnih grehov iz serca svojega! Prizadevajmo si pa tudi, tim velikim grehom nasprotne čednosti v svoje serca zasajati. S pobožno molitvijo, to nebeško roso, jih zalivajmo vsak dan; tako bo naše serce zal vertec, poln nebeških rožic, svetih čednost; tako bo pa tudi naše serce vredno prebivališče za Jezusa in Marijo, in čisti tempelj, v kterem bo sv. Duh prebival in kraljeval! Amen.

LXII. Keršanski nauk.

Od šest grehov zoper sv. Duha.

P. Kteri so grehi zoper svetega Duha?

O. Grehi zoper svetega Duha so:

1. Prederzno v božjo milost grešiti. 2. Nad božjo milostjo obupati. 3. Spoznani keršanski resnici ustavljati se. 4. Svojemu bližnjemu božjo gnado zavidati. 5. Do lepega opominjevanja oterpnjeno serce imeti. 6. V nespokornosti radovoljno ostati.

P. Ali se ti grehi lahko odpustè?

O. Ti grehi se težko kedaj odpustè, ali pa celo nikoli ne v tem, ne v unem življenji.

P. Kaj se pravi, zoper svetega Duha grešiti?

O. Zoper svetega Duha grešiti, se pravi: dobroto in gnado božjo, ki se svetemu Duhu, kakor začetniku vsega dobrega, posebno prilastuje, prostovoljno in hudobno zametavati in zaničevati.

P. Zakaj se pravi: Grehi zoper svetega Duha se težko kedaj odpuste, ali celo nikoli ne, ne v tem, ne v unem življenji?

O. Pravi se: Grehi zoper svetega Duha se težko kedaj odpuste, ali celo nikoli ne, ne v tem, ne v unem življenju, ker tak grešnik zveličavne pripomočke navadno do konca svojega življenja hudobno zametuje in zaničuje.

Vvod.

Pač slepi in terdovratni so nekdaj farizeji bili. Toliko lepih naukov so slišali, toliko velikih čudežev vidili, katere je Jezus v pričo ljudstva delal; in vendar mu niso verjeli. Postavili so nekdaj pred Jezusa človeka, ki je od hudega obseden, ki je tudi slep in mutast bil. In Jezus ga po svoji vsegamogočnosti na enkrat ozdravi. Množica se je čudila nad tolikim čudežem; farizeji pa so rekli, da Jezus le s pomočjo Belcebuba hudiče izganja. Tako terdovratni so bili. Tako hudobno so se resnici zoperstavljali, ktero jih je Jezus učil; tako prevzetno tedaj zametovali gnado odrešenja in zveličanja, ktero jim je Jezus tako ljubeznjivo ponujal. Zategadelj je Jezus farizejem rekel: „Vsak greh in preklinovanje bo človeku odpuščen, preklinovanje Duha pa ne bo odpuščeno. In kdor koli bo kako besedo rekel zoper Sina človekovega, mu bo odpuščeno; kdor bo pa govoril zoper sv. Duha, mu ne bo odpuščeno, ne na tem svetu, ne v prihodnjem.“ V teh besedah nam Jezus očitno pove, kako velik greh da je, gnadi sv. Duha se zoperstavljati ali zoper svetega Duha grešiti. Takih grehov zoper sv. Duha je pa šest, kakor smo se jih že v katekizmu učili. Da bote, ljubi moji! prav spoznali: kako veliki in budobni so ti grehi in se jih tudi varovali, vam hočem danes tih šestero grehov v sv. Duha na kratko razložiti. — Poslušajte!

Razlaga.

1. Pervi greh zoper sv. Duha je: Prederzno na božjo milost grešiti. Tako se tisti pregrešijo, kteri brez vsega straha greh za grehom delajo in sami pri sebi pravijo, kaj pa je že toliko, ako to in to storimo, ako iz človeške slabosti grešimo; saj je Bog neskončno milostljiv; On nam bo že naše grehe odpustil. Pojdemo k spovedi in vse bo zopet dobro. Tako se nekteri prederzno na božjo milost zanašajo; na božjo pravičnost pa čisto pozabijo. Res je to, da je Bog neskončno milostljiv. Pa On je le milostljiv do zgrevanih,

spokorjenih grešnikov. Res je to, da je Bog neskončno usmiljen. Pa On je tudi neskončno pravičen. Kdor se tedaj samo na božjo milost zanaša in zavoljo tiste zmirom prederzno greši, tisti ni vreden božje milosti, ampak le ojstra božja pravičnost ga bo zadela. Grešnika pred prederznim zaupanjem na božjo milost svariti, že v stari zavezi sveti Duh tako govori: „Ne reci: grešil sem, in kaj žalega se mi je sgodilo? zakaj Narviši je poterpežljiv maščevalec. In ne reci: Usmiljenje božje je veliko, Bog se bo usmilil nad obilnostjo mojih grehov; zakaj Njegov serd se tako hitro približa, kakor usmiljenje, in v grešnika se njegov serd ozira.“ Kako nevarno da je, na milost Božjo prederzno zanašati se, zlasti ko nas sv. Duh k pokori kliče, razvidimo iz gleda, ki nam ga sv. Antonin pripoveduje. Mlada ženska, ki je bila po nar ostrejših postavah čednosti zrejena, je v smertni greh padla. Komaj je bil greh storjen, jej Duh Božji hudo očita, sramota jo pokrije in vest pekli. Pa tudi hudobni sovražnik jo moti, ter si misli: Kje sem v stanu ta greh duhovnu povedati? Sramožljivost jo še v strašnejšo pregreho pripravi, da greh na spovedi zamolči. Duh Božji jo spet svari, ta novi težki greh pečenje njene vesti le še zviša. Gre v samostan in upa, da bo svojo pregreho pri dolgi spovedi povedala, ki se opravlja pred storjeno obljubo. Res je storila sklep, svoje serce razodeti; ali zamotala in zmanjšala je greh tako, da ga spovednik ni mogel spoznati. Ta čas umerje predstojnica v samostanu. Mlada oseba je tako spodbudno živela, da so bile tovaršice od tega videza ogoljufane in so si jo sprednico na mesto ranjce zvolile. Kmalo potem smertno zboli. Vedno je sama pri sebi sklepe delala, da bo že še popravila ter svoj greh na smertni postelji po vsaki ceni prav in čisto povedala, pa ker je že toliko časa na milost sv. Duha grešila, jej je tudi zdaj sramožljivost usta zaperla. Tako je svete zakramente prejela z veliko zunanjo pobožnostjo, ali kaj — ko jih je božjeropno prejela! Na smertni postelji je mislila, zdaj da bo vendar povedala; pa, o strašna sodba Božja! pamet se jej je zmešala in v svojih grehih je umerla! Sploh so mislili, da smejo si svesti biti njenega zveličanja. Ko so za njo molili, pripustil je Bog, da se nesrečna samostanskim prebivalcem prikaže, rekoč: „Jenjajte za me moliti! Pogubljena sem, ker sem bila v mladosti smertni greh na spovedi zamolčala.“ Išči pri Bogu milosti, o človek! dokler je čas, nikar njegovih gnad slabo ne obračaj, varuj in varuj se, da ne grešiš zoper sv. Duha!

2. Drugi greh zoper sv. Duha je: Nad božjo milostjo obupati. Kateri misli, mojih grehov je toliko število, moji grehi so tako veliki, da mi jih Bog ne more več odpustiti, tak grešnik nad božjo milostjo obupa. Ta greh je poprejnemu ravno nasproti. Kteri prederzno na božjo milost greši, ima na Boga samo, in scer prederzno zaupanje, strahú pa nobenega. Kteri pa nad božjo milostjo obupa, se Boga samo, in scer preveč boji, zaupanja v Boga pa nima nobenega. Preveč ali premalo ali clo nič v Boga ne zaupati, oboje je krivo in velik greh. Žalostni izgledi obupanja nad božjo milostjo sta nam Kajn in Judež Iškariot. „Moja hudobija je prevelika, da bi mi jo Bog odpustiti zamogel.“ tako je rekel hudobni Kajn. In Judež, kteri je svojega Gospoda in učenika sovražnikom izdal, je srebernike v tempelj vergel, je šel in se obesil. Beda častit cerkven učitelj piše, da je imel svoje dni neki angleški kralj imenitnega vojščaka, ki je bil moder za posvetno, za večno pa zanikaren. Pogosto ga kralj opominja preoberniti se, prej da ga smert zaleze; pa ni porajtal. Naglo zboli, in še bolj ga kralj nagovarja spokoriti se. „Zdaj v bolezni ne, izgovarja se vojščak; tovarši bi rekli, da se bojim.“ Kralj ga v drugo obišče in ker vidi, da je pri kraji, še serčnej ga opominja se z Bogom spraviti. Ali bolnik se grozovitno zadere: „Prepozno je; za mene zveličanja ni. Moja vest mi vse hudobije očita. Ravno sem dvoje bukve videl: ene lepe, pa majhne; v njih sem le malo storjenih dobrih del bral. Druge sem gledal debele in velike, v katerih so vse moje hudobije, tudi narskrivneje popisane.“ To izgovoril in je nesrečno smert storil brez vsega upanja. Nar nesrečnej je človek, kteri obupa na božje usmiljenje; obup je nar veči greh. Sam Bog nas obvari take skušnjave, v kateri si grešnik po sili nebesa zapre, pekel pa odpre! Nad božjo milostjo ne smemo nikdar obupati. Naj bi naši grehi še tako veliki bili, naj bi jih toliko bilo, kakor je peska v morju, kakor listja na drevju, kakor trave na zemlji, vendar je še božja milost neskončno veča in obilniša; vse grehe nam hoče Bog odpustiti po neskončnem zasluženju Jezusovem, ako le grešne pota zapustimo, se iz celega serca k Bogu nazaj obernemo in pri njem milosti in gnade iščemo. Gospod Bog nas sam tega zagotovi, ker po svojem preroku tako govori: „Ako se krivični nad svojimi grehi spokori, bo gotovo živel, in ne bo umerl. Hočem mar smert hudodelnika, reče Gospod, ali nočem toliko več, da se od svojih hudih del spreoberne in živi?“ „Če hudobni pokoro stori,

se tudi vseh hudobij ne spominja več; kakor resnično živim, jaz nočem smerti grešnika, ampak da se spreoberne in živi.“ Zatoraj le nikdar nad božjo milostjo ne obupajmo. Dve reči si posebno v serce svoje zasadimo: Božji strah, pa tudi nepremakljivo zaupanje na božjo milost. Strah pred neskončno pravičnim Bogom nas bo greha varoval. Zaupanje na njegovo neskončno milost nas bo pa zopet vzdignilo in k Bogu pripeljalo, ako smo po svoji slabosti vendar tako nesrečni bili, da smo greh storili in božjo gnado zapravili!

3. Tretji greh zoper sv. Duha je: Spoznani keršanski resnici se zoperstavljati. Pod keršansko resnico se tukaj zastopi keršansko-katoliška vera, ktero je Kristus prinesel iz nebes, in ktero nas zdaj v njegovem imenu mati katoliška cerkev uči. Kdor tedaj resnico katoliške vere spozna, pa se jej vendar udati noče, ampak tisto zametuje, tak človek božjo gnado zametuje in se zoper sv. Duha pregreši. Tako so se nekdaj terdovratni judje in farizeji pregrešili. Slišali so Jezusove lepe nauke, vidili so njegove čudeže; ali vendar niso verjeli, spoznani resnici so se terdovratno zoperstavljali. Zategadelj jih je pa tudi Jezus ojstro posvaril, rekoč: „Ako vam resnico govorim, zakaj mi ne verjamete? Zavoljo tega me vi ne poslušate, ker niste iz Boga.“ In kedar so po Jezusovem vnebohodu njegovi aposteljni in učenci sveto evangelje oznanovali, hudobni judje so se tudi njim zoperstavljali. Zategadelj jih je sv. Štefan očitno pokregal rekoč: „Vi terdovratni in neobrezani na sercih in ušesih se vedno sv. Duhu zoperstavljate, kakor vaši očetje, tako tudi vi.“ Tako se še dandanešnji veliko nevercev in krivovercev pregreši, kteri bi lehko spoznali in se previžali, da je le v katoliški cerkvi razodeta božja resnica nepopačeno hranjena, da je le sv. rimsko-katoliška cerkev prava in edinozveličanska cerkev; pa vendar v svoji neveri ali krivoveri, v svojih zmotah terdovratno ostajajo. Tako se pa tudi veliko kristjanov pregreši, kteri so le po imenu kristjani, po zaderžanju pa morebiti hujši kakor judje ali neverniki. „Pravijo, da verujejo v Boga, pa v djanju ga zatajajo.“

4. Šterti greh zoper sv. Duha je: Svojemu bližnjemu zavoljo gnade božje nevoščljiv biti. — Nevoščljivost je že sama na sebi poglaviten greh. Že zavoljo minljivega blaga, zavoljo kake posvetne reči svojemu bližnjemu nevoščljiv biti, je gerd in velik greh; svojemu bratu ali bližnjemu pa zavoljo gnade, zavoljo ljubezni božje nevoščljiv biti, to je prav za prav hudičev greh. Zakaj le hudič težko vidi, da je človek

v gnadi pri Bogu; le on je človeku zavoljo gnade božje nevoščljiv, ker je sam zaveržen in ločen od Boga na vekomaj. Kdor je tedaj svojemu bližnjemu zavoljo tega nevoščljiv, da se v gnadi in prijaznosti božji nahaja, da mu je Bog velike dušne darove in zmožnosti podelil, da prav bogaboječe in pobožno živi, da zavoljo lepih čednost in čistega življenja posebno dobro slovi; kdor je zavoljo vsega tega svojemu bližnjemu nevoščljiv, tisti se zoper sv. Duha, od kterega vse dobro, vsak dar, vsaka gnada izvira, močno pregreši. Kajn in Abel sta Bogu darovala. Abel je bil pobožen, njegov dar je Bogu dopadel. Naravnost proti nebesom se je dim valil od njegovega darú. Kajn je bil pa hudoben, zategadelj tudi Bog za njegov dar nič maral ni. Dim od njegovega darú se je po zemlji vlekel. Ko je tedaj Kajn vidil, da Abelnov dar Bogu dopada, njegov pa ne, ker je vidil, da je njegov brat v gnadi pri Bogu, on pa ne, ga je to močno pri sercu peklo. Bil mu je zavoljo gnade božje nevoščljiv; je šel in je svojega brata neusmiljeno ubil. V toliko hudobijo ga je pripravil ta hudičev greh, gerda nevoščljivost. Bog nas obvaruj tega greha! Ako vidimo, da drugi več gnade, več dušnih darov imajo, kakor mi, ne bodimo jim zavoljo tega nevoščljivi, ampak hvalimo Boga za vse dobrote, ki jih je našemu bližnjemu skazal. Od njega vse dobro pride. Le njemu tudi zavoljo vsega dobrega vsa čast in hvala gre. On podeli vsakemu po svoji neskočni milosti. Tudi nam bo sv. Duh obilnost svojih gnad podelil, kedar se bomo tistih bolj vredni skazali.

5. Peti greh zoper sv. Duha je: Do lepega opominovanja oterpnjeno serce imeti. Ker Bog ne želi smerti grešnika, ampak da bi se spokoril in živel, ga tedaj na mnogotere viže kliče na pot pokore in poboljšanja. On mu k sercu govori po znotranjem razsvitljenju, on ga kliče in k sebi vabi po svojih dobrotah, ki mu jih obilno deli, ako pa velike dobrote grešnika ne ganejo, ga pa tudi mnogokrat z boleznijo ali kako drugo nesrečo obišče. Kliče ga na pot pokore po svojih namestnikih, po pridigarjih in spovednikih, po nauku in svarjenju staršev in zvestih prijatlov. Kedar pa grešnik vsega tega nič ne porajta, grešnega življenja in široke ceste večnega pogubljenja ne zapusti, takrat ima do lepega opominovanja gerdo oterpnjeno serce, in se zoper gnado sv. Duha strašno pregreši. Tako se je nekdaj kralj Farao pregrešil, kteri se ni hotel božjemu povelju, božjim čudežem in božjemu obiskovanju udati, ampak je vedno oterpnjenga serca ostal.

Pregrešili so se tudi judje in farizeji, ki so do opominovanja prerokov, do toliko lepih naukov Jezusovih in njegovih aposteljnov zmirom oterpnjeno serce imeli in rajši v svojih zmotah in hudobijah ostali. Pregrešijo se pa tudi tako dandanešnji tisti kristjani, kteri razuzdano in pohujšljivo živijo; in kedar jih starši, prijatlji, dušni pastirji podučujejo, svarijo in na pot pokore kličejo, vsega tega svarjenja in podučevanja ne pošlušajo, ampak oterpnjenega serca le dalej in dalej grejo po poti pogubljenja večnega. Tiste strašne besede jih bojo enkrat zadele, ktere v pismu beremo: „Vi me niste poslušali, pravi Gospod Bog, in jaz se bom k vašemu pogubljenju smejal, in vas bom osramotil.“

6. Šesti greh zoper sv. Duha je pa: V nepokori terdovratno ostati. Tako se tisti pregrešijo, kteri dobro vejo, da se na potu večnega pogubljenja znajdejo, pa se vendar k Bogu nazaj oberniti in poboljšati nočejo, kteri tedaj zavedno in naprejvzetno v grehu živijo, kteri od pokore nič slišati nočejo, ali kteri pokoro tako dolgo odlagajo, dokler je že večidel za pokoro prepozno. Taki terdovratni grešniki pač niso vredni božjega usmiljenja: „Takemu terdovratnemu sercu bo na zadnje hudo.“ Tudi Jezus je terdovratnim judom te strašne besede govoril: „Jaz grem od vas proč; vi me bote scer iskali, pa bote v svojih grehih umerli.“ Kartavzarski mnih Herman pripoveduje to-le: Poznal sem nekega vojščaka visokega rodu in lepe postave; zraven pa je bil še serčen in bogat. Bog mu pa je poslal neko bolezen, ki mu je lepo postavo precej ogerdila. Ko pa vidi, da poprejšne lepe postave in podobe ne more dobiti nazaj, začne se mu vsa pamet nekako mešati in jel je tudi nad svojim večnim zveličanjem obupovati. Ves jezen in serdit k Bogu zaupije: „Bog! vzel si mi lepo truplo, jaz ti pa hočem vzeti lepo dušo!“ Nesrečnež se je s tim hvalil in ponašal, da se tako rekoč nad Bogom maščuje s tim, da je svojo dušo Bogu vzel in hudiču zapisal. Vergel je potem od sebe ves strah božji, strašne hudobije vganjal in prav po živinsko zdivjal. Slednjič vendar umerje pa brez vse pokore in vsega poboljšanja. Umerl je kot terdovraten grešnik in še na cerkvenem pokopališču ni bil pokopan. Take terdovratnosti, take nesreče nas Bog obvari!

Sklep.

To so tedaj tisti grehi zoper sv. Duha, od kterih sveto pismo govori, da se težko ali clo ne, ne v tem, ne v prihodnjem življenju ne odpustijo. Ne scer zategadelj, kakor da bi jih ne mogel ali ne hotel Bog več odpustiti, ampak zato, ker se tak grešnik poboljšati in spokoriti noče, ker gnado božjo naprejvzetno in terdovratno zamečuje in v nepokori tedaj nesrečno smert stori. Mi pa, preljubi kristjani! se teh grehov zoper sv. Duha skerbno varujmo! Smo pa tako nesrečni bili, in v velike grehe zapadli, oh tedaj pa le hitro, hitro zopet ustanimo, poboljšajmo in podajmo se na pot resnične pokore. Le pokore ne odlagajmo! Zapomnimo si dobro besede sv. aposteljna Pavla, ki pravi: „Ne žalite sv. Duha božjega, s kterim ste zapečatjeni na dan odrešenja.“ „Duha božjega ne zbrišite.“ Ampak: „danes, ko njegov glas zaslišite, ne oterpnite svojega serca.“ Amen.

LXIII. Keršanski nauk.

Od štirih v nebo vpijočih grehov.

P. Kteri so štirje v nebo vpijoči grehi?

O. Štirje v nebo vpijoči grehi so:

1. Radovoljni uboj. 2. Mutasti ali sodomski greh. 3. Zatiranje ubožcev, vdov in sirot. 4. Delavcem in najemnikom zaslužek zaderževati ali utergovati.

P. Zakaj se ti štirje grehi imenujejo v nebo vpijoči grehi?

O. Ti grehi se imenujejo v nebo vpijoči grehi:

1. Ker se v svetem pismu od vsakega teh grehov, kedar kje je govorjenje od njega, razločno pravi, da v nebo vpije za maščevanje.

2. Ker ti grehi božjo pravico prav posebno silijo, da kaznuje tiste, kteri so jih storili.

Vvod.

Na tem svetu je že tako, da se reč od reči razloči. Uno drevo je veče kakor drugo, ta gora viša, kakor druga, ena roža lepša, kakor druga; ena reč boljša kakor druga. V dobrih,

kakor v hudih rečeh se zmirom še kak razloček nahaja. Tako je tudi pri grehih, ki jih človek storiti more. Nekteri so le mali pregreški človeške slabosti; nekteri ga na duši že bolj nevarno ranijo; nekteri jo pa clo umorijo, kakor nam sveto pismo pričuje. Nekteri grehi so pa tudi tako veliki, da sami, tako rekoč, v nebesa vpijejo, naj bi jih pravični Bog kaznoval, kakor zaslužijo. In od štirih takih grehov nam že sveto pismo govori. Ti štirje v nebo vpijoči grehi so: 1. Radovoljni uboj. 2. Mutasti ali sodomski greh. 3. Zatiranje vbogih, vdov in sirot. 4. Delavcem in najemnikom zaslužek zaderževati ali vtergovati. In te štiri v nebo vpijoče grehe vam bom danes na kratko razložil. — Poslušajte!

Razlaga.

1. Pervi v nebo vpijoči greh je: Radovoljni uboj. Tega greha se tisti kriv stori, kateri kakemu človeku premišljeno in naprejvzetno življenje vzame. Kdor tedaj človeka umori, doprinese ta strašni greh. Pregreši se zoper Boga. Zakaj le Bog je gospod življenja in smerti. Ako pa človek človeku življenje vzame, prederzno v božjo pravico sega in se zoper božje nar više gospostvo strašno pregreši. Pregreši se vbijavec zoper svojega bližnjega, ker mu življenje, to je tako blago odvzeme, katerega mu nazaj dati nikdar več ne more; ker mu tako škodo stori, ki se več ne da popraviti. Vbijavec se pregreši zoper celo človeško družbo, ker jo po navadi koristnega uda obropa. Da je pa tako vbijanje človeškega življenja tolik greh, da v nebesa vpije za maščevanje in kazen, to nam zgodba svetega pisma pričuje. V pervih bukvah Mojzesa beremo od dveh bratov, od Kajna in Abelna. „Kajn je rekel k Abelnu, svojemu bratu: Pojdi, greva na polje. In kedar na polje prideta, zgrabi Kajn Abelna in ga vbije. Gospod Bog je pa Kajnu rekel: Kje je tvoj brat? On pa odgovori: Jaz ne vem; ali sem mar varh svojega brata? In Bog je k njemu govoril: Kaj si storil? Glas kervi tvojega brata od zemlje k meni vpije. Kajn spozna svojo strašno hudobijo; pa nad božjo milostjo čisto obupa. Brez pokoja, nemirnega serca se po svetu klati in zadnjič v hosti od strupne pušice zadet, kakor divja zver nesrečno smert stori.“ Pred nekaj leti se je na Francoskem to le zgodilo. Nekega popotnika po noči v gojzdu napade razbojnik in poropa mu 12 frankov. Mislil je, da nima več. Popotnik prestrašen teče kolikor more, in

pride do neke najemniške hiše, kjer ga je gospodinja sprejela in mu na senu prenočevanje odkazala. Nespremišljen je bil povedal, kako je bil oropan, da se mu je pa vendar po sreči izšlo, ker je še veliko denarja unesel. Gre k počitku, pa ne more spati, ker je bil preveč prestrašen.

Kmalo pride njen mož in pové svoji vredni tovaršici, da je nekega tujca za 12 frankov oropal. Ona mu pové, da je ravno tisti na svislih in da ima veliko denarja pri sebi. Zgovorita se, ga umoriti in oropati. O polnoči je imel dedec na svisle iti in tujca dolj vreči, baba pa da mu bo s sekiro poslednji udarec pritisnila. Vse to je ubožec na sénu v svoj strah in grozo slišal; zaupal je pa v Boga in ni zgubil serčnosti. Mesec mu je pomagal; pri njegovem sjanji je dobil čverst kol, in je sklenil, se ž njim na življenje in smert braniti.

O polnoči sliši tihe stopinje in po tem nekoga, ki se je po lojtri gori plazil. Zdaj se terdo vstopi, stisne s silno močjo svoj kijec, in poči tako močno čez glavo, ki se je čez lestvico pomolila, da se je tepec, ko bi trenil, čez lestvico na tla prekucnil. Spodaj je stala kervi žejna najemničarica s sekiro in je svojemu zalemu možu čepino ubila, češ, da je ptujec.

Oteti tujec na vse zgodaj v jutro, hvaležen Bogu za dvojno otetbo, teče in naznani bližnji sodniji, kaj da se je zgodilo. Tudi nečloveška žena je potlej po pravičnem maščevanju Božjem zasluženo plačilo dosegla.

Tako se vbijavcu po navadi godi. Dati mora življenje, kri za prelito kri. Ako pa tudi človeški pravici v roke ne pride, božji večni pravici pa vendar ušel ne bo. Prelita kri vedno kliče v nebesa za maščevanje. In ako se vbijavec na tem svetu ne spokori in zaslužene kazni tukaj ne prestoji, tamkaj v večnosti se bo pa brez konca pokoril, kjer bo v tisto strašno ječo zapert, iz katere nikdar več ne pride. V nebo vpijočega greha se tudi tiste hudobne ženske krive storijo, katere sad svojega telesa premišljeno pokončajo. Take peklenske pošasti so še hudobniše, kakor vsak drug ubijavec. Zakaj drug vbijavec po navadi le truplo umori, duše pa ne more; take hudobe pa pri otroku dušo in truplo neusmiljeno umorijo. Take hudobije samo misliti, je groza in strah. Takih grehov storiti, nas Bog obvari!

2. Drugi v nebo vpijoči greh je: Mutasti ali sodomski greh, in sliši k tistim grehom, ki so v šesti božji zapovedi prepovedani. Ta strašni greh se stori, kedar se človek nečisto pregreši, in scer tako, da se to še po natornem redu

ne zgodi. Imenuje se to mutasti greh, ker ga tak grešnik pri spovedi večkrat zamolči, ali se ga pa vendar tako na tanko ne spove, kakor ga je storil. In sodomski greh se zato imenuje, ker so posebno prebivalci Sodome in Gomore ta ostudni greh doprinašali, dokler jih je Bog z žveplenim ognjem pokončal in potrebil iz krajev tega sveta. Zakaj tako v svetem pismu. beremo: „Vpitje Sodome in Gomore se je pomnožilo, in njihov greh je zlo velik postal. Ta kraj hočemo pokončati, ker je njegovo vpitje veliko postalo pred Gospodom.“ „In Gospod je dežil čez Sodomo in Gomoro žveplo in ogenj iz nebes, in je prevernil te mesta in celo okolico, vse prebivavce teh mest in vse, kar je bilo zelenega na zemlji.“ In še dandanešnji se ta očitna božja kazen nad tem krajem vidi. Zakaj tam, kjer so nekdaj tiste hudobne mesta stale, še zdaj tisto solno in žvepleno morje stoji, v kterem nobena živa stvar obstati ne more. Tamkaj ni nobene ptice, ki bi po zraku leté prepevala; po tri ure daleč od tistega žveplenega morja še travice ne raste. Tako se očitno kaže še dandanešnji tista strašna kazen, ki je nekdaj prebivavce teh mest zavoljo toliko ostudnih grehov zadela. In če Bog takih grešnikov dandanešnji z žveplenim ognjem očitno ne pokončuje, le za tega delj se to godi, da bi to pošast, kakor Tertulijan mutasti greh imenuje, na unem svetu celo večnost še z veliko ostrejšimi kaznimi pokoril. Da se tega greha varujemo, je potreba, si živo naprej postavljati, kako je Bog povsod pričujoč in vsega vedoč. Bog vse vidi, Bog vse vé, Bog je povsod pri tebi; ako si to resnico prav živo k sercu vzameš, tudi tako ostudnega greha nikdar storil ne boš. Ko je kralj Demetri mladenča Damokla, ko se je ravno kopat šel, po sili v sramno djanje zapeljati hotel, je mladeneč rajši v kotel vrelega kropa skočil, kakor se oskruniti dal.

3. Tretji v nebo vpijoči greh je: Zatiranje vbogih, vdov in sirot. Vbogi so tisti, kateri nič svojega nimajo in le od tega živijo, kar si v Boga imé sprosijo ali težko s svojimi rokami pridelujejo. Vdove so tiste žene, katerim so možje pomerli in zdaj same živeti morajo. Sirote so tisti otroci, ki so jim starši pomerli, ki torej nimajo ne očeta, ne matere več, da bi za nje skerbeli. Kdor tedaj take vboge, vdove in sirote stiska, ž njimi nevsmiljeno ravna, jim krivico dela, jih še ob to malo spravi, kar imajo; kdor jih po nedolžnem žali in tako njih grenko življenje še bolj ogreni: tisti stori tolik greh, da v nebesa vpije za maščevanje in kazen. Zavoljo vbogih v svetem pismu te besede beremo: „Ne žali serca, ka-

tero revščino in silo terpi, in vbogemu ne odteguj svojega daru. Ne obračaj svojih oči od potrebnega zavoljo jeze, da mu priložnosti ne daš, skrivši zoper tebe se pritožiti; zakaj, ako v grenkosti in nevolji zoper tebe toži, bo njegova molitev od tistega uslišana, kateri ga je stvaril.“ Zavoljo vdov in sirot je Gospod Bog sam tako le govoril: „Vdovam in sirotam nimate nobene krivice storiti. Ako jih razžalite, bojo k meni klicale in jaz bom njih vpitje vslišal in moja jeza se bo razserdila in jaz vas bom z mečem vdaril in vaše žene bodo vdove in vaši otroci sirote postali.“ Glejte! kako se sam Bog za vboge, vdove in sirote poteguje. Kdor jim tedaj krivico dela in se jih žaliti nič ne boji, tisti se pa pravičnega Boga bati ima. V neki fari na gorenski strani je živel zdajne dni kmet, Melhijor po imenu, posestnik cele zemlje, tudi premožen in v veljavi pri ljudeh, priden in priljuden, skerbel je za službo Božjo doma in v cerkvi; nihče ni govoril hudega od njega, ker je bil dober kristjan, kakor je v tem kraju navada. Ta kmet je imel tri otroke; sina in dve hčeri. Se lahko ve, da je sinu svojo domačijo izročil, hčeri pa omožil, in sicer kakor previden mož dobro, na dobro zemljo, k dobri hiši, in k dobrim ljudem. Zeta pak, teh dveh hčer moža, sta kmalo eden za drugim umerla, in vdovi ste se zopet omožile; ena pri dobro znanih, ena pri neznanih ljudeh. Kaj mislite zdaj, kakšna sta ta dva moža? Oba mlada, dobrih staršev, ne prazna na premoženji; pa oba pijanca, sleparja, goljufa in zapravljivca; oba sta mogla to leto svoje njive in travnike zavoljo pomankanja družine in živine v najem dati; oba neskerbna, brez zaupanja, oba pijanosti vdana. V celi fari ni takih, kakor ta dva, eden drugemu tako enaka.

Zdaj tedaj se ljudje izprašujejo: kako je to, da ste ravno te dve ženi taka moža dobile, ker one ste dobre ženi, da jima ni nič reči? To je tista vganka, katere ne more nihče uganiti; tudi jaz je nisem mogel: zdaj jo pak bom. Ni dolgo, kar sem to zvedel, kar bom zdaj povedal: Mati Melhijorjeva je imela tri hčere, katerim je tri sto goldinarjev vpisanih v zemljiške bukve pri svoji smerti izročila; Melhijor pa je že toliko dobil, da je bil takrat zadovoljen. Kedar pa je bilo treba te denarje sestram plačati, je brat ovinkov iskal, da bi jih ne dal, in je na skrivno vižo plačivni list za izbrisanje iz zemljiških bukev dobil, ker dekleta mlade, nevedne in boječe se niso mogle in hotle za denarje potegovati. Tako je le eni sestri nekaj

malega vergel, da jo je pregovoril, drugi pa nič, in ravno tako otrokom tretje sestre nič, in je — umerl.

Očetje so kisle jagode zobali, njih otroci pa so dolge zobe dobili. Tudi njegov sin, posestnik velike zemlje, ni srečen, ni zdrav, hira, gospodarstvo mu ne gre po sreči, le rije. Dopolnjena je tu beseda Božja, ki pravi: „Ne žalite vdov in sirotic; če jih bote pa žalili, bodo k meni vpili, in jaz bom slišal njih vpitje, in moja jeza se bo vnela, in vas bom mahnil, da bodo vaše žene vdove, in sirotice vaši otroci.“ Pa tudi to: „Preklet, kdor siroticam pravico preoberne; zakaj Gospod je ubozih pribežališče, in se potegne za vdove in sirote.“ Tacih prigodb je veliko na svetu. Zatorej, kristjani moji! ne bodimo terdoserčni proti ubogim, potrebnim ljudem, ampak bodimo jim dobri in usmiljeni; podajajmo jim radi od tega, kar smo tudi mi prejeli od mile roke Očeta nebeškega. Jezus sam pravi: „Bodite usmiljeni in tudi vi bote usmiljenja dosegli.“ Tudi ubogim, zapuščenim vdovam s dobrim svetom in v djanju radi pomagajmo. Ako pa drugega storiti ne moremo, jih vsaj z lepimi, serčnimi besedami v njih žalosti in britkosti tolažimo. Zapuščenim otrokom, ubogim sirotam pa mi očetje in matere bodimo; o kako nas bo mili Jezus za vse to enkrat obilno poplačal! On sam tako govori: „In kdor sprejme katerega takega otroka v mojem imenu, mene sprejme.“ In sveti apostelj Jakob pravi: „Čista in brezmadežna služba božja je: sirote in vdove v njih britkosti obiskovati.“

To je veliko dobro delo. Uboge, vdove in sirote pa zatirati, je velik greh, tako velika hudobija, da v nebesa za maščevanje vpije. Bogatin je ubogej vdovi, ki je le od pridelka majhne njive živela, po kriviènej pravdi njivo vzel, prav za prav oropal. Ponižno prosi otožna vdova neusmiljenca, jej dovoliti, da sme iz nje nekdanje posesti žakelj persti nakopati. Kohotaje jej denarničar dovoli. Vdova prinese velik žakelj, grebe in koplje in do verha žakelj napolni. Ko to stori, prosi roparja njive, ki jo je gledal, da bi jej pomagal, žakelj na ramo zadeti. Tudi to on milostljivo spolni in vso svojo moč natega, žakelj dvigniti, bil pa je pretežek. Ko je hotel oditi, da enega svojih močnih delavcev poklical, brani mu vdova ter z očitavno resnostjo reče: „Ostani, prijatelj! Kakor sem ti celo njivo prepustiti morala, tudi ta žakelj zemlje tukaj pustim. Prosim te samo, mi na to uprašanje odgovoriti: Ker ti je že ta žakelj zemlje pretežek, ali ti ne bo enkrat pri božjej sodbi cela njiva še veliko teža, in te ne bo popolnoma na tla

potlačila?!“ Mož obledi, merzla groza ga predregeče, in vdovi da njivo zopet nazaj.

4. In šterti v nebo vpijoči greh je: Delavcem in najemnikom zaslužek zaderževati ali pritergovati. Tako se pregrešijo tisti gospodarji, kateri svojim poslom, hlapcem in deklam, drugim delavcem in rokodelcem zasluženega plačila ne dajejo, ali premalo, ali o pravem času ne dajejo, akoravno so ga dobro zaslužili. Kdor takim ljudem, ki samo od zaslužka svojih rok težko živeti morajo, pogojenega plačila ne da; ali kdor tistega brez pravičnega vzroka priterguje, ta s svojim bližnjim neusmiljeno in krivično ravna, in tolik greh stori, da za maščevanje v nebesa vpije. Zategadelj pravi sveto pismo: „Kdor svojega bližnjega živeža oropa, to je zasluženega plačila mu ne da, od kterega živeti mora, se ravno tako pregreši, kakor da bi ga ubil. In kdor delavca njegovega plačila oropa, je ravno tak, kakor tisti, ki kri preliva.“ Tako tudi sveti apostel Jakob bogatinom vso nesrečo in nar ostrejšo sodbo napoveduje; pa zakaj? On pravi: „Glejte! plačilo, katerega vi delavcem, ki so vaše polja poželi, po goljufiji odtegnete, vpije, in to vpitje pride gor do ušes Gospoda vojsknih trum.“ V nekej gornoavstrijanskej vasi je nek kmet ta v nebovpijoči greh tako le doprinašal. Pri najemanji je poslom obljubil posebno veliko mezdo. Hodili so k njemu v službo najterdnejši hlapci in najterdnejše dekle. Celo leto jih je strašno trudil in pehal; ob koncu leta, ko so komaj dne svojega kervavo zasluženega plačila pričakovali, jih je pa tako le ociganil. Gospodar je namreč pokazal vsakemu poslu rajtengo, v kterej je bilo vse zapisano, kar mu je skoz leto posel škode storil. Pa kaj je ta gerdun v škodo zarajtal in od mezde odbil! Konjarju je zarajtal, kar je šlo za ozdravljenje konja, ki je bil zbolel. V resnici pa je le gospodar konjarju enkrat zaukazal prav hitro voziti, da je konj zbolel. Kuhinskej dekli je vse zarajtal, kar je orodja in posode pobila. Kravarica je morala mleko poverniti, ki je posestniku ušlo, ker ste mu, kakor je terdil, po njenej nemarnosti krave zbolele. Tako je vsak posel nekaj plače zapadel. Posli so večkrat tožili, pa pri sodniji niso nič opravili. Ta kmet je moral scer vsako leto svoje posle menjati, vendar si jih je vedel z zvijačami vselej novih pridobiti. Tako je ta strašni greh več let doprinašal. Pa sreče in blagra ni imel, vse je šlo rakovo pot in svoje poslednje leta je preživel v bolnišnici. — Da se tega greha obvarujete, jemljite si besede svetega Pavla večkrat na misel, kjer tako le govori: „Vi

gospodarji! dajte svojim hlapcem, kar je po pravici in prav, in vedite, da tudi vi svojega gospoda v nebesih imate.“ Gotova resnica je, da bo tisti Bog in gospod, kateri je gospodarja in hlapca stvaril, tudi gospodarja in hlapca enkrat po pravici sodil. Zatoraj, ljubi gospodarji! dajajte svojim poslom, svojim delavcem po pravici vse, kar jim gre. Pa tudi vi posli in delavci! delajte svojim gospodarjem zvesto in pošteno, da si svoje plačilo tudi po pravici zaslužite. „Delavec je svojega živeža, je svojega plačila vreden. Ali ne pozabite, kar tudi sveti Pavel govori. On pravi: „Kdor ne dela, naj tudi ne jé.“ Kdor prav in zvesto ne dela, tudi živeža in plačila ne zasluži.

Sklep.

Ljubi kristjani! slišali ste danes od štirih v nebo vpijočih grehov govoriti. Teh velikih grehov se toraj skerbno varujte. Koga ubiti, ali tudi mutasti ali Sodomski greh storiti, tako daleč se nikdar ne bote zmotili. Samo misliti na kaj takega je človeka strah in groza ga obleti. Pa tudi unih dveh v nebo vpijočih grehov nikoli ne storite. Ubogim, vdovam in n zapuščenim sirotam bodite vselej usmiljenega serca, da tudi vi enkrat usmiljenja najdete. Kar pa delavce in najemnike zadeva, dobro zapomnite si pa tisti nauk, kterega je stari Tobija svojemu mlademu sinu dal. On je rekel: „Kdor tebi kaj dela, temu tudi kmalo njegovo plačilo daj, in plačilo delavca naj pri tebi ne ostane.“ Posnemajte tudi tistega evangeljskega gospodarja, kateri je, kakor hitro se je večer storil, delavce svojega vinograda poklical, in od pervega do zadnjega vsakemu dal svoje plačilo. Amen.

LXIV. Keršanski nauk.

Od božjih in poglavitnih čednost.

P. Kteri je drugi del keršanske pravičnosti?

O. Drugi del keršanske pravičnosti je: Delaj dobro!

P. Kaj je dobro?

O. Dobro je to, kar je po božji postavi?

P. Kaj je po božji postavi?

O. Po božji postavi so čednosti in dobre dela.

P. Kaj je keršanska čednost sploh?

O. Keršanska čednost sploh je dar, kterega Bog s posvečujočo gnado duši daje, da bi voljo človeško pripravil in naklonil k takim delom, ktere so po postavi Jezusa Kristusa in so vredne večnega življenja.

P. Kolikere so čednosti, ktere naj kristjan spolnuje?

O. Čednosti, ktere naj kristjan spolnuje, so različne: so božje in djanske čednosti.

P. Kaj so božje čednosti?

O. Božje čednosti so tiste, kterim je Bog na ravnost nagib in konec.

P. Ktere so božje čednosti?

O. Vera, upanje in ljubezen so tri božje čednosti.

P. Ali je človek dolžen vaditi se v treh božjih čednostih?

O. Človek je dolžen vaditi se v treh božjih čednostih.

P. Kedaj zlasti je človek dolžen vaditi se v treh božjih čednostih?

O. Pod smertnim grehom je človek dolžen tri božje čednosti v sebi zbujati:

1. Berž kakor k pameti pride. 2. Večkrat v svojem življenji. 3. V hudi skušnjavi zoper te čednosti. 4. V smertni nevarnosti in na smertni postelji.

P. Kako se da vera obuditi?

O. Vera se da tako obuditi:

Verujem v tebe, pravi trojedini Bog, Oče, Sin in sveti Duh, kteri si vse stvaril, kteri vse ohranuješ in vladaš, kteri dobro plačuješ in hudo kaznuješ. Verujem, da se je Sin božji včlovečil, da nas je s svojo smertjo na križu odrešil, in da nas sveti Duh s svojo gnado posvečuje. Verujem in terdim vse, kar si ti, o Bog! razodel, kar je Jezus Kristus učil, kar so apostelji oznanovali, in kar nam sveta rimska katoliška cerkev zapoveduje verovati. Vse to verujem, ker si ti, o Bog! večna in neskončna resnica in modrost, ki ne moreš ne goljufati ne goljufan biti. O Bog! pomnoži mojo vero.

P. Kako se da upanje obuditi?

O. Upanje se da tako obuditi:

Upam in se zanašam na tvojo neskončno dobroto in milost, o Bog! da mi boš po neskončnem zasluženji svojega edinorojenega Sina Jezusa Kristusa v tem življenji spoznanje, pravo obžalovanje in odpuščanje mojih grehov, po smerti pa večno zveličanje dal, in dodelil, tebe od obličja do obličja gledati, ljubiti in brez konca uživati. Upam tudi od tebe potrebnih pripomočkov, vse to doseči. Upam to od tebe, ker si ti to obljubil, kteri si vsegamogočen, zvest, neskončno dobrotljiv in usmiljen. O Bog! poterdi moje upanje.

P. Kako se da ljubezen obuditi?

O. Ljubezen se da tako obuditi!

O moj Bog! ljubim te iz vsega svojega serca, čez vse, ker si največa dobrota, neskončno popolnoma in vse ljubezni vreden; ljubim te tudi zato, ker si do mene in do vseh stvari neskončno dobrotljiv. Želim iz vsega serca, da bi te ravno tako ljubil, kakor so te tvoji najzvestejši služabniki ljubili in te še ljubijo. Ž njih ljubeznijo sklenem svojo nepopolnoma ljubezen; povišaj jo v meni, o dobrotljivi Gospod! bolj in bolj. — Ker te tedaj resnično in iz serca ljubiti želim, in si to terdno prizadevam, mi je iz serca žal, da sem tebe, svojo neskončno dobroto, ktero črez vse ljubim, tebe, svojega stvarnika, odrešenika in posvečevavca, razserdil. Žal mi je, da sem grešil, da sem tebe, svojega vsegamogočnega Gospoda, svojega najboljšega Očeta, razžalil. Terdno sklenem, vse grehe in vse grešne priložnosti zapustiti, storjene grehe čedalje bolj obžalovati, in nikdar več zoper tvojo sveto voljo ne ravnati. Vzemi me zopet za svojega otroka, in dodeli mi gnado, ta svoj sklep dopolnovati. Prosim te po neskončnem zasluženji tvojega božjega Sina, našega Gospoda in Zveličarja, Jezusa Kristusa.

P. Kaj so djanske čednosti?

O. Djanske čednosti so tiste, po kterih se vse djanje in opuščanje kristjanovo tako uravnuje, da je Bogu dopadljivo.

P. Ktere so med djanskimi čednostmi poglavitne?

O. Med djanskimi čednostmi, kterih se kristjan poprijeti mora, so štiri poglavitne čednosti:

1. Modrost. 2. Zmernost. 3. Pravičnost. 4. Serčnost.

P. Kaj je keršanska modrost?

O. Keršanska modrost je čednost, s ktero si kristjani pripomočke k zveličanju pripravne volijo in jih prav obračajo, vse to pa opuščajo, kar bi jim kakorkoli branilo doseči ga.

P. Kaj je keršanska zmernost?

O. Keršanska zmernost je čednost, ktera v kristjanu napčno nagnjenje k grehu kroti, in mu časne reči le z mero uživati dopušča.

P. Kaj je keršanska pravičnost?

O. Keršanska pravičnost je čednost, s ktero kristjan spolnuje to, kar je Bogu in bližnjemu dolžen.

P. Kaj je keršanska serčnost?

O. Keršanska serčnost je čednost, s ktero kristjan iz ljubezni do Boga to, kar je dobrega, ne boječ nikakoršnih ovir in težavnost, začenja in izpeljuje; pa tudi rajši vse terpi, celo svoje premoženje in življenje zgubi, kakor da bi kaj zoper božjo postavo storil.

Vvod.

Vert, kateri je z divjim zeljem in samim ternjem zaraščen, pač malo velja; človeku nobenega veselja ne dela. Zelje se mora izruvati, ternje posekati. Pa tudi to še zadosti ni. Mora se tudi z dobrim semenom obsjati; žlahtne rožice se morajo v njem zasaditi. Potem je še le upati, da nam bo vert

k pridu in veselju služil. Glejte! ljubi kristjani! ravno taka je tudi z človeškim sercem. Ni še zadosti, da iz svojega serca divje zelje hudega poželjenja izruvamo; ni še zadosti, da iz svojega serca ternje pregreh in silnih strast posekamo, moramo ga tudi z rožicami svetih čednost nasaditi; moramo ga s semenom keršansko dobrih del obsjati; potem bo še le naše serce dobro, Bogu prijeten tempelj. Zatorej pa tudi keršanska pravica tako govori: „Varuj se hudega“ to je: Varuj se štirih sort grehov, katere sem vam dozdaj razlagal; pa tudi pristavi: „Delaj dobro“ — potem boš še le pravičen in Bogu prijeten? — „Delaj dobro“ to je tedaj drugi del keršanske pravice. In od tega se bomo zanaprej učili. Keršansko dobro je to, kar je po božji postavi, kar je po božji volji; po božji volji so pa čednosti in dobre dela: tako že v katekizmu beremo. Prav za prav je le ena sama čednost, iz ktere vse druge izhajajo, ona je mati vseh čednost. Ta čednost je terdna volja in zvesto prizadetje, z božjo pomočjo vse dolžnosti svoje na vse strani zvesto spolnovati. Kdor te terdne volje, te splošne čednosti nima, ta ima posamezne nektere čednosti, ali čednosten prav za prav ni. Ta splošna čednost se pa različno kaže; zatorej imamo več čednost. Vse se dajo posebno na dva kampa razdeliti: So božje in djanske čednosti. Danes vam pokažem:

1. Božje čednosti; in 2. od djanskih čednost pa le poglavitne čednosti. Poslušajte!

Razlaga.

1. Božje čednosti, to je: tiste čednosti, katere naravnost na Bogu merijo, so tri: vera, upanje in ljubezen. „Zdaj pa ostane vera, upanje, ljubezen, to troje: največa med njimi pa je ljubezen,“ tako že sveti apostelj Pavl govori. Te tri božje čednosti so podlaga keršanskega življenja; iz njih vsa pravičnost izvira, pa tudi vse druge djanske čednosti. Toraj so božje tri čednosti vsakemu kristjanu nar bolj potrebne. So pa tudi med seboj tako tesno združene, da ena brez druge biti ne more. Sadnemu drevesu se tri božje čednosti prav lepo pripodobiti dajo. Vera je korenina; upanje je deblo; ljubezen pa je tega drevesa žlahtni sad. Tako so tedaj tri božje čednosti ena z drugo nerazločljivo zvezane.

a) Kaj pa je vera katoliškega kristjana? Vera katoljškega kristjana je poseben dar božji, čeznatorna luč, in po gnadi svetega Duha že pri svetem kerstu v serce vlita

čednost, po kteri vse terdno veruje, karkoli nam je Bog že v starem testamentu razodel, karkoli nas je Jezus v novem testamentu učil, karkoli so potem aposteljni pridigovali in nas še zdaj mati katoliška cerkev v Njegovem imenu uči. In da je vera k zveličanju potrebna, tega nas pa sveti Pavel uči, ker pravi: „Brez vere ni mogoče Bogu dopasti; zakaj kdor k Bogu priti hoče, mora verovati, da On je, in da tiste, kateri ga iščejo, plačuje.“ Toraj smo dolžni v Boga verovati. Naša vera, pa mora a) splošna biti; to je: vse resnice, katere nam je Bog razodel, moramo terdno verovati. Naša vera mora b) terdna in nepremakljiva biti, to je: nobena reč, nobeno preganjanje ali zaničevanje, nobena britkost ali terpljenje, tudi sama smert nas od vere odverniti nikdar ne sme, kakor so nam take terdne, stanovitne, nepremakljive vere pravi kristjani in sveti marterniki prelep izgled. Naša vera mora c) živa biti in se v djanju skazovati, to je: tako moramo živeti, kakor nas sveta vera uči, vse svoje misli, besede in djanja moramo po nauku svete vere ravnati; vera mora nam obroditi sad dobrih del in lepih čednost. Ako se to ne godi, vera nas ne bo zveličala. „Kakor je truplo brez duše mertvo, tako je tudi vera brez (dobrih) del mertva,“ tako sveti apostelj Jakob govori.

b) Kaj pa je upanje katoliškega kristjana? Upanje katoliškega kristjana je poseben dar božji in mu po gnadi svetega Duha že pri svetem kerstu v serce vlita čednost, po kteri se terdno zanaša, da bo po neskončnem zasluženju Jezusa Kristusa v tem življenju odpuščanje svojih grehov, vse potrebne gnade in dobrote za dušo in truplo, po smerti pa večno življenje v nebesih zadobil. Tudi upati v Boga, je naša sveta dolžnost: „Upaj v Gospoda iz vsega serca,“ že božji Duh v stari zavezi opominja.“ To je obljuba, ktero nam je dal, večno življenje,“ tako pa sveti apostelj Janez govori. Da moramo na Boga se zanašati, v Njega zaupati, vse potrebno le od Njega pričakovati, tega nas sam Jezus tako lepo uči. On pravi: „Ne skerbite tako boječe za svoje življenje, kaj bote jedli, tudi ne za svoje telo, kaj bote oblekli. Poglejte ptice pod nebom; zakaj one ne sejejo, ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški Oče jih živi. Ali niste vi veliko več, kot one? Iščite le nar poprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo naverženo.“ Iz tega pa tudi spoznamo, da mora naše upanje a) delavno biti; mi se moramo zvesto

tistih pomočkov posluževati, katere nam božja milost ponuja, nas časno in večno srečne storiti. Mi moramo zvesto Bogu služiti in pridno delati, in Bog nam bo vsega dal, karkoli za dušo in truplo, za čas in večnost potrebujemo. Naše upanje pa moramo b) na neskončno zasluženje Jezusa Kristuse postaviti. Zakaj le po Njem in zavoljo Njega bomo vse dobro od Boga zadobili.

c) Kaj pa je ljubezen katoliškega kristjana? Ljubezen katoliškega kristjana je poseben dar božji in po gnadi svetega Duha v serce vlita čednost, po kteri Boga zavoljo Njega samega iz celega svojega serca, čez vse, bližnjega pa zavoljo Boga kakor sam sebe ljubi. Da smo Bogu nar višo ljubezen ljubiti dolžni, tega nas Jezus sam uči. On pravi: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz celega svojega serca, iz cele svoje duše, iz cele svoje misli. To je nar veča in perva zapoved. Druga je pa tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe. V teh dveh zapovedih je zapopadena vsa postava in preroki.“ In sveti apostelj Janez opominja, rekoč: „Ljubimo Boga, ker nas je On poprej ljubil.“ Naša ljubezen do Boga in bližjega mora pa 1. delavna biti. Vse naše misli, besede, djanje in nehanje moramo tako uravnati, da bojo Bogu dopadljive. Vse božje zapovedi moramo na tanko spolnovati. „Kateri moje zapovedi ima in jih derži, tisti mene ljubi,“ tako sam Jezus govori. Boga moramo 2. čez vse ljubiti; rajši vse preterpeti, kakor Njega žaliti, Njegovo ljubezen in gnado zgubiti. Tako je, postavim, sveti apostelj Pavel Boga čez vse ljubil, in iz ljubezni do Njega toliko se trudil. Njegovo serce je gorelo ljubezni do Boga. Zatoraj pa tudi piše v svojem pismu na Rimljane te lepe besede: „Kdo nas bo ljubezni Kristusove ločil? ali nadloge ali britkosti? ali lakota ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč? Zakaj terdno vem, da ne smert, ne življenje, ne angelji, ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedanja, ne prihodnja sila, ne visokost, ne globočina, ne druga stvar nas ne bo mogla ločiti od ljubezni božje.“

„Zdaj pa ostane vera, upanje, ljubezen, to troje: nar veča med njimi pa je ljubezen.“ Iz tega bote, ljubi kristjani! spoznali, da morajo te tri božje čednosti: vera, upanje in ljubezen vaše serca kinčati, da mora živa vera, terdno zaupanje, goreča ljubezen do Boga in prava, kerš. ljubezen do bližnjega v vašem sercu kraljevati, ako želite enkrat večno življenje doseči. Naučite se toraj dobro tistih molitev, tistih lepih besed,

s katerimi se te tri božje čednosti obudijo. Obujajte prav pogosto te svete čednosti; posebno kedar k svetemu obhajilu pristopite. Prosite svetega Duha, da bi vam On te svete čednosti v vaših sercih oživil in zmirom bolj povišal; da bi pa tudi še na vaši smertni postelji enkrat te čednosti prav obudili, in se tako v živi veri, v terdnem zaupanju na božjo neskončno milost, in v goreči ljubezni do Jezusa iz tega sveta ločili; oj tako vam bojo te svete tri čednosti k večnemu življenju služile!

Djanske čednosti so tiste, ki posebno našo obnašo zadevajo in jo delajo Bogu dopadljivo. Te čednosti so raznotere; danes govorim samo o poglavitnih čednostih.

P o g l a v i t n e čednosti so tiste, iz kterih izhaja več drugih čednost, in so torej človeku posebno potrebne. Te so te-le:

a) M o d r o s t. To je tista čednost, po kateri se človek na tem svetu le za popotnika spozna, ki je namenjen v svojo pravo domačijo, v nebeško deželo sre čno priromati; zategadelj se pa tudi vseh tistih pripomočkov zvesto poslužuje, ki mu ta imenitni cilj in konec svojega življenja doseči pomagajo. Zategadelj si skerbno prizadeva, pravega pota se vedno deržati, ki v nebeško deželo peljo; zategadelj se pa tudi vsega tega skerbno zogiblje, kar bi mu svoj večni cilj in konec doseči braniti znalo. To je prava keršanska modrost, ki se od vsake posvetne modrosti razločuje kakor beli, svetli dan od černe, temne noči. K taki pravi modrosti nas sveto pismo na več krajih opominja. In sveti Duh sam govori: „Kdor modrost najde, življenje najde, in bo od Gospoda zveličanje prejel.“ Za dar take modrosti moramo stanovitno Boga prositi. „Kdor modrosti potrebuje, naj prosi Boga, kteri vsem obilno daje,“ kakor nas tega sveti apostelj Jakob zagotovi. K tej pravi, keršanski modrosti nas tudi tiste Jezusove besede močno spodbadajo, kjer pravi: „Kaj pomaga človeku, naj bi si celi svet pridobil, ako pa na svoji duši škodo terpi.“ Ako pa svojo dušo zgubi, mu tudi celi svet nič ne pomaga. Pripoveduje se, kako je svoje dni Sirakuzanski kralj po semnišču hodil, blago pregledovaje, katero so prodajali. Vgleda moža, ki se zlo modro derži, pa blaga videti ni, kterega bi prodajal. „Kaj imaš pa ti na prodaj?“ kralj popraša. „Modrost,“ mu odgovori. „Koliko velja?“ pobara kralj. „Tisuč zlata,“ modrijan reče. „Predraga je; vendar jo hočem kupiti,“ pravi kralj, in mu kup odšteje. Modrijan mu pa majhen popirček razvije, na katerem so bile te kratke besede zapisane: „Vse, kar storiš, skerbi, da prav storiš, in glej na konec!“ Kralju se te besede predrage zdijo;

neprenehoma so mu na misli in na jeziku, ter jih ponavlja rekoč: „Vse, kar storiš, skerbi, da prav storiš, in glej na konec!“ — Prigodi se čez nekaj let, da njegovi sovražniki brivca podkupijo, naj bi mu vrat zarezal, in ga umoril. Že se kralj vsede in brivec britvo pobrusi njega zaklat, kar drage besede kralju na misel pridejo, da jih v pričo brivca na pol glasno izreče: „Vse, kar storiš, skerbi, da modro storiš in glej na konec!“ Teh besed se brivec prestraši, ter trepetaje pové, kaj je mislil storiti. In tako so modrosti drage besede kralju življenje ohranile; ni jih predrago plačal. — Ne pozabimo tudi kristjani mi teh dragih, modrih besed! Vse, kar storimo, modro delajmo in glejmo na neskončno večnost! Gre za nebesa; za te skerbeti je prava modrost.

b) Druga poglavitna čednost je zmernost. Ta čednost v tem obstoji, da človek sploh vse napčno, nerodno poželjenje svojega mesa, vse hude nagnenja in strasti svojega duha v sebi vedno zatira in kroti; vse to pa iz ljubezni do Boga. Toraj ne spada samo to h keršanski zmernosti, da človek jed in pijačo, pripuščeno posvetno veselje zmerno zauživa, ampak ta čednost zmernosti tudi v tem obstoji, da nad vsem nagnjenjem in poželenjem svojega serca pametno gospodari, in se hudim strastim nigdar ne da premagati. Sv. Prosper od te čednosti prelepo piše. On pravi: „Zmernost stori človeka zderžnega, čistega, sramožljivega, čednega, tihega, resnobnega.“ „Ta čednost, kedar v sercu prebiva, kroti razuzdane poželjenja, berzda serčne nagnjenja, pomnoži svete želje, vredi vse, kar je v človeku nerodnega, preganja hude misli, gasi ogenj počutne sladoželjnosti, in duha vedno v prijetnem miru ohrani.“ — Lep izgled keršanske zmernosti in zatajevanja svojega grešnega poželjenja nam je tudi sv. apostelj Pavel. On pravi od samega sebe: „Jaz tarem svoje telo, in ga v sužnost devam, da bi potem, ko drugim pridigujem, kje sam pogubljen ne bil.“ In v pismu na Rimljane piše tako: „Bratje! dolžniki smo ne tega mesa, da bi po mesu, po mesenem nagnjenju živeli. Zakaj ako bomo po mesu živeli, umerli bomo; ako pa z duhom dela mesa morimo, živeli bomo“ vekomaj.

c) Tretja poglavitna čednost je pravičnost. To je tista čednost, po kteri človek iz ljubezni do Boga vsakemu daje, kar mu gre, Bogu: čast in hvalo, pokorščino proti Njegovim svetim zapovedim; bližnjemu pa bratovsko ljubezen, pomoč in usmiljenje, sploh vse, kar mu je po zapovedi keršanske ljubezni ali tudi po človeški pravici storiti dolžen. Pravičen kristjan s

svojim bližnjim odkritoserčno govori, pošteno ravna, vsakemu daje, kar mu po pravici gre. „Tvoj sedež o Bog, je od vekomaj do vekomaj; Tvoja kraljeva palica je palica pravice. Ti ljubiš pravico in sovražiš krivico.“ Ker je tedaj Bog neskončno pravičen, tudi mi pravični biti moramo, ako želimo Njima dopasti.

d. Šterta poglavitna čednost je pa serčnost. To je tista čednost, po kteri se človek po nobeni viži, nobenem terpljenju ali britkosti, nobenej reči od dobrega, od pota keršanske pravičnosti odverniti ne da; ampak iz ljubezni do Boga vse zaderžke, ki se mu na pot postavljajo, serčno premaguje, vse težave tega življenja voljno prenaša, in tako v vseh okoliščinah v dobrem stanoviten ostane. Naj mu prelomljenje kake božje zapovedi še toliko dobička obeta; naj mu ktera čednost še tolike težave in terpljenja dela, varoval se bo serčni kristjan vendar greha, in in se pota božjih zapoved zmirom terdno in stanovitno deržal. O kako lepe izglede keršanske serčnosti so nam pervi kristjani in sveti mučenci zapustili! Preganjanje, zaničevanje, grozovitne muke tudi smert so raji preterpeli, kakor da bi se bili Bogu in sveti veri odpovedali. Dobro so si nauk Jezusov zapomnili, ker pravi, da le tisti bo zveličan, kateri v dobrem do konca stanoviten ostane. Tako serčni, tako stanonitni v dobrem bodimo tudi mi!

Sklep.

Ljubi kristjani! slišali ste danes govoriti od božjih in poglavitnih djanskih čednost, od tistih čednost, ki so nam k zveličanju nar bolj potrebne. Ali ker so božje čednosti podlaga in izvirk vseh drugih djanskih čednost, moramo posebno tiste prav pogosto obujati; pa tudi ponižno prositi, da bi nam sveti Duh te nar imenitniše čednosti: živo vero v Boga, terdno nepremakljivo zaupanje v neskončno zasluženje Jezusa Kristusa, in pa gorečo ljubezen do Boga in pravo ljubezen do bližnjega v naše serca razlil in te čednosti v nas pomnožil. Iz tega zveličanskega drevesa božjih čednost nam bodo, ako z gnado božjo tudi sami pridno delamo, zelene mladike vseh drugih čednost obilno prirastle, bodo naše serca lepo kinčale in nam sad obrodile za večno življenje. Amen.

LXV. Keršanski nauk.

Od čednost poglavitnim grehom nasprotnih.

P. Ktere čednosti so poglavitnim grehom nasproti?

O. 1. Ponižnost je napuhu nasproti. 2. Dobrotljivost (radodarnost) lakomnosti. 3. Čistost nečistosti. 4. Ljubezen zavisti (nevoščljivosti). 5. Zmernost požrešnosti. 6. Poterpežljivost jezi. 7. Gorečnost do dobrega lenobi.

P. Kaj je ponižnost?

O. Ponižnost je čednost, s ktero človek sam od sebe in od svojih lastnost prav sodi, ter se ne derži navade napuhnjencev, ki samo na svoje prednosti gledajo in zavoljo njih se precenujejo, marveč svoje slabosti in napake spoznava in zato se ponižuje.

P. Kaj je dobrotljivost ali radodarnost?

O. Dobrotljivost ali radodarnost je čednost, s ktero človek po svoji premožnosti potrebnim ljudem rad daje od tega, kar ima.

P. Kaj je čistost?

O. Čistost je čednost, s ktero se človek vse nedopuščene mesene sladnosti v mislih, besedah in delih zderžuje.

P. Kaj je ljubezen?

O. Ljubezen je čednost, po kteri se sreče svojega bližnjega veselimo in za-njo si prizadevamo.

P. Kaj je zmernost ali treznost?

O. Zmernost ali treznost, kolikor nasprotuje požrešnosti, je tista čednost s ktero človek napčno poželjenje po jedi in pijači v sebi kroti in oboje le po potrebi uživa.

P. Kaj je poterpežljivost?

O. Poterpežljivost je čednost, s ktero vse zopernosti in težave v božjo voljo vdani prenašamo.

P. Kaj je gorečnost do dobrega?

O. Gorečnost do dobrega je čednost, ktero človek v djanji kaže, kedar si prizadeva storiti vse to, kar je Bogu v čast in nam v zveličanje.

Vvod.

Že poznate grehe, kterim je ime: poglavitni grehi. Teh grehov je sedem in se imenujejo: napuh, lakomnost, nečistost, nevoščljivost, požrešnost, jeza in lenoba. Po katekizmu pride

zdaj versta na tistih sedmero čednost, ki so tem imenovanim poglavitnim grehom nasprotne. In od teh poglavitnim grehom nasprotnih čednost se hočemo danes učiti. Poslušajte!

Razlaga.

1. Ponižnost je čednost, po kterej človek o sebi previsoko ne sodi; svojih slabost ne pregleda, dobre svoje lastnosti pa Bogu pripisuje; in se zoper svojega bližnjega ne povišuje. Ponižnost je vsakemu k zveličanju potrebna, in je znamenje božjega izvoljenje za večno življenje. Brez vere ni mogoče Bogu dopasti, če pa človek ponižen ni, še verovati ne more; napuh mu brani, svoj um božjemu razodenju, in svojo voljo, božjim zapovedim podvreči; Bog pa le ponižnim svojo gnado daje; prevzetnim se pa vstavlja. — Zavoljo napuha je Bog angelje v pekel vergel. Farizeji so veliko dobrega po zunanjem storili, pa vse ni nič veljalo pred Bogom, ker so bili v sercu prevzetni. Farizej ni bil v tempeljnu uslišan, ker je bil prevzeten, očitni grešnik je bil uslišan, ker je bil ponižen. Zato pravi sv. Avguštin: „Ako hočeš visoko zidanje sozidati, moraš globoko dno skopati, to je, če hočeš v pobožnosti velik biti, moraš se pred globoko ponižati!“

Jezus nas je učil ponižnosti z deli in z besedo. Prišel je na svet, vzel podobo človeka na se, in se ponižal do smerti na križu. Živel je na tihem, neznan pred svetom, in odločen od sveta, in le takrat se je svetu pokazal, ko je bila njegova ura prišla, čast svojega Očeta očitno oznanovati, ktero mu je napuhnjen grešen človek odvzel, ker ni njegovih zapoved dopolnil. Z nevednimi in grešniki se je pečal, dasiravno je bil svetnik čez vse svetnike. Zvolil si je ubogo devico za svojo mater, ker je nar ponižniša bila. Učil nas je ponižnost s besedo, ker je rekel: „Učite se od mene, ker sem krotek in iz serca ponižen. Vsak, kteri se povišuje, bo ponižan, kdor se pa ponižuje, bo povišan.“

2. Dobrotljivost ali radodarnost je čednost, po kterej človek po svojej zmožnosti potrebnim ljudem rad daje od tega, kar ima. Dobrotljiv ali radodaren človek ima mehko, usmiljeno, vselej dobro storiti pripravno serce. Sv. Duh pravi: „Pravični so usmiljeni, in usmiljenje skažejo.“ „Veselega darovalca ljubi Bog.“ Dobrotljiv kristjan Boga zahvali zato, kar mu Bog da, in vestno obrača po volji božji! narprej svoje

preskerbi, potlej pa drugim pomaga, kjer in kolikor zamore, ker ve, da svojega blaga ne more bolje naložiti, kakor če ga siromakom deli; ne posojuje le takim, ki bi mu gotovo in obilno vernili; tudi revežem, da jim v sili pomaga, in tudi k vsem naredbam rad pripomore. On ima sveto voljo, potrebnim pomagati, in zato se ne da od dobrih del odverniti, če so tudi zopernosti ž njimi združene. Tudi ne, če nekteri pravijo: ta ali uni ni potreben, ni tvoje milosti vreden, če prav terdno ne vé, se ne da premotiti, hoče raji ogoljufan, kot neusmiljen biti, raji dar zgubi, kot ljubezen. Misli si, če bi Bog le vrednim svoje dobrote in gnade delil, kaj bi bilo z nami? Zato sveti Pavel Timoteja uči, kaj naj stori, rekoč: „Bogatim zapovej, naj dobro storé, naj se bogatijo v dobrih delih, radi podajo, z drugimi naj delé in si pripravljajo obstoječo zalogo v prihodnje, da bodo dosegli večno življenje.“

3. Čistost je čednost, po kterej se človek zderžuje vse mesene sladnosti v mislih, besedah in delih. Čistost spada nad nar lepše čednosti; sam sv. Duh pravi, „da ni nič častitljivišega kakor čista duša.“ Čistost stori ljudi na zemlji angeljem podobne, in jih čez nje poviša, ker angelji čistost po natori imajo, kristjani jo pa z vojskovanjem zvesto ohranijo.

Čistost je tudi Jezus sosebno ljubil, si je za svojega prednika svetega Janeza kerstnika, za mater Marijo, za krušnega očeta svetega Jožefa, in svetega Janeza za nar ljubšega aposteljna izvolil, ker so deviško živeli. Jezus slednjič uči, da le čisti bodo Boga gledali. Poslušajte, kako pobožne duše sveto čistost ljubijo in branijo! Jerica Angerer je živela pred 57 leti s svojimi starši na neki pristavi blizo mesta H . . . . na Tirolskem. Imela je še le 19 let, ko se je bila skazala kakor močna devica in poštena junakinja keršanska. Bila je čedne telesne postave, ali še veliko lepša bila je njena duša. Bila je nedolžna in poštena od mladosti. — Nekega dne jo starši po opravilih pošljejo v mesto. Bilo je v štiridesetdanskem postu 23. sušca 1816. Gre tedaj v mesto, opravi in se domu verne. Ob desetih dopoldne gre gori v goro po samotni gojzdni poti. Še četert ure je bilo do njenih staršev, kar neprevidoma neznan človek iz goščave pride in se jej na pot vstopi. Sekiro ima čez ramo. Bil je hudoben človek in je imel brezbožne namene. Devica se prestraši, še bolj pa, ko vidi, da njeno nedolžnost zalezuje. Približuje se jej od konca in se prijaznega dela. Jerica pa ga resno in ostro pogleda z očitavnim očesom; zaverne ga, da noče ž njim nič opraviti

imeti, in išče bežati. Hudobnež pa zdaj jame žugati — s smertjo žugati. Deklina prosi in zdihuje. Hudobnež sekiro vzdigne, jej zaseka tri smertne udarce, devica pa ostane stanovitna — pade — in premaga, ker čistost jej je več ko življenje. Umirajoča še morivcu odpusti. — Ko jo najdejo v logu kervavo in pojemajočo, so razločno slišali še iz njenih ust nebeške besede: Odpustim morivcu. Čez malo časa je med velikimi bolečinami zročila v roke Božje svojo deviško dušo. Morivec bil je mož iz H . . . . Po strašnem djanju je zbežal. Zasledili pa so ga kmalo — bil je okervaveno sekiro v logu popustil. Šli so za njegovimi stopinjami in za sledmi žrebljev na njegovih črevljih. Vjamejo ga in prepričajo. Spozna in je obsojen na obešala. Pred smertjo je sicer tolažilne znamnja pokore dal, toda kar je bil storil, ni mogel več nestorjenega storiti. Preden je bil obešen, prosil je še za par minut odloga. Privolili so mu jih. Oberne se k množici in gledavcem ter jim kliče z užaljenim glasom: „Ljudje! zgledujte se nad menoj, nečisto poželjenje me je na obešalnice pripravilo.“ Preljubi! nečistost je poglaviten greh, čistost pa prelepa čednost!

4. Ljubezen ali privoščenje je čednost, po kterej se sreče svojega bližnjega veselimo in za njo si prizadevamo. Pravi kristjan želi vsakemu dobro, vsakemu njegovo privošči, varuje se, da bližnjemu nikjer ne škoduje, ne v njegovih pravicah, ne na blagu, ne na časti, in ne na duši in ne na telesu. Pripravljen je pomagati z dobrim svetom in z delom; on je oče ubogih, podpora in tolažba zapuščenih vdov in otrok; pomaga, kjer je treba, in kolikor zamore, pa nikoli ne misli na hvaležnost, ali na povračilo, da bi se mu zato kaj dobrega storilo, ker vse stori le iz ljubezni do Boga in bližnjega; tudi sovražnikom dobro stori, in če jim ne more druzega dobrega storiti, za nje moli.

V vsem si prizadeva svojega nebeškega Očeta posnemati, kterega veselje je dobro storiti, kteri da svoje sonce sijati dobrim in hudobnim, in daje dež na njive dobrih in hudobnih. Rajni cesar Jožef je slišal o nekem oficirju praviti, da ima desetero otrok in v vboštvu živi. Cesar stopi v izbo, kjer je velika družina ravno okoli mize sedela in južinala. Hitro cesar vse prešteje in začudjen reče: „Pač sem slišal od vas pripovedovati, da imate desetero otrok; zdaj pa vidim, da jih imate clo ednajst; ali so vsi vaši?“ „Naka, odgovori oficir, ednajsto otroče je zapuščena sirota; našel sem ga pred mojo hišo in vzel sem siroto za svojega otroka. Preveč se mi je sirotle

smililo; mislil sem, kjer živi desetero otrok, naj se še ednajsto najé. Tudi moja rajna žena mi je priterdila.“ Ves ginjen je rekel cesar: „Vi ste priden mož; vsi vaši otroci so zanaprej moji in vsakemu odločim zanaprej vsako leto 200 gold. penzijona. Za najstarejšega vašega sina bom pa še posebej skerbel; že zdaj tukaj imenujem in povišam ga za oficirja.“

5. Zmernost je čednost, po kterej človek napčno poželjenje po jedi in pijači v sebi kroti in oboje le po meri uživa. Zmeren kristjan toraj le toliko jé in pije, kolikor mu je treba, da ohrani svoje telo pri zdravji in življenji, in ker je zmiraj trezen, je tudi veselega serca pri vseh svojih opravkih, in mu tudi po sreči gredó; zadovoljen je z vsem, kar mu Bog da. Ker mu je pa malo treba, pri svojih majhnih prihodkih svojo družino pošteno preživlja, in še zmiraj kaj privaruje, da tudi drugemu v sili dobro stori.

Zmeren kristjan si tudi obvaruje zdravje, prihranja si marsikteri rajniš in obvaruje svojo dušo marsikterega greha. Slavni francoski zdravnik je rekel na bolni postelji okoli stoječim prijatlom: „Zapustim vam po mojej smerti tri slavne zdravnike: Zmernost, vodo in sprehod pod milim nobom.“

6. Poterpežljivost je čednost, po kterej vse zopernosti in težave v božjo voljo vdani prenašamo. Poterpežljiv kristjan sicer tudi občuti bolečine, težave, križe in nadloge, če je tudi še tako svet ali pravičen, ker je človek; toda voljno jih preterpi, naj mu jih Bog pošilja, ali pa dopusti, da mu od kod drugod pridejo. On tudi potoži svoje britkosti prijatljem da bi polahkal svoje serce, ali pa kak dober svet zadobil, in zato ne zgubi poterpežljivosti, če tudi solze toči, dokler voljno terpi in ne mermra čez terpljenje. Ravno tako tudi voljno preterpi, če ga hudobni ljudje sovražijo, zavidajo, po krivem opravljajo, še vesel je, da zavoljo Boga kaj terpi, ko mu vest nič hudega ne očita.

Poterpežljivi slednjič ve tudi svoje in druzih slabosti, s kterimi prebiva, voljno preterpeti in prenašati; ker tudi med pobožnimi kristjani, ki skupej prebivajo, večkrat kaj naskrižem pride.

Tako si poterpežljiv človek vsako terpljenje polajša in poslajša; tako si pri Bogu mnogo zasluženja nabira in za svoje grehe pokoro dela in zadostuje. Sv. Janez od Boga je v zamaknjenji vidil, da se mu ternjeva krona pritiska. Slišal je pa zraven tudi besede: „S ternjevo krono se služi nebeška krona.“ Odtehmal ga je glava vedno bolela. Ko mu je prav

hudo po glavi tergalo, pogledal je sv. martro in zaklical: „O Gospod! tvoji terni so moje rože, in tvoje terpljenje je moj paradiž.“

7. Gorečnost do dobrega je čednost, po kterej si človek prizadeva storiti vse to, kar je Bogu v čast in nam v zveličanje. Goreč kristjan zvesto dopolnuje božje zapovedi, veseli ga moliti, v cerkev k sveti maši hoditi, božjo službo opravljati, božjo besedo poslušati, od nje govoriti, da bi sebe in Boga zmiraj bolj čisto spoznal; rad govori od vsega, kar njega in bližnjega k Bogu obrača. Izvoli si dobrega, modrega in pobožnega spovednika, da ga vodi po poti v srečno večnost; pogostoma prejemlje svete zakramente, rad je med pobožnimi ljudmi, ogiblje se zapeljivega sveta, varuje se greha; zvesto dopolnuje dolžnosti svojega stanu; je skerben gospodar svoje hiše, in dober oče svojih otrok, in jih v božjem strahu redi. Pri vsaki priložnosti svojemu bližnjemu rad dobro stori za dušo in telo, in ne da se odverniti od dobrega djanja po nobenem zaderžku, ker v Boga zaupa, da bo ž njegovo pomočjo vse premagal, in dobro speljal, kar storiti želi. Učen mladeneč se v svoji domišljeni modrosti prevzeme in molitev opusti, ter pravi: „Pokaj bi molil; saj molitev nič ne pomaga.“ Modrega učenika to močno v serce zaboli; ves žalosten svojega učenca obišče. „Kaj vam je?“ mladeneč pobara. „Oh, veli modri mož, moj prijatelj dobro polje ima in je dosihmal lepo izhajal, zdaj je pa delo opustil in svoje orodje prodal, rekoč: „Saj me Bog brez vsega dela lehko živi.“ „Temu možu se v glavi meša, reče mladeneč; to se pravi: Boga prederzno skušati. Kdo je toliki abotnik?“ „Ravno ti, moj ljubej! mu učenik odgovori. Bog človeka brez dela ravno kakor brez molitve lehko živi, to da noče. Zapovedal je delati, pa tudi moliti, in je delu kakor molitvi svojo obljubo dal. Hočeš torej srečen biti, moli in delaj!“ Bodimo torej goreči do vsega dobrega za dušo in truplo!

Sklep.

Pri poglavitnih grehih sem rekel: Varujte se jih skerbno; pri poglavitnih čednostih danes pa kličem: Ljubi moji! delajte čednosti, od kterih ste danes slišali: Bodite ponižni, dobrotljivi, čisti, ljubeznjivi, zmerni, poterpežljivi in goreči do do-

brega. Delajte tako, potem bote prav pobožni, pa tudi časno in večno srečni; kajti „pobožnost je za vse koristna in ima obljubo zdajnega in prihodnjega življenja.“ Amen.

LXVI. Keršanski nauk.

Od Jezusa posebno priporočenih dolžnost.

P. Kaj se še šteje h kerščanski pravičnosti?

O. H kerščanski pravičnosti se štejejo še dolžnosti, ktere je Jezus Kristus posebno priporočal.

P Ktere dolžnosti je Jezus Kristus posebno priporočal?

O. Jezus Kristus je te dolžnosti posebno priporočal, namreč: 1. Najprej kraljestva božjega in njegove pravice iskati. 2. Sam sebe zatajevati. 3. Svoj križ nositi. 4. Za Kristusom hoditi. 5. Krotek in ponižen biti. 6. Sovražnike ljubiti, dobro storiti njim, kteri nas sovražijo, moliti za tiste, kteri nas žalijo in preganjajo.

Vvod.

Jezusov nauk je tista svetla luč, ki nam pot proti nebesom tako lepo razsvitljuje. Pa ne samo z besedami, tudi z najlepšim izgledom nas kliče na tisti pot, po kterem v našo pravo domačijo, v svete nebesa pridemo. Jezus sam je vseh čednosti najlepši izgled. Njega posnemati je tedaj vsakega kristijana sveta dolžnost; kakor On sam govori, rekoč: „Izgled sem zapustil, da kakor sem delal jaz, delajte tudi vi.“ Jezus ni iskal na tem svetu svoje časti, ampak čast Očeta, kateri ga je poslal; Jezus je hodil po poti terpljenja in britkosti; v terpljenji in neizrečeni britkosti je tudi svoje življenje sklenil. Jezus je bil krotek in ponižen, da še nobeden človek tako. Jezus je učil tudi sovražnike ljubiti; pa On sam je to najlepše storil. Še na križu je molil za-nje. Glejte kristijani! tako moramo tudi mi storiti, ako Jezusovi učenci biti, ako za njim v nebeško kraljestvo priti hočemo. Da bomo tedaj tudi mi Njega posnemali, hočem vam danes pokazati, kako se to zgoditi ima. Tiste poglavitne dolžnosti, katere

nam vsem je Jezus posebno priporočil, vam hočem na kratko razložiti. Zvesto me poslušajte!

Razlaga.

1. Najprej božjega kraljestva in njegove pravice iskati. Velika zmota je to, ako človek za posvetno preveč, za večnost pa premalo ali pa nič ne skerbi. Zategadelj je Jezus nektere, ki so preveč in preboječe za svoje telesne potrebe skerbeli, lepo posvaril, rekoč: „Ne skerbite tedaj, to je ne skerbite preveč zato, kaj bote jedli, ali kaj bote pili, ali s čem se bote oblačili; ker po vsem tem oprašujejo neverniki. Saj vaš Oče nebeški ve, da vsega tega potrebujete. Iščite tedaj najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo naverženo.“ Glejte, ljubi moji! perva dolžnost vsakega kristijana je tedaj, za božje kraljesto in njegovo pravico pred vsem drugim skerbeti. Božje kraljestvo, večno zveličanje, to je cilj in konec, katerega doseči imamo; pravičnost božja, njegovo dopadenje, to je pa pomoček, ki nam v božje kraljestvo priti, večno zveličanje doseči pomaga. In to pravičnost božjo nam je ljubi Jezus tako lepo pokazal. On sam je rekel: „Jas sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu, kakor po meni.“ Jezusa se moramo tedaj zvesto deržati. Njegove svete nauke moramo zmirom bolj spoznovati in si prizadevati, da bomo zvesto po tajistih živeli. Potem bomo po njegovi gnadi opravičeni, Bogu dopadljivi, božjega kraljestva, to je, večnega zveličanja enkrat deležni postali. Sveti aposteljni in učenci Jezusovi so vse zapustili, hodili za Jezusom in tako najpred iskali božjega kraljestva. Svetniki in svetnice božje so zapustili svoje stariše, brate in sestre, dali so vse svoje premoženje in v uboštvu in samoti iskali božjega kraljestva. Milijonov jih je tudi takih, ki so kri in življenje dali za božje kraljestvo in njegovo pravico. Tudi naše dni vneti duhovniki zapustijo žlahto in domovino in se podajo v daljne, ptuje kraje; tako težavno iščejo božje kraljestvo in tudi druge učijo, iskati ga in njegovo pravico.

2. Samega sebe zatajevati je druga dolžnost, katero je Jezus vsakemu človeku posebno priporočil. Naša natora je zavoljo izvirnega greha popačena in k hudemu nagnjena. „Počutki in misli človekovega serca so k hudemu nagnjeni,“ nam tudi sv. pismo pričuje. Zatorej tudi po nagnjenju

svoje popačene natore, po mesenih željah svojega serca živeti ne smemo; kar nas sveti apostelj Pavel tako lepo uči, ker pravi: „Bratje, mi nismo dolžniki mesa, da bi po mesu živeli. Zakaj, ako bote po mesu živeli, bote umerli; ako bote pa z duhom dela mesa morili, bote živeli.“ Tega nas je pa tudi Jezus tako jasno učil. Rekel je: „Ako hoče kdo za menoj priti, to je, ako hoče kdo za menoj v moje kraljestvo priti, naj zataji sam sebe, naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj.“ In sam sebe zatajevati, to se potem pravi: svojemu hudemu nagnjenju se zoperstavljati, svoje pregrešne želje zatirati in ne tega storiti, k čemur nas naša popačena natora vabi in vlači. Posebno so pa tri reči, ki človeka na tem svetu motijo in na hudo vlačijo: „Vse, kar je na svetu, to je poželenja mesa, in poželenje oči, in napuh življenja: Kar ni od Očeta, ampak od sveta.“ Poželenje mesá, poželjenje oči, to je: poželenje po blagu in bogastvu tega sveta, in napuh življenja — to so tri korenine vsakega drugega greha, katere v sercu popačenega človeka kalijo in se tudi sčasoma globoko vkoreninijo, ako se jim hitro v začetku ne zoperstavimo in tajistih kakor strupeno zelje iz svojega serca ne trebimo. In to delo celo naše življenje terpi. Zakaj zmirom se hudo v našem sercu zarediti hoče; zmirom se postava mesa zoper postavo duha povzdiguje; zmirom je tedaj potreba, hudemu se zoperstavljati; pregrešno poželenje zatirati, zatajevati sam sebe, kakor nas Jezus uči. Zoper sam sebe se tedaj vedno vojskovati moremo; in ravno to je potem tajista zveličanska vojska, v kateri si, ako jo dobro bijemo, nebeško krono zaslužimo. „Celo naše življenje je vedno vojskovanje,“ sveto pismo govori. In blagor človeku, ki se v tej vojski hrabro obnaša, vse skušnjave in dušne sovražnike s pomočjo gnade božje srečno premaguje; „zakaj, kedar bo zadosti skušen, bo krono večne zmage, večnega življenja prejel!“

Čudno močen mož je bil v starej zavezi Samson, kteri je oslovo čeljust popadel in tavžent sovražnikov ž njo pokončal; sam sebe premagati pa ni zamogel. Premagala ga je nesramna Dalila, sovražnikom izdala, ki so ga vklenili, mu oči staknili, da je žalostno smert storil. Bogoljuben mož je bil David, kterega sam Bog moža po božji volji imenuje. Svojih oči premagal ni, in je v strašne pregrehe prešestva in človekomorstva zapadel. Moder kralj je bil Salamon, da mu ni ga enakega bilo vse svoje dni. Zapeljive ženske so ga toliko omamile, da je celo svojega Boga zapustil in malikovati začel.

Mogočen vojvoda bil je Sander, Macedonski kralj, ki je toliko kraljestev premagal, da mu je svet pretesen hodil. Svoje pijanosti ni premagati mogel; preopil se je, in v najlepših letih umerl. Glejte, taka se tudi nam godi, če ne premagamo sami svojega pregrešnega poželenja. Potrebno toraj nam je posebno zatajevati samega sebe!

3. Svoj križ nositi. Jezus sam pravi: „Kdor hoče za menoj hoditi, naj zataji sam sebe, naj zadene vsak svoj križ, potem naj pride in hodi za menoj.“ Vsak dan svoj križ zadeti in hoditi za Jezusom, to se reče: vse britkosti tega življenja, ki nas skoraj vsak dan zadevajo; vse križe in nadloge, katere nam Bog pošilja, ali ktere smo si jih sami naložili po svojem grešnem življenju; vse zopernosti in težave svojega stanu moramo poterpežljivo nositi iz ljubezni do Boga. Za kratko terpljenje, ako ga voljno prestojimo, nam je večna krona obljubljena. Zategadelj so vsi svetniki in zvesti božji služabniki radi terpeli na tem svetu, iz ljubezni do Jezusa voljno svoje križe nosili do konca življenja svojega; zakaj dobro so vedeli, da po potu križev in terpljenja v deželo večnega veselja pridejo. Tako storimo tudi mi, terpimo tukaj na svetu vse hudo poterpežljivo z Jezusom; tako se tudi na unem svetu z Jezusom veselili bomo. „Pot križev in terpljenja je kraljeva cesta, katera naravnost proti nebesom pelje,“ so besede pobožnega Kempenčana.

Svoje dni je sv. Frančišek Ksaver v juterni Indiji kerščansko vero oznanoval. Veliko lesenih križev je ob potih stalo v častitljivo znamenje, da je dežela kerščanska. Nek nevernik gre memo križa svoj pot. Ko bi trenil, se velik križ neverniku na ramo zverne in ga prav hudo rani. Nevernik si je to močno k sercu vzel, in se dal kerstiti, kakor hitro se je bil ozdravil. Ravno tako pade na mnogega kristijana tudi velik kriz nesreče in nadlog. Blagor mu, ako se prebudí in začne Bogu lepši služiti in ta križ za Jezusom nositi!

4. Za Kristusom hoditi. Za Kristusom pa takrat hodimo, kedar po izgledu njegovega svetega življenja živimo tudi mi; kedar vse naše misli, besede in djanja po Kristusu ravnamo. K temu nas tudi sv. Pavel lepo opominja, rekoč: „Te misli bodite, kakor Kristus.“ „Kdor govori, naj govori besede božje.“ „Zgled sem vam zapustil, pravi Kristus, da, kakor sem jaz delal, delate tudi vi.“ „Jaz sem luč sveta, kdor za meno hodi, ne hodi po temi, ampak bo imel luč življenja.“ Za Kristusom hoditi, to je, njega nasledovati, nje-

gove izglede posnemati moramo tudi mi, ki smo kristijani. „Kristijani se po Kristusu imenujemo, pravi sveti Bernard, bodi tedaj naše življenje po svetosti tega svetega imena.“ V vseh okoliščinah našega življenja se tedaj na Kristusa ozirajmo, in učili se bomo od njega, kaj vselej storiti ali opustiti imamo. Njega nasledovaje se na najbolj gotovem potu proti nebesom znajdemo.

Sv. Hubert je bil kraljevske kervi. Rad je užival posvetne veselice, posebno pa je ljubil, divjo zverino loviti. Bil je veliki petek, pa tudi ta dan ni bil mu presvet in prežalosten, da bi ne bil šel na lov. Pa kaj se zgodi! Zašel je v terdo goščavo, da ni vedel kaj in kam. Tu mu prileti velik jelen naproti in ravno proti njemu skače, kakor da bi se ga ne bal. Hubert se čudi in gleda, pa zagleda, da jelen med rogovi sv. matro nosi. Ves terd sedi na konju in se ne more prečuditi. Ko se malo zbrihta, zleze s konja, pade na kolena in moli Jezusa križanega. Zdaj zakliče kakor nekdaj sveti Pavel: „Gospod! kaj hočeš, naj da storim; pripravljen sem za teboj hoditi.“ In Gospod mu je odgovoril: „Pojdi k mojemu služabniku škofu Lambertu, ki v mestu Mastrih stanuje; on ti bode povedal, kaj naj storiš.“ Sv. Lambert je Huberta podučil in spreobernil. Hubert je postal škof v Litihu, je stanovitno za Jezusom hodil in leta 727 sklenil sveto svoje življenje. Storimo tudi mi tako in hodimo zvesto za Jezusom!

5. Krotek in ponižen biti. Krotek in ponižen je pa taisti, kateri se ne razjezi nad vsako krivo besedo, ki jo sliši; kateri mnogotero zopernost in nadlogo tiho in voljno poterpi; kateri se vsake krivične jeze zderži in rajši krivico sam terpi, kakor da bi jo komu drugemu storil. Tako je tudi Jezus storil. Oh kolikokrat so ga hudobni Judje razžalili, kolikokrat so ga zaničevali, obrekovali in krivo sodili! Jezus je pa vse to tiho poterpel, krotek in pohleven bil proti svojim največim sovražnikom. Torej pa tudi nas take krotkosti in pohlevnosti tako lepo uči, rekoč: „Učite se od mene, zakaj jaz sem krotek in ponižen iz serca.“ „On ni preklinjal, kedar je preklinjan bil. On ni protil, kedar je terpel;“ ampak omolknil je, kakor jagnje pred tistim, ki ga striže, in ni ust odperl, ja še molil je za svoje najhujše sovražnike, rekoč: „Oče odpusti jim, ker ne vejo, kaj delajo.“ O kristijani! Jezusu in Mariji se za dar krotkosti, pohlevnosti in serčne ponižnosti tudi mi priporočujmo, da s temi čednostmi ozaljšani Bogu dopadljivi postanemo!

Naš slavni misijonar Knoblehar je imel nekaj delavcev, ki so mu na vertu dokaj pridno delali. Ravno pride nekaj Turkov misijonarja obiskat. Ti se čudijo, da delavci tako neutrujeno delajo, akoravno jih nihče ne priganja. Pri nas, dostavijo Turki, ne gre tako z lepo; vselej stoji kdo s palico za delavci in jih priganja, pa vendar nič ne zdá. Knoblehar odgovori: „Mi imamo vero ljubezni, ki nam prepoveduje, tudi delavce terdo in hudo imeti, nad njimi razsajati in jih pretepati. Krotki moramo biti, to več pomaga, ko vsaka palica ali huda kletev.“ „Čudno, čudno je to,“ so glave majaje odgovorili Turki. Ja! krotkost je imenitna čednost.

6. Svoje sovražnike ljubiti.

Zoper svetega Karola Boromeja, višega škofa v Milanu, se je bilo njegove dni nekaj hudodelcev zaklelo, da ga bodo umorili. Zgodi se v resnici, da eden zmed zakletih za sv. škofom ustreli, ga zadene, in hudo rani. Sodba hudodelnika zvé, ga ukaže vjeti, ter ga k smerti obsodi. Kaj stori ponižni in usmiljeni škof? Deželske sodnike k svoji postelji povabi, ki je bila od težke rane še kervava, in jih tako preserčno, s tolikanj milimi besedami, in tako dolgo prosi za svojega smertnega sovražnika, da so sodnike solze oblile, in so revnemu grešniku v resnici prizanesli. Pa ljubezen svetega škofa s tem še ni bila zadovoljna, temuč ukaže hudobneza iz ječe k sebi pripeljati, ga vzame med svoje služabnike, in po tem ga je pohlevno učil in svaril, ter ž njim tako ljubeznjivo delal, da je čez nekaj časa namesto terdovratnega in černega grešnika imel ojstrega spokornika. Poslednjič je v samostanskem ali kloštersкem oblačilu svoje pobožno in zlo spodbudljivo življenje sklenil. Tako so delali svetniki in spolnovali Jezusov nauk: „Ljubite svoje sovražnike in dobro storite tajistim, kteri vas sovražijo, in molite za nje, kateri vas preganjajo.“ To nas pa Jezus ne samo z besedo, ampak tudi v djanju najlepše uči. Vse hudo, kar so mu njegovi sovražniki prizadeli, je on pozabil rad, da bi le njih duše pridobil in večno zveličal. Veliko hudega, velike krivice so mu terdovratni Judje storili; Jezus jim pa vedno svoje dobrote skazuje, jih iz serca ljubi in še moli za nje. Tako moramo tudi mi storiti. Tudi svoje sovražnike ljubiti moramo. Ako nam tudi težko gre, taiste ljubiti, ki nas sovražijo, taistim dobro storiti, ki nas žalijo in preganjajo, vendar smo dolžni to storiti, ker nam je Jezus to zapovedal. In bolj ko nas vteži, veče plačilo bomo pred Bogom imeli; bolj ko se v tem premagamo, veče bo tudi naše zaslu-

ženje. Da bomo pa zamogli po zapovedi Jezusovi tudi svoje sovražnike ljubiti, moramo se ravno v taistih čednostih vaditi, od katerih smo se do zdaj učili. Moramo sami sebe zatajevati; moramo se navaditi po izgledu Jezusa in iz ljubezni do njega tudi kako krivico, kako težavo, ali kako škodo voljno terpeti; da njega tudi mi posnemamo, moramo kratki in ponižni biti, potem pa tudi svojim sovražnikom lehko odpustili, jim dobro storili in za nje molili bomo. In blagor nam, ako vse te dolžnosti iz ljubezni do Boga prav natanko spolnujemo; že na tem svetu bomo zavoljo svoje dobre vesti mirno in srečno živeli, pa tudi za nebeško kraljestvo veliko zasluženja si napravili!

Sklep.

Ljubi kristijani! slišali ste danes razglagati tiste šestere dolžnosti, katere nam je Jezus vsem posebno priporočil. Posebno si te šestere dolžnosti v svoje serca zapišite! Iščite pred vsem drugim Boga spoznati, njemu prav služiti in svojo dušo zveličati. Kaj bi vam pomagalo, ako bi celi svet imeli, ako pa tukaj brez Boga, brez njegove gnade živite, po smerti pa svojo dušo pogubite vekomaj? — Vadite se zatajevati sami sebe, svojo popačeno natoro vsak dan; le to storite, kar je po božji postavi, ne pa tega, kar k hudemu nagnjena natora poželjuje. Nosite radi svoje križe in težave, in hodite za Jezusom. Bodite pohlevni, krotki, ponižni, ljubeznjivi tudi svojim sovražnikom; tako bote pravi otroci božji, prijatelji Jezusovi, enkrat pa dediči nebeškega kraljestva. Amen.

LXVII. Keršanski nauk.

Osem zveličanskih čednost.

P. Kaj gre še h keršanski pravičnosti?

O. H keršanski pravičnosti gre še tudi tistih osem posebno lepih čednost, ktere je Kristus Gospod na gori učil, in zavoljo kterih je ljudi blagroval; te so:

1. Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo!
2. Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli!
3. Blagor žalostnim, ker oni bodo oveseljeni!
4. Blagor lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasiteni!
5. Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli!
6. Blagor njim, kteri so čistega serca, ker oni bodo Boga gledali!
7. Blagor mirnim, ker bodo otroci božji imenovani;
8. Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo.

Vvod.

S postom, molitvijo in svetim premišljevanjem se je Jezus pripravljal k svojemu imenitnemu poklicu: ljudi učiti in potem terpeti in umreti za odrešenje celega sveta. Štirideset dni in štirideset noči je zategadelj v puščavi bil, kakor nam sveto pismo pripoveduje. Potem se je pa ljudem očitno pokazal. Začel si je učence zbirati in oznanovati veselo oznanilo, sveto evangelje; začel je oznanovati resnice od kraljestvu božjega. In kmalo od začetka svojega uka se je Jezus enkrat na neko goro podal, se vsedel. in zbranemu ljudstvu in svojim učencem tisto prečudno lepo pridigo govoril, ki je tako rekoč kratek zapopadek celega sveta evangelja. „In je odperl svoje usta in je učil, rekoč: Blagor ubogim v duhu; ker njih je nebeško kraljestvo. Blagor krotkim; ker oni bojo zemljo posedli. Blagor žalostnim; ker oni bojo oveseljeni. Blagor lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasiteni. Blagor usmiljenim; zakaj oni bojo usmiljenja dosegli. Blagor jim, kteri so čistega serca; zakaj oni bojo Boga gledali. Blagor mirnim; ker bojo otroci Božji imenovani. Blagor zavoljo pravice preganjanim; ker njih je nebeško kraljestvo. Blagor vam, kedar vas bojo kleli in preganjali in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene; veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih?“ Tako je Jezus v začetku svoje gorske pridige prelepo govoril. To so tedaj taiste zveličanske čednosti, zavoljo kterih je Jezus večno življenje v nebesih taistim obljubil, kateri jih bojo v djanju spolnovali. Za štirimi poglavitnimi, djanskimi čednostmi so o s m e r e z v e l i č a n s k e č e d n o s t i naj imenitnejše. Zveličani biti si vsi želimo; zatorej vam danes taiste lepe čednosti, ki nam v nebesa pomagajo, na kratko razložiti in jih vašemu sercu posebno priporočiti hočem. Zvesto poslušajte.

Razlaga.

1. Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo. Ubogi v duhu so a) ponižni, ki svoj nič, svojo nevrednost, svojo revščino spoznajo in od sebe čisto nizko mislijo; kateri vse dobro, kar storijo, ne sam sebi, ampak nezasluženi gnadi božji pripisujejo. V tem pomenu sveto pismo od „ubogih v duhu“ govori. Ravno tako pa tudi cerkveni očetje te besede razlagajo. Sveti Hilarij pravi: „Ubog v duhu je taisti, ki iz globočine svojega serca občuti, da nič, tudi dušne dobrote njegove niso, ampak Božje.“ Duhovno uboštvo je tedaj tista globoka ponižnost, od katere so nam Jezus, Marija, sv. apostelj Pavel in vsi drugi božji služabniki toliko lepe izglede zapustili. Ubogim v duhu, to je, ponižnim Jezus najpervič nebeško kraljestvo obljubuje. Iz tega vidimo, da ponižnost je perva, najpotrebniša čednost za vsakega kristijana; ona je podlaga vseh drugih čednost. Brez ponižnosti pa nobene druge čednosti ni. To nam tudi sv. Gregor spričuje, ki pravi: „Kdor si brez ponižnosti druge čednosti nabira, dela, kakor da bi prah na veter trosil. Vse, karkoli stori, je zgubljeno, ako ne izhaja iz ponižnosti.“ „Brez devištva, pravi sv. Bernard, še znaš zveličan biti, ako se ojstro spokoriš, brez ponižnosti pa nikdar zveličan ne boš.“ Edino pravo znamenje resnične pobožnosti je tedaj ponižnost ali uboštvo v duhu, od katerega Jezus v sv. evangelji govori. Ubogi v duhu so b) tudi resnično ubogi in revni ljudje, kateri pa tudi svojo revščino in siromaštvo iz ljubezni do Jezusa voljno prenašajo, ki je, akoravno Gospod nebes in zemlje, na tem svetu vendar v največem uboštvu živel. Ubogi v duhu znajo pa c) tudi taisti biti, kateri, akoravno so bogati in premožni, vendar pa svojega serca na posvetno blago in premoženje ne vežejo, ampak ga posedejo, kakor da bi ga ne posedli in ga po božji sveti volji prav dobro obračajo. Vsem takim ubogim v duhu je nebeško kraljestvo obljubljeno.

2. Blagor krotkim, ker oni bojo zemljo posedli. Krotki so taisti, ki razžaljenje svojega bližnjega tiho in mirno prenašajo, in ga celo z dobrim povračujejo. Krotki so taisti kristijani, ki si prizadevajo, zavoljo Boga vselej krotko in pohlevno serce ohraniti. Krotkega serca so taisti, ki niso ojstri, kakor železo, terdi kakor kamen, bodeči kakor ternje, ampak mehki, prizanesljivi; krotkega, pohlevnega serca so taisti, ki niso kakor hud vihar, ampak njih živ-

ljenje je mirno in tiho; kakor čisti potok tiho in mirno teče naprej, v njem se večerno solnce mirnega življenja prijazno lesketà. Če takrat, kedar nas kdo razžali, svojo jezo premagamo in zadušimo iz ljubezni do Boga; če rajši sami krivice terpimo, kakor da bi jo komu drugemu storili; če se v vseh okoliščinah tega življenja, naj bi še tako zoperne bile, božji sveti volji podveržemo; ako vselej rajši pravično voljo koga drugega, kakor pa lastno, mnogokrat od samosvoje ljubezni popačeno voljo dopolnujemo; kedar sovraštvo z ljubeznijo, zopernosti s poterpežljivostjo premagamo; kedar nam težave življenja dušnega mirú ne vzamejo, ampak v sredi križev in nadlog, s katerimi nas Bog iz ljubeznivega namena mnogokrat obiskuje, mirnega in zadovoljnega serca ostanemo, takrat smo resnično krotki in pohlevni. In blagor nam, v miru, v zdravji, v bratovski ljubezni bomo zemljo posedli, bomo veselo na tem svetu živeli; po smerti pa v nebeški deželi prebivali! —

3. Blagor žalostnim, ker oni bojo oveseljeni. Žalostni, od kterih Jezus tukaj govori, so taisti, kateri, namesto v pregrešno veselje tega sveta se vtopiti, le svoje in svojega bližnjega grehe in revščino obžalujejo. Ne v pregrešni dobri volji in v posvetnih veselicah, ampak v solzah in pravični žalosti se pravo zveličanje najde, tako nas sam Jezus uči. Kedar ta svet za dolino solz in terpljenja spoznamo; kedar se posvetnega, pregrešnega veselja zderžimo in zogibljemo; kedar uboge ljudi, ki tukaj veliko terpijo, omilujemo in jim vsmilenja skazujemo; kedar se jokamo in žalujemo, da se naš ljubi nebeški Oče, naš mili Jezus od nas in drugih kristijanov tako malo spoznavlja in ljubi, tako pogosto pa žali, takrat slišimo med tiste žalostne, katerim je nebeško kraljestvo, nebeško oveseljenje obljubljeno. Taki keršansko žalostni bodo enkrat resnično oveseljeni. Kakor se posvetno veselje enkrat v dolgo terpljenje spremeni, tako bo pa tudi Jezus enkrat taistim, ki so tukaj zavoljo njegovega razžaljenja se jokali, nad svojimi grehi žalovali, iz ljubezni do njega in v duhu pokore vse voljno terpeli, njih kratko žalost, njih kratko terpljenje v večno veselje spremenil!

4. Blagor lačnim in žejnim pravice, zakaj oni bojo nasiteni. Kteri so pa lačni in žejni pravice? To so tajisti, kateri s tolikim veseljem, s tolikim poželenjem dobro delajo in po čednostih, po brumnem, pravičnem življenju hrepenijo, kakor lačni in žejni po jedi in pijači. Če si pri-

zadevamo, kolikor nam je največ mogoče, Božje zapovedi in dolžnosti svojega stanu na tanko spolnovati; v dobrem, v ljubezni do Boga in do svojega bližnjega vsak dan rasti, takrat smo lačni in žejni pravice, kakor Jezus govori. In taki krstijani bodo enkrat nasiteni. Bog, ki nam daje, dobro želeti, dobro hoteti, nam bo tudi pomagal, taisto speljati. Več ko po čednostih in dobrih delih hrepenimo, veče veselje bomo nad njimi našli. Že dobra vest, ktere nam nobeden vzeti ne more, nam bo na potu pravičnega življenja sladko veselje delala. In bolj ko bomo Boga ljubili in po kerščanski pravičnosti hrepeneli, veče sladkosti bomo v tej ljubezni in pravičnosti okusili, dokler enkrat z Bogom združeni enkrat popolnoma nasiteni se pri njem v nebesih vekomaj veselimo.

5. Blagor usmiljenim; zakaj oni bojo usmiljenja dosegli. Usmiljeni so a) tisti, kterim se njih bližnji smili, kedar se v kaki nesreči in nadlogi znajde; po besedah sv. Pavla, ki pravi: „Jokajte se z jokajočimi.“ Ker pa še ni zadosti, da smo zavoljo nesreče ali terpljenja svojega bližnjega samo v sercu ginjeni, ali da svoje usmiljenje njemu tudi z besedami naznanje dajemo, tako so b) le taisti resnično usmiljeni, kateri svojemu bližnjemu v dušnih in telesnih potrebah pomagajo in dobro storijo iz ljubezni do Boga. In blagor tako usmiljenim! Zakaj vse, kar so bližnjemu v božjem imenu storili, so samemu Jezusu storili, in za vse to jih bo Jezus enkrat obilno poplačal. „Kdor je usmiljen, bo življenje, pravico in čast našel.“ Ja, blagor usmiljenim; zakaj oni bojo tudi na sodbi božje usmiljenje dosegli!

6. Blagor jim, kteri so čistega serca; zakaj oni bojo Boga gledali. Čistost serca pa je trojna: a) deviška čistost, b) zakonska, in c) vdovska čistost. Deviško čistost taisti imajo, ki svojo kerstno nedolžnost lepo in brez madeža ohranijo, kateri svojega serca tudi z nobeno grešno mislijo ali poželjenjem ne ognusijo. Oj srečne take duše, že na tem svetu so Jezusove čiste neveste, na unem svetu jih bo pa Jezus s posebno lepim vencem nebeške veličasti kronal! Jagnje Božje bojo povsod spremljali in novo pesem peli, katere nobeden drug peti ne more. Najbližej božjega trona se tamkaj veselili bojo vekomaj! — Zakonsko čistost imajo tisti možje in tiste žene, ki svoj zakonski stan čisto tako ravnajo, kakor je sveta božja volja; kateri se preobilnih, pregrešnih sladnost zderžujejo, in svojo zakonsko postelj brez madeža ohranijo. — Vdovsko čistost pa tisti imajo, kateri v svojem

vdovskem stanu ravno tako čisto in čedno živijo, kakor je fantom in deklinam v samskem stanu zapovedano. Vsi taki tedaj, ki po svojem stanu čisto živijo, in svoje serce brez madeža ohranijo, bojo enkrat zveličani; že na tem svetu bojo ljubeznjivost in prečudno lepoto Božjo zmirom bolj spoznavljali in v duhu nekoliko gledali; po smerti pa bojo Boga v njegovi neizrečeni lepoti vidili, ga od obličja do obličja gledali in se te prečudne lepote vekomaj veselili.

7. Blagor mirnim, ker bojo otroci Božji imenovani. Mirni so taisti, kterim nič ni tako zoperno, kakor nemir in punt v deželi; nemir in sovraštvo v soseski ali žlahti; nemir in razpertije v svoji hiši med domačmii ljudmi. Mirni so taisti, ki miru in lepe zastopnosti nikjer ne razdirajo, ampak si prizadevajo, z vsemi v miru in ljubezni zmirom živeti, mir ohraniti med ljudmi, rajši kako krivico terpeti in tiho djati, samo da se ljubi mir ohrani in ne žali ljubeznjivi Bog. Pobožni Lot nam je takega miru in bratovske sloge lep izgled. Take mirne ljudi posvetneži mnogokrat zaničujejo in za maloserčne imajo; Jezus jih pa zveličane imenuje, in obljubi jim, da bojo otroci božji imenovani. Hudič je pervi začel v nebesih nemir delati in se puntati; kdor tedaj tukaj med ljudmi mir podira, zdražbe dela in sovraštvo nareja, taisti je posnemovavec hudičev in najemnik peklenskega duha. Bog pa je oče mirú in svete ljubezni, tako moramo tudi mi sveti mir ljubiti, med seboj ohraniti in v bratovski, kerščanski ljubezni živeti vsak čas. Le mirnim je nebeško kraljestvo obljubljeno.

8. Blagor zavoljo pravice preganjanim, zakaj njih je nebeško kraljestvo. Zavoljo pravice taisti preganjanje terpijo, kateri zavoljo sv. vere, ali zavoljo čednosti in brumnega življenja zaničevanje, mučenja, ali tudi grozovitne smerti prestati morajo. Tako se je nekdaj prerokom godilo. Po božjem povelju so ljudstvo, ki je hudobno živelo, svarili, opominjali, njemu božje kazni napovedovali. Nehvaležno ljudstvo pa, namesto da jih posluša, jih le zaničuje, sovraži in čerti, nektere celo grozovitno muči, kakor v svetem pismu starega testamenta na več krajih beremo. Tako se je godilo sv. Janezu Kerstniku. Ker je resnico govoril in hudobnemu kralju Herodu njegove hudobije očital, bil je v ječo veržen in neusmiljeno ob glavo djan. Tako se je godilo aposteljnom Gospodovim, ki so bili zavoljo nauka Jezusovega od judov in ajdov zaničevani, preganjani, zadnjič tudi grozovitno mučeni. Tako se je godilo vsem mučencem in mučen-

čam božjim, kateri so zavoljo vere Jezusove brezštevilne mučenja terpeli in tudi kri prelili zavoljo Jezusa. Tako se še pa tudi dandanešnji rado godi. Akoravno nas tukaj v naših krajih zavoljo sv. vere nobeden več ne preganja, nas pa hudobni svet zavoljo čednosti, zavoljo pobožnega življenja tako pogosto zaničuje, sovraži in černi. Nad vsakim gorečim kristijanom se še dandanešnji tiste besede sv. aposteljna Pavla spolnujejo, kjer pravi: „da vsi, ki hočejo pobožno živeti v Jezusu Kristusu, bojo preganjanje terpeli.“ Kako posvetni ljudje dobrega kristijana pisano gledajo, kako ga radi pikajo s svojimi bodečimi, zaničljivimi besedami, kako ga mnogokrat obrekujejo, černijo in s svojim strupenim jezikom zasekujejo! Pa ljubi kristijani! vsega tega se nič ne vstrašite. Če bote zavoljo sv. vere, zavoljo čednosti, zavoljo tega, da se božje postave zvesto deržite, od hudobnih ljudi zasmehovani, zaničevani in preganjani, tako ste Jezusu najbolj podobni; tudi njemu se nič boljši godilo ni. Lepe tolažbe vam pa tudi Jezus sam podá. On pravi: „Blagor zavoljo pravice preganjanim, zakaj njih je nebeško kraljestvo. Blagor vam, kedar vas bojo kleli in preganjali in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene, veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih!“

Sklep.

Sv. Tomaža Akvinčana je sestra njegova vprašala, kaj bi naj storila, da pride v sv. nebesa. Želó se bojim, da bi ne mogla tje priti. Sv. Tomaž jej odgovori: „To celo lehko, če le v resnici hočeš. Pravo resnično voljo imej in reci: Jaz hočem! Kar pa hočeš, to tudi stori in zveličana boš.“ Tudi vi poprašujete, kaj bi naj storili, da v nebesa pridete. Danes vam je Jezus na vaše prašanje odgovoril. Slišali ste osem tistih čednost, ki jim je Jezus sam obljubil večno zveličanje. Ne zabite jih nikoli, v glavi in v sercu jih nosite, pa kažite te čednosti tudi v življenji in djanji. Potem veljajo tudi vam besede Jezusove: „Blagor vam; kajti vaše je nebeško kraljestvo!“ Amen.

LXVIII. Keršanski nauk.

Od dobrih del.

P. Kaj so dobre dela kristjanove?

O. Dobre dela kristjanove so take dela, ktere so Bogu dopadljive, in kristjanu, kteri jih opravlja, k zasluženju.

P. Ali so dobre dela k zveličanju potrebne?

O. Dobre dela so k zveličanju potrebne; ker je vera mertva brez dobrih del.

P. Kaj si zaslužuje človek z dobrimi deli?

O. Z dobrimi deli si zaslužuje človek pri Bogu pomnoženje posvečujoče gnade, večne in časne plačila, ktere je Bog iz same milosti obljubil tistim, ki dobro delajo.

P. Ali more človek dobre dela iz lastne moči opravljati?

O. Dobrih del, kakoršne so k zveličanju potrebne in pri Bogu zaslužne, človek ne more iz lastne moči opravljati, ampak le s pomočjo božje gnade.

P. Kako se morajo opravljati dobre dela, da bodo pri Bogu zaslužne v večno življenje?

O. Dobre dela, da bodo pri Bogu zaslužne v večno življenje, se morajo opravljati: 1. V stanu gnade božje. 2. Prostovoljno. 3. Ne samo iz natornih in nečimernih nagibov, ampak največ zavoljo Boga.

P. Ktere so najimenitniše dobre dela?

O. Najimenitniše dobre dela so: Moliti, postiti se, vbogajme dajati.

P. Zakaj se imenujejo moliti, postiti se, vbogajme dajati najimenitniše dobre dela?

O. Moliti, postiti se, vbogajme dajati se imenujejo najimenitniše dobre dela, ker je vse, kar se dobrega in zaslužnega storiti da, pod enim izmed teh treh del zapopadeno.

P. Kaj si mislimo tukaj pri besedi moliti?

O. Pri besedi moliti si mislimo tukaj vse pobožne opravke, s kterimi Boga in njegove svetnike častimo.

P. Kaj pomenja postiti se?

O. Postiti se ne pomenja samo po cerkveni postavi ali tudi prostovoljno od jedi in pijače kaj pritergovati si, ampak se pravi po svetem pismu tudi druge pokorivne dela opravljati in greha se zderževati.

P. Kaj obsega beseda vbogajme dajati?

O. Vbogajme dajati obsega vse telesne in duhovne dela usmiljenja.

Vvod.

Vera je k zveličanju potrebna; zakaj brez vere ni mogoče Bogu dopasti, kakor nam pričuje sv. apostelj Pavel. Pa vendar vera sama na sebi nas še ne zveliča. Ona se mora v v djanju skazovati; ona mora sad dobrih del in lepih čednost roditi, potem bo še le sveta vera nam k zveličanju služila. Vera brez dobrih del pa nič ne pomaga. To nam pričuje sveti apostelj Jakop, kateri pravi: „Kakor je truplo brez duše mertvo, tako je tudi vera brez dobrih del mertva.“ Človek, kateri nič dobrega ne stori, je podoben tistemu drevesu, katero nobenega sadu ne rodi. „Vsako drevo pa, katero dobrega sadu ne prinaša, bo posekano, in v ogenj verženo,“ tako sam Jezus v svetem evangelju govori. „Pravični bodo na vekomaj živeli, in njih plačilo je pri Gospodu. Nar viši bo skerbel za nje. Zategadelj bojo častitljivo kraljestvo in nezvenljivo krono iz roke Gospodove prejeli.“ Da bi vam tedaj, ljubi kristjani! vaša vera veliko dobrih del obrodila, da bi si tudi vi „po dobrih delih svoj poklic, svoje izvoljenje za nebesa zagotovili;“ kakor nas sveti apostelj Peter tako lepo opominja, vam danes tudi jaz od dobrih del govoriti želim. Pokazal vam bom:

1. Ktere dobre dela sploh,
2. Ktere pa posebej naj opravljamo; in
3. Kako dobro delati moramo, da bo Bogu dopadljivo, nam pa k zveličanju zaslužno. Imenitni so ti nauki, torej zvesto poslušajte!

Razlaga.

I. Dobre dela, katere sploh doprinašati imamo, so te: 1. Vsak kristjan mora trezno, pravično in pobožno živeti; 2. pred Bogom in pred ljudmi, in 3. tako k dosegi svojega cilja in konca svoje življenje z dobrimi deli zaljšati.

a) Trezno moramo sploh vsi živeti; to dolžnost do samega sebe imamo.

Pravično moramo vselej ravnati, to je dolžnost do našega bližnjega.

Pobožno moramo živeti; to je dolžnost, ki jo do Boga imamo. —

Trezni smo takrat, kedar svoje napčne poželjenja s serčnostjo berzdamo, svoje natorno nagnjenje z modrostjo vredimo, in svoje petere počutke skerbno hudega obvarujemo.

Našo pamet moramo božji neskončni modrosti, našo voljo božji sveti volji čisto podvreči. Svojega serca ne smemo v posvetne reči zakopavati, ga na kako stvar navezovati, poleg tega pa na stvarnika pozabiti. Popolnoma sreče ne smemo tukaj želeti ali iskati; popolnoma sreče na tem svetu nikjer ne najdemo; tista je le tamkaj v nebesih doma. Čast, bogastvo in zavživanje posvetnih dobrot ne sme cilj in konec našega življenja biti; ampak vse to nam mora le pomoček biti, čedno, bogaboječe živeti in tako si večno zveličanje služiti. V jedi, v pijači, v spanju, v delu in počitku, v žalosti in v dobri volji moramo vselej pravo mero deržati. Vsaka reč se o pravem času, v pravi meri, na pravo vižo, na pravem kraju naj zgodi. Svoje oči, ušesa, jezik, roke in druge ude svojega telesa moramo le v to obračati, k čemur so od svojega stvarnika namenjene. Nikdar jih v greh obračati ne smemo. To se reče: trezno, pametno, pošteno živeti; kar je vsakega kristjana sveta dolžnost.

Pravično živeti, to je dolžnost, ki jo do svojega bližnjega imamo. Po pravici pa takrat ravnamo, kedar vsakemu pustimo, kar je njegovega, in vsakemu damo, kar mu gre. Da bomo to storili in dopolnovali, moramo si tiste dve pravili posebno dobro zapomniti, ki nam ju sveto pismo poda: „Kar ti sam nimaš rad, tega tudi drugemu ne stori.“ „Storite ljudem vse, kar vi hočete, da bi vam drugi storili.“ Kdor se po teh dveh naukih zvesto ravna, ta gotovo tudi pravično živi.

Pobožno živeti, to je pa dolžnost, ki jo do Boga imamo. Pobožno pa takrat živimo, kedar dajemo Bogu, kar je božjega; to je, nar višo čast in hvalo, ki mu gre. Posebno ga častimo po tistih treh svetih čednostih, katere do Njega imamo, po živi veri, terdnem zaupanju in goreči ljubezni. Zatorej le obujajmo radi te božje čednosti večkrat; vadimo se v njih celo svoje življenje; prosimo pa tudi svetega Duha, da bi nam jih v naših sercih zmirom bolj pomnožil; tako bomo gotovo prav pobožno živeli in zvesto dopolnovali dolžnosti svoje do Boga.

b) Tako trezno, pravično in pobožno moramo živeti *pred Bogom in pred ljudmi*. Pred Bogom, to se reče: pred božjim obličjem, živo verovaje, da je Bog povsod pri nas; da On vse vidi, karkoli mi dobrega storimo, naj se še tako na skrivnem zgodi; terdno zaupaje, da nas bo ljubi nebeški Oče za vsako dobro delo obilno poplačal. Ker pa mi svoje dobre dela le zavoljo Boga opravljamo in Njemu samemu dopasti želimo, mo-

ramo jih pa vendar tudi pred ljudmi, to je, vpričo drugih ljudi opravljati. In samo zavoljo dobrega izgleda se to naj zgodi, in zavoljo božje časti in hvale. Tako nas k temu sam Jezus lepo opominja, rekoč: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaše dobre dela in hvalijo vašega Očeta, kteri je v nebesih.“ Kakor grešnik in nevernik svoje grehe doprinaša, slabe izglede daje, in tako tudi druge za seboj potegne in v greh zapelje; tako pa tudi dober kristjan po svojem pobožnem življenju in lepih zgledih tudi druge k dobrim delom in pobožnosti napeljuje. Oh da bi le dušni pastirji svojim ovčicam, deželski gospodje svojim podložnim, starši svojim otrokom, mojstri svojim učencem, gospodarji svojim poslom samo dobre izglede, izglede keršanskega, bogaboječega življenja dajali! O kako bi se po svetu kmalo boljše godilo, koliko hudega bi se tako zabranilo!

c) Tako moramo tedaj z dobrimi deli svoje življenje lepšati in si tako dosego svojega cilj in konca, večnega zveličanja bolj in bolj zagotoviti. To je namreč naš poklic, da na tem svetu Bogu zvesto služimo, na unem svetu pa večno življenje dosežemo. In Bogu lehko služimo v vsakem stanu, ako le po Božjih in cerkvenih zapovedih tudi dolžnosti svojega stanu prav zvesto spolnujemo. Ali smo v gosposkem ali kmečkem stanu, ali smo samični ali oženjeni, ali smo bogati ali revni, ako le svoj stan prav ravnamo, svoje dolžnosti prav dopolnujemo, in vsak izmed nas v svojem stanu toliko dobrega dela, kolikor s pomočjo gnade božje storiti zamore, potem pa že naše življenje z dobrimi deli lepo okinčamo, in naše zveličanje nam bo dobro zagotovljeno. — To sem vam, preljubi moji! govoril, kako mora vsak človek sploh dobro delati. Povedal vam bom

II. tudi, ktere dobre dela pa kristjan še posebej opravljati ima. Vsak kristjan mora a) Boga moliti, b) se postiti, in c) ubogajme dajati, ako mu le mogoče je. Zakaj molitev, post in miloščna so tri nar imenitniše dobre dela, kakor smo v katekizmu učili se. Od teh treh dobrih del sveto pismo starega in novega zakona pogosto govori. „Boljše je molitev s postom in miloščno, kakor zaloge zlata spravljati,“ tako je angelj Rafael k staremu Tobiju govoril.

1. Molitev se pa tukaj ne pravi samo ustna molitev, ampak zastopijo se tudi vse druge pobožne vaje, duhovne službe; sploh vse, kar se z besedo ali v djanju za božjo čast stori ali preterpi. Karkoli človek v božji pričujočnosti iz lju-

bezni do Boga, Njemu k časti stori in Njemu daruje, vse to je tudi pred Bogom prijetno, Njemu dopadljiva molitev; ali že tedaj svoje vsakdanje molitvice ali sveti roženkranc molite, ali že svoje molitevske bukvice pobožno berete, ali sveto mašo spodobno slišite, ali besedo božjo poslušate, ali svete zakramente vredno prejemate, vse to je Bogu prijetna molitev in dobro delo za vas. Ja, clo jesti in piti zna dobro delo biti, ako se prav zgodi zavoljo Boga. Torej nas lepo uči sv. apostelj Pavel, ki pravi: „Ali že jeste ali pijete, ali kaj drugega počnete, le vse k božji časti storite."

2. Drugo poglavitno dobro delo je post. Ali post tukaj niso samo tisti od cerkve zapovedani posti, v kterih si v jedi in pijači pritergati ali pa samo mesenih jedi se zderžati moramo; ampak post pomenja tudi vse spokorne dela, vse težavne vaje, ki jih za storjene grehe opravljamo, sploh vse, kar se svojemu grešnemu nagnjenju nasproti stori. V tem pomenu tudi sveto pismo od posta govori. Kedar si tedaj v štiridesetdanskem postu, ali o štirih kvatrih in drugih zapovedanih postnih dneh v jedi in pijači pritergamo, ali o petkih in sabotah se mesenih jedi zderžamo, storimo res dobro delo, ktero nam je od katoliške cerkve zapovedano. Ali ker so nam posti le za pokoro naloženi, v spokorjenje naših grehov zapovedani, še pa tudi na truplu se postiti zadosti ni, moramo tudi na duši se postiti, to je, spokornega duha moramo v sebi obujati. Telesni post je samo luščina, le zgrevano serce, spokorni duh, poboljšanje življenja svojega, to je dobrega dela pravo jedro, to je pravi zveličanski post. Na truplu se postiti, to ni vsak dan zapovedano; ali greha se zderževati, zavoljo storjenih grehov žalovati, ker se je ž njimi ljubi Oče nebeški razžalil, jih iz celega serca sovražiti, se zavoljo njih globoko poniževati, kakor zasluženo kazen vse hudo voljno prestajati, dež in vihar, zimo in vročino, žejo in lakoto, težavno delo in sitnot od ljudi, revščino in bolezni, vse to poterpežljivo in v duhu pokore prenašati, vse to se reče prav postiti in za storjene grehe pokoriti se; kakor cerkveni učeniki pravijo, da celo naše življenje naj vedna pokora bo. Na tako vižo se znamo prav spokoriti; pa tudi veliko dobrega storiti za nebeško kraljestvo.

3. Tretje posebno dobro delo je milošćna, to je vsaka dobrota, ki se bližnjemu ali na duši ali na truplu skaže. Zakaj na duši in truplu znamo svojemu bližnjemu veliko dobrega storiti, kakor se bomo prihodnjokrat učili. Za danes si pa le

te besede še zapomnite, ki jih v svetem pismu beremo: „Iz dobrih del, ne pa samo iz vere, bo človek opravičen in doseže krono pravičnosti. In kterikoli pravico dela, je pravičen. Kteri dobro delajo, pojdejo v večno življenje; kateri pa hudo delajo, v večno terpljenje.“ Ljudje še sploh radi dobro delajo; ali veliko od tega, kar za dobro storjeno mislijo, pred Bogom vendar nič ne velja, ker prav storjeno ni. Zategadelj vam hočem

3. tudi na kratko še pokazati, kako moramo svoje dobre dela opravljati, da bojo Bogu dopadljive, nam pa k zveličanju služile. Da bojo naše dobre dela pred Bogom vrednost in za večnost zasluženje imele, moramo jih a) v stanu posvečujoče gnade, b) prostovoljno, in c) iz dobrega namena opravljati. 1. Naj pervič moramo tedaj v gnadi božji biti, ako kaj dobrega storiti hočemo. Sveti apostelj Jakob pravi: „Greh, kedar je storjen, obrodi smert.“ Kdor se tedaj v smertnem grehu brez gnade božje znajde, je na svoji duši mertev; mertvo je tedaj tudi vsako delo, kterega v tem stanu opravi; brez vsega zasluženja za večnost, je tako delo. Zakaj že šesta poglavitna resnica svete vere nas uči, da je gnada božja k zveličanju potrebna, in da človek brez gnade božje nič dobrega in za večno življenje vrednega storiti ne more. To nam Jezus v tisti priliki od vinske terte in mladike prav jasno kaže. On pravi: „Kakor mladika sama iz sebe sadu prinašati ne more, ako na vinski terti ne ostane, tako tudi vi ne, ako v meni ne ostanete. Jaz sem vinska terta, vi ste mladike. Kdor v meni ostane in jaz v njem, veliko sadú obrodi; zakaj brez mene nič ne morete storiti.“ Glejte, ljubi kristjani! kako nesrečen je tedaj vsak človek, ki se v smertnem grehu znajde, ki je ločen od Jezusa, zakaj v takem stanu ne more nič dobrega storiti za nebesa; v takem nesrečnem stanu je podoben mladiki, ki se je od vinske terte odrezala. Mladika se posuši in v ogenj verže. Grešnik pa se bo v večni ogenj vergel, ako se za časa ne spokori, in milosti ne išče pri Očetu nebeškem. 2. Potreba je drugič, da dobro sami od sebe prostovoljno delamo. Res je scer, da je stan gnade božje k vsakemu dobremu delu nar bolj potreben. Pa vendar gnada božja sama na sebi še dobrega dela storila ne bo; potreba je tudi prizadevanja od naše strani, to je, potreba je, da mi dobro ne prisiljeno, ampak prostovoljno zvolimo, in s pomočjo gnade božje srečno speljujemo, zato nam je Bog prosto voljo dal. In le na tako višo še le dobro delo zasluženja vredno postane, od kterega sam Jezus to govori: „Kedar bo Sin človekov prišel

v veličastvu svojega Očeta s svojimi angelji, takrat bo vsakemu po njegovih delih povernil."

3. Tretjič je potreba, da dobre dela iz dobrega namena, namreč samo zavoljo Boga in našega zveličanja, ne pa iz nečimernih namenov, zavoljo časti in hvale tega sveta, ali zavoljo posvetnega dobička opravljamo. Tako so nekdaj farizeji na videz veliko dobrega storili. Veliko so molili, ojstro se postili, obilno dajali vbogajme. Pa vsega tega niso storili zavoljo Boga, ampak samo zato, da bi jih ljudje za brumne, svete in pravične imeli in visoko čast jim skazovali. Oni so tedaj dobro delali iz slabih namenov, iz gerde lakomnosti po časti in hvali tega sveta; zategadelj so pa tudi vse zasluženje za večnost zgubili, kakor sam Jezus v svetem evangelju govori. Oh varujte se, ljubi moji! da svojih dobrih del ne bote iz nečimernih namenov, zavoljo posvetne hvale in časti opravljali. Tako bi vaše dobre dela, ko bi še tolike bile, pred Bogom vso vrednost zgubile. Nečimernost in slab namen, to je tisti nagnjusni červ, ki dobre dela rad spodjeda in jim jemlje vso vrednost. Kako morate svoje molitve, poste, miloščne in druge dobre dela opravljati, poslušajte, kako vas sam Jezus tega podučuje; On pravi: „Kedar molite, ne bodite, kakor hinavci, kteri radi v shodnicah in na voglih ulic stojé molijo, da bi jih ljudje videli. Resnično vam povem: prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kedar moliš, pojdi v svojo kamérco, zapri duri, in moli svojega Očeta na skrivnem; in tvoj Oče, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernil." — „Kedar se postite, ne delajte se žalostnih, kakor hinavci; gerdé namreč svoje obraze, da bi ljudje videli, da se postijo. Resnično vam povem: prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kedar se postiš, mazili svojo glavo in umij svoj obraz, da ne bojo ljudje videli, da se postiš, ampak tvoj Oče, kateri na skrivnem vidi, ti bo povernil." — „Kedar vbogajme daješ, ne trobi pred seboj, kakor hinavci delajo po shodnicah in po tergih, da bi od ljudi hvaljeni bili. Resnično vam povem, prejeli so svoje plačilo. Kedar pa vbogajme daješ, naj ne ve tvoja levica, kar dela tvoja desnica; da bo tvoja miloščna na skrivnem, in tvoj Oče, kateri na skrivnem vidi, ti bo vernil." „Glejte, da svojih dobrih del ne delate pred ljudmi, da bi vas vidili; sicer ne bote imeli plačila pri svojem Očetu, kateri je v nebesih." To so lepi nauki, po kterih bi se naj tudi vsi kristjani ravnali. Jezus nam hoče pokazati, da vsega dobrega ne smemo zavoljo hvale pred ljudmi, ampak samo zavoljo Boga opravljati. Opominja nas, da bi radi tudi na skrivnem dobro

delali, in Bog, ki na skrivnem vidi, nas bo za vse to obilno poplačal. Znamo scer tudi očitno pred ljudmi dobre dela opravljati; pa to se nima zgoditi zavoljo ljudi, ampak iz čistega namena: Bogu dopasti in svojemu bližnjemu dajati lep izgled. „Naj se sveti vaša luč pred ljudmi, pravi Jezus, da vidijo vaše dobre dela, in hvalijo vašega Očeta, kteri je v nebesih.“

Sklep.

Majhen fantiček je še bil sv. Karl Boromej, in že je bil ves z ljubeznijo Božjo napolnjen. — Zjutraj ko se je prebudil, bila je njegova perva misel: „Bog me je milostno obvaroval nocojšno noč in jaz mu hočem vse svoje misli in djanje danes posvetiti.“ — Pri kosilcu si je mislil: „Bog mi daje vsakdanji kruh, in jaz mu hočem svoje serce dati.“ — Pred učenjem je rekel: „Bog hoče, naj bom marljiv in delaven; pridno se tedaj hočem učiti, da bom kdaj pameten in dober mož.“ — Pri obedu opoldne si je mislil: „Vsak dober dar pride z nebes, od našega predobrotljivega Očeta; hočem tedaj njegove darove hvaležno in zmerno vživati, in tudi ubožcu seboj jesti dati; saj smo vsi otroci Božji.“ — Ako je sv. Karl vidil druge otroke hudo delati, bil je silno žalosten zavoljo tega in je rekel: „Oh! ko bi me Bog ne bil hudega obvaroval in k dobremu poterdil, bil bi se morebiti še globokejši pogreznil, kakor ta ali uni nesrečni otrok.“ — Ko je vidil pa druge otroke, ki so se bogoljubno in pobožno obnašali, rekel je sam sebi: „Bog ima še boljših otrok na zemlji kot sem jaz; hočem si tedaj prizadevati, da bom vedno boljši.“ — Ko se je jel dan nagibati, mislil je: „Tako se bo enkrat — in morebiti kmalo tudi moje umerljivo življenje h koncu nagnilo, in Bog me hoče po tem v boljše življenje, v večno življenje, v ssv. nebesa peljati. Hočem si toraj prav zgodaj za večer svojega pozemeljskega življenja s pobožnostjo in dobrimi deli pripravno mehko smertno blazino pripraviti in položiti.“ — Zvečer ko se je spat vlegel, mislil je: „Bog je noč za pokoj odmenil; v njegove roke zročim svojo dušo.“ Tako se je bogoljubni mladeneč s svojim ljubim Bogom sklenil, ko je spat šel, in ga je zopet pri sebi našel, ko se je prebudil. Tako je bil ves ljubi dan prava molitev in sv. Karol je bil bogat dobrih del. — Ljubi kristjani! vse bomo enkrat zapustili, kar tukaj imamo, samo to, kar smo dobrega storili, bomo vzeli seboj. Dobre dela in lepe čednosti so tisti zakladi, ki jih tudi v večnost

ponesemo; to so tisti dnarji, za ktere si bomo nebeško veselje prikupili. Toraj si prav obilno spravljajmo takih zakladov — veliko dobrih del, da enkrat bogati dobrih del in svetih čednost v večnost pojdemo, in na večer svojega življenja obilno, prelepo plačilo zadobimo! Amen.

LXIX. Keršanski nauk.

Sedmere telesne dobre dela.

P. Ktere so telesne dela usmiljenja?

O. Telesne dela usmiljenja so te sedmere:
1. Lačne nasitovati. 2. Žejne napajati. 3. Popotnike sprejemati. 4. Nage oblačiti. 5. Bolnike obiskovati. 6. Jetnike reševati. 7. Merliče pokopovati.

Vvod.

Ves nauk Jezusov, vse Njegove zapovedi so na kratko zapopadene v teh dveh besedah: „Ljubi Boga čez vse, ljubi bližnjega, kakor sam sebe.“ V teh besedah je zapopadena „vsa postava in vsi preroki,“ sam Jezus govori. Taka sveta ljubezen do Boga in prava ljubezen do bližnjega nam je tako potrebna, da brez nje ne moremo zveličanja doseči. Ali pravo ljubezen do Boga le s tem pokažemo, ako Njegovo sveto voljo spolnujemo, ako Njegove svete zapovedi deržimo; kakor Jezus govori, rekoč: „Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, ta je, ki mene ljubi. „Vi ste moji prijatli, ako storite, kar vam zapovem.“ Pravo ljubezen do bližnjega pa tudi le tako kažemo, ako ga ne ljubimo samopašno zavoljo lastnega dobička, ampak zavoljo Boga; ako ga ne ljubimo samo z besedami, ampak tudi v djanju; kakor nas sv. apostelj Janez k djanski ljubezni tako lepo opominja, rekoč: „Ne ljubimo bližnjega samo z besedami in z jezikom, ampak v djanji in resnici.“ In to se bo godilo, ako svojemu bližnjemu na duši in truplu dobro storimo in njemu dela milosti in prave keršanske ljubezni skazujemo. To so potem pa tudi take imenitne dobre dela, za ktere bomo od Boga posebno veliko plačilo prejeli. Sedem je takih dobrih

del, katerih moramo svojemu bližnjemu na truplu, in sedem takih del, katerih moramo bližnjemu na duši skazovati. In te sedmere telesne dobre dela vam hočem danes na kratko razložiti. Zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Lačne nasitovati je pervo dobro delo telesne milosti. Bog ni svojih darov vsem ljudem enako razdelil. Nekterim je dal obilno vsega posvetnega blaga; nekterim je pa stan uboštva in velike revščine odločil. Zategadelj pa ne smemo misliti, da ni Bog do vseh enako dobrotljiv. Ravno v tem, da niso vsi ljudje v ravno tistem stanu, da niso vsi enako obdarovani, se božja ljubezen in neskončna modrost najlepše kaže. Nekterim je Bog veliko dal, pa ne zato, da bi obilnost božjih dobrot sami zavživali, ampak zato, da bi ž njimi svojim ubogim bratom in sestram radi pomagali. Tako imajo bogatini in premožni lepo priložnost, s svojim posvetnim blagom veliko dobrega storiti, „s krivičnim mamonom si prijatlov delati, kateri jih enkrat v večne prebivališča vzeli bodo.“ Imajo pa tudi tisti, ki tukaj v revščini in siromaštvu živijo, lepo priložnost, s svojim revnim stanom si veliko zasluženje za nebesa pridobiti. Ako svoj revni stan iz ljubezni do Boga voljno prenašajo, ako uboštvo in pomanjkanje poterpežljivo terpijo, so nar bolj podobni Jezusu. Tudi On je bil ubog in reven; še toliko ni imel svojega, kamur bi bil svojo trudno glavico naslonil. Kteri so tedaj na tem svetu revni in ubogi iz ljubezni do Jezusa, tisti bojo pa enkrat v nebesih bogati in z nebeško slavo venčani. Ali vendar je naša dolžnost, takim ubogim ljudem, ki si zavoljo svoje bolezni ali slabosti, zavoljo starosti ali drugih okoliščin svojega kruha prislužiti ne morejo, pomagati in podati potrebnega živeža. „Lomi lačnemu svoj kruh, in ne zaničuj svojega mesa.“ Tako nas sam božji Duh k telesni milosti lepo opominja. In Jezus nam bo enkrat vsako tako delo tako zarajtal, kakor da bi ga bili Njemu samemu storili. „Jaz sem bil lačen, in vi ste me nasitili. Resnično vam povem, kar ste enemu letih mojih nar manjših bratov storili, to ste meni storili.“ Tako bo Jezus sodni dan k pravičnim, dobrim kristjanom govoril.

2. Žejne napajati. Človek je živeža pa tudi pijače potreben. Zategadelj nam pa dobrotljivi Bog vsega tega obilno daje. Voda, mleko, ol in vino, ali niso to samo božji darovi?

In Jezus pravi: „Kdor koli bo piti dal enemu zmed teh nar manjših le kozarec merzle vode v imenu učenca, resnično vam povem, da ne bo svojega plačila zgubil.“ Ako pa že kozarec merzle vode, ki nas nič ne stane, brez plačila ne ostane, ako ga v božjem imenu žejnemu bratu ali sestri podamo, koliko plačilo bo še le tisti prejel, kateri za uboge otročiče mleka daje, kateri potrebnemu človeku popotniku ali kakemu starčeku kozarec dobrega vina poda, ali kakemu bolniku pošlje na dom! Veliko dobro delo je to, ako se iz prave keršanske ljubezni zgodi. Oh koliko dobrih del bi lehko storili in nebeškega bogastva si pripravljali, ako bi si tiste Jezusove besede pogosto na misel jemali, ko pravi: „Kar ste enemu nar manjšemu iz med svojih bratov in sester v mojem imenu storili, to ste meni storili.“ Kolikokrat se ljudje z jedjo in pijačo silijo, katere že potrebni niso. Ubogim, potrebnim ljudem pa še grižljeja kruha, še kozarca dobrega vinca ne ponudijo! To pač ni prav. To je nekeršansko, neusmiljeno!

3. Popotnike sprejemati. Posebno dobro delo je pa, revne popotnike, berače, in sploh uboge ljudi, kateri nimajo s čem po oštarijah prenočišča in živeža plačati, pod streho vzeti, jim postreči, in prenočiti jih. Od takih sam Gospod zapoveduje, rekoč: „Uboge in take ljudi, ki strehe nimajo, pelji v svojo hišo;“ in obljubi: „kdor nar manjšega izmed mojih sprejme, mene sprejme.“ Lep izgled, kako moramo tudi mi sprejemati popotnike, nam je pobožni Job. On pravi sam od sebe: „Zunaj ni nobeden popotnik ostal, moje duri so odperte bile vsakemu popotniku.“ Sunamitarica je preroka Elizeja, kolikorkrat je v Sunam prišel, v svojo hišo sprejela in mu lepo postregla. Abram je tri ptujce sprejel v svojo hišo; sprejel je samega Boga, od katerega je pa tudi toliko žegna prejel; Marija in Marta ste Jezusa rada pogostile; torej jima je pa tudi Jezus toliko ljubezen in gnado skazal. Tako pa tudi nas k takim delom telesne milosti sv. apostelj Pavel prav lepo opominja, ker pravi: „Gostoljubnosti ne pozabite; zakaj s tisto so nekteri, brez da bi bili vedeli, angeljce sprejeli.“ Iz neke vasi na Gorenskem je bilo romalo več bogoljubnih duš k Materi Božji na Sveto goro poleg Gorice. Lepo so ondi častili nebeško kraljico Marijo, prejeli tudi ssv. zakramente po šegi romarjev, po opravljenih pobožnostih pa se vernili zopet proti domu. Vreme jim nazaj gredočim ni bilo prijazno, dež jih je zlo močil in vsi mokri in zmrazeni pridejo že v tamni noči v neko vas, ne

ravno dalječ več od krajnsko-goriške meje. V neki gostivnici prosijo za prenočišče, ali gospodar že spi, le mala domača deklina in pa pastir sta še na nogah, pa imata ojstro prepoved, očeta klicati. Vendar pa mlada domačina romarjev prijazno sprejmeta in jim o pomankanji druge postrežbe v peč zakurita, da bi se mokri in zmrazeni romarji nekoliko osušili in ogreli. Radi bi lačni popotniki tudi kaj jedli, ali oče ima ključe pri sebi, klicati pa ga ne smeta. Na prošnjo romarjev pastir toraj iz neke sosednje hiše nekoliko jedi in pijače prinese. Ravno so se popotniki začeli ob čezdalje bolj prijetno topli peči greti in zavživati pičlo večerjo, ko nezgoda hoče, da se oštir prebudi. Čuvši da so ptuji ljudje v hiši, vstane, se gerdo nad romarji razjezi, hčerki s tepenjem proti, pastirju napove, naj se jutri od hiše spravi, potem gre v kuhinjo in med besedami: „Bom popravil, da bo bolje gorelo," posodo vode nad ogenj razlije ter ga popolnoma pogasi. In da bi nečlovek svoji divjosti vredni konec dodal, slednjič romarje po pasje v tamno noč požene. — Pastirju se romarji v serce smilijo; zakaj kam hočejo zdaj v takem slabem vremenu in v tako pozni noči, zraven pa še v ptujem in neznanem kraju? Tiho se splazi za njimi, in ker jim nikakor drugači pomagati ne more, jih pelje v nek hlev prenočit; bolje nekaj ko nič. Romarji so blagemu fantetu tudi za to postrežbo hvaležni in mu o ločitvi skerbno naročujejo, ako bi se kdaj pripetilo, da bi v njih kraj prišel, naj se v tej ali tej hiši oglasi, lepo se mu hočejo za nocojšnjo postrežljivost hvaležne skazati.

Mnogo let je bilo preteklo od tistega večera. Mlada borna deklica iz med družbe romarjev je bila postala med tem časom premožna gospodinja in slovi zdaj kakor posebno usmiljena in radodarna duša. Nekega dne pride siromak v njeno hišo. Vpraša, če imajo kaj glavnikov za popravljanje; vidilo se pa mu je na pervi pogled, da se le toliko in za to z bornim delom peča, da si nekoliko bolj pošteno kruhka sprosi. Prijudna gospodinja mu da nekaj dela in se začne ž njim pogovarjati. Siromak, spoznavši miloserčnost gospodinino, jo zdaj lepo prosi, naj bi mu dovolila skuhati si na njenem ognjišču kosilce, ker je zlo lačen. Se ve, da željam reveževim se urno vstreže; kmalo hahlja svitli plamen na ognjišču. Siromak toži dalje svojo revščino gospodinji in pripoveduje, da je nekdaj premožen bil, pa ob vse svoje premoženje prišel, itd. — Na nje vprašanje, kje da je doma, pravi: iz *, če veste, kje je to. O, že vem, reče gospodinja, nasmehljaje se, — ondi sem

v mladosti enkrat prenočila, iz Svete gore gredé, pa naletela sem bila silno terdoserčnega moža. V pozni noči nam je bil ogenj, ob katerem se nas je več romarjev grelo, pogasil in nemilo nas v tamno noč izgnal. — Kakor od strelje zadet se razgane pri teh besedah siromak, rudečica mu zalije lica, ne čerhne je več besedice, ampak tiho se zmuza čez prag. Zakaj neki? Revna nekdanja romarica in ošabni nekdanji oštir sta se bila po čudni naključbi zopet sošla.

4. Nage oblačiti. Ne samo žeja in lakota, tudi to je huda reč, ako človek zavoljo pomanjkanja potrebnega toplega oblačila zime in mraza terpi. Zategavoljo sam Gospod zapové, rekoč: „Ako nagega vidiš, obleci ga.“ To zapoved je pobožni Job kaj lepo dopolnoval. Tudi od Tobija se bere, da je „lačne nasitoval, in nagim je oblačila dajal.“ Kako dobro in Bogu dopadljivo delo je, nage oblačiti, nam svetega Martina lep izgled kaže. Bil je sveti Martin serčen vojščak, pa tudi ubogih ljudi velik prijatelj. Bila je terda zima. In sveti Martin zagleda na pol nagega berača, ki se je ves tresel prevelike zime. V serce se mu usmili. Ali kako pomagati? Brez pomude zdere svoj meč, svoj vojaški plajšč na dvoje prereže, in ga pol revnemu beraču poda, da se ž njim ogerne in pred zimo zavaruje. In glej! drugo noč se svetemu Martinu sam Jezus, ogernjen s tistim plajščem, v spanju prikaže in reče: „Martin, še katekumen, me je s tem plajščem ogernil.“ O kako dobro delo je tedaj, ako uboge ljudi s potrebnim oblačilom preskerbimo, da morejo vsaj v cerkev hoditi, in jim hude zime terpeti treba ni. Kar nar slabšemu človeku storimo v božjem imenu, samemu Jezusu smo storili.

5. Bolnike obiskovati. Že zdravemu človeku pomagati, je dobro delo; še veče dobro delo je pa, tistim na pomoč pristopiti, kateri na bolni postelji milo ječijo in ptuje pomoči toliko potrebujejo. Bolnik potrebuje posebne postrežbe, prijaznih besed, posebnega živeža, zdravil, tolažbe in še druge pomoči. In ako je bolnik revnega stanu, in mnogokrat čisto zapuščen, oh koliko dobro delo je, takega bolnika obiskovati, mu streči, mu tečnega živeža prinašati, mu postiljati, mu zdravila preskerbovati in mu tako njegov revni stan poboljševati! Pa ne samo za truplo. — veča dolžnost in dobro delo je, za blagor njegove duše poskerbeti. Kedar bolnika obiščemo, moramo ga kerščansko tolažiti, prijazno mu prigovarjati, naj svojo bolezen voljno terpi, po poterpežljivosti človek nebesa služi, naj se v božjo voljo čisto poda in terdno

zaupa, da mu bo ta bolezen k zveličanju služila, ako jo le v duhu pokore in vdan v Božjo sveto voljo radovoljno in poterpežljivo prenaša. Posebno lepo moramo tudi bolniku prigovarjati, naj se z Bogom spravi, naj se s ssv. zakramenti previditi da. Tako mu bomo resnično dobro pomagali, pa tudi dobro delo storili, ki nam bo sad obilnega zasluženja obrodilo. „Jaz sem bil bolen, in vi ste me obiskali," bo Jezus enkrat govoril. In kar storimo nar manjšemu človeku v Jezusovem imenu, to smo Njemu samemu storili. Oh koliko lepih priložnost imamo, pri bolnikih si za večnost dobrih del spravljati!

6. Jetnike reševati. Tukaj se pa ne govori od taistih jetnikov, ki so zavoljo kakega hododelstva v zasluženo kazen v ječo zaperti. Takih jetnikov ne smemo rešiti, ako bi tudi mogoče bilo. Pa reševati take jetnike, ki se pri nevernikih v sužnosti znajdejo, in zavoljo keršanske vere velike nadloge terpijo, za-nje prositi ali z denarji jih odkupovati, to je dobro delo telesne milosti. Takih priložnost mi zdaj sicer veliko nimamo; pa pervi krlstijani, ki so bili zavoljo sv. vere preganjani in mnogokrat v temne ječe zaperti, so k temu zadosti priložnosti imeli in so tudi prav zvesto eden drugemu pomagali. Tudi se more zgoditi, da kdo po nedolžnem v ječo pride; teh nedolžnost, če moreš, dokaži in jih reši. Slednjič skerbi, da se mladina ne potepa in nevedna ne ostane; pripomagaj, da se dela nauči in navadi, tako marsikoga pred ječo obvaruješ. Nek grozoviten deželski poglavar je ubogi materi moža in otrokom očeta v ječo vergel. Že petnajst mesecev je bil nedolžen mož zapert. Neko dolgo noč mati poklekne in tudi otroke moliti opominja rekoč: „Otroci! še vi molite in priporočite se svojim angeljem varhom, naj Vsegamogočnega naprosijo, da se bo vjetega očeta usmilil." Otroci ubogajo. Nagloma pa naj mlajši njih, še ves nedolžen angelc, zaupije in stermo skoz okno gleda, rekoč: „Mama! poglejte angelce, kako se svetijo, in pa kako hitro dirjajo proti poglavarjevi hiši! Zdaj že v hišo grejo." „Hodi spat, dete, reče mati; ti nisi zdravo, ki to govoriš. K temu možu ne hodijo angeljci." „Šli so šli k njemu," dete poterdi. „Kaj niste mati vi sami rekli, začne starejši otrok, da angeljci pri bogaboječih čujejo; lehko so našo molitev slišali in so šli hudemu gospodu povedat, kar je Bog rekel." Materi se na to serce ohladi. Drugi dan poglavar svojemu pisarju veli: „Kamorkoli sem se nicoj obernil, neprenehoma sem prošnje žene in otrok za tega jetnika slišal; nisem imel pokoja, dokler sem mož besedo dal,

kakor hitro bo dan tega jetnika spustiti. Naj se to zgodi!“ Kmalo po tem rešen oče ženo in svoje otroke objame.

7. Merliče pokopovati. Kako je Bogu dopadljivo, dobro delo, merliče pokopovati, tega nam je brumni Tobija lep izgled. Angelj Rafael je k njemu sam tako govoril: „Kedar si s solzami molil, in mertve po dnevi v svoji hiši prikrival, po noči pa pokopoval, sem tvoje molitve pred Gospoda nosil.“ Merliče pokopovati, k temu tudi mi kristijani zmirom zadosti priložnost imamo. Za merliča jamo kopati, za njega trugo narediti, ga k pogrebu nesti, ali posebno ubogim ljudem za primerno, kerščansko pogrebščino poskerbeti; ali merliča vsaj do groba spreminiti, ako se to iz kerščanske ljubezni zgodi, je lepo, kerščansko dobro delo, ki nam za večno življenje obilnega zasluženja prinese.

Sklep.

K dobrim delom kerščanske milosti nas pa nobena reč toliko ne spodbada, kakor tiste besede svetega pisma, ki jih pri sv. evangelistu Matevžu beremo; tam je pisano: „Kedar pa Sin človekov v svoji veličasti pride, in vsi angelji ž njim, takrat bo na tron svojega veličastva sedel. Vsi narodi bodo pred njim zbrani, in On jih bo ločil kakor pastir ovce od kozlov loči, in jih bo postavil, ovce ob svojo desnico, kozle pa ob levico. Potem bo Gospod k taistim, ki bojo ob Njegovi desnici, tako govoril: „Pridite sem vi blagoslovljeni mojega Očeta! posedite kraljestvo, ktero vam je od začetka sveta pripravljeno, zakaj jaz sem bil lačen, in vi ste mi dali jesti; jaz sem bil žejen, in vi ste mi piti dali; jaz sem bil popotnik, in vi ste me prenočili; jaz sem bil nag, in vi ste me oblekli; jaz sem bil bolen, in vi ste me obiskali; jaz sem bil v ječi, in vi ste k meni prišli.“ Potem bojo pravični odgovorili in rekli: Gospod! kdaj smo te lačnega vidili in te nasitili, ali žejnega, in smo te napojili? kdaj smo te popotnika vidili in te prenočili; ali nagega, in smo te oblekli? ali kdaj smo te bolnega in v ječi vidili, in smo k tebi prišli? In kralj bo odgovoril in jim rekel: „Resnično vam povem: kar ste enemu zmed mojih najmajših bratov storili, to ste meni storili.“ Potem bo pa tudi k taistim, ki bojo na levici, tako govoril: „Poberite se spred mene vi prekleti v večni ogenj, ki je hudiču in njegovim angeljem pripravljen. Zakaj jaz sem bil lačen, in vi mi niste dali jesti; jaz sem bil žejen, in vi

mi niste dali piti; jaz sem bil popotnik, in vi me niste sprejeli; jaz sem bil nag, in vi me niste oblekli; jaz sem bolen in v ječi bil, in vi me niste obiskali.“ Potem mu bojo tudi odgovorili in rekli: „Gospod! kdaj smo tebe lačnega ali žejnega, ali popotnega, ali nagega, ali bolnega, ali vjetega vidili, in ti nismo postregli?“ In On jim bo odgovoril in rekel: „Resnično vam povem, kar niste enemu od tistih nar manjših storili, tega meni niste storili. In ti bodo šli v večno terpljenje, pravični pa v večno življenje.“ O kristjani! te besede si pač globoko v svoje serca zapišimo. Večkrat si jih na misel jemljimo! Bodimo usmiljenega serca, da tudi mi enkrat usmiljenja dosežemo! Amen.

LXX. Keršanski nauk.

Sedmere duhovne dobre dela.

P. Ktere so duhovne dela usmiljenja?

O. Duhovne dela usmiljenja so te sedmere: 1. Grešnike svariti. 2. Nevedne učiti. 3. Dvomljivcem prav svetovati. 4. Žalostne učiti. 5. Krivico voljno terpeti. 6. Razžalnikom iz serca odpuščati. 7. Za žive in mertve Boga prositi.

P. Kteri so evangeljski svéti?

O. Evangeljski svéti so trije: 1. Radovoljno uboštvo. 2. Vedno devištvo. 3. Vedna pokoršćina pod duhovnim poglavarjem.

P. Zakaj se imenujejo te tri rečí evangeljski svéti?

O. Te tri rečí se imenujejo evangeljski svéti, ker jih je Kristus v evangeliju posamnim osebam le svetoval, ne pa zapovedal.

Vvod.

Danes teden sem od dobrih del govoril. Dobre dela telesne milosti sem vam na kratko razložil. Slišali ste, koliko dobro delo storite, koliko zasluženja si za večnost pridobite, ako svojemu bližnjemu v njegovih telesnih potrebah radi in iz ljubezni do Boga pomagate. Kar ste bližnjemu v imenu božjem storili dobrega, ste Jezusu samemu storili. Keršansko dobro delo je, bližnjemu tako dobroto skazovati za njegovo truplo; ali še veče dobro delo je, bližnjemu dobroto storiti na njegovi

neumerjoči duši. Zakaj človeška duša je žlahtna stvar in neskončno velike vrednosti; duša je veliko več vredna kakor truplo; zatoraj so pa tudi dušne dobrote, ki jih bližnjemu skazujemo, še veče vrednosti kakor taiste, ki jih bližnjemu samo na truplu skažemo. Da bote toraj, ljubi kristijani! eden drugemu ne samo telesnih, ampak tudi dušne dobrote skazovali, in si tako po dobrih delih zakladov spravljali za večnost, vam bom danes o d d u š n i h d o b r o t, a l i o d d o b r i h d e l d u h o v n e m i l o s t i govoril. Skerbno poslušajte!

Razlaga.

1. G r e š n i k e s v a r i t i, to se reče, človeka, kedar hoče grešiti, od greha odvračati; ali če je že grešil, ljubeznjivo ga posvariti in k pokori in poboljšanju življenja opominjati. To je pač imenitno in keršansko dobro delo. Tako je delal Jezus sam. Kako je on grešnike svaril! kako jih je k pokori opominjal! kako si je prizadeval, njih duše oteti in pridobiti za večno življenje! Ja, za grešnike je zadnjič tudi svojo kri prelil na lesu svetega križa. Grešnike svariti, opominjati jih k pokori in poboljšanju, to je pa tudi naša dolžnost. Jezus sam nam je to zapovedal. On je rekel: „Ako je pa tvoj brat zoper tebe grešil, pojdi in posvari ga med teboj in njim samim. Ako te posluša, pridobil si svojega brata. Ako te pa ne posluša, vzemi še enega ali dva, da se vsaka reč na govorjenju dveh ali treh prič poterdi. Ako pa vendar taistih ne posluša, povej cerkvi; če pa tudi cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik.“ V teh besedah nas Jezus uči, kako grešnika posvariti, kako ž njim ravnati imamo. Res je, da so posebno dušni pastirji, starši in drugi predpostavljeni najpervič dolžni grešnike svariti in tudi kaznovati; pa kerščanska ljubezen tirja tudi od vsakega kristijana, da svojega brata lepo posvari, kedar vidi, da na pravem potu ni, kedar vidi, da Boga žali in sam sebe v časno in večno nesrečo spravlja. Oh koliko greha bi se zabranilo, koliko duš bi se otelo pogubljenju večnemu, ako bi se ta kerščanska dolžnost iz čiste ljubezni do Boga in do bližnjega bolj zvesto spolnovala! Kako velikega zasluženja vredno delo je tedaj grešnike svariti, jih iz pota pogubljenja na pot pokore in večnega življenja nazaj pripeljati! —

2. N e v e d n e u č i t i. Nevedni se tukaj taisti imenujejo, kateri od Boga, od njegove svete volje, in od pota, ki v večno

življenje pelje, malo ali celo nič še ne vejo. Take ljudi podučevati od Boga, od njegove svete postave, in vsega tega, kar je k zveličanju potreba, to je posebno dobro delo. Jezus sam je prišel na svet, učit nevedne in jim pokazat pot proti večnemu življenju. „Jaz sem luč svetá; kdor mene nasleduje, ne hodi po temi, ampak bo luč življenja imel.“ Nevedne učiti, nevednemu ljudstvu pot k večnemu življenju kazati, vsem narodom, ki so v temi nevednosti in v smertni senci sedeli, luč svete vere in resnice prižgati, je usmiljeni Jezus tudi svoje aposteljne po svetu poslal. Naročil jim je, učiti povsod. „Pojdite po vsem svetu, učite vse ljudstva, učite jih vse to deržati, kar sem vam jaz zapovedal,“ tako je Jezus svojim učencem govoril. To so aposteljni in učenci Gospodovi zvesto spolnovali; spolnujejo še dandanešnji njegovi nastopniki, škofje in mašniki. Pa tudi drugi imajo dolžnost, nevedne učiti in z lepimi nauki, in lepimi izgledi jih napeljevati k pravi časni in večni sreči. Posebno stariši, učeniki, naprejpostavljeni to dolžnost imajo. Pa tudi vsak drug ima večkrat lepo priložnost, nevedne podučevati v potrebnih resnicah svete vere, in kazati, kaj je k večnemu življenju potreba. Kako dobro delo in kolikega plačila vredno da je, nevedne učiti, to nam sv. pismo lepo spričuje, ker pravi: da „taisti, ki druge mnogotero k pravičnosti podučujejo, se bodo kakor zvezde svetili v večnosti.“

Neki dan se primuza v papeževe predstanišče v Rimu majhen, revno pa čisto napravljen fantek. Straže ga hočejo odpraviti; deček pa tišči, da hoče k papežu. K temu pričkanju pride eden papeževih hišnikov. Tudi ta fantku dopoveduje, da tukaj ni zanj. Ker pa le tišči vanj, naj ga vsaj za trenutek k papežu pusti, mu poslednjič reče, naj čaka, in gre sv. Očetu to reč kakor norčevaje pravit. Pij IX. precej ukažejo, naj deček pride. Ga pokliče. „Kaj bi rad tukaj, moj otrok?“ ga papež z očetovskim glasom vprašajo. — Brez najmanjše zaderge odgovori mladenče: „Rad bi študiral, stariši pa mi ne morejo bukev napraviti, in kedar jih prosim, vselej pravijo, da mi jih bojo papež kupili. Pa že tako dolgo terpi, da jih ne dobim; zato sem sam prišel gledat, kaj zaderžuje.“ — „Koliko denarja ti je treba?“ — „Do 50 páolov!“ (Kakih 12 gold.) Papež se nasmehljajo in ukažejo hišniku, naj da fantu 2 tolarja, to je, 20 páolov. Fante vzame denar, pa kalno pogleduje — zdaj 2 tolarja, zdaj Pija IX. Poslednjič jo zarobi: „Ne bodite hudi, sv. Oče! s tem si ne morem bukev kupiti.“ Z največo blagovoljnostjo v obrazu mu pomolé papež

2 zlata denarja, vsacega po 2 terdnjaka v vrednosti. Deček močno stermí (ker imel jih je v roci — 50 páolov, ki jih je prosil), in hiti proč, da bi bil skorej od veselja zahvaliti se pozabil. Tik za njim gre eden papeževih hišnikov z naročilom, paglavca ne iz oči pustiti. Vernil se je res z naznanilom, da je bil fantalin v pervo tekel k bukvarju in je potem bukve in mali ostanek denarja ubogi materi zvesto domu prinesel. To je Pijevo serce srečnemu fantu še bolj naklonilo in so mu mesečni pomoček odločili, s čimur je lahko svoje učenje zverševal.

3. Tistim, ki dvomijo, prav svetovati. „Zlato in srebro noge uterdita; še več pa, kakor oboje, velja dober svet.“ Večkrat človek v take okoliščine pride, da si sam svetovati in pomagati ne vé; da ne vé, kako in kaj bi storil, da bi bilo prav. Ne samo v posvetnih, tudi v dušnih zadevah se to večkrat godi. Kdor tedaj takemu človeku vé moder svet dati, gotovo mu veliko dobroto skaže. In veliko zasluženja pred Bogom ima, kdor to iz čistega namena, iz prave kerščanske ljubezni stori. Kako dober svèt je bil Jezus vsakemu dal, ki ga je za njega prosil! „Dober učenik! kaj mi je storiti, da večno življenje dosežem?“ tako je nek mladeneč prašal Jezusa. In Gospod mu hitro odgovori: „Ako hočeš v večno življenje iti, derži zapovedi.“ In potem mu je še več drugega modrega svetoval, kaj ima storiti, ako hoče popolnoma biti. Tako je tudi sv. Peter zbranemu ljudstvu binkoštni praznik radovoljno dober svèt podal. „Možje, bratje! kaj nam je storiti?“ so ga vprašali; on pa je odgovoril: „Storite pokoro, in vsak izmed vas se naj v imenu Jezusa Kristusa kerstiti da k odpuščanju grehov.“ Tudi mi kristijani eden drugemu radi dobre svète dajajmo; tako si bomo pravo ljubezen skazovali, pa tudi dobrih del za nebesa spravljali.

4. Žalostne tolažiti. Zemlja, na kteri zdaj živimo, je dolina solz in terpljenja, žalosti in mnogoterih britkost. Velika žalost človeško serce večkrat tlači; težki kamen otožnosti in dušne britkosti mu na sercu leži. Sveto pismo pa pravi, da „kakor molj oblačilu in červ lesu, tako tudi žalost človeškemu sercu škoduje.“ Zatorej je pa tudi veliko dobro delo, žalostne tolažiti, z ljubeznjivimi, besedami jim dušne britkosti poslajševati, in polajševati jim njih težavni stan. K temu dobremu delu nas sam božji Duh opominja, ker pravi: „Ne pusti jokajočih brez tolažbe, in žaluj z žalostnimi.“ Tako je pobožni Tobija delal. Vsak dan je svoje vjete brate obi-

skoval in lepo jih tolažil. Posebno lepo in preljubeznjivo je pa usmiljeni Jezus to storil. O kdo zamore vse povedati, kolikokrat je on tolažil žalostne, koliko solz je on posušil, koliko žalostnih in pobitih serc je on tako milostljivo ozdravil! Le te besede vam še tukaj povem, s kterimi je ljubi Jezus vse žalostne in revne ljudi k sebi klical in vabil, da bi jih potolažil in jim polajšal njihovo butaro. „Pridite k meni vsi, tako je Jezus sam govoril, pridite k meni vsi, ki ste revni in obloženi, in jaz vas bom pokrepčal.“ Oj tako dobrega, sočutnega, usmiljenega serca bodimo tudi mi! Tolažimo radi naše žalostne brate in sestre pa s pravo keršansko tolažbo; pomagajmo jim pa tudi v djanju, kolikor zamoremo; tako jim bomo prave dušne in telesne dobrote skazovali, sami sebi pa z dobrimi deli v nebesa pomagali!

5. Krivico voljno terpeti. „To je gnada pri Bogu, ako kdo zavoljo Boga zopernost prenaša in s poterpežljivostjo krivico terpi.“ Ako nam bližnji krivico stori, mi se pa zategadelj ne ponesemo, ampak iz ljubezni do Boga rajši krivico tiho poterpimo, kakor da bi bližnjega z našimi tožbami še bolj razjezili in mu še k drugim grehom priložnost dajali, takrat storimo dobro delo za nas, ki nam pred Bogom obilnega zasluženja prinese; storimo pa tudi delo milosti proti svojemu bližnjemu, ker ga tako veliko drugih grehov varujemo in s tiho poterpežljivostjo in krotkostjo najprej nagnemo, da spozna svojo krivičnost. Res je sicer, da nismo dolžni vsake tudi velike krivice tiho poterpeti; včasi smo dolžni zavoljo svojega dobrega imena, zavoljo svojega stanu, ali iz drugih pravičnih vzrokov se za svojo pravico očitno ponesti, se krivici, ki se nam dela, v bran postaviti; ali vendar vse to naj se prav po keršansko godi. Vselej radi nekoliko odjenjamo; vselej bodimo pripravljeni, rajši sami nekoliko krivico terpeti, kakor da bi mi komu krivico storili. Saj imamo toliko lep izgled nad Jezusom, kako se nam je zaderžati, kedar nas kdo zaničuje, sovraži in nam krivico dela. Komu se je kedaj veča krivica godila, kakor nedolžnemu Jezusu? Kdo je bil kedaj bolj po nedolžnem zaničevan, sovražen in preganjan, kakor se je usmiljenemu Jezusu godilo? Ali vse to je on tiho in voljno preterpel. „On ni preklinjal, kedar je bil preklinjan, in ni protil, kedar je terpel, ampak poterpežljivo se je taistemu zročil, ki ga je krivično obsodil.“ Tiho in voljno je vse preterpel; kakor nedolžno jagnje, ki ga v mesnico peljejo, se je on v grozno terpljenje in britko smert za nas podal. Ako

Jezus ne bi bil vsega poterpežljivo preterpel in na križu umerl za nas, nas bi tudi odrešil ne bil. Ako pa tudi mi nič hudega, nobene krivice na tem svetu poterpežljivo prenesli ne bomo, tudi njegovega odrešenja se vdeležili in za nebesa nobenega plačila zaslužili ne bomo. Le na Jezusa na križu se radi in pogosto ozirajmo, kedar se nam huda, kedar se nam krivica godí; potem bomo radi iz ljubezni do Jezusa tudi mnogo krivico tiho preterpeli, da njega posnemamo in si tako tudi za večnost obilnih zakladov spravljamo.

6. Tem, ki nas razžalijo, iz serca odpuščati. To dobro delo se od poprejšnega ločiti ne da. Zakaj ako mnogokrat iz ljubezni do Boga kako krivico voljno poterpimo, iz ljubezni do Boga bomo tudi radi vse odpustili taistemu, ki nam je krivico storil. K čemur nas tudi sv. apostelj Pavel tako lepo opominja, ker pravi: „Preterpite in odstopite eden drugemu, ako kdo tožbo zoper drugega ima; kakor je Gospod vam odpustil, tako tudi vi.“ Jezus nas je učil, razžalnikom odpuščati. „Odpustite, in tudi vam bo odpuščeno.“ Kar je pa z besedo učil, tudi v djanju je pokazal. Na križu je visel v grozovitnih bolečinah. Krivičnost in hudobija terdovratnih Judov ga je na križ pribila. Pa še na križu mu ne dajo miru. Pod križem se sprehajajo in Jezusa v njegovih smertnih težavah še zametujejo in preklinjajo. In glejte in čudite se! Jezus jim pa vse iz serca odpusti; ja še moli za svoje največe sovražnike, rekoč: „Oče! odpusti jim; zakaj oni ne vejo, kaj delajo.“ Zdaj pa reci, moj kristijan, da svojemu sovražniku ne moreš odpustiti, ker se ti je previlika krivica zgodila. Ozri se na Jezusa, ki na križu visi, in reci še enkrat tako; pa boj se, da te šiba božja na naglem ne zadene!

7. Za žive in mertve Boga prositi. Kdor že tudi nič drugega dobrega storiti ne more, moliti, za žive in mertve Boga prositi, to se vendar lehko stori. In tudi veliko dobro delo duhovne milosti je to. Zategadelj nas sv. pismo k temu dobremu delu tako lepo opominja. „Molite eden za drugega; zakaj veliko premore molitev pravičnega pri Bogu.“ Izraelci so se bili hudo pregrešili. Bog jih hoče kazniti. Ker je pa Mojzes molil in prosil za-nje, milostljivo jim je tudi Bog prizanesel. Tri leta in šest mesecev ni več deževalo ob času preroka Elija; kedar je pa on prosil za dež, zopet se je nebo odperlo in pohleven dež je zemljo zopet rodovitno storil. Tako usliši Bog molitev in prošnje pravičnega. Jezus sam nas tega lepo uči, kako naj eden za drugega molimo. Po zad-

nji večerji je tako priserčno molil za svoje učence, pa tudi za vse, ki bojo v njega verovali. Tako moramo tudi mi radi moliti eden za drugega. Posebno radi molite otroci za svoje stariše, brate, sestre in žlahto; za svoje botre in druge dobrotnike. Starši, molite za svoje otroke in vse vaše podložne. Molite vsi za svetega očeta Pija IX. našega papeža, za našega škofa, za našega cesarja, za svoje dušne pastirje, za deželsko gosposko, za povišanje cele katoliške cerkve, za spokorjenje terdovratnih grešnikov. Ne pozabite tudi vsak dan moliti za verne duše v vicah; posebno za svoje rajne stariše, žlahto, prijatelje in znance, ki smo jim že iz hvaležnosti dolžni pomagati. Molite pa tudi za vse verne duše v vicah, naj jih Bog skoraj reši iz kraja velikega terpljenja in jim da svoje sveto obličje gledati in vživati vekomaj. O kako hvaležne nam bojo verne duše! kako priserčno bojo tudi one pri božjem tronu prosile za nas! „Sveta in dobra je misel, za rajne moliti, da bojo od svojih grehov rešeni.“ In kedar bojo rešeni, bojo našo ljubezen do njih stoterno povernili. Moliti za žive in mertve vsak lehko zna. Pa tudi veliko dobro delo je, ki nam bo za večno življenje obilnega zasluženja prineslo!

V svetem evangelju pa najdemo tudi take tri reči, katere pa niso vsakemu zapovedane, ampak so le nekterim, kateri želijo bolj popolnoma živeti, nasvetovane in priporočene. Zategadelj se tudi evangeljski sveti imenujejo. In so ti le: 1. Radovoljno uboštvo; ako se kdo iz ljubezni do Jezusa, kateri je v revščini in siromaštvu na tem svetu živel, vsemu posvetnemu bogastvu odpové, in v uboštvu radovoljno živi do konca svojega življenja. Ta posnema Jezusa samega; bo pa tudi enkrat namesto posvetnega bogastva obilno nebeških zakladov prejel. 2. Vednodevištvo; ako kdo slovesno obljubi, da hoče iz ljubezni do Boga do svoje smerti v samiškem stanu nedolžno in čisto živeti zavoljo večega plačila v nebesih; zavoljo taiste lepe krone, ki je čistim dušam v nebesih pravljena. 3. Vedna pokoršcina pod duhovnim poglavarjem; ako se kdo iz ljubezni do Boga svoji volji odpove, in se kakemu duhovnemu poglavarju s ponižnim sercem čisto podverže, in le njegovo voljo, njegove povelja na tanko dopolnuje. Te tri evangeljske svete večidelj le taisti na se vzamejo, kateri se v kak klošterški stan podajo. To niso tedaj zzpovedi, ampak le dobri sveti za taiste, ki hočejo bolj popolnoma živeti in veče plačilo za nebesa si prislužiti. Jezus sam pravi: „Vsak, kateri bo zapustil hišo ali brate, ali sestre,

ali očeta, ali mater, ali ženo, ali otroke, ali njive zavoljo mojega imena, bo stoterno nazaj dobil in večno življenje dosegel.“

Sklep.

To je toraj jedro katoliškega nauka. Jaz sem ga prednašal, vi ste pa radi in zvesto poslušali. Jezus je rekel: „Blagor taistim, ki besedo božjo slišijo in taisto dopolnujejo.“ Oj blagor tedaj tudi vam, ljubi kristijani! ako po teh naukih, ki sem jih v imenu Jezusovem govoril, svoje življenje ravnate; blagor vam! V božjem kraljestvu se bote enkrat veselili vekomaj! To vam tudi jaz vsem skupej iz serca želim! In tako sklenem danes svoje keršanske nauke. O Jezus! k Tebi se zdaj obernem. O daj, da bo vsaka beseda, ki sem jo govoril, le k Tvoji časti govorjena, in k dušnemu pridu mojih keršanskih bratov in sester! O Jezus! ves svoj trud, vse svoje delo Tebi darujem, k Tvoji časti, k posvečevanju Tvoje preblage matere Marije, device spočete brez madeža! In prosim pohlevno: blagoslovi, o Jezus! mene, moje delo in moje poslušavce! Daj nam vsem to gnado, da po Tvojih svetih naukih tukaj živimo, po smerti se pa pri Tebi v nebesih vekomaj veselimo! Amen.